

แนวทางการให้การศึกษาเพื่อความเข้าใจในวิถีชีวิตของคนรักเพศเดียวกัน

นางปิยรัตน์ มาร์เต็ง

สถาบันวิทยบริการ

จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

วิทยานิพนธ์นี้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรปริญญาครุศาสตรมหาบัณฑิต

สาขาวิชาพัฒนศึกษา ภาควิชาสารัตถศึกษา

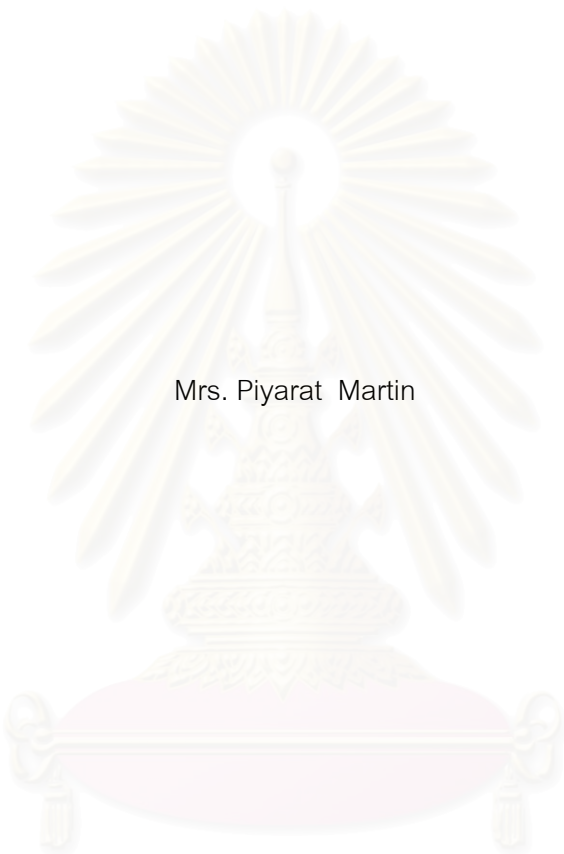
คณะครุศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

ปีการศึกษา 2546

ISBN 974-17-4709-8

ลิขสิทธิ์ของจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

EDUCATIONAL APPROACH FOR THE UNDERSTANDING OF HOMOSEXUAL LIFE

Mrs. Piyarat Martin

สถาบันวิทยบริการ
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

A Thesis Submitted in Partial Fulfillment of the Requirements
for the Degree of Master of Education in Development Education

Department of Foundations of Education

Faculty of Education

Chulalongkorn University

Academic Year 2003

ISBN 974-17-4709-8

ปิยรัตน์ มาร์แต็ง : แนวทางการให้การศึกษาเพื่อความเข้าใจในวิถีชีวิตของคนรักเพศเดียวกัน.

(EDUCATIONAL APPROACH FOR THE UNDERSTANDING OF HOMOSEXUAL LIFE)

อาจารย์ที่ปรึกษา : อาจารย์ ดร.อมรวิทย์ นาคทรพรพ, 298 หน้า. ISBN 947-17-4709-8

การวิจัยครั้งนี้วัตถุประสงค์เพื่อศึกษาวิถีชีวิตของคนรักเพศเดียวกัน และเพื่อนำเสนอแนวทางการให้การศึกษาเพื่อความเข้าใจในวิถีชีวิตของคนรักเพศเดียวกัน ผู้วิจัยใช้วิธีการศึกษาวิจัยเชิงชาติพันธุ์วรรณา โดยการสังเกตแบบมีส่วนร่วมและแบบไม่มีส่วนร่วมในกลุ่มคนรักเพศเดียวกัน จากนั้นจึงได้สัมภาษณ์เชิงลึกคนรักเพศเดียวกัน จำนวน 10 คน เป็นหญิงรักหญิง 5 คน และชายรักชาย 5 คน นำมาสร้างตารางวิเคราะห์เปรียบเทียบเพื่อหาข้อสรุปแล้วจึงจัดประชุมสนทนากลุ่ม เพื่อแสวงหาแนวทางในการให้การศึกษาเพื่อความเข้าใจในวิถีชีวิตของคนรักเพศเดียวกัน

ผลการวิจัยสรุปได้ดังนี้

- 1.คนรักเพศเดียวกันมีความสัมพันธ์ที่ห่างเหินกับครอบครัวในช่วงวัยเด็ก และเริ่มรู้สึกตระหนักถึงความชอบเพศเดียวกันตั้งแต่ยังเด็ก เมื่อเข้าสู่ช่วงวัยรุ่นเริ่มสงสัยในรสนิยมทางเพศของตนเอง จากนั้นจึงพยายามหาความรู้จากที่ต่างๆ แล้วจึงค่อยๆ ยอมรับและปรับตัวเข้าสู่อัตลักษณ์ทางเพศของตนในที่สุด
- 2.การเรียนรู้ของคนรักเพศเดียวกันเป็นการเรียนรู้ด้วยตนเองจากประสบการณ์ตรง และเรียนรู้จากในกลุ่มคนรักเพศเดียวกัน กลุ่มเพื่อนคนรักเพศเดียวกันมีบทบาทมากในการสร้างการเรียนรู้ อย่างไรก็ตามคนรักเพศเดียวกันและผู้ที่เกี่ยวข้องคาดหวังว่า การศึกษาควรเข้ามามีบทบาทในการให้ความรู้ในเรื่องของคนรักเพศเดียวกันมากขึ้น
- 3.แนวทางการให้การศึกษาเพื่อความเข้าใจในวิถีชีวิตของคนรักเพศเดียวกันนั้น ควรให้การศึกษาในหลายระดับของสังคม ได้แก่ระดับครอบครัว ระดับโรงเรียน และระดับชุมชน ด้วยวิธีการต่างๆ กัน ส่วนการสอนในโรงเรียนนั้น ควรเน้นเป้าหมายเป็นกลุ่มเด็กวัยรุ่น โดยมีเนื้อหาสาระมุ่งเน้นเพื่อทำความเข้าใจเกี่ยวกับคนรักเพศเดียวกันในฐานะที่เป็นคนกลุ่มหนึ่งที่อยู่ร่วมกันในสังคม ทั้งนี้เพื่อให้ยอมรับในความหลากหลายทางเพศในสังคม
- 4.ครอบครัวเป็นส่วนสำคัญที่ทำให้เด็กเกิดการเรียนรู้และพัฒนาอัตลักษณ์ทางเพศ การสร้างความสัมพันธ์ที่ดีในครอบครัวจะช่วยส่งเสริมให้เด็กเติบโตมามีบทบาททางเพศที่เหมาะสม ในขณะที่เดียวกันการศึกษาก็มีบทบาทในการพัฒนาคนให้รู้จักและเข้าใจตนเองและผู้อื่น รวมทั้งเคารพสิทธิในความแตกต่างของเพื่อนมนุษย์ที่อยู่ร่วมสังคมเดียวกัน

ภาควิชา สารัตถศึกษา. . ลายมือชื่อนิสิต.....

สาขาวิชา พัฒนศึกษา . ลายมือชื่ออาจารย์ที่ปรึกษา.....

ปีการศึกษา 2546

4483742127 : MAJOR DEVELOPMENT EDUCATION

KEY WORD: HOMOSEXUAL / GAY / LESBIAN / ADOLESCENT / SEX EDUCATION

PIYARAT MARTIN : EDUCATIONAL APPROACH FOR THE UNDERSTANDING OF HOMOSEXUAL LIFE THESIS ADVISOR : AMORNWICH NAKORNTHAP, Ph.D., 298 pp. ISBN 974-17-4709-8

The purpose of this paper is to study homosexual life and to propose an educational approach for the understanding of homosexual life. The researcher uses the ethnographic methodology for this study by observing homosexual life-styles through interviews of five lesbians and five gay men. With the help of these in-depth interviews, the researcher analyzed constant comparison tables and organized a focus group meeting to seek guidelines relevant to a truly educational approach relevant to this issue.

Here are the following findings of this paper:

1. Homosexuals tend to experience a difficult childhood, living in a family that suffers from a lack of satisfactory relationships, sometimes even resulting to open family crisis. As a child, they start to have feelings of admiration for same-sex persons – children or adults – without fully realizing what is their sexual identity. These feelings will turn to a growing sense of confusion during adolescence. The future homosexual identity will slowly be revealed through personal questions leading to a sudden need for clear answers whether they take the form of diverse media sources or simply a conversation with close (homosexual) friends. Then, this person will have to accept his/her identity as a homosexual.

2. In practice, homosexuals tend to learn about their identity from both their own personal experience and their contacts with homosexual groups. However, homosexuals and other persons who interact with them (parents, teachers, friends) expect their school to teach them first what is their identity, as it is viewed as a preferable way to learn about these fundamental issues for the child's well being. One key concern for non-homosexual persons dealing with homosexual children, is to prevent cases of homophobia and generally to help build friendly relationships with other children.

3. There is a need for guidelines that applies to educations about the homosexual identity at three different stages: First, the education at family level, second, the education process and environment at school, and third a continuous educational approach that focuses on the community or even on the largest social entity such as the society. About the school's education process to adolescents, it should focus on introducing the homosexuals as a "social group" with its own characteristics and as a part of the whole society. The ultimate goal must remain to inform students on the diversity of sexual identities and give them evidence of the growing acceptance of these identities.

4. Family has a fundamental role. First, it helps children to learn about their sexual identity, second, it allows children to grow up with appropriate sex roles. This process is however dependent on the quality of the relationship within the family. In addition to this good relationship, a good education allows children not only to develop their own identity but also understand that other people may be different. In other words, they will learn to respect the rights of other to have a different sexual identity.

Department Foundations of Education

Student's signature.....

Field of study Development Education

Advisor's signature.....

Academic year 2003

กิตติกรรมประกาศ

วิทยานิพนธ์เล่มนี้สามารถสำเร็จลุล่วงไปได้ด้วยดี อันเนื่องมาจากความช่วยเหลือและสนับสนุนจากบุคคลสำคัญที่มีความกรุณาต่อผู้วิจัยหลายท่านด้วยกัน ก่อนอื่นผู้วิจัยขอขอบพระคุณท่านอาจารย์ ดร. อมรวิรัช นาคกรทรรพ อาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ที่เป็นแรงบันดาลใจ และให้ความเมตตาชี้แนะแนวทางที่เป็นประโยชน์ต่อการศึกษาในครั้งนี้เป็นอย่างยิ่ง ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร. จุมพล พูลภัทรชีวิน และ รองศาสตราจารย์ ดร. จริญญาศรี มาติลิกโกวิท ที่ได้ให้คำแนะนำและเปิดโลกทัศน์ในการความคิดวิเคราะห์เชิงพัฒนศึกษาให้กับผู้วิจัย

นอกเหนือจากอาจารย์ทั้งสามท่านแล้ว ผู้วิจัยขอโอกาสนี้จารึกนามผู้มีส่วนให้การสนับสนุนช่วยเหลือวิทยานิพนธ์เล่มนี้ให้สำเร็จลุล่วงไปได้ด้วยดี ผู้วิจัยคงจะไม่สามารถปฏิบัติงานให้สำเร็จลงได้หากขาดพระอาจารย์มหานพพร อาภากรโร ที่ท่านได้ช่วยให้สติผู้วิจัย ให้ความคิดเห็นในมุมมองของผู้ทรงศีล เป็นกัลยาณมิตรทางด้านวิชาการโดยเสมอมา ทำให้ผู้วิจัยเกิดปัญญามองเห็นธรรมชาติของสรรพสิ่งในโลก อาจารย์สินิษฐ์ สิทธิรักษ์ ที่เป็นแรงบันดาลใจให้แก่ผู้วิจัย ในการตระหนักถึงเพศที่ตกเป็นฝ่ายเสียเปรียบในสังคม นอกจากนี้ขอขอบคุณ M.Paul MARTIN และครอบครัว MARTIN ที่ส่งกำลังใจข้ามทวีปและสนับสนุนผู้วิจัยตลอดการศึกษานี้

การศึกษานี้ผู้วิจัยต้องขอขอบคุณเป็นพิเศษต่อคนรักเพศเดียวกันที่ให้ผู้วิจัยได้มีโอกาสศึกษาวิจัยครั้งนี้ ขอขอบคุณกลุ่มอัญจारी องค์กรฟ้าสีรุ้ง องค์กรบางกอกเรนโบว์ และเครือข่ายนักวิจัยคนรักเพศเดียวกัน ตลอดจนผู้ให้สัมภาษณ์ทุกท่านที่ทำให้การศึกษานี้สำเร็จลงได้

ผู้วิจัยต้องขอขอบพระคุณบิดามารดา ที่ให้โอกาสผู้วิจัยได้ถือกำเนิดมาบนโลกที่เต็มไปด้วยความหลากหลายนี้ ขอขอบคุณญาติมิตรที่มีส่วนช่วยทั้งสนับสนุนและให้กำลังใจแก่ผู้วิจัย ซึ่งได้แก่คุณจรีพร นาคสัมฤทธิ์ คุณปฐม ยิ้มขาว และคุณกมล ด่วงสำรวย ที่ช่วยเหลือผู้วิจัยตลอดมา และที่ขาดไม่ได้คือเพื่อนๆ พี่ น้องชาวพัฒนศึกษาทุกคนที่เห็นความสำคัญของการศึกษาในการพัฒนาสังคม และขอขอบคุณกัลยาณมิตรผู้ที่มีส่วนช่วยเหลือและสนับสนุนผู้วิจัยอีกมากมายที่ไม่อาจจะจารึกได้หมดในหน้ากระดาษแผ่นนี้

ปิยรัตน์ มาร์แต็ง

พฤษภาคม 2547

สารบัญ

	หน้า
บทคัดย่อภาษาไทย.....	ง
บทคัดย่อภาษาอังกฤษ.....	จ
กิตติกรรมประกาศ.....	ฉ
สารบัญ.....	ช
สารบัญตาราง.....	ฎ
บทที่	
1 บทนำ.....	1
ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา.....	1
วัตถุประสงค์ของการวิจัย.....	6
คำถามวิจัย.....	6
ขอบเขตของการวิจัย.....	7
วิธีดำเนินการวิจัย.....	7
ประชากรและกลุ่มตัวอย่างในการวิจัย.....	7
คำจำกัดความที่ใช้ในงานวิจัย.....	7
ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ.....	8
กรอบแนวคิดในการศึกษาวิจัย.....	9
2 เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง.....	10
ตอนที่ 1 คนรักเพศเดียวกัน.....	10
ความหมายของคนรักเพศเดียวกัน.....	10
ประวัติความเป็นมาของคนรักเพศเดียวกัน.....	12
คนรักเพศเดียวกันในสังคมต่างๆ.....	14
คนรักเพศเดียวกันในประเทศไทย.....	17
ประเภทของคนรักเพศเดียวกัน.....	19
กระบวนการพัฒนาอัตลักษณ์ทางเพศสู่ความเป็นคนรักเพศเดียวกัน.....	20
สาเหตุของการเป็นคนรักเพศเดียวกัน.....	22

	หน้า
แนวการพิจารณาและวิเคราะห์เรื่องคนรักเพศเดียวกัน.....	24
การรับรู้และความเข้าใจของสังคมที่มีต่อคนรักเพศเดียวกัน.....	28
ความเข้าใจผิดของคนทั่วไปที่มีต่อคนรักเพศเดียวกัน.....	29
ตอนที่ 2 หญิงรักหญิง.....	32
ความหมายของหญิงรักหญิง.....	32
ประวัติความเป็นมาของหญิงรักหญิงในประเทศไทย.....	33
ตอนที่ 3 ชายรักชาย.....	36
ความหมายของชายรักชาย.....	36
ประวัติความเป็นมาของชายรักชายในประเทศไทย.....	37
ตอนที่ 4 วัยรุ่น.....	39
ความหมายของวัยรุ่น.....	39
ลักษณะและระยะต่างๆ ของวัยเริ่มเข้าสู่วัยรุ่นและวัยรุ่น.....	40
พฤติกรรมทางเพศในวัยรุ่น.....	42
วัยรุ่นกับการรักเพศเดียวกัน.....	44
ตอนที่ 5 การเรียนรู้.....	46
ความหมายของการเรียนรู้.....	46
หลักการเรียนรู้.....	47
ทฤษฎีการเรียนรู้.....	49
เนื้อหาสาระการเรียนรู้.....	60
แผนจัดการเรียนรู้.....	63
ตอนที่ 6 เพศศึกษา.....	66
ความหมายของเพศศึกษา.....	66
จุดมุ่งหมายของเพศศึกษา.....	67
โปรแกรมการสอนเพศศึกษาในโรงเรียนมัธยมศึกษา.....	69
ตอนที่ 7 เนื้อหาที่เกี่ยวกับคนรักเพศเดียวกันในหลักสูตรการศึกษา.....	71
ตอนที่ 8 งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง.....	76

บทที่

3	วิธีดำเนินการวิจัย.....	90
4	วิถีชีวิตของหญิงรักหญิง.....	97
	เริ่มแรกที่แตกต่าง.....	98
	คุณแก้ว : คุณครูในดวงใจและความประทับใจในวัยเด็ก.....	99
	รู้จักโลกของหญิงรักหญิง.....	101
	คุณปลา: ทอมหัวเจ้าสำราญ.....	101
	รักทรหดของหญิงรักหญิง.....	104
	คุณเจี๊ยบ : รักแท้...ต้องซึ้ง.....	104
	ถามใครไม่ได้ให้ไปถามเพื่อน.....	107
	คุณป๊อก : เพื่อนสอนให้ป๊อกเป็นทอม.....	107
	มิติใหม่ของครอบครัว.....	110
	คุณปิ่น : รักสาม (แต่ไม่) เศร้า.....	110
	วิถีชีวิตของหญิงรักหญิง.....	114
	กระบวนการเรียนรู้และการปรับตัวของหญิงรักหญิง.....	145
5	วิถีชีวิตของชายรักชาย.....	166
	หนทางที่ขรุขระและเต็มไปด้วยขวากหนามในวัยเด็ก.....	167
	คุณโอ : ลูกภรรยาอ่อนของนายทหารผู้ใช้อำนาจในครอบครัว.....	168
	เปิดประตูก้าวสู่ความเป็นชายรักชาย.....	171
	คุณเจตน์ : เรียนรู้เรื่องเพศภาคปฏิบัติจากครูฝึกสอน.....	171
	รัก...ของชายรักชาย.....	174
	คุณเจ : จับใบแดงมาเจอคู่ในค่ายทหาร.....	174
	หลากหลายรูปแบบของชายรักชาย.....	177
	คุณปิง : หญิงก็ได้...แต่ชายดีที่สุด.....	177
	ครอบครัวในฝันของชายรักชาย.....	179
	คุณต้น : เมื่อเป็นเมียได้ ก็ต้องเป็นแม่ได้ด้วย.....	179

บทที่

	วิถีชีวิตของชายรักชาย.....	181
	กระบวนการเรียนรู้และการปรับตัวของชายรักชาย.....	215
6	แนวทางการให้การศึกษาเพื่อความเข้าใจในวิถีชีวิตของคนรักเพศเดียวกัน.....	239
	แนวทางการให้การศึกษาเพื่อความเข้าใจในวิถีชีวิตของคนรักเพศเดียวกัน ในระดับครอบครัว.....	252
	แนวทางการให้การศึกษาเพื่อความเข้าใจในวิถีชีวิตของคนรักเพศเดียวกัน ในระดับสถานศึกษา.....	254
	แนวทางการให้การศึกษาเพื่อความเข้าใจในวิถีชีวิตของคนรักเพศเดียวกัน ในระดับชุมชนและสังคม.....	255
	แนวทางการให้การศึกษาเพื่อความเข้าใจในวิถีชีวิตของคนรักเพศเดียวกัน แก่คนรักเพศเดียวกันและผู้ที่มีแนวโน้มจะเป็นคนรักเพศเดียวกัน.....	256
	เนื้อหาสาระการเรียนรู้เรื่องวิถีชีวิตของคนรักเพศเดียวกัน.....	257
7	สรุปผลการวิจัย อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ.....	265
	สรุปผลการวิจัย.....	265
	อภิปรายผล.....	273
	ข้อเสนอแนะ.....	285
	รายการอ้างอิง.....	289
	ภาคผนวก.....	295
	ประวัติผู้เขียนวิทยานิพนธ์.....	298

สารบัญตาราง

ตาราง	หน้า
1 รายละเอียดผู้ให้สัมภาษณ์หญิงรักหญิง.....	98
2 การวิเคราะห์เปรียบเทียบวิถีชีวิตของหญิงรักหญิงแยกตามประเด็นต่างๆ.....	154
3 รายละเอียดผู้ให้สัมภาษณ์ชายรักชาย.....	167
4 การวิเคราะห์เปรียบเทียบวิถีชีวิตของชายรักชายแยกตามประเด็นต่างๆ	227

สถาบันวิทยบริการ
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

บทที่ 1

บทนำ

ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา

การศึกษาในความหมายทางมานุษยวิทยา ถือว่าเป็นกระบวนการถ่ายทอดวัฒนธรรมของสังคมหนึ่งๆ ดังนั้นสิ่งที่นำมาถ่ายทอดให้คนรุ่นใหม่จึงเป็นการนำเอาระบบความคิด ความเชื่อ ค่านิยม ประเพณีต่างๆ ที่สังคมเห็นว่าถูกต้องและดีงามมาปลูกฝังให้กับเยาวชนเพื่อให้เติบโตมาเป็นสมาชิกของสังคมในทิศทางที่แต่ละสังคมเห็นว่าเหมาะสม

ในสังคมทุกวันนี้เต็มไปด้วยความหลากหลายของกลุ่มคน ซึ่งในแต่ละกลุ่มคนนั้นก็ยังมีวิถีชีวิตและวัฒนธรรมที่แตกต่างกันไป ซึ่งอาจจะมี ความแตกต่างทางด้านเชื้อชาติ ศาสนา ความเชื่อและการแสดงออกต่างๆ กัน รวมไปถึงการแสดงออกทางเพศด้วย ความแตกต่างนี้อาจจะนำมาสู่ความขัดแย้งได้หากแต่ละกลุ่มคนในสังคมไม่มีความเข้าใจกัน ดังนั้นการจะอยู่ร่วมกันอย่างมีความสุขจำเป็นต้องเข้าใจและยอมรับในวิถีชีวิตและวัฒนธรรมที่แตกต่างกัน ภายใต้อสังคมนเดียวกัน โดยไม่นำค่านิยมของวัฒนธรรมตนเองไปเป็นมาตรฐานในการตัดสินวัฒนธรรมอื่น

พื้นฐานความคิดของคนในเกือบจะทุกสังคมมักจะมีวิถีคิดในการจำแนกสิ่งต่างๆ ในลักษณะของการแบ่งเป็น 2 ขั้ว (dichotomy) ซึ่งโดยทั่วไปมักจะมีลักษณะเป็นคู่ตรงข้ามกัน (binary opposition) จึงทำให้การรับรู้ในเรื่องเพศของมนุษย์นั้น มีธรรมชาติเป็นเพศหญิงกับเพศชาย (Rosenblum and Travis, 2000 : 14) ส่วนผู้ที่แสดงลักษณะที่แตกต่างหรือตรงข้ามกับเพศของตนนั้นเป็นสิ่งที่สังคมไม่ยอมรับ เพราะเป็นสิ่งถือว่าผิดปกติ หากจะยอมรับก็ยอมรับในฐานะที่เป็นธรรมชาติกับไม่เป็นธรรมชาติ จนกระทั่งมีคำเรียกผู้ที่แตกต่างนี้ว่าเป็น “เพศที่สาม” (Third sex / Third gender) (พิเชฐ สายพันธ์ ใน บริตตา เฉลิมเผ่า กอนันต์กุล, 2545: 43) ซึ่งเป็นการเรียกที่ทำให้ผู้ที่แตกต่างกลายเป็นสิ่งที่แปลกแยกออกไปจากคนทั่วไป และในความคิดเช่นนี้ “ความแตกต่าง” มักจะมากับคำถามว่าแตกต่างจากใคร หรืออะไร ซึ่งนำไปสู่การแบ่งแยก “พวกเขา” และ “พวกเรา”

กลุ่มคนรักเพศเดียวกัน (Homosexual) ซึ่งได้แก่ชายรักชาย (gay) หญิงรักหญิง (lesbian) หรือบางครั้งรวมไปถึงคนที่รักได้ทั้งสองเพศ (bisexual) มักถูกจัดให้อยู่ในประเภทของผู้ที่มีพฤติกรรมเบี่ยงเบน ถูกมองว่าเป็นปัญหาสังคมและในบางครั้งก็อยู่นอกเหนือความรับรู้ของ

คนปกติโดยทั่วไป หรืออาจจะได้รับการรับรู้จากการนำเสนอของสื่อต่างๆ นอกจากนี้การที่สังคมละเลย ไม่ยอมรับ หรือกล่าวถึงในทางที่ไม่ดี ยิ่งทำให้คนกลุ่มนี้รับรู้ตนเองว่าเป็น “คนอื่น” ของสังคม จึงพยายามที่จะแสดงตนด้วยวิธีการใดวิธีการหนึ่ง เพื่อให้สังคมรับรู้ว่ามีคนกลุ่มนี้อยู่ในสังคมเช่นเดียวกัน ซึ่งการออกมาแสดงตนของกลุ่มคนรักเพศเดียวกัน นอกจากจะทำให้สังคมรับรู้การมีอยู่ของกลุ่มตนเองแล้ว ยังเป็นการแสดงถึงจุดยืนของอัตลักษณ์ทางเพศ ค่านิยม วิถีชีวิตและวัฒนธรรมที่เป็นแบบเฉพาะให้ปรากฏอยู่ในสังคมด้วย

เรื่องเพศถือเป็นปัจจัยพื้นฐานในการก่อเกิดสังคมมนุษย์ ในสังคมยุคดั้งเดิมหลายแห่งมีพิธีกรรมศักดิ์สิทธิ์เกี่ยวกับเรื่องเพศเพื่ออธิบายที่มาของมนุษย์ แม้ในปัจจุบันจะเป็นสังคมสมัยใหม่มีความเจริญก้าวหน้าทางวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยีแล้วก็ตาม เรื่องเพศก็ยังคงเป็นเรื่องที่สำคัญอยู่ ดังนั้นการที่จะมีชีวิตอยู่อย่างปกติต้องมีความรู้ความเข้าใจที่ถูกต้องในเรื่องเพศ ซึ่งถือเป็นเรื่องจำเป็นสำหรับการดำรงชีวิต การสอนเรื่องเพศควรทำในเวลาที่เหมาะสม ดังนั้นจึงมีการให้ความรู้กันในช่วงที่มีการเปลี่ยนแปลงที่เป็นระยะเปลี่ยนผ่านจากวัยเด็กไปสู่วัยรุ่นหนุ่ม ซึ่งก็คือวัยรุ่นนั่นเอง

“วัยรุ่น” โดยทั่วไปแล้วจะหมายถึงผู้ที่มีอายุในระหว่าง 12-22 ปี (McCammon, Knox, และ Schacht, 1998) ซึ่งช่วงเวลาดังกล่าวเป็นช่วงที่บุคคลมีการพัฒนาเอกลักษณ์ทางเพศของตนทั้งทางด้านร่างกายและการปรับบุคลิกภาพให้เป็นที่ยอมรับในกลุ่มเพื่อน ในบางครั้งอาจเกิดภาวะสับสนในการแสวงหาเอกลักษณ์ทางเพศ จึงต้องมีการให้ความรู้แก่ผู้ที่อยู่ในวัยรุ่น เพื่อเป็นการเตรียมพร้อมและสร้างความรู้ความเข้าใจในเรื่องเกี่ยวกับเพศ ซึ่งต้องรวมไปถึงเพศตามสภาพร่างกาย (Sex) และเพศสภาพ (Gender) หรือเพศทางสังคม ทั้งนี้เพื่อให้วัยรุ่นมีข้อมูลเพียงพอในการปรับตัวเมื่อเกิดภาวะสับสนและเตรียมใจพร้อมยอมรับผู้ที่แตกต่างออกไปจากตน

ในระบบการศึกษา การกล่าวถึงเรื่องเพศได้บรรจุไว้ในส่วนหนึ่งของวิชาสุขศึกษาในระดับชั้นมัธยม ทั้งชั้นมัธยมศึกษาตอนต้นและมัธยมศึกษาตอนปลาย เนื้อหาส่วนใหญ่จะกล่าวถึงการเปลี่ยนแปลงทางกายภาพของวัยรุ่นทั้งชายและหญิง รวมถึงการเปลี่ยนแปลงในด้านอารมณ์และความสนใจทางเพศด้วย ซึ่งในหนังสือแบบเรียนวิชาสุขศึกษา ได้มุ่งเน้นไปในเรื่องของเพศชายและเพศหญิงที่มีรสนิยมทางเพศในลักษณะรักต่างเพศเป็นหลัก ดังจะเห็นได้จากแบบเรียนสุขศึกษา พ 605 – พ 606 ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6 ที่กล่าวถึงการวางตัวต่อเพศตรงข้าม แต่ไม่ได้กล่าวถึงผู้ที่มีรสนิยมรักเพศเดียวกันแต่อย่างใด จะกล่าวบ้างเล็กน้อยก็ตรงที่เป็นต้นเหตุให้

การแพร่เชื้อโรคที่ติดต่อทางเพศสัมพันธ์จะหายไปอย่างรวดเร็ว โดยเฉพาะอย่างยิ่งโรคเอดส์ และในส่วนที่เป็นความผิดปกติทางเพศ เป็นต้น (จารุณี ภูริสัมบรรณ และคณะ, 2535)

การนำเสนอเรื่องราวของผู้ที่รักเพศเดียวกันแก่เยาวชนในสถานศึกษาที่ให้ภาพเชิงลบ ทำให้เป็นการปลูกฝังทัศนคติเชิงลบต่อผู้รักเพศเดียวกันแก่ผู้เรียน ทำให้เกิดอคติต่อกลุ่มคนรักเพศเดียวกันนำไปสู่ปัญหาการเลือกปฏิบัติ การกีดกัน ตลอดจนการเกลียดชังคนรักเพศเดียวกัน ปัญหานี้เกิดจากการขาดความรู้ความเข้าใจ หรือมีความเข้าใจผิดจากการนำเสนอแต่เรื่องราวด้านลบและการนำเสนออย่างผิดๆ เพราะผู้นำเสนอไม่ทราบข้อเท็จจริงหรือมีอคติต่อผู้ที่รักเพศเดียวกัน

โดยที่กลุ่มคนรักเพศเดียวกัน มักจะมีวิถีชีวิตที่แตกต่างจากคนรักต่างเพศหรือคนทั่วไป ทำให้ง่ายต่อการถูกให้ความหมายอย่างมีอคติ สื่อต่างๆ ที่นำเสนอเรื่องที่เกี่ยวข้องกับคนรักเพศเดียวกันจึงมักนำเสนอในรูปแบบของความผิดปกติทางจิตใจ เชื่อว่าคนกลุ่มนี้มักจะมีอารมณ์รุนแรง และมีความสัมพันธ์ที่ไม่ยั่งยืน เป็นต้น การที่สื่อนำเสนอในทางลบทำให้ผู้คนได้รับภาพและทัศนคติที่เป็นลบต่อกลุ่มคนรักเพศเดียวกันตลอดมา

แม้ว่าในปัจจุบันจะมีหนังสืออ่านประกอบการเรียนการสอนวิชาสุขศึกษา ในเรื่องพฤติกรรมทางเพศ ที่มีบางส่วนกล่าวถึงเรื่องราวของคนรักเพศเดียวกัน แต่ก็เป็นกรนำเสนอว่าเป็นสภาพที่ผิดธรรมชาติและพยายามโน้มน้าวให้แก้ไขพฤติกรรม หรือปรับตัวให้เหมาะสมกับธรรมชาติของตนเอง (กรมวิชาการ, กระทรวงศึกษาธิการ, 2544) อย่างไรก็ตามหนังสืออ่านประกอบดังกล่าวก็เป็นเพียงหนังสืออ่านประกอบการเรียนการสอนเท่านั้น ไม่ใช่หนังสือแบบเรียนที่นักเรียนทุกคนจะต้องอ่าน และสิ่งที่นำเสนอก็ไม่ได้นำมาจากการศึกษาวิถีชีวิตของผู้ที่รักเพศเดียวกันโดยตรง จึงทำให้เนื้อหาอาจไม่ตรงกับความจริงนัก อีกทั้งในหลักสูตรการศึกษาก็ไม่มีเนื้อหาที่ให้นักเรียนได้รู้จัก และทำความเข้าใจคนรักเพศเดียวกันในฐานะเพื่อนมนุษย์ และในฐานะคนที่อยู่ร่วมสังคมเดียวกันเพียงแต่มีรสนิยมและการแสดงออกที่แตกต่างออกไป

จากการให้ความรู้ที่นำเสนอเรื่องราวเพียงแค่บางส่วนของคนรักเพศเดียวกันนี้เอง ทำให้ผู้เรียนได้รับรู้ความเป็นจริงเพียงน้อยนิด หรือรับรู้อย่างผิดๆ ส่งผลให้ผู้เรียนมีอคติต่อคนรักเพศเดียวกัน บางส่วนเห็นว่าควรจำกัดสิทธิบางประการ(รุ่งกานดา พงศ์ธรรกุลพานิช, 2530) ซึ่งเป็นความคิดที่แบ่งแยกและกันกลุ่มคนรักเพศเดียวกันให้ออกไปจากการรับรู้ของคนในสังคม การไม่กล่าวถึงถือเป็นการทำให้กลุ่มคนรักเพศเดียวกันไม่มีตัวตนอยู่โลกของความรู้ และทำให้เขาเหล่านั้นปรากฏอยู่เพียงแค่ชายขอบของความเป็นจริง ทั้งๆ ที่ในความเป็นจริงแล้วคนรักเพศ

เดียวกันมีอยู่ทั่วไป เพียงแต่ว่าพวกเขาถูกสังคมทำให้เป็นกลุ่มคนที่ไม่มีตัวตน มองไม่เห็น หรือถูกเบียดขับให้กลายเป็น “กลุ่มคนชายขอบ” ไปในที่สุด (สุไลพร ชลวิไล ใน ปริตตา เฉลิมเผ่า กอนันตกุล, 2545:96)

การให้ความรู้เกี่ยวกับคนรักเพศเดียวกันในวิชาสุขศึกษาในเชิงลบเพียงด้านเดียวนั้น นอกจากจะทำให้ผู้เรียนที่ส่วนใหญ่เป็นผู้ที่รักต่างเพศมีอคติต่อคนรักเพศเดียวกันแล้ว ยังทำให้ผู้เรียนที่เป็นคนรักเพศเดียวกันรู้สึกสับสน มีทัศนคติในเชิงลบต่อตนเอง เพราะในหนังสือเรียนระบุว่าไว้ว่าเป็นเรื่องที่เกิดธรรมชาติ และเป็นความผิดปกติทางเพศ อีกทั้งในสังคมก็แทบจะไม่มีตัวอย่างที่ดีของคนรักเพศเดียวกัน วัยรุ่นรักเพศเดียวกันจึงขาดตัวแบบที่จะพัฒนาเอกลักษณ์ทางเพศและแสดงออกได้อย่างมั่นใจ(นอริส และ ริด,2532)

นอกจากนี้ในส่วนคนรักเพศเดียวกันเอง ยังได้แสดงความคิดเห็นในเรื่องการศึกษา ในการเข้าพบกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติ เมื่อ เดือนเมษายน 2545 ว่า “...สังคมไม่มีพื้นที่ให้คนรักเพศเดียวกันได้มีโอกาสเรียนรู้พฤติกรรม ในการทำความเข้าใจตนเองหรือการปฏิบัติตนในสังคม ยังไม่ตำราเรียนที่พูดถึงชีวิตของคนรักเพศเดียวกัน...ทัศนคติต่างๆ เริ่มต้นที่การศึกษา การศึกษาเป็นสิ่งที่ปลูกฝังเกิดความเข้าใจในสังคม หน่วยงานด้านการศึกษาควรมีทักษะชีวิตให้เยาวชนได้เรียนและได้เลือก หลักสูตรที่กำหนดขึ้นมาต้องมีส่วนนี้ในเรื่องของสังคม บทบาท เรื่องการอยู่ร่วมกัน หรือมีต้นแบบดีๆ ให้เห็น...” (นิตยสาร an ฉบับที่ 22,2545 : 9)

ปัจจุบันการรักเพศเดียวกันไม่ถือว่าเป็นความผิดปกติทางจิตหรือป่วยเป็นโรคแต่อย่างใด โดยสมาคมสุขภาพจิตของสหรัฐอเมริกา ได้ถอนประเด็นรักเพศเดียวกันออกจากบัญชีจำแนกรายชื่อความผิดปกติทางจิต ในปี พ.ศ.2516 และองค์การอนามัยโลกก็ได้ถอนลักษณะความสัมพันธ์ระหว่างคนรักเพศเดียวกันออกจากกลุ่มคนที่มีความผิดปกติทางจิตมาตั้งแต่ปี พ.ศ. 2536 และในประเทศไทยทางกรมสุขภาพจิต กระทรวงสาธารณสุข ก็ได้ออกหนังสือรับรองทางวิชาการว่าการเป็นบุคคลรักเพศเดียวกันไม่ได้ถือว่าเป็นผู้มีความผิดปกติทางจิตหรือป่วยเป็นโรคแต่อย่างใด ลงวันที่ 29 มกราคม 2545 (เอกสารประกอบการสัมมนาทางวิชาการโดยกลุ่มอัญจารีและเครือข่ายคนรักเพศเดียวกัน เรื่องการรักเพศเดียวกันไม่ใช่โรคจิต,2545)

แม้จะมีการประกาศออกมาอย่างเป็นทางการแล้วว่า การรักเพศเดียวกันไม่ใช่ความผิดปกติ แต่คนในสังคมก็ยังคงมีความรู้และความเข้าใจที่ผิดๆ เกี่ยวกับคนรักเพศเดียวกัน นำไปสู่ปัญหาการกีดกัน และการเลือกปฏิบัติ ดังเช่น กรณีที่สถาบันราชภัฏออกกฎเกณฑ์ไม่รับนักศึกษาที่มีบุคลิกและพฤติกรรมเป็นคนรักเพศเดียวกันเข้าเรียนครู ในปี พ.ศ.2540 หรือการ

ห้ามกลุ่มคนรักเพศเดียวกันออกรายการโทรทัศน์ในปี พ.ศ.2542 เป็นต้น (เอกสารประกอบการสัมมนาทางวิชาการ เรื่องการรักเพศเดียวกันไม่ใช่โรคจิต,อ้างแล้ว)

ในสังคมต่างประเทศ เช่น ประเทศสหรัฐอเมริกา นักเรียนที่เป็นคนรักเพศเดียวกัน มักจะได้รับอันตรายจากเพื่อนร่วมชั้นที่เกลียดคนรักเพศเดียวกัน(homophobia) บ้างก็ถูกก่อกวน (harassment) จากสายตาทที่บ่งบอกถึงความชิงชัง ถูกคุกคามด้วยวาจา และบางครั้งถึงขั้นที่ทำร้ายร่างกายและก็มีบางรายที่ถูกข่มขืน (www.glsen.org) ในการแก้ไขปัญหาที่เกิดขึ้นนั้น ทางสมาคมการศึกษาแห่งสหรัฐอเมริกา ได้เสนอมาตรการปกป้องนักเรียนและเจ้าหน้าที่ที่เป็นคนรักเพศเดียวกัน โดยการลงโทษครูหรือนักเรียนที่กลั่นแกล้งและเลือกปฏิบัติต่อคนรักเพศเดียวกัน และในบางโรงเรียนก็จัดกิจกรรมการเรียนการสอนในเรื่องเหล่านี้ ให้มีประสิทธิภาพและสอดคล้องกับสภาพชีวิตจริงของเด็กให้มากขึ้น เช่น การส่งเสริมให้ครูและนักเรียนนำปัญหามาคุยกันอย่างเปิดเผยเมื่อได้รับความไม่เป็นธรรม (सानปฏิรูป ฉบับที่48,2545 : 108) นอกจากนี้ใน โรงเรียนอีกหลายแห่ง ได้จัดกิจกรรม “วันแห่งความเงียบ” ขึ้นมาโดยให้นักเรียนและนักศึกษาอยู่ในความเงียบเป็นเวลา 9 ชั่วโมง และแสดงป้ายข้อความที่อธิบายเหตุผลที่ต้องหยุดพูด โดยความเงียบเป็นสัญลักษณ์ที่สะท้อนให้เห็นว่า การรังแก การกีดกัน และการมีอคติต่อคนรักเพศเดียวกันในโรงเรียน เป็นเรื่องที่ถูกปกปิดอยู่ในความเงียบ (นิตยสาร an ฉบับที่ 21,2545:17)

จะเห็นได้ว่าปัญหาของการที่สังคมมีอคติต่อกลุ่มคนรักเพศเดียวกันนั้น เกิดมาจากการให้ความรู้ที่ไม่ถูกต้องหรือที่นักคิดแนว Social constructionism เห็นว่าเรื่องเพศไม่ใช่เรื่องธรรมชาติ แต่เป็นผลผลิตของการสร้างและกระบวนการกล่อมเกลางานสังคมและวัฒนธรรม ความแตกต่างเป็นสิ่งที่สังคมปรุงแต่งขึ้นมา (Rosenblum and Travis,2000 : 5,อ้างแล้ว) ทำให้เกิดความไม่เข้าใจหรือเข้าใจผิดต่างๆ นานา เมื่อเป็นเช่นนี้ การแก้ปัญหาที่น่าจะทำได้ก็คือ การสร้างความรู้ความเข้าใจใหม่อย่างถูกต้องในเรื่องคนรักเพศเดียวกัน ซึ่งควรมาจากการศึกษาวิถีชีวิตของคนรักเพศเดียวกัน เพื่อนำไปสู่การทำความเข้าใจอย่างถูกต้องและตรงกับความจริง

ในการศึกษาคนรักเพศเดียวกันของคนในสังคมนั้น จำเป็นจะต้องศึกษาให้ครอบคลุมในทุกด้าน เพื่อศึกษาการใช้ชีวิตของคนรักเพศเดียวกันว่าพวกเขาได้ใช้ชีวิตอย่างไรในสังคม การที่เป็นคนรักเพศเดียวกันจะต้องประสบกับเรื่องราวที่ผ่านเข้ามาในชีวิตทั้งด้านดีและด้านร้ายอย่างไรบ้าง ซึ่งในส่วนของด้านที่ดีคือบุคคลนั้นได้รับประโยชน์ หรือมีความสุขจากการเป็น

คนรักเพศเดียวกัน และด้านร้ายคือในส่วนที่บุคคลนั้นได้รับความทุกข์ทั้งทางร่างกายและจิตใจ หรือเสียประโยชน์จากการเป็นคนรักเพศเดียวกัน ซึ่งผู้วิจัยจะนำเสนอวิถีชีวิตทั้งสองด้าน เพื่อแสวงหาแนวทางการให้การศึกษาเพื่อความเข้าใจในวิถีชีวิตของคนรักเพศเดียวกันต่อไป

ผู้วิจัยจึงมีความสนใจที่จะศึกษาวิถีชีวิตของกลุ่มคนรักเพศเดียวกัน ทั้งกลุ่มชายรักชายและกลุ่มหญิงรักหญิง เพื่อนำเสนอแนวทางการให้การศึกษาเพื่อความเข้าใจในวิถีชีวิตคนรักเพศเดียวกัน ซึ่งผู้วิจัยเห็นว่าเป็นแนวทางที่เหมาะสมสำหรับการให้ความรู้ที่มาจากชีวิตจริง และจากกลุ่มบุคคลที่เป็นเจ้าของเรื่องเอง โดยหวังว่าในท้ายที่สุดแล้วผู้เรียนจะยอมรับความแตกต่างของคนร่วมสังคมและใช้ชีวิตอยู่ในสังคมที่มีความหลากหลายได้อย่างมีความสุข

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. เพื่อศึกษาวิถีชีวิตในกลุ่มคนรักเพศเดียวกัน
2. เพื่อนำเสนอแนวทางการให้การศึกษา เพื่อความเข้าใจในวิถีชีวิตคนรักเพศเดียวกัน

คำถามวิจัย

1. วิถีชีวิตของกลุ่มคนรักเพศเดียวกันมีลักษณะเป็นอย่างไร และมีนัยต่อการเรียนรู้ของวัยรุ่นอย่างเหมาะสมในแง่มุมใดบ้าง
2. เนื้อหาการเรียนรู้เกี่ยวกับคนรักเพศเดียวกัน และแนวทางการให้การศึกษาเพื่อความเข้าใจในวิถีชีวิตคนรักเพศเดียวกันที่เหมาะสมสำหรับวัยรุ่น ที่สามารถนำไปใช้ในสถานศึกษาควรมีลักษณะอย่างไรและมีองค์ประกอบใดบ้าง

ขอบเขตการวิจัย

การศึกษาค้นคว้าครั้งนี้จะศึกษาเฉพาะวิถีชีวิตในในทุกๆ ด้าน โดยจะศึกษาในกลุ่มชายรักชายและหญิงรักหญิง ที่เปิดเผยตัวตนต่อสังคม และมีทิศทางการทำงานที่เผยแพร่ความรู้ความเข้าใจในเรื่องของคนรักเพศเดียวกันแก่คนทั่วไป

วิธีดำเนินการวิจัย

1. สังเกตแบบมีส่วนร่วมและไม่มีส่วนร่วม
2. สัมภาษณ์เชิงลึก
3. จัดประชุมกลุ่มย่อย (Focus group)

ประชากรและกลุ่มตัวอย่างในการวิจัย

การศึกษาค้นคว้าครั้งนี้จะศึกษากลุ่มคนรักเพศเดียวกันที่เปิดเผยตนต่อสาธารณชน และมีทิศทางการทำงานที่เผยแพร่ความรู้ความเข้าใจในเรื่องของคนรักเพศเดียวกันแก่คนทั่วไป โดยกลุ่มหญิงรักหญิง คือกลุ่มอัญจารีและกลุ่มชายรักชายคือ กลุ่มฟ้าสีรุ้ง

คำจำกัดความที่ใช้ในการวิจัย

คนรักเพศเดียวกัน หมายถึงผู้ที่มีความรักในเพศเดียวกัน ทั้งชายรักชายและหญิงรักหญิง

วัยรุ่น คือ ผู้ที่มีอายุตั้งแต่ 13-18 ปี ซึ่งยึดถือตามคำจำกัดความในการนับอายุของวัยรุ่นของสุชาติ โสมประยูร และสุวรรณี โสมประยูร (2521) และช่วงอายุการเริ่มมีความสัมพันธ์ทางเพศในวัยรุ่นของเอนก อารีพรรค และสุวิทนา อารีพรรค (2525)

วิถีชีวิต คือ แบบแผนการดำเนินชีวิตของคนหรือกลุ่มคน ซึ่งในการวิจัยครั้งนี้ จะศึกษาวิถีชีวิตของคนรักเพศเดียวกัน โดยแบ่งเป็น 9 ด้าน ได้แก่

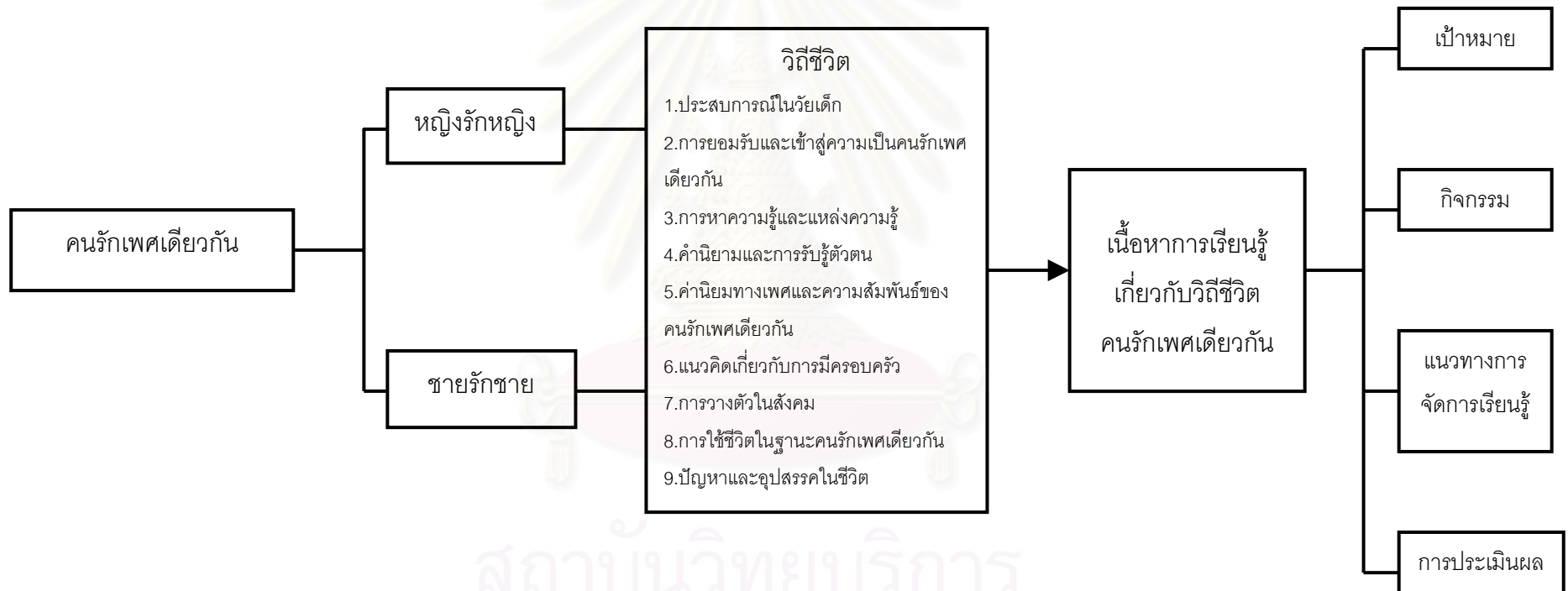
1. ประสบการณ์ในวัยเด็กของคนรักเพศเดียวกัน
2. การยอมรับและเข้าสู่ความเป็นคนรักเพศเดียวกัน
3. การหาความรู้และแหล่งความรู้ของคนรักเพศเดียวกัน
4. ค่านิยมและการรับรู้ตัวตนของคนรักเพศเดียวกัน
5. ค่านิยมทางเพศและความสัมพันธ์ของคนรักเพศเดียวกัน
6. แนวคิดเกี่ยวกับการมีครอบครัวของคนรักเพศเดียวกัน
7. การวางตัวในสังคมของคนรักเพศเดียวกัน
8. การใช้ชีวิตในฐานะคนรักเพศเดียวกัน
9. ปัญหาและอุปสรรคในชีวิตของคนรักเพศเดียวกัน

แนวทางการให้การศึกษาเพื่อความเข้าใจ หมายถึงการจัดทำเนื้อหาสาระการเรียนรู้ ซึ่งประกอบไปด้วย เป้าหมาย กลุ่มเป้าหมาย และเนื้อหาสาระ นอกจากนี้ยังรวมไปถึงแนวทางอื่นในการให้ศึกษาเพื่อสร้างให้เกิดความเข้าใจในเรื่องนั้นๆ

ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ

1. เพื่อเป็นแนวทางในการพัฒนาเนื้อหาเกี่ยวกับคนรักเพศเดียวกันสำหรับวัยรุ่น
2. เพื่อเป็นพื้นฐานในการสร้างความรู้ความเข้าใจอย่างถูกต้องเกี่ยวกับคนรักเพศเดียวกัน

กรอบแนวคิดในการวิจัย

บทที่ 2

เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

ในการศึกษาเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง
มานำเสนอโดยแบ่งออกเป็น 7 ตอน ดังนี้

ผู้วิจัยได้ศึกษาและรวบรวม

ตอนที่ 1 คนรักเพศเดียวกัน

ตอนที่ 2 หญิงรักหญิง

ตอนที่ 3 ชายรักชาย

ตอนที่ 4 วัยรุ่น

ตอนที่ 5 การเรียนรู้

ตอนที่ 6 เพศศึกษา

ตอนที่ 7 งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

1. คนรักเพศเดียวกัน

1.1 ความหมายของคนรักเพศเดียวกัน

คำว่าคนรักเพศเดียวกัน ได้ถูกนำมาใช้แทนคำว่า “รักร่วมเพศ” หรือ Homosexual เพื่อให้มีความหมายที่เป็นไปในทางบวกมากขึ้น

สุชาติ โสภประยูร และ วรณี โสภประยูร (2521:อ้างแล้ว) ให้ความหมายไว้ว่า รักร่วมเพศ หมายถึงการมีความรู้สึกทางเพศหรือการอารมณ์ต่อบุคคลในเพศเดียวกัน และชอบสมสู่หรือร่วมเพศกับบุคคลในเพศเดียวกันด้วย รักร่วมเพศเป็นความผิดปกติทางเพศที่เน้นในเรื่องลักษณะเพศของคู่ร่วมเพศว่าจะต้องเป็นเพศเดียวกัน ชอบประกอบกิจกรรมด้วยวิธีแปลกๆ และแตกต่างกันก็ตาม มีบุคลิกภาพโดยทั่วไปแตกต่างจากคนปกติหรือรักต่างเพศ (heterosexual)

อย่างเห็นได้ชัด ทั้งทางด้านร่างกายและจิตใจ พวกรักร่วมเพศนี้พบได้ทั้งในเพศชายและหญิง พวกรักร่วมเพศในเพศชายมีชื่อเรียกว่า Homosexual หรือ Gay ในเพศหญิงเรียกว่า Lesbian

สุวัทนา อารีพรรค (2524) กล่าวว่ารักร่วมเพศเป็นพฤติกรรมทางเพศระหว่างเพศเดียวกัน เกิดได้ทั้งในผู้ชายและผู้หญิง แต่ชายมีมากกว่าหญิงสัดส่วนประมาณ 3 ต่อ 1 และสำหรับหญิงมีชื่อเฉพาะว่า เลสเบียน (lesbian)

ชลธิชา ศาลิคุปต์ (2532) กล่าวถึง “พฤติกรรมรักร่วมเพศ” (Homosexuality) ว่า คำว่า Homo มาจากภาษากรีกแปลว่า “เช่นเดียวกัน” พฤติกรรมเช่นนี้เกิดขึ้นได้ทั้งในเพศชายและเพศหญิง ถ้าเกิดในชาย เรียกว่า Male Homosexuality หรือ Homosexual โดยทั่วไปเรียกกันง่ายๆ ว่า Gay (เกย์) แปลว่ารำเริง แจ่มใส ถ้าเกิดในหญิงเรียกว่า Female Homosexuality หรือเลสเบียน (lesbian)

บงกชมาศ เอกเอี่ยม (2532) สรุปไว้ว่ารักร่วมเพศ หรือไฮโมเซ็กชวลนั้น เป็นการเสนอภาพของผู้รักร่วมเพศทั้งหมด ไม่ว่าจะเป็นกะเทย ตู๊ด และเกย์ ซึ่งต้องการมีความสัมพันธ์ทางเพศกับเพศชายด้วยกัน หรือแม่แต่ทอม (tomboy) และดี้ (lady) ที่มีความสัมพันธ์ทางเพศระหว่างเพศหญิงในลักษณะของเลสเบียน

Homosexual ในความหมายตาม Oxford Advance Learner's Dictionary of Current English นั้น หมายถึง ผู้ที่มีความชอบในเพศเดียวกัน (Oxford Advance Learner's Dictionary of Current English, 2001)

กล่าวโดยสรุป คนรักเพศเดียวกัน หรือรักร่วมเพศคือผู้ที่มีความรักและชอบตลอดจนมีความสัมพันธ์ทางเพศกับเพศเดียวกัน โดยที่คำว่า “เกย์” หมายถึงเพศชายที่มีความรักกับเพศชายด้วยกัน และ “เลสเบียน” หมายถึงเพศหญิงที่มีความรักกับเพศหญิงด้วยกัน

1.2 ประวัติความเป็นมาของคนรักเพศเดียวกัน

คนรักเพศเดียวกันนั้นปรากฏมาตั้งแต่สมัยโบราณ ซึ่งแต่ละยุคสมัยก็ให้ความสำคัญหรือความหมายแตกต่างกันไปตามแต่ค่านิยม หรือความเชื่อของแต่ละยุคสมัยหรือสังคมนั้นๆ

ยุคสมัยหรือเวลาที่มีความสำคัญต่อคนรักเพศเดียวกัน ว่าเป็นความปกติหรือความผิดปกติทางจิต (สุวัทนา อารีพรรค, 2524: อ่างแล้ว) พฤติกรรมรักร่วมเพศที่ถือว่าปกติในสมัยกรีกและโรมัน กลับกลายเป็นความผิดปกติในยุคคริสตศาสนา และในปัจจุบันเริ่มจะหันมาถือว่าเป็นสิ่งปกติอีกครั้ง รักร่วมเพศมีกำเนิดมาตั้งแต่สมัยโบราณ แต่ทัศนคติต่อความประพฤตินี้ต่างกันตามยุคสมัย ในยุคเริ่มต้นของวัฒนธรรม ชนชาติยิวห้ามการเป็นรักร่วมเพศ ส่วนในสมัยกรีกไม่เพียงแต่ถือว่าเป็นของธรรมชาติเท่านั้น ยังถือเป็นการแสดงความรักที่สูงส่งกว่าธรรมดาอีกด้วย เป็นการแสดงถึงความสัมพันธ์อย่างลึกซึ้งระหว่างสองฝ่าย

ในสังคมกรีกโบราณรักร่วมเพศเป็นสิ่งที่ยอมรับกันได้ เป็นปรากฏการณ์ในหมู่ชนชั้นสูงที่มีการแบ่งแยกเพศกันอย่างชัดเจน ส่วนใหญ่มักจะเป็นชายกับเด็ก (Ruse, 1988 :17) โดยที่เด็กหนุ่มจะถูกส่งไปเรียนการปฏิบัติทางเพศกับครูผู้ชายก่อนแต่งงาน ในสมัยโรมันความประพฤติแบบนี้ทำกันอย่างเปิดเผยถือเป็นของธรรมดาไม่ใช่สิ่งพิเศษเหมือนกรีก โดยที่กลุ่มลักเพศ (transvestite) จะพบในชาวโรมันมากกว่าชาวกรีก แต่ในยุคต่อมาทัศนคติกลับเปลี่ยนแปลง รักร่วมเพศถือว่าผิดปกติ เป็นความชั่วและเป็นบาป ในยุคกลาง เป็นยุคที่ศาสนาโรมันคาทอลิกเจริญรุ่งเรือง รักร่วมเพศในยุคนี้ถือว่าเป็นสิ่งเลวร้ายมากและควรได้รับการลงโทษถึงตาย แต่อย่างไรก็ตามในยุคนี้ก็มีรักร่วมเพศอยู่ทั่วไป (เอนก อารีพรรค และสุวัทนา อารีพรรค, 2525: อ่างแล้ว) ในสมัยปัจจุบันความเห็นของสังคมมีต่างๆ กัน แต่จิตแพทย์มีแนวโน้มที่จะคิดว่าความประพฤติเช่นนี้เป็นวิถีชีวิตของแต่ละคน ไม่ใช่ความผิดปกติทางจิตใจ

เมื่อยุคสมัยเปลี่ยนไป ค่านิยมทางสังคมได้เปลี่ยนไปตามกาลเวลาและทำให้แนวความคิดในเรื่องเพศ หรือพฤติกรรมทางเพศกลายเป็นพฤติกรรมทางสังคมมากขึ้น ความหมายของพฤติกรรมรักร่วมเพศนั้น ได้เปลี่ยนแปลงเป็นพฤติกรรมที่เบี่ยงเบนไปจากพฤติกรรมปกติ

ความเคลื่อนไหวที่เกิดขึ้นทางสังคมในเชิงพฤติกรรมทางเพศ ได้ทำให้เกิดแนวความคิดในเรื่องเพศและเพศสภาพใหม่ในตอนปลายศตวรรษที่ 18 โดยจำแนกภาวะทาง

เพศสภาพ(gender) ว่าประกอบด้วยผู้ชาย ผู้หญิง กลุ่มชายรักชาย (homosexual man) และกลุ่มหญิงรักหญิง (lesbian woman) (พิเชษฐ สายพันธ์ ,อ้างแล้ว)

ในบรรดากลุ่มที่ไม่ถูกจัดอยู่ในกลุ่มเพศ/เพศสภาพแบบคู่ชาย-หญิง ได้มีคำอธิบายคำหนึ่งเกิดขึ้นในสังคมตะวันตกเพื่ออธิบายคนที่รักเพศเดียวกันว่า “Homosexual” ซึ่งคำนี้ได้เปลี่ยนผ่านความหมายไปมากในช่วง 500 ปีที่ผ่านมา ความหมายที่เกิดขึ้นในช่วงแรกๆ นั้นแสดงให้เห็นถึงพฤติกรรมที่ผิด ไม่เหมาะสม แม้ว่าจารีตพฤติกรรมในการแสดงออกในความสัมพันธ์ระหว่างเพศชาย-ชาย จะเป็นที่รับรู้กันทั่วไปแล้วก็ตาม แต่หากกระทำในที่สาธารณะก็จะถูกตำหนิและประณาม ต่อมาเมื่อประมาณ 100 ปีที่ผ่านมา คำว่า “Homosexual” มีความหมายไปสู่พฤติกรรมที่แตกต่าง ซึ่งได้ถูกพิจารณาว่าเป็น “อัตลักษณ์ทางเพศ” ที่แตกต่างไปจากกลุ่มที่รักเพศตรงข้าม “Heterosexual” จนล่วงเข้ามาสู่ปลายศตวรรษที่ 19 คำว่า “Homosexual” ได้รวมเอาความหมายระหว่าง “อัตลักษณ์ทางเพศ” (Sexual Identity) เข้ากับมิติทางอารมณ์และความรู้สึกร่วม (Emotional) ที่เกิดขึ้นในกลุ่มคนเพศเดียวกัน จนกระทั่งช่วงทศวรรษที่ 60 (ค.ศ.1965-1970) คำว่า “Gay” ได้ถูกนำมาใช้กันอย่างแพร่หลาย เพื่ออธิบายความหมายของการก่อรูปหรือการสร้างอัตลักษณ์ทางวัฒนธรรมของกลุ่มที่เรียกว่า Homosexual

ก่อนปลายศตวรรษที่ 19 เชื่อกันว่าพฤติกรรมทางเพศของคนจะเป็นเพียงแบบใดแบบหนึ่ง คือระหว่างเพศหรือร่วมเพศ แต่ในปัจจุบันเป็นที่ยอมรับกันมาพฤติกรรมทางเพศของบุคคลนั้นมิได้แยกออกจากกันโดยเด็ดขาด แต่มีลักษณะต่อเนื่อง (continuum) เริ่มจากปลายข้างหนึ่งเป็นรักระหว่างเพศและมีน้ำหนักเพิ่มขึ้นเรื่อยๆ จนเป็นรักร่วมเพศ และพบว่าบางคนจึงสามารถมีพฤติกรรมรักได้ทั้งสองเพศ (bisexual) สำหรับสังคมไทยในปัจจุบันเราสามารถพบเห็นผู้มีพฤติกรรมรักร่วมเพศแบบเปิดเผยมากขึ้น ทั้งในโรงเรียนและในสังคมทั่วไป (กุญชรี คำชาย ,2542:96)

ปัจจุบัน สมาคมจิตวิทยาแห่งอเมริกา,สมาคมนักสังคมสงเคราะห์แห่งอเมริกา และองค์การวิชาชีพด้านสุขภาพจิตในสหรัฐอเมริกา ต่างได้ลงมติและประกาศว่าการรักเพศเดียวกันมิได้เป็นอาการเจ็บป่วยทางจิต หรือเป็นความผิดปกติทางจิตใจแต่อย่างใด โดยเรียงลำดับการถอดถอนประเด็นการรักเพศเดียวกันจากบัญชีจำแนกรายชื่อความผิดปกติทางจิต ในระดับสากลและระดับนานาชาติไว้ ดังนี้

ปี ค.ศ.1973 (พ.ศ.2516)	สมาคมสุขวิทยาจิตแห่งอเมริกา
ปี ค.ศ.1976 (พ.ศ.2519)	สมาคมจิตวิทยาแห่งอเมริกา
ปี ค.ศ.1993 (พ.ศ.2536)	องค์การอนามัยโลก (WHO)
ปี ค.ศ.1995 (พ.ศ.2538)	สมาคมนักสุขวิทยาจิตญี่ปุ่น
ปี ค.ศ.2001 (พ.ศ.2544)	สมาคมนักสุขวิทยาจิตจีน

ในส่วนของประเทศไทย ทางกรมสุขภาพจิตได้ออกหนังสือรับรองทางวิชาการว่า การรักเพศเดียวกันไม่ถือเป็นความผิดปกติ ลงวันที่ 29 มกราคม 2545 โดยที่ทางกลุ่มอัญญาจารย์ร่วมกับเครือข่ายทำงานเรื่องคนรักเพศเดียวกัน, เครือข่ายผู้หญิงกับสุขภาพ, คณะทำงานเพื่อสิทธิมนุษยชนสตรี, มูลนิธิเพื่อนหญิง, มูลนิธิส่งเสริมความเข้าใจเรื่องสุขภาพผู้หญิง, มูลนิธิผู้หญิง ได้ร่วมกันจัดงานแถลงข่าวจดหมายรับรองฉบับดังกล่าวขึ้น เมื่อวันที่ 23 ธันวาคม พ.ศ.2545 เพื่อรณรงค์เผยแพร่ต่อสาธารณชน

โดยสรุปแล้วคนรักเพศเดียวกันที่ปรากฏมาตั้งแต่สมัยโบราณนั้น จะเป็นสิ่งที่เป็น “ปกติ” หรือ “ไม่ปกติ” ขึ้นอยู่กับแนวคิดและทัศนคติเรื่องเพศของแต่ละสังคมในแต่ละยุคสมัย ถ้าสังคมใดถือว่าพฤติกรรมรักเพศเดียวกันเป็นสิ่งที่ยอมรับได้ ก็จะถือว่าเป็นพฤติกรรมที่ปกติสามารถปฏิบัติได้ทั่วไป ถ้าสังคมไม่ยอมรับพฤติกรรมเช่นนี้ก็จะถือว่าเป็นพฤติกรรมที่ไม่ปกติและเป็นสิ่งที่สมควรได้รับการลงโทษ แต่ในยุคปัจจุบันการรักเพศเดียวกันกลับกลายมาเป็นสิ่งที่ยอมรับกันได้อีกครั้งหนึ่ง และถือว่าเป็นเรื่องส่วนบุคคลที่มีความชอบแตกต่างกัน

1.3 คนรักเพศเดียวกันในสังคมต่างๆ

อมรา พงศาพิชญ์ (2545) ให้ข้อสังเกตว่าการที่นักวิชาการบางคนมองว่าความสัมพันธ์ชายหญิงเป็นสิ่งที่สังคมกำหนด ผู้ที่สนใจระบบคิดเรื่องความสัมพันธ์หญิงชายกลับไปศึกษาโครงสร้างความคิดและวิเคราะห์ภาษาพูดเพื่อทำความเข้าใจเรื่องนี้ ถ้าสังคมไม่มี

ศัพท์ใช้เรียกความสัมพันธ์ทางเพศแบบเพศเดียวกันและต่างเพศ (homosexuality และ heterosexuality) เป็นไปได้ใหม่ที่แท้จริงแล้ว ความสัมพันธ์ทางเพศจะเป็นระหว่างใครกับใครก็ได้ การกำหนดว่าการมีเพศสัมพันธ์ระหว่างต่างเพศถือเป็นเรื่องปกติและความสัมพันธ์ระหว่างเพศเดียวกันถือเป็นเรื่องผิดปกตินั้นไม่มีเหตุผล เพียงแต่ในสมัยหนึ่งสังคมกำหนดความคิดนี้ขึ้นมา ซึ่งอาจเป็นเพราะความคิดนี้ไปเชื่อมโยงกับความคิดเรื่องการสืบทอดเผ่าพันธุ์มนุษย์ (reproduction) ซึ่งบางคนถือเป็นความต้องการพื้นฐานของมนุษยชาติ

Mead (1935), Benedict (1934) (อ้างถึงใน Suggs and Miracle ,1993) ได้ศึกษาในสังคมวัฒนธรรมดั้งเดิมหลายกลุ่มแล้วค้นพบว่า องค์ประกอบของวัฒนธรรมเป็นสิ่งที่กระตุ้นการตอบสนองของรักรั่วมเพศ

Ford & Beach, 1951 (อ้างใน Hatfield & Rapson, 1996:118) พบว่าแต่ละวัฒนธรรมจะมีทัศนคติที่แตกต่างกันไปในเรื่องคนรักเพศเดียวกัน ในสังคมชนเผ่า 64% ยอมรับว่าพฤติกรรมรักเพศเดียวกันเป็นพฤติกรรมชนิดหนึ่งที่สังคมยอมรับอย่างน้อยก็บางช่วงเวลา และบางสังคมวัฒนธรรมเห็นว่าคนหนุ่มสาวปกติทั่วไปควรเริ่มประสบการณ์ทางเพศ จากคนเพศเดียวกัน ในขณะที่บางสังคมไม่สนใจเรื่องนี้มากนัก

Money and Ehrhardt (1973) (อ้างถึงใน McCammon et al., 1998 :อ้างแล้ว) ศึกษาชายชาว Batak ในเกาะสุมาตรา พบว่ามีความสัมพันธ์ทางเพศกับเพศเดียวกันในหมู่เพศชายด้วยกันก่อนแต่งงาน เมื่อเข้าสู่วัยเจริญพันธุ์ เด็กชายก็ไปอยู่รวมกันในบ้านเด็กชายอายุ 12-15 ปี ซึ่งแต่ละคนจะมีกิจกรรมทางเพศกับเพศเดียวกัน หลังแต่งงานแล้วหลายคนเลิกพฤติกรรมนี้

Shostak (1981) (อ้างถึงใน Suggs and Miracle ,1993 :333 ,อ้างแล้ว) ศึกษาสตรีชาว !Kung พบว่าความสัมพันธ์ทางเพศในเพศเดียวกันในหมู่เด็กผู้หญิงเป็นที่ยอมรับกันว่าเป็นปรากฏการณ์ในหมู่วัยรุ่น ก่อนที่จะมีความสัมพันธ์กับเพศตรงข้าม

Sheperd (1987) (อ้างถึงใน McCammon et al. ,1998 :468 ,อ้างแล้ว) ได้ศึกษาหมู่บ้านใน Melanesia พบว่าhomosexual เป็นที่ยอมรับได้เฉพาะเพศชาย ก่อนแต่งงานเพศชายจะมีเพศสัมพันธ์ด้วยกันและชายที่แต่งงานแล้วหลายคนเป็น bisexual

Herd ใน Suggs and Miracle ,1993(อ้างแล้ว) เขียนเรื่องเกี่ยวกับชาวแซมเบีย ในนิวกินี กลุ่มชาวสวนที่นิยมว่าเป็นกลุ่ม Homosexual เป็นเรื่องปกติจนถึงวัยผู้ใหญ่ ในช่วงเวลานี้การติดต่อกับต่างเพศนั้นเป็นเรื่องน่าตำหนิ เมื่อเข้าสู่วัยผู้ใหญ่แล้วการติดต่อกับเพศตรงข้ามจึงจะถือว่าเป็นเรื่องปกติ

Evelyn Blackwood (อ้างถึงใน Suggs and Miracle ,1993 :เพ็งอ้าง) อ้างถึงแนวคิดทฤษฎีในอดีตได้วิเคราะห์รักร่วมเพศจากแนวคิดจิตวิทยาตะวันตก นักมานุษยวิทยาส่วนใหญ่มีฐานของการประเมินรักร่วมเพศในวัฒนธรรมอื่น ว่าเป็นรูปแบบของการเบี่ยงเบนทางจิตวิทยาและสังคมวิทยา ซึ่งคิดว่ารักร่วมเพศนั้นเป็นตัวแทนของมาตรฐานของสังคมในเรื่องพฤติกรรมทางเพศ ดังนั้นรักร่วมเพศจึงเป็นเรื่องผิดปกติหรือพฤติกรรมที่เบี่ยงเบน การประเมินค่าบางครั้งก็ตรงข้ามกับความหมาย หรือคุณค่าที่ติดมากับพฤติกรรมรักร่วมเพศในการศึกษาวัฒนธรรม

CHAPELLE (2002) กล่าวว่าที่สหรัฐอเมริกาในรัฐแคลิฟอร์เนีย ชุมชนคนรักเพศเดียวกันเป็นรูปแบบของการดำเนินชีวิตแบบใหม่ส่วนในมหาวิทยาลัย เกย์และเลสเบี้ยนศึกษาได้ถูกนำมาเป็นส่วนหนึ่งในเรื่องของการศึกษาชนกลุ่มน้อย เช่นเดียวกับสตรีศึกษาหรือวัฒนธรรมศึกษา ในเมืองซานฟรานซิสโก คนรักเพศเดียวกันสามารถใช้ชีวิตได้อย่างเปิดเผย (Ruse,1988: อ้างแล้ว) ขณะที่เกย์และหญิงรักหญิงแต่งงานได้อย่างถูกกฎหมายในประเทศเดนมาร์ก นอร์เวย์ และสวีเดน และขณะที่ประเทศอื่น เช่น แคนาดากำลังพิจารณาเรื่องนี้อยู่ แต่ในสหรัฐอเมริกาไม่มีรัฐใดที่อนุญาตให้คู่รักเพศเดียวกันสมรสกันอย่างถูกต้องตามกฎหมาย (Dunlap (1995) อ้างใน Carroll & Wolpe,1996 : 258)

Isin and Wood (1999:82) กล่าวว่า การแต่งงานคู่เพศเดียวกันนั้นเริ่มจากประเทศเนเธอร์แลนด์ และเดนมาร์ก ตั้งแต่ปี 1989 นอร์เวย์ตั้งแต่ปี 1993 สวีเดนตั้งแต่ปี 1995 และไอส์แลนด์ตั้งแต่ปี 1996 ซึ่งจุดประกายให้หลายประเทศ เช่น ฝรั่งเศส สเปน และฟินแลนด์ เริ่มตระหนักในนโยบายนี้ ในแคนาดา และฮ่องกง คนทั่วไปยอมรับทัศนคติต่อคนรักเพศเดียวกันมากขึ้น (Hatfield and Rapson ,1996)

Green,1991 (อ้างใน Carroll & Wolpe,1996 : อ้างแล้ว) พบว่าที่สหรัฐอเมริกา ในรัฐนิวยอร์ก มีโรงเรียนที่ให้นักเรียนที่เป็นคนรักเพศเดียวกันเข้าเรียน นักเรียนจากทั่วประเทศมาที่นี่เพื่อเรียนในสิ่งแวดล้อมที่การแสดงออกทางเพศของพวกเขาได้รับการยอมรับ และพวกเขาจะไม่ถูกเยาะเย้ย ถูกขับออกจากกลุ่มเพื่อน หรือถูกทำร้ายทางเพศ ดังเช่นโรงเรียนที่พวกเขาเคยอยู่

จากการศึกษาของนักมานุษยวิทยาส่วนใหญ่ โดยสรุปแล้วพบว่าในสังคมวัฒนธรรมแบบดั้งเดิมนั้น พฤติกรรมรักร่วมเพศเป็นพฤติกรรมที่ปรากฏให้เห็นและเป็นสิ่งที่ยอมรับกันได้ ในบางสังคม ซึ่งในบางครั้งก็กลับกลายเป็นข้อที่ต้องปฏิบัติของในสังคมนั้น ส่วนในสังคมสมัยใหม่ พฤติกรรมรักร่วมเพศและคนรักเพศเดียวกันกลับเป็นสิ่งที่สังคมไม่ยอมรับ แต่ก็ยังมีบางสังคมที่ยอมรับและปฏิบัติต่อคนรักเพศเดียวกันในฐานะที่เป็นสมาชิกในสังคมเช่นเดียวกับคนอื่น ๆ ขึ้นอยู่กับความเข้าใจในเรื่องของคนรักเพศเดียวกันของคนในสังคมนั้นเอง

1.4 คนรักเพศเดียวกันในประเทศไทย

ในประเทศไทย เรื่องราวของคนรักเพศเดียวกันได้ปรากฏมาเป็นเวลานานแล้วเช่นกัน ซึ่งได้มีผู้ที่ศึกษาเรื่องคนรักเพศเดียวกันในประเทศไทยเอาไว้ ดังนี้

Rosalind Morris (1994) (อ้างใน สุไลพร ชลวิไล,2545: อ้างแล้ว) ได้อ้างถึงตำนานคำฝี่ล้านนาเก่าแก่ว่าด้วยเรื่องจักรวาลวิทยาตามคติทางพุทธศาสนาเรื่อง “ปฐมมูลมุณี” ว่าตามตำนานได้กล่าวถึงการสร้างมนุษย์ 3 คนแรกของโลกว่าประกอบไปด้วยผู้หญิง ผู้ชาย และกะเทย(Kathoe) โดยทั้งสามเพศนี้ต่างก็มีสถานะเท่าเทียมกันทางสังคม

ดร.ปีเตอร์ แจ็คสัน (กล่าวถึงใน Robert Hefner แปลและเรียบเรียงโดย วรวิธ บำรุงพงศ์ ,2545) แสดงความเห็นเกี่ยวกับพฤติกรรมรักเพศเดียวกันในสังคมไทยว่า

“หญิงชายชาวอุซาคเนย์ที่เบี่ยงเบนทางเพศนั้น ถูกจับตาโดยชาวตะวันตกตั้งแต่นั้น สมัยที่พ่อค้าวานิชชาวยุโรปมาเยือน สมัยนั้นการค้าอาณานิคมมีส่วนทำให้ฝรั่งเข้ามาศึกษาเอเชียตะวันออกเฉียงใต้ และได้มาพบ มาเห็น มาสังเกต แม้ว่าสมัยนั้นจะยังไม่มีการศึกษาค้นคว้าเรื่องนี้ อย่างจริงจัง เพราะมันยังเป็นปรากฏการณ์ที่คนส่วนใหญ่ไม่เข้าใจและไม่พยายามจะทำความเข้าใจนัก ส่วนมากจะเห็นเป็นเรื่องตลกขบขันกันมากกว่าที่จะเป็นเรื่องสลักสำคัญอะไร

เมื่อก่อนในสังคมอุซาคเนย์ การรักเพศเดียวกันไม่ได้ถูกแทรกแซงหรือต่อต้าน อย่างในสังคมตะวันตก ขณะที่คนส่วนใหญ่ที่มีรสนิยมรักเพศเดียวกันมักจะไม่มีใครพูดถึงเรื่องราวของตนในที่สาธารณะ ขณะที่เดียวกับที่สังคมตะวันตกเรื่องเหล่านี้เป็นเรื่องถูกกฎหมาย แต่เมื่อใครทำเข้าจริงๆ กลับถูกวิพากษ์วิจารณ์และได้รับแรงต้านจากภายนอกมากกว่า

ในสังคมตะวันตกมันไม่แปลกเลยที่เราจะพูดถึงความเบี่ยงเบนทางเพศ แต่ถ้าใครทำขึ้นมาจริงๆ ก็จะกลับกลายเป็นเรื่องที่ถูกต่อต้าน ขณะที่ในสังคมเอเชียเราทำได้แต่กลับห้ามพูดถึง

เริ่มต้นในปี 1960 นี้เองที่เพศของคนไทยจะถูกระบุได้โดยคำ 3 คำเท่านั้น นั่นคือ ชาย (Chai) หญิง (Ying) และกะเทย (kathoe) ซึ่งหมายถึงหญิงหรือชายที่พึงพอใจในเพศเดียวกันเอง

แต่ต่อมาในช่วง 20 ปี ตั้งแต่ 1960 ถึงปี 1980 ก็เริ่มมีการนำคำจากภาษาอังกฤษ มาช่วยจำแนกประเภทของคนรักเพศเดียวกันอีก นั่นคือ Tomboy (ทอมบอย) หรือหญิงรักหญิง ฝ่ายที่ทำตัวเลียนแบบชาย Lady (เลดี้) หรือหญิงรักหญิงฝ่ายที่แสดงออกเป็นหญิงทั้งท่าทางและการแต่งตัว และ Gay (เกย์) ที่หมายถึงชายที่รักเพศเดียวกัน”

Sinnott (2001) ได้กล่าวถึงคนรักเพศเดียวกันในประเทศไทยว่า ความเป็นชุมชนเมืองช่วยเร่งการขยายตัวของคนกลุ่มนี้ไปยังพื้นที่ชนบทมากขึ้น โลกาภิวัตน์ เช่น การท่องเที่ยว และการขยายตัวเชิงพาณิชย์ ได้นำเอาอัตลักษณ์ของเกย์และเลสเบี้ยนจากตะวันตกมาสู่สังคมที่ไม่ใช่ตะวันตก รวมไปถึงประเทศไทยและประเทศในเอเชียตะวันออกเฉียงใต้ด้วย

กล่าวโดยสรุป คนรักเพศเดียวกันในสังคมไทยที่ปรากฏในหลักฐานต่างๆ โดยทั่วไปแล้วจะเรียกกันว่า “กะเทย” ซึ่งหมายความโดยทั่วไปว่าผู้ที่รักชอบเพศเดียวกันกับตน แต่เมื่อเวลาผ่านไปก็เริ่มนำเอาคำจากภาษาอังกฤษเข้ามาใช้ เพื่อเรียกพฤติกรรมกรรมการแสดงออกที่แตกต่างกันกันไป เพื่อช่วยจำแนกประเภทของคนรักเพศเดียวกันให้สอดคล้องกับพฤติกรรมที่แสดงออก เป็นการพยายามสร้างความแตกต่างและสร้างความรู้ใหม่ให้กับสังคมจากคำเรียกชื่อที่แตกต่างกันไป ในทางกลับกันหากการเรียกชื่อคนรักเพศเดียวกันมีอยู่เพียงน้อยนิด แสดงว่าในสังคมอาจยังมีความรู้ความเข้าใจที่ไม่ถูกต้องในเรื่องนี้

1.5 ประเภทของคนรักเพศเดียวกัน

สุชาติ โสมประยูร และ วรณี โสมประยูร ,2521(อ้างแล้ว) ได้แบ่งประเภทของคนรักเพศเดียวกัน ออกเป็น 3 ประเภท ดังนี้

1.พวกที่มีร่างกายและจิตใจตรงกันข้ามกับเพศของตัวเอง คือเพศของตัวเองเป็นชายแต่ลักษณะทางร่างกายและจิตใจเป็นหญิง หรือเพศของตัวเองเป็นหญิง แต่ลักษณะทางร่างกายและจิตใจเป็นชาย ได้แก่บรรดากะเทยหรือพวกลักเพศทั้งหลายที่พบเห็นกันทั่วไป หรือพวกกะเทยผู้หญิงที่ชอบแต่งตัวเป็นผู้ชายและมีพฤติกรรมทางเพศกับผู้หญิงที่ถูกใจ ประเภทนี้พบในเพศชายมาก

2.พวกที่มีร่างกายและจิตใจเป็นผู้ชายหรือเป็นผู้หญิงแต่รักเพศเดียวกัน คือร่างกายและจิตใจของตัวเองเป็นชายทุกอย่าง แต่กลับรักและมีความรู้สึกทางเพศต่อเพศชายด้วยกัน หรือร่างกายและจิตใจของตัวเองเป็นหญิงทุกอย่าง แต่กลับรักและมีความรู้สึกทางเพศต่อเพศหญิงด้วยกัน ประเภทนี้พบในเพศหญิงมาก

3.พวกที่มีทั้งรักร่วมเพศและรักต่างเพศอยู่ในบุคคลเดียวกัน พวกนี้มีชื่อเรียกว่า Bisexual เป็นผู้ที่มีความรักร่วมเพศไม่ใครรุนแรงนัก กล่าวคือ มีความรู้สึกพอใจและรักใคร่ได้ทั้งสองเพศ โดยอาจจะชอบทั้งสองเพศพอๆ กัน หรือชอบเพศใดเพศหนึ่งมากกว่ากันก็ได้ ประเภทนี้พบได้ในเพศชายและเพศหญิงมากพอๆ กัน

การแสดงพฤติกรรมทางเพศของพวกรักร่วมเพศประเภทต่างๆ เหล่านี้ อาจมีได้หลายระดับด้วยกัน ตั้งแต่พฤติกรรมทางเพศธรรมดา เช่น การแสดงความใกล้ชิดสนิทสนม การเกี้ยวพาราสี ไปจนถึงการสมสู่หรือร่วมเพศ และโอกาสที่พวกรักร่วมเพศจะแสดงพฤติกรรม

ทางเพศก็เช่นเดียวกัน อาจเป็นการชั่วคราวหรือเป็นการถาวรก็ได้ แต่ถ้าเป็นพวกที่มีอาการมากก็ จะกระทำเป็นประจำหรือติดเป็นนิสัย

สุวิทนา อารีพรรค,2524 (อ้างแล้ว) แบ่งประเภทของรักร่วมเพศได้ 2 แบบ คือ รักร่วมเพศแท้ (exclusively homosexual) ซึ่งหมายถึงพวกที่มีการปฏิบัติทางเพศเฉพาะกับ เพศเดียวกันเท่านั้น กับรักร่วมเพศ (bisexual) ซึ่งหมายถึงพวกที่มีกิจกรรมทางเพศกับทั้งเพศ เดียวกันและเพศตรงข้าม

1.6 กระบวนการพัฒนาอัตลักษณ์ทางเพศสู่ความเป็นคนรักเพศเดียวกัน

เอกลักษณ์ทางเพศหรือแนวคิดรวบยอดเกี่ยวกับตนเองในเรื่องเพศ (sexual self-concept) เป็นประสบการณ์ส่วนบุคคลของมนุษย์ในเรื่องของเพศสภาพ เป็นสิ่งที่บุคคลได้รับความ เป็นเพศชายหรือเพศหญิงในสถานการณ์ต่างๆในสังคม รวมทั้งทางความสัมพันธ์ในเรื่องเพศ ความรู้สึกที่ว่าตนเองเป็นเพศชายหรือเป็นเพศหญิงนั้น เป็นสิ่งที่สังคมและวัฒนธรรมทำให้เกิด การแสดงบทบาทของเพศสภาพโดยผ่านกระบวนการต่างๆ เช่น การสร้างอุดมคติในเรื่องเพศ การขัดเกลาทางสังคมในเรื่องเพศ เด็กจะถูกคาดหวังให้เกิดการพัฒนาพฤติกรรมทางเพศของพวกเขาให้ เป็นไปตามบทบาทเพศหญิง เพศชาย และมีการพัฒนาแนวโน้มโดยสร้างเอกลักษณ์ทางเพศ ขึ้น การพัฒนาเอกลักษณ์ทางเพศของบุคคลจะตรงกับการเพิ่มขึ้นของความสนใจในเรื่องเพศ และกิจกรรมทางเพศในช่วงวัยรุ่นตอนปลาย ซึ่งเป็นช่วงที่ก้าวสู่ความเป็นผู้ใหญ่ การพัฒนาเอกลักษณ์ทางเพศของบุคคลเป็นกระบวนการที่เกิดขึ้นอย่างต่อเนื่อง ในฐานะที่เป็นส่วนหนึ่งของการ แสวงหาความรู้และการสร้างวุฒิภาวะของตน ประสบการณ์ต่างๆ การค้นพบตัวเอง กลุ่มอ้างอิง อุดมคติ วาทกรรมทางเพศ การขัดเกลาทางสังคมเรื่องเพศจะนำมาสู่การตัดสินใจ หรือนำมาสู่ความต้องการทางเพศ การมีเอกลักษณ์ในเพศที่ตนต้องการ เช่นในเรื่องของรักร่วมเพศ และรักต่างเพศ ซึ่งคำดังกล่าวเป็นวาทกรรมที่แยกกลุ่มเบี่ยงเบนออกจากกลุ่มปกติ โดยที่กลุ่มปกติ จะได้รับรางวัลจากสังคม ในขณะที่กลุ่มรักต่างเพศเป็นกลุ่มที่ถูกลงโทษจากสังคมเป็นต้น การมีความชอบในคู่วัก ไม่ว่าจะ เป็นเพศเดียวกัน ต่างเพศหรือการชอบในความสัมพันธ์กับบุคคล ทั้งสองเพศที่สอดคล้องกันอย่างเหมาะสม การเข้าใจเอกลักษณ์ทางเพศทำให้เราเข้าใจในลักษณะ และกระบวนการในการสร้างความเป็นเพศได้อย่างดีเยี่ยม (พิทักษ์ ศิริวงศ์ ,2543 :12)

Michael Schofield (อ้างใน ผกา สัตยธรรม,2516) ได้ศึกษาถึงลักษณะความกดดันทางสังคมที่ทำให้คนรักเพศเดียวกันออกห่างไปจากบุคคลอื่น กล่าวคือ

ในระยะแรก วัยรุ่นตอนปลายอย่างเข้า 20 ปี เพื่อนๆ จะมีนัดและแต่งงาน แต่คนรักเพศเดียวกันจะหันไปสนใจด้านอื่น เพราะตกใจเมื่อเขารู้สึกตัวว่าไม่สนใจในสิ่งที่เพื่อนสนใจ

ระยะที่สอง จะพบว่าตนเองแยกไปจากเพื่อนชายหญิง ขาดเพื่อน และคิดว่าตัวเองถูกไล่ออกจากสังคม ขาดกำลังใจ และเข้าไปเกี่ยวข้องกับกลุ่มคนรักเพศเดียวกันคนอื่นๆ มีชีวิตอย่างอ้างว้าง มีความรู้สึกว่าเป็นความผิดและยอมรับการตัดขาดจากสังคม

ระยะที่สาม ไปร่วมกลุ่มกับพวกที่ร่วมเพศด้วยกัน บางคนก็เกิดความเบื่อที่มารวมกลุ่มกับคนที่มึนใจแบบเดียวกัน แต่บางรายรู้สึกจะพอใจ สบายใจที่ไม่ต้องซ่อนความเป็นไปของตนเองจากสภาพความเป็นจริง จะมีโอกาสผ่อนคลายความตึงเครียด การสนทนามักเป็นเรื่องเพศ

ระยะที่สี่หรือขั้นสุดท้าย จะเลิกการแก้ปัญหาต่างๆ ระหว่างโลกภายนอกกับการเป็นคนรักเพศเดียวกันของเขา ยอมรับทัศนคติที่ไม่เป็นมิตรจากผู้อื่น คิดถึงตนเองและกลุ่ม การเป็นเช่นนี้จะเป็นแบบค่อยเป็นค่อยไป บางคนอาจผ่านทั้ง 4 ขั้น และบางคนอาจผ่านเพียง 2 ขั้น แล้วแต่อิทธิพลของสังคมที่แสดงความไม่เป็นมิตรที่เขาได้รับ

Coleman and Hendry(1999) กล่าวถึงกระบวนการพัฒนาอัตลักษณ์ทางเพศของผู้ที่รักเพศเดียวกันว่ามีขั้นตอนดังต่อไปนี้

1.sensitisation เด็กจะเริ่มสังเกตว่าเขามีความแตกต่างจากคนอื่น อาจจะมีค่านิยมที่แตกต่างกัน หรือเริ่มมีความรู้สึกทางเพศที่ไม่เหมือนกับคนอื่น

2.identity confusion ประสบการณ์ส่วนตัวทำให้เกิดความหวาดระแวงตัวเอง เกิดความตื่นตัวทางเพศกับเพศเดียวกัน พยายามหาข้อมูลเพื่อทำความเข้าใจเกี่ยวกับพฤติกรรมของตน

3.identity assumption เริ่มที่จะรับเอาเอกลักษณ์ของเกย์หรือเลสเบี้ยนมา และสามารถเปิดเผยต่อคนอื่นได้ อย่างน้อยก็เพื่อนสนิท

4.commitment มีความสัมพันธ์ทางเพศกับเพศเดียวกัน และสามารถเปิดเผยกับคนอื่น ๆ ได้

เด็กบางคนสามารถเข้าใจอัตลักษณ์ทางเพศของตนได้ไวตั้งแต่ขั้นแรกๆ ในขณะที่บางคนสับสนและไม่แน่ใจในตนเองตลอดช่วงวัยรุ่น

พัฒนาการของวัยรุ่นที่เคลื่อนไปสู่การมีพฤติกรรมรักร่วมเพศนั้น มีผู้ศึกษาไว้น้อยเมื่อ ค.ศ.1993 ในประเทศสหรัฐอเมริกา ได้มีนักวิจัยร่วมกันศึกษาวัยรุ่นชายที่มีพฤติกรรมดังกล่าว (กุญชรี้ คำชาย,2542: อ่างแล้ว) พบว่ามีขั้นตอน ดังนี้ คือ เกิดความรู้สึกว่าตนไม่ใช่เพศชาย สับสน ปฏิเสธ รู้สึกผิด อาย และยอมรับในที่สุด

กล่าวโดยสรุป ขั้นตอนของการพัฒนาอัตลักษณ์ทางเพศเข้าสู่ความเป็นคนรักเพศเดียวกันนั้น โดยหลักแล้วมีอยู่ 4 ขั้นตอน คือ เริ่มรู้สึกถึงความแตกต่างไปจากคนอื่น เกิดความสงสัยและไม่แน่ใจในตัวเอง จากนั้นจึงพยายามแสวงหาข้อมูลและเข้ากลุ่มกับคนที่มีความลักษณะเดียวกันจนมั่นใจในตนเอง แล้วจึงเปิดเผยตัวเองต่อคนอื่นต่อไป

1.7 สาเหตุของการเป็นคนรักเพศเดียวกัน

สุวัทนา อารีพรรค (2524:อ่างแล้ว) ได้กล่าวถึงสาเหตุของการเป็นคนรักเพศเดียวกันว่ามีหลายประการ

1.สาเหตุทางกรรมพันธุ์ ในปี ค.ศ.1952 Kallman ศึกษาคู่แฝด พบว่าในคู่แฝดที่เกิดจากไข่ใบเดียวกัน ถ้าคนใดคนหนึ่งเป็นอีกคนจะมีโอกาสเป็นด้วยเสมอ แต่ถ้าเป็นคู่แฝดที่เกิดจากไข่คนละใบ ถ้าคนหนึ่งเป็นอีกคนจะมีโอกาสเป็นเพียงร้อยละ 11.5

คนอื่นที่เชื่อว่าสาเหตุของรักร่วมเพศไม่ได้เกิดจากสิ่งแวดล้อม ให้เหตุผลว่าคนพวกนี้เกิดในวัฒนธรรมที่ส่งเสริมรักต่างเพศ (heterosexual) และเขาไม่เคยได้รับการสอนเกี่ยวกับรักร่วมเพศเลย จนกระทั่งถึงวัยแตกหนุ่มแตกสาว (puberty) จึงได้มีประสบการณ์เป็นครั้งแรก แสดงว่าลักษณะดังกล่าวเกิดจากตัวเขาเอง ไม่ใช่จากการเรียนรู้

2. สาเหตุจากสิ่งแวดล้อม

2.1 สาเหตุจากครอบครัว ได้แก่การที่ความสัมพันธ์ระหว่างเด็กกับบิดามารดาที่เป็นเพศเดียวกันกับเด็กไม่ดีจากสาเหตุใดก็ตาม ทำให้เด็กไม่สามารถลอกเลียนลักษณะและบทบาททางเพศที่ถูกต้องได้ หรือการที่บิดามารดาทะเลาะวิวาทกันเป็นประจำ อาจทำให้เด็กเกลียดกลัวชีวิตรักต่างเพศที่เขาเห็นตัวอย่าง และหันไปหาความสุขทางเพศกับเพศเดียวกัน

การเลี้ยงดูผิดเพศเนื่องจากบิดามารดาไม่ต้องการเพศที่แท้จริงของเด็ก ก็อาจทำให้เกิดปัญหารักร่วมเพศได้เช่นกัน การเข้าใจผิดในความสัมพันธ์ระหว่างบิดา เช่น การที่เด็กมีโอกาสเห็นบิดามารดาร่วมเพศกัน อาจทำให้เด็กเข้าใจผิดว่าบิดากำลังทำร้ายมารดา เด็กหญิงอาจเกลียดกลัวบิดา ตลอดจนชายอื่นทุกคน และหันไปหาความรักจากเพศเดียวกันซึ่งนุ่มนวลกว่า

2.2 สาเหตุจากสังคม การกระทบกระเทือนใจอย่างรุนแรงจากความสัมพันธ์ระหว่างเด็กวัยรุ่นชายกับหญิง อาจเป็นสาเหตุของรักร่วมเพศได้ เช่น เด็กชายที่ผิดหวังความรักครั้งแรกจากเด็กหญิงอาจเศร้าโศกเสียใจมาก และมองเห็นชีวิตรักต่างเพศเป็นความปวดร้าวใจเลยหันเข้าหาเพศเดียวกันเพื่อหลีกเลี่ยงความผิดหวังครั้งที่สอง หรือเด็กหญิงที่อารมณ์อ่อนไหวง่ายถ้าไม่ได้รับความสนใจหรือถูกเยาะเย้ยจากชายที่รัก เธอก็อาจหันไปหาเพศหญิงด้วยกันแทน

นอกจากนี้ยังมีผู้อ้างถึงสาเหตุจากฮอร์โมนเช่นกัน แต่ปัจจุบันยังไม่ได้หลักฐานแน่นอนว่ามีความสัมพันธ์กับรักร่วมเพศ แต่อย่างไรก็ตามเคยมีผู้พบว่า ในพวกรักร่วมเพศชายระดับ testosterone ในเลือดต่ำกว่าของปกติ และในพวกรักร่วมเพศหญิงระดับ androgen ในเลือดสูงกว่าคนปกติ

นอร์ริส และ ริด, 2532 (อ้างแล้ว) คิดว่าสาเหตุอาจจะมาจากการเลี้ยงดูในวัยเด็ก โดยกล่าวว่า คนที่เริ่มเป็นคนรักเพศเดียวกันเมื่ออายุมากขึ้นแล้วนั้น หลายคนได้รับการเลี้ยงดูมาในบรรยากาศของสิ่งแวดล้อมที่มีแต่ความถูกต้องเหมาะสมจนน่าอึดอัดและเต็มไปด้วยระเบียบแบบแผน ถูกเคี่ยวเข็ญชักจูงให้ใช้ชีวิตตามกฎเกณฑ์ทางจริยธรรมที่เข้มงวด ที่ตีเส้นกั้นกรอบพฤติกรรมทางเพศและวิธีที่จะติดต่อสัมพันธ์กับคนอื่นเอาไว้ ดังนั้น พวกเขาจึงได้ใช้ชีวิตทางเพศซึ่งดูภายนอกเหมือนคนอื่น ๆ เมื่อโตขึ้นมา และบางคนก็ถึงกับแต่งงานและมีบุตรอีกด้วย พวกเขาเหล่านั้นได้รับการอบรมปลูกฝังให้เข้าใจถึงความคาดหวังของสังคม บิดามารดาและคนอื่น ๆ มาตั้งแต่พวกเขายังเป็นเด็กมาก

จากการศึกษาเรื่องสาเหตุของการเป็นคนรักเพศเดียวกันนี้ยังมีข้อโต้แย้งกันอย่าง มาก ซึ่งยังสรุปไม่ได้ว่ามาจากสาเหตุใดกันแน่ ซึ่งอาจจะมาจากสาเหตุใดสาเหตุหนึ่ง หรือหลายๆ อย่างรวมกัน หรืออาจเป็นเพียงความชอบส่วนบุคคลที่เป็นเรื่องของปัจเจกชนก็ยังไม่สามารถสรุป ได้ชัดเจน

1.8 แนวการพิจารณาและวิเคราะห์เรื่องคนรักเพศเดียวกัน

นงนาค แซ่ตั้ง (2530) (อ้างถึงใน ชลธิชา ศาลิคุปต์,2532:อ้างแล้ว) ได้สรุป แนวการพิจารณาเรื่องของคนรักเพศเดียวกัน ไว้ดังนี้

1.แนว Clinical View

1)รักร่วมเพศเกิดจากปัจจัยทางชีววิทยา เช่น มีความผิดปกติแฝงมาโดย กำเนิด (Inborn Factors) อาจมีโครโมโซมผิดปกติ ปัญหาทางด้านพันธุกรรม การมีฮอร์โมนผิดปกติจากคนทั่วไป

2)รักร่วมเพศเป็นความผิดปกติ อันเกิดจากความกลัวที่ซ่อนเร้นอยู่ใน จิตใต้สำนึกของบุคคล เช่น ความกลัวเพศตรงข้าม กลัวการมีเพศสัมพันธ์กับเพศตรง ข้าม(Heterophobia) หรือความหวาดระแวงกลัวติดเชื้อโรค กลัวบาดเจ็บและอันตรายที่เกิดจาก การจินตนาการเอาเองว่าจะได้รับจากการที่มีเพศสัมพันธ์กับเพศตรงข้าม (Paranoid Ideation)

3)รักร่วมเพศเป็นความผิดปกติที่เกิดจากพัฒนาการเรียนรู้ในวัยเด็ก ที่มี ปัญหาความขัดแย้งในบทบาททางเพศ (Gender Role Conflict) เชื่อว่าในช่วง Oedipus Complex ที่เด็กอายุประมาณ 4-5 ขวบ ปกติเด็กจะเรียนรู้เอกลักษณ์ทางเพศ Gender Identity โดยการยึดถือผู้ถูกพัน (Identification) หรือเลียนแบบพ่อหรือแม่ที่มีเพศเดียวกับตน ซึ่งจะติดตัว เด็กไป (Fixation) และมีผลต่อแนวโน้มในการพัฒนาเอกลักษณ์ บทบาท และความพึงพอใจ ทางเพศในวัยผู้ใหญ่ ต่อมานักจิตวิเคราะห์เชื่อว่ารักร่วมเพศเกิดจากการที่เลียนแบบ(พ่อ,แม่) ที่เป็นเพศตรงข้ามตน (เด็กชายเลียนแบบแม่ เด็กหญิงเลียนแบบพ่อ) ไว้มากเกินไป

4) รักร่วมเพศเป็นความผิดปกติที่เกิดจากการเรียนรู้ในช่วงวัยต่างๆ โดยผ่านกลุ่มเพื่อน (Peer Group) สื่อ และความสัมพันธ์ระหว่างบุคคล รวมทั้งการได้รับการสอนโดยตรง และการได้รับแรงเสริมต่างๆ ความผูกพันแน่นแฟ้นทางอารมณ์กับตัวแบบบทบาทที่บุคคลเลือกที่จะเลียนแบบเอกลักษณ์ การกลมกลืนตัวเองกับคุณค่า ความรู้ ความเชื่อเกี่ยวกับบทบาทของผู้ชายหรือผู้หญิงภายในบริบทของสังคมที่เขาอาศัยอยู่หรือเติบโตขึ้น

2. Definitional View

1) รักร่วมเพศมิได้เป็นที่ดำรงอยู่เดี่ยวๆ (Essence) ที่จะหยิบยกขึ้นมาเหมือนวัตถุต่างๆ ในโลก แต่เป็นปรากฏการณ์ที่เกิดขึ้นท่ามกลางบริบททางสังคม และเกิดโดยผ่านกระบวนการปฏิสังสรรค์ทางสัญลักษณ์ของบุคคล มีการให้ความหมาย การตีความ และการให้ความหมายในระหว่างกระบวนการปฏิสังสรรค์ (Interaction) ตลอดเวลา เพศและลักษณะทางเพศเป็นเหมือนเบ้าหลอม (Matrix) ที่เปิดอยู่เป็นที่ผสมผสานของศักยภาพส่วนบุคคลและความเป็นไปได้ต่างๆ ซึ่งถูกขีดวงและจัดระเบียบในวิถีทางที่เฉพาะเจาะจง โดยกระบวนการก่อรูปร่างทางสังคมและประวัติศาสตร์ที่เฉพาะเจาะจง ซึ่งนำมาสู่กระบวนการพัฒนาเอกลักษณ์ของบุคคลภายในบริบททางสังคมที่มีพฤติกรรมรักร่วมเพศเกิดขึ้น รวมไปถึงการพัฒนาและธำรงเอกลักษณ์ดังกล่าว

2) ผู้ที่ถูกสังคมให้ความหมายว่ามี “พฤติกรรมเบี่ยงเบน” นั้น ผู้เบี่ยงเบนจำนวนมากไม่ได้เริ่มจากความพอใจที่จะมีพฤติกรรมเบี่ยงเบน ช่วงหนึ่งในชีวิตเขาอยู่กับโลกธรรมดาและคิดถึงตัวเองว่าเป็นคนธรรมดาๆ คนหนึ่ง แต่การถูกประทับตราจากสังคมว่าเขา “ผิดปกติ” (ซึ่งมักจะนิยมด้วยการอ้างอิงถึงศีลธรรม ศาสนา กฎหมาย และความเหมาะสม) บุคคลเหล่านี้ต้องทำความเข้าใจและให้ความหมายแก่ตนเองถึงการกระทำของตน ในขณะที่ต้องเรียนรู้เนื้อหาของการประทับตราที่มีผลต่อรูปแบบพฤติกรรมของเขา และเมื่อเวลาทำให้เขาเข้ากลุ่มเบี่ยงเบนเพื่อที่จะรับการยอมรับในฐานะการเป็นสมาชิกคนหนึ่ง เป็นบริบทที่เขาจะได้พัฒนาเอกลักษณ์ของตัวเองในทางที่เป็นพฤติกรรมเบี่ยงเบนขึ้นมาใหม่ ทำให้กลุ่มเบี่ยงเบนแยกตัวเองออกจากโลกของคนทั่วไปชัดเจนขึ้น ตราประทับของรักร่วมเพศก็คือ “ความผิดปกติทางเพศ” ที่มักจะได้รับการปฏิบัติจากสังคมเป็นการล้อเลียนการถูกรังเกียจเหยียดหยาม ถูกกีดกันออกจากกลุ่มสมาคมของคนทั่วไป (Straight) ที่เรียกตัวเองว่าเป็นคนปกติ หรือแม้กระทั่งการถูกจับกุมโดยกฎหมาย (ในบางประเทศ เช่น สหรัฐอเมริกา)

สุไลพร ชลวิไล (อ้างแล้ว) มองว่าแนวคิดที่ว่าทุกคนเกิดมาโดยมีแก่นแกนของความเป็นตัวตน (essence) บางอย่างที่กำหนดแล้วโดยธรรมชาตินี้ เป็นแนวคิดแบบสารัตถนิยม(essentialism) ซึ่งให้อิทธิพลต่อการมองปรากฏการณ์ของบุคคลรักเพศเดียวกันไปใน 2 ทางคือทางหนึ่งทำให้เกิดการสร้างและสนับสนุนอคติในเรื่องการรักเพศเดียวกัน ว่าเป็นพฤติกรรมที่ขัดกับกฎเกณฑ์ของธรรมชาติในสังคมทั่วไป ในขณะที่อีกด้านหนึ่ง นักวิชาการที่เป็นคนรักเพศเดียวกันเองได้ใช้เป็นการอธิบายถึงสาเหตุการเป็นบุคคลรักเพศเดียวกันว่า เป็นลักษณะที่ถ่ายทอดทางพันธุกรรม จึงเป็นธรรมชาติที่ไม่สามารถเปลี่ยนแปลงได้

แนวคิดอีกแนวหนึ่งซึ่งมีมุมมองตรงกันข้ามกับแนวคิดแรก คือ แนวคิด Social constructionism ที่มองว่าเรื่องเพศไม่ใช่เรื่องของธรรมชาติ หากเป็นผลผลิตของกระบวนการสร้างและกระบวนการกล่อมเกลาทางสังคมและวัฒนธรรม

พิเชษฐ สายพันธ์ (อ้างแล้ว) เห็นว่าการที่บุคคลซึ่งมีลักษณะกายภาพเป็นคน 2 เพศ และถูกนิยามว่าเป็นกะเทยแท้ในทางชีววิทยานั้น เป็นความคิดที่ได้รับอิทธิพลทางการแพทย์ที่อาศัยลักษณะทางกายวิภาคมาจำแนก ในขณะที่ปลายศตวรรษที่ 17 ในตะวันตก คำว่ากะเทยแท้หรือคนสองเพศ หรือ “hermaphrodite” ถูกนำมาใช้ในความหมายเชิงพฤติกรรมที่นอกเหนือจากความหมายกายวิภาค นั่นคือ คนสองเพศถูกใช้เรียกผู้ชายที่สามารถมีเพศสัมพันธ์ในฐานะที่เป็นฝ่ายรุกและฝ่ายรับได้ในคนๆ เดียวกัน แสดงให้เห็นว่า ความคิดในเรื่องเพศและเพศสภาพที่เคยผูกติดอยู่กับการจำแนกเพศเป็น 2 เพศ ด้วยกรอบความคิดแบบโครงสร้างทางการแพทย์ได้มีการเปลี่ยนแปลงเนื่องจากปรากฏการณ์ที่สะท้อนในเชิงพฤติกรรมสังคม

Michel Foucault (1978) (อ้างถึงใน Ruse,1988:อ้างแล้ว) คิดว่า homosexuality ไม่ใช่สิ่งที่ย่อยอยู่ให้ค้นพบในโลกของความจริงหรือรอให้มาบรรยายหรืออธิบายหรือเป็นสิ่งที่ เป็น “essence” กล่าวคือ Homosexual ไม่มีอยู่ในความจริงแต่เป็นสิ่งที่ถูกสร้างขึ้นโดย “Social construction” ซึ่งเป็นความคิดช่วงศตวรรษที่ 18-19 ในช่วงแรกเป็นความคิดเชิงการแพทย์ ซึ่งทำให้ส่งผลต่อความคิดของสังคม ต่อมาก็เป็นศาสนาและกฎหมายตามลำดับ

Alfred Kinsey (อ้างถึงใน Rosenblum and Travis ,2000:อ้างแล้ว) แนะนำว่า แทนที่เราจะคิดว่าการแสดงออกทางเพศจะมีแค่ 2 แบบ คือ Homosexual และ Heterosexual เราควรระลึกไว้ว่าแท้จริงแล้ว พฤติกรรมทางเพศนั้นเป็นภาวะต่อเนื่องแยกกันไม่ออกระหว่าง Homosexual และ Heterosexual

Kinsey สร้าง “A Seven-step Continuum” หรือ “Seven-point Scale” ของความพึงพอใจทางเพศ หรือแนวโน้มนำทางเพศของมนุษย์ซึ่งจะแบ่งเส้นที่ต่อเนื่องกันออกเป็น 7 ช่วง เริ่มตั้งแต่ 0 ถึง 6 โดยปลายด้านหนึ่งเป็น extreme heterosexual และอีกปลายหนึ่งเป็น extreme homosexual และในระหว่างกลางมีระดับที่ลดหลั่นกันของสองขั้วดังนี้ (บงกชมาศ เอกเยี่ยม ,2532.อ้างแล้ว)

0	1	2	3	4	5	6
Heterosexual	Predominantly Heterosexual or reaction	Predominantly Heterosexual often Homosexual	Equally	Predominantly Homosexual	Almost entirely Homosexual	Homosexual

แผนภาพแสดงถึงความต่อเนื่องของรักต่างเพศและรักร่วมเพศตามแบบ Kinsey

- 0 หมายถึง บุคคลที่ไม่เคยมีประสบการณ์ทางเพศแบบรักร่วมเพศเลย
- 1 จะเป็นบุคคลที่มีการกระทำหรือแนวโน้มนำทางเพศต่อเพศตรงข้ามเป็นลักษณะสำคัญ
- 2 บุคคลที่อยู่ในช่วงนี้จะเป็นผู้ที่มีรักต่างเพศเป็นส่วนใหญ่ และมีรักร่วมเพศในระดับรองลงมา

- 3 เป็นบุคคลที่มีทั้งลักษณะของการกระทำแบบรักต่างเพศและรักต่างเพศในระดับที่เท่าๆ กัน
- 4 เป็นบุคคลที่มีประสบการณ์รักร่วมเพศเป็นส่วนใหญ่ ในขณะที่มีรักต่างเพศในระดับรองลงมา
- 5 คือบุคคลที่มีแนวโน้มนำทางเพศแบบรักร่วมเพศเป็นส่วนใหญ่ และ
- 6 หมายถึงบุคคลที่มีแนวโน้มนำทางเพศกับเพศเดียวกัน และไม่เคยมีประสบการณ์ทางเพศกับเพศตรงข้ามเลย

Hatfield & Rapson (1996:อ้างแล้ว) เสนอว่าการที่จะบอกว่าใครเป็นคนรักเพศเดียวกัน รักได้ทั้งสองเพศหรือรักต่างเพศนั้น ขึ้นอยู่กับการให้คำจำกัดความตัวเอง (self-definition) ของบุคคลนั้นมากกว่า

ในการวิเคราะห์เรื่องคนรักเพศเดียวกัน สามารถวิเคราะห์ได้หลายมิติ ขึ้นอยู่กับว่าจะมองในแง่มุมใด ทั้งในแง่ชีววิทยาและการให้ความหมายทางสังคม แต่อย่างไรก็ตามการที่จะระบุว่าผู้ใดเป็นคนรักเพศเดียวกันนั้น ขึ้นอยู่กับบุคคลนั้นว่าจะนิยามตัวเองว่าอย่างไร ซึ่งหมายความว่าเราจะรู้ว่าบุคคลใดเป็นคนรักเพศเดียวกันก็ต่อเมื่อบุคคลนั้นประกาศตัวอย่างชัดเจนแล้วเท่านั้น

1.9 การรับรู้และความเข้าใจของสังคมที่มีต่อคนรักเพศเดียวกัน

จากการศึกษาของชลดริชา ศาลิคุปต (2532) ในเรื่องการรับรู้และความเข้าใจของสังคมที่มีต่อคนรักเพศเดียวกัน ได้ข้อสรุปว่า สังคมมีกฎเกณฑ์ที่ใช้อยู่ คือ การแบ่งแยกปรากฏการณ์ต่างๆ ออกเป็น 2 ขั้ว (Dichotomy) เช่น ถูก-ไม่ถูก, ปกติ-ไม่ปกติ, เพศหญิง-เพศชาย ในการจัดแบ่งเพศมีสิ่งกำกับอยู่ คือความหมายที่สังคมให้กับเพศหญิงและเพศชาย ซึ่งประกอบไปด้วยคุณลักษณะทางด้านร่างกาย บทบาทของแต่ละเพศ เอกลักษณ์ทางเพศ และความคาดหวังของสังคมและวัฒนธรรม เช่น ในเรื่องความสัมพันธ์ทางเพศ จะต้องเกิดขึ้นระหว่างคนต่างเพศ

เท่านั้น ลักษณะทางเพศที่ได้มาโดยกำเนิด (Gender Ascription) จะได้รับการสืบทอดมาโดยผ่านกระบวนการขัดเกลาทางสังคม (Socialization) สอนให้รู้ถึงธรรมชาติของเพศนั้นๆ ว่าเพศชายควรมีบทบาทอย่างไร เพศหญิงควรมีบทบาทอย่างไร อะไรทำได้ อะไรทำไม่ได้สำหรับแต่ละเพศ เมื่อใดที่สังคมเกิดมีผู้ที่ประพฤตินอกเหนือกฎเกณฑ์ของสังคมออกไป สังคมก็จะปฏิเสธและตราว่าสิ่งนั้นผิด เบี่ยงเบนไปจากปกติที่สังคมได้วางไว้

การจำแนกเพศสภาพให้มีเฉพาะชายและหญิง เป็นคู่ตรงข้ามคู่เดียวเท่านั้น ทำให้สิ่งที่ไม่สามารถจัดให้เข้าประเภทชายหรือหญิงได้เกิดความเป็นชายขอบ อันหมายถึงความแตกต่างจากมาตรฐานหลักของสังคม คนที่อยู่ชายขอบในเรื่องเพศสภาพสามารถจะถูกนิยามความหมายไปในทางลบ เช่น กลุ่มเกย์ถูกมองว่าเป็นพวกที่ล้มเหลวในการพิสูจน์ความเป็นชายของตนเอง หรือเป็นผู้ที่เสื่อมเสียทั้งทางศีลธรรมและอารมณ์ ส่วนในประเทศไทย การเผชิญต่อการแพร่ระบาดของโรคเอดส์ ก็ยิ่งทำให้ภาพของเกย์เป็นไปในทางลบยิ่งขึ้น เกย์ถูกมองว่ามีสนิยมทางเพศที่ผาดโผนและสำส่อน (พิเชษฐ สายพันธ์ ใน ปริตดา เฉลิมเผ่า กอนันต์กุล,2545) ในขณะที่โดยรวมแล้วสังคมยังเห็นว่า หญิงรักหญิงเป็นเรื่องที่น่าอับอาย ซึ่งทำให้พวกเธอรู้สึกว่าคุณก็ดกกัน และเลือกปฏิบัติ (สุไลพร ชลวิไล (เรื่องเดียวกัน) ,2545)

1.10 ความเข้าใจผิดของคนทั่วไปที่มีต่อคนรักเพศเดียวกัน

กัญชรี คำชาย (2542:อ้างแล้ว) กล่าวว่าคนโดยทั่วไปมักคิดว่า รักระหว่างเพศ (heterosexual) และรักร่วมเพศเป็นรูปแบบที่แยกออกจากกันโดยเด็ดขาด และนิยามได้ง่าย แต่ตามความจริงแล้ว พบว่า พฤติกรรมรักร่วมเพศนั้นเกิดขึ้นได้แม้ในบุคคลที่ชอบเพศตรงข้าม เป็นการตัดสินใจที่จะลองครั้งหนึ่งในชีวิตเมื่ออยู่ในวัยรุ่น แต่มิได้เลือกที่จะทำเช่นนั้นอย่างถาวร ขณะที่บางคนเคยมีพฤติกรรมรักร่วมเพศในช่วงวัยรุ่น แต่พอถึงวัยผู้ใหญ่กลับเลือกที่จะเป็นรักร่วมเพศ

นายแพทย์ยงยุทธ วงศ์ภิรมย์ศานต์ (กล่าวถึงใน ขวัญใจ เอมใจ,2541) ได้กล่าวถึงความเข้าใจผิดที่คนทั่วไปมีต่อคนรักเพศเดียวกัน ในการอภิปรายเรื่อง “สิทธิหญิงรักหญิง : บทบาทของวงวิชาการและสื่อมวลชน เมื่อวันที่ 13 ธันวาคม 2541 ไว้ดังนี้

1. **เข้าใจผิดว่ารักร่วมเพศเป็นวิปริตทางเพศ** แต่ความจริงคือ ไม่ใช่ คำว่า วิปริตทางเพศในปัจจุบันมีความหมายเพียงประการเดียว คือ คนที่ได้มาซึ่งความสุขและความพึงพอใจทางเพศด้วยวิธีการที่สังคมไม่ยอมรับ เช่น ถ้ามอง ชอบใช้วิธีอวัยวะเพศ ชอบมีเพศสัมพันธ์กับเด็ก หรือมีเพศสัมพันธ์โดยทำร้ายฝ่ายตรงข้าม ซึ่งส่วนใหญ่ก็เป็นปัญหาของชายรักร่วมเพศ อย่างไรก็ตาม คนวิปริตทางเพศในความหมายนี้ก็เกิดขึ้นได้ ทั้งคนที่รักเพศเดียวกันและรักเพศตรงข้าม

2. **เข้าใจผิดว่า คนที่รักร่วมเพศต้องมีอารมณ์ฉุนเฉียว ก้าวร้าว ปากจัด** ซึ่งความเข้าใจผิดนี้ อาจจะมาจากบุคลิกของตัวละครบางตัวในละครโทรทัศน์ แต่จากการศึกษาเกี่ยวกับบุคลิกภาพแล้ว เรื่องนี้ไม่เป็นความจริงโดยสิ้นเชิง ในเชิงวิชาการ ความเข้าใจผิดข้อนี้มักมาจากการศึกษาวิจัยที่มีอคติทั้งสิ้น เช่น ศึกษาวิจัยจากผู้ที่มาขอรับคำปรึกษาจากจิตแพทย์ ซึ่งคนที่มาหาจิตแพทย์นี้จะต้องมีความคับข้อง ทุกข์ยากในชีวิตอยู่แล้ว เพราะฉะนั้นจึงไม่อาจกล่าวว่าเป็นตัวแทนของกลุ่มประชากรได้ เราไม่อาจพบความแตกต่างระหว่างคนรักเพศตรงข้ามและคนรักเพศเดียวกันในเรื่องดังนี้ คือ

ข้อแรก เขาวนปัญญา ไม่มีใครฉลาดกว่าใคร ใกว่าใคร

ข้อสอง บุคลิกภาพไม่มีใครมีบุคลิกภาพแปรปรวนมากกว่าใคร เพราะคนก้าวร้าวมีทั้งที่รักเพศตรงข้ามและรักเพศเดียวกัน คมกามวิตถารก็มีทั้งคนรักเพศเดียวกันและรักเพศตรงข้ามเช่นกัน

3. **เข้าใจผิดว่า คนที่รักเพศเดียวกันจะต้องแสดงออกให้เห็นได้** เช่น หัว หรือกระตุงกระตึ่ง รักร่วมเพศเป็นเรื่องพฤติกรรมส่วนตัวของเรา ซึ่งจะแสดงพฤติกรรมภายนอกออกมาหรือไม่ ไม่เกี่ยวกับ และยังมีคนที่รักร่วมเพศเป็นจำนวนมากที่มีพฤติกรรมภายนอกตามแบบแผนปกติของสังคม

4. **เข้าใจผิด (ในทางบวก) ว่า คนที่รักร่วมเพศจะต้องมีลักษณะพิเศษ** เช่น มีอารมณ์ละเอียดละไม เป็นคนเก่ง ฉลาดผิดปรกติ ความจริงคือคนที่รักร่วมเพศเป็นคนธรรมดา มีความสามารถต่างๆ นานาเช่นเดียวกับคนรักต่างเพศ

5. **เข้าใจผิดอย่างยิ่งว่า พฤติกรรมของคนรักร่วมเพศ ไม่ว่าจะ เป็นท่าทางกระตุงกระตึ่ง หรือหัว เข้มแข็ง จะทำให้คนอื่นโดยเฉพาะอย่างยิ่งเด็กเกิดการเลียนแบบและเป็นตาม** ในทางจิตวิทยาพัฒนาการแล้ว เป็นไปไม่ได้ที่คนเราจะโน้มเอียงไปทางความเป็นชายหรือหญิงตามพฤติกรรมคนอื่นที่เห็นเพราะความเป็นชายและ

หญิง ในทางจิตวิทยา มันลงหลักตั้งแต่วัยสามถึงห้าขวบ ดังนั้นที่กล่าวกันว่าเด็กดูละครทีวีที่มีกะเทยแล้วจะทำให้เด็กกลายเป็นกะเทยนั้นไม่จริงเลย เช่นเดียวกับที่ครูเป็นกะเทยแล้วเด็กจะเลียนแบบก็ไม่จริง

6. เข้าใจผิดอย่างยิ่งว่า การยอมรับคนที่รักร่วมเพศเดียวกันหมายถึงการสนับสนุนให้มีการรักร่วมเพศอยู่ทั่วไป หากเข้าใจอย่างนี้ก็แสดงว่า ถ้าเรายอมรับคนพิการต่อไปเราจะพิการกันไปหมด ถ้ายอมรับผู้ติดเชื้อเอดส์ ต่อไปเราจะติดเชื้อเอดส์กันหมด ซึ่งเป็นไปไม่ได้ การยอมรับคือการเคารพในตัวเขา มีชีวิตอยู่อย่างเคารพซึ่งกันและกัน ซึ่งนั่นไม่ได้แปลว่าเป็นการสนับสนุนให้คนอื่นเป็นตามเขาจนกระทั่ง ตรงกันข้าม การยอมรับทำให้ปัญหาไม่ซ่อนเร้นเมื่อได้รับการยอมรับ คนเหล่านี้ก็จะมีชีวิตที่สุขสบายต่อสังคมไม่สร้างปัญหาให้สังคม ส่วนการที่จะป้องกันไม่ให้คนเป็นรักร่วมเพศต้องเกิดจากการทำความเข้าใจในเรื่องเหล่านี้อย่างถ่องแท้ซึ่งตลอดมา เนื่องจากการรังเกียจเดียดฉันท์ ทำให้ความเข้าใจเรื่องนี้อยู่ในวงจำกัด เราทราบแต่เพียงว่า ปัจจัยที่สำคัญนั้นจะต้องป้องกันที่การเลี้ยงดูในวัยเด็ก โดยการส่งเสริมบทบาทที่เกื้อกูลกันและสัมพันธ์ภาพที่ดีของคนเป็นพ่อแม่

อย่างไรก็ตามแม้จะมีความเข้าใจผิดข้างต้นอยู่ก็จริง แต่จากการศึกษาวิจัยของทั่วโลกก็พบว่า บุคคลที่มีพฤติกรรมรักร่วมเพศก็มีความเสี่ยงต่อปัญหาต่างๆ ได้แก่

1. การพยายามทำลายชีวิตตนเอง
2. การมีชีวิตคู่ที่ไม่ยั่งยืน
3. การติดสารเสพติด

ทั้งสามประการนี้ เป็นผลมาจากการที่สังคมรังเกียจเดียดฉันท์ ทำให้คนรักร่วมเพศต้องปิดบังตัวเอง อยู่อย่างด้อยศักดิ์ศรีและไร้คุณค่าในหลายกรณี ดังนั้นโดยตัวมันเองแล้วเรียกว่า เป็นโรคแห่งความรังเกียจเดียดฉันท์ และในการศึกษาทางด้านจิตวิทยาสังคม เราก็พบว่า เมื่อเกิดการรังเกียจเดียดฉันท์ขั้นที่ใด เช่น ผู้ติดเชื้อเอดส์ คนต่างผิว ต่างเชื้อชาติ ต่างศาสนา สามปัญหานี้ก็จะตามมาเช่นเดียวกันไม่ได้เกิดเฉพาะคนรักร่วมเพศเท่านั้น

การเข้าใจผิดของคนส่วนใหญ่เกิดจากความไม่รู้ และคาดเดาไปต่างๆ นานา ทำให้เกิดความรังเกียจในความแตกต่างนี้ และไม่ยอมรับในฐานะเพื่อนมนุษย์ด้วยกัน ทั้งๆ ที่คนรักเพศเดียวกันและคนรักต่างเพศซึ่งเป็นคนส่วนใหญ่ของสังคมก็อยู่ร่วมในสังคมเดียวกัน การเข้าใจผิดนี้อาจสร้างความแตกแยกให้กับสังคมได้

2. หญิงรักหญิง

2.1 ความหมายของหญิงรักหญิง

สุวัทนา อารีพรรค (2524:อ้างแล้ว) ให้ความหมายว่า รักร่วมเพศหญิงหรือเลสเบียน จะมีการปฏิบัติทางเพศกับเพศหญิงด้วยกัน แต่บทบาททางเพศของเขามักจะแน่นอนคือเป็นชายและหญิง มักจะมีคู่ที่ถาวรกว่าพวกรักร่วมเพศชาย และไม่ค่อยล่าสอนทางเพศ แต่ถ้าฝ่ายใดฝ่ายหนึ่งแยกไปหาคู่อื่นหรือแต่งงาน อีกฝ่ายอาจเกิดความอิจฉาริษยาคู่แข่ง หรือเกิดความโกรธแค้นอย่างรุนแรงได้

มัทนา เขตมี (2539) สรุปว่า เลสเบียน คือ ผู้หญิงที่รักผู้หญิง และรวมถึงการมีเพศสัมพันธ์กับผู้หญิงด้วยกัน แต่ในสังคมไทย “เลสเบียน” เป็นคำที่ต้องห้ามในหมู่หญิงรักหญิงด้วยกัน ทั้งนี้เพราะการให้ความหมายของสังคมต่อคำว่า “เลสเบียน” เป็นไปในทางลบ เช่น เป็นพวกโรคจิตวิตถาร ทำให้หญิงรักหญิงไม่ยอมรับที่จะใช้คำนี้เรียกตนเองปรากฏการณ์ “ทอม-ดี้” จึงเป็นคำที่ถูกนำมาใช้แทน “เลสเบียน” ในสังคมไทย อย่างไรก็ตามทอม-ดี้ ก็คือเลสเบียน เพราะทอม-ดี้ต่างก็มีความสัมพันธ์ทางเพศกับบุคคลที่เป็นเพศหญิงเหมือนกัน แม้ว่าทอม-ดี้จะไม่ชอบคำนี้ก็ตาม นอกจากปรากฏการณ์ทอม-ดี้แล้วยังมีรูปแบบความสัมพันธ์กับหญิงอื่นๆ ที่ไม่ได้ปรากฏออกมาภายนอกให้เห็นเด่นชัดเหมือนทอม-ดี้ การที่กลุ่มหลังไม่แสดงออกอย่างเด่นชัด ทำให้คนทั่วไปไม่สามารถรับรู้ความสัมพันธ์ของเลสเบียนที่นอกเหนือไปจากทอม-ดี้ และเข้าใจไปว่าเลสเบียนก็คือทอม-ดี้เท่านั้น

สุไลพร ชลวิไล (อ้างแล้ว) กล่าวถึงหญิงรักหญิงว่า การที่ผู้หญิงมีความสัมพันธ์ในเชิงชู้สาวกับผู้หญิง หรือมีเพศสัมพันธ์กับผู้หญิงด้วยกันเอง กับการที่ผู้หญิงมีบุคลิกหรือแสดง

พฤติกรรมตรงข้ามกับความเป็นผู้หญิงอาจไม่ใช่สิ่งเดียวกันเสมอไป กล่าวคือผู้หญิงที่มีความสัมพันธ์ทางเพศกับผู้หญิงด้วยกัน ไม่จำเป็นว่าต้องมีฝ่ายใดฝ่ายหนึ่งสวมบทบาท หรือมีพฤติกรรมเป็นชาย คู่กับอีกฝ่ายที่สวมบทบาทเป็นผู้หญิง หรือการที่ผู้หญิงแต่งตัวหรือมีพฤติกรรมตรงข้ามกับความเป็นผู้หญิง ก็ไม่ได้แปลว่าผู้หญิงคนนั้นต้องมีความปรารถนาหรือมีพฤติกรรมทางเพศกับผู้หญิงด้วย

Spencer A. Rathus, Jeffrey S. Nevid และ Lois Ficher-Rathus (2002 : 261) ให้ความหมายว่า lesbian คือ หญิงที่มีความรักและปรารถนาที่จะมีความสัมพันธ์ทางเพศกับเพศหญิงด้วยกัน

คำว่า Lesbian ในความหมายตาม Oxford Advance Learner's Dictionary of Current English หมายถึง หญิงที่มีความชอบในผู้หญิงด้วยกัน (Oxford Advance Learner's Dictionary of Current English,2001:อ้างอิงแล้ว)

โดยสรุปแล้วหญิงรักหญิงคือเพศหญิงที่มีความชอบและมีความสัมพันธ์กับเพศหญิงด้วยกัน โดยไม่จำเป็นว่าความสัมพันธ์นี้จะต้องแบ่งตามบทบาทแบบชายหญิงเสมอไป

2.2 ประวัติความเป็นมาของหญิงรักหญิงในประเทศไทย

หญิงรักหญิงในประเทศไทยมีอยู่ช้านานในประวัติศาสตร์ มีผู้ศึกษาเอาไว้ ดังนี้

สุพจน์ แจ็งเร็ว (2539) (อ้างในสุไลพร ชลวิไล,2545) หลักฐานต่างๆ ทั้งในกฎมณเฑียรบาลมาตรา 124 ตั้งแต่สมัยพระเจ้าอู่ทอง ระบุถึงความผิดนี้ไว้อย่างชัดเจนว่า

“อนึ่งสนมกำนัลคบผู้หญิงหนึ่งกันทำดูจชายเปนชู้เมียกัน ให้ลงโทษด้วยลวดหนึ่ง 5 ที่คักคอบประจานรอบพระราชวัง ทีหนึ่งให้เอาเป็นชาวสดึง ทีหนึ่งให้แก่พระเจ้าลูกเธอหลานเธอ”

Peter Jackson (1997) อ้างใน สุไลพร ชลวิไล (อ้างแล้ว) พบว่าในช่วงปี พ.ศ. 2513 ผู้หญิงที่มีลักษณะเป็นชายไม่ได้ถูกเรียกว่ากะเทยอีกต่อไป หากมีคำยืมจากภาษาอังกฤษ ปรากฏขึ้นในสังคมไทยสองคำด้วยกัน คือคำว่า “เลสเบี้ยน” (lesbian) และคำว่า “ได” (dyke)

สังคมไทยรู้จักคำว่า “ทอม” เป็นครั้งแรกในช่วงปลายทศวรรษที่ 1970 ซึ่งเป็นช่วงเวลาเดียวกับการเกิดการเปลี่ยนแปลงทางสังคมและเศรษฐกิจขนานใหญ่ในสังคมไทย โดยคำว่า “ทอม” นั้นเป็นคำทับศัพท์ในภาษาอังกฤษที่ย่อมาจากคำว่า tomboy โดยถูกนำมาใช้ในความหมายที่แตกต่างไปจากความหมายเดิมในภาษาอังกฤษ (ซึ่งหมายถึงเด็กผู้หญิงที่แก่นแก้ว คล้ายผู้ชาย) ส่วนคำว่า “ดี้” ซึ่งย่อมาจากคำในภาษาอังกฤษว่า lady นั้นเป็นคำที่เกิดขึ้นหลังคำว่าทอม

Megan Sinnott (2001) วิเคราะห์ว่าการพัฒนาอัตลักษณ์ของความเป็นหญิงรักหญิงในสังคมไทยสัมพันธ์กับ 2 ปัจจัยด้วยกัน ปัจจัยแรก คือกระบวนการกลายเป็นสังคมเมือง (Urbanization) และกลายเป็นสังคมอุตสาหกรรม(industrialization) รวมทั้งการเปลี่ยนแปลงอย่างรวดเร็วทางสังคม และเศรษฐกิจ ซึ่งส่งผลให้ผู้หญิงไทยมีโอกาสที่จะเลือกที่จะดำเนินชีวิตในแบบที่ตนเองต้องการได้มากขึ้น จากการได้รับโอกาสในการศึกษา และการทำงานนอกบ้าน ซึ่งความเปลี่ยนแปลงดังกล่าวนี้ยังเปิดโอกาสให้พวกเธอได้พัฒนาเอกลักษณ์ทางเพศสภาพ และความสัมพันธ์กับผู้หญิงอื่นๆ ในพื้นที่สาธารณะมากขึ้นจากการได้มาพบปะสังสรรค์แลกเปลี่ยนประสบการณ์ และสร้างความสัมพันธ์ระหว่างผู้หญิงคนอื่นๆ ที่ไม่จำกัดวงอยู่เพียงสมาชิกภายในครอบครัวเท่านั้น

ปัจจัยต่อมา คือ การรับเอาทฤษฎีวิชาการทางด้านเพศศึกษา และจิตวิทยา รวมทั้งวาทกรรม เกี่ยวกับอัตลักษณ์ของเกย์และเลสเบี้ยนของตะวันตกเข้ามาในวงวิชาการไทย ซึ่งไม่ได้แปลว่าจะรับเอาความรู้ที่เข้ามาโดยตรงทั้งหมด หากเป็นการเลือกรับเข้ามาประยุกต์ให้เข้ากับสังคมไทย ทั้งในด้านของการผลิตซ้ำความรู้เชิงอคติต่อคนรักเพศเดียวกันของจิตแพทย์ และนักจิตวิทยาในยุคต้นๆ และในด้านของการนำเสนอข้อมูลคัดค้าน โดยกลุ่มนักเคลื่อนไหวที่ทำงานเพื่อเรียกร้องสิทธิของคนรักเพศเดียวกัน ซึ่งต่อสู้ช่วงชิงพื้นที่การนำในสังคมไทยตลอดเวลา ซึ่งในระยะหลังแม้คนทั่วไปในสังคมไทยอาจรู้สึกว่าบุคคลรักเพศเดียวกันได้รับการยอมรับมากขึ้นในช่วง 5-6 ปีที่ผ่านมา หากอีกด้านหนึ่งรัฐบาลไทยกลับมีนโยบายต่อต้านคนรักเพศเดียวกันมากขึ้นเรื่อยๆ นอกจากนั้นสื่อมวลชนเองก็ยังคงสร้างภาพที่ไม่ดีเกี่ยวกับเกย์ กะเทย ทอม

ดีมากขึ้นด้วย จากสถานการณ์ที่เกิดขึ้นนี้ แสดงให้เห็นถึงการปะทะขัดแย้งกันระหว่างวาทกรรมที่ได้รับอิทธิพลจากตะวันตก 2 ด้าน คือด้านหนึ่งมีการเผยแพร่และยืมรับมโนทัศน์เรื่องสิทธิมนุษยชนมากขึ้น ขณะที่อีกด้านหนึ่งก็เกิดวาทกรรมเกี่ยวกับชาตินิยมที่พยายามนำเสนอว่าการรักเพศเดียวกันไม่ใช่วัฒนธรรมของไทย

สุไลพร ชลวิไล (อ้างแล้ว) ชี้ว่าถ้าดูจากคำนิยามที่ปรากฏอยู่ในงานวิชาการทางด้านเพศศึกษาในช่วงปี พ.ศ.2518-2521 จะพบคำว่า “เลสเบี้ยน” เป็นคำที่ถูกนำมาใช้ในการอธิบายความหมายของรักร่วมเพศในเพศหญิง ซึ่งถูกจัดเป็นหนึ่งในอาการกามวิปริตประเภทหนึ่ง

การถูกกีดกันให้กลายเป็นชนกลุ่มน้อยทางเพศของหญิงรักร่วมเพศ หรือการที่สังคมประทัບตราบุคคลที่มีพฤติกรรมรักเพศเดียวกันว่าเป็นผู้มีความผิดปกติทางจิตใจ และเป็นปัญหาของสังคม ทำให้หญิงรักร่วมเพศในประเทศไทยต้องเผชิญกับความโดดเดี่ยว และเผชิญกับความกดดันทางจิตใจอย่างมาก จากอคติและการเลือกปฏิบัติที่สังคมมีต่อคนรักร่วมเพศเดียวกัน ทั้งในระดับครอบครัว ระดับสังคม และในระดับรัฐ

ในระดับครอบครัว การปฏิบัติที่จะมีความสัมพันธ์กับผู้ชายของหญิงรักร่วมเพศ เป็นการละเมิดอุดมการณ์ครอบครัว ในอันที่จะไม่ได้ทำหน้าที่ผลิตและเลี้ยงดูสมาชิกใหม่ให้กับสังคม ทำให้หญิงรักร่วมเพศเองต้องเก็บซ่อนความรู้สึกที่แท้จริงของตนเองไว้ ไม่กล้าเปิดเผยตัวตนกับบุคคลในครอบครัวได้ เพราะเป็นเรื่องยากที่ครอบครัวจะยอมรับ นอกจากนี้ยังต้องเผชิญกับการถูกจับตามอง ถูกสอดส่องหรือควบคุมพฤติกรรม หรือแม้แต่อาจถูกทำร้ายทั้งทางจิตใจและร่างกายจากคนในครอบครัวที่ต้องการจะให้ตนเปลี่ยนแปลงความรู้สึก หรือพฤติกรรมกลับไปเป็นผู้หญิงที่อยู่ในการอบบรพหัตฐานเดิมที่สังคมคาดหวัง

ในระดับสังคม หญิงรักร่วมเพศจำนวนมากต้องเผชิญกับการเลือกปฏิบัติอันเนื่องมาจากอคติของสังคม ทั้งในเรื่องของการทำงาน และการเข้าสังคม การที่หญิงรักร่วมเพศไม่ได้รับการคัดเลือกเข้าทำงาน ด้วยเหตุผลเรื่องบุคลิกภาพที่ไม่เป็นผู้หญิงมากกว่าเรื่องความสามารถ หรือด้วยเหตุผลว่าเป็นผู้ที่มีแนวโน้มใช้ความรุนแรง เพราะมีความผิดปกติทางใจ หรือด้วยเหตุผลว่าขาดคุณสมบัติที่เหมาะสมในสายงานอาชีพบางอย่างเช่น ครู อาจารย์ และในแง่ของการเข้าสังคมก็ยังคงต้องเผชิญกับปัญหาการไม่ได้รับการยอมรับจากเพื่อนร่วมงาน ถูกตำหนิติเตียน ถูกนินทา การขาดเพื่อนที่จะสามารถพูดคุยปรึกษาปัญหาส่วนตัวที่เกิดจากความเป็นหญิงรักร่วมเพศ

ในระดับรัฐ เนื่องจากในสังคมไทยเคยมีกฎหมายที่คุ้มครองสิทธิของผู้ที่เป็นหญิงรักหญิง รวมทั้งสิทธิของคนรักเพศเดียวกันกลุ่มอื่นๆ โดยเฉพาะทำให้หญิงรักหญิงไม่มีตัวตน หรือได้รับการรับรองสิทธิทั้งในทางการเมือง และในทางกฎหมายที่เป็นทางการ และขาดซึ่งโอกาสในการได้รับบริการจากรัฐในหลายด้าน ไม่ว่าจะเป็นการได้รับสวัสดิการทางด้านสุขภาพอนามัย หรือการให้บริการด้านคำปรึกษาเกี่ยวกับปัญหาสุขภาพจิต ที่ต้องการผู้เชี่ยวชาญที่มีความรู้ด้านนี้โดยตรงเฉพาะ การรับรองสิทธิในการใช้ชีวิตคู่ของหญิงรักหญิง และการให้การคุ้มครองด้านสวัสดิภาพความปลอดภัยในกรณีที่ถูกเลือกปฏิบัติ และถูกทำร้ายร่างกายและจิตใจ อันเนื่องมาจากความเป็นหญิงรักหญิง

จากหลักฐานพบว่าหญิงรักหญิงไทย ได้มีอยู่ในสังคมไทยตั้งแต่ครั้งโบราณ เพียงแต่ไม่มีชื่อเรียกที่เป็นทางการ และจากการที่ประเทศไทยได้ผ่านกระบวนการพัฒนาจนเกิดความเป็นเมืองสมัยใหม่ขึ้น หญิงไทยมีโอกาสเลือกวิถีชีวิตของตนได้มากกว่าแต่ก่อน ทำให้ภาพของหญิงรักหญิงในสังคมไทยได้ปรากฏตัวขึ้นชัดเจนกว่าแต่ก่อน อย่างไรก็ตามในเรื่องทัศนคติของสังคมที่มีต่อหญิงรักหญิงหรือสิทธิต่างๆ หญิงรักหญิงก็ยังถูกเลือกปฏิบัติอยู่

3 ชายรักชาย

3.1 ความหมายของชายรักชาย

ได้มีผู้ศึกษาและให้ความหมายในเรื่องเกี่ยวกับชายรักชายไว้ดังนี้

สุวิทนา อารีพรรค (2524:อ้างแล้ว) กล่าวถึงรักร่วมเพศชายจะมีบทบาททางเพศ 3 อย่าง คือเป็นฝ่ายกระทำ เป็นฝ่ายถูกกระทำ หรือเป็นฝ่ายผสม แต่การร่วมเพศทางทวารหนักค่อนข้างจะมีลักษณะแน่นอนว่าฝ่ายใดจะเป็นฝ่ายกระทำ หรือฝ่ายถูกกระทำ อย่างไรก็ตามรักร่วมเพศชายส่วนใหญ่ชอบมีบทบาททางเพศแบบผสม คือจะเป็นแบบใดก็ได้ตามที่คู่ของตนแต่ละคนพอใจ และมีส่วนน้อยเท่านั้นที่บทบาทเป็นหญิงหรือชายแน่นอน พวกที่มีบทบาทเป็นหญิงเขาเรียกว่า ควีน ลักษณะที่สังเกตได้คือ ท่าทางกระตุงกระตึ่ง กระซดกระซ้อ ซึ่งมักจะมากกว่าของหญิงทั่วๆ ไปด้วยซ้ำ ส่วนอีกพวกที่มีบทบาทเป็นชายเขาเรียกว่า เกย์ ลักษณะที่บ่งบอกได้คือการมีรูปร่างใหญ่ ออกหนา และเป็นนักเพาะกาย รูปร่างของพวกเขาจะช่วยกระตุ้นอารมณ์เพศของคู่ที่ต้องการลักษณะของความเป็นชาย

Spencer A. Rathus et al. (อ้างแล้ว : 261) ให้ความหมายว่า Gay male หมายถึง ชายที่มีความรักและปรารถนาที่จะมีความสัมพันธ์ทางเพศกับเพศชายด้วยกัน

gay ตามความหมายของ ในOxford Advance Learner's Dictionary of Current English คือบุคคล โดยเฉพาะเพศชายที่ชอบเพศเดียวกัน (Oxford Advance Learner's Dictionary of Current English,2001:อ้างแล้ว)

สรุปจากความหมายของชายรักชาย โดยทั่วไปแล้วจะเรียกว่าเกย์ ซึ่งหมายถึงชายที่มีความรักชอบและมีเพศสัมพันธ์กับเพศชายด้วยกัน ซึ่งจะมีบทบาททางเพศแตกต่างกันไปตามความพอใจของตน

3.2 ประวัติของชายรักชายในประเทศไทย

กิตติศักดิ์ ปรกติ (2526) (อ้างถึงใน เพ็ญมาศ กำเหนิดโทน ,2528) กล่าวว่าเกย์ในสังคมไทยไม่ใช่เรื่องใหม่ แต่มีมานานแล้วนับตั้งแต่สมัยโบราณ ดังปรากฏหลักฐานจากจิตรกรรมฝาผนังที่แสดงรูปผู้ชายร่วมเพศกับผู้ชายด้วยกันที่วัดคงคาราม จังหวัดราชบุรี ตามประวัติศาสตร์ไทยสมัยรัชกาลที่ 3 เคยมีคดีพระราชอาญาสำเร็จโทษ กรมหลวงอัชรากรมเรศร์ฐานคิดกบฏ โดยมีบันทึกท้าวคามไปถึงพฤติกรรมวิปริตของท่าน ท่านองไม่ชอบอยู่กับลูกเมีย แต่ชอบไปมั่วโลกีย์กับพวกมหาดเล็กในวัง นอกจากนี้ในสมัยรัชกาลที่ 5 ได้นำความคิดแบบฝรั่งมาใช้ โดยกำหนดไว้ในมาตรา 242 แห่งกฎหมายลักษณะอาญา ร.ศ.127 “ผู้ใดชำเราผิดด้วยมนุษย์ด้วยชายก็ดี หญิงก็ดี หรือชำเราด้วยสัตว์เดรัจฉาน มีความผิดต้องระวางโทษจำคุกตั้งแต่ 3 เดือนขึ้นไปจนถึง 3 ปี และให้ปรับตั้งแต่ 50 บาทขึ้นไปจนถึง 500 บาท” ต่อมาในปี พ.ศ.2499 ได้ยกเลิกกฎหมายนี้ไป คือไม่ถือว่าพฤติกรรมเกย์เป็นพฤติกรรมที่ผิดอีก ปัจจุบันการประพฤติดนเป็นเกย์ไม่ถือว่าเป็นความผิด ตราบใดที่ไม่เป็นการกระทำต่อหน้าธารกำนัลหรือเที่ยวใช้กำลังข่มขู่บังคับขึ้นใจผู้อื่น

พิเชษฐ สายพันธ์ (อ้างแล้ว) กล่าวถึงเกย์ในประเทศไทยว่า ในประเทศไทยเริ่มต้นเคลื่อนไหวขบวนการเคลื่อนไหวด้านสิทธิเสรีภาพเกย์ในช่วงทศวรรษ 80 เนื่องจากเวลานั้นเกย์ไทยถูกโจมตีด้วยมาตรฐานจริยธรรมทางเพศ เมื่อมีผู้ป่วยโรคเอดส์รายแรกของประเทศในปี ค.ศ.1984 ถูกระบุว่า เป็นเกย์ และมีรายงานดังกล่าวถี่มาก โรคเอดส์ในช่วงเวลานั้นจึงถูกมองว่าเป็นโรคของกลุ่มคนรักเพศเดียวกัน

รายงานทางการแพทย์ที่นำเสนอออกมาในเวลานั้นทำให้ภาพลักษณ์ของชาวเกย์ เป็นลบ พร้อมกับสนับสนุนความคิดที่ว่า เกย์มีรสนิยมทางเพศแบบผาดโผน ส่าสอน เปลี่ยนคู่นอนบ่อย บทบาทของขบวนการด้านสิทธิเสรีภาพของเกย์ไทยจึงเริ่มขึ้นจากการรณรงค์และต่อต้านโรคเอดส์ ตั้งแต่ปี ค.ศ.1984 เป็นต้นมา โดยการเผยแพร่ความคิดในเรื่องการมีเพศสัมพันธ์อย่างปลอดภัยในหมู่เกย์ผ่านสิ่งพิมพ์ของชาวเกย์โดยเฉพาะ อันได้แก่ นิตยสารเกย์ฉบับต่างๆ ที่มีเป็นจำนวนมากในช่วงทศวรรษที่ 80 เป็นต้นมา จนในที่สุดได้เกิดกลุ่มทำงานเพื่อการรณรงค์เกี่ยวกับโรคเอดส์ขึ้นอย่างเป็นทางการ ในปลายทศวรรษที่ 80 มีชื่อว่ากลุ่มภราดรย์ยังโรคเอดส์แห่งประเทศไทย (Fraternity for Aids Cessation in Thailand) ในปี ค.ศ.1989

สังคมของเกย์ไทยในช่วงทศวรรษที่ 80 จึงเป็นช่วงสำคัญของชีวิตเกย์ ที่ต้องการแสวงหาตัวตนของความเป็นเกย์ให้ปรากฏในพื้นที่สังคมไทย รวมถึงการแสดงออกถึงรูปแบบของการใช้ชีวิตทางเพศในกรอบของเสรีภาพ ดัชนีสำคัญที่บ่งชี้ถึงการเปิดตัวของชีวิตเกย์ไทยต่อสาธารณชนปรากฏให้เห็นในสื่อเกย์ที่ถูกตีพิมพ์เผยแพร่ในรูปนิตยสารเกย์ เพื่อตอบสนองต่อกลุ่มเกย์โดยตรง และการเกิดขึ้นของเกย์สถาน (gay place) ในรูปแบบต่างๆ อันเป็นที่พบปะสังสรรค์ของชาวเกย์โดยเฉพาะ ซึ่งเกิดขึ้นผ่านกระบวนการทางธุรกิจการค้าและการบริการ ซึ่งเป็นพื้นที่ทางสังคมที่เกิดขึ้นจริง สำหรับให้กลุ่มเกย์ได้ออกมาสัมผัสกับประสบการณ์ชีวิตเกย์ในกลุ่มของพวกเขาตนเองโดยตรง

เพ็ญมาศ กำเหนิดโทน (2528:อ้างแล้ว) ศึกษาพบว่าในปัจจุบันเกย์มีความปรากฏชัดแจ้งมากขึ้น การเปิดเผยตัวของเกย์มีจำนวนมากขึ้นกว่าเดิม และแม้ว่ากฎหมายไทยมิได้ระบุโทษของการเป็นเกย์ก็ตาม แต่สังคมไทยก็มีการกีดกันเดียดฉันท์เกย์อยู่โดยปริยาย แนวคิดของคนทั่วไปที่มีต่อเกย์ ยังมีลักษณะของความเคลือบแคลง สงสัย ที่แฝงไว้ด้วยความอดสูและขาดการพิจารณาข้อเท็จจริง (stereotype) เป็นเหตุให้เกย์จำนวนหนึ่งต้องประสบกับปัญหาการปรับตัวในการเข้ามามีส่วนกับกิจกรรมทางสังคมของสังคมใหญ่ ทั้งนี้เนื่องจากเหตุผลสำคัญประการหนึ่งคือ สังคมมักใช้วิธีตราหน้าหรือประทับตราบุคคลเป็นเครื่องมือหนึ่งในการควบคุมทางสังคม

กล่าวโดยสรุปแล้ว เกย์ในประเทศไทยถึงแม้ว่าจะมีมาช้านาน แต่ก็เพิ่งจะเริ่มเปิดเผยตัวและมีกลุ่มชุมชนเกย์เกิดขึ้นเมื่อไม่นานมานี้ เนื่องจากความเข้าใจที่ผิดๆ สร้างภาพลบให้เกิดขึ้นกับเกย์ จึงทำให้เกย์ในสังคมไทยอยู่ในสภาพค่อนข้างลำบากและยังถูกรังเกียจจากสังคมอยู่

4. วัยรุ่น

4.1 ความหมายของวัยรุ่น

สุชาติ โสภประยูร และ วรณี โสภประยูร (2521:48-49) ได้กล่าวถึงวัยรุ่นไว้ว่า ถ้าจะนับอายุแล้ว พอจะกล่าวโดยทั่วไปได้ว่า เด็กหญิงจะเริ่มวัยรุ่นในอายุระหว่าง 13-15 ปี และเด็กชายจะเริ่มวัยรุ่นเมื่ออายุ 15 ปี โดยเด็กหญิงจะมีอัตราความเจริญเติบโตทางด้านร่างกายในช่วงนี้เร็วกว่าเด็กชายประมาณ 1-2 ปี แต่ทั้งนี้ย่อมขึ้นอยู่กับลักษณะหรือแบบแผนความเจริญเติบโตของแต่ละคนด้วย

เนื่องจากวัยรุ่นเป็นวัยที่ร่างกายมีความพร้อมในการผลิตเซลล์เพื่อสืบพันธุ์ คนทั่วไปจึงตัดสินใจการเข้าสู่วัยรุ่น โดยพิจารณาถึงปรากฏการณ์ครั้งแรกที่เกี่ยวกับเซลล์เพศเป็นสำคัญ กล่าวคือมักเข้าใจกันว่าเด็กชายเข้าสู่วัยรุ่นเมื่อวันที่มีการหลั่งน้ำอสุจิครั้งแรก (อายุประมาณ 14 ปี) และเด็กหญิงเข้าสู่วัยรุ่นเมื่อวันที่มีประจำเดือนครั้งแรก (อายุประมาณ 13 ปี) แต่ปรากฏการณ์ทั้งสองอย่างนี้เกิดขึ้นไม่มีใครจะแน่นอนนัก

เมื่อผ่านวัยเด็กย่างเข้าสู่วัยรุ่น ความเจริญเติบโตทั้งทางด้านร่างกายและทางด้านจิตใจก็เกิดมากขึ้น อุปนิสัยใจคอในด้านต่างๆ ที่เกี่ยวกับตนเองและเกี่ยวกับคนอื่นก็เริ่มเปลี่ยนแปลงไป ความรู้สึกนึกคิดที่สำคัญมากที่สุดอย่างหนึ่งก็ปรากฏขึ้นมา นั่นคือ ความรู้สึกนึกคิดเกี่ยวกับเพศตรงข้ามหรือความต้องการทางเพศ อันเป็นผลทำให้เกิดแรงดันหรือแรงขับทางเพศ (sex drive) ซึ่งเป็นแรงดันทางด้านสรีรวิทยาเบื้องต้นที่เกิดขึ้นตามธรรมชาติของคนเรา ในที่สุดการกระทำหรือพฤติกรรมต่างๆ ซึ่งเป็นความสัมพันธ์ระหว่างเพศก็จะปรากฏตามมา

สุชา จันทน์เอม (2536) กล่าวว่าวัยรุ่นจัดเป็นระยะที่สำคัญที่สุดเป็นวัยที่เชื่อมต่อระหว่างเด็กกับผู้ใหญ่ ระยะเวลาเป็นระยะหัวเลี้ยวหัวต่อของชีวิต ชีวิตในวัยนี้เปลี่ยนแปลงจะราบรื่นหรือไม่เพียงใดย่อมขึ้นอยู่กับการดำเนินชีวิตของระยะหัวเลี้ยวหัวต่อนี้ไม่น้อยทีเดียว เพราะเหตุว่าเด็กวัยนี้ต้องประสบความยุ่งยาก มีปัญหาต่างๆ นานา และความลำบากในการปรับตัว ทั้งนี้เนื่องมาจากวัยเด็กเข้าสู่วัยรุ่นเป็นการเปลี่ยนทีละน้อยๆ ยากที่จะสังเกตได้ สิ่งใหม่ๆ ที่เกิดขึ้นในวัยรุ่น ได้แก่ การเปลี่ยนแปลงทางร่างกายและทางสรีระ เช่น โครงสร้างทางร่างกาย อวัยวะต่างๆ เกี่ยวกับเพศ รวมทั้งระบบการทำงานต่างๆ ของร่างกายก็เปลี่ยนไปด้วย ร่างกายและอวัยวะของเด็กจะเจริญเติบโตไปตามกระบวนการของมันจนถึงขั้นวุฒิภาวะ (maturity) หรือเมื่อเข้าขั้นผู้ใหญ่ มีความสามารถในการทำงานได้

คำว่า “วัยรุ่น” นี้มาจากคำว่า *adolescere* ในภาษาละติน ซึ่งแปลว่า เจริญเติบโต ไปสู่วุฒิภาวะ นั่นคือ เป็นวัยย่างเข้าสู่ความเป็นผู้ใหญ่ตนเอง โดยเราถือเอาจากความพร้อมทางร่างกายหรือภาวะสูงสุดขีดของร่างกายเป็นเครื่องตัดสิน ซึ่งในขณะนี้ เป็นระยะที่ร่างกายจะมีการเจริญเติบโตของระบบอวัยวะเพศและสามารถทำงานได้เต็มที่ คือ ในเพศหญิงเมื่อประจำเดือนมาครั้งแรก และในเพศชายจะมีการผลิตเซลล์สืบพันธุ์ได้

วัยรุ่น ถือว่าเป็นระยะของช่วงชีวิตที่คั่นกลางระหว่างความเป็นเด็กกับความเป็นผู้ใหญ่ ซึ่งไม่สามารถแบ่งขีดขั้นได้อย่างแน่นอนว่าควรกำหนดเมื่ออายุเท่าใด ตามปกติเราถือว่าวัยรุ่น คือ ผู้ที่มีอายุระหว่าง 13-20 ปี แต่ทั้งนี้ไม่แน่นอน เพราะบางคนอายุเพียง 17-18 ปี ก็แสดงพฤติกรรมว่าเขามีวุฒิภาวะเพียงพอที่จะพ้นสภาพวัยรุ่นได้

McCammon, Knox, and Schacht (1998 :372) ให้ความหมายว่าวัยรุ่นคือวัยที่อยู่ในช่วงอายุ 12-22 ปี ซึ่งแยกได้เป็น วัยรุ่นตอนต้น (อายุ 12-15ปี) วัยรุ่นตอนกลาง (อายุ 15-18 ปี) และวัยรุ่นตอนปลาย (อายุ 18-22 ปี)

การเปลี่ยนแปลงทางร่างกาย ร่างกายวัยรุ่นเปลี่ยนแปลงอย่างรวดเร็ว เข้าสู่วัยเจริญพันธุ์ มีขนขึ้นตามร่างกาย นอกจากนี้มีการพัฒนาลักษณะทางเพศ

การเปลี่ยนแปลงทางจิตใจ (อารมณ์) เกิดความขัดแย้งในจิตใจ ระหว่างบทบาทของเด็กและผู้ใหญ่

4.2 ลักษณะระยะต่างๆ ของวัยเริ่มเข้าสู่วัยรุ่นและวัยรุ่น

1.วัยเริ่มเข้าสู่วัยรุ่น (puberty) หญิงอายุ 11-13 ปี และชาย 13-15 ปี เป็นระยะที่ร่างกายเริ่มการเจริญเติบโตทางเพศอย่างสมบูรณ์ทั้งในเด็กหญิงและเด็กชาย สำหรับเด็กหญิงนั้น สิ่ง que แสดงให้เห็นถึงความเจริญของร่างกายเต็มที่ ก็คือการมีประจำเดือนครั้งแรก ส่วนเด็กชายนั้น ไม่มีลักษณะบ่งชี้ชัดเช่นเด็กหญิง แต่เราอาจจะสังเกตได้จากสิ่งเหล่านี้ คือ การหลั่งอสุจิครั้งแรก การมีขนตามอวัยวะเพศ นอกจากนี้ยังเสี่ยงที่พุดยงเปลี่ยนไปจากเดิม คือ หัวขึ้น และมีลักษณะที่เรียกว่าแตกพาน เด็กหญิงนอกจากมีประจำเดือนครั้งแรกแล้ว ปรากฏว่าส่วนสัดต่างๆ ของร่างกายยังเปลี่ยนแปลงไป โดยเฉพาะการเปลี่ยนแปลงทางด้านอวัยวะเพศ และการ

เจริญเติบโตของทรวงอก เนื่องจากผลของฮอร์โมนไปบำรุงมากขึ้น ในระยะเริ่มเข้าสู่วัยรุ่นนี้ เป็นระยะที่เตือนให้เห็นว่าระยะของวัยรุ่นได้ใกล้เข้ามาแล้ว

2.วัยรุ่นตอนต้น (early adolescence) จะเป็นช่วงเวลานานพอสมควร โดยมีการเปลี่ยนแปลงทั้งในด้านร่างกาย จิตใจและความนึกคิด การเจริญเติบโตในระยะวัยรุ่นนี้ ปรากฏว่ามีลักษณะค่อยเป็นค่อยไป ในด้านร่างกายนั้นมีการเปลี่ยนแปลงอย่างมากมาและสิ้นสุดลงเมื่อได้ถึง “วุฒิภาวะของวัยรุ่น” ส่วนในด้านจิตใจนั้นส่วนใหญ่เป็นผลพลอยได้มาจากความเปลี่ยนแปลงทางร่างกาย แม้ว่าลักษณะการเปลี่ยนแปลงทางร่างกายจะเป็นสิ่งปกติของเด็กทุกคนเมื่ออย่างเข้าสู่วัยรุ่นก็ตาม แต่ลักษณะการเปลี่ยนแปลงทางจิตใจของเด็กแต่ละคนมักไม่เหมือนกัน ทั้งนี้ขึ้นอยู่กับสภาพแวดล้อมด้วย

3.วัยรุ่นตอนกลาง (middle adolescence) เป็นระยะที่มีการเปลี่ยนแปลงหลายอย่าง เช่น สภาพแวดล้อมใหม่และจะมีผลต่อพัฒนาการทางสังคมของเด็ก โดยทั่วไปเด็กจะคบเพื่อนที่มีรสนิยมคล้ายคลึงกันหรือคนที่ถูกใจกัน เด็กเริ่มรู้จักปรับปรุงบุคลิกภาพเลียนแบบผู้ที่ตนยกย่อง ชอบทำสิ่งแปลกๆ ใหม่ๆ เด็กที่ขาดความเชื่อมั่นในตัวเองจะเป็นเด็กไวต่อความรู้สึก มีความกระวนกระวายใจต่อคำพูดที่กล่าวออกไป ซึ่งครูและผู้ปกครองควรร่วมมือกันช่วยเหลือและแนะนำอย่างใกล้ชิด

4.วัยรุ่นตอนปลาย (late adolescence) การพัฒนาการของวัยรุ่นเริ่มเข้าสู่วุฒิภาวะอย่างสมบูรณ์แบบ โดยในระยะนี้มักมีการพัฒนาทางด้านจิตใจมากกว่าทางร่างกาย โดยเฉพาะอย่างยิ่งทางด้านเกี่ยวกับความนึกคิดและปรัชญาชีวิต

เด็กวัยรุ่นตอนต้นนี้มักพยายามปรับปรุงร่างกายของตัวเองให้เข้ากับสภาพแวดล้อมมากขึ้น โดยพยายามหัดตัดสินใจแก้ปัญหาต่างๆ ด้วยตนเอง ก่อให้เกิดความมั่นคงด้วยตนเอง แต่ทั้งนี้ต้องขึ้นกับสภาพครอบครัวด้วย คือ ในบุคคลที่อยู่ในครอบครัวใหญ่ๆ มีฐานะมั่นคง และพ่อแม่ไม่เข้มงวดจนเกินไปก็จะมี ความมั่นใจและมั่นคงมากกว่าคนที่อยู่ในครอบครัวเล็กๆ และได้รับความเข้มงวดจากพ่อแม่

เมื่อประสบปัญหาในระยะนี้ วัยรุ่นมักหลีกเลี่ยงการขอความช่วยเหลือจากพ่อแม่ ครูบาอาจารย์ แต่มักพยายามหาทางแก้ปัญหาด้วยตัวเอง ซึ่งผลที่ได้รับมักก่อให้เกิดการปรับตัวที่ดีขึ้น และอยู่ร่วมกับคนอื่นได้ด้วยความสะดวกใจ แต่ในทางตรงกันข้าม ถ้าแก้ปัญหาไม่ได้มักจะก่อให้เกิดอารมณ์ไม่ดี ใจคออ่อนไหวง่าย แต่จะพยายามดับอารมณ์ด้วยความสุขุมเยือกเย็นมากยิ่งขึ้น

กล่าวโดยสรุปแล้ว วัยรุ่น คือวัยที่อยู่ในระหว่างวัยเด็กย่างเข้าสู่วัยผู้ใหญ่ ซึ่งในช่วงนี้จะมีการเปลี่ยนแปลงในร่างกายทั้งรูปร่างลักษณะภายนอก และการเปลี่ยนแปลงทางด้านจิตใจ รวมไปถึงการบรรลุวุฒิภาวะทางเพศ และมีความพร้อมในการเจริญพันธุ์ ในช่วงวัยรุ่นนี้เป็นวัยแห่งการสืบสน ทดลอง และแสวงหาเอกลักษณ์ทางเพศของตนเพื่อเตรียมพร้อมในการเติบโตเป็นผู้ใหญ่ต่อไป

4.3 พฤติกรรมทางเพศในวัยรุ่น

พฤติกรรมทางเพศของวัยรุ่น เป็นเรื่องที่มีการถกเถียงกันมากในด้านทฤษฎีและความคิดเห็น แต่การศึกษาเรื่องนี้จริงๆ มีน้อย อย่างไรก็ตามสิ่งที่เห็นได้ชัดคือ ปัญหาการตั้งครรภ์และกามโรคในวัยรุ่นเพิ่มขึ้น ถ้าจะมองในด้านกฎหมายและเศรษฐกิจ วัยรุ่นยังไม่เป็นผู้ใหญ่แต่เขาก็ไม่ใช่เด็กแล้ว (เอนก อารีพรรค และสุวัทนา อารีพรรค, 2525 :107-110)

วัยรุ่นส่วนใหญ่จะยังไม่มีความสัมพันธ์ทางเพศกับเพศตรงข้าม แม้ว่าเขาจะมีอารมณ์เพศรุนแรง เด็กชายจะสนใจพี่สาวหรือน้องสาว ชอบมองดูเธอเวลาแต่งตัว หรือแตะต้องตัวเธอ เขาจะหารูปไปจากนิตยสารมาเก็บไว้ดู และเวลาที่เขาอยู่ในหมู่เพื่อนเขาก็จะคุยไม่เกี่ยวกับการสำเร็จความใคร่ด้วยตนเองหรือประสบการณ์ทางเพศของเขา การอยู่กับกลุ่มเพื่อนต่างเพศเป็นวิธีที่ช่วยระบายอารมณ์หรือทำให้ได้มีโอกาสพบปะพูดคุยกับเพศตรงข้าม ซึ่งจะช่วยให้เขาค่อยๆ พัฒนาความสัมพันธ์กับเพศตรงข้าม เพราะฉะนั้นเขาจะพอใจมีกลุ่มเพื่อนดังกล่าวมากกว่าจะแยกตัวไปมีเพศสัมพันธ์กับคนใดคนหนึ่งโดยเฉพาะ

โดยทั่วไปการตื่นตัวทางเพศในวัยรุ่นจะเกิดขึ้นเมื่อเขาอยู่ตามลำพัง การสำเร็จความใคร่ด้วยตนเองโดยเฉพาะของผู้ชายมักมีการคิดฝันร่วมด้วย และส่วนใหญ่จะฝันถึงสิ่งซึ่งกระตุ้นอารมณ์เพศ เช่น ภาพผู้หญิงเปลือยกาย มองเห็นเต้านมหรืออวัยวะเพศ และมีการมองการจูบหรือการประเล้าประโลมซึ่งกันและกัน ความคิดฝันของผู้ชายส่วนมากได้จากภาพยนตร์หนังสือโป๊ และการได้เห็นภาพหญิงชายร่วมเพศกัน ผู้หญิงในความคิดฝันของเขามักเป็นคนสวยหรือมีเสน่ห์ และเป็นคนที่เขารู้จัก เช่น ครู หรือดารานักแสดง ส่วนความคิดฝันของผู้หญิงโดยมากจะเป็นไปในด้านความรัก หรือร่วมกับภาพที่กระตุ้นอารมณ์เพศด้วย เช่น คิดฝันว่าได้พบชายในอุดมคติ ได้มองตากัน หลงรักกัน และแตะต้องตัวกัน จับมือกันเดินไปในทุ่งหญ้ากว้าง และจูบกันภายใต้บรรยากาศที่มีเสียงนกร้อง ธารน้ำไหลอยู่เบื้องหน้า ฯลฯ นอกจากนั้นวัยรุ่นหญิงก็ยิ่งถูกกระตุ้นจากการเห็นภาพผู้หญิงหรือผู้ชายเปลือยกายด้วย

กิจกรรมทางเพศของวัยรุ่นอาจมีจุดประสงค์หลายอย่างแตกต่างกัน เช่น เพื่อความสุขหรือเพื่อแสดงความสัมพันธ์ซึ่งกันและกัน เพื่อแสวงหาประสบการณ์ เพื่อแสดงว่าตัวเองเป็นผู้ใหญ่แล้ว ทำตามเพื่อน เพื่อลองดีพ่อแม่ เพื่อรางวัลหรือเพื่อลงโทษตัวเอง เพื่อหนีจากความโดดเดี่ยว หรือเพื่อหนีไปจากความกดดัน แต่ถ้ากิจกรรมทางเพศเกิดจากความกดดัน เช่น ทำเพื่อประจบพ่อแม่ก็อาจทำให้เกิดผลเสียหลายได้มาก คนทั่วไปมักเชื่อว่าการร่วมเพศในวัยรุ่นจะทำลายการพัฒนาบุคลิกภาพและการบรรลุวุฒิภาวะทางจิตใจ และการที่วัยรุ่นมีพฤติกรรมทางเพศก็แสดงว่าตนเองไม่สามารถควบคุมบุคลิกภาพของตนได้ อย่างไรก็ตามจากการศึกษาในวัฒนธรรมต่างๆ และหลักฐานทางคลินิกแสดงว่า การร่วมเพศส่วนใหญ่ไม่ทำให้เกิดผลเสียทางจิตใจ ถ้าวัยรุ่นสามารถรับผิดชอบการกระทำของตนและได้คุมกำเนิดเพื่อป้องกันปัญหาการตั้งครรภ์ในขณะที่ตนยังไม่พร้อมจะมีบุตร

เด็กวัยรุ่นบางคนก็ควบคุมความต้องการทางเพศของตน โดยการหลีกเลี่ยงหรือไม่ติดต่อกับเพศตรงข้าม เขาจะทำให้ตนเองมีกิจกรรมอะไรต่างๆ มากมายที่ไม่เกี่ยวข้องกับเรื่องเพศ เพื่อจะหลีกเลี่ยงความสัมพันธ์อย่างใกล้ชิดกับเพื่อนต่างเพศ เขาจะพยายามกดความต้องการทางเพศของตนโดยสนใจงานอดิเรก กีฬาที่ใช้เวลาอย่างมาก ดนตรีหรือศิลปะ การปรับตัว เช่นนี้นับว่าปกติถ้าเป็นอยู่ชั่วคราว และไม่มากจนกระทั่งขาดความสัมพันธ์กับคนอื่นในสังคม ตัวอย่างเช่น วัยรุ่นหญิงคนหนึ่งสนใจเฉพาะการเรียนและดนตรีเท่านั้น ไม่สนใจการสังคมโดยเฉพาะเพื่อนต่างเพศเลย แต่พออายุ 22 ปี จึงเริ่มสนใจเพื่อนชายเป็นครั้งแรกและเริ่มสนใจทางเพศ

วัยรุ่นระหว่างอายุ 15-18 ปี จะเริ่มมีความสัมพันธ์ทางเพศกับเพศตรงข้าม แต่ผู้ชายยังคงสนใจเรื่องเพศโดยไม่มีความรักร่วมด้วย ความสัมพันธ์ทางจิตใจที่ร่วมกับความสัมพันธ์ทางเพศจะเกิดขึ้นภายหลัง ลักษณะของความรักเพศตรงกันข้ามในวัยรุ่นที่พบบ่อยคือความลุ่มหลงแต่ฝ่ายเดียว โดยเฉพาะกับคนที่เขาจะไม่มีวันสมปรารถนาในความรัก เช่น รักครูหรือรักดารายอดนิยม แต่ความรักเช่นนี้จะเกิดขึ้นชั่วคราวเท่านั้น

โดยสรุปแล้ว วัยรุ่นเป็นวัยแห่งการตื่นตัวทางเพศ เมื่อร่างกายเกิดการเปลี่ยนแปลง เด็กวัยรุ่นจะรู้สึกสับสนและอยากทดลองสิ่งใหม่ๆ ที่เกิดขึ้นกับตัวเขา โดยที่บางคนเริ่มที่จะแสวงหาประสบการณ์ทางเพศ ในขณะที่อีกหลายๆ คนพยายามเบี่ยงเบนความสนใจทางเพศของตนไปเป็นการพัฒนาความสามารถด้านอื่นๆ เช่น การเรียน ศิลปะ หรือ กีฬาต่างๆ เป็นต้น

4.4 วัยรุ่นกับการรักเพศเดียวกัน

เอนก อารีพรอค และสุวัทนา อารีพรอค ,2525 (อ้างแล้ว)กล่าวถึงพฤติกรรมการรักเพศเดียวกันในวัยรุ่นไว้ว่า รักร่วมเพศเป็นพฤติกรรมที่พบบ่อยในวัยรุ่น พบในผู้ชายมากกว่าผู้หญิง เป็นพฤติกรรมที่เกิดขึ้นชั่วคราวระยะหนึ่งไม่ใช่โรค จะเป็นอยู่ชั่วคราวแล้วจึงเปลี่ยนเป็นความสัมพันธ์กับต่างเพศที่หลัง

ในผู้ชายจะมีประสบการณ์นี้ระหว่างเพื่อนฝูง มีการจับอวัยวะเพศซึ่งกันและกันหรือบางครั้งก็อาจมีการดูดอวัยวะเพศกันด้วย มักเกิดในสิ่งแวดล้อมที่สนับสนุนพฤติกรรมนี้ เช่น ในโรงเรียนประจำ หรือเมื่อไปเข้าค่ายด้วยกัน ผู้หญิงก็เช่นกันอาจมีการจับหรือลูบไล้ร่างกายและจูบ แม้ว่าการกระทำนี้จะให้ความสุข แต่มันก็จะค่อยๆ หยุตไป และเปลี่ยนไปสนใจเพศตรงกันข้ามแทน ยกเว้นบางคนซึ่งอาจกระทำต่อไป ส่วนใหญ่รักร่วมเพศจะเกิดระหว่างอายุ 15-25 ปี เด็กวัยรุ่นบางคนอาจมีความรู้สึกผิดต่อการกระทำนี้ และบางคนอาจวิตกกังวลถึงขีดสุดทีเดียว

วัยรุ่นบางคนก็กังวลเกี่ยวกับเรื่องรักร่วมเพศ ความจริงการที่วัยรุ่นประพฤตรักร่วมเพศเป็นครั้งเป็นคราวเป็นสิ่งที่ปกติ และจะไม่มีผลต่อเนื่องไปถึงชีวิตทางเพศในวัยผู้ใหญ่ วัยรุ่นบางคนที่มีปัญหาการปรับตัวทางสังคมกับเพศตรงข้าม หรือไม่กล้ามีนัดกับเพศตรงข้ามอาจคิดว่าตนผิดปกติ และความเข้าใจผิดนี้อาจได้รับการเสริมแรงจากพ่อแม่และเพื่อนซึ่งไม่เข้าใจสาเหตุและปัญหาที่แท้จริงของเขา ในส่วนหนึ่งของการพัฒนาทางบุคลิกภาพ วัยรุ่นอาจนับถือหรือคลั่งไคล้ผู้ใหญ่เพศเดียวกันคนใดคนหนึ่ง เช่น ครู แล้วเขาก็อาจเข้าใจผิดว่าตนมีแนวโน้มเป็นรักร่วมเพศ นอกจากนั้นความวิตกกังวลอาจเกิดจากการมีความคิดฝันเรื่องเพศ ความรู้สึกสองจิตสองใจเกี่ยวกับการร่วมเพศ ความสับสนเรื่องความรัก และความเป็นห่วงสมรรถภาพทางเพศของตน เด็กที่ผ่านวัยแตกหนุ่มแตกสาวไปแล้วมักจะเคยมีความคิดฝันทางเพศ ถ้าเขาไม่เป็นคนเก็บกดอย่างมาก ความคิดฝันทางเพศนี้เป็นเครื่องบอกถึงแรงผลักดันทางชีววิทยา และเป็นการตอบสนองต่อสิ่งกระตุ้นทางเพศที่ได้รับจากสังคมหรือสื่อมวลชน ความคิดฝันนี้กว้างขวางมากและอาจรวมไปถึงการกระทำที่วิปริตบางอย่าง เช่น การข่มขืนกระทำชำเรา การร่วมเพศกับบุคคลร่วมสายโลหิต ฯลฯ ซึ่งไม่ใช่สิ่งผิดปกติ แต่เป็นเพียงการระบายแรงกระตุ้นบางอย่างซึ่งสังคมไม่ยอมรับเท่านั้น

นอร์ธ และ ริด (2532)ศึกษาพบว่าพวกรักร่วมเพศที่เป็นวัยรุ่น หรือเด็กที่มีจิตใจเป็นรักร่วมเพศนั้นส่วนใหญ่จะรู้สึกได้ตั้งแต่อายุยังน้อยถึงความแตกต่าง หรือแปลกแยกจากเด็กชายหรือเด็กหญิงอื่นๆ และบางทีก็รู้สึกว่า คนเพศเดียวกันนั้นสามารถที่จะดึงดูดความสนใจ

ของเขาได้เป็นพิเศษ ต่อมาเมื่อเด็กผู้หญิงหรือเด็กผู้ชายเริ่มเข้าวัยรุ่น การที่พวกเขาได้มีเพศสัมพันธ์กับคนที่เป็นเพศเดียวกันนั้น จะมีความหมายต่อเขาเป็นพิเศษมากกว่าเพียงแค่ความสัมพันธ์ทางร่างกายเท่านั้น แต่ความรู้สึกเช่นนี้ก็มักจะถูกมองข้ามไปโดยคิดว่าเป็นเพียงช่วงวัยหนึ่งที่เด็กทุกคนจะต้องผ่านมันเท่านั้น โดยเรียกว่า “ช่วงรักร่วมเพศ” ซึ่งจริงๆ แล้วเป็นการเรียกที่ผิดและทำให้เกิดความเข้าใจผิดอย่างมากอีกด้วย เพราะมันทำให้เด็กที่มีความรู้สึกรักร่วมเพศจริงๆ กับเด็กทั่วไปนั้นไม่แตกต่างกันเลย ซึ่ง โรส โรเบิร์ตสัน ได้พูดเรื่องนี้ไว้ว่า

“ความหมายของคำว่า “ช่วงรักร่วมเพศ” นั้นหมายถึง การสำรวจ สนใจด้านเพศตามธรรมชาติโดยที่คนสองคนที่เป็นเพศเดียวกันโดยที่ไม่มีความรู้สึกใดๆ มาเกี่ยวข้องมันเป็นเรื่องของความสนใจทางกายภาพจริงๆ ซึ่งเด็กพวกนี้จะค่อยๆ รู้สึกตัวทีละน้อยถึงความรู้สึกที่อยู่ลึกภายในจิตใจของพวกเขา ว่ามีความรู้สึกรักและต้องการที่จะอยู่ใกล้ชิดกับใครอีกคนหนึ่งซึ่งเป็นเพศเดียวกับเขา”

การที่อยู่ในสภาพแวดล้อมที่มีแต่คนที่มีความผิดปกติทางเพศปกติธรรมดา และการที่รู้สึกกระตือรือร้นถ้าถูกเรียกว่า “ตุ๊ด” หรือ “ทอม” ในโรงเรียน ก็ทำให้คนหนุ่มสาวที่เป็นพวกรักร่วมเพศหลายๆ คนต้องอ่อนไหวแรงกดดันจากเพื่อนๆ โดยเฉพาะอย่างยิ่งเมื่อกำลังอยู่ในช่วงวัยรุ่น และพวกเขาก็ดูเหมือนว่าจะไม่ทำตัวอะไรแตกต่างจากคนอื่นเลย สิ่งซึ่งทำให้เด็กหนุ่มสาวที่เป็นพวกรักร่วมเพศนี้ตระหนักถึงความเป็นพวกรักร่วมเพศของตนช้ากว่าที่ควร ก็เนื่องจากการที่ไม่มีตัวอย่างของคนที่เป็นพวกรักร่วมเพศที่ดีในสังคมให้เขาเห็นเลย ภาพพจน์ของพวกรักร่วมเพศทั้งผู้ชายและหญิงนั้น ส่วนมากมักจะเป็นภาพของคนที่ยาบและเป็นไปในแง่ลบ ซึ่งพวกรักร่วมเพศวัยหนุ่มสาวเหล่านี้ก็รู้สึกลำบากใจที่จะบอกว่าตนเองเหมือนคนพวกนั้น และก็จึงอยากจะได้คิดว่าตนเหมือนคนที่เป็นตัวอย่างที่ดีคนอื่นๆ ซึ่งมีความผิดปกติทางเพศปกติมากกว่า

พวกรักร่วมเพศหนุ่มสาวเหล่านี้ ไม่เพียงแต่จะมีหน้าที่ในการหาความหมายที่แท้จริงของคำนี้ให้พบเท่านั้น แต่ยังอาจต้องพยายามแก้ไขความเข้าใจผิดของเพื่อนๆ ที่มีความผิดปกติทางเพศปกติของพวกเขาเกี่ยวกับภาพของพวกรักร่วมเพศทั้งชายและหญิง ซึ่งผู้อื่นมักจะพรรณนาล้อเลียนไว้อย่างตลกขบขันต่างๆ นานาอีกด้วย

โดยสรุปแล้วการรักเพศเดียวกันในหมู่วัยรุ่น มักเกิดขึ้นได้ในระหว่างกลุ่มเพื่อนฝูงด้วยกัน สาเหตุเนื่องจากสิ่งแวดล้อมที่เอื้ออำนวยให้มาอยู่ใกล้ชิดกัน ซึ่งพฤติกรรมนี้จะเป็นอยู่ช่วงระยะเวลาหนึ่งแล้วจึงเปลี่ยนไปสนใจเพศตรงข้ามแทน แต่ก็มีวัยรุ่นบางคนที่ยังคงพฤติกรรมรักเพศเดียวกันต่อเนื่องจนถึงวัยผู้ใหญ่ ซึ่งผู้ที่มีพฤติกรรมเช่นนี้ก็จะตกอยู่ในภาวะที่ยากลำบากในการปรับตัวให้เข้ากับกลุ่มเพื่อนและสังคมรอบข้าง

5. การเรียนรู้

5.1 ความหมายของการเรียนรู้

กรมพลศึกษา กระทรวงศึกษาธิการ (2530) ได้ให้ความหมายของการเรียนรู้ไว้ดังนี้

การเรียนรู้ คือ กระบวนการเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมทางด้านความรู้ ความคิด สติปัญญา ทักษะ ทักษะ และ การปฏิบัติอันมีผลมาจากการฝึก หรือได้รับประสบการณ์นั้นๆ มา มากหรือน้อย ซึ่งกระบวนการเรียนรู้ก็มีองค์ประกอบหลายอย่างต่างกัน คือ

1. องค์ประกอบอันดับแรก (ขั้นปฐมภูมิ)

- ความสามารถในการเรียนหรือการรับประสบการณ์
- การจูงใจ
- วุฒิภาวะและความพร้อม

2. องค์ประกอบอันดับสอง (ขั้นทุติยภูมิ)

- การปรับตัวของบุคคลและการปรับตัวในสังคม
- นิสัย ความเชื่อที่มีอยู่เดิม
- สุขภาพและพลังงานของบุคคล

3. องค์ประกอบอื่นๆ

- ครูและกิจกรรม
- พ่อ แม่ สิ่งแวดล้อมที่บ้าน
- สิ่งแวดล้อมในโรงเรียน
- อิทธิพลของชุมชน

5.2 หลักการเรียนรู้

นักจิตวิทยาการศึกษาเชื่อว่าการเรียนรู้จะเกิดขึ้นเป็นอย่างดีนั้น ครูควรวางแผน และจัดกิจกรรมโดยให้ผู้เรียนมีประสบการณ์ ดังนี้

- 1.มีส่วนร่วมในกิจกรรม แทนที่จะนั่งฟังเฉยๆ
 - 2.เห็นความสัมพันธ์ระหว่างจุดมุ่งหมาย เนื้อหาและกิจกรรมที่สอน
 - 3.ได้รับความพึงพอใจจากการที่สามารถประยุกต์สิ่งที่เรียนมาแล้ว และแก้ปัญหาได้
 - 4.มีส่วนร่วมในการวางจุดมุ่งหมายและมีส่วนในการตัดสินใจว่าตนควรเรียนอะไร
 - 5.มีส่วนอยู่ในสิ่งแวดล้อมที่สามารถช่วยให้เรียนตามความประสงค์ได้
 - 6.สามารถเห็นจากการทดลองว่าที่ตนกำลังเรียนนั้นนำไปใช้ประโยชน์ได้
 - 7.รู้ล่วงหน้าถึงสิ่งที่ตนจะต้องเรียนและรู้ว่าทำไมสิ่งที่เรียนนั้นเกี่ยวข้องกับความอยากรู้ของตน
 - 8.รับทราบผลการกระทำหรือการเรียนรู้ทันทีทันใดหลังจากปฏิบัติแล้ว
 - 9.สามารถประยุกต์สิ่งที่เรียนมาแล้วเป็นระยะๆ เพื่อให้จดจำการเรียนรู้อย่างแน่นอน
- แฟ้ม

- 10.สามารถเรียนรู้ได้จากวิธีการสอนหลายๆ รูปแบบ
- 11.สามารถใช้ทรัพยากรการศึกษาได้อย่างเต็มที่
- 12.รู้ถึงความสัมพันธ์ของจุดมุ่งหมายของการสอนกับการประเมินผลการเรียนรู้
- 13.นักเรียนแต่ละคนมีแบบวิธีการเรียนต่างกัน

สุชา จันทน์เอม(2536: 152-166) ได้สรุปไว้ว่าการเรียนรู้เกิดขึ้นได้ดังต่อไปนี้

- 1.การเรียนรู้เป็นกระบวนการที่บุคคลเรียนรู้โดยได้ร่วมกระทำโดยวิธีใดวิธีหนึ่ง หรือได้ลงมือกระทำสิ่งที่จะเรียนรู้นั้นจริง
- 2.การเรียนรู้ที่แท้จริงจะมีได้เมื่อผู้เรียนได้บรรลุวัตถุประสงค์ หรือได้รับสิ่งที่ตนต้องการ ดังนั้นอาจจะกล่าวได้ว่าการเรียนรู้จะเริ่มเกิดขึ้นเมื่อผู้เรียนมีความสนใจ หรือมีความต้องการในบางสิ่งบางอย่าง ผู้เรียนได้ลงมือกระทำกิจกรรมโดยตั้งใจ เพราะมีความสนใจในสิ่งนั้นหรือได้รับสิ่งที่ตนต้องการ
- 3.การเรียนรู้เก่าหรือประสบการณ์ที่ผ่านมาแล้ว จะกระตุ้นให้เกิดการเรียนรู้ใหม่ๆ ขึ้น โดยเฉพาะกับประสบการณ์ที่ผ่านมาแล้วนั้น เป็นสิ่งที่สมปรารถนาและน่าตื่นเต้น การเรียนรู้ใหม่ๆ ที่สะสมขึ้นเนื่องจากประสบการณ์ก่อนๆ หรือที่สัมพันธ์กับประสบการณ์ก่อนๆ นี้เป็น หลักสำคัญของการเรียนรู้ทุกชนิด
- 4.การเรียนรู้ทักษะและทัศนคติใหม่ๆ เป็นเรื่องของบุคคลแต่ละคนจะต้องเรียนรู้เอง คนเราอาจเรียนรู้เป็นหมู่เป็นกลุ่มได้ แต่การเรียนรู้และเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมความคิดเห็นเป็นเรื่องของแต่ละบุคคล
- 5.การสอนเป็นการแนะแนวที่จะช่วยให้ผู้เรียนรู้จักช่วยตัวเอง เป็นการแนะแนวทางให้การเรียนดำเนินไปด้วยดี

5.3 ทฤษฎีการเรียนรู้ (Theories of Learning)

ทฤษฎีการเรียนรู้ เราอาจแยกออกเป็น 2 กลุ่มใหญ่ๆ ได้ดังนี้

1.กลุ่มทฤษฎีการสร้างความสัมพันธ์ต่อเนื่อง (Associative Theories) มีชื่อแยกออกไปเป็น

1.1 ทฤษฎีการเชื่อมโยง (Bond Theory) หรือบางครั้งเรียกทฤษฎีสัมพันธ์ (Connectionism) หรือทฤษฎีสิ่งเร้าและการตอบสนอง (S.R.Theory) ผู้เป็นเจ้าของทฤษฎีนี้คือ ธอร์นไดค์ (Thorndike)

1.2 ทฤษฎีการวางเงื่อนไข (Conditioning) แยกออกเป็น 2 ประเภท คือ

ก.การวางเงื่อนไขแบบ Classical Conditioning ได้แก่ทฤษฎีของพาฟลอฟ (Pavlov,I.P.)

ข.การวางเงื่อนไขแบบ Operant Conditioning ได้แก่ทฤษฎีของสกินเนอร์ (Skinner)

2.กลุ่มทฤษฎีความรู้ ความเข้าใจ หรือ สนาม (Cognitive or Field Theories) นักทฤษฎีนี้เป็นนักจิตวิทยา กลุ่มเกสตัลท์ (Gestalt Psychology) เป็นชาวเยอรมัน 3 คน ชื่อ Max Wertheimer, Kert Koffka และ Wolfgang Kohler ได้ตั้งทฤษฎีการเรียนรู้แบบหยั่งเห็น (Insight Learning) ซึ่งเน้นถึงความสำคัญของส่วนรวมและถือว่าส่วนรวมมีค่ามากกว่าผลบวกของส่วนย่อยๆ เช่น รูปสามเหลี่ยมย่อมมีอะไรมากกว่าด้านสามด้าน เป็นต้น

5.3.1 ทฤษฎีการเชื่อมโยงของธอร์นไดค์ (Thorndike's Connectionism)

ธอร์นไดค์ (Thorndike :1874-1949) ได้ทำการทดลองพบว่า การเรียนรู้ของอินทรีย์ที่ด้อยความสามารถเกิดจากการลองผิดลองถูก (Trial and Error) ซึ่งต่อมาเขานิยมเรียกว่า การเรียนรู้แบบเชื่อมโยง การทดลองของธอร์นไดค์ที่รู้จักกันดีคือ การเอาแมวหิวใส่ในกรง ข้างนอกกรงมีอาหารทิ้งไว้ให้แมวเห็น ในกรงมีเชือกซึ่งปลายข้างหนึ่งผูกกับบานประตูไว้ ส่วนปลายอีกข้างหนึ่งเมื่อถูกดึงจะทำให้ประตูเปิด ธอร์นไดค์ได้สังเกตเห็นว่าในระยะแรกๆ แมวจะวิ่งไปวิ่งมา ข่วนโน่นกัดนี้ เผอิญไปถูกเชือกให้ประตูเปิด แมวออกไปกินอาหารได้ เมื่อจับแมวใส่กรง ครั้งต่อไป

ไป แมวจะดึงเชือกได้เร็วขึ้น จนกระทั่งในที่สุดแมวสามารถดึงเชือกได้ในทันที ธอร์นไดค์ได้สรุปว่าการลองผิดลองถูก (Trial and Error) จะนำไปสู่การเชื่อมโยงระหว่างสิ่งเร้าและการตอบสนอง และการเรียนรู้ก็คือการที่มีการเชื่อมโยง (Connection) ระหว่างสิ่งเร้า (Stimuli) และการตอบสนอง (Responses)

การเรียนรู้แบบลองผิดลองถูก (Trial-error learning) มีใจความที่สำคัญว่า เมื่ออินทรีย์กระทบกับสิ่งเร้า อินทรีย์จะลองใช้วิธีตอบสนองต่อสิ่งเร้าหลายๆ วิธี จนพบกับวิธีที่เหมาะสมและถูกต้องกับเหตุการณ์และสถานการณ์ เมื่อได้รับการตอบสนองที่ถูกต้องก็จะนำไปต่อเนื่องเข้ากับสิ่งเร้านั้นๆ มีผลให้เกิดการเรียนรู้ขึ้น โดยมีหลักเกณฑ์และลำดับขั้นที่จะนำไปสู่การเรียนรู้แบบนี้ คือ

1. มีสถานการณ์ที่เป็นปัญหาเป็นสิ่งเร้าให้อินทรีย์แสดงการตอบสนอง หรือแสดงพฤติกรรมออกมา
2. อินทรีย์จะแสดงอาการตอบสนองหลายๆ อย่าง เพื่อแก้ปัญหาที่เกิดขึ้น
3. ปฏิกริยาตอบสนองที่ไม่ทำให้เกิดความพอใจจะถูกตัดทิ้งไป
4. เมื่อปฏิกริยาตอบสนองที่ไม่ทำให้เกิดความพอใจถูกตัดทิ้งไป จนเหลือปฏิกริยาที่ทำให้เกิดความพอใจ อินทรีย์จะถือเอาปฏิกริยาตอบสนองที่ถูกต้องและจะแสดงตอบสนองต่อสิ่งเร้า (Interaction) นั้นมากระทบอีก

นอกจากนี้ธอร์นไดค์ได้ตั้งกฎแห่งการเรียนรู้ขึ้นอีก 3 กฎ คือ

1. กฎแห่งผล (Law of Effect) กล่าวว่าเมื่อการเชื่อมโยงระหว่างสิ่งเร้ากับอาการตอบสนองนำความพอใจมาให้ การเชื่อมโยงระหว่างสิ่งเร้ากับอาการตอบสนองก็จะแน่นแฟ้นขึ้น ถ้าความสัมพันธ์นี้สร้างความรำคาญใจมาให้ ความสัมพันธ์นี้จะคลายความแน่นแฟ้นลง หรืออาจจะกล่าวได้ว่า ถ้าจะให้ผู้เรียนรู้อะไรจะต้องมีรางวัลให้ (รางวัลมิได้หมายถึงสิ่งของแต่อย่างใด แต่วางใจเอาทุกสิ่งทุกอย่างที่ทำให้ผู้เรียนรู้รู้สึกพอใจ เช่น การให้คำชมเชย เป็นต้น) เมื่อผู้เรียนแสดงพฤติกรรมที่ต้องการออกมา ถ้าจะให้พฤติกรรมบางอย่างหายไปเมื่อผู้เรียนแสดงพฤติกรรมนั้นออกมาจะต้องมีการลงโทษ

เมื่อธอร์นไค้ประกาศกฎแห่งผลออกมาเช่นนี้ มีผู้พยายามทดลองเพิ่มเติมและมีผู้โต้แย้งเป็นอันมาก ต่อมาธอร์นไค้พบว่าการทำโทษมิได้ทำให้การเชื่อมโยงคลายลง ในที่สุดก็สรุปว่าถ้าการทำโทษมีผลอยู่บ้าง ก็ไม่ได้ทำให้การเชื่อมโยงอันเก่าคลายลง แต่จะเป็นการบังคับให้ผู้เรียนพยายามแสดงอาการตอบสนองของอย่างอื่น ในที่สุดธอร์นไค้จึงเลิกล้มกฎแห่งผลที่เกิดจากการทำโทษ แต่ยังคงเหลือกฎแห่งผลในด้านการให้รางวัลไว้ว่า รางวัลเท่านั้นที่ทำให้เกิดการเรียนรู้ขึ้น

2.กฎแห่งการฝึก (Law of Exercise) จากการสังเกตเมื่อเอาแมวใส่กรงครั้งหลังแมวจะหาทางออกจากกรงได้เร็วขึ้น เมื่อทดลองนานๆ เข้าแมวก็นำออกจากกรงได้ทันที ตามลักษณะนี้ธอร์นไค้ได้อธิบายว่า ความสัมพันธ์ระหว่างสิ่งเร้ากับการตอบสนองได้สัมพันธ์แน่นแฟ้นขึ้น และความสัมพันธ์นี้จะแน่นแฟ้นยิ่งขึ้นเมื่อมีการฝึกหัดหรือทำซ้ำบ่อยๆ และความสัมพันธ์นี้จะคลายอ่อนลงเมื่อไม่ได้ใช้ และธอร์นไค้เชื่อว่าการกระทำที่ไม่มีรางวัลเป็นผลตอบแทนหลังการตอบสนองนั้นๆ ลึ้นสุดลง เป็นเรื่องที่ไม่มีความหมายต่อการเรียนรู้เลย หรือพูดได้ว่าการกระทำของอินทรีย์ทุกครั้งจะต้องลงเอยด้วยความสำเร็จ มิฉะนั้นการกระทำนั้นก็ไม่มี ความหมาย

แต่หลังจากปี ค.ศ.1930 ธอร์นไค้ได้แก้กฎแห่งการฝึกนี้ใหม่ เพราะในบางกรณีกฎแห่งการฝึกและกฎแห่งผลไม่สามารถใช้ในสถานการณ์เดียวกันได้ เช่น เมื่อปิดตาแล้วทดลองหัดลากเส้นให้ยาว 3 นิ้ว แม้ให้ฝึกลากเส้นเท่าไรก็ตาม ก็ไม่สามารถลากเส้นให้ยาว 3 นิ้วได้ ดังนั้นการฝึกหัดทำจะมีผลดีต่อการเรียนรู้ด้วยตัวของมันเองไม่ได้ จะต้องมียุทธวิธีอื่นเข้ามาเกี่ยวข้องด้วย ดังนั้นธอร์นไค้จึงประกาศยกเลิกกฎแห่งการฝึกนี้ แต่ยังคงเชื่อว่าการฝึกฝนที่มีการควบคุมที่ดีก็ยังมีผลดีต่อการเรียนรู้อยู่นั่นเอง กล่าวคือ ถ้าเปิดโอกาสให้ผู้เรียนทราบผลของการเรียนแต่ละครั้งว่ายาวหรือสั้นไปเท่าใด การฝึกหัดก็สามารถทำให้ผู้ฝึกหัดมีโอกาสลากเส้นให้ยาว 3 นิ้วได้

3.กฎแห่งความพร้อม (Law of Readiness) ธอร์นไค้ได้ตั้งกฎแห่งความพร้อมนี้เพื่อเสริมกฎแห่งผล และได้อธิบายไว้ในรูปของการเตรียมตัว และการเตรียมพร้อม ในการที่จะตอบสนองกิจกรรมที่ตามมาหลังจากที่มีการเตรียมตัวพร้อมแล้ว เช่น ในสถานการณ์ของแมวในกรง แมวจะทำอะไรออกมานั้น แมวจะต้องหิว แมวสามารถเอาเท้าตะบับเชือกที่ห้อยแขวนอยู่นั้นได้ และมีประสาทสัมผัสที่รับรู้ว่าจะได้รับผลพอใจหรือไม่ของพฤติกรรมที่แสดงออกไปแล้ว เป็นต้น หรือถ้าเป็นมนุษย์พร้อมจะเรียนรู้อะไรบางอย่างได้ พร้อมที่จะแสดงพฤติกรรมบางอย่างที่จำเป็นสำหรับขบวนการเรียนรู้นั้น เช่น จะต้องมีย่างกายสูงพอ แข็งแรงพอ และอยู่ในสภาวะจิตใจที่เหมาะสม ผู้เรียนจะแสดงหรือไม่แสดงพฤติกรรมอะไรออกมานั้น ธอร์นไค้ ให้หลักไว้ 3 ข้อ คือ

1. เมื่อหน่วยของการกระทำพร้อมที่จะแสดงออก ถ้าผู้กระทำทำด้วยความสบายหรือพอใจ ไม่มีอะไรจะเปลี่ยนแปลงการกระทำนี้ได้

2. ถ้าหน่วยของการกระทำพร้อมที่จะแสดงออกแต่ไม่ได้แสดง จะทำให้เกิดความไม่สบายใจ

3. ถ้าหน่วยของการกระทำยังไม่พร้อมที่จะแสดงออก แต่จำเป็นต้องแสดงออก การแสดงออกนั้นๆ กระทำไปด้วยความไม่สบายใจไม่พอใจเช่นกัน

ถึงแม้ว่าธอร์นไดค์ได้ปรับปรุงแก้ไขและขยายแนวความคิดของเขาอยู่ตลอดเวลา ทำให้กฎแห่งความพร้อมและกฎแห่งการฝึกหัดหย่อนความสำคัญลงไป ยังคงเหลือกฎแห่งผลที่เป็นที่ยอมรับกันอยู่ แต่ในกฎนี้ก็เหลือเพียงด้านของรางวัลที่มีผลต่อการเรียนรู้ ส่วนด้านการลงโทษกับการเรียนรู้นั้นถูกตัดทิ้งไป

5.3.2 การวางเงื่อนไข (Conditioning)

เราอาจแบ่งการวางเงื่อนไขออกเป็น 2 ประเภท คือ การวางเงื่อนไขแบบคลาสสิก (Classical Conditioning) และการวางเงื่อนไขแบบแสดงอาการกระทำ (Operant Conditioning)

ความแตกต่างระหว่าง Classical Conditioning และ Operant Conditioning อยู่ที่ว่าใน Classical Conditioning การตอบสนองของอินทรีย์เกิดขึ้นโดยมิได้อยู่ภายใต้การควบคุมของอินทรีย์ เช่น อาการน้ำลายไหลของสุนัขในการทดลองของพาฟลอฟ (Pavlov) ส่วนใน Operant Conditioning การตอบสนองของอินทรีย์เกิดขึ้นโดยที่อินทรีย์เป็นผู้กระทำ เช่น การจิกคานในกรงของนกพิราบ หรือการเหยียบคานในกรงของหนูในการทดลองของสกินเนอร์ (Skinner) หรือเราอาจกล่าวได้ว่าใน Classical Conditioning การตอบสนองเกิดขึ้นเพราะถูกสิ่งเร้าไปดึง (elicit) ออกมา ส่วนใน Operant Conditioning การตอบสนองเกิดขึ้นเพราะอินทรีย์เป็นผู้ส่ง (emit) ออกไป และมีได้ขึ้นอยู่กับสิ่งเร้าโดยตรง

5.3.3 การเรียนรู้แบบวางเงื่อนไขชนิดคลาสสิก (Classical Conditioning)

การเรียนรู้แบบวางเงื่อนไขชนิดนี้ ที่ถือกันเป็นแบบอย่าง ได้แก่ การทดลองของ พาฟลอฟ (Ivan P. Pavlov : 1846-1936) นักสรีรวิทยาชาวรัสเซีย

พาฟลอฟเริ่มทำการทดลองโดยให้สุนัขหิวยืนบนแท่นในห้องเก็บเสียง มีเครื่องร่ำพอสสมควรไม่ให้สุนัขเคลื่อนที่ เขาเจาะรูเล็กๆ ที่แก้มสุนัขแล้วเอาหลอดยางใส่เข้าไปเชื่อมต่อน้ำลาย เมื่อสุนัขน้ำลายไหล นางายจะไหลไปตามท่อสู่กระบอเก็บ ทำให้เขาสามารถทราบได้ว่าสุนัขน้ำลายไหลหรือไม่ และถ้าไหลมีปริมาณมากน้อยเพียงไร

ก่อนการวางเงื่อนไขได้มีการทดสอบบางประการ โดยการฉายแสงไฟเพื่อก่อให้เกิดสิ่งเร้าขึ้น สุนัขจะไม่มีอาการน้ำลายไหล หลังจากนั้น 2-3 นาที ก็ส่งเนื้อมาให้สุนัขเห็น สุนัขกำลังหิวจะเริ่มมีน้ำลายไหลทันที ทำเช่นนี้หลายๆครั้ง หลังจากฉายแสงไฟแล้วให้เนื้อมาคบคู่กันไปหลายๆครั้ง หลังจากนั้นฉายแสงไฟอย่างเดียวโดยไม่ต้องให้เนื้อมา ปรากฏว่าสุนัขจะมีน้ำลายไหล แสดงว่าแสงไฟเกิดมีความสามารถที่จะดึงการตอบสนองได้ นั่นคือ สุนัขได้ถูกวางเงื่อนไข(ได้เรียนรู้) ให้น้ำลายไหลจากแสงไฟแล้ว

เนื้อมาคบคู่คือสิ่งเร้าที่ไม่ต้องวางเงื่อนไข (Unconditioned Stimulus หรือ U.S.)

แสงไฟคือสิ่งเร้าที่ถูกวางเงื่อนไข (Conditioned Stimulus หรือ C.S.)

สุนัขน้ำลายไหลเมื่อเห็นเนื้อมาคบคู่ เป็นการตอบสนองที่ไม่ได้วางเงื่อนไข (Unconditioned Response หรือ U.R.)

สุนัขน้ำลายไหลเมื่อเห็นแสงไฟ เป็นการตอบสนองที่ถูกวางเงื่อนไข (Conditioned Response หรือ C.R.)

การควบคู่กันของแสงไฟ (C.S.) และเนื้อมาคบคู่(U.S.) บ่อยๆ จะทำให้การตอบสนองที่ถูกวางเงื่อนไขเข้มแข็งขึ้น เราเรียกการควบคู่กันของแสงไฟและเนื้อมาคบคู่นี้ว่า เป็นแรงหนุนกำลังหรือรางวัล (Reinforcement)

ภายหลังถ้าเราให้แต่แสงไฟ แล้วไม่ให้เนื้อมดหลายๆ ครั้งเข้า น้ำลายสุนัขที่ไหลจะค่อยๆ ลดน้อยลงๆ จนไม่ไหลอีก เราเรียกว่า สุนัขนั้นได้เกิด การดับสูญพฤติกรรม (Extinction) จนไม่สามารถจะตอบสนองสิ่งเร้าตามเงื่อนไขได้

อย่างไรก็ตาม เมื่อลบพฤติกรรมของสุนัขจนไม่มีปฏิกิริยาตอบสนองต่อแสงไฟแล้ว เว้นไว้สัก 2-3 วันแล้วนำมาทดลองใหม่ เมื่อเห็นแสงไฟสุนัขจะมีน้ำลายไหลอีก พฤติกรรมเช่นนี้เราเรียกว่า การรำลึกการตอบสนอง (Spontaneous recovery)

การที่อินทรีย์แสดง Conditioned response ต่อสิ่งเร้าอื่นที่คล้ายกับสิ่งเร้าตามเงื่อนไข (Conditioned Stimulus) เราเรียกว่าอินทรีย์เกิดการสรุปวางนัยทั่วไป (Generalization) เช่น สุนัขเมื่อเห็นแสงไฟที่แรงกว่าหรืออ่อนกว่าจะเกิดน้ำลายไหลเหมือนกัน

ในกรณีที่อินทรีย์ไม่ยอมตอบสนองสิ่งเร้าอื่นที่คล้ายกับสิ่งเร้าเดิม แสดงว่าอินทรีย์สามารถแยกความแตกต่าง (Discrimination) ของสิ่งเร้าได้ และเรียกสิ่งเร้าซึ่งควบคุมการตอบสนองว่าเป็น “สิ่งเร้าที่แยกความแตกต่าง” (Discrimination Stimulus)

5.3.4 การเรียนรู้แบบวางเงื่อนไขชนิดแสดงการกระทำ (Operant Conditioning)

การเรียนรู้แบบวางเงื่อนไขชนิดนี้ สกินเนอร์ (Skinner) เป็นผู้คิดขึ้น โดยการทดลองจับหนูขาวที่กำลังหิวใส่ลงในกล่องเก็บเสียง ฝากล่องด้านหนึ่งมีคานยื่นออกมา คานนี้มีกลไกต่อไปยังที่เก็บอาหารของหนู เมื่อหนูกดคานกลไกจะไปบังคับให้อาหารตกลงมาในกล่องครั้งละ 1 เม็ด การเรียนรู้แบบนี้ สัตว์ที่ถูกทดลองจะต้องแสดงปฏิกิริยาตอบสนองตามเงื่อนไขเสียก่อนจึงจะได้แรงหนุนหรือรางวัล (Reinforcement)

การวางเงื่อนไขชนิดนี้ไม่สามารถบอกได้แน่นอนว่าสิ่งเร้าคืออะไร เราทราบวาปฏิกิริยาตอบสนองคือ การกดคาน แรงหนุนกำลังคือ อาหาร แต่สิ่งเร้าที่ทำให้หนูกดคานคืออะไรเราไม่ทราบ

การวางเงื่อนไขชนิดนี้มีชื่อว่า Operant Conditioning ก็เนื่องจากเหตุที่ว่า หนูต้องมีการกระทำ (Operate)เสียก่อน จึงจะได้อาหารหรือแรงหนุนกำลัง

เราสามารถลบพฤติกรรมได้โดยถอดกล่องอาหารออก เมื่อหนูกดคันไม่มีอาหารตกลงมาหลายๆ ครั้งเข้า การกดคันก็จะค่อยๆ ลดน้อยลง จนกระทั่งหายไปในที่สุด

สกินเนอร์ มีความเห็นว่า พฤติกรรมมี 2 ชนิด คือ

1. Respondent Behavior คือ พฤติกรรมที่อยู่ภายใต้การควบคุมของสิ่งเร้าโดยตรง เช่น สุนัขน้ำลายไหลเมื่อได้ลิ้มรสอาหาร

2. Operant Behavior คือ พฤติกรรมที่ต้องมีการกระทำอย่างใดอย่างหนึ่งเสียก่อน จึงจะเกิดพฤติกรรมที่ต้องการ เช่น การพูดโทรศัพท์จะเกิดขึ้นได้ ต้องมีการไปหยิบโทรศัพท์หมุนเลขโทร เป็นต้น

5.3.5 การเรียนรู้แบบหยั่งเห็น (Insight Learning)

นักจิตวิทยาชาวเยอรมัน ชื่อ Wolfgang Köhler เป็นผู้นำการเรียนรู้ประเภทนี้

ทฤษฎีนี้กล่าวว่า ในการแก้ปัญหาหรือเรียนรู้สิ่งใด คนเราจะพิจารณาโครงร่างของปัญหานั้นโดยส่วนรวมทุกแง่มุมเสียก่อน (Response ต่อสถานการณ์ทั้งหมด) จากนั้นจะแยกส่วนรวมออกเป็นส่วนย่อยเพื่อดูความสัมพันธ์ระหว่างส่วนย่อยนั้นๆ ให้แจ่มแจ้ง จนในที่สุดก็เกิดความคิดหรือมองเห็นช่องทางในการแก้ปัญหานั้นขึ้นมาโดยฉับพลัน เกิดเป็นความเข้าใจอย่างแจ่มแจ้งทะลุประปรัง ซึ่งเรียกว่า เกิดความหยั่งเห็น หรือเกิดความคิดเห็นแจ้งภายใน (Insight)

Köhler ทดลองกับลิงชิมแปนซี โดยจับลิงที่กำลังหิวไว้ในกรง ซึ่งมีกล้วยแขวนจากเพดานในระนาบพอลี่ลิงเอื้อมไม่ถึง จัดหาไม้ท่อนหนึ่งพอลี่ลิงจะใช้สอยกล้วยไว้ในกรงด้วย ตอนแรกลิงก็พยายามลองผิดลองถูกอยู่บ้างแต่ก็ไม่เห็นผล จากนั้นลิงก็พยายามใช้ความคิดพิจารณาดูความสัมพันธ์ต่างๆ ระหว่างสิ่งแวดล้อมที่มีอยู่ รื้อฟื้นประสบการณ์ที่เคยหักกิ่งไม้เพื่อสอยผลไม้ในป่ามาใช้ ในที่สุดลิงก็เกิด Insight ขึ้นมาทันทีทันใดว่าจะเอากล้วยมากินด้วยวิธีใด จากนั้นลิงก็หยิบท่อนไม้ที่ผู้ทดลองวางไว้สอยกล้วยเอาลงมากินได้

การเรียนรู้แบบ Insight ทำให้เราได้ข้อคิด ดังนี้

1. การเรียนแบบนี้ขึ้นอยู่กับการจัดสถานการณ์ที่เป็นปัญหา
2. ครั้งต่อไปเมื่อพบปัญหาเดิม ผู้เรียนจะใช้วิธีที่เรียนรู้แล้วแก้ปัญหาทันที
3. ผู้เรียนอาจนำวิธีแก้ปัญหามาดัดแปลงใช้กับสถานการณ์ใหม่ๆ ที่เป็นปัญหา

5.3.6 การเรียนรู้แบบตอบสนองหลายๆ อย่าง (Multiple-Response Learning)

พฤติกรรมการเรียนรู้บางอย่างของมนุษย์นั้น อาจจะต้องเกี่ยวข้องกับพฤติกรรมแบบอันเดียวโดดๆ หลายๆ อันต่อเนื่องกันเป็นขบวน เช่น ทักษะการเล่นกีฬา หรือการทำของชำร่วย ล้วนเป็นตัวอย่างการเรียนรู้ประเภท multiple-response ทั้งสิ้น นับเป็นการเรียนรู้ที่ต้องใช้การตอบสนองหลายๆ อย่างผสมกัน นักจิตวิทยาได้พยายามสร้างเครื่องมือ เพื่อทดลองศึกษาธรรมชาติการเรียนรู้ประเภทนี้ เช่น การวาดภาพที่เห็นในกระจกเงาราบ การจุ่มปุ้มที่หมุน เป็นการเรียนรู้ที่เกี่ยวกับทักษะ การใช้สัมผัสและกล้ามเนื้อ (Sensorimotor skill) ส่วนการทำของชำเป็นการเรียนแบบท่องจำขึ้นใจ (rote memorization) ซึ่งจะแยกกล่าวแต่ละประเภท ดังนี้

1. การเรียนรู้ทักษะประเภทสัมผัสและกล้ามเนื้อ (Sensorimotor skill)

หมายถึงการเรียนรู้ที่เกี่ยวกับการเคลื่อนไหวของกล้ามเนื้อที่ควบคุมด้วยประสาทสัมผัส เช่น ขี่จักรยาน เล่นเปียโน ทักษะดังกล่าวไม่ใช่การเคลื่อนไหวในแบบง่ายๆ คนขี่จักรยานต้องมองดูการจราจร หลุมบนถนน และกล้ามเนื้อจะเคลื่อนไหวในแนวทางที่หลีกเลี่ยงอันตรายเหล่านั้น สำหรับนักดนตรีจะต้องเล่นด้วยอารมณ์ตามโน้ตที่มองเห็น แสดงว่าทักษะเหล่านี้ถูกควบคุมด้วยประสาทสัมผัส

ในการทดลองเกี่ยวกับการวาดภาพที่เห็นในกระจกเงาราบ ผู้เขียนต้องวาดภาพตามที่มองเห็น เช่น ภาพดาว เป็นต้น ระยะเวลาแรกจะวาดตามนิสัยเดิม ซึ่งต้องผิดพลาด เพราะการทำตามสิ่งที่เห็นด้วยตาและเห็นในกระจกนั้นเป็นสิ่งที่ขัดแย้งกัน ดังนั้น จึงต้องพยายามแก้นิสัยเก่าในระยะเวลาแรกจะเป็นไปอย่างช้าๆ และเส้นที่ขีดคดๆ งอๆ แต่ตอนหลังเส้นจะตรงกับของจริง

เร็วขึ้น แสดงว่าการฝึกทำให้ได้เส้นเรียบ และเกิดการเรียนรู้ที่จะเขียนรูปได้เร็วขึ้นในภายหลัง หรือ ยิ่งฝึกมากขึ้น การเขียนรูปดาวรูปหนึ่งให้เสร็จเรียบร้อยย่อมใช้เวลาน้อยลง

2. การเรียนแบบท่องจำขึ้นใจ (Rote memorization)

การเรียนแบบท่องจำขึ้นใจ แตกต่างจากการจำเนื้อหาเพราะการท่องจำขึ้นใจเป็นการจำคำต่อคำ Ebbinghaus นักจิตวิทยาชาวเยอรมันเป็นคนแรกที่ศึกษาเกี่ยวกับความทรงจำของมนุษย์ เริ่มตั้งแต่ ค.ศ. 1885 และคิดพยางค์ไร้ความหมาย (Nonsense syllable) ให้ผู้เรียนท่องจำ เพราะการให้เรียนคำที่มีความหมายนั้น ผู้เรียนแต่ละคนจะมีประสบการณ์มาไม่เท่ากัน พยางค์ไร้ความหมายดังกล่าวประกอบด้วย 2 ตัว และสระอีก 1 ตัว เช่น NAX WOX และ JUK เป็นต้น นอกจากนี้ก็ยังให้เรียนที่ประกอบด้วยคำที่มีความหมาย หรือจำนวนเลขอีกด้วย

การทดลองเกี่ยวกับการจำภาษาของมนุษย์จะเป็นแบบใดแบบหนึ่งใน 2 แบบ (ซึ่งได้มาจากแบบการเรียนจริงๆ ในชีวิต)

1. จำแบบลำดับ (serial) เช่น จำโคลง กลอน หรือบทละคร เวลาทดลองผู้เรียนจะจำคำต่างๆ ในบทเรียนตั้งแต่ต้นจนจบ หมายความว่า แต่ละคำทำหน้าที่เป็นสิ่งเร้าของคำถัดไป

2. จำแบบคู่สัมพันธ์ (paired associate learning) เช่นเดียวกับที่เรียนภาษาต่างประเทศ คือ เรียนคำที่ละคู่ เด็กชาย-boy กระจกเงา-mirror เป็นต้น คือ ผู้เรียนจะต้องเห็นคำเร้า (คำแรก) ก่อน แล้วเรียนรู้คำซึ่งเป็นคู่ของมัน ซึ่งต่อไปนี้จะเรียกว่า คำสนอง (response word) คู่ถัดๆ กันไปไม่จำเป็นจะต้องมีหรือไม่มี ความหมายต่อกัน และจะไม่เรียนแบบเรียงลำดับคู่เดิมอีกต่อไป ตัวอย่างคำคู่สัมพันธ์ที่ใช้ในการศึกษา prepared-afraid, careless-vacant, hungry-quiet

ผู้ทดลองมักจะให้ผู้เรียนเห็นคำที่เรียนจากเครื่องมือที่เรียกว่า memory drum ซึ่งทำหน้าที่หมุนคำที่จะเรียนมาปรากฏบนช่องว่างหน้าผู้เรียน นานตามระยะเวลาที่ผู้ทดลองกำหนด หลังจากให้เห็นบทเรียนรอบแรกแล้ว ผู้เรียนจะต้องบอกล่วงหน้าว่า คำต่อไปในบทเรียนคืออะไรก่อนที่เครื่องจะหมุนคำต่อไปขึ้นมา โดยวิธีบันทึกคำที่ผู้เรียนตอบว่า ผิด หรือ ถูก จะช่วยให้ผู้ทดลองสร้าง Graph การเรียนรู้เกี่ยวกับความจำได้

วิธีเรียนที่ให้ผู้เรียนทายคำล่วงหน้า เรียกว่า Anticipation method สามารถทดลองได้ทั้งแบบลำดับ และแบบคู่สัมพันธ์ สำหรับการเรียนแบบเป็นลำดับนั้น คำแต่ละคำเป็นตัวคำเร้า(เมื่อเห็น) และคำสนอง(เมื่อต้องทายล่วงหน้า) ดังตัวอย่างการทดลองของ Atkinson (1957) ให้ผู้เรียนเรียนบทเรียนพยางค์ไร้ความหมาย 3 ชุด แต่ละชุดมี 8, 13 และ 18 พยางค์ตามลำดับ

ในรอบแรก Memory drum จะหมุนพยางค์ขึ้นมาที่ละพยางค์จนครบ ในรอบต่อไปผู้เรียนจะต้องทายพยางค์ล่วงหน้า คอยตรวจสอบดูเมื่อเครื่องหมุนพยางค์นั้นขึ้นมา ให้เห็นว่าผิดหรือถูก ผู้ทดลองจะบันทึกเอาไว้ ผลของการทดลองพบว่า

1. พยางค์แรกของบทเรียน เรียนได้ง่ายที่สุด
2. พยางค์สุดท้ายของบทเรียนจะเรียนได้ง่ายถัดมา
3. พยางค์ที่จำได้ยากที่สุด คือ พยางค์ที่เลยกึ่งกลางไปเพียงเล็กน้อย

สำหรับการเรียนตามวิธี anticipate method ที่ใช้กับแบบคู่สัมพันธ์นั้น คำแรกทำหน้าที่เป็นคำเร้าเท่านั้น เมื่อเครื่องหมุนคำเร้าขึ้นมา ผู้เรียนจะต้องทายคำสนองของมันออกมา จากนั้นเครื่องมือก็จะหมุนคำคู่ที่ออกมาให้เห็น จนกว่าจะหมุนคำเร้าใหม่ขึ้นมา ผู้เรียนจึงจะทายคำสนองต่อไป

5.3.7 การเรียนรู้แบบใช้เครื่องหมาย (Sign Learning)

เมื่อปี ค.ศ.1948 Edward C. Tolman (1886-1959) เป็นผู้เสนอการเรียนรู้ sign learning ซึ่งเป็นการเรียนรู้ความคาดหวังใหม่ว่า ในสถานการณ์อันนั้น สิ่งเร้าอันนี้จะนำไปสู่สิ่งเร้าอะไรต่อไป หรือรู้ว่าอะไรนำไปสู่อะไร เช่น รู้ว่า CS นำไปสู่ US ใน Classical conditioning หรือการเรียนรู้ทางวงกตที่ซับซ้อน เป็นการสร้างแผนที่ของความรู้จากทางวงกต หาใช่เป็นการเรียนรู้การเลี้ยวซ้ายเลี้ยวขวาอย่างทฤษฎี S-R อธิบายไว้ไม่ เพราะเมื่อทางดังกล่าวถูกกั้น มันสามารถหาทางใหม่(เพราะเข้าใจความสัมพันธ์ว่าอะไรนำไปสู่อะไร) เข้าสู่เป้าหมายเดิมได้ เช่น หนูเรียนรู้ทางวงกตเพื่อไปกินอาหารที่ปลายทาง หากเกิดน้ำท่วมมันก็จะว่ายน้ำไปยังปลายทางวงกตได้อย่างแม่นยำ กล่าวคือ หนูเรียนรู้ตำแหน่งของปลายทาง แทนที่จะเป็นการเรียนรู้ความสัมพันธ์ระหว่าง S-R หลายๆ อันต่อเนื่องกัน

เนื่องจากการเรียนรู้ตามทฤษฎี เป็นการเรียนรู้ความคาดหวังต่างๆ ต่อเนื่องกัน หรือเรียนรู้ cognitive map ในสถานการณ์หนึ่ง ไม่ใช่เป็นการรู้พฤติกรรมอย่างพวก S-R จึงจัดเข้ากับพวกทฤษฎีความรู้ ความเข้าใจ

5.3.8 การเรียนรู้แบบแอบแฝงหรือซ่อนเร้น (Latent Learning)

หมายถึงการเรียนรู้ใดๆ ที่เกิดขึ้นแล้ว ยังไม่แสดงพฤติกรรมออกมาในขณะเกิดการเรียนรู้ มักจะเกิดขึ้นในขณะที่ร่างกายมีแรงขับต่ำ หรือไม่มีรางวัล ต่อเมื่อร่างกายมีแรงขับสูง หรือมีการเสริมแรงหนุนกำลังที่เหมาะสมมาเร็ว การเรียนรู้ที่เกิดขึ้นแล้วนั้นจะแสดงออกมาทันที

การทดลองอันหนึ่งของ Tolman และ Honzik ใช้ทดลองกับหนู 3 กลุ่ม ให้ฝึกวิ่งในทางวงกต

หนูในกลุ่มที่ 1 ได้รับอาหารที่ปลายวงกตทุกครั้ง

หนูในกลุ่มที่ 2 ไม่ได้รับอาหารเลย

หนูในกลุ่มที่ 3 ใน 10 วันแรกไม่ได้รับอาหาร จนกระทั่งวันที่ 11 จึงได้รับอาหาร

ผลการทดลองแสดงว่า หนูทุกกลุ่มเกิดการเรียนรู้เมื่อผ่านการทดลองมากครั้งขึ้น จำนวนครั้งของการผิดได้ลดน้อยลง แต่กลุ่มที่ได้รับการเสริมแรงหนุนกำลังทุกครั้งเกิดการเรียนรู้ได้เร็วกว่าอีก 2 กลุ่ม แต่สำหรับกลุ่มที่ 3 เมื่อได้รับการเสริมแรงหนุนกำลังในวันที่ 11 แล้ว จำนวนที่ผิดพลาดลดลงอย่างรวดเร็วจนใกล้เคียงกับกลุ่มที่ 1

ผลของการทดลองนี้ สนับสนุนข้อสมมติฐานที่ว่า หนูเกิดการเรียนรู้บางอย่างก่อนได้รับการเสริมแรงหนุนกำลัง ซึ่ง Tolman เชื่อว่าหนูได้เรียนรู้รายละเอียดเกี่ยวกับทางวงกตนั้นไว้ก่อนแล้ว เช่น รู้จักทางที่ตัน ทางที่ผิด และทางไปสู่เป้าหมาย คือ หนูเรียนรู้รายละเอียดหลายๆ อย่างจากทางวงกต แต่การเรียนรู้นั้นยังมิได้แสดงออก จนกว่าจะมีรางวัลหรือแรงหนุนกำลังมาเร็วให้มันแสดงออก

สุชา จันทน์เอม ได้สรุปไว้ว่า การเรียนรู้จะเกิดขึ้นเมื่อมีการเปลี่ยนแปลงพฤติกรรม ซึ่งค่อนข้างจะถาวร พฤติกรรมที่เปลี่ยนแปลงไปนี้อาจเนื่องมาจากประสบการณ์ การฝึกฝนและการปฏิบัติบ่อยๆ การเปลี่ยนแปลงอันเนื่องมาจากการเรียนรู้ จะเป็นไปในลักษณะของการเพิ่มพูนขึ้นจากเดิม ในด้านทักษะ(skill) ความสามารถ ความรู้ ความเข้าใจ ทศนคติ และความรู้สึก ไม่นับรวมการพัฒนา หรือการเจริญเติบโตทางด้านปริมาณ สัดส่วน และอื่นๆ ดังนั้นการเรียนรู้จึงทำให้เกิดการเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมของชีวิต

กล่าวโดยสรุป การเรียนรู้คือกระบวนการเปลี่ยนแปลงให้เกิดพฤติกรรมใหม่ โดยอาจจะเกิดขึ้นจากประสบการณ์ หรือการฝึกฝน เป็นไปในลักษณะของการเพิ่มพูนจากความรู้เดิม ในด้านความรู้ ทศนคติและทักษะ การเรียนรู้ถือเป็นการเปลี่ยนแปลงในชีวิตคนเพื่อใ้บุคคลนั้นได้รับประสบการณ์ที่เพิ่มขึ้นนั่นเอง

5.4 เนื้อหาสาระการเรียนรู้

วิชัย ดิสสระ (2535) กล่าวว่า การเรียนรู้เป็นกระบวนการที่ไม่สามารถมองเห็นได้โดยตรง แต่จะเกี่ยวพันกับการเปลี่ยนแปลงของแต่ละบุคคล เป็นกระบวนการที่คนเราเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมให้สอดคล้องเหมาะสมกับสถานการณ์ หรืออีกนัยหนึ่ง คือ การเรียนรู้เป็นกระบวนการถาวรที่ทำให้คนเกิดการเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมอันเป็นผลมาจากประสบการณ์ เช่น ฝึกหัด ฝึกฝน การอ่าน การนับเลข นอกจากนี้ยังหมายความรวมถึงการเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมบางอย่างที่ซับซ้อน เช่น การเรียนรู้นามธรรม จริยธรรม อารมณ์ การคิดหาเหตุผล และอื่นๆ อีกด้วย เมื่อพิจารณาถึงผลที่เกิดจากการเรียนรู้แล้ว จะเห็นได้ว่า สิ่งที่เรียนรู้ไปแล้วนั้น หาใช่ “เนื้อหาสาระ” (Content) เท่านั้น สิ่งที่เรียนรู้นั้นประกอบด้วย “เนื้อหาสาระ หรือความคิดรวบยอดและประมวลประสบการณ์ต่างๆ ของมนุษย์”

เนื้อหาสาระหมายถึงสิ่งต่างๆที่เกิดขึ้นจากการเรียนการสอน เป็นผลผลิตที่ผู้เรียนจะได้นำเอาความรู้ไปใช้หรือนำไปเป็นแนวทางของการปฏิบัติ หรือเอาผลของการปฏิบัติไปเป็นแนวทางในการแสวงหาความรู้ใหม่ๆ ต่อไปอีก

เนื้อหาวิชา หรือความรู้ที่เกี่ยวข้องกับมนุษย์นั้น มี 3 ประเภท คือ

1. ธรรมชาติวิทยา (Natural Sciences) หมายถึงความรู้เกี่ยวกับเนื้อหาสาระ และความคิดรวบยอดของมนุษย์กับธรรมชาติ (Man and Nature)

2. มนุษยวิทยา (Humanities) หมายถึง ความรู้เกี่ยวกับเนื้อหาสาระและความคิดรวบยอดของมนุษย์กับตนเอง (Man and Self)

3. สังคมวิทยา (Social Sciences) หมายถึง ความรู้เกี่ยวกับเนื้อหาสาระและความคิดรวบยอดของมนุษย์และสังคม (Man and Society)

เนื้อหาวิชาของหลักสูตรนั้น ประกอบไปด้วย

1. เนื้อหาสาระที่สำคัญ หมายถึงเนื้อหาสาระที่รวบรวมมาจากความรู้ในสาขาวิชาต่างๆ เช่น ประวัติศาสตร์ สังคมศาสตร์ ภาษาศาสตร์ เป็นต้น เนื้อหาสาระสำคัญเหล่านี้ ได้มาจากการเสนอแนะของผู้เชี่ยวชาญในสาขาวิชานั้นๆ และการเสนอแนะเนื้อหาวิชาดังกล่าว ผู้เชี่ยวชาญแต่ละสาขาวิชาต้องพิจารณาร่วมกัน เพื่อกำหนดขอบข่ายและขั้นตอนของเนื้อหาวิชาให้เหมาะสมสอดคล้องกับกระบวนการเรียนการสอนในโรงเรียน การเลือกสรรเนื้อหาวิชาแต่ละครั้งมักประสบปัญหาของการเปลี่ยนแปลงอย่างรวดเร็วของเนื้อหาวิชา จึงต้องมีการเลือกสรรกันบ่อยครั้ง เพื่อให้ได้เนื้อหาสาระที่เหมาะสมต่อสถานการณ์หรือทันต่อเหตุการณ์อยู่เสมอ และในบางครั้งอาจเกิดปัญหาความขัดแย้งในความคิดเห็นของนักวิชาการ ที่มองเห็นความสำคัญของเนื้อหาวิชาแตกต่างกันไป

2. ทักษะกระบวนการ เนื้อหาสาระสำคัญนั้นประกอบไปด้วย ทักษะพื้นฐานที่จำเป็นในชีวิตประจำวัน และกระบวนการที่ซับซ้อนที่มีส่วนสัมพันธ์กับเนื้อหาสาระที่สำคัญต่างๆ

3. ทศนคติ ค่านิยม และความซาบซึ้ง กระบวนการเรียนรู้นั้นเกี่ยวข้องกับกระบวนการดำรงชีวิตของเราอยู่ตลอดเวลา ทศนคติ ค่านิยม และความซาบซึ้งจะปรากฏเมื่อผู้เรียนเกิดการเรียนรู้แล้ว

ระดับขั้นตอนของความรู้

1. ข้อเท็จจริง (Fact) คือเนื้อหาสาระที่เกี่ยวข้องกับสิ่งใดสิ่งหนึ่งในลักษณะนามธรรมขั้นต่ำสุด เช่น อาหาร คนไทย พืชผักผลไม้เป็นอาหารของมนุษย์ ข้อเท็จจริงในระดับนี้เป็นระดับนามธรรมที่ต่ำสุด การเรียนรู้เนื้อหาสาระระดับนี้ ใช้แต่ความจำเพียงอย่างเดียวก็เป็นการเพียงพอที่จะเรียนรู้หรือจำข้อเท็จจริงได้

2. ความคิดรวบยอด (Concept) คือ คำใดคำหนึ่งหรือประโยควลีที่แสดงถึงลักษณะรวมเด่นชัดของสิ่งต่างๆ เช่น อาหาร บ้าน เลื้อย เครื่องบิน วัฒนธรรม ศาสนา ความรู้เนื้อหาสาระในระดับนี้สูงกว่าข้อเท็จจริงในขั้นที่ 1 มากขึ้น การเรียนรู้นอกจากอาศัยความจำในความหมายแล้วต้องอาศัยความเข้าใจของความคิดรวบยอดนั้นด้วย เช่น คำว่า “บ้าน” สำหรับคนไทยเรานั้นหมายถึงอะไร มีรูปร่างลักษณะอย่างไร มีส่วนประกอบอะไรบ้าง ผู้เรียนต้องวาดภาพและมองเห็นลักษณะรวมเด่นชัดนั้นให้ได้

3. หลักการหรือเหตุผล (Generalization) คือประโยคบอกเล่าที่พยายามอธิบายความสัมพันธ์ของความคิดรวบยอดต่างๆ โดยเฉพาะที่เกี่ยวกับสถานการณ์ของความคิดรวบยอดนั้นๆ เช่น วัฒนธรรมในสมัยโบราณมักจะเกี่ยวข้องกับสิ่งแวดล้อมและระดับของเทคโนโลยีที่ใช้ในสมัยนั้นๆ เมืองสำคัญๆ มักจะตั้งอยู่บนริมฝั่งแม่น้ำสายใหญ่ๆ การเรียนรู้เรื่องในหลักการหรือเหตุผลนี้จะต้องอาศัยทั้งความจำ ความเข้าใจ และการให้เหตุผลประกอบกับสถานการณ์ของความสัมพันธ์ของความคิดรวบยอดต่างๆ เข้าด้วยกันจนเป็นหลักการที่ยอมรับโดยทั่วไป

4. กฎเกณฑ์ (Principle) คือประโยคบอกเล่าของความคิดที่เกี่ยวกับสิ่งที่เป็นนามธรรมที่เป็นจริง ตามความคิดรวบยอดและหลักการที่สามารถทดสอบได้มาเป็นเวลานานพอสมควร เช่น การเปลี่ยนแปลงย่อมเกิดขึ้นเสมอ ความร้อนทำให้เกิดพลังงาน การเรียนรู้กฎเกณฑ์นี้จะต้องอาศัยความสามารถหลายๆ ด้าน เช่น ความจำ ความเข้าใจ เหตุผล ตลอดจนความคิดที่จะวาดภาพที่เป็นนามธรรมออกมาให้เห็นเป็นรูปธรรมได้ เป็นความรู้ที่อยู่ระดับสูงและยากที่สุดที่จะเรียนรู้

การเลือกเนื้อหาการเรียนรู้นั้น ขึ้นอยู่กับสมรรถภาพการเรียนรู้ของผู้เรียนและวิธีการเรียนรู้ ความเหมาะสมของความรู้ที่จะนำมาสอน และเป้าหมายและความต้องการของสังคมที่มีต่อโรงเรียน

เนื้อหาสาระเป็นองค์ประกอบหนึ่งที่ช่วยให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้ โดยมีขั้นตอนการเรียนรู้จากสิ่งที่ย่างไปหาสิ่งที่ยาก และจากรูปธรรมไปสู่นามธรรม เนื้อหาสาระที่จะนำมาใช้ในการสร้างการเรียนรู้นั้น ควรเป็นเนื้อหาสาระที่เป็นความจริง เป็นประสบการณ์ต่างๆ ของมนุษย์ นอกจากร่องค์ความรู้ต่างๆ มักมีการเปลี่ยนแปลงอยู่เสมอ การนำเสนอเนื้อหาการเรียนรู้ควรนำเสนอในสิ่งที่ทันต่อเหตุการณ์และตรงกับสภาพความจริงในสังคม

5.5 แผนจัดการเรียนรู้

ณัฐวุฒิ รุ่งเรือง และคณะ (2545) กล่าวถึงแผนจัดการเรียนรู้ว่า หมายถึงการเตรียมการจัดการเรียนรู้ไว้ล่วงหน้าอย่างเป็นระบบ และเป็นลายลักษณ์อักษร เพื่อใช้เป็นแนวทางในการดำเนินการจัดการเรียนรู้ในวิชาใดวิชาหนึ่งให้บรรลุผลตามจุดมุ่งหมายที่หลักสูตรกำหนด ซึ่งมี 2 ระดับ คือ ระดับหน่วยการเรียนรู้และระดับบทเรียน โดยมีองค์ประกอบสำคัญ ดังต่อไปนี้

1. หัวเรื่อง (Heading) เป็นส่วนแรกของแผนจัดการเรียนรู้ เป็นส่วนที่บอกรายละเอียดเบื้องต้นของแผนจัดการเรียนรู้ มีแนวการเขียนคือต้องระบุลำดับที่ของแผนจัดการเรียนรู้ กลุ่มสาระการเรียนรู้ ระดับชั้นที่สอน หัวข้อเรื่อง เวลาที่ใช้จัดการเรียนรู้ และวันเดือนปีและช่วงเวลาในการจัดการเรียนรู้

2. สาระสำคัญ (Concept) คือข้อความที่เขียนเพื่อระบุให้เห็นแก่น หรือเห็นข้อสรุปที่ต้องการให้เกิดขึ้นกับผู้เรียนหลังจากการเรียนรู้เรื่องใดเรื่องหนึ่ง ทั้งด้านเนื้อหา ความรู้ ด้านทักษะหรือด้านเจตคติซึ่งขึ้นอยู่กับลักษณะเฉพาะของเรื่องที่น่าเสนอ สาระสำคัญเป็นคำที่ใช้ในความหมายเดียวกับสังกัป ความคิดรวบยอด มโนทัศน์ และมโนคติ ขึ้นอยู่กับหน่วยงานหรือความนิยมที่ใช้ มีแนวในการเขียนคือ เขียนในลักษณะของการสรุปเนื้อหาความรู้ ทักษะ หรือเจตคติที่เป็นเป้าหมายด้วยภาษาที่รัดกุมและชัดเจน โดยเขียนในลักษณะความเรียงหรือเขียนเป็นข้อ ในกรณีที่การจัดการเรียนรู้ครั้งนั้นมีมากกว่า 1 สาระสำคัญ ซึ่งการจัดการเรียนรู้ในระดับชั้นต้นๆ ควรมีสาระเดียวในการเรียนรู้ครั้งหนึ่ง

3. จุดประสงค์การเรียนรู้ (Objective) จุดประสงค์หรือวัตถุประสงค์ คือ ข้อความที่ระบุคุณลักษณะด้านเนื้อหา ความรู้ด้านทักษะ หรือด้านเจตคติที่ต้องการให้เกิดขึ้นกับผู้เรียน หลังจากที่เรียนรู้เรื่องใดเรื่องหนึ่ง การเขียนวัตถุประสงค์ในแผนจัดการเรียนรู้มีวิธีการเขียนหลาย

ลักษณะ แต่โดยทั่วไปนิยมเขียนในลักษณะของวัตถุประสงค์เชิงพฤติกรรม หรือในลักษณะของวัตถุประสงค์นำทางและวัตถุประสงค์ปลายทาง ซึ่งมีรายละเอียดดังต่อไปนี้

3.1 จุดประสงค์เชิงพฤติกรรม (Behavioral Objective) คือวัตถุประสงค์ที่บ่งชี้ถึงพฤติกรรมที่ผู้เรียนสามารถแสดงออก หลังจากที่ได้เรียนรู้ตามแผนจัดการเรียนรู้ที่ครูกำหนดไว้ พฤติกรรมดังกล่าวต้องเป็นพฤติกรรมที่สังเกตเห็นได้อย่างชัดเจน จุดประสงค์เชิงพฤติกรรมที่สมบูรณ์ควรจะประกอบไปด้วยส่วนสำคัญ 3 ส่วน ได้แก่ สถานการณ์หรือเงื่อนไขที่ครูตั้งขึ้น(condition) พฤติกรรมของผู้เรียนที่คาดหวังให้แสดงออก(terminal behavior) และเกณฑ์บ่งชี้ความสามารถของนักเรียนที่จะแสดงพฤติกรรม(criteria)

3.2.จุดประสงค์ปลายทางและจุดประสงค์นำทาง

จุดประสงค์ปลายทาง คือข้อความที่ระบุถึงสิ่งที่เป็นเป้าหมายสำคัญที่ต้องการให้เกิดขึ้นกับผู้เรียนหลังจากที่ได้เรียนรู้ในแต่ละแผนจัดการเรียนรู้ หรือแต่ละเรื่อง ลักษณะของจุดประสงค์ปลายทาง จะเป็นจุดประสงค์ที่ไม่เฉพาะเจาะจงถึงรายละเอียดของพฤติกรรมที่ผู้เรียนแสดงออก

จุดประสงค์นำทาง คือจุดประสงค์ย่อยที่แตกออกจากจุดประสงค์ปลายทางเพื่อแสดงให้เห็นพฤติกรรมที่คาดหวังให้เกิดขึ้นกับผู้เรียน เมื่อผู้เรียนแสดงพฤติกรรมได้ตามที่กำหนดไว้ก็จะบรรลุตามเป้าหมายของวัตถุประสงค์ปลายทาง จุดประสงค์นำทางนิยมเขียนในรูปแบบของวัตถุประสงค์เชิงพฤติกรรม

ในการเขียนวัตถุประสงค์ มีแนวการเขียนคือ เขียนให้สัมพันธ์กับสาระสำคัญ โดยให้ครอบคลุมทั้งด้านพุทธิพิสัย ด้านจิตพิสัยและด้านทักษะพิสัย ให้เห็นรายละเอียดของพฤติกรรมที่สามารถวัดและสังเกตได้ด้วยภาษาที่รัดกุม ชัดเจน และสื่อความได้ดี

4.เนื้อหาสาระ (Content) เป็นองค์ประกอบที่ทำให้ผู้สอนเห็นภาพของสิ่งที่จะต้องสอนโดยรวม อาจประกอบด้วยทฤษฎี หลักการ วิธีการ ขั้นตอน หรือแนวปฏิบัติ การระบุเนื้อหาในแผนจัดการเรียนรู้ ควรเขียนให้สอดคล้องกับสาระสำคัญและวัตถุประสงค์ เหมาะสมกับระยะเวลา และความสามารถของผู้เรียน โดยเขียนเนื้อหาแบบย่อโดยสรุปเป็นหัวข้อ หรือเป็นประเด็น หากมีเนื้อหามากให้ทำเป็นใบความรู้ระบุไว้ในภาคผนวกท้ายแผนจัดการเรียนรู้

5.กิจกรรมการเรียนรู้ (activities) คือสภาพการณ์ที่ครูออกแบบเพื่อนำเสนอเนื้อหาวิธีการ หรือการปฏิบัติให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้ โดยเขียนให้สอดคล้องกับจุดประสงค์การเรียนรู้และเนื้อหา วิธีการหรือการปฏิบัติ ตามลำดับขั้นตอนของการจัดการเรียนรู้หรือเขียนโดยการแบ่งชั้น ได้แก่ ชั้นนำเข้าสู่บทเรียน ชั้นดำเนินการสอน และชั้นสรุปบทเรียน และระบุให้รู้ว่าการเรียนรู้แต่ละชั้นใครเป็นผู้มีบทบาท ผู้เรียน ผู้สอน หรือทั้งผู้สอนและผู้เรียน ร่วมกันกระทำ เป็นต้น

6.สื่อการเรียนรู้ (Material & Media) คือสิ่งที่เป็นตัวกลางที่ช่วยให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้ได้อย่างมีประสิทธิภาพ โดยในการเขียนต้องระบุสื่อให้สอดคล้องกับกิจกรรมการเรียนรู้ให้มีรายละเอียดที่ชัดเจน

7.การวัดและประเมินผลการเรียนรู้ (Assessment) เป็นการกระทำที่ตรวจสอบว่าผู้เรียนเกิดการเรียนรู้ตามจุดประสงค์ที่กำหนดไว้หรือไม่ การวัดเป็นการรวบรวมข้อมูลโดยใช้เครื่องมือและวิธีการต่างๆ เช่น การสังเกต การสัมภาษณ์ การตรวจผลงาน และการทดสอบ เป็นต้น ส่วนการประเมินผลเป็นการกำหนดค่าหรือตัดสินสิ่งที่วัด เช่น ผ่าน-ไม่ผ่าน, ดี-ปานกลาง-อ่อน หรือกำหนดค่าเป็นระดับ 4 3 2 1 0 เป็นต้น มีแนวการเขียนโดยระบุวิธีการวัดและประเมินผลการเรียนรู้ให้สอดคล้องกับจุดประสงค์ ระบุว่าจะใช้วิธีการใดบ้างและระบุเนื้อหาที่ต้องการวัดประเมินผล

แผนจัดการเรียนรู้เป็นการวางแผนในการจัดการเรียนรู้อย่างเป็นระบบ เป็นองค์ประกอบสำคัญที่ช่วยให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้ได้อย่างรวดเร็วและมีประสิทธิภาพ ซึ่งแผนจัดการเรียนรู้ที่ดีต้องประกอบไปด้วยหัวข้อสาระสำคัญ จุดประสงค์การเรียนรู้ เนื้อหาสาระ กิจกรรมการเรียนรู้ สื่อการเรียนรู้ การวัดและประเมินผลการเรียนรู้ เพื่อเป็นแนวทางในการจัดการเรียนรู้

จากการศึกษาเอกสารที่เกี่ยวข้องในเรื่องการเรียนรู้สรุปได้ว่า การเรียนรู้นั้นเป็นกระบวนการการเปลี่ยนแปลงในด้านความรู้ ความคิด สติปัญญา ทักษะ และ การปฏิบัติ ทำให้เกิดพฤติกรรมใหม่ขึ้นมา โดยการเรียนรู้นี้จะเกิดขึ้นได้จากประสบการณ์ หรือด้วยการฝึกฝน ซึ่งการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ถือเป็นกระบวนการหนึ่งในการสร้างประสบการณ์ให้กับผู้เรียน สามารถช่วยให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้ได้รวดเร็วยิ่งขึ้น โดยจะต้องคำนึงถึงเนื้อหาสาระ และรูปแบบที่สอดคล้องกับกระบวนการเรียนการสอนในโรงเรียน อันจะเป็นการที่จะช่วยให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้ได้อย่างมีประสิทธิภาพ

ในการจัดกิจกรรมการเรียนรู้นั้น ควรจัดทำเนื้อหาการเรียนรู้และกิจกรรมต่างๆ ที่ จะนำไปใช้ในสถานศึกษาให้เหมาะสมกับสภาพปัญหาและความต้องการของแต่ละสถานศึกษา โดย ให้สอดคล้องกับสภาพปัญหาในสังคมปัจจุบัน ซึ่งการจัดทำเนื้อหาสาระการเรียนรู้ที่จะนำไปใช้ได้ ในสถานศึกษานั้นควรประกอบไปด้วย เป้าหมายการเรียนรู้ กิจกรรมการเรียนรู้ แนวทางการจัดการ เรียนรู้ และการประเมินผล โดยควรมีการวางแผนจัดการเรียนรู้อย่างเป็นระบบ เพื่อให้ผู้เรียนได้ บรรลุวัตถุประสงค์ได้อย่างมีประสิทธิภาพยิ่งขึ้น

6.เพศศึกษา

6.1 ความหมายของเพศศึกษา

ชัยวัฒน์ ปัญจพงษ์ สุรีย์ กาญจนวงศ์ และจารุณี นະวิโรจน์,(2524 : 3-4) ให้ความหมายของเพศศึกษา ว่าหมายถึงกระบวนการศึกษาที่จะช่วยให้ผู้เรียนได้เข้าใจถึงความ แตกต่างทางด้านกลไกของการทำงาน การเปลี่ยนแปลงความต้องการ และผลสืบเนื่องจากการ เปลี่ยนแปลงและความต้องการของเพศทั้งสองในทุกๆ ด้าน เช่น ทางด้านกายวิภาค สรีรวิทยา สุข ภาพจิต สถานภาพ และบทบาททางเศรษฐกิจ สังคม ประเพณี วัฒนธรรมและการเมือง ทั้งนี้เพื่อ นำไปใช้ในการปรับตัว วางแผนชีวิตและการตัดสินใจปฏิบัติต่อกันระหว่างเพศและเพศเดียวกัน อย่างมีประสิทธิภาพ อันจะมีผลทำให้เกิดความเป็นระเบียบในสังคมและชีวิตครอบครัว

กรมพลศึกษา กระทรวงศึกษาธิการ (อ้างแล้ว : 24) .ให้ความหมายว่า เพศศึกษา คือการศึกษาเกี่ยวกับหญิงหรือชาย ตั้งแต่เกิดมาจนถึงชีวิต จะเป็นโดยตรงหรือทางอ้อมก็ตาม อันจะส่งเสริมให้ผู้ศึกษารู้จักเพศเดียวกัน เพศตรงข้าม และมีชีวิตอยู่ร่วมกันกับผู้อื่นในครอบครัว ในสังคมอย่างมีความสุข ปราศจากปัญหาใดๆ

วันนี้อย่าง วาสิกะสิน และคณะ (2537 : 2) กล่าวว่าเพศศึกษาเป็นกระบวนการ การศึกษา (educational process) เป็นการศึกษาทั้งระบบในโรงเรียนและนอกโรงเรียนที่เกี่ยวข้อง กับชีวิตมนุษย์ตั้งแต่เกิดจนตาย เป็นการเตรียมบุคคลแต่ละคนในการเรียนรู้ความจริงของชีวิต สามารถปรับตัวได้ตามขั้นตอนของชีวิตได้อย่างไม่ลำบาก และจะต้องประกอบด้วยส่วนประกอบ ที่สำคัญ คือ การมีความรู้ มีทัศนคติ และมีพฤติกรรมที่ถูกต้องในเรื่องเพศ

6.2 จุดมุ่งหมายของเพศศึกษา

กรมพลศึกษา กระทรวงศึกษาธิการ, (อ้างแล้ว : 21-22) กล่าวว่าไว้ว่าเพศศึกษามีจุด มุ่งหมายกว้างๆ ดังนี้

1. เพื่อให้มีความรู้เพียงพอในเรื่องกระบวนการเปลี่ยนแปลงทางด้านร่างกายและ สรีระของเพศทั้งสอง อันมีผลต่อความคิดสติปัญญา อารมณ์และจิตใจ
2. เพื่อช่วยขจัดความกังวลเกี่ยวกับเรื่องการพัฒนา การปรับตัว และการวางตัวให้ เหมาะสมทุกทางในด้านเพศ
3. เพื่อเสริมสร้างให้เกิดทัศนคติที่ถูกต้องเกี่ยวกับเรื่องเพศ ทั้งในตนเองและผู้อื่น จะเป็นเพศเดียวกันหรือต่างเพศก็ตาม
4. เพื่อให้ตระหนักถึงคุณค่าของการใช้มนุษยสัมพันธ์ที่ถูกต้องเพื่อการดำรงชีวิตที่ ราบรื่นของแต่ละบุคคล ครอบครัว และสังคม
5. เพื่อให้เกิดความเข้าใจในตนเองอย่างถ่องแท้ ในเรื่องความสัมพันธ์ของเขากับเพื่อนมนุษย์ทั้งสองเพศ และช่วยให้มองเห็นและเข้าใจว่า คนนั้นมีหน้าที่ มีพันธะความรับผิดชอบ ต่อเพื่อนมนุษย์ด้วยกัน มิใช่แก่ตนเองและครอบครัวเท่านั้น
6. เพื่อสร้างความเข้าใจว่าการจะตัดสินใจที่ชอบด้วยเหตุผลนั้น จำเป็นต้องมีหลัก ทางด้านศีลธรรมเข้าไปร่วมด้วยเสมอ
7. เพื่อให้เกิดความเข้าใจอย่างเพียงพอเกี่ยวกับการใช้เพศในทางไม่ถูกต้อง ตลอด จนมีความเข้าใจเกี่ยวกับความผิดปกติทางเพศ เพื่อจะได้รู้จักป้องกันตนเองไม่ให้ถูกหลอกถูก เอาไรต์เอาเปรียบ ถูกข่มเหง หรือได้รับอันตรายต่อร่างกาย จิตใจและชื่อเสียง

8. เพื่อให้เกิดความตระหนักว่าการกระทำทางเพศส่วนตัวมีผลกระทบต่อสังคม เช่นการปล่อยทิ้งบุตรตามยถากรรม การหลอกหลวงผู้หญิงไปค้าประเวณี ฯลฯ

9. เพื่อให้เกิดความรับผิดชอบต่อสังคม โดยขจัดสิ่งเลวร้ายต่างๆ ให้หมดไป เช่น การเอาเปรียบทางด้านเพศ การหาประโยชน์จากผู้อื่นในเรื่องเพศ การใช้เพศและกามารมณ์อย่างไม่รับผิดชอบและอติธรรม กฎหมายเกี่ยวกับเพศที่ล้ำสมัยและอติธรรม

10. เพื่อให้เกิดความเข้าใจและมีก้นักการคิดนี้จนกลายมาเป็นความเคยชิน พอที่จะช่วยให้แต่ละคนรู้จักความเป็นเพศหญิง หรือชายของตนมาพัฒนาตนเอง ครอบครัวยุวมชนเพื่อให้เกิดประโยชน์ความสุข ความเจริญ ในหน้าที่ต่างๆ เป็นครู พ่อแม่ ญาติพี่น้อง คู่รัก เพื่อน พลเมืองดี เป็นต้น

ชัยวัฒน์ ปัญญาพงษ์ สุรีย์ กาญจนวงศ์และจารุณี นະวิโรจน์,(อ้างแล้ว : 7-8) ได้เสริมว่า การสอนเพศศึกษา ยังเน้นถึง 3 เป้าหมายของการศึกษา คือ

1. ทางด้านความรู้ จะเน้นความรู้แบบพุทธิปัญญา คือไม่ใช่แต่เพียงให้รู้หรือจำได้เท่านั้น แต่จะต้องให้ผู้เรียนสามารถวิเคราะห์ สังเคราะห์ และนำไปประยุกต์ใช้ พร้อมทั้งประเมินผลได้ด้วย

2. ทางด้านความรู้สึกและทัศนคติ จะต้องให้ผู้เรียนเกิดความรู้สึกและทัศนคติที่ถูกต้องเกี่ยวกับเรื่องราวต่างๆ ที่เกี่ยวข้องกับเรื่องเพศ

3. ทางด้านการปฏิบัติ การเรียนการสอนจะต้องเอื้ออำนวยให้ผู้เรียนได้มีโอกาสสัมผัสกับชีวิตจริงให้มากที่สุด ในบางกรณีอาจใช้วิธีสร้างสถานการณ์ หรือบทบาทสมมติ หรือใช้วิธีสืบสวนสอบสวน หรือวิธีแก้ข้อปัญหาด้วยการอภิปรายกลุ่มย่อยก็ได้ ทั้งนี้เพราะความรู้และทัศนคติเป็นเพียงปัจจัยที่สำคัญในการนำไปสู่การปฏิบัติ แต่ถึงกระนั้นก็ยังไม่ใช่เพียงพอที่จะนำไปสู่การปฏิบัติเสมอไป การปฏิบัติจนเป็นนิสัยหรือเป็นเรื่องที่เป็นไปแบบอัตโนมัติ จึงเป็นเรื่องที่ควรจะได้รับ การเน้นจากผู้สอนตามวุฒิภาวะของผู้เรียน

6.3 โปรแกรมการสอนเพศศึกษาในโรงเรียนมัธยมศึกษา

สุชาติ โสภประยูร และสุวรรณี โสภประยูร (2521: 219-221) ได้นำเสนอความสำคัญและแนะนำการจัดโปรแกรมการสอนเพศศึกษาในโรงเรียนมัธยมไว้ ดังนี้

เมื่อเด็กมีอายุย่างเข้าสู่วัยรุ่น หลายสิ่งหลายอย่างใหม่ที่ใหม่และแปลกก็เริ่มเข้ามาพัวพัน และมีอิทธิพลต่อปัญหาในการปรับตัวและบุคลิกภาพของเด็ก ความสงสัยประหลาดใจเกี่ยวกับความเจริญเติบโตทางเพศ ทั้งในร่างกายและจิตใจก็มีเพิ่มมากขึ้นเป็นทวีคูณ จึงเป็นส่วนหนึ่งซึ่งให้เด็กวัยรุ่นต้องครุ่นคิด และในที่สุดก็เริ่มมีความคิดเป็นของตนเองมากขึ้น เริ่มมีอุดมคติหรืออุดมการณ์ใหม่ๆ ซึ่งจะช่วยให้เด็กเริ่มวางแผนชีวิต หรือปรัชญาชีวิตขึ้นมา โดยในแผนหรือปรัชญานั้นก็มักจะมีเรื่องเพศเข้ามาเป็นองค์ประกอบที่สำคัญอยู่ด้วย

เด็กวัยรุ่นเริ่มมีความคิดที่จะพัฒนาตัวเองให้เป็นสุภาพบุรุษหรือสุภาพสตรี รวมทั้งคิดถึงบทบาทที่เขาจะต้องแสดงทั้งในปัจจุบันและอนาคต ตามแผนปรัชญาแห่งชีวิตที่เขาได้สร้างภาพพจน์ขึ้นมา ในช่วงนี้เองจึงเป็นระยะสำคัญที่ความรู้เรื่องเพศศึกษาจะช่วยเขาได้มาก พ่อแม่และครูจึงควรรหาช่องทางช่วยส่งเสริม ให้เด็กวัยรุ่นได้มีความคิดและทัศนคติที่ดีต่อเรื่องเพศและเรื่องอื่นๆ ของชีวิต พร้อมทั้งให้มีความสามารถในการควบคุมตัวเอง ให้ประพฤติหรือปฏิบัติตนได้ถูกต้องและเหมาะสมอีกด้วย

ข้อเสนอแนะสำหรับการจัดโปรแกรมการสอนเพศศึกษาในโรงเรียนมัธยม อาจแยกออกเป็น 2 ระดับ ดังนี้

1. ระดับชั้นมัธยมศึกษาตอนต้น (ม.1-3) เรื่องที่จะสอนในระดับชั้นมัธยมศึกษาตอนต้นนี้ ควรจะได้แก่ ความเจริญเติบโตและพัฒนาการทางเพศ การเปลี่ยนแปลงของร่างกายและจิตใจในวัยรุ่น สรีรวิทยาของอวัยวะเพศและต่อมเพศ การสืบพันธุ์ของมนุษย์ สุขปฏิบัติเกี่ยวกับอวัยวะเพศชายและเพศหญิง ความเข้าใจในเพศตรงข้าม ความสัมพันธ์ระหว่างเพศ การปรับตัวเข้ากับเพื่อนต่างเพศ การแต่งงานและชีวิตครอบครัว ความเชื่อและความเข้าใจผิดที่เกี่ยวกับเรื่องเพศ ฯลฯ

การสอนเด็กให้รู้ว่าเมื่ออย่างเข้าสู่วัยรุ่นนั้น เพศชายจะมีการผลิต sperm และเป็นผลทำให้เกิดฝันเปียก (wet dream) เพศหญิงก็จะมีการผลิต Ovum และเป็นผลทำให้เกิดระดูหรือประจำเดือน (menstruation) ซึ่งควรเริ่มสอนมาตั้งแต่ในชั้นประถมศึกษาตอนปลายแล้วนั้น แต่ใน

ชั้นมัธยมศึกษาตอนต้นนี้ก็ต้องสอนซ้ำอีกครั้งหนึ่งและให้ละเอียดมากขึ้น เพราะเป็นเรื่องเพศที่สำคัญและมีประโยชน์โดยตรงต่อสุขภาพปฏิบัติของนักเรียนมาก โดยครูควรพยายามเน้นให้นักเรียนเห็นว่า สิ่งเหล่านี้เป็นธรรมชาติที่น่าภาคภูมิใจ แสดงว่าเด็กมีร่างกายแข็งแรงดี และกำลังจะเติบโตเข้าสู่วัยรุ่นแล้วอย่างสมบูรณ์

ในการสอนวิชาสุขศึกษาสำหรับชั้นมัธยมศึกษาตอนต้น ครูควรจะได้เน้นเรื่องเพศที่กล่าวมาแล้วนี้ หลังจากการสอนบทเรียนเกี่ยวกับสุขภาพจิตและสุขภาพทางอารมณ์เสร็จสิ้นลง เพราะทั้งเรื่องสุขภาพจิตและเรื่องเพศมีความสัมพันธ์กันอย่างใกล้ชิด โดยเฉพาะเรื่องเพศในลักษณะทางด้านจิตวิทยาและสังคมวิทยา ครูจึงควรจัดสอนเพศศึกษาให้ต่อเนื่องและสัมพันธ์กันไป จะช่วยให้นักเรียนเกิดการเรียนรู้ได้ดียิ่งขึ้น

สำหรับบริการแนะแนวและการจัดกิจกรรมเสริมหลักสูตรต่างๆ ย่อมมีความสำคัญสำหรับเด็กในวัยรุ่นนี้มาก โดยเฉพาะอย่างยิ่ง มีกิจกรรมสันตนาการอยู่หลายประเภทที่สามารถจะช่วยเบี่ยงเบนแรงผลักดันทางเพศ หรือความรู้สึกทางกามารมณ์ให้ออกมาในลักษณะที่เหมาะสมซึ่งจะเป็นประโยชน์ต่อตัวนักเรียนเองและสังคมที่เขาเป็นสมาชิกอยู่เป็นอย่างมาก

2.ระดับชั้นมัธยมศึกษาตอนปลาย (ม.4-6) การสอนเพศศึกษาในระดับชั้นนี้ควรจะให้มีขอบเขตที่กว้างขวางและลึกซึ้งมากยิ่งขึ้น ทั้งนี้เพราะเด็กโตขึ้นมาก จึงสามารถนำเอาความรู้ที่ได้รับจากการเรียนเพศศึกษาไปใช้แก้ปัญหาชีวิตจริงได้ทันที่ และนักเรียนในวัยนี้เริ่มมีเพื่อนต่างเพศมากขึ้น เริ่มมีนัด และบางคนอาจมีคู่อรักหรือมีแฟนแล้ว

เมื่อเด็กอายุย่างเข้าสู่วัยรุ่นหนุ่มสาว และเรียนอยู่ในชั้นมัธยมศึกษาตอนปลายนี้ นักเรียนได้เตรียมตัวเตรียมใจพร้อมแล้วที่จะเป็นเหมือนผู้ใหญ่ และเขาก็คงจะเป็นได้ในอนาคตอันใกล้ ดังนั้นเขาควรจะได้รับความรู้เรื่องเพศในด้านต่างๆ ให้มากพอ โดยตัวเด็กเองจะต้องยอมรับว่า เรื่องที่เรียนเหล่านั้นเป็นสิ่งจำเป็นที่เขาควรจะต้องรู้ เพราะมีประโยชน์มากในด้านการปฏิบัติ และบางครั้งตัวเขาเองก็อาจจะต้องทำสิ่งเหล่านั้นในขณะที่กำลังเรียนอยู่ด้วยเหมือนกัน

เรื่องเพศที่นำมาใช้สอนในระดับชั้นมัธยมศึกษาตอนปลาย ควรจะเน้นถึงลักษณะทางด้านจิตวิทยาและสังคมวิทยาให้มากกว่าทางด้านชีววิทยาและสุขวิทยา เพื่อให้สอดคล้องกับความสนใจ ความต้องการและปัญหาทางเพศ ดังที่ได้กล่าวมาแล้ว ตัวอย่างหัวข้อที่จะนำมาใช้สอนเด็กในวัยนี้ ได้แก่ ความเจริญเติบโตและพัฒนาการทางเพศของบุคคลในวัยต่างๆ การสืบพันธุ์และความเป็นมาของชีวิต ความสัมพันธ์ระหว่างเพศ การเลือกคู่ครอง ชีวิตสมรส การวางแผนครอบครัว กามโรคและปัญหาที่เกี่ยวข้อง ความผิดปกติทางเพศ ฯลฯ

สำหรับวิธีการที่ใช้ในการเรียนการสอนเพศศึกษาให้แก่เด็กวัยรุ่นในระดับนี้ ครูอาจจะเลือกใช้วิธีสอนหรือกิจกรรมได้ทุกอย่างที่ครูคิดว่าเหมาะสมในแต่ละบทเรียน เช่น การแบ่งกลุ่มศึกษาค้นคว้าและรายงานต่อชั้นเรียน การอภิปรายและซักถามประเด็นปัญหาที่น่าสนใจหรือเป็นกรณีโต้แย้ง การโต้วาที การฉายภาพยนตร์หรือสไลด์ให้นักเรียนชม การเชิญวิทยากรผู้ทรงคุณวุฒิมาบรรยายให้นักเรียนฟัง การจัดหนังสือหรือเอกสารอื่นๆ ที่เหมาะสมไว้ให้นักเรียนอ่าน เป็นต้น บริการแนะแนวและกิจกรรมเสริมหลักสูตรต่างๆ ก็นับว่าจำเป็นสำหรับเด็กวัยรุ่นในระดับนี้มากเช่นเดียวกัน

โดยสรุปแล้ว การสอนเพศศึกษานั้น มุ่งเน้นไปในเรื่องของการเปลี่ยนแปลงทางกายภาพของมนุษย์เป็นหลัก ซึ่งเน้นไปถึงระบบการสืบพันธุ์ของเพศชายและเพศหญิงและสุขชีวนามัย รวมไปถึงการเลือกคู่ครองและค่านิยมทางเพศที่สังคมยึดถือ ซึ่งจะนำไปสู่ทัศนคติในการปฏิบัติเกี่ยวกับเรื่องเพศของผู้เรียนที่อยู่ในช่วงวัยรุ่น

7. เนื้อหาที่เกี่ยวกับคนรักเพศเดียวกันในหลักสูตรการศึกษา

การศึกษาถือว่าเป็นกระบวนการถ่ายทอดวัฒนธรรมของสังคม ซึ่งการถ่ายทอดวัฒนธรรมนี้เป็นการสืบทอด แนวคิด ค่านิยม ความเชื่อ ตลอดจนอุดมการณ์ต่างๆ ที่สังคมส่วนใหญ่เห็นว่าเหมาะสมว่าดี ดังได้สะท้อนออกมาในรูปแบบของเนื้อหาสาระต่างๆ ที่ปรากฏในแบบเรียน โดยผ่านการกลั่นกรองและเห็นชอบจากผู้เชี่ยวชาญในสาขาต่างๆ ของสังคม และแบบเรียนดังกล่าวก็ได้เป็นสื่อในการกำหนดวิธีคิดและการปฏิบัติตนในสังคมให้กับเยาวชนของชาติตลอดมา

แต่ละสังคมมีวิธีคิดที่แตกต่างกันไปตามพื้นฐานทางสังคมและวัฒนธรรม ในความหมายทางมานุษยวิทยา คำว่า “วัฒนธรรม” มีลักษณะเป็นความคิดร่วมหรือค่านิยมของคนในสังคม เป็นสิ่งที่มนุษย์สามารถเรียนรู้ได้ มีพื้นฐานมาจากการใช้สัญลักษณ์ เป็นองค์รวมของความรู้และภูมิปัญญาซึ่งตอบสนองความต้องการพื้นฐานของมนุษย์ เป็นกระบวนการที่มนุษย์กำหนดและนิยามความหมายให้กับสิ่งต่างๆ และเป็นสิ่งที่ไม่หยุดนิ่ง มีการเปลี่ยนแปลงอยู่ตลอดเวลา (ยศ สันตสมบัติ, 2540 : 11-12) ดังนั้นวัฒนธรรมในความหมายนี้ก็คือวิถีชีวิตที่ดำรงอยู่กันเป็นปกติทุกวันนั่นเอง

ภายใต้สังคมที่มนุษย์ใช้ชีวิตอยู่ทุกวันนี้ประกอบไปด้วยผู้คนที่มีความหลากหลาย ซึ่งในความหลากหลายของผู้คนนี้เต็มไปด้วยความแตกต่างทั้งทางด้านเชื้อชาติ ชาติพันธุ์ ศาสนา ความคิดความเชื่อซึ่งบางส่วนอาจจะมีการแสดงออกหรือไม่แสดงออก แล้วแต่เงื่อนไขของแต่ละสังคมเป็นผู้กำหนด การที่สังคมมีกลุ่มคนที่หลากหลายอยู่ร่วมกันเช่นนี้ ทำให้แต่ละสังคมประกอบไปด้วยวัฒนธรรมย่อย (subculture) ซึ่งอาจจะเป็นวัฒนธรรมย่อยที่ติดตัวมา หรือได้มาจากการเรียนรู้ภายในกลุ่มวัฒนธรรมย่อยนั้น ซึ่งโดยทั่วไปแล้ววัฒนธรรมย่อยมักจะหมายถึงความเชื่อ ค่านิยม และบรรทัดฐานที่แตกต่างออกไปจากประเพณีนิยมทั่วไป (ประภาพรรณ วงศาโรจน์ ,2532 : 14)

ดังที่กล่าวมาแล้วว่าการศึกษาคือกระบวนการถ่ายทอดวัฒนธรรม เพื่อให้วัฒนธรรมดำรงอยู่และสืบทอดไปยังคนรุ่นต่อไป วัฒนธรรมและองค์ความรู้ต่างๆ ที่นำมาถ่ายทอดนั้น จึงเป็นวัฒนธรรมที่คนส่วนใหญ่ของสังคมรับรู้ว่าเป็นสิ่งที่ถูกต้องดีงาม และเห็นสมควรว่าจะต้องมีการสืบทอดต่อไปให้คนในสังคมปฏิบัติตาม จึงอาจกล่าวได้ว่าการที่บุคคลในสังคมมีความคิด ความเชื่ออย่างใดอย่างหนึ่ง หรือมีวิถีชีวิตแบบหนึ่งนั้นเป็นสิ่งที่ถูกหล่อหลอมโดยวัฒนธรรมทั้งสิ้น ซึ่งการศึกษาเป็นส่วนสำคัญที่ทำหน้าที่ถ่ายทอดวัฒนธรรมของสังคมนั้น การศึกษาจึงเปรียบเสมือนสถาบันที่กำหนดทิศทางของสังคม ด้วยการสร้างคนให้เป็นไปในแบบที่สังคมต้องการ โดยสะท้อนออกมาในรูปแบบของการจัดหลักสูตรการเรียนการสอนให้มีเนื้อหาสาระสอดคล้องกับวัฒนธรรม ความเชื่อของคนในสังคมเป็นหลัก

การที่ในสังคมมีกลุ่มคนที่แตกต่างกันนั้นทำให้เกิดความขัดแย้งกันได้ง่าย ซึ่งความคิดที่มองผู้อื่นว่ามีความ “แตกต่าง” เป็นความคิดที่ทำให้เกิดการแบ่งแยก เพราะหากคิดว่ามีผู้ที่แตกต่างอยู่ในสังคม ก็ต้องมีคำถามต่อว่าความแตกต่างนั้น แตกต่างจากใคร หรือจากอะไร ซึ่งคำตอบที่ได้รับก็จะนำไปสู่การแบ่งขั้วความแตกต่างว่าคนที่มีความแตกต่างคือ “คนอื่น” หรือ “พวกเขา” เพราะนำไปอิงกับคนส่วนใหญ่ของสังคมนั้นเอง จากการศึกษาของนักมานุษยวิทยาที่ศึกษาวิถีชีวิตของมนุษย์ พบว่าคนในเกือบทุกสังคมมักจะมีโครงสร้างพื้นฐานในการจำแนกสิ่งต่างๆ ในลักษณะของการแบ่งขั้วออกเป็น 2 ขั้ว (dichotomize) ซึ่งโดยทั่วไปมักจะมีลักษณะเป็นขั้วตรงข้ามกัน(binary opposition) (Rosenblum and Travis,2000:อ้างแล้ว) จึงสามารถนำมาอธิบายการแบ่งขั้วของสิ่งต่างๆ ที่มีอยู่ในโลก เช่น คนรวย-คนจน,ความดี-ความชั่ว,เพศหญิง-เพศชาย เป็นต้น ซึ่งถือว่าลักษณะเหล่านี้เป็นสิ่งที่ เป็นธรรมชาติ ส่วนอะไรที่ผิดหรือแตกต่างไปจากนี้ จะกลายเป็นสิ่งผิดปกติหรือสิ่งผิดธรรมชาติ ซึ่งก็ยังคงความคิดที่มีลักษณะแบ่งขั้วอยู่ดี

การรับรู้ในเรื่องเพศของมนุษย์มักจะแบ่งออกตามลักษณะทางกายภาพ ที่มองเห็นได้ชัดเจนจากภายนอก คือ เพศหญิงและเพศชายและคาดหวังว่าการแสดงออกทางเพศนั้นจะต้องมีลักษณะเป็นรักต่างเพศ(heterosexual) เท่านั้น เพราะเป็นสิ่งที่ เป็นธรรมชาติของมนุษย์ที่ผู้ชายจะต้องคู่กับผู้หญิง ซึ่งความคิดนี้นำไปเชื่อมโยงกับความคิดเรื่องการสืบทอดเผ่าพันธุ์ มนุษย์(reproduction) (อมรา พงศาพิชญ์,2545 : อ้างแล้ว) ส่วนผู้ที่มีการแสดงออกทางเพศแตกต่างจากเพศจริงของตนหรือผู้ที่มีความรักเพศเดียวกันนั้น จะถูกสังคมมองว่าเป็นสิ่งผิดปกติหรือเป็นพวกกามวิปริต (สุชาติ โสมประยูร,2530) ทำให้สังคมไม่ยอมรับและถูกกันออกไปจากการรับรู้ของสังคม ทั้งๆ ที่ทั้งผู้ที่รักต่างเพศและรักเพศเดียวกันยังคงใช้ชีวิตอยู่ในสังคมเดียวกันก็ตาม

การศึกษาถือเป็นปัจจัยหนึ่งซึ่งช่วยสร้างให้เกิดความคิดดังกล่าวนี้ขึ้นมา แม้ในหลักสูตรการเรียนการสอนจะไม่ได้ระบุไว้อย่างชัดเจนว่า พฤติกรรมรักเพศเดียวกันจะเป็นสิ่งที่สังคมไม่ยอมรับ แต่การไม่กล่าวถึงหรือการกล่าวถึงเพียงน้อยนิดและกล่าวถึงในทางที่ไม่ดี ก็เป็นการจำกัดการรับรู้ของสังคมได้เช่นกัน ผลที่เกิดขึ้นก็คือ คนในสังคมมีความรู้ความเข้าใจเพียงน้อยนิดในเรื่องของคนรักเพศเดียวกัน ในบางครั้งก็มีความรู้ที่ผิดๆ ทำให้คนรักเพศเดียวกันเป็นกลุ่มที่ผิดปกติเพราะมีพฤติกรรมทางเพศที่เบี่ยงเบนไปจากคนทั่วไป (รุ่งกานดา พงศ์ธรกุลพานิช,2530) และไม่รับรู้ว่ามีคนกลุ่มนี้อยู่ในสังคม นอกจากนี้แล้วการเข้าใจผิดยังนำไปสู่ความเกลียดชัง การเลือกปฏิบัติ และจำกัดสิทธิบางประการที่ควรจะได้รับเช่นเดียวกับคนทั่วไป

การกล่าวถึงกลุ่มคนรักเพศเดียวกันในหลักสูตรการเรียนการสอนนั้น ได้บรรจุไว้ในเนื้อหาวิชาสุขศึกษา ในส่วนของเพศศึกษาในลักษณะที่เป็นความผิดปกติทางเพศ (จารุณี ภูริสัมบรรณ และคณะ,2536) อีกทั้งเนื้อหาเรื่องเพศในส่วนของเพศศึกษามุ่งเน้นไปที่การเปลี่ยนแปลงทางร่างกายของวัยรุ่น ลักษณะทางกายภาพของเพศชายและเพศหญิง การตั้งครรรภ์และการคุมกำเนิด เป็นต้น ซึ่งเป็นทำให้ความสำคัญกับการศึกษาในเรื่องของการสืบพันธุ์ (reproduction education) เสียมากกว่า (สุชาติ โสมประยูร และ สุวรรณี โสมประยูร,2541:158) แต่ไม่ได้พูดถึงเรื่องเพศสภาพ (gender) หรือเพศในมิติทางสังคมซึ่งเป็นสิ่งสำคัญที่จะทำให้ผู้เรียนได้เข้าใจในเรื่องความแตกต่างระหว่างเพศ บทบาททางเพศและการอยู่ร่วมกันในสังคมอย่างมีความสุขบนพื้นฐานของความหลากหลายทางเพศ

ในการศึกษาคั้งนี้ ผู้วิจัยได้ศึกษาเนื้อหาการเรียนรู้อันเกี่ยวกับคนรักเพศเดียวกัน ในวิชาสุขศึกษาในหลักสูตรชั้นประถมศึกษา หลักสูตรชั้นมัธยมศึกษาตอนต้น และหลักสูตรชั้นมัธยมศึกษาตอนปลาย ปรากฏผลการศึกษาเป็นดังนี้

1.หลักสูตรชั้นประถมศึกษาตั้งแต่ชั้นประถมศึกษาปีที่ 1 จนถึงชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ไม่มีการกล่าวถึงคนรักเพศเดียวกันแต่อย่างใด

2.หลักสูตรชั้นมัธยมศึกษาตอนต้น พ.ศ.2521 (ฉบับปรับปรุง พ.ศ.2533) ไม่มีเนื้อหาที่กล่าวถึงคนรักเพศเดียวกันเลย จะมีแต่ในส่วนของ การเปลี่ยนแปลงในวัยรุ่นที่มีความสนใจเพศตรงข้าม ในชั้นมัธยมที่ 2 วิชา พ 013-พ 014 ซึ่งกล่าวไว้ว่า

“...เมื่ออย่างเข้าสู่วัยรุ่น จิตใจจะเจริญเติบโตมากขึ้นกว่าตอนวัยเด็ก วัยรุ่นจึงมีนิสัยใจคอเปลี่ยนแปลงไปจากในวัยเด็ก มีความรู้สึกนึกคิดเกี่ยวกับเรื่องเพศหรือเพศตรงข้ามมากขึ้น มีจิตใจพร้อมที่จะเสียสละให้ผู้อื่นมากขึ้น ชอบความเป็นอิสระและมีความภาคภูมิใจในความเป็นชายหญิงของตนเอง...” (บุญสม มาร์ติน และคณะ, 2535 ก)

3.หลักสูตรมัธยมศึกษาตอนปลาย พ.ศ.2524 (ฉบับปรับปรุง พ.ศ.2533) มีเนื้อหาที่กล่าวถึงคนรักเพศเดียวกันทั้งทางตรงและทางอ้อม คือ

3.1 ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4 วิชา พ 401-พ 402 ในเรื่องสุขภาพจิต ได้กล่าวถึงลักษณะของผู้ที่มีสุขภาพจิตปกติว่า

“...(เป็นผู้)ที่ยอมรับและพอใจเพศที่เป็นอยู่ ไม่คิดเสียตายว่าน่าจะเป็นอีกเพศหนึ่ง ซึ่งเป็นสิ่งที่เหลือวิสัยที่จะเป็นไปได้...” (บุญสม มาร์ติน และคณะ, 2535 ข)

3.2 ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 5 วิชา พ 503-พ 504 ในเรื่องโรคติดต่อทางเพศสัมพันธ์ ได้กล่าวถึงคนรักเพศเดียวกัน ในส่วนของกามโรคว่า

“...การรักร่วมเพศก็ปรากฏว่ามีมากขึ้น เป็นเหตุให้เชื้อกามโรคมีวิธีการแพร่แตกต่างไปจากเดิม...”

และในส่วนขอโรคเอดส์ว่า

“...ในปัจจุบันการแพร่ระบาดของโรคเอดส์ในคนไทยมีอัตราสูงจนน่าวิตก บุคคลที่มีโอกาสเสี่ยงต่อเชื้อไวรัสเอดส์ได้ง่าย คือ ผู้ที่ชอบเที่ยวล่าสัตว์ทางเพศ และชายรักร่วมเพศ ผู้ที่ติดสิ่งเสพติดชนิดฉีดเข้าเส้น เป็นต้น...”

นอกจากนี้ยังพบในเรื่องของสภาพผิดปกติทางจิตใจและอารมณ์ว่า

“...ความผิดปกติทางเพศ หมายถึงการที่มีความสนใจหรือแสดงพฤติกรรมทางเพศโดยวิธีทางที่ผิดธรรมดา ได้แก่ การรักร่วมเพศ คือผู้ที่มีความสนใจกับเพศเดียวกัน ไม่ว่าจะป็นทางร่างกายหรือจิตใจ การแต่งตัวเป็นเพศตรงข้าม การชอบรักร่วมเพศกับเด็ก เป็นต้น...” (จารุณี ฐิริสัมบรรณ และคณะ,2535:อ้างแล้ว)

3.3 ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6 วิชา พ 605- พ 606 ในเรื่องของการวางตัวต่อเพศตรงข้าม

“...ในโรงเรียนบางแห่งที่ควบคุมมิให้เด็กชายและเด็กหญิงมีการคบหาสมาคมกันตั้งแต่เด็กๆ และเมื่อถึงวัยรุ่นก็อาจทำให้เกิดปัญหาในการปรับตัว เนื่องจากเกิดความประหม่า อาย หรือมีความฝืดใจที่ผิดๆ ว่า การคบหากับเพื่อนต่างเพศเป็นสิ่งไม่ดี จึงคบแต่เพื่อนเพศเดียวกัน ทำให้เกิดปัญหาในการดำเนินชีวิต เด็กหญิงบางคนพยายามแสดงตนเป็นผู้ชาย ซึ่งเราเรียกกันว่า “ทอมบอย” หรือทอม และจับคู่กับเด็กหญิงด้วยกัน (เลดี้) กลายเป็นความสัมพันธ์ที่เรียกว่า “ทอมกับดี้” ไปก็มี เหล่านี้จะนำไปสู่ปัญหาเกย์และเลสเบี้ยนในที่สุด...”

และในส่วนขอชีวิตครอบครัว ในเรื่องขอสาเหตุการหย่าร้าง กล่าวถึงปัญหาในเรื่องเพศสัมพันธ์ว่า

“...หากคู่สมรสฝ่ายใดฝ่ายหนึ่งประสบปัญหาสุขภาพทางร่างกายไม่สมบูรณ์ หรือสภาพจิตใจที่ผิดปกติ เช่น ชอบเพศเดียวกัน ก็อาจประสบปัญหาในด้านเพศสัมพันธ์ทำให้การครองรักครองเรือนไม่ราบรื่นได้ การแก้ปัญหานี้จึงต้องอาศัยคำแนะนำจากแพทย์ และการยอมรับความจริงของคู่สมรสทั้งสองฝ่ายเป็นสำคัญ...”(จารุณี ฐิริสัมบรรณ และคณะ,2536:อ้างแล้ว)

นอกจากหนังสือแบบเรียนที่ใช้ศึกษากันในหลักสูตรแล้ว ผู้วิจัยยังได้ศึกษาหนังสืออ่านประกอบการศึกษาที่กระทรวงศึกษาธิการได้พิจารณาและอนุญาตแล้ว พบว่ามีหนังสือที่ใช้ประกอบการเรียนการสอนวิชาสุขศึกษา ระดับมัธยมศึกษา ที่มีวัตถุประสงค์ให้นักเรียนได้มีความรู้ความเข้าใจเรื่องของชีวิตและครอบครัว มีเจตคติและค่านิยมที่ถูกต้องเหมาะสมในเรื่องเพศและสามารถนำไปใช้ในการดำเนินชีวิตได้อย่างถูกต้องเหมาะสม ในหนังสือเล่มดังกล่าวมีเรื่องของคนรักเพศเดียวกันแยกออกมาเป็นเรื่องเฉพาะโดยใช้ชื่อหัวข้อว่า “ผิดแผกแตกต่าง” ซึ่งให้คำอธิบายว่าการที่คนแสดงลักษณะท่าทางตรงกันข้ามกับเพศตัวเอง เป็นผลมาจากการเลี้ยงดูให้มีความผิดแผกแตกต่างจากธรรมชาติ หรือบิดามารดาทะเลาะกันเป็นประจำทำให้บุตรกล้วชีวิตรักต่างเพศ (กรมวิชาการ กระทรวงศึกษาธิการ, 2544)

เรื่องคนรักเพศเดียวกันที่มีการกล่าวถึงไว้ในหลักสูตรการศึกษาโดยรวมแล้วเป็นเนื้อหาความรู้ที่นำเสนอภาพลบของคนรักเพศเดียวกันทั้งสิ้น ทั้งในเรื่องของความผิดปกติทางเพศ หรือผู้ที่มีพฤติกรรมที่ผิดปกติจากคนทั่วไปไม่ได้มีการกล่าวถึงในเรื่องของตัวตน ลักษณะการใช้ชีวิต และบทบาททางสังคมในฐานะสมาชิกของสังคมของผู้ที่รักเพศเดียวกันแต่อย่างใด การศึกษาวิจัยครั้งนี้ผู้วิจัยจึงมุ่งศึกษาวิถีชีวิตของคนรักเพศเดียวกันมา เพื่อนำข้อมูลที่เป็นความจริงมาเสนอแนะแนวทางในการให้การศึกษเพื่อทำความเข้าใจในวิถีชีวิตของคนรักเพศเดียวกัน

8. งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

8.1 งานวิจัยในต่างประเทศ

Kinsey (1953) อ้างใน Ruse (1988) ศึกษาพบว่า 37% ของชายหลังวัยรุ่นมีการติดต่อแบบ homosexual ส่วนเพศหญิงพบ 28%

Kinsey (1984) ในบงกชมาศ เอกเยี่ยม , 2532 ได้ทำการวิจัยศึกษาและพบว่า 37 % ของชาวอเมริกันชาย และ 13% ของหญิงอเมริกัน เคยมีประสบการณ์แบบรักร่วมเพศจนถึงจุดสุดยอด (Orgasm) ในช่วงวัยรุ่นถึงวัยชรา

ในรายงานที่มีชื่อเสียงของ Kinsey (1948) อ้างถึงใน Kottak (1996) พบว่า 37% ของผู้ชายที่ได้สำรวจยอมรับว่ามีประสบการณ์ทางเพศกับเพศเดียวกันจนถึงจุดสุดยอดอย่างน้อย 1 ครั้ง และในการศึกษาต่อมาภายหลัง 1,200 ผู้หญิงที่ไม่ได้แต่งงาน 26% รายงานว่ามีกิจกรรมทางเพศกับเพศเดียวกัน

Bailey and Pharis (1996) อ้างถึงใน McCammon, Knox, and Schacht (1998) ศึกษาวัยรุ่นรักร่วมเพศ 2.9 ล้านคนในอเมริกา ระบุว่าตนเองเป็นชนกลุ่มน้อยที่ถูกทำให้ “มองไม่เห็น” ในโรงเรียน

Master และ Johnson (ใน บงกชมาศ เอกเยี่ยม (2532:อ้างแล้ว) ได้ศึกษาพวกรักร่วมเพศ และรักต่างเพศแล้วสรุปลักษณะของรักร่วมเพศ ดังนี้

1. รูปแบบของความแตกต่างที่ชัดเจนระหว่างรักร่วมเพศและรักต่างเพศ
2. เราสามารถที่จะระบุและรับรู้ความเป็นรักร่วมเพศของบุคคลได้ ก็เฉพาะแต่พฤติกรรมที่เปิดเผย หรือต่อเมื่อเขาเปิดเผยตัวเท่านั้น
3. รักร่วมเพศเป็นรูปแบบหนึ่งของการปฏิสัมพันธ์ทางเพศ ที่บุคคลสามารถจะเข้าหรือออกจากความสัมพันธ์แบบนี้ได้ทุกเมื่อ ตลอดชีวิตของเขา
4. ผู้รักร่วมเพศจะมีการตอบสนองต่อสิ่งเร้าที่เป็นเพศเดียวกัน ในขณะที่ผู้รักต่างเพศจะตอบสนองต่อสิ่งเร้าที่เป็นเพศตรงข้าม
5. รักร่วมเพศจะมีแนวทางในการเลือกคู่อุปการครองของตนเอง และมีความต้องการทางเพศเช่นเดียวกับรักต่างเพศ
6. สำหรับรักร่วมเพศที่มีคู่ที่แน่นอน พวกเขาจะได้รับความพึงพอใจจากการร่วมรักมากกว่ารักต่างเพศ

จากข้อสรุปดังกล่าวพบว่านอกจากความพึงพอใจทางเพศที่แตกต่างไปจากพวกรักต่างเพศแล้ว ก็ไม่มีลักษณะอื่นใดที่เด่นชัดว่าบุคคลใดเป็นรักร่วมเพศ ถ้าพวกเขาไม่แสดงตัวออกมา

Wells and Kline (1987) อ้างถึงในCarroll & Wolpe(1996) ศึกษาพบว่าเกย์และหญิงรักหญิงมีแนวโน้มที่จะแสดงออก (come out) ครั้งแรกต่อคนที่พวกเขาไว้ใจมากที่สุด เกย์นั้นมีความเป็นไปได้มากกว่าหญิงรักหญิงที่จะบอกแก่คนอื่น และคนที่รู้จักคุ้นเคยกัน ขณะที่หญิงรักหญิงนั้นเป็นไปได้มากกว่าที่จะบอกเฉพาะคนที่หญิงรักหญิงด้วยกัน

Milton Diamond (1993) อ้างในHatfield & Rapson(1996 : อ้างแล้ว) ทำวิจัยเชิงสำรวจพบว่า ผู้ชายจาก 5-6% และผู้หญิง จาก 2-3% ตระหนักว่าตัวเองเป็นคนรักเพศเดียวกัน

8.2 งานวิจัยในประเทศ

ผกา สัตยธรรม (2516) เปรียบเทียบความสัมพันธ์ในครอบครัวที่ให้การอบรมเลี้ยงดูของบุคคลรักร่วมเพศกับบุคคลปกติ โดยศึกษากลุ่มตัวอย่างเป็นชายรักร่วมเพศและชายปกติจำนวน 40 คนเท่ากัน ในกรุงเทพมหานครโดยใช้แบบสอบถาม ผลการวิจัยปรากฏว่า

1.ความสัมพันธ์ภายในครอบครัวของกลุ่มปกติอยู่ในสภาพที่ดีกว่ากลุ่มรักร่วมเพศ กลุ่มปกติได้รายงานไว้ดังนี้

- ได้รับความรักความเอาใจใส่จากบิดามารดาเป็นอย่างดี
- กลุ่มปกติมีการเลียนแบบจากบิดามารดา
- กลุ่มปกติมีความสัมพันธ์ที่ดีต่อพี่น้องทั้งชายและหญิง

ในกลุ่มรักร่วมเพศ

- มีความสัมพันธ์ใกล้ชิดกับมารดา แต่ห่างเหินจากบิดา
- กลุ่มรักร่วมเพศไม่สนใจการเลียนแบบบิดานัก
- กลุ่มรักร่วมเพศไม่ค่อยมีความใกล้ชิดสนิทกับพี่ชายและน้องชาย แต่มีความใกล้ชิดกับพี่สาวและน้องสาว

2. ในด้านประสบการณ์ต่างๆ ที่ได้รับ แบ่งเป็น 3 ด้านใหญ่ๆ คือ ความสัมพันธ์ของบิดามารดา ความสนใจในสิ่งต่างๆ เช่น งานอาชีพ พฤติกรรมทางเพศและการแต่งงาน กลุ่มปกติกล่าวว่าในครอบครัวมีอิสระและเสรีภาพมากกว่า ไม่ค่อยมีปัญหาในครอบครัว บิดาเป็นฝ่ายมีอำนาจปกครองบ้าน กลุ่มรักร่วมเพศกล่าวถึงสภาพครอบครัวที่ค่อนข้างยุ่งยากมีปัญหา มารดาเป็นผู้มีอำนาจและเป็นใหญ่ในครอบครัว ทั้งสองกลุ่มเห็นว่ากฎเกณฑ์ต่างๆ ในบ้านเหมาะสมแล้วเกี่ยวกับงานอดิเรกและงานอาชีพกลุ่มรักร่วมเพศ มีความสนใจในงานแบบผู้หญิงซึ่งกลุ่มปกติไม่สนใจ ในด้านประสบการณ์ทางเพศ กลุ่มรักร่วมเพศมีความกังวลใจในการทำตัวเป็นชาย แต่กลุ่มปกติไม่มีปัญหา กลุ่มรักร่วมเพศเริ่มมีความสัมพันธ์ทางเพศเมื่ออายุน้อยกว่ากลุ่มปกติ กลุ่มปกติเห็นความสำคัญของการแต่งงานมากกว่ากลุ่มรักร่วมเพศ ทั้งสองกลุ่มได้รับความรู้ทางเพศศึกษาจากเพื่อน ครู และหนังสือเช่นกัน เกี่ยวกับความรู้สึกทางเพศและการสำเร็จความใคร่ด้วยตนเองไม่มีความแตกต่างกัน นอกจากนี้ยังพบว่ากลุ่มรักร่วมเพศเริ่มมีความสนใจในเพศเดียวกันระหว่างอายุ 11-16 ปี แต่กลุ่มปกติในวัยเดียวกันจะไม่สนใจเพศเดียวกัน

เพ็ญมาส กำเหนิดโทน (2528) ศึกษาการยอมรับของครูต่อนักเรียนเกย์ : กรณีข้าราชการครูโรงเรียนมัธยมศึกษาในกรุงเทพมหานคร 6 โรงเรียน พบว่าลักษณะเกย์ในสายตาของครูคือ ผู้ชายที่กระทำอากัปกริยาท่าทางที่คล้ายหญิง (girl like) ความคิดแบบตายตัวที่ครูมีต่อเกย์มีลักษณะไม่รุนแรง เพียงมองว่าเกย์เป็นคนมีบุคลิกบกพร่อง ซึ่งสามารถแก้ไขได้โดยการพยายามปรับตัวเสียใหม่ สำหรับความหวาดวิตกในผลกระทบจากเกย์พบว่า มีระดับปานกลางเมื่อเทียบกับโสเภณีแล้วการเป็นเกย์เป็นพฤติกรรมที่น่าวิตกห่วงใยน้อยกว่า และที่มาแห่งภาพเกย์ส่วนใหญ่ครูได้จากประสบการณ์ตรงของตัวเอง ภาพเกย์ที่ครูมองไม่ได้มีลักษณะชั่วร้ายแต่อย่างใด ครูมองว่าเกย์เป็นคนที่มีความผิดปกติทางด้านร่างกายและจิตใจ ครูที่มีอายุน้อยจะยอมรับนักเรียนเกย์มาก และในทางกลับกันครูอายุมากจะยอมรับนักเรียนเกย์น้อย ครูส่วนใหญ่เห็นว่าเกย์เป็นคนที่มีความผิดปกติด้านการปรับตัว ด้านจิตใจ และด้านสังคม

รุ่งกานดา พงศ์ธรรกุลพานิช (2530) ศึกษาความคิดเห็นของนักเรียนชายชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6 ต่อพวกรักร่วมเพศชาย ผลปรากฏว่า นักเรียนตระหนักว่าพฤติกรรมรักร่วมเพศชายเป็นพฤติกรรมที่เบี่ยงเบน ก่อให้เกิดผลกระทบต่อผู้มีพฤติกรรมเองและบุคคลแวดล้อม อย่างไรก็ตามนักเรียนมีความเข้าใจ เห็นใจและยอมรับในคุณค่าของความเป็นมนุษย์ร่วมสังคม

เดียวกัน ขณะเดียวกันก็มีความคิดเห็นจำกัดสิทธิบางประการเช่น การเป็นผู้นำ การจำกัดขอบเขตของการเลือกประกอบอาชีพ ทั้งยังมีความคิดเห็นยับยั้งกิจกรรมที่จะส่งผลให้เกิดการแพร่ระบาดของพฤติกรรมรักร่วมเพศชายด้วย นักเรียนที่มีภูมิลำเนาเดิมในกรุงเทพมหานคร จะมีความคิดเห็นด้านบวกต่อพฤติกรรมรักร่วมเพศชายมากกว่านักเรียนที่มีภูมิลำเนาเดิมในต่างจังหวัด นักเรียนส่วนใหญ่คาดหวังว่าครูอาจารย์ควรจะเป็นผู้ให้คำปรึกษาหาแนวทางร่วมกันแก้ไข ปรับพฤติกรรมตลอดจนการลงโทษและจำกัดพฤติกรรม ขณะเดียวกันก็ไม่ส่งเสริมพฤติกรรมการแสดงต่างๆ ที่เลียนแบบผู้หญิง

อรอนงค์ นิยมธรรม (2531) ได้เปรียบเทียบอัตมโนทัศน์ของวัยรุ่นชายรักร่วมเพศกับวัยรุ่นชายรักต่างเพศที่ได้รับการอบรมเลี้ยงดูต่างกัน พบว่าวัยรุ่นชายรักร่วมเพศมีอัตมโนทัศน์ต่ำกว่าวัยรุ่นชายรักต่างเพศ และวัยรุ่นชายรักร่วมเพศรับรู้ว่าตนเองได้รับการเลี้ยงดูแบบทอดทิ้งและแบบคุ้มครองมากเกินไป ในขณะที่วัยรุ่นชายรักต่างเพศรับรู้ว่าตนเองได้รับการเลี้ยงดูแบบประชาธิปไตยมากกว่า

ประภาพรธณ วงศาโรจน์ (2532) ศึกษาพบว่าทัศนคติคนรอบข้างมีต่อผู้รักร่วมเพศคือเป็นผู้ที่มีความชอบในบทบาทข้ามเพศ มีการกระทำบทบาทของเพศหญิง และมีความพึงพอใจในบุคคลเพศเดียวกับตนเอง

แบบแผนการพัฒนาเอกลักษณ์ของวัยรุ่นที่นิยามตนเองว่าเป็นกะเทย มีการพัฒนาอย่างต่อเนื่องเป็นกระบวนการ 3 ขั้นตอน คือ มีความชอบในบทบาทข้ามเพศ รู้สึกว่าตนเองเป็นผู้มีเอกลักษณ์รักร่วมเพศ สงสัยในพฤติกรรมของตน เก็บความรู้สึกเพราะรู้ว่าไม่เป็นที่ยอมรับของสังคม แสวงหาคำอธิบายที่เป็นที่ยอมรับของสังคมโดยการเรียนรู้จากวัฒนธรรมย่อย แล้วจึงไปสู่ขั้นยอมรับกับตนเองว่าเป็นผู้เบี่ยงเบนทางเพศ ซึ่งมี 2 แบบ คือ เปิดเผยและไม่เปิดเผยให้สังคมได้รู้

นันท์รัตน์ คุณากร (2533) อ่างใน จันทบุรีเพ็ญ ชูประภาวรรณ และคณะ (2541) ศึกษาพฤติกรรมทางเพศและเจตคติของนักเรียนวัยรุ่น กรณีศึกษาพฤติกรรมรักร่วมเพศ เขตการศึกษา 1 ศึกษาวิจัยนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนปลายของโรงเรียนในเขตการศึกษา 1 สังกัด

กรมสามัญศึกษา จำนวน 4 โรงเรียน ในจังหวัด นนทบุรี นครปฐม และปทุมธานีจำนวน 165 คน พบว่านักเรียนมีพฤติกรรมรักร่วมเพศร้อยละ 4.7 นักเรียนหญิงมากกว่าชาย สาเหตุจากการเลียนแบบกันและเพื่อนชักชวน โดยส่วนใหญ่มีความสัมพันธ์กับเพื่อนสนิท

ชุลีพร อินทรไพบลย์ (2536) ศึกษาเรื่อง ค่านิยมเกี่ยวกับพฤติกรรมในเรื่องเพศ ของนักเรียนวัยรุ่นในเขตกรุงเทพมหานคร พบว่านักเรียนส่วนใหญ่มีค่านิยมเชิงบวก โดยที่นักเรียนหญิงมีค่านิยมในเชิงบวกมากกว่านักเรียนชาย นักเรียนที่เรียนสายวิชาต่างกันจะมีค่านิยมเรื่องเพศต่างกัน คือ สายสามัญมีค่านิยมในเรื่องเพศเชิงบวกสูงสุด และช่างอุตสาหกรรมมีค่านิยมในเรื่องเพศเชิงบวกต่ำที่สุด และยังพบว่านักเรียนที่สภาพเศรษฐกิจและสภาพที่พักอาศัยที่ต่างกัน ไม่มีค่านิยมในเรื่องเพศแตกต่างกัน

พรรณทิพย์ ศิริวรรณบุศย์ (2536) คิดว่า พ่อคือแบบของลูกชายที่จะเรียนรู้ ความเป็นผู้ชาย แต่พ่อไทยน้อยคนที่จะคุยกับลูกเรื่องเพศ เด็กผู้ชายมักจะเรียนรู้เรื่องเพศจากเพื่อน เป็นส่วนมาก โดยเฉพาะเด็กผู้ชายที่เติบโตในโรงเรียนชายล้วน การเรียนรู้มักจะผิดหรือเด็กบางคน เรียนรู้ด้วยตนเองจากการสำเร็จความใคร่ด้วยตนเอง เด็กผู้ชายที่โตเป็นหนุ่มในโรงเรียนชายล้วน นั้น ถ้าหน้าตาสวยก็มักจะกลายเป็นโฮโมเซ็กชวลเป็นส่วนมาก เพราะเป็นที่รองรับอารมณ์ ของเพื่อนที่เป็นผู้ชายกว่าหรือแข็งแรงกว่าด้วยความรู้เท่าไม่ถึงการณ์ของเพื่อนเช่นกัน

พรภิมล แก้วกมล (2538) ศึกษาเรื่องความรู้ ความสะอาดใจและการตอบสนองของบิดามารดาเกี่ยวกับพัฒนาการทางเพศของวัยรุ่น พบว่า บิดาและมารดาส่วนใหญ่ มีความสะอาดใจน้อยในการพูดคุยหรือแนะนำเกี่ยวกับพัฒนาการทางเพศของวัยรุ่น โดยเฉพาะกับบุตรที่มีเพศตรงกันข้ามกับตน

เรวดี คำประภา (2538) พบว่าแหล่งความรู้เรื่องเพศศึกษาส่วนใหญ่มาจาก ตำราเรียน 81.9% ครูอาจารย์ 88.3% หนังสือทั่วไป 72.4% มาจากภาพยนตร์ 55.8% คอลัมน์ถาม-ตอบในนิตยสาร 32.8% บิดามารดา 5.8%

เนื้อหาเกี่ยวกับเพศศึกษาเริ่มปรากฏในชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 วิชาสร้างเสริมประสบการณ์ชีวิต ในเรื่องของการเปลี่ยนแปลงทางกายภาพเมื่อเข้าสู่วัยรุ่น มีความสนใจในเพศตรงข้าม

จรรยา ดวงแก้ว (2539) ศึกษาเรื่องความรู้ ทักษะ และพฤติกรรมเสี่ยงทางเพศของนักเรียนระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย กรุงเทพมหานคร พบว่านักเรียนมีทัศนคติเกี่ยวกับพฤติกรรมเสี่ยงทางเพศอยู่ในเชิงบวก และพบว่ากลุ่มตัวอย่างที่มีการเสพสุราหรือของมีนเมา ร้อยละ 53.5 เทียบสถานเริงรมย์ ร้อยละ 37.4 นอกจากนี้ยังพบว่ากลุ่มตัวอย่างเคยมีเพศสัมพันธ์ ร้อยละ 19 อายุเฉลี่ยของการมีเพศสัมพันธ์ครั้งแรก คือ 16.01 ปี และช่วงอายุที่มีเพศสัมพันธ์มากที่สุดคือ 16 ปี

นิภา จิรภัทร์ (2539) ศึกษาเรื่องการควบคุมทางเพศในวัยรุ่นของหญิงไทย ผลการศึกษาชี้ให้เห็นว่าการควบคุมเรื่องเพศของหญิงไทยมีมาช้านาน และมีการปรับตัวเปลี่ยนแปลงไปตามการเปลี่ยนแปลงของเศรษฐกิจ สังคม และวัฒนธรรม การควบคุมทางเพศที่ผ่านมาในสังคมไทยเป็นการลดคุณค่าของผู้หญิงตั้งแต่เรื่องการมีเพศสัมพันธ์ การเป็นกุลสตรี เป็นแม่บ้าน งานเลี้ยงลูก จนกลายเป็นมาตรฐานของสังคมโดยรวมของประเทศ ผ่านการศึกษาผ่านครอบครัวและสื่อต่างๆ ในขณะที่มีเสียงวิพากษ์วิจารณ์ว่าวัยรุ่นกำลังทำให้สังคมล่มสลาย เพราะเครื่องมือที่ใช้ควบคุมหมดความสามารถ งานวิจัยชิ้นนี้พบว่าวัยรุ่นไม่ได้เคร่งครัดในการควบคุมร่างกาย ไม่ได้มองเรื่องเพศเป็นเรื่องที่น่าอาย กล้าที่จะแสดงออกถึงความพึงพอใจ ความรัก เรื่องเพศอย่างเปิดเผย มีความสัมพันธ์ทางเพศเร็วขึ้น ง่ายขึ้น แต่อย่างไรก็ตามกรอบที่เป็นกลไกในการควบคุมทางเพศก็ยังคงดำรงอยู่ และเปลี่ยนมาเป็นรูปแบบของการขัดแย้งทางความคิดของวัยรุ่นแทน

มัทนา เขตมิ (2539) ได้ศึกษาวิถีชีวิตและความคิดเรื่องครอบครัวของหญิงรักหญิงจากการศึกษาเอกสาร สัมภาษณ์และการสังเกตอย่างมีส่วนร่วม พบว่าอิทธิพลของครอบครัวมีผลต่อความคิดและการดำเนินชีวิตของหญิงรักหญิงเป็นอย่างมาก คู่หญิงรักหญิงบางส่วนใช้ชีวิตคู่เลียนแบบบทบาททางหญิงชาย แต่ก็พบว่ามีความแตกต่างหลากหลายในคู่หญิงรักหญิง

แม้ในกลุ่มทอม-ดี้ เองก็ก็อาจแบ่งเป็นสองกลุ่ม คือ กลุ่มทอม-ดี้ที่ยึดบทบาทหญิงชายและกลุ่มที่ปฏิบัติบทบาทหญิงชาย หากแต่ถือเอารูปแบบการเป็นทอม-ดี้เป็นเอกลักษณ์เฉพาะกลุ่ม ทอม-ดี้กลุ่มหลังจึงแตกต่างจากกลุ่มแรกตรงการพยายามสร้างเอกลักษณ์เฉพาะตน ที่แตกต่างและไม่เกี่ยวกับรูปแบบความสัมพันธ์หญิงชาย

สัญญา เรืองถาวร (2539) ได้วิจัยเรื่อง “สภาพปัญหาการจัดการเรียนการสอนเพศศึกษาตามหลักสูตรมัธยมศึกษาตอนต้น ของโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษาขั้นพื้นฐานสังกัดกรุงเทพมหานคร” มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาสภาพและปัญหาการจัดการเรียนการสอนเพศศึกษาตามหลักสูตรมัธยมศึกษาตอนต้นของโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษา ในด้านการใช้หลักสูตร เนื้อหาวิชา ครูผู้สอน กิจกรรมการเรียนการสอน สื่อการเรียนการสอน และการวัดและประเมินผล โดยใช้แบบวิเคราะห์เนื้อหาเกี่ยวกับเพศศึกษาจากหนังสือเรียน และหนังสืออ่านเพิ่มเติมเกี่ยวกับเพศศึกษา รวมทั้งสิ้น 32 เล่ม และใช้แบบสอบถามกับกลุ่มตัวอย่างซึ่งเป็นครูผู้สอนทั้งหมด 66 คน ผลการวิจัย พบว่า

1. ครูผู้สอนจัดการเรียนการสอนเป็นไปตามหลักสูตร ใช้วิธีสอนหลายอย่างผสมผสานกัน แต่มีปัญหาในการสอนบางเรื่อง เนื่องจากครูไม่กล้าสอน ได้แก่ การสืบพันธุ์ ความผิดปกติทางเพศ และความสัมพันธ์ระหว่างเพศ

2. ครูผู้สอนใช้สื่อประกอบการเรียนการสอนสอดคล้องกับเนื้อหา ได้แก่ รูปภาพ หนังสือเรียน วีดิทัศน์ และสไลด์ แต่สื่อการเรียนการสอนที่ครูมีอยู่มักจะไม่ทันสมัยและขาดแคลน

3. ครูผู้สอนวัดและประเมินผลครอบคลุมเนื้อหาที่สอนเป็นระยะๆ โดยการทดสอบและสังเกตพฤติกรรมของนักเรียน เพื่อนำข้อมูลไปปรับปรุงการเรียนการสอน

4. การนำเสนอเนื้อหาเกี่ยวกับเพศศึกษา ในหนังสือเรียน และหนังสืออ่านเพิ่มเติมส่วนใหญ่จะเป็นร้อยแก้ว ด้านสาระความรู้และมีภาพประกอบ

5. เนื้อหาเกี่ยวกับเพศศึกษาในหนังสือเรียนส่วนใหญ่จะเน้นด้านชีววิทยาเรื่องการเปลี่ยนแปลงทางร่างกายเมื่อเข้าสู่วัยรุ่น ด้านจิตวิทยา เรื่องการปรับตัวทางเพศ และด้านสังคมวิทยา เรื่องความสัมพันธ์ระหว่างเพศ ส่วนหนังสืออ่านเพิ่มเติม จะเน้นด้านชีววิทยา เรื่องการตั้งครรภ์และการคลอด

กฤษริ คำชาย (2542) ได้สัมภาษณ์วัยรุ่นที่มีพฤติกรรมรักร่วมเพศทั้งชายและหญิง พบว่า ก่อนที่ผู้ปกครองจะยอมรับ ส่วนหนึ่งจะถูกลงโทษอย่างหนัก โดยเฉพาะเด็กชาย แต่เมื่อเปลี่ยนไม่ได้ก็จะยอมรับ โดยเฉพาะแม่จะรับได้มากกว่าพ่อ ขณะที่พ่อส่วนใหญ่เลือกทำที่จะไม่สนใจแทน ส่วนความรู้สึกของเด็กนั้น ให้ข้อมูลตรงกันว่า ไม่อยากเป็น แต่ก็ห้ามตนเองไม่ได้ รู้สึกเสียใจเมื่อถูกมองด้วยสายตาเหยียดหยามหรือตลกขบขัน โดยเฉพาะเมื่อครูล้อเลียนในห้อง และอยากให้คนอื่นยอมรับอย่างที่ตนเป็นอยู่

พรทิพย์ พัฒนานุสรณ์ (2543) ศึกษาการแสวงหาข่าวสารที่เกี่ยวกับประเด็นทางเพศของวัยรุ่นไทยที่นำเสนอผ่านทางอินเทอร์เน็ต พบว่าวัยรุ่นไทยส่วนใหญ่ใช้เวลาค้นหาข้อมูลประมาณอาทิตย์ละ 1 ครั้ง ครั้งละประมาณ 1-2 ชั่วโมง โดยที่วัยรุ่นชายและหญิงตอนต้นมักจะค้นหาข้อมูลด้วยวิธีการ chat (เข้าห้องสนทนาในอินเทอร์เน็ต) ในห้องเกี่ยวกับเรื่องเพศโดยเฉพาะวัยรุ่นชายส่วนใหญ่สนใจภาพโป๊ เซ็กซี่ปะ มากกว่าสนใจเนื้อหา ในขณะที่วัยรุ่นหญิงจะเน้นข้อความมากกว่าภาพ เช่น ประสบการณ์ในการมีเพศสัมพันธ์ เป็นต้น

เลิศลักษณ์ บุญรอด (2543) ศึกษาพฤติกรรมเสี่ยงทางสุขภาพของนักเรียนมัธยมศึกษาตอนต้นในโรงเรียนสังกัดกรมสามัญศึกษา กรุงเทพมหานคร โดยการวิจัยเชิงสำรวจ พบว่า นักเรียนมีพฤติกรรมเสี่ยงทางเพศสูงในเรื่องการใช้สื่อ ได้แก่ หนังสือการ์ตูน นวนิยาย นิตยสาร วีดีโอ ภาพยนตร์ที่มีรูปโป๊ เปลือย หรือมีฉากการร่วมเพศ การจับกลุ่มคุยเรื่องการเมือง มีเพศสัมพันธ์ การอยู่ตามลำพังกับเพื่อนต่างเพศ การจับมือถือแขนกับเพื่อนต่างเพศ และการเดินคนเดียวในที่เปลี่ยวและมีด นักเรียนชายมีพฤติกรรมเสี่ยงทางเพศสูงกว่านักเรียนหญิง

ศิริกุล อิศรานุรักษ์ และวรรณ เตชวณิชพงศ์ (2543) ศึกษา นักเรียนวัยรุ่นระดับมัธยมศึกษาตอนปลายและมัธยมศึกษาตอนต้น ในปี 2531 ทั้ง 12 เขตการศึกษา พบพฤติกรรมรักร่วมเพศในนักเรียนหญิงมากกว่านักเรียนชาย ปัจจุบันได้แก่ บิดาไม่น่านับถือ มีเวลาให้น้อย มีเพื่อนสนิทเป็นผู้ที่มีพฤติกรรมรักร่วมเพศ ในนักเรียนชายได้แย่งกับบิดาเป็นประจำ และมารดาปฏิบัติต่อนักเรียนเหมือนลูกสาว เหตุจูงใจให้มีพฤติกรรมรักร่วมเพศคือ

ขาดประสบการณ์การคบเพื่อนต่างเพศ การเลียนแบบในวัยรุ่น การมีประสบการณ์รักร่วมเพศ แล้วพึงพอใจและได้รับข้อมูลข่าวสารจากสื่อ

สร้อยวลัย สุขตา (2543) ศึกษาค่านิยม พฤติกรรมเสี่ยงทางเพศ การเปรียบเทียบค่านิยมทางเพศระหว่างนักศึกษาชายกับนักศึกษาหญิง และนักศึกษาที่อยู่ในมหาวิทยาลัยในกรุงเทพมหานครกับนักศึกษาที่อยู่ในมหาวิทยาลัยในภูมิภาค โดยกลุ่มตัวอย่างเป็น นักศึกษาระดับชั้นปีที่ 4 คณะครุศาสตร์ หรือศึกษาศาสตร์ในมหาวิทยาลัยของรัฐ ผลการศึกษาพบว่า

1. โดยรวมนักศึกษามีค่านิยมทางเพศเชิงบวก คิดเป็นร้อยละ 90.8 ซึ่งได้แก่เรื่องดังต่อไปนี้ ผู้ชายต้องการคู่สมรสที่เป็นสาวพรหมจรรย์ หญิงชายไม่ควรมีเพศสัมพันธ์ก่อนแต่งงาน การมีเพศสัมพันธ์ก่อนแต่งงานของหญิงไม่เป็นที่ยอมรับของสังคมไทย การเสียตัวของหญิงถือเป็นสิ่งเสียหาย การรักษาความบริสุทธิ์ของหญิงเป็นสิ่งสำคัญ และหญิงที่ตั้งครรภ์เนื่องจากถูกข่มขืนควรทำแท้งได้หากหญิงนั้นยินยอม เป็นต้น

2. ด้านพฤติกรรมเสี่ยงทางเพศ พบว่านักศึกษาส่วนใหญ่เคยเที่ยวสถานเริงรมย์มากที่สุด คือ ร้อยละ 78.5 การดื่มสุราหรือเครื่องดื่มที่ผสมแอลกอฮอล์ ร้อยละ 74.5 การใช้สื่อกระตุ้นความรู้สึกทางเพศร้อยละ 52.9 และเคยแต่งกายล่อแหลม ร้อยละ 28.5

3. นักศึกษาหญิงมีค่านิยมทางเพศดีกว่านักศึกษาชาย และนักศึกษาที่อยู่ในมหาวิทยาลัยในกรุงเทพมหานครมีค่านิยมทางเพศดีกว่านักศึกษามหาวิทยาลัยภูมิภาค

จากการศึกษางานวิจัยที่เกี่ยวข้อง ผู้วิจัยพบว่างานวิจัยที่ผ่านมาในอดีตในเรื่องของวัยรุ่นและคนรักเพศเดียวกันส่วนใหญ่มักจะกล่าวถึงพฤติกรรมทางเพศ ค่านิยมทางเพศ การอบรมเลี้ยงดู การปรับตัวทางเพศ หรือการเข้าสู่อัตลักษณ์ทางเพศของคนรักเพศเดียวกัน แต่ยังไม่มีส่วนใดที่ศึกษาถึงการศึกษาวิถีชีวิตของคนรักเพศเดียวกัน เพื่อนำมาเป็นเครื่องมือเพื่อช่วยให้เด็กวัยรุ่นเรียนรู้เรื่องคนรักเพศเดียวกัน การศึกษาวิจัยครั้งนี้ จึงตั้งใจศึกษาเพื่อเป็นแนวทางแก่การให้ความรู้เรื่องคนรักเพศเดียวกันแก่เยาวชนต่อไป

จากการศึกษาครั้งนี้ ผู้วิจัยได้สังเคราะห์ประเด็นที่ได้จากการศึกษา เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง ดังนี้ คือ

1. คนรักเพศเดียวกันมีปรากฏอยู่ในทุกสังคมตั้งแต่สมัยโบราณเป็นต้นมา ในบางสังคมถือเป็นสิ่งที่ยอมรับได้ แต่ในอีกหลายๆ สังคมกลับเป็นสิ่งที่ต้องห้าม การรักเพศเดียวกันจะถือเป็นสิ่งผิดปกติหรือไม่ผิดปกติ ขึ้นอยู่กับกรให้คุณค่าของคนในสังคมในเรื่องคนรักเพศเดียวกัน ในแต่ละสังคมและจากกรอบความคิดที่ใช้ตัดสินด้วย ซึ่งในปัจจุบันไม่ถือว่าการรักเพศเดียวกันเป็นสิ่งที่ผิดปกติอีกต่อไป

2. การค้นพบอัตลักษณ์ทางเพศของคนนั้น จะเริ่มตั้งแต่ช่วงวัยรุ่น ซึ่งในเพศชายและเพศหญิงจะมีความแตกต่างกันไปตามลักษณะทางเพศ ส่วนผู้ที่รักเพศเดียวกันจะค้นพบว่าตนเองมีความแตกต่างจากผู้อื่น บางรายเกิดความตระหนกตกใจ สับสน และพยายามหาข้อมูลความรู้เกี่ยวกับคนรักเพศเดียวกันจนกระทั่งเข้าใจ และยอมรับความเป็นคนรักเพศเดียวกันของตนในที่สุด

3. คนรักเพศเดียวกันในสังคมไทยนั้นเป็นสิ่งที่มาช้านานแล้วเช่นกัน ไม่ได้เป็นการรับเอาวัฒนธรรมมาจากประเทศตะวันตกแต่อย่างใด เพียงแต่ในบริบทของสังคมไทยนั้น การขยายตัวของเมืองทำให้คนต้องพึ่งพาตนเองมากขึ้น และการอาศัยอยู่ในต่างถิ่นทำให้คนรักเพศเดียวกันมีความกล้าที่จะเปิดเผยตัวเองมากขึ้น ในขณะที่สังคมส่วนใหญ่รับรู้ว่ามีคนรักเพศเดียวกันอยู่ร่วมในสังคม แต่ก็ยังมีความเข้าใจผิดเกี่ยวกับคนรักเพศเดียวกันไปต่างๆ นานา

4. หญิงรักหญิงและชายรักชาย ถึงแม้ว่าจะเป็นคนรักเพศเดียวกันเช่นกัน แต่ต่างก็มีวิถีชีวิตคนละแบบ และเผชิญกับปัญหาที่แตกต่างกัน และการที่จะระบุว่าใครเป็นคนรักเพศเดียวกันนั้นควรมาจากคนนั้นกำหนดและให้ความหมายความเป็นคนรักเพศเดียวกันของตนเอง

5. คนรักเพศเดียวกันมักจะประสบปัญหาเรื่องการมีอคติ เลือกปฏิบัติ ถูกกีดกัน ตลอดจนการถูกทำร้ายเนื่องมาจากการความรู้ความเข้าใจที่ถูกต้องในเรื่องของคนรักเพศเดียวกัน

6. การกล่าวถึงคนรักเพศเดียวกันในระบบการศึกษาไทยยังมีน้อย เป็นความรู้ที่เก่า และค่อนข้างจะมีอคติอยู่ไม่น้อย การเรียนรู้ในโรงเรียนยังไม่พอเพียงและขึ้นไปในทางที่ทำให้รังเกียจคนรักเพศเดียวกัน หรือในบางครั้งอาจจะเป็นการส่งเสริมให้เด็กเป็นคนรักเพศเดียวกันโดยขาดการไตร่ตรอง ในปัจจุบันยังไม่มีเนื้อหาความรู้ส่วนใดที่กล่าวถึงวิถีชีวิตความเป็นตัวตนของคนรักเพศเดียวกัน ทำให้เด็กขาดการเรียนรู้ที่ดีในเรื่องนี้

7.งานวิจัยในต่างประเทศมีการศึกษาในประเด็นของคนรักเพศเดียวกันไว้มากมาย ซึ่งส่วนใหญ่เป็นการสำรวจเรื่องคนรักเพศเดียวกันในสังคมต่างๆ รวมไปถึงการรับรู้และแสดงอัตลักษณ์ของคนรักเพศเดียวกัน

8.งานวิจัยในประเทศไทยที่เกี่ยวกับเรื่องเพศ นิยมศึกษาค่านิยมทางเพศ พัฒนาการทางเพศ พฤติกรรมและความเสี่ยงทางเพศมากกว่า ส่วนในเรื่องของคนรักเพศเดียวกัน มักศึกษาถึงสาเหตุและภูมิหลังของคนรักเพศเดียวกัน ความคิดเห็นที่มีต่อคนรักเพศเดียวกัน มีผู้ศึกษาชีวิตของคนรักเพศเดียวกันอยู่บ้างแต่เป็นส่วนน้อย และองค์ความรู้ก็ยังมีไม่มากพอที่จะพัฒนาเป็นเนื้อหาการเรียนรู้อีกได้

สิ่งที่ผู้วิจัยได้ค้นพบจากการศึกษาเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องในครั้งนี้ พบว่าสภาพของสังคมที่เปลี่ยนไป และการขยายตัวของความรู้ที่มีอยู่ในโลก ทำให้องค์ความรู้เกี่ยวกับคนรักเพศเดียวกันได้เปลี่ยนแปลงและพัฒนาไปมาก จนทำให้การรักเพศเดียวกันที่เคยเป็นสิ่งที่ถือว่าเป็นความผิดปกติกลายเป็นสิ่งที่ถือว่าปกติ เป็นความชอบส่วนบุคคล ในขณะที่เดียวกันเมื่อมามองในบริบทของสังคมไทย ถึงแม้ว่าจะมีเจตนาเรียกร้องจากกรมสุขภาพจิตว่าการรักเพศเดียวกันไม่ใช่ความผิดปกติ แต่ผู้คนในสังคมไทยก็ยังคงมีความเข้าใจที่ผิดตามเดิม

ในส่วนของภาคการศึกษา การนำเสนอเนื้อหาความรู้เรื่องคนรักเพศเดียวกันในระบบการศึกษาก็ยังคงนำเสนอเนื้อหาที่เป็นไปในทิศทางลบ และอ้างอิงมาจากความรู้ความเข้าใจที่ผิด อีกทั้งไม่ได้มีการกล่าวถึงคนรักเพศเดียวกันในฐานะของสมาชิกในสังคม ที่นำเสนอเรื่องราวชีวิตความเป็นอยู่ ความรู้สึกนึกคิด ค่านิยม ทักษะชีวิตที่มีต่อสังคม ตลอดจนปัญหาและอุปสรรคในการใช้ชีวิตในสังคมที่ยังมีทัศนคติที่เป็นลบต่อคนรักเพศเดียวกัน

การนำเสนอเนื้อหาสาระการเรียนรู้ในเรื่องของคนรักเพศเดียวกัน ในฐานะที่เป็นสมาชิกของสังคมนั้น จำเป็นต้องศึกษาจากวิถีชีวิตของคนรักเพศเดียวกันเป็นหลักทั้งหญิงรักหญิงและชายรักชาย ทั้งนี้เพื่อที่จะได้ทราบถึงลักษณะชีวิตของคนรักเพศเดียวกันในความเป็นจริง เพื่อนำไปสู่การสร้างองค์ความรู้ และเสนอแนวทางการให้การศึกษาเพื่อความเข้าใจในวิถีชีวิตของคนรักเพศเดียวกันเดียวกันต่อไป โดยในการศึกษาวิถีชีวิตของคนรักเพศเดียวกันนี้ควรศึกษาในแง่ของวิถีการใช้ชีวิตในสังคม โดยศึกษาจากประสบการณ์ชีวิตของคนรักเพศเดียวกัน ซึ่งควรครอบคลุมในประเด็นต่างๆ ดังต่อไปนี้

1. การศึกษาวิถีชีวิตของคนรักเพศเดียวกัน ควรศึกษาการใช้ชีวิตทั้งของหญิงรักหญิงและชายรักชาย เนื่องจากคนรักเพศเดียวกันทั้งสองกลุ่มนี้มีความแตกต่างกันในด้านเพศและมีความแตกต่างกันในด้านการใช้ชีวิต

2. วิถีชีวิตของคนรักเพศเดียวกันควรประกอบไปด้วยประสบการณ์ต่างๆ ของคนรักเพศเดียวกันนิยมต่างๆ ปัญหาและอุปสรรคในชีวิตจากการเป็นคนรักเพศเดียวกัน รวมไปถึงการใช้ชีวิตในสังคมปัจจุบัน โดยสิ่งที่ควรศึกษาเพื่อทำความเข้าใจคนรักเพศเดียวกัน ได้แก่

- 2.1 ประสบการณ์ในวัยเด็กของคนรักเพศเดียวกัน
- 2.2 การยอมรับและเข้าสู่ความเป็นคนรักเพศเดียวกัน
- 2.3 การหาความรู้และแหล่งความรู้ของคนรักเพศเดียวกัน
- 2.4 ค่านิยมและการรับรู้ตัวตนของคนรักเพศเดียวกัน
- 2.5 ค่านิยมทางเพศและความสัมพันธ์ของคนรักเพศเดียวกัน
- 2.6 แนวคิดเกี่ยวกับการมีครอบครัวของคนรักเพศเดียวกัน
- 2.7 การวางตัวในสังคมของคนรักเพศเดียวกัน
- 2.8 การใช้ชีวิตในฐานะคนรักเพศเดียวกัน
- 2.9 ปัญหาและอุปสรรคในชีวิตของคนรักเพศเดียวกัน

3. แนวทางการให้การศึกษาเพื่อความเข้าใจในวิถีชีวิตของคนรักเพศเดียวกัน ควรเป็นแนวทางการศึกษาที่สามารถนำไปใช้ประโยชน์ได้จริง ซึ่งควรสอดคล้องกับกลุ่มเป้าหมายที่สำคัญคือกลุ่มวัยรุ่นที่เป็นวัยที่กำลังแสวงหาอัตลักษณ์ทางเพศของตน ดังนั้นแนวทางในการจัดการเรียนรู้ควรคำนึงถึงเป้าหมายที่ชัดเจน เนื้อหาสาระที่มีพื้นฐานมาจากชีวิตจริงของคนรักเพศเดียวกัน กิจกรรมการเรียนรู้ที่เหมาะสมและมีการวัดและประเมินผลที่มีประสิทธิภาพ

การศึกษาวิถีชีวิตของคนรักเพศเดียวกันเพื่อแสวงหาแนวทางในการให้การศึกษ เพื่อความเข้าใจในวิถีชีวิตของคนรักเพศเดียวกัน น่าจะเป็นวิธีการที่เหมาะสมที่จะนำเสนอเนื้อหาสาระการเรียนรู้เรื่องคนรักเพศเดียวกันในฐานะของกลุ่มคนที่ใช้ชีวิตร่วมกันในสังคม ในแง่ของความเป็นคนที่มีอัตลักษณ์ทางเพศที่แตกต่างจากคนส่วนใหญ่ของสังคม เพื่อให้ผู้เรียนได้มีความรู้ และความเข้าใจคนรักเพศเดียวกันได้ถูกต้องยิ่งขึ้น

ด้วยเหตุนี้ ผู้วิจัยจึงมีความสนใจที่จะศึกษาเรื่องราววิถีชีวิตของคนรักเพศเดียวกัน เพื่อนำเสนอแนวทางการให้การศึกษ เพื่อความเข้าใจในวิถีชีวิตของกลุ่มคนรักเพศเดียวกัน โดยมีกลุ่มเป้าหมายที่สำคัญคือกลุ่มวัยรุ่น ซึ่งเป็นวัยที่กำลังอยู่ในช่วงการแสวงหาอัตลักษณ์ทางเพศของตน เพื่อช่วยให้วัยรุ่นมีเครื่องมือในการเรียนรู้ที่เหมาะสมในการสร้างความรู้ความเข้าใจ ที่ถูกต้องต่อคนรักเพศเดียวกัน และอยู่ร่วมกันในสังคมได้อย่างมีความสุขและปราศจากอคติต่อคนรักเพศเดียวกัน

สถาบันวิทยบริการ
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

บทที่ 3 วิธีดำเนินการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาวิถีชีวิตของกลุ่มคนรักเพศเดียวกัน โดยศึกษาวิถีชีวิตของกลุ่มหญิงรักหญิงและกลุ่มชายรักชายว่ามีลักษณะเป็นอย่างไร เพื่อนำไปพัฒนาเป็นเนื้อหาการเรียนรู้อันเหมาะสมแก่เด็กวัยรุ่น

ผู้วิจัยใช้วิธีการศึกษาวิจัยภาคสนามเป็นหลัก เป็นวิธีการวิจัยเชิงคุณภาพ ซึ่งเป็นการแสวงหาความรู้ โดยพิจารณาปรากฏการณ์สังคมจากสภาพแวดล้อมตามความเป็นจริงในทุกมิติ เพื่อหาความสัมพันธ์ของปรากฏการณ์กับสภาพแวดล้อมนั้น วิธีการวิจัยเชิงคุณภาพนี้จะสนใจข้อมูลด้านความรู้สึกนึกคิด ความหมาย ค่านิยม หรืออุดมการณ์ของบุคคลนอกเหนือไปจากข้อมูลเชิงปริมาณ โดยใช้การสังเกตแบบมีส่วนร่วมและการสัมภาษณ์อย่างไม่เป็นทางการเป็นวิธีหลักในการเก็บข้อมูล และเน้นการวิเคราะห์ข้อมูลโดยการตีความสร้างข้อสรุปแบบอุปนัย (สุภางค์ จันทวานิช, 2545:13) ซึ่งผู้วิจัยเห็นว่า การวิจัยเชิงคุณภาพนี้เป็นวิธีที่เหมาะสมที่สุดสำหรับการวิจัยครั้งนี้เพื่อให้ได้ข้อมูลที่ตรงกับความเป็นจริงมากที่สุด

วิธีการวิจัยเชิงคุณภาพที่ผู้วิจัยจะนำมาใช้ในการศึกษาครั้งนี้ คือ การศึกษาวิจัยเชิงชาติพันธุ์วรรณา (Ethnographic research) เป็นการเน้นการศึกษาเฉพาะกลุ่มคน โดยผู้วิจัยต้องศึกษาระบบความหมายในวัฒนธรรม แล้วนำมาตีความจากสิ่งที่เห็นและรับรู้ และจากข้อมูลเบื้องต้นจากนั้นจึงนำมาสรุป (สุภางค์ จันทวานิช ใน ทิศนา แคมณี และ สร้อยสน สกลรักษ์ , 2540 : 199-200) โดยใช้กระบวนการสังเกตพฤติกรรม และวิถีชีวิตของกลุ่มทางสังคมและวัฒนธรรมกลุ่มใดกลุ่มหนึ่ง (ชาย โฟธิสิตา ใน เบญจา ยอดดำเนิน แอ็ดติงส์, นุปผา ศิริวัศมี และ วาทีณี บุญชะลิกษ์, 2533 : 38) การวิจัยเชิงชาติพันธุ์วรรณาเป็นวิธีการวิจัยที่เน้นปรากฏการณ์ในสังคมมากกว่าที่จะเป็นการทดสอบสมมติฐานของผู้วิจัย เน้นไปที่การเก็บข้อมูลที่เป็นรายละเอียดของกรณีศึกษาอย่างเจาะลึก และนำมาวิเคราะห์ข้อมูลด้วยการตีความความหมายและความสัมพันธ์ของการกระทำของมนุษย์ และสิ่งที่มนุษย์สร้างขึ้น เช่น ภาษา และวัฒนธรรม (Paul Atkinson and Martyn Hammersley ใน Norman K. Denzin and Yvonna S. Lincoln, 1998: 110-111)

ลักษณะที่สำคัญของการวิจัยเชิงชาติพันธุ์วรรณา หรือการวิจัยเชิงคุณภาพ ตามที่ สุกงาศ์ จันทวานิช (2545) ให้แนวทางไว้ ดังนี้

1. เน้นการมองปรากฏการณ์ให้เห็นภาพรวม โดยการมองจากหลายแง่มุม การศึกษาปรากฏการณ์สังคมจะต้องกระทำโดยศึกษาปรากฏการณ์นั้นจากแง่มุม หรือแนวคิดที่มีความหลากหลายมากกว่ายึดแนวคิดอันใดอันหนึ่งเป็นหลัก นอกจากนั้นยังต้องไม่พิจารณาปรากฏการณ์อย่างเป็นเศษเสี้ยวหรือดูเพียงด้านใดด้านหนึ่ง จึงมักศึกษาตัวแปรจำนวนมากและเป็นสหวิทยาการ

2. เป็นการศึกษาติดตามระยะยาวและเจาะลึก เพื่อให้เข้าใจความเปลี่ยนแปลงของปรากฏการณ์สังคมซึ่งมีความเป็นพลวัต การวิจัยเชิงคุณภาพจึงใช้วิธีการศึกษาติดตามเป็นเวลายาวนาน การวิจัยจึงมักกินเวลาเป็นปี เพื่อจะให้เห็นสภาพความเปลี่ยนแปลงในระยะต่างๆ นอกจากนั้นก็จะเป็นการศึกษาเจาะลึก เช่น การศึกษาเฉพาะกรณี หรือการศึกษาเฉพาะบุคคล เพื่อให้ทำความเข้าใจได้อย่างลึกซึ้งและสามารถมองภาพได้จากหลายแง่มุม

3. ศึกษาปรากฏการณ์ในสภาพแวดล้อมตามธรรมชาติ เพื่อให้เข้าใจความหมายของปรากฏการณ์ นักวิจัยเชิงคุณภาพจึงศึกษาปรากฏการณ์ในสภาพแวดล้อมตามความเป็นจริง มักมีการวิจัยในสนาม (Field research) ในการวิจัยจะไม่มีกระบวนการควบคุมและทดลองในห้องปฏิบัติการ เพราะทำให้ผู้วิจัยไม่เห็นปรากฏการณ์ในบริบททางสังคมและวัฒนธรรม

4. คำนึงถึงความเป็นมนุษย์ของผู้ถูกวิจัย ด้วยเหตุที่การศึกษาปรากฏการณ์สังคมเป็นการศึกษามนุษย์ นักวิจัยเชิงคุณภาพจึงให้ความสำคัญและความเคารพผู้ถูกวิจัยในฐานะที่เป็นเพื่อนมนุษย์ ดังจะเห็นได้จากการที่นักวิจัยเชิงคุณภาพจะเข้าไปสัมผัสคนเหล่านั้น สร้างความสนิทสนมและความไว้วางใจ พยายามทำความเข้าใจคนเหล่านั้นแบบเอาใจเขามาใส่ใจเรา จนกระทั่งในที่สุดไม่มีการแบ่งเป็นเขาเป็นเรา พร้อมกันนั้นผู้วิจัยก็จะไม่นำข้อมูลของผู้ถูกวิจัยไปใช้ในทางที่จะก่อให้เกิดความเสียหายแก่ผู้ถูกวิจัย ไม่ฝืนใจถ้าผู้ถูกวิจัยไม่เต็มใจหรือไม่ต้องการให้ความร่วมมือ นักวิจัยเชิงคุณภาพจะเข้าไปสัมผัสกับผู้ถูกวิจัยมากกว่าจะใช้เครื่องวิจัยอื่นใดเป็นสื่อกลาง และจะไม่มุ่งรักษาสภาพภววิสัยโดยวิธีแบ่งเส้นกั้นระหว่างผู้วิจัยกับผู้ถูกวิจัย

5. ใช้การพรรณนาและการวิเคราะห์ข้อมูลแบบอุปนัย ในการศึกษาชุมชนหรือการศึกษาเฉพาะกรณี เพื่อให้เห็นภาพรวมในขั้นแรก นักวิจัยเชิงคุณภาพจะให้รายละเอียดเกี่ยวกับสภาพทั่วไปของกรณีที่ศึกษาในลักษณะของการพรรณนา ส่วนใหญ่จะเป็นข้อมูลเกี่ยวกับแบบแผนการดำเนินชีวิตในด้านต่างๆ ข้อมูลเหล่านี้เป็นข้อมูลที่จำเป็นเพราะช่วยให้ผู้อ่านงานวิจัยเกิดความเข้าใจปรากฏการณ์ได้ดีขึ้น และอาจตรวจสอบข้อมูลได้ด้วย ส่วนในการวิเคราะห์ นักวิจัยเชิงคุณภาพจะใช้วิธีการตีความสร้างข้อสรุปแบบอุปนัย (induction) เป็นวิธีการวิเคราะห์ที่สำคัญ วิธีการนี้คือการนำข้อมูลเชิงรูปธรรมย่อยๆ หลายๆ กรณีมาสรุปเป็นข้อสรุปเชิงนามธรรมโดยพิจารณาลักษณะร่วมที่พบ ในการวิจัยเชิงคุณภาพจะเน้นการวิเคราะห์แบบอุปนัยมากกว่าการใช้สถิติตัวเลข

6. เน้นปัจจัยหรือตัวแปรด้านความรู้สึกนึกคิด จิตใจ ความหมายในการศึกษาปรากฏการณ์สังคม นักวิจัยเชิงคุณภาพจะเน้นความสำคัญของตัวแปรด้านจิตใจ ความรู้สึกนึกคิด และความหมายที่มนุษย์กำหนดขึ้น องค์ประกอบเหล่านี้คือสิ่งที่นักปรากฏการณ์นิยมให้ความสำคัญ นักวิจัยเชิงคุณภาพเชื่อว่าองค์ประกอบด้านจิตใจ ความคิดและความหมายคือสิ่งที่อยู่เบื้องหลังพฤติกรรมมนุษย์ และเป็นตัวกำหนดพฤติกรรมที่มนุษย์แสดงออกมา จึงจำเป็นต้องทำความเข้าใจให้ชัดเจนจึงสามารถอธิบายปรากฏการณ์ได้

วิธีการดำเนินการวิจัย

ในการวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยใช้วิธีการศึกษาภาคสนามเป็นหลักเพื่อศึกษาวิถีชีวิต การใช้ชีวิตประจำวัน ปัญหาและอุปสรรคในการใช้ชีวิต การปรับตัว มุมมอง ทักษะคิดที่มีต่อโลก ชีวิตและสังคม ค่านิยม ความคิดความเชื่อ ตลอดจนตัวตนของคนรักเพศเดียวกันในบริบทของสังคมไทย ในเชิงชาติพันธุ์วรรณา เพื่อที่จะนำข้อมูลที่ได้ขึ้นมาเป็นพื้นฐานในการพัฒนาเนื้อหาการเรียนรู้ที่เหมาะสมสำหรับเด็กวัยรุ่น

การศึกษामาศานามมีรายละเอียด ดังนี้

การคัดเลือกกรณีศึกษา การศึกษาคั้งนี้ ผู้วิจัยได้กำหนดเกณฑ์ในการคัดเลือกกรณีศึกษา เพื่อให้ตอบสนองวัตถุประสงค์ของการวิจัย ดังนี้

1. เป็นกลุ่มคนรักเพศเดียวกันที่เปิดเผยตนต่อสาธารณชน
2. เป็นกลุ่มคนรักเพศเดียวกันที่มีทิศทางการทำงานในการเผยแพร่ความรู้ความเข้าใจในเรื่องของคนรักเพศเดียวกันแก่คนทั่วไป

จากเกณฑ์ที่ตั้งไว้ดังกล่าว ผู้วิจัยจึงได้กรณีศึกษาที่เหมาะสม ได้แก่

1. กลุ่มหญิงรักหญิง คือ กลุ่มอัญจารี
2. กลุ่มชายรักชาย คือ กลุ่มฟ้าสีรุ้ง

การเก็บข้อมูลภาคสนาม ผู้วิจัยจะใช้วิธีการสังเกตแบบมีส่วนร่วม สังเกตแบบไม่มีส่วนร่วม การสัมภาษณ์เชิงลึก และวิธีการสนทนากลุ่ม โดยมีขั้นตอนดังนี้ คือ

1. การสังเกตแบบมีส่วนร่วม เป็นการเก็บข้อมูลด้วยการเข้าร่วมกิจกรรมบางอย่างของกลุ่มคนรักเพศเดียวกัน เช่น กิจกรรมการพบปะประจำเดือน กิจกรรมการให้ความรู้ต่างๆ ภายในกลุ่มและภายนอกกลุ่ม

2. สังเกตแบบไม่มีส่วนร่วม จะใช้ในกรณีที่ผู้วิจัยไม่สามารถเข้าไปสังเกตแบบมีส่วนร่วมได้ หรือในกรณีที่กรณีศึกษาไม่สะดวกใจที่จะให้สังเกตแบบมีส่วนร่วม ซึ่งในกรณีนี้ผู้วิจัยจะเป็นผู้สังเกตโดยกระทำตนเป็นบุคคลภายนอก ไม่เข้าไปร่วมในกิจกรรมที่กลุ่มคนรักเพศเดียวกันทำ

3.การสัมภาษณ์เชิงลึก เพื่อรวบรวมรายละเอียดให้ครอบคลุมเนื้อหาที่ผู้วิจัยต้องการศึกษาอย่างลุ่มลึก โดยเฉพาะข้อมูลเกี่ยวกับวิถีชีวิตของคนรักเพศเดียวกัน การใช้ชีวิตประจำวัน ความคิด ค่านิยม ทศนคติที่มีต่อสังคม และคนรอบข้าง ปัญหาอุปสรรคในการดำเนินชีวิต และการปรับตัว เป็นต้น ในการสัมภาษณ์นี้ ผู้วิจัยจะใช้วิธีการสัมภาษณ์แบบไม่เป็นทางการ (informal interview) ตามแนวทางของ สุภางศ์ จันทวานิช (2545) เป็นหลัก และการสัมภาษณ์เชิงลึก (Indepth interview) แก่ผู้ให้ข้อมูลสำคัญ (key informant interview) โดยสัมภาษณ์เชิงลึก หญิงรักหญิงจำนวน 5 คน และชายรักชาย จำนวน 5 คน แล้วนำมาวิเคราะห์ในตารางเปรียบเทียบ เพื่อให้ได้ประเด็นในการนำเสนอเนื้อหาการเรียนรู้ที่จะนำไปจัดสนทนากลุ่มต่อไป

4.การจัดสนทนากลุ่ม (Focus group) เพื่อศึกษาและรวบรวมความคิดเห็นของผู้ร่วมสนทนาในประเด็นที่ผู้วิจัยได้กำหนดไว้ ซึ่งในการวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยจะเน้นไปที่ประเด็นของการแสวงหาแนวทางและนำเสนอเนื้อหาการเรียนรู้เกี่ยวกับคนรักเพศเดียวกันที่เหมาะสมสำหรับวัยรุ่นเป็นหลัก

ในการจัดสนทนากลุ่ม เพื่อให้ได้ความคิดเห็นที่หลากหลายเพื่อจะนำเสนอแนวทางการให้การศึกษาเพื่อความเข้าใจในวิถีชีวิตของคนรักเพศเดียวกัน ดังนั้นผู้วิจัยจึงได้แบ่งผู้ร่วมสนทนากลุ่มออกเป็น 4 กลุ่ม ดังนี้

1.กลุ่มผู้ปกครองของเด็กที่รักเพศเดียวกัน

2.กลุ่มครูอาจารย์ของเด็กที่รักเพศเดียวกัน

3.กลุ่มเด็กที่รักเพศเดียวกัน

4.กลุ่มเพื่อนของเด็กที่รักเพศเดียวกัน

ในแต่ละกลุ่มจะมีผู้เข้าร่วมสนทนากลุ่มประมาณ กลุ่มละ 8-10 คน

สำหรับการกำหนดประเด็นในการสนทนากลุ่มนั้น ผู้วิจัยจะนำมาจากประเด็นที่ผ่านการวิเคราะห์ข้อมูลจากการสัมภาษณ์กลุ่มหญิงรักหญิงและชายรักชายเรียบร้อยแล้ว

3. การวิเคราะห์ข้อมูลเชิงคุณภาพ ในการวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยจะใช้วิธีการวิเคราะห์ โดยการเปรียบเทียบข้อมูล (Constant Comparison) โดยใช้แนวทางการวิเคราะห์ของ Glaser และ Strauss (1967) (อ้างใน สุภางค์ จันทวานิช, 2545 : 139-142) เพื่อนำไปสู่การสร้างข้อสรุปในเรื่องวิถีชีวิตของคนรักเพศเดียวกัน อันจะเป็นพื้นฐานในการพัฒนาเนื้อหาการเรียนรู้สำหรับเด็กวัยรุ่นต่อไป ซึ่งในการวิเคราะห์ข้อมูล มีรายละเอียดและขั้นตอน ดังต่อไปนี้

การวิเคราะห์โดยการเปรียบเทียบข้อมูล (Constant Comparison) คือ การใช้วิธีการเปรียบเทียบ โดยการนำข้อมูลมาเปรียบเทียบเป็นปรากฏการณ์ ในการวิเคราะห์จะนำไปสู่การสร้างข้อสรุปเชิงนามธรรมและการสร้างทฤษฎี โดยมีขั้นตอนในการวิเคราะห์เปรียบเทียบ ดังนี้

ก. เปรียบเทียบเหตุการณ์ (incidents) ต่าง ๆ จากบันทึกภาคสนาม โดยจำแนกข้อมูลหรือเหตุการณ์ออกเป็นประเภท(categories) ต่าง ๆ โดยใช้การลงรหัสหรือตามกรอบประเด็นการวิเคราะห์ที่กำหนด เมื่อแยกประเภทเหตุการณ์หนึ่ง ๆ แล้ว ให้เปรียบเทียบเหตุการณ์เหล่านี้กับเหตุการณ์ก่อนๆ ที่เกิดขึ้นกับคนกลุ่มเดิมหรือกลุ่มอื่นที่ใช้ระบบจำแนกประเภทระบบเดียวกัน

ข. ประมวลประเภทของข้อมูลและคุณลักษณะ (properties) ของประเภทเข้าด้วยกัน เป็นการสังสมข้อค้นพบหรือข้อสรุปย่อยๆ จากการเปรียบเทียบประเภทของข้อมูลและคุณลักษณะของประเภทซึ่งกันและกัน เมื่อเปรียบเทียบแล้วผู้วิจัยก็จะเริ่มเชื่อมโยงข้อมูลเหล่านั้น ทำให้เห็นความสัมพันธ์และเกิดเป็นกรอบแนวคิดย่อยๆ ขึ้น

ค. ขยายวงของการเปรียบเทียบแล้วเลือกเฟ้นเหตุการณ์ที่เป็นกุญแจสำคัญ ผู้วิจัยจะใช้กรอบแนวคิดที่ได้จากการสรุปลักษณะความสัมพันธ์ของข้อมูลในเหตุการณ์ต่างๆ ตามข้อ ข. มาพิจารณาดูเหตุการณ์อื่นๆ ที่มีปรากฏอยู่ในสังคม คุณลักษณะที่คล้ายคลึงและที่แตกต่างกันของข้อมูลก็จะมีมากขึ้น จากนั้นจึงตัดทอน (reduce) คุณลักษณะของข้อมูลที่เปรียบเทียบกันจนเหลือแต่คุณลักษณะร่วมที่มีความหมายเท่านั้น

ง.สร้างข้อสรุป จากการตัดทอนข้อมูลให้เหลือแต่คุณลักษณะร่วมที่มีความหมายและได้พิจารณาความสัมพันธ์ของข้อมูลแล้ว ผู้วิจัยก็จะสร้างข้อสรุปเกี่ยวกับข้อมูลที่ได้อีกครั้ง

ในการศึกษาวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยได้แบ่งขั้นตอนในการศึกษาเป็น 4 ระยะเวลา ได้แก่

ระยะที่ 1 ศึกษาภาคสนามจากกรณีศึกษาโดยการสัมภาษณ์เชิงลึก และสังเกตแบบมีส่วนร่วมและแบบไม่มีส่วนร่วม

ระยะที่ 2 วิเคราะห์เปรียบเทียบประเด็นที่จะนำไปสู่เนื้อหาการเรียนรู้สำหรับวัยรุ่น

ระยะที่ 3 จัดสนทนากลุ่ม(Focus group) เพื่อแสวงหาแนวทางและนำเสนอเนื้อหาการเรียนรู้เกี่ยวกับคนรักเพศเดียวกันที่เหมาะสมสำหรับวัยรุ่น

ระยะที่ 4 สรุปผลงานวิจัย

เมื่อได้ข้อมูลครบถ้วนแล้ว ผู้วิจัยจะนำเสนอผลการวิจัยด้วยวิธีการพรรณนา และมีตารางประกอบ

สถาบันวิทยบริการ
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

บทที่ 4

วิถีชีวิตของหญิงรักหญิง

ลักษณะชีวิตของหญิงรักหญิงนั้นจะเริ่มตั้งแต่การที่หญิงรักหญิงแต่ละคนเริ่มที่จะตระหนักและรู้ว่าตนเองแตกต่างจากหญิงทั่วไป ซึ่งบางคนจะพบว่าตัวเองรักเพศเดียวกันตั้งแต่ยังเด็ก ในขณะที่บางคนก็ค้นพบตนเองเมื่อเริ่มเข้าสู่วัยรุ่นแล้ว แต่การที่จะระบุว่าใครเป็นหญิงรักหญิงหรือไม่ นั้นขึ้นอยู่กับว่าความรู้สึกที่มีต่อเพศเดียวกันนั้นเป็นไปในลักษณะที่มีความดึงดูดใจทางเพศ และได้ทดลองใช้ชีวิตแบบหญิงรักหญิงชั่วระยะเวลาหนึ่งแล้ว

การใช้ชีวิตของหญิงรักหญิงนั้นเมื่อเทียบกับหญิงทั่วไปแล้ว อาจจะไม่มีความแตกต่างกันมากนัก เพราะพวกเธอก็ยังคงเป็นผู้หญิงที่จะต้องยอมรับกฎเกณฑ์ที่สังคมกำหนดไว้สำหรับผู้หญิงอยู่นั่นเอง สิ่งที่ทำให้พวกเธอแตกต่างจากผู้หญิงทั่วไปคือการที่เธอไม่ได้มีความรักเกิดขึ้นกับผู้ชายแต่จะเกิดขึ้นกับผู้หญิงด้วยกัน การที่มีคู่เป็นเพศเดียวกันทำให้หญิงรักหญิงต้องสับสนในช่วงที่มีความรักครั้งแรกและยังไม่เข้าใจตนเอง และต้องเผชิญกับความขัดแย้งภายในจิตใจที่ต่อสู้กันระหว่างอุดมการณ์ของสังคมแบบหญิงชาย ความรู้สึกของตนเอง และการยอมรับของครอบครัว เมื่อหญิงรักหญิงได้ตระหนักและมั่นใจว่าไม่สามารถเปลี่ยนตนเองไปชอบผู้ชายได้แล้ว ก็จะยอมรับและเข้าสู่การใช้ชีวิตในแบบของหญิงรักหญิงในที่สุด ซึ่งในช่วงแรกอาจจะประสบกับความยากลำบากในการแสวงหาความรู้เกี่ยวกับหญิงรักหญิง และการปรับตัวเข้าสู่ภาวะความเป็นหญิงรักหญิงแต่เมื่อได้เริ่มรู้จักกับกลุ่มเพื่อนที่มีลักษณะเดียวกัน มีการแลกเปลี่ยนประสบการณ์ระหว่างกันก็จะเกิดการเรียนรู้การใช้ชีวิตแบบหญิงรักหญิง

จากการที่ผู้วิจัยได้สัมภาษณ์เชิงลึกหญิงรักหญิงจำนวน 5 คน และได้ร่วมสังเกตทั้งแบบมีส่วนร่วมและแบบไม่มีส่วนร่วมภายในกลุ่มหญิงรักหญิง ผู้วิจัยจึงขอนำเสนอวิถีชีวิตของหญิงรักหญิง ดังมีรายละเอียดของผู้ให้ข้อมูล ทั้ง 5 คน ดังนี้

ตารางที่ 1 รายละเอียดผู้ให้สัมภาษณ์หญิงรักหญิง

นามสมมติ	อายุ	อาชีพ	ค่านิยมตนเอง	ภูมิหลังครอบครัว	ภูมิหลังการศึกษา
คุณแก้ว	30 ปี	นักศึกษา	ทอม	ญาติเลี้ยงดู ไม่สนิทกับบิดาและมารดา	เรียนโรงเรียนสหศึกษา มาโดยตลอด
คุณเจี๊ยบ	32 ปี	รับราชการ	ดี้	มารดาเข้มงวด อยู่ในกฎเกณฑ์ที่เคร่งครัด	เรียนโรงเรียนสหศึกษา ต่อมาเข้าเรียนต่อพยาบาลซึ่งมีเฉพาะผู้หญิงเท่านั้น
คุณปลา	43 ปี	พนักงานบริษัท	ทอม	มารดาเป็นหัวหน้าครอบครัว	เรียนโรงเรียนสหศึกษา มาโดยตลอด
คุณป๊อก	32 ปี	ไม่ได้ทำงาน	ทอม	ไม่สนิทกับบิดา	เรียนโรงเรียนสหศึกษา มาโดยตลอด
คุณปิ่น	44 ปี	แม่บ้าน	ดี้	บิดามารดาทะเลาะและหย่าร้างกัน	มัธยมต้นเรียนโรงเรียนหญิงล้วน ต่อมาจึงเข้าเรียนต่อ ในโรงเรียนสหศึกษาเรื่อยมา

ในการนำเสนอวิถีชีวิตของหญิงรักหญิง ผู้วิจัยขอนำเสนอเป็นประเด็นต่างๆ ที่ได้จากการสัมภาษณ์ และสอดแทรกเรื่องราวชีวิตของผู้ให้สัมภาษณ์ที่เป็นผู้มีประสบการณ์หลักในแต่ละประเด็น มาประกอบการวิเคราะห์ข้อมูลวิถีชีวิตของหญิงรักหญิงในการวิจัยครั้งนี้

เริ่มแรกที่แตกต่าง

หญิงรักหญิงส่วนใหญ่จะเริ่มรู้สึกตัวว่าชอบเพศเดียวกันตั้งแต่ในวัยเด็ก การรับรู้ตนเองว่าเป็นหญิงรักหญิงจะเกิดขึ้นไม่แน่นอน ซึ่งก็แล้วแต่บุคคลนั้นจะรู้ตัวเมื่อใด ในบางคนก็รู้ถึงความแตกต่างของตนเองตั้งแต่ยังเด็กนั้น เกิดจากความประทับใจที่มีต่อครูที่สอนในชั้นอนุบาล ซึ่งเป็นครูผู้หญิงเป็นอันดับแรก และความรู้สึกนั้นยังคงต่อเนื่องมาตลอดซึ่งผู้ให้สัมภาษณ์

ให้เหตุผลว่ารู้สึกประทับใจในความนุ่มนวลและความอ่อนโยนของครูท่านนั้น จึงทำให้ประทับใจ และมีความรู้สึกที่ดีต่อผู้หญิงซึ่งเป็นเพศเดียวกันเป็นพิเศษ

คุณแก้ว : คุณครูในดวงใจและความประทับใจในวัยเด็ก

คุณแก้วเป็นหญิงรักหญิงที่ให้นิยามตัวเองว่าเป็น “ทอม” ซึ่งเมื่อดูจากลักษณะท่าทางภายนอกที่ชอบนุ่งกางเกงยีนส์เก๋ๆ ใส่เสื้อยืดลายสก๊อตตัวใหญ่ ตัดผมทรงทรงแบบผู้ชาย เมื่อมองจากที่ไกลๆ แล้วคนทั่วไปอาจจะคิดว่าเป็นผู้ชายจริงๆ

คุณแก้วเกิดและเติบโตที่จังหวัดเพชรบูรณ์ เป็นครอบครัวชนบทที่บ้านมีสวนมะขามหวาน บิดาและมารดาเป็นชาวสวนทั้งคู่ คุณแก้วมีพี่น้อง 2 คน ตนเองเป็นคนโตและมีน้องสาวอีกคนที่อายุห่างกันหลายปี ทำให้ชีวิตในวัยเด็กเหมือนกับเป็นลูกคนเดียว ชีวิตส่วนใหญ่จะอยู่กับปู่และย่ามากกว่า เนื่องจากบิดาและมารดาไม่ค่อยมีเวลาเลี้ยงดู “...ชีวิตในวัยเด็กเหมือนกับเป็นลูกคนเดียว ชีวิตส่วนใหญ่ในวัยเด็กจะอยู่กับปู่กับย่ามากกว่า อยู่กับผู้ใหญ่ พ่อแม่ก็อยู่ด้วย แต่ว่าเขาจะไม่ค่อยมีเวลาเลี้ยงเรา...”

ช่วงชีวิตในวัยเด็กนั้น คุณแก้วจะชอบเล่นซุกซนกับเพื่อนผู้ชายมากกว่าการนั่งเล่นวาดตุ๊กตาแบบผู้หญิง ในช่วงที่เรียนชั้นอนุบาลคุณแก้วรู้สึกประทับใจความอ่อนโยนของครูที่สอนในตอนนั้นมาก จึงทำให้คุณแก้วเริ่มชอบผู้หญิงตั้งแต่ตอนนั้นเป็นมา ตอนช่วงที่เรียนอนุบาลนั้น คุณแก้วไม่สามารถแบ่งแยกเพศได้ว่าคนไหนเป็นเพศชายคนไหนเป็นเพศหญิง และทั้งสองเพศมีความแตกต่างกันอย่างไร “...พูดถึงตอนเด็กๆ นี้นะคะ มันพูดถึงว่ายังไม่รู้สึกว่าแบ่ง ไม่สามารถแบ่งแยกได้ว่าอันนี้คือผู้ชายหรือผู้หญิง เพราะฉะนั้น แบบว่า คือจะรู้สึกชอบ ชอบคนที่อ่อนโยน รู้สึกอย่างนั้นว่าเราชอบคนที่อ่อนโยน เพราะฉะนั้นเพศแรกที่ทำให้เราประทับใจคือเพศหญิง ก็คือครูที่สอนเรานั้นเอง รู้สึกว่าเขาอ่อนโยนนะ น่ารักจัง ก็คือรู้สึกประทับใจ มีความประทับใจมากกว่า และก็มารู้ว่า...มาเริ่มรู้สึกว่ามันต้องแบ่งนะ แบ่งว่าเป็นผู้ชาย ผู้หญิง ก็คือเราจะเริ่มรู้ว่าผู้หญิงจะต้องแต่งงานกับผู้ชาย คือเมื่อก่อนเราไม่เข้าใจ...” เมื่อได้เรียนชั้นประถมจึงเริ่มรู้ว่าผู้ชายกับผู้หญิงมีความแตกต่างกันและผู้หญิงจะต้องคู่กับผู้ชาย แต่ก็เกิดคำถามขึ้นในใจว่าทำไมผู้หญิงจึงชอบผู้หญิงไม่ได้ แต่ในตอนนั้นคุณแก้วก็ไม่ได้รู้สึกว่าตนเองไม่ความผิดปกติจากคนอื่น ๆ แต่อย่างไร

ตลอดชีวิตวัยเด็กของคุณแก้วนั้น กลุ่มเพื่อนที่คบส่วนใหญ่จะเป็นเพื่อนผู้หญิง แม้จะเรียนโรงเรียนสหศึกษาก็ตาม คุณแก้วชอบที่จะอยู่ในกลุ่มผู้หญิงเพราะรู้สึกว่าคุณแก้วเข้มแข็งที่สุดในกลุ่มและมีความภาคภูมิใจมาก **“...มีความรู้สึกที่เราภูมิใจที่อยู่ในกลุ่มเพื่อนผู้หญิง ความรู้สึกที่เราเข้มแข็งที่สุดในกลุ่มนั้น เราภูมิใจมากกว่า...”** ในช่วงที่เรียนชั้นม.ปลายก็มีเพื่อนผู้ชายอยู่ในกลุ่มบ้าง แต่ก็จะเป็นเพื่อนผู้ชายที่มีลักษณะอ่อนโยนมากกว่าเพื่อนผู้ชายคนอื่นๆ

ในช่วงที่คุณแก้วเริ่มเข้าสู่วัยรุ่นและรู้ตนเองว่าชอบผู้หญิงนั้น ตอนแรกคิดว่าตัวเองอาจเป็นโรคจิต หรือหลงผิดไป หรือเป็นไปตามวัย แต่ก็เก็บไว้กับตัวเองคนเดียว คิดว่าคนอื่นๆ คงจะเหมือนกัน คุณแก้วเริ่มเปิดเผยว่าตนเองเป็นหญิงรักหญิงครั้งแรกกับกลุ่มเพื่อนเมื่อเริ่มเข้าเรียนชั้นมหาวิทยาลัยในกรุงเทพฯ ชีวิตมีอิสระมากขึ้นและมีเพื่อนๆ ที่หลากหลายเข้ามาเรียนด้วยกัน ในช่วงที่เปิดเผยตัวเองว่าชอบผู้หญิงนั้น เพื่อนๆ ของคุณแก้วมองเห็นเป็นเรื่องตลก คิดว่าเดี๋ยวก็คงจะเลิกชอบไปเองเมื่อเวลาผ่านไป แต่คุณแก้วรู้ตัวเองอยู่ตลอดเวลาว่าไม่สามารถเลิกได้ และเมื่อเปิดเผยตัวเองแล้วสบายใจมากกว่าตอนสมัยที่เรียนอยู่ในระดับมัธยมศึกษา เพราะไม่ต้องปกปิดลักษณะตัวเอง

คุณแก้วคิดว่าการที่หญิงชอบหญิงเป็นเรื่องปกติ แต่ก็ยังไม่แน่ใจว่าวันหนึ่งอาจจะชอบผู้ชาย ถ้ามีผู้ชายแบบคุณคนนั้นมาจับ แม้ว่าครั้งหนึ่งในชีวิตของคุณแก้วเคยมีผู้ชายมาจับ แต่ผู้ชายคนนั้นมีลักษณะไม่อ่อนโยน จึงไม่สามารถทำให้คุณแก้วประทับใจได้ **“...คิดว่าเราชอบความอ่อนโยนมากกว่านะ ทำให้เราคิดถึงคุณคนนั้น อยากได้คนแบบนั้นมาอยู่ใกล้ๆ กับเราอีก...”**

นอกจากคุณแก้วแล้ว **คุณป๊อก** ก็เป็นหญิงรักหญิงอีกคนหนึ่งประทับใจคุณครูอนุบาลเช่นกัน **“...ตอนอยู่อนุบาล...ตอนนั้นมีความรู้สึกว่าจะชอบ...ชอบครู ...เป็นครูผู้หญิงธรรมดา แต่เรามีความรู้สึกว่า...อาจจะเป็น...บางทีเขาใส่ใจเราเป็นพิเศษอะไรก็ได้แบบนี้ มัน...ไม่ทราบนะ มันจำไม่ได้ซะ แต่ว่ามีความรู้สึกที่เราอยากใกล้ชิด...จน...ไม่รู้สิ... ยอมรับนะฮะว่าเคยจูบปากกับเพื่อนผู้หญิงตอนอยู่อนุบาล...แต่ก็ไม่รู้สิ..ทำไมไม่รู้...”** (สัมภาษณ์คุณป๊อก, 28 ต.ค. 2546)

บางครั้งการรับรู้ตนเองและการยอมรับตนเองว่าเป็นหญิงรักหญิงจะมาจากกาที่หญิงรักหญิงคนนั้นสังเกตตนเอง ค่อยๆ ยอมรับและปรับตัวที่ละเล็กทีละน้อย ดังเช่นคุณปลาที่บอกตั้งแต่ต้นว่าเธอ born to be “ทอม” “...เราคิดว่า เราเป็นแบบ born to be นะ เพราะเท่าที่จำความได้ เท่าที่เริ่มต้นแหละ เท่าที่เล่าให้ฟังแหละตั้งแต่เด็กๆ นุ่งกระโปรงตัวเล็กๆ นั้นแหละ เริ่มมีความรู้สึกว่าคุณชอบเท่า นั้นแหละ รู้สึกว่า...เออ...อยากดูแลอยากเทคแคร์ อยากดูแล น่าสงสารผู้หญิงอ่อนแอนะ...” (สัมภาษณ์คุณปลา, 24 ต.ค.2546)

รู้จักโลกของหญิงรักหญิง

หญิงรักหญิงนั้น มักจะมีคำกล่าวกันว่า “ถ้าทอมไม่เจ้าชู้ก็เหมือนงูไม่มีพิษ” ซึ่งคำนี้แสดงให้เห็นค่านิยมทางเพศของหญิงรักหญิงที่มีความสัมพันธ์ไม่ยั่งยืนและนิยมเปลี่ยนคู่บ่อยๆ อย่างไม่รู้ตัว ยังมีหญิงรักอีกหลายคนที่มีทัศนคติในคำกล่าวนี้และคิดว่าเป็นเรื่องของแต่ละบุคคลมากกว่า ไม่ใช่ค่านิยมของหญิงรักหญิงทั้งหมดที่จะต้องมีความเจ้าชู้

คุณปลา : ทอมหัวเจ้าสำราญ

คุณปลาเป็นผู้หญิงทำงานที่มีลักษณะเป็นแบบผู้หญิงหัว กระดับกระฉกค่อนข้างมีลักษณะคล้ายผู้ชาย การพูดจาสั้นๆ หัวๆ ทำให้คนทั่วไปรับรู้ว่าคุณปลานั้นเป็น “ทอม” อย่างไม่ต้องสงสัย ซึ่งคุณปลาเองก็ไม่ได้ปฏิเสธอีกทั้งยังบอกกับคนอื่นว่า อย่างภูมิใจว่าเธอเป็นทอม

คุณปลาเป็นคนกรุงเทพฯ โดยกำเนิด มารดามีอาชีพรับจ้าง คุณปลาเป็นลูกสาวที่เกิดจากสามีคนที่ 2 เมื่อตอนเป็นเด็กคุณปลาชอบเล่นเตะบอลและเล่นมวยปล้ำ คุณปลาเรียนชั้นประถมและมัธยมต้นที่โรงเรียนคาทอลิกแห่งหนึ่ง ในช่วงระหว่างปิดภาคเรียนมารดาคุณปลา ก็จะต้องไปอยู่ในวังกับญาติ เพื่อฝึกมารยาทและเรียนหนังสือซึ่งในสมัยนั้นยังใช้กระดานชนวนอยู่ ผู้ที่อยู่ในวังนั้นส่วนใหญ่จะเป็นผู้หญิงเกือบทั้งหมด คุณปลาจึงเกิดความรู้สึกชอบลักษณะท่าทางของผู้หญิง

ความรักครั้งแรกของคุณปลาเกิดขึ้นตอนที่เรียนชั้น ม.3 ขณะนั้นคุณปลาได้เป็นนักกีฬาบาสเกตบอลของโรงเรียนไปแข่งกับอีกโรงเรียนหนึ่งซึ่งเป็นโรงเรียนผู้หญิงล้วน ก็ได้เป็นขวัญใจของนักเรียนหญิงในโรงเรียนนั้น “...จะมีเพื่อนของผู้หญิงที่เราชอบเนี่ย ก็จะมีเพื่อนอีก

เหมือนกัน เพื่อนก็จะเป็นตัวเชียร์ใช้มัย ก็ชอบก็มอง...รู้สึกสบายใจ รู้สึกว่าพูดคุยแต่ว่าก็มัน...มัน เหมือนกับคนที่เริ่มมีความรู้สึก เฮ้ย...เขาชอบเรามั้ยอะไรอย่างนี้นะ พูดคุยเล่น..แต่ตอนนั้นไม่ได้ คิด ไม่ได้พิจารณาว่าเป็น...เป็นสิ่งไม่ดี ไม่ได้คิดนะ เหมือนเด็ก ๆ นะ ...” แต่ก็ไม่ได้มีอะไรมากไป กว่าที่การพูดคุยกันธรรมดา ต่อมาเมื่อคุณปลาได้เข้าเรียนต่อในโรงเรียนพาณิชย์ เมื่อจบชั้น ปวช. แล้วคุณปลาก็ออกมาช่วยพี่สาวต่างบิดาทำงานในบาร์แห่งหนึ่งในย่านพัฒนาพงษ์ และได้ออกจาก บ้านไปอยู่ตามบ้านผู้หญิงที่กำลังคบกันอยู่ หลังจากนั้นก็ย้ายไปอยู่กับพี่สาว ซึ่งในช่วงนี้เอง คุณปลาได้เรียนรู้วิธีการมีเพศสัมพันธ์ระหว่างหญิงกับหญิง จากผู้หญิงที่ทำงานเต้นอะโกโก้ในบาร์ นั้นคนหนึ่ง โดยที่เธอคนนั้นมีแฟนอยู่แล้วซึ่งเป็นชาวต่างชาติและในขณะที่เดียวกันก็มีสามีอยู่ที่บ้าน จนกระทั่งวันหนึ่งมีปัญหาหึงหวงกันจึงได้เลิกกันไป “...ช่วงที่เราติดต่อกับ...เนี่ย เขาเนี่ย เป็นครั้งแรกที่มี อะไรกันจริง ๆ เลย เขาเป็นคนสอนเราหมดทุกอย่างเลย ผู้หญิงคนนี้ ที่เป็นผู้หญิงเต้นอะโกโก้เนี่ย จะเป็นคนสอนว่าจะต้องทำยังไง จะต้องทำออร์รัลเซ็กชัวยังไง เขามาสอนเรา เขาจะสอนการมีชีวิต...การร่วมรักเอออย่างนี้ดีกว่า สอนการร่วมรักให้ใน ของผู้หญิง...”

เมื่อคุณปลาเลิกช่วยพี่สาวทำงานในบาร์แล้ว คุณปลาก็ได้ไปทำงานในบริษัท แห่งหนึ่ง ชีวิตในช่วงนั้นคุณปลาได้พบกับนักแสดงหญิงในแวดวงลิเกคนหนึ่งจากการไปบ้าน ร่างทรง ซึ่งหญิงคนนี้มีสามีและบุตรแล้วแต่ก็แยกทางกันและมาคบกับคุณปลา พอคบกับนักแสดง คนนี้ได้สักระยะหนึ่งคุณปลาเริ่มไปชอบหลานสาวของนักแสดงคนหนึ่งที่เล่นละครอยู่ด้วยกัน ใน ตอนแรกก็ประสบปัญหาเรื่องการหึงหวงบ้างแต่ภายหลังก็ตกลงกันได้ แต่ไม่นานนักคุณปลา ก็เริ่มไปชอบผู้หญิงที่เล่นละครอยู่คนละอีก จึงได้เลิกกับหลานของนักแสดงคนเก่าไปอยู่กับผู้ หญิงคนใหม่ แต่มารู้ภายหลังว่าผู้หญิงคนใหม่ที่คบกันมีสามีอยู่แล้ว แต่แยกทางกันและหญิง คนนี้ก็ยังมีสามีอีกคนหนึ่งหลังจากที่คบกับคุณปลาไปสักระยะ เมื่อหน้าที่การงานของสามีคนเดิม เริ่มจะดีขึ้นก็เลยกลับไปหาสามีคนแรก คุณปลาเสียใจมากจึงออกมาจากชีวิตแบบนั้นแล้วตั้งต้น หมายงานทำใหม่

งานใหม่ของคุณปลาคือการไปเป็นแม่บ้านในเรือสำราญ ที่ต้องทำงานอยู่ในเรือ เกือบทั้งปี ในช่วงนี้คุณปลาได้พบกับผู้หญิงคนหนึ่งทำงานเป็นนักร้องอยู่ในเรือนั้นก็ได้พูดคุย สนทนาและคบกันระยะหนึ่ง แต่ในขณะที่เดียวกันนี้คุณปลาได้คบกับผู้หญิงอีกคนหนึ่งทำงาน เป็นนักร้องในเรือนั้นด้วยเมื่อกลับจากเรือเข้ามาอยู่ในกรุงเทพฯ จึงได้รู้ความจริงว่าผู้หญิงคนนี้เป็น ภรรยาของชายคนหนึ่งที่คบกันก่อนแล้วและกำลังคบกับผู้ชายอีกคนหนึ่งอยู่ด้วย เมื่อคุณปลา ได้รู้ความจริงแล้วก็ยังคบกับผู้หญิงคนนั้นต่อไปอีกระยะหนึ่ง ในที่สุดก็ทะเลาะกันอย่างรุนแรงแล้วจึง

แยกทางกัน “...เคยมีผู้หญิงเคยเป็นแดนเซอร์ ไปได้ผู้หญิงที่เป็นแดนเซอร์ที่เป็นทีมงานของเขา เพราะเขารู้ตอนนั้นต้องกินยานะ กินยานอนหลับแบบว่าต้องล้างท้องนะ แต่ว่าเมื่อยมันอยู่ที่ภูเก็طنะมันเลยเรื่องไม่โอ้อ้าว แต่ก็ทำเอาเขาเกือบตาย...”

เมื่อคุณปลาได้ผ่านชีวิตที่หักเหและผิดหวังในความรักหลายครั้ง รู้สึกเหนื่อยกับการต่อสู้ดิ้นรน ประกอบกับคุณปลาเข้าสู่วัยกลางคนแล้วจึงเริ่มมองหาสิ่งยึดเหนี่ยวจิตใจ หลังจากที่เปลี่ยนงานมาทำงานในบริษัทที่ทำอยู่ในปัจจุบัน แล้วเปลี่ยนมาเป็นคริสเตียน คุณปลา ก็เริ่มคิดทำสิ่งที่ประโยชน์ต่อสังคมด้วยการเป็นที่ปรึกษาให้กับหญิงรักหญิงคนอื่นๆ ที่ประสบกับปัญหาต่างๆ ในชีวิต จากการเริ่มรู้จักกลุ่มอัญจรรย์จากเว็บไซต์ แล้วเข้าไปร่วมทำกิจกรรมในกลุ่มและให้คำปรึกษาทางเว็บไซต์และทางโทรศัพท์จนถึงปัจจุบัน

การที่หญิงรักหญิงมีคู่ที่เป็นเพศเดียวกันนั้น หญิงรักหญิงบางส่วนเห็นว่าไม่ใช่เรื่องเสียหายอะไรหากจะมีการเปลี่ยนคู่บ่อย เพราะไม่ได้เป็นความสัมพันธ์แบบหญิงชายซึ่งโอกาสที่ผู้หญิงเป็นฝ่ายเสียหายและพลาดพลั้งมีอยู่ทุกกรณี สำหรับหญิงรักหญิงคิดว่าเรื่องเพศไม่ใช่เรื่องเสียหายแต่อย่างใด เห็นได้จากคำบอกเล่าของคุณเจี๊ยบว่า “...อย่างเรื่องการมีคู่นี้ บางคนอยากรู้จักไปลอง ลองไปแล้วมันไม่ใช่แล้วมันก็เปลี่ยนไปเรื่อยๆ จะทำให้..ความรู้สึกของคนที่เปลี่ยนคู่บ่อยๆ มันไม่ดีนะ แล้วถ้าลองไป ถ้าลองผู้หญิงมันไม่เสียหาย แล้วถ้าลองผู้ชายละ มันก็เหมือนจะเป็นจุดปมด้อยไปตลอดชีวิตนะ...” (สัมภาษณ์คุณเจี๊ยบ, 1 มิ.ย.2546)

นอกจากนี้คุณแก้ว หญิงรักหญิงที่เป็นทอมอีกคนหนึ่งให้ความเห็นว่า “...พีคิดว่าไอ้เรื่องนี้คือมันไม่เสียหายไง แล้วมันเป็นเรื่องที่เขาชอบพูดกันว่า ทอมไม่เจ้าชู้มันก็เหมือนกับงูไม่มีพิษ คือเป็นทอมต้องเจ้าชู้นะ...” (สัมภาษณ์คุณแก้ว, 30 เม.ย.2546)

แม้จะมีเสียงยืนยันจากหญิงรักหญิงที่เป็นทอมในเรื่องความเจ้าชู้ แต่ก็มีทอมบางคนที่มีปฏิเสธเสียงแข็งว่าไม่เป็นความจริง ไม่ว่าจะเป็นเรื่องความเจ้าชู้หรือความรักง่ายหน่ายเร็วของทอม ซึ่งคุณป๊อกได้แย้งว่า “...เรื่องเจ้าชู้อะไรนี่..ไม่จริงหรอก...รักง่ายหน่ายเร็วอะไรนี่ด้วย..ไม่จริง ส่วนใหญ่พีจะโดนผู้หญิงทิ้ง พีไม่เคยทิ้งใครก่อนเลยด้วยซ้ำ ถ้าแฟนคนแรกเขาไม่จากพีไป พีว่าทุกวันนี้พีว่า...อยู่ด้วยกันนะ ...แต่พีก็ไม่เคย...พีก็ไม่รู้นะว่าคนอื่นเขาเป็นยังไง แต่พีไม่ได้เป็นแบบนั้น...” (สัมภาษณ์คุณป๊อก, 28 ต.ค. 2546)

อย่างไรก็ตามค่านิยมมีคู่หลายคนนั้นก็ไม่ได้เกิดขึ้นกับหญิงรักหญิงทุกคน เพราะมีบางรายที่ใช้ชีวิตอยู่ด้วยกันหลายสิบปีโดยไม่ได้เปลี่ยนคู่เลย

รักทรหดของหญิงรักหญิง

ความสัมพันธ์ของหญิงรักหญิงนั้นหญิงรักหญิงคิดว่าควรจะมาจากความรักความเข้าใจกันมากกว่า แต่อย่างไรก็ดี หญิงรักหญิงบางคนเมื่อมีความรักแล้วจะยินยอมทำทุกอย่างที่จะทำให้ได้อยู่กับคนที่เธอรัก แม้ว่าบางครั้งจะทำให้เธอไม่มีความสุขก็ตาม ดังเช่นชีวิตของคุณเจียบในช่วงที่มีความรักครั้งแรก

คุณเจียบ : รักแท้...ต้องซัง

คุณเจียบเป็นคนกรุงเทพฯ บิดาเป็นคนภาคใต้ คุณเจียบมีพี่น้อง 2 คนจากมารดาเดียวกัน เนื่องจากภรรยาคนแรกของบิดาของคุณเจียบเสียชีวิต บิดาจึงแต่งงานใหม่ บิดาและมารดาของคุณเจียบมีอาชีพรับราชการ และเนื่องจากมารดาของคุณเจียบเป็นทหารจึงทำให้ที่บ้านของคุณเจียบมีกฎเกณฑ์ที่ค่อนข้างเคร่งครัด มีกิจวัตรประจำวันที่เป็นแบบแผนตลอดเวลา โดยเฉพาะชีวิตช่วงวัยเด็กของคุณเจียบต้องอยู่ในกรอบที่ครอบครัวกำหนดไว้

เมื่อตอนที่คุณเจียบอยู่ชั้นประถมจะถูกบังคับให้อ่านหนังสือ จะเป็นตัวของตัวเองก็ต่อเมื่อได้อยู่ในโรงเรียนเพราะรู้สึกว่าเป็นอิสระมากกว่าอยู่ที่บ้าน พอเข้าเรียนชั้นมัธยมก็เริ่มมีเพื่อนผู้ชายเข้ามาสนิทสนมกับคุณเจียบ แต่คุณเจียบรู้สึกเวลาที่อยู่กับผู้ชายแล้วอึดอัด **“...มีความรู้สึกว่ามีผู้ชายมานั่งด้วยแล้วมันอึดอัด เหมือนกลิ่น** ตอนแรกก็ไม่ได้คิดอะไร แล้วรู้สึกว่าได้แยกก็เอาน้ำ เอาดอกไม้ เอาขนม เอาอะไรมาให้เราตลอดเลย คือพูดง่ายๆ ว่ามาจีบเราเนี่ยแหละ ตอนนั้นพี่ไม่รู้ว่าจีบคืออะไร ไม่รู้ความรักคืออะไร ก็คือได้รับความรักจากผู้ใหญ่ในบ้านที่ไม่เคยได้รับจากข้างนอก...” เคยมีผู้ชายเขียนกลอนรักส่งไปให้ที่บ้านแต่คุณเจียบก็ปฏิเสธไป ในช่วงที่คุณเจียบจะสอบเข้าเรียนต่อชั้นมัธยมศึกษาตอนปลาย คุณเจียบอยากเข้าเรียนเกี่ยวกับศิลปะ แต่เนื่องจากมารดาไม่เห็นด้วยอยากให้เรียนวิชาพยาบาลแทน คุณเจียบจึงต้องเรียนต่อในระดับ ปวช. ด้านการพยาบาลแทน ในช่วงที่คุณเจียบเรียนพยาบาลนี้ คุณเจียบก็ได้เข้าสู่สังคมของการเรียนแบบผู้หญิงล้วน ซึ่งในโรงเรียนนี้มีเพื่อนนักเรียนทั้งรุ่นพี่รุ่นน้องที่เป็นทอมเข้ามาจีบคุณเจียบมากมาย แต่คุณเจียบก็ไม่ได้คบกับใครอย่างจริงจังจนกระทั่งเรียนจบชั้น ปวช.

หลังจากที่เรียนจบชั้น ปวช. แล้วคุณเจี๊ยะก็เริ่มทำงานพร้อมกับเรียนในระดับชั้น ปวส.ไปด้วย ในที่ทำงานนั้น คุณเจี๊ยะได้พบกับผู้หญิงคนหนึ่งที่เป็นทอม มีอายุมากกว่าคุณเจี๊ยะหลายปีแต่งงานมีลูกสาว 3 คน แต่ก็แยกทางกันกับสามี เนื่องจากสถานที่ทำงานอยู่ห่างไกลจากบ้านของคุณเจี๊ยะมาก ทำให้คุณเจี๊ยะต้องเช่าอพาร์ทเมนท์อยู่ใกล้กับที่ทำงาน ทอมคนนี้ก็ไปมาหาสู่กับคุณเจี๊ยะเป็นประจำ โดยการมารับคุณเจี๊ยะไปทำงานและไปรับกลับมาจากที่ทำงาน ซึ่งทอมคนนี้จะลือคฤงญแหงห้องเอาไว้ไม่ให้คุณเจี๊ยะออกไปไหนเวลากลางคืน แล้วตอนเช้าก็มาไขประตูเปิดให้ออกไปทำงานเป็นอย่างนี้ทุกวัน คุณเจี๊ยะใช้ชีวิตอยู่แบบนี้ประมาณ 5 ปีก็ทนไม่ไหว ประกอบกับในช่วงนั้นคุณเจี๊ยะได้เรียนต่อจนจบชั้นปริญญาตรีจึงอยากเปลี่ยนงานใหม่เพื่อให้ตรงกับสาขาที่เรียนมา

“...ก็มีทอมอยู่คนหนึ่ง เขามีลูก มีสามีแล้ว ลูกโตเป็นสาวหมดแล้วนะ ตอนนั้นพี่อายุ 18 แล้วลูกสาวต่างจากพี่ไม่กี่ปี คือไล่ๆ กัน พี่ก็ถามเขา เขาบอกว่าเป็นอย่างนี้มาแต่ไหนแต่ไรแล้ว แม่เขาเป็นคุณหญิงไง พ่อเขาเป็นถึงนายพล เขาเลยต้องแต่งงานตามสังคม แต่ใจจริงๆ แล้วเขาเป็นอย่างนี้ เขาเป็นคนที่ติดลูกง่ายมากเลย มีอะไรกับแฟนปั๊บก็ติดปั๊บเลย แล้วส่วนแฟนเขาก็ไปมีเมียคนอื่น แต่ว่าไม่ได้หย่ากัน

เขาก็มาหาพี่ คนนี้พ่อค่อนข้างไม่ชอบเท่าไร พี่คบกันมา 5 ปีเลยนะ ก็คือช่วงนั้นช่วงที่พี่เรียนปริญญาตรีนั้นแหละ เขาจะเป็นอะไรที่แบบห่วงพี่มากๆ เลย ตอนเช้าเขาไปส่งลูก เขา ลูกเขาเรียนโรงเรียน.....สามคนเลย พอส่งลูกเขาเสร็จ เขามาหาพี่ที่ห้อง แต่ก่อนมาหาพี่เขาต้องไขประตูห้องพี่ก่อน เขาลือคฤงญแหงห้องพี่ไว้ไม่ให้ออกไปไหน ตอนเช้าเขามารับพี่ไปทำงาน แล้วก็ไปเรียน พอตอนเย็นเขาก็กลับมาส่งพี่ที่ห้องแล้วเขาก็ปิดประตู ล็อค จะเป็นอย่างนี้..5 ปี พี่อยู่อย่างนี้มา 5 ปี ไม่ได้ไปไหนเลย ถ้าเสาร์อาทิตย์ก็คือไปเที่ยวก็คือลูกๆ ไปด้วย ได้เที่ยว ได้ดูหนังฟังเพลงปกติ แต่มีลูกไปด้วยตลอด น้อยมากๆ ที่จะอยู่กับเขาสองคน แต่ถ้าอยู่กับเขาสองคนปั๊บ เขาจะอยู่แต่ในห้อง จะไม่ให้พี่ไปไหนเลย จะดูหนังฟังเพลงจะอยู่ในห้อง เพราะในห้องพี่มีทุกอย่างครบหมดเลย เป็นอพาร์ทเมนท์โล่งๆ แต่เขาซื้อของเข้าให้หมดเลยทุกอย่าง แล้ววันสุดท้ายที่เราเลิกกัน มันเป็นอะไรที่แบบเจ็บใจมากเลย...”

ในช่วงที่คุณเจี๊ยะเปลี่ยนงานใหม่ คุณเจี๊ยะได้ไปหาคุณแม่ของคุณเจี๊ยะบ่่อยก็ได้พบกับผู้หญิงคนหนึ่งหน้าตาสวยมากเป็นทหาร เมื่อได้พูดคุยคุณเจี๊ยะจึงได้ทราบว่าทหารหญิงคนนั้นมีแฟนเป็นผู้หญิงโดยที่ตัวของทหารหญิงคนนี้เป็นทอม เมื่อพูดคุยกันถูกคอแล้ว คุณเจี๊ยะจึงชวนให้ไปอยู่ด้วยกันที่บ้านของคุณเจี๊ยะ ซึ่งบิดาและมารดาของคุณเจี๊ยะก็ให้การต้อนรับเป็นอย่างดี หลังจากคบกันเป็นเวลา 3 ปี ก็ต้องแยกจากกันเพราะบิดาของทหารหญิงคนนั้นเสียชีวิต จึงต้องกลับไปช่วยดูแลมารดา

หลังจากที่คุณเจียบแยกทางกับทหารหญิงคนนั้นแล้ว คุณเจียบได้เปลี่ยนงานใหม่พร้อมๆ กับศึกษาต่อในระดับปริญญาโทไปด้วย ในช่วงที่ทำงานใหม่นั้นเพื่อนที่ทำงานได้สอนให้คุณเจียบใช้อินเตอร์เน็ต ซึ่งต่อมาก็ได้เป็นสื่อกลางที่ทำให้คุณเจียบได้พบกับทอมอีกคนหนึ่ง เมื่อได้พบและพูดคุยกันหลายครั้งก็ได้กลายเป็นแฟนกัน แม้บางครั้งจะมีเรื่องทะเลาะหรือเข้าใจผิดกันบ้างแต่คุณเจียบก็ยังคบกับทอมคนนี้อยู่ตลอดระยะเวลา 7 ปีที่ผ่านมา

หลังจากที่คุณเจียบได้รับบทเรียนจากทอมคนนั้นแล้ว คุณเจียบก็มีความรักครั้งใหม่กับคนที่เข้าใจเธอมากกว่า และคบกันเรื่อยมาจนกระทั่งปัจจุบัน ซึ่งเธอได้ให้ข้อคิดว่า “...เวลาที่คบใคร พี่รักจริงๆ นะ คือเราต้องรักกันก่อนใช่ไหมถึงจะอยู่กันได้ ต้องรักกัน เข้าใจกัน ไม่ใช่พอไม่ถูกใจก็เลิกกัน เปลี่ยนคู่เรื่อยไป หญิงรักหญิงเรื่องเพศนี่เรื่องใหญ่ ทำให้เลิกกันได้ ถ้าไม่เข้าใจกันไม่ปรับตัวเข้าหากัน มันก็อยู่ไม่ได้นาน ไม่ยั่งยืน พี่กับแฟนอยู่ด้วยกันนาน เพราะรักและเข้าใจกันดี...” (สัมภาษณ์คุณเจียบ, 1 มิ.ย.2546)

คุณแก้วคิดว่า การที่จะอยู่ร่วมกันนั้น ต้องมีความรักและความเข้าใจเป็นพื้นฐาน “...ความรักมันเป็นความรู้สึก เป็นความเข้าใจเป็นพื้นฐาน มันมีความต้องการของคนสองคนตรงกัน พี่ว่ามันก็น่าจะไปด้วยกันได้ คงเหมือนกับคู่หญิงชาย คบใครก็คบจริงๆ จังๆ น่าจะดีกว่า...” (สัมภาษณ์คุณแก้ว, 30 เม.ย.2546)

ส่วน**คุณปลา**นั้นคิดว่าการที่คนสองคน ไม่ว่าจะเป็นคนรักเพศเดียวกันหรือไม่มา มีความสัมพันธ์กัน ต้องมีความเข้าใจ และความซื่อสัตย์ต่อกัน เมื่อมีปัญหาไม่ควรใช้อารมณ์ในการแก้ปัญหา เพราะจะทำให้ไม่สามารถแก้ปัญหาและยังทำให้เพิ่มปัญหาอื่นต่อไปอีกด้วย ที่สำคัญที่สุดก็คือควรมีความรักให้แก่กัน “...สำคัญก็คือ เวลาคบกันก็ต้องมีความรัก แล้วก็ความเข้าใจ สองอย่างนี้จะทำให้อยู่กันอย่างยั่งยืน ถ้าเอาแต่ใจ ทำตามความต้องการตามใจเราอย่างเดียวก็อยู่ไม่ได้ เวลามีปัญหาไม่ควรใช้อารมณ์ มันจะกลายเป็นการเพิ่มปัญหาให้ใหญ่ขึ้นแทน...” (สัมภาษณ์คุณปลา, 24 ต.ค.2546)

ความรักของหญิงรักหญิงที่มีให้กันนั้น ไม่แตกต่างจากความรักระหว่างหญิงชาย ที่จะต้องมีความเข้าใจต่อกัน และมีความจริงใจต่อกันเมื่อประสบปัญหาไม่ควรใช้อารมณ์เพราะจะทำให้กลายเป็นปัญหาใหญ่ ซึ่งจะนำไปสู่ความสัมพันธ์อันยั่งยืนในที่สุด

ถามใครไม่ได้ให้ไปถามเพื่อน

หญิงรักหญิงเมื่อได้รับรู้ว่าตนเองเป็นหญิงรักหญิงแล้ว ก็จะพยายามแสวงหาความรู้ที่เกี่ยวข้องกับหญิงรักหญิงด้วยวิธีต่างๆ เพื่อทำความเข้าใจในสิ่งที่ตนเองรู้สึกและหาคำตอบในสิ่งที่ตนเองสงสัยและไม่เข้าใจ การหาความรู้ของหญิงรักหญิงนั้น หญิงรักหญิงจะใช้วิธีการหลายๆ อย่างประกอบกัน แต่วิธีที่นิยมที่สุดคือการสอบถามและแลกเปลี่ยนประสบการณ์กับเพื่อน โดยเฉพาะอย่างยิ่งเพื่อนที่เป็นหญิงรักหญิงด้วยกัน แต่ก็มีหญิงรักหญิงบางคนที่เติบโตและเล่นกับเพื่อนผู้ชายมาตลอด จนในที่สุดก็ได้รับความรู้ในเรื่องการเป็นทอมจากเพื่อนผู้ชาย ดังเช่นคุณป๊อก

คุณป๊อก : เพื่อนสอนให้เป็นทอม

คุณป๊อกเมื่อมองภายนอกแล้วมีท่าทางเหมือนเด็กผู้ชายตัวเล็กๆ คนหนึ่ง ตัดผมสั้นเกรียนบงบอกถึงลักษณะของหญิงรักหญิงที่เป็น “ทอม” อย่างเปิดเผย ปัจจุบันคุณป๊อกมีอายุ 32 ปี กำลังศึกษาต่อในระดับปริญญาตรีในมหาวิทยาลัยเปิดแห่งหนึ่ง พร้อมกับ กับการศึกษาศาสตร์การวางแผนโบราณควบคู่กันไปด้วย

คุณป๊อกเป็นชาวกรุงเทพฯ โดยกำเนิดแต่บิดามารดาเป็นคนต่างจังหวัด มีพี่น้อง 2 คน คุณป๊อกเป็นลูกคนโต ส่วนน้องชายอายุห่างกัน 3 ปี ชีวิตในวัยเด็กของคุณป๊อกนั้นจะอยู่กับมารดา เพราะบิดาต้องออกไปทำงาน คุณป๊อกเป็นคนที่ มีเพื่อนฝูงมากมาตั้งแต่สมัยเด็กๆ โดยเฉพาะอย่างยิ่งเพื่อนผู้ชายที่คุณป๊อกชอบเล่นด้วยอยู่เสมอ ซึ่งการเล่นส่วนใหญ่ก็จะเป็นการเล่นในแบบของผู้ชายเช่น ทอยตุ๊กตุ่น เล่นสมมติบทบาทเป็นภาพยนตร์จีนกำลังภายใน ปีนต้นไม้ หรือแม้กระทั่งการกระโดดถีบกัน ซึ่งเป็นการเล่นที่มีลักษณะโลดโผนตื่นเต้นต่างไปจากการเล่นแบบผู้หญิง โดยที่คุณป๊อกเป็นผู้หญิงคนเดียวในกลุ่ม “...ชอบเล่นกับเพื่อนผู้ชาย ชอบเล่นต่อสู้เหมือนกับว่า...เหมือนกับว่าอะไรละ เหมือนกับเราดูหนังจีนอะไรอย่างนี้ เราก็จะชอบแบบว่าคนโน้นเป็นโน้น เป็นนี้. ถ้าในละแวกแถวบ้านเนี่ยก็จะสนิทกับเพื่อนผู้ชายมากที่สุดแต่เพื่อนผู้ชายก็จะสนิทเป็นบางคน แต่ถ้าอยู่ข้างนอกเนี่ยพี่ก็จะคบแต่เพื่อนผู้หญิง..”

ในช่วงที่เรียนอยู่ชั้นอนุบาลคุณป๊อกก็เริ่มชอบและประทับใจครูอนุบาล เพราะมีความรู้สึกได้รับการดูแลเอาใจใส่เป็นพิเศษ “...ตอนนั้นชอบครู ที่สอนเราตอนอนุบาล เป็นครูผู้หญิงธรรมดา ที่เรารู้สึกว่าอยากใกล้ชิด...” และเคยเล่นจูปากกับเพื่อนผู้หญิงตอนเรียนอนุบาล

นั้นด้วย เมื่อเรียนอยู่ชั้น ป.5 คุณป๊อกก็จะจูบเพื่อนผู้หญิงอีกคนหนึ่งซึ่งการจูบนี้เป็นไปในลักษณะของการอยากลองมากกว่า เมื่ออยู่ชั้น ป.6 คุณป๊อกก็เริ่มมีความสัมพันธ์กับรุ่นพี่ผู้หญิงคนหนึ่งทีมนั้นเรียนอยู่ชั้น ม.3 แต่ก็ยังเป็นเพียงแค่การสัมผัสภายนอกเท่านั้น “...ตอนที่อยู่ประมาณ ป. 5-ป. 6 ตอนนั้นจะเริ่ม....จูบกับเพื่อนในห้องอีกคนนึง แต่ไม่ได้ชอบ แต่ก็มีความรู้สึกว่าไม่ได้รักไม่ได้ชอบ มีความรู้สึกอยากลองมากกว่า แล้วก็...พอมีเรื่องพวกนี้เสร็จก็มีความรู้สึกว่าเราไปชอบผู้หญิง เราไปเจอรุ่นพี่อยู่คนหนึ่ง เขาเรียน ม.3 แต่เราเรียนอยู่ ป. 6 แล้วก็..ความสัมพันธ์ที่มีด้วยกันครั้งแรกก็เป็นช่วงนั้นแหละ คือเป็นแค่การจูบอด กันเฉย ๆ แต่ว่าไม่ได้มีอะไรกันลึกซึ้ง มากมาย...”

กลุ่มเพื่อนผู้ชายในละแวกบ้านของคุณป๊อก เป็นผู้สังเกตว่าคุณป๊อกมีลักษณะท่าทางเป็น “ทอม” และแนะนำการแสดงท่าทางในแบบของทอมให้คุณป๊อกทราบว่าถ้าเป็นทอมแล้วจะต้องแสดงออกอย่างไรเพื่อให้ผู้หญิงสนใจ “...ส่วนมากในกลุ่มแถวบ้านพวกผู้ชายเนี่ย... เขาจะนั่งคุยกัน เขาจะคุยกันเรื่องว่าเฮ้ย..วันนี้ไปจีบหญิงมานะ อู๊ย..ได้พันคนโน้นคนนี้แล้ว ซึ่งเราก็นั่งฟังอยู่อย่างนี้ เขาก็จะคุยเรื่องผู้หญิงที่เขาไปทำอะไรกันมาอะไรอย่างนี้ แต่เพื่อนผู้ชายแถวบ้านเขาค่อนข้างนิสัยดีนะฮะ อย่างเขาเป็นรุ่นพี่เขาจะบอกว่า เขาเป็นรุ่นพี่ อย่างนี้เขาก็จะบอกว่าเฮ้ยนี่น้องสาวนะ...ใครห้ามมายุ่งนะ... แล้วเขาก็มาสะกิดขีดหลังแล้วเขาก็ตบเราไปะ เฮ้ย..มึงเป็นทอมนะนะ..ต้อง..ห้าว ๆ หน่อย ต้องแบบอย่างนั้นอย่างนี้เขาก็จะสอนเราเทคนิคในการจีบผู้หญิง การทำยังไงให้ผู้หญิงรัก ให้เราฟัง..เราก็ตะดุ้งเฮือก.. หา...เหรอเนี่ย เราเป็นทอมเหรอ เราก็อิงว่าเอ๊ะทอม...แต่เรารู้แล้วว่าเรา...ให้ความสนิท...เป็นเพื่อนกับเพื่อนผู้ชายได้แต่พอกับผู้หญิงด้วยกันเรามีความรู้สึกว่าเราต้องทะนุถนอมเขา เราจะต้องใส่ใจเขามากกว่าเพื่อนผู้ชายอะไรอย่างนี้...”

“...พอ...เขาบอกเราเป็นทอมเฮ้ยเราเป็นทอม เราก็ต้องมองว่าเป็นยังไงก็ต้องทำตัวให้เหมือนผู้ชาย พอมันมีข้อจำกัดไฉฉะนี่ขึ้นมา เราก็ต้องแสดงตัวให้เหมือนผู้ชาย คือจริง ๆ แล้วเราไม่ได้อยาก ไม่ได้อยากเป็น..แต่ตอนนั้นเรายังเด็ก เราคิดว่าทอมก็เหมือนผู้ชาย เราก็ทำตัวเหมือนพวกเพื่อนผู้ชาย...ทั่ว ๆ ไป แต่เราไม่ได้คิดถึงเรื่องความรัก แต่ถ้าให้คิดว่าเป็นความที่ให้คิดว่าเป็นความ...อยากทดสอบ คนนี้เขาบอกมาว่าทำผู้หญิงอย่างนี้แล้วผู้หญิงจะหลงอะไรอย่างเนี่ยะ มันก็คือความอยากลองแค่ตรงนั้นอะไรอย่างเนี่ยะแต่ไม่ได้คิดอะไร ไม่มีความรัก...”

“...อย่างเรื่องเซ็กซ์อย่างนี้...คือ...มันเป็นช่วงชีวิตนะฮะ ในช่วงวัยรุ่นนะฮะเราก็จะหมกมุ่นเรื่องเซ็กซ์ มันจะเป็นช่วงลำดับขึ้นมาเรื่อยๆ จริงๆ เราไม่ได้หมกมุ่น แต่เราต้องฟัง เขาก็บอกว่าเสี้ยมึงเป็นทอมนะมันต้องใช้ลิ้นแก่ง เราก็มานั่งฟังว่าเอ๊ะทำไมต้องใช้ลิ้นแก่ง ๆ เขาจะสอนเราว่าจะต้อง...ไปหัด...ใช้ลิ้นกับลูกปิงปองอะไรอย่างเนี่ยะ นั่นมันก็คือการสอน..ของผู้ชาย...”

คุณป๊อกเริ่มมีความรักอย่างจริงๆ จังๆ เมื่อตอนเรียนอยู่ชั้น ปวช. ซึ่งในการเรียนระดับชั้น ปวช. ของคุณป๊อกนั้นเรียนไม่ต่อเนื่อง บางปีก็หยุดไปทำให้คุณป๊อกเรียนช้ากว่าเพื่อนคนอื่นที่อายุเท่ากัน ซึ่งคนรักของคุณป๊อกในขณะนั้นมีอายุเท่ากัน แต่ก็เรียนหนังสือเกือบจบระดับมหาวิทยาลัยแล้ว แต่ไม่นานความรักของคุณป๊อกก็จบลงเพราะคนรักของคุณป๊อกต้องไปแต่งงานกับผู้ชายหลังจากที่คบกับคุณป๊อกได้ประมาณ 3 ปีเศษ หลังจากนั้นมาคุณป๊อกก็คบกับผู้หญิงด้วยกันบ้างประปรายไม่จริงจัง ซึ่งคบกันเพียงระยะเวลาอันสั้นแล้วเลิกจากกัน ปัจจุบันคุณป๊อกไม่ได้คบใคร

กลุ่มเพื่อนถือเป็นส่วนสำคัญที่ทำให้หญิงรักหญิงเกิดการเรียนรู้ ซึ่งนอกจากคุณป๊อกแล้ว **คุณแก้ว** ก็เป็นหญิงรักหญิงอีกคนหนึ่งที่ได้รับความรู้เกี่ยวกับความเป็นหญิงรักหญิงจากกลุ่มเพื่อน “...คุยกับเพื่อนๆ ที่เป็นหญิงรักหญิง ส่วนใหญ่จะคุยกันมากกว่า ในกลุ่มของเพื่อนๆ แลกเปลี่ยนกัน บางคนก็จะไปอ่านนิตยสารต่างประเทศ หรือเข้า website ต่างประเทศ หรือเขาอาจมีประสบการณ์ไปคุยกับคนโน้นคนนี้มา คือต่างคนก็เอามาแชร์ เอามาคุยกัน.ก็รู้อะไรเยอะกว่าหาอ่านเอาเอง...”(สัมภาษณ์คุณแก้ว, 30 เม.ย.2546)

คุณปลา นั้นมีเพื่อนที่เป็นหญิงรักหญิงที่สามารถพูดคุยแลกเปลี่ยนประสบการณ์ได้ดี “...ก็ คุยกันเอง.จริงๆ แล้วน่าจะเป็นถามเอามาจากเพื่อนมากกว่า ก็ตอนนั้นมีเพื่อนไป แต่เพื่อนเขาเรียนอยู่ในโรงเรียนผู้หญิงล้วน อยู่อีกโรงเรียนหนึ่งเขาก็จะรู้หมด เราก็ถาม ก็คุยกัน...” (สัมภาษณ์คุณปลา, 24 ต.ค.2546)

แม้หญิงรักหญิงหลายคนจะนิยมแสวงหาความรู้ โดยการแลกเปลี่ยนประสบการณ์จากเพื่อน แต่ก็มีหญิงรักหญิงหลายคนแสวงหาความรู้ด้วยวิธีอื่นที่แตกต่างกันออกไปเพื่อทำความเข้าใจในอัตลักษณ์ทางเพศของตนและเพื่อเป็นแนวทางในการดำเนินชีวิตในฐานะหญิงรักหญิงต่อไป

มิติใหม่ของคนรอบครัว

หญิงรักหญิงนั้น แม้เธอจะเป็นคนที่รักเพศเดียวกัน ที่ดูเหมือนว่าจะปฏิเสธการมีความสัมพันธ์กับเพศชาย แต่ในขณะที่เดียวกันหญิงรักหญิงก็ยังคงความเป็นผู้หญิงในสังคมที่จะต้องทำหน้าที่เป็น “ลูกสาว” ให้กับครอบครัวเดิมของตน หากบิดามารดาต้องการ เธอก็จำเป็นต้องแต่งงานและมีความสัมพันธ์กับเพศตรงข้าม เพื่อทำหน้าที่สืบสกุล อย่างไรก็ตามแม้หญิงรักหญิงหลายคนจะต้องทำหน้าที่ดังกล่าวและใช้ชีวิตเยี่ยงคนรักต่างเพศในการดูแลครอบครัว แต่ก็ยังมีหญิงรักหญิงบางคนที่ไม่แต่งงานและมีบุตรแล้ว เธอก็ยังตระหนักถึงความเป็นหญิงรักหญิงและหวนกลับไปมีความสัมพันธ์กับหญิงด้วยกันทั้งๆ ที่ยังคงทำหน้าที่เป็นมารดาของบุตรอยู่

คุณปิ่น : รักสาม (แต่ไม่)เศรำ

คุณปิ่นเป็นผู้หญิงที่สวยงามมีบุคลิกภาพดี ลักษณะท่าทางค่อนข้างเรียบร้อย พุดจาสุภาพ ปัจจุบันคุณปิ่นอายุ 44 ปี สมรสแล้ว มีบุตรชาย 2 คน เมื่อก่อนภายนอกแล้วเธออาจจะเหมือนกับแม่บ้านธรรมดาทั่วไปที่มีครอบครัวเพียบพร้อมสมบูรณ์ เป็นแม่ที่รักลูกไปรับไปส่งลูกที่โรงเรียนทุกวัน แต่น้อยคนนักที่จะรู้จักเธอในฐานะของ “ดี” คนหนึ่ง

พื้นเพของคุณปิ่นนั้น แต่เดิมเป็นคนภาคเหนือ ครอบครัวมีอาชีพทำธุรกิจ คุณปิ่นมีพี่น้อง 4 คน ตัวคุณปิ่นเป็นลูกคนที่ 3 ชีวิตในวัยเด็กของคุณปิ่นนั้น บิดามารดาได้แยกทางกัน เมื่อตอนที่คุณปิ่นเรียนอยู่ชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 คุณปิ่นต้องอยู่กับบิดาซึ่งแต่งงานใหม่ในขณะที่มารดาของคุณปิ่นภายหลังได้บวชเป็นชี ในช่วงที่บิดามารดาแยกทางกันนั้น คุณปิ่นมีอายุ 10 ขวบ ก็ได้เห็นภาพของบิดาที่ทำร้ายร่างกายมารดาเพื่อบังคับให้ลงชื่อในใบหย่าโดยตลอด ทำให้คุณปิ่นเกิดความรู้สึกไม่ชอบผู้ชายตั้งแต่นั้นเป็นต้นมา “...ตอนนั้นอายุประมาณ 10 ปีค่ะ คือคุณพ่อ กับคุณแม่นี้จะทะเลาะกัน แล้วมีภาพหนึ่งที่ติดตา ก็คือ จะเป็นภาพคุณพ่อทุบตีคุณแม่... เพื่อจะขอให้คุณแม่ไปเซ็นใบหย่าแล้วก็เอาพี่น้อง พี่ๆ น้องๆ เรา 4 คนเนี่ยปิดประตูแล้ว ชั่งไว้ข้างนอก...” เมื่อบิดาแต่งงานใหม่คุณปิ่นเข้ากับภรรยาใหม่ของบิดาไม่ได้ เมื่อเรียนจบชั้นประถมศึกษาแล้วจึงได้เข้าไปเรียนต่อระดับชั้นมัธยมที่โรงเรียนสตรีประจำจังหวัด และพักอยู่อีกแห่งหนึ่งเพื่อที่จะได้ไม่ต้องพบกับภรรยาใหม่ของบิดา

เมื่อคุณปิ่นเข้าเรียนในโรงเรียนสตรีประจำจังหวัดก็เริ่มรู้สึกประทับใจนักกีฬาตัว
แทนโรงเรียนที่มีบุคลิกคล้ายผู้ชาย เมื่อเรียนจบชั้นมัธยมศึกษาตอนต้นแล้วคุณปิ่นก็เข้ามาเรียนต่อ
ในระดับชั้นมัธยมศึกษาตอนปลายในกรุงเทพฯ ซึ่งคราวนี้เป็นโรงเรียนแบบสหศึกษา แม้จะมีเพื่อน
ที่เป็นผู้ชายอยู่ในโรงเรียนด้วย แต่คุณปิ่นกลับประทับใจและพบรักกับเพื่อนผู้หญิงร่วมชั้นที่มี
ลักษณะคล้ายผู้ชาย จึงได้คบและมีความสัมพันธ์กันมาตลอดจนเรียนจบในระดับปริญญาตรีจน
กระทั่งเข้าสู่วัยทำงาน “...เพื่อนผู้หญิงคนนั้นก็มียุทธศาสตร์คล้าย...คล้ายผู้ชาย เขาจะเป็นเหรียญ
มาเก็บเงิน แวะเวียนมาบ่อย ๆ จนกระทั่งเราเกิดความรู้สึก...ประทับใจ คือชอบเขาซะนะ เขาก็ไม่
ทราบหรอกค่ะว่าเราชอบ แต่ในขณะที่เดียวกันเขาก็วนเวียนมาเก็บสตางค์ค่าโง่ของชมรมบ้าง
ก็แบบ ก็เลย...ทำวิธีหนึ่งให้เขารู้ว่าเราชอบเขา ก็ไปอยู่ใกล้ ๆ เขาหรืออะไรอย่างนี้ เขาก็เลยรู้สึก
อย่างนั้น...นั่นก็อีกคนหนึ่ง นั่นก็คือตอนนั้นก็จบ...จบปริญญาตรีเลย ปริญญาตรี..ก็ยังคงคบกันอยู่จน
กระทั่งทำงาน...”

ในขณะที่คุณปิ่นทำงานเป็นเลขานุการอยู่ในบริษัทแห่งหนึ่งนั้น มารดาซึ่งบวช
เป็นชีอยู่ก็อยากให้คุณปิ่นแต่งงานมีครอบครัว โดยให้เหตุผลกับคุณปิ่นว่าการเป็นหญิงรักหญิงเป็น
วิถีชีวิตที่ผิด หากมีอายุมากขึ้นจะได้มีลูกหลานไว้คอยดูแล ในที่สุดคุณปิ่นจึงยอมคบกับผู้ชายคน
หนึ่งที่พบกันในช่วงการติดต่อกันทั้งๆ ที่ในช่วงนั้นคุณปิ่นก็มีแฟนคนที่เป็นทอมอยู่ด้วย แต่
แฟน ทอมคนนั้นก็ยินยอมและเข้าใจสถานการณ์ หลังจากนั้นคุณปิ่นจึงไปเรียนต่อต่างประเทศ 2-3
ปี แล้วจึงกลับมาแต่งงานกับผู้ชายคนหนึ่งที่ปัจจุบันมีบุตรด้วยกัน 2 คน

“...อีกฝ่ายหนึ่งเขาก็จับบัญชีมา เขาก็ดูแลเรื่องการเงินให้นายเขา อาคารเราก็อยู่
ไม่ห่างกันมากเราก็เดินมาหากันได้ จนกระทั่งมาถึงช่วงที่อายุใกล้...ใกล้ 25 ช่วงนั้น
คุณแม่...คุณแม่ก็อยาก...เขาไม่เคยเห็นพี่พาเพื่อนผู้ชายไปรู้จัก เขาก็เลยแบบว่า..
เขาอยากอุ้มหลาน ..

...ช่วงปีแรกสองปีแรกก็คือง่ายไม่มีลูก แล้วพออย่างปีที่สองถึงจะมีน้องคนโต ตอน
นั้นยังมีพี่เลี้ยงอยู่ พี่ก็ยังคงทำงานอยู่ ทำงาน..ไปเข้าเย็นกลับบ้านอย่างนี้นะคะ ก็ทำไป
เรื่อย ๆ แล้วก็..พอมีลูกคนโตเนี่ย พี่ก็รู้สึกว่ามีพี่เหงา สามปีพี่ก็รู้สึกว่าเขาแต่งงาน แล้ว
ทีนี้พี่ก็เจอเพื่อนอีกคนหนึ่ง เพื่อนผู้หญิงก็จะมึนเวียนเข้ามาอย่างนี้บ่อยๆ ก็มี
ความรู้สึกว่าผูกพันกับชีวิตก่อนแต่งงานมากกว่า แล้วพี่ก็ไม่มี...ไม่มี.. หมายถึงเพศ
สัมพันธ์กับทางสามี สามีเขาก็ทราบเขาก็ไม่ป็นใจนะ พี่รู้สึกว่าเขาค่อนข้าง
ปฏิบัติกับพี่ดี ถ้าพี่ไม่...ปกติสามีภรรยาต้องร่วมหลับนอนกัน ของพี่นี่...ถ้าพี่ไม่ก็
คือไม่ เขาก็ยินดี...”

ในช่วงแรกของการแต่งงานนั้นคุณปิ่นยังคงไปทำงานอยู่ และกำลังมีบุตรคนแรก สามีของคุณปิ่นเป็นคนที่ทุ่มเทให้กับงานมากจนแทบไม่มีเวลาให้ครอบครัว คุณปิ่นรู้สึกเหงา ประกอบกลับคิดถึงการใช้ชีวิตในช่วงก่อนแต่งงาน และในช่วงนั้นคุณปิ่นก็ได้พบกับผู้หญิงที่เป็น ทอมอีกคนหนึ่ง คุณปิ่นจึงได้คบกับทอมคนนั้นด้วยซึ่งสามีคุณปิ่นก็ทราบสิ่งที่คุณปิ่นเป็นอยู่ดีตั้งแต่ เมื่อครั้งก่อนแต่งงานแต่สามีคุณปิ่นก็ไม่ได้ขวางอะไร ต่อมาคุณแม่ของสามีขอให้คุณปิ่นมีบุตร เพิ่มอีก 1 คน คุณปิ่นก็ตกลง หลังจากนั้นแล้วความสัมพันธ์ระหว่างคุณปิ่นกับสามีก็มีลักษณะ เหมือนที่คอยดูแลกันมากกว่า โดยที่สามีทอมคนนั้นที่คุณปิ่นคบอยู่ด้วยเข้ามาเป็นเสมือนสมาชิก อีกคนหนึ่งครอบครัว ซึ่งทอมคนนี้สามารถสร้างความยอมรับให้กับสามีและลูกๆ ของคุณปิ่น ได้ดี ในขณะที่คุณปิ่นก็ยังคงทำหน้าที่คุณแม่ของลูกๆ ต่อไป

“...สามีที่เขาเข้าใจ ถือว่าเขาเป็นพ่อพระเลยนะ พี่ก็ตั้งใจว่ามีลูกคนเดียวแล้วก็จบ คุณแม่ของทางฝ่ายสามีเขาก็อยากมีน้องอีกคนหนึ่ง เพราะว่าลูกคนแรกก็ไม่พอ ถ้าเกิดเขา เป็นอะไรไปโตขึ้นมาไม่เพื่อนเล่น ก็เลยโอเค พุดบอย ๆ เข้า พี่ก็เลยอ๊ะ..ก็ได้ ก็เลยมีลูกอีก คนหนึ่ง แล้วหลังจากนั้นก็ไม่มีอะไรกัน ทุกวันนี้ก็นอนแยกห้องนอนกันนะคะ พี่นอนกับลูก คนเล็ก คนเล็กก็คือประถม 4 คน..เขาก็จะนอนกับลูกคนโต คนละห้อง มี 2 ห้องนอน..

...สามีพี่ไม่เคยขัด..แต่ขอให้ดูให้ตึกซักนิดนึงเท่านั้นเอง จะคบใครให้บอก ให้เล่าให้คุณเขาฟังด้วยเผื่อเป็นอะไรไป เขาคงเข้าใจภายนอกว่าความรักอย่างนี้มัน รุนแรง อย่างเห็นหนังสือพิมพ์ จริง ๆ แล้วผู้ชายฆ่าผู้หญิงผู้หญิงฆ่าผู้ชายก็มี แต่ที่นี้มันเป็นหญิง ๆ ทอมฆ่าดีอะไรอย่างนี้ เขาดูแล้วมันเป็นรักที่..หึงหวงทำไมต้องฆ่ากัน แต่ข่าว ทุกวันผู้หญิงฆ่าผู้ชายก็มี ผู้ชายฆ่าผู้หญิงก็มีใช้มัยคะ แต่ในขณะที่เดียวกันเขาก็เป็นห่วงเรา ว่าไปไหนยังงี้ก็โทรมาบอกบ้าง คบกับใครช่วยดูให้หน่อย เขาจะช่วยดูให้...”

นอกจากความสัมพันธ์ระหว่างคู่รักที่เป็นทอมกับสามีคุณปิ่นจะสามารถเข้ากันได้ ดีแล้ว คู่รักที่เป็นทอมของคุณปิ่นยังสามารถเข้ากันบรรดาลูกๆ ของคุณปิ่นได้อย่างดี

“...ตอนนี้ ลูกๆ พี่ก็เริ่มโตไซ้มัยยะ พี่ก็ต้อง...คบคนที่รู้ใจกัน..ต้อง...คัด หน่อยให้ดีอะไรอย่างนี้ เหมือนกับว่าเป็นที่ปรึกษาให้ลูกของเราได้ อย่างที่พี่ดูนะ คะคุณเพชรก็มีอัธยาศัยดี พุดจาดี หน้าที่การงานดี..แล้วก็มีความรู้ อย่างเรื่อง คอมพิวเตอร์ เป็นที่...ปรึกษาของลูก ๆ พี่ได้ แล้วพี่เองก็สามารถฝาก ๆ อะไรกับ เขาได้เยอะเหมือนกัน เขามีความอบอุ่นต่อสามีพี่ ไม่โยโส ไม่อะไร พี่ก็คงต้องสกรีน และคุณ..สามีก็สกรีนให้เหมือนกัน เหมือนว่าพี่จะคบใครพี่ก็ต้องเลือกคนดีหน่อยนะ...”

หญิงรักหญิงหลายคนมีประสบการณ์ที่คนรักของตนเอง ต้องไปแต่งงานกับเพศตรงข้ามเพื่อทำหน้าที่ของครอบครัวของพวกเธอ ทำให้พวกเธอต้องสูญเสียคู่รักไปต่างๆ ที่ยังคงมีความรักต่อกัน

คุณป๊อกนั้นยังคงเสียใจกับการที่คู่รักของเธอต้องไปแต่งงานกับผู้ชาย “...ถ้าเขาไม่ไปแต่งงานกับผู้ชาย ปานนี้พี่ก็ยังคงอยู่กับเขา พี่รักเขามาก เราไม่เคยมีปัญหากัน แต่เขาขัดผู้ใหญ่มิได้ เขาเป็นคนแบบเรียบร้อยด้วย พี่เสียใจมากเลยนะ ว่าทำไมเราถึงปล่อยเขาไป แต่เราก็ค้านไม่ได้หรอก เราต้องทำใจ...” (สัมภาษณ์คุณป๊อก, 28 ต.ค.2546)

มีหญิงรักหญิงจำนวนมากที่เมื่อแต่งงานไปกับผู้ชายแล้วก็ยังคงความเป็นหญิงรักหญิงอยู่เช่นเดิม ไม่ว่าจะมิบุตรหรือไม่ก็ตาม และหากมีโอกาสหญิงรักหญิงบางส่วนจะกลับมามีความสัมพันธ์กับหญิงด้วยกันอีกครั้ง ดังเช่นกรณีของ คู่รักของคุณเจี๊ยะที่มีสามีและมีบุตรแล้ว แต่ภายหลังได้หย่ากันแล้วได้มาคบกับคุณเจี๊ยะอยู่ระยะหนึ่ง

“...พี่คนนั้นเขามีสามีแล้ว มีลูกสาว 2 คน โตแล้วด้วย แต่เขาหย่ากัน คือเขาแต่งงานเพราะว่าสังคม ไม่งั้นจะเสียหน้าอะไรแบบนี้ แล้วมาเจอกันเขาก็มาคบกับพี่ แล้วก็ขังพี่เอาไว้อย่างที่เล่าให้ฟังแล้วนั่นแหละ...” (สัมภาษณ์คุณเจี๊ยะ, 1 มิ.ย.2546)

จากกรณีดังกล่าวแสดงให้เห็นว่า แม้ว่าหญิงรักหญิงจะแต่งงานมีครอบครัวและมีความสัมพันธ์กับเพศชายแล้ว แต่เธอก็ไม่สามารถที่จะเปลี่ยนรสนิยมทางเพศไปเป็นรักต่างเพศได้ เธอก็ยังคงตระหนักตนว่าเป็นหญิงรักหญิงอยู่นั่นเอง

วิถีชีวิตของหญิงรักหญิง

ในการวิเคราะห์เปรียบเทียบวิถีชีวิตของหญิงรักหญิง สามารถแยกประเด็นการวิเคราะห์แบบแผนวิถีชีวิตของหญิงรักหญิงได้ ดังต่อไปนี้

1. ประสบการณ์วัยเด็กของหญิงรักหญิง
2. การยอมรับและเข้าสู่ความเป็นหญิงรักหญิง
3. การหาความรู้และแหล่งความรู้ของหญิงรักหญิง
4. ค่านิยมและการรับรู้ตัวตนของหญิงรักหญิง
5. ค่านิยมทางเพศและความสัมพันธ์ของหญิงรักหญิง
6. แนวคิดของหญิงรักหญิงเกี่ยวกับการมีครอบครัว
7. การวางตัวในสังคมของหญิงรักหญิง
8. การใช้ชีวิตในฐานะหญิงรักหญิง
9. ปัญหาและอุปสรรคในชีวิตของหญิงรักหญิง

1. ประสบการณ์วัยเด็กของหญิงรักหญิง

จากการวิจัยพบว่าชีวิตของหญิงรักหญิงในช่วงชีวิตวัยเด็ก หญิงรักหญิงส่วนใหญ่จะเติบโตมาในครอบครัวที่มีความสัมพันธ์ไม่มั่นคง หรือในครอบครัวที่มารดาเป็นหัวหน้าครอบครัว มีรายได้หลักในครอบครัว หรือบางคนอาจเติบโตมาในครอบครัวที่ถึงแม้บิดามารดาอยู่ด้วยกันแต่ก็ไม่ได้มีความสัมพันธ์ที่ใกล้ชิดกับบิดามารดามากนัก

การละเล่นในวัยเด็กนั้นในบางครั้งก็สามารถบ่งบอกได้ว่าเด็กคนนั้นจะเติบโตมามีบุคลิกภาพเช่นไร ดังเช่นผู้ให้สัมภาษณ์ที่เป็นทอมมักจะชอบเล่นโลดโผน หรือเน้นไปที่การเล่นที่ทำให้ตื่นเต้น ทำท่ายหรือเล่นกีฬาที่ผู้ชายนิยมเล่นกัน ในขณะที่ผู้ให้สัมภาษณ์ที่เป็นดี้ชอบเล่นสิ่งที่เด็กผู้หญิงทั่วไปนิยมเล่นกัน เช่นเล่นหมากเก็บ เล่นตุ๊กตา หรือกระโดดยางเป็นต้น อย่างไรก็ตาม

ที่เด็กจะเลือกเล่นอะไรนั้นเป็นความชอบส่วนบุคคล ไม่เกี่ยวข้องกับความชอบทางเพศ ซึ่งมีเด็กผู้หญิงอีกหลายคนที่เล่นแบบผู้ชายแต่ก็เติบโตมาเป็นคนรักต่างเพศ

คุณแก้วเป็นหญิงรักหญิงที่ไม่สนิทกับบิดามารดานัก แม้เธอจะอยู่ร่วมกับบิดาและมารดาก็ตามแต่เนื่องจากบิดาและมารดามีภาระหน้าที่ต้องรับผิดชอบ ทำให้เธอเติบโตมาจากการที่ปู่กับย่าของเธอเป็นผู้เลี้ยงดู ความสัมพันธ์ระหว่างเธอกับบิดาและมารดาจึงค่อนข้างห่างเหิน

“...พี่มีพี่น้อง 2 คน มีน้องสาวแต่อายุห่างกันเยอะมาก ชีวิตในวัยเด็กเหมือนกับเป็นลูกคนเดียว ชีวิตส่วนใหญ่ในวัยเด็กที่จะอยู่กับคุณปู่คุณย่ามากกว่า ...อยู่กับผู้ใหญ่พ่อแม่ก็อยู่ด้วยกัน แต่ว่าเขาจะไม่ค่อยมีเวลามาเลี้ยงเราเขาต้องดูแลสวนมะขามหวาน...” (สัมภาษณ์คุณแก้ว, 30 เม.ย. 2546)

คุณเจี๊ยะนั้นมามีมารดาที่มีอาชีพเป็นทหาร และเป็นผู้กำหนดกฎเกณฑ์ต่างๆ ภายในบ้าน ซึ่งการที่หญิงรักหญิงมีมารดาเป็นหัวหน้าครอบครัว หรือมีมารดาเป็นคนที่มีบุคลิกเข้มแข็งก็จะเห็นแบบอย่างของบุคลิกของผู้หญิงที่เข้มแข็งและเป็นผู้นำ ถ้าบิดาไม่มีบทบาทเด่นในครอบครัว หญิงรักหญิงก็จะไม่เห็นความสำคัญของบิดาหรือเพศชายในฐานะผู้นำครอบครัว แต่ในบางกรณีที่มีมารดาเป็นคนที่ค่อนข้างเคร่งครัดในกฎเกณฑ์ต่างๆ ภายในบ้านดังเช่นมารดาของคุณเจี๊ยะทำให้คุณเจี๊ยะรู้สึกห่างเหินกับมารดา ดังนั้นเมื่อมีปัญหาในเรื่องต่างๆ คุณเจี๊ยะก็จะปรึกษาบิดาของเธอเป็นหลัก

“...คุณพ่อของพี่มีภรรยา 2 คน แม่พี่เป็นภรรยาคนที่สอง แต่ว่าภรรยาคนแรกของคุณพ่อตายไปแล้ว คุณพ่อก็แต่งงานใหม่ ...ตอนเด็กๆ ที่บ้านพี่ค่อนข้างจะกำหนดกฎเกณฑ์เคร่งครัดมาก ทุกอย่างต้องตรงเวลาทั้งหมด ต้องตื่นมาใส่บาตรทุกเช้า ไปโรงเรียน อ่านหนังสือ ทำการบ้าน เวลาเข้านอนอย่างนี้ต้องตรงเวลาหมดเลย...คุณแม่พี่เป็นคนเคร่งมาก เขาเป็นทหารด้วย..มีครั้งหนึ่งนะ เขาไม่คุยกับพี่เลย เขาโกรธที่พี่เป็นแบบนี้ แต่คุณพ่อไม่ได้ว่าอะไร เพราะญาติทางคุณพ่อก็เป็นแบบนี้อยู่หลายคน เพราะฉะนั้นเวลาที่พี่มีปัญหาอะไรพี่ก็จะปรึกษาคุณพ่อตลอด...” (สัมภาษณ์คุณเจี๊ยะ, 1 มิ.ย. 2546)

คุณปลาเติบโตมาในครอบครัวที่มารดาเป็นผู้ที่มีรายได้หลักและเป็นคนที่จัดการทุกอย่างในบ้านทำให้สมาชิกในบ้านรู้สึกเกรงใจ

“...ที่บ้านแม่จะเป็นหัวหน้าครอบครัว ...ตอนหลังพ่อไม่ได้ทำงานแล้ว เขาลาออกจากราชการ แล้วก็ไม่ได้มีรายได้เข้ามาประจำเหมือนอย่างแม่ เพราะฉะนั้นพ่อเขาจะไม่ค่อยยุ่ง แม่จะเป็นคนจัดการอะไรในบ้านทุกอย่าง ...ที่บ้านเขารู้ตั้งแต่เรายังเด็กๆ แล้วแต่เขาไม่ได้ว่าอะไร เขารู้ว่าคงจะไม่มีเขยเด็กแล้ว...ได้แต่ลูกสะใภ้...” (สัมภาษณ์คุณปลา, 24 ต.ค. 2546)

คุณป๊อกนั้นจะสนิทสนมกับมารดามากกว่าเพราะเธอแทบไม่มีโอกาสได้พบกับบิดาของเธอ เนื่องจากบิดาของเธอต้องไปทำงาน และเธอเองก็ไม่ชอบบุคลิกของบิดาของเธอที่ค่อนข้างจะแข็งมากไป

“...ตอนเด็กอยู่กับแม่คนเดียว เพราะพ่อไปทำงาน...ไม่ค่อยสนิทกับพ่อ... ก็สนิทกับแม่...มากกว่า ก็อาจจะมาจากจุดนี้..ก็ได้ แต่มันไม่ได้หมายถึงไม่ชอบผู้ชายนะ แต่มีความรู้สึกที่...เป็นแค่เพื่อน...ยอมรับว่าส่วนลึกๆ ในใจแล้ว...พี่ไม่ค่อยชอบความเข้มแข็งพ่อสักเท่าไร มันแข็งไป แล้วมันก็... แต่พ่อเขาเป็นคนดีนะ แต่เรามีความรู้สึกว่าพ่อพูดจากับแม่แบบว่า...ไม่ค่อยเพราะอะไรแบบนี้ ...เราก็มานั่งคิดถ้าเราเป็นผู้ชายนะ เราจะต้องนุ่มนวลกว่านี้ มีความเป็นสุภาพบุรุษมากกว่านี้ จะต้องใส่ใจเทคโนโลยีผู้หญิงให้ดีๆ นั่นคือความคิด...จุดเริ่มต้น...” (สัมภาษณ์คุณป๊อก, 28 ต.ค. 2546)

คุณปิ่นนั้นบิดามารดาของเธอได้แยกทางกันตั้งแต่เธอยังมีอายุเพียง 10 ปี ซึ่งในช่วงก่อนที่บิดาและมารดาของเธอจะหย่าขาดจากกัน บิดาของเธอได้หุบตีมารดาเพื่อบังคับให้ลงชื่อจดทะเบียนหย่า โดยที่คุณปิ่นได้มีส่วนร่วมรับรู้เหตุการณ์ต่างๆ ที่เกิดขึ้นโดยตลอด เมื่อบิดาและมารดาแยกทางกันแล้ว คุณปิ่นต้องอยู่กับบิดาที่แต่งงานใหม่กับผู้หญิงอีกคนหนึ่ง แต่ความสัมพันธ์ในครอบครัวนั้นไม่ดีนัก เพราะคุณปิ่นกับภรรยาใหม่ของบิดาไม่สามารถเข้ากันได้ จากการที่คุณปิ่นได้ประสบกับเหตุการณ์ครอบครัวแตกแยก และเห็นการกระทำรุนแรงที่บิดาได้หุบตีบังคับมารดา ทำให้คุณปิ่นรู้สึกไม่ชอบผู้ชายและประกอบกับบิดาของคุณปิ่นเป็นนักธุรกิจ ทำให้บางครั้งคุณปิ่นก็ได้เห็นข้าราชการที่โดยหลักแล้วเป็นข้าราชการชาย มาพบกับบิดาที่บ้านเพื่อผลประโยชน์

ทางธุรกิจ เช่น มาขอของขวัญของกำนัลต่างๆ เป็นต้น ทำให้คุณป็นรู้สึกไม่ชอบผู้ชายด้วยเหตุผลดังกล่าวข้างต้น

“...ตอนที่พี่เป็นเด็ก ตอนนั้นต้องอยู่กับคุณพ่อค่ะ เพราะตอนนั้นคุณพ่อกับคุณแม่ พี่หย่ากัน... แล้วคุณแม่ก็ต้องออกจากบ้านไป พอคุณแม่พ้อออกจากบ้านไปก็มีผู้หญิงคนใหม่เข้ามาอยู่ในบ้าน... เขาอายุห่างจากพี่ 10 ปี ซึ่งพี่กับเขาก็ไม่ค่อยถูกกันเลยนะคะ.. ตอนที่คุณพ่อคุณแม่พี่หย่ากัน ตอนนั้นพี่อายุประมาณ 10 ขวบ จำได้ว่าอยู่ชั้น ป.4 ช่วงนั้นก็จะเห็นแต่ภาพคุณพ่อทาบตีคุณแม่ เพื่อจะขอให้คุณแม่ไปเซ็นใบหย่า...จำได้ติดตาเลย พี่ไม่ชอบตรงนี้ค่ะ...พี่ไม่เข้าใจว่าทำไมต้องรุนแรงกันด้วย...” (สัมภาษณ์คุณป็น, 14 พ.ย. 2546)

การผ่านชีวิตครอบครัวในวัยเด็กที่ยากลำบากด้วยสาเหตุจากบิดามารดา แม้จะเป็นเพียงแค่สาเหตุหรือหลายคนอาจจะปฏิเสธว่าตนเองเกิดมาเพื่อเป็นหญิงรักหญิงก็ตาม แต่ก็ เป็นสิ่งที่สำคัญที่ไม่ควรมองข้ามไป เพราะหญิงรักหญิงหลายคนมีประสบการณ์ในวัยเด็กที่ยากลำบากในรูปแบบที่หลากหลายดังกล่าว โดยเฉพาะอย่างยิ่งความสัมพันธ์กับบิดาของพวกเธอ ความหลังครั้งวัยเยาว์เหล่านี้ยังคงติดตรึงใจพวกเธอ เมื่อเติบโตมาเธอก็ปฏิเสธที่จะมีความสัมพันธ์กับเพศชาย

เด็กหญิงโดยทั่วไปนั้นมักชอบเล่นตุ๊กตา เล่นขายของ หรือเล่นการละเล่นอย่างอื่นที่ไม่โลดโผนนัก แต่จะมีเฉพาะหญิงรักหญิงที่มีลักษณะท่าทางเป็นผู้ชาย (ทอม) เท่านั้นที่บอกว่าในสมัยเด็กตนเองไม่ชอบเล่นแบบเด็กผู้หญิง คือเล่นของเล่นพวกตุ๊กตา ขายข้าวแกง เป็นต้น จะชอบเล่นแบบที่ต้องออกกำลัง เช่นปีนต้นไม้ หรือเล่นกีฬามากกว่าเพราะสนุกสนาน และท้าทายความสามารถมากกว่า ส่วนในหญิงรักหญิงที่ไม่ได้เป็นทอมก็มีความสุขกับการเล่น “แบบเด็กผู้หญิง” มาโดยตลอด ซึ่งผู้ให้สัมภาษณ์ที่เป็นทอมนั้นเล่าให้ฟังว่า

คุณแก้ว “...ตอนเด็กๆ ก็เล่นเหมือนเด็กทั่วๆ ไป แต่就是不ชอบเล่นแนวเด็กผู้หญิง ก็คือเขาชอบเล่นวาดตุ๊กตา เอามาใส่ชุดอะไรพวกนี้ ก็คือไม่ชอบอย่างนั้น คือ ที่ว่าไม่ชอบอย่างนั้น เพราะว่าแบบ คือเป็นเพราะว่าเราวาดรูปไม่เป็น ไม่สามารถที่จะทำอย่างเขาได้ อาจจะเป็นอย่างนั้น วาดรูปไม่สวยอะไรอย่างนั้น แต่ว่าไม่ใช่ไม่ยอมเล่น ก็อยากบ้างแบบว่าไม่ถึงกับชอบอะไรแบบนี้ จะชอบเล่นกับเพื่อนผู้ชายมากกว่า...” (สัมภาษณ์คุณแก้ว, 30 เม.ย. 2546)

คุณปลา เป็นทอมที่มีอายุเข้าสู่วัยกลางคนแล้ว ได้ย้อนอดีตเล่าให้ฟังถึงสมัยที่เธอเป็นเด็กๆ ว่า “...ตอนเด็กๆ ก็จะเล่นกับพี่น้องซึ่งเขาเป็นผู้ชาย...เราก็สามคนเด็กเล็ก เพราะฉะนั้นเราก็จะเล่น...จะทำอะไรก็จะเล่นด้วยกัน พี่ชายเตะบอลเราก็ไปเตะบอล..เล่นมวยปล้ำ ...โอ๊ย...สมัยนั้นนะนะ..ก็..มัน..มันเป็นชีวิต...ช่วงนั้นมัน..มันคิดว่าเราเป็นเด็กแก่นแก้วเท่านั้นเอง ...เราชอบเล่นชน... ถ้าเล่นกับผู้หญิง บางที..เราชอบเล่นเป็นเจ้าชาย...เล่นกันอย่างนี้...แล้วก็ไปแบบ..ไปเทคแคร์ไปช่วยเขา...จากฝันร้าย มีดาบ มีอะไร ...สมัยนั้นนะนะ...” (สัมภาษณ์คุณปลา, 24 ต.ค. 2546)

สวนคุณป๊อก ซึ่งเป็นทอมเหมือนกันแต่อายุน้อยกว่าคุณปลามากได้เล่าถึงสิ่งที่ชอบเล่นในสมัยเด็กของเธอว่า “...ตอนเด็กๆ ..ก็...เท่าที่จำได้ก็จะเล่นกับเพื่อนกับพี่แถวบ้าน ชอบเล่นอะไรที่มันโลดโผน...ที่มันตื่นเต้น เล่นวิ่งไล่ตี วิ่งไล่จับกันอะไรอย่างนี้ ปีนต้นไม้กันบ้าง ชอบเล่นอะไรแบบนั้นมากกว่า ...ชอบเล่นกับเพื่อนผู้ชาย ชอบเล่นต่อสู้เหมือนกับว่า...เหมือนกับว่าอะไรละ...เหมือนกับเราดูหนังจีนอะไรอย่างนี้ เราก็จะชอบแบบว่าคนโน้นเป็นโน้น...เป็นนี่...จะกระโดดตีกัน จะรู้ว่ามันสนุกกว่าเล่นนั่งอยู่กับที่เฉยๆ ...” (สัมภาษณ์คุณป๊อก , 28 ต.ค. 2546)

หญิงรักหญิงที่ชอบ “ทอม” หรือที่รู้จักกันว่าเป็น “ดี” นั้น ในช่วงวัยเด็กพวกเขาจะสนุกสนานกับการเล่นแบบปกติของเด็กผู้หญิงทั่วไป ไม่ได้ชอบการเล่นโลดโผนแบบเด็กผู้ชาย พวกเขามีความสุขที่จะเล่นสิ่งของจำพวกตุ๊กตาหรือเล่นเป็นกลุ่มกับเด็กผู้หญิงด้วยกันมากกว่า

คุณเจี๊ยบ ได้เล่าถึงการละเล่นที่โปรดปรานของเธอว่า “...ชอบเล่นกับเพื่อนๆ นะ ...ชอบมากเลยพวก...เล่นหมากเก็บ...ตุ๊กตา พวกหนึ่งยาง...อะไรพวกนี้ กับเพื่อนๆ พวกผู้หญิงเรานะนะ แบบที่เพื่อนๆ ชอบเล่นกัน พี่เล่นมาหมดแล้ว...” (สัมภาษณ์คุณเจี๊ยบ, 1 มิ.ย. 2546)

วัยเด็กถือว่าเป็นวัยแห่งพัฒนาการของชีวิตมนุษย์ การอบรมเลี้ยงดูของครอบครัวสามารถส่งผลกระทบต่อพัฒนาการขั้นอื่นของชีวิตได้ จากชีวิตของหญิงรักหญิงจะเห็นว่าผู้หญิงรักหญิงหลายคนที่มีชีวิตในช่วงวัยเด็กค่อนข้างยากลำบาก ซึ่งจากจุดเล็กๆ ตรงนี้เองสามารถสร้างให้หลายคนเติบโตมามีบุคลิกภาพที่แตกต่างกันออกไปได้ ดังจะเห็นได้จากคุณปิ่น ที่เห็นภาพบิดา

ทำร้ายมารดาตอนที่เธอยังเด็ก จึงทำให้เธอไม่ชอบผู้ชาย หรือการที่มีบิดาหรือมารดาเป็นคนเข้มงวด เช่น คุณป๊อกและคุณเจี๊ยะบ แม้กระทั่งการที่บิดามารดาไม่ได้เลี้ยงดูบุตรด้วยตนเอง ก็อาจจะทำให้เด็กหญิงหลายคนเติบโตมาเป็นหญิงรักหญิงได้ แม้จะยังไม่มีข้อสรุปแน่ชัดถึงสาเหตุของการเป็นคนรักเพศเดียวกัน แต่ก็ไม่ควรมองข้ามปัจจัยการเลี้ยงดูในวัยเด็ก ที่อาจส่งผลให้กลายเป็นคนรักเพศเดียวกันในภายหลังได้

2. การยอมรับและเข้าสู่ความเป็นหญิงรักหญิง

ในเรื่องการยอมรับและเข้าสู่ความเป็นหญิงรักหญิงนี้ หญิงรักหญิงถึงแม้ว่าจะเริ่มตระหนักรู้ตนเองว่ามีความชอบเพศหญิงด้วยกันในช่วงที่ยังเป็นเด็ก แต่จะยังไม่รู้สึกสงสัยอะไรมากนักจนเมื่อพวกเธอเริ่มเข้าสู่วัยรุ่น ก็จะมีเริ่มมีความรู้สึกตนว่าตัวเองเป็นหญิงรักหญิง ในขณะที่เพื่อนๆ รุ่นเดียวกันนั้นเริ่มมีความรู้สึกชอบหรือสนใจเพศตรงข้าม แต่พวกเธอกลับสนใจผู้หญิงด้วยกัน

การรับรู้ตนเองว่าเป็นหญิงรักหญิงจะเกิดขึ้นไม่แน่นอน ซึ่งก็แล้วแต่บุคคลนั้นจะรู้ตัวเมื่อใด แต่หญิงรักหญิงส่วนใหญ่จะเริ่มรับรู้ตนเองว่ารักเพศเดียวกันตั้งแต่ยังอยู่ในวัยเด็ก ถึงแม้ว่าในช่วงวัยดังกล่าวพวกเธออาจจะยังไม่เข้าใจในเรื่องความรู้สึกและรสนิยมทางเพศ แต่พวกเธอก็ได้สังเกตถึงความแตกต่างในความชอบของตนเอง ซึ่งในความรู้สึกของพวกเธอนั้น พวกเธอมีความสุขที่จะได้อยู่ใกล้ผู้หญิงและชอบมองเพศเดียวกัน คุณแก้ว คุณปลา และคุณป๊อก ซึ่งเป็นหญิงรักหญิงที่เป็น “ทอม” นั้นพวกเธอชอบผู้หญิงเพราะมีความอ่อนโยน น่าทะนุถนอมและปกป้องดูแล ในขณะที่คุณเจี๊ยะบและคุณปิ่นที่เป็น “ดี้” นั้นชอบผู้หญิงที่มีลักษณะเข้มแข็ง ซึ่งก็ตรงกับบุคลิกภาพของ “ทอม” นั่นเอง

คุณแก้วได้พบกับครูอนุบาลที่ต้องมีความใกล้ชิดและดูแลนักเรียนอนุบาลเป็นพิเศษ โดยที่ครูได้เอาใจใส่นักเรียนในชั้นเรียน ทำให้เธอรู้สึกถึงความใกล้ชิด ความรู้สึกอบอุ่น และประทับใจที่มีคนมาดูแลเอาใจใส่อย่างอ่อนโยน ซึ่งแตกต่างจากสิ่งที่เธอรู้สึกเมื่ออยู่ที่บ้านมาก ทำให้เธอรู้สึกประทับใจและชอบเพศหญิงตั้งแต่นั้นเป็นต้นมา โดยที่เธอเพิ่งจะมาเปิดเผยตัวเองว่าเป็นทอมกับเพื่อนๆ ตอนที่เข้ามาเรียนในระดับอุดมศึกษาในกรุงเทพมหานคร ถึงแม้ว่าเธอจะรู้สึกตัวว่าเป็นหญิงรักหญิงมานานแล้วก็ตาม แต่เพราะเธอรู้ว่าในสังคมต่างจังหวัดหรือในสังคม

ชนบทยังไม่ให้การยอมรับในเรื่องคนรักเพศเดียวกันนัก เธอจึงยังไม่กล้าเปิดเผยตนเองจนกระทั่ง เธอมีโอกาสดำเนินการศึกษาต่อในกรุงเทพมหานคร ทำให้เธอได้เข้ามาอยู่ในสังคมที่ค่อนข้างจะ เปิดกว้างและยอมรับคนรักเพศเดียวกันมากกว่าสังคมที่เธอเคยใช้ชีวิตอยู่ ประกอบกับเธอได้พบ และรู้จักเพื่อนใหม่ที่มีที่มาและภูมิหลังที่แตกต่างกัน ทำให้เธอตัดสินใจเปิดเผยตนเองให้ผู้อื่นรับรู้ว่า เธอเป็นทอม ซึ่งเมื่อเธอได้เปิดเผยตัวแล้วเธอก็รู้สึกว่าเป็นตัวของตัวเองมากขึ้น รู้สึกเป็น อิสระและสบายใจที่ไม่ต้องปิดบังใครอีก

“..พูดถึงตอนเด็กๆ นี้นะคะ มัน..พูดถึงว่ายังไม่รู้รู้สึกว่าแบ่ง ไม่สามารถแบ่งแยกได้ ว่าอันนี้คือผู้ชายหรือผู้หญิง เพราะฉะนั้น แบบว่า คือจะรู้สึกชอบ ชอบคนที่อ่อนโยน รู้สึก อย่างนั้นว่าเราชอบคนที่อ่อนโยน เพราะฉะนั้นเพศแรกที่ทำให้เราประทับใจคือเพศหญิง ก็คือครูที่สอนเรามา นั่นเอง..เป็นครูที่สอนตอนอยู่นูบาล.” (สัมภาษณ์คุณแก้ว, 30 เม.ย. 2546)

คุณเจี๊ยะ นั้นถึงแม้ว่าจะมีผู้ชายเข้ามาสนิทสนมด้วยแต่เธอก็กลับรู้สึกอึดอัดใจและ รู้สึกไม่ชอบ เธอชอบที่จะอยู่ใกล้ชิดกับผู้หญิงมากกว่า ซึ่งในช่วงแรกนั้นคุณเจี๊ยะเกิดความรู้สึก สงสัยว่าตัวเองอาจจะเป็นโรคจิต แต่เมื่อได้พบกับจิตแพทย์ที่ได้ให้คำตอบยืนยันว่าการชอบ เพศเดียวกันไม่ได้เป็นโรคจิตทำให้คุณเจี๊ยะรู้สึกสบายใจ และมีความมั่นใจในตัวเองมากขึ้น ต่อมา เมื่อคุณเจี๊ยะเริ่มมีคนรักที่เป็นเพศหญิงและมีความสัมพันธ์ขึ้นลึกซึ้งด้วยกัน คุณเจี๊ยะก็มีความรู้ สึกเป็นตัวของตัวเอง และยอมรับความเป็นดีหรือเป็นผู้หญิงที่ชอบทอมของตนเองอย่าง เต็มตัว

“...ตอนแรกที่ไม่รู้ตัวเลยนะว่าตัวเองชอบผู้หญิง รู้แต่ว่าเราชอบมองผู้หญิงนะ ยิ่ง ที่เป็นผู้หญิงที่แข็งแรง ก็ยิ่งชอบ ตอนแรกพี่ก็ไม่เข้าใจนะ ไม่เข้าใจว่าทำไมเวลานั่งเรียนกับผู้ชายรู้ สึกอึดอัด ชอบเอาของมาให้เหมือนจะหวังผลอะไรแบบนี้ แต่พี่จะชอบเข้าใกล้ ชอบมองผู้หญิง มากกว่า มันเป็นเองนะ ตั้งแต่เด็กเลย พอพี่เริ่มสงสัยแล้วก็พยายามหาความรู้อะไรแบบนี้ ว่าเรา ผิดปกติมั๊ย แต่มันก็ไม่ใช่ พี่ก็ว่าไม่ใช่ซะ เคยไปหาจิตแพทย์เขาบอกว่ามันเป็นความชอบ เป็นรสนิยมหนึ่ง ก็เลยสบายใจขึ้น พอเริ่มมีแฟนก็ไม่ได้คิดอะไรมาก เพราะเราไม่ได้ทำอะไรผิดแล้วเราก็มี ความสุขดี พอพี่มาอยู่กับแฟนแล้ว มันมีความรู้สึกที่เราเป็นดีเต็มตัวแล้วนะ คือรู้สึกที่เราเป็น ตัวของตัวเองแล้ว เราโตแล้ว เรามีชีวิตเป็นของตัวเอง พุดง่าย ๆ ก็คือเราเป็นเราแบบนี้แหละ...” (สัมภาษณ์คุณเจี๊ยะ, 1 มิ.ย.2546)

คุณปลานนั้นสังเกตนเอง ค่อยๆ ยอมรับและปรับตัวทีละเล็กทีละน้อย ดังเช่นคุณปลานที่บอกตั้งแต่ต้นว่าเธอ **born to be “ทอม”** “...เราคิดว่า เราเป็นแบบ *born to be* นะ เพราะเท่าที่จำความได้ เท่าที่เริ่มต้นแหละ เท่าที่เล่าให้ฟังแหละตั้งแต่เด็กๆ นุ่งกระโปรงตัวเล็กๆ นั้นแหละ เริ่มมีความรู้สึกชอบเท่า นั้นแหละ รู้สึกว่า...เออ...อยากดูแลอยากเทคแคร์ อยากดูแล นำสงสารผู้หญิงอ่อนแอเนะ ก็ดูแลแบบนี้มาแต่ไม่ได้คิดว่าตัวเองแปลกแยกไม่ได้คิดว่าเป็นอะไร ผิดปกติ เพราะตอนนั้นมันยังเด็กมาก แต่พอตอนมาอยู่ ม.ศ. ตอนที่อยู่พาณิชย์นี่เริ่มมี *affair* เริ่มมีความสัมพันธ์ทางเพศ มีการกอดจูบอะไรนี่ เริ่มมีความรู้สึกว่ามันเกิด *limit* แล้วก็กังวล ไม่ได้กังวลรอบข้างแต่ว่ายูรักเราหรือเปล่าอย่างนั้นมากกว่าแต่มันเป็นสิ่งที่ต้องเจียบนะ มันรู้ไปโดยปริยายไม่กระโตกกระตากไม่ได้เอามาออกโพนทนา...” (สัมภาษณ์คุณปลาน, 24 ต.ค. 2546)

คุณป๊อกก็เป็นหญิงรักหญิงที่เริ่มประทับใจและชอบเพศหญิงจากครูที่สอนเธอในชั้นอนุบาลเช่นกัน เธอยอมรับว่าในช่วงแรกตอนเด็กๆ เธอจูบเพื่อผู้หญิงเพราะความอยากลอง และถึงแม้ว่าเธอจะมีบุคลิกคล้ายเด็กผู้ชาย แต่เธอมารู้ตัวว่าเธอเป็นทอมเพราะเพื่อนๆ แถวบ้านที่เป็นผู้ชายเป็นผู้สังเกตและบอกให้เธอรับรู้ ทั้งยังได้แนะนำวิธีการทำความสนิทสนมกับเพศหญิงให้เธออีกด้วย บิดาของคุณป๊อกก็เป็นอีกผู้หนึ่งที่สังเกตว่าเธอเป็นหญิงรักหญิงจึงได้สอนศิลปะการป้องกันตัวเองให้แก่เธอเพื่อที่เธอจะได้ปกป้องตัวเองได้

“...ตอนอยู่อนุบาล...ตอนนั้นมีความรู้สึกว่าจะชอบ...ชอบครู ...เป็นครูผู้หญิงธรรมดา แต่เรามีความรู้สึกว่า...อาจจะ...บางทีเขาใส่ใจเราเป็นพิเศษอะไรก็ได้แบบนี้ มัน...ไม่ทราบนะ มันจำไม่ได้ซะ แต่เรามีความรู้สึกว่าเราอยากใกล้ชิด...จน...ไม่รู้สิ... ยอมรับนะซะว่าเคยจูบปากกับเพื่อนผู้หญิงตอนอยู่อนุบาล...แต่ก็ไม่รู้สิ..ทำไมไม่รู้.. ก็...ก็เริ่มคิด พอ...ก็ไม่ได้สงสัยว่าตัวเองเป็นอะไร ก็ไม่ได้สนใจ แต่ก็รู้สึกนะ...แบบแปลกๆ นะ...รู้สึกแบบว่า...รู้สึกอะไรนะ...แบบ...พอมีความรู้สึก... ส่วนมากในกลุ่มแถวบ้านพวกผู้ชายนี่...เขาจะนั่งคุยกัน เขาจะคุยกันเรื่องว่า...วันนี้ไปจีบหญิงมานะ อู๊...ได้ฟังคนโน้นคนนี้แล้ว ซึ่งเราก็นั่งฟังอยู่อย่างนี้ เขาก็จะคุยเรื่องหญิงที่เขาไปทำอะไรกันมาอะไรอย่างนี้ แต่เพื่อนผู้ชายแถวบ้านเขาค่อนข้างนิสัยดีนะฮะ อย่างเขาเป็นรุ่นพี่เขาจะบอกว่า เขาเป็นรุ่นพี่พี่อย่างนี้ เขาก็จะบอกว่าเป็นน้องสาวนะ ใครห้ามยุ่งนะ แล้วเขาก็มาสะกิดขีดหลังแล้วก็ตบเราไปะ เฮ้ย...มึงเป็นทอมนะนะ...ต้อง..ห้าวๆ หน่อย ต้องแบบอย่างนู้นอย่างนี้...เขาก็จะสอนเราเทคนิคในการจีบผู้หญิงการทำยังไงให้ผู้หญิงรัก ให้เราฟัง...เราก็สะดุ้งเฮือก หา... เหรอนี้เราเป็นทอมเหรอก เราก็ยังว่าเอ๊ะทอม...แต่เรารู้แล้วว่าเรา..ให้ความสนิท...

เป็นเพื่อนกับเพื่อนผู้ชายได้ แต่พอกับผู้หญิงด้วยกันเรามีความรู้สึกว่าเราต้องทะนุถนอมเขา เราจะต้องใจเขามากกว่าเพื่อนผู้ชายอะไรอย่างนี้ คือแบบ...เพื่อนแบบนี้ เธอยังไม่ต้องหรอกเดี๋ยวเราจัดการเอง คือเราจะเสียสละได้ แต่ถ้าเป็นเพื่อนผู้ชายอย่างนี้ก็...มึงไปเองแล้วกันไม่เกี่ยวกับกู จะเป็นลักษณะนี้มากกว่า...” (สัมภาษณ์คุณป๊อก, 28 ต.ค.2546)

คุณป๊อ เริ่มเป็นหญิงรักหญิงมาตั้งแต่เด็กจากการที่เธอไม่ชอบบุคลิกของบิดาที่ใช้ความรุนแรงกับมารดาของเธอ เธอจึงไม่ชอบผู้ชายตั้งแต่บัดนั้นเป็นต้นมา ซึ่งการรักเพศเดียวกันของคุณป๊อนั้นเป็นความตั้งใจของเธอเองที่จะชอบผู้หญิง เพื่อหลีกเลี่ยงความสัมพันธ์กับผู้ชาย เพราะไม่ต้องการประสบปัญหาเดียวกับมารดาของเธอ ด้วยเหตุนี้เธอจึงชอบผู้หญิงมาตลอดโดยเฉพาะอย่างยิ่งผู้หญิงที่มีบุคลิกที่เข้มแข็ง คุณป๊อรู้สึกมีความสุขที่ได้มีคนรักเป็นหญิงซึ่งเธอรู้สึกพอใจที่จะมีความสัมพันธ์กับผู้หญิงมากกว่าผู้ชาย

“...ตรงนี้เป็นจุดๆ หนึ่ง ในชีวิตที่คิดว่า...ไม่ชอบเลยชีวิตครอบครัวแบบนี้ แต่งมากเสร็จ...ดูซีทำไมผู้ชายต้องมาทูปตีผู้หญิง ตอนคุณแม่...คุณแม่ไม่ยอมหย่า เพื่อเอาผู้หญิงนี้แล้วก็เห็นความสำคัญเลยว่าการแต่งงานไม่เห็นจำเป็นเลยจะต้องมีทะเบียนสมรส จะหย่าเมื่อไหร่ก็หย่าได้ไม่ต้องทูปตี แล้วผู้หญิงล่ะทำไมไม่ทูปตีผู้ชายบ้าง ก็เคยคิด... ..พี่เห็นว่า...ใครจะรักกันไม่จำเป็นต้องแต่งงานหรือมีทะเบียนสมรส จะรัยยังงี้ก็ได้ ถ้าเราพึ่งพอใจนะคะ คือ...มันการกระทำนั้นก็เลยไม่ชอบผู้ชาย...แล้วก็มาเห็นเรื่องกิจการของคุณพ่อที่ทำธุรกิจตรงนี้ด้วย ว่ามีตำรวจทำท่า เบ่ง ยโสอะไรอย่างนี้ ก็เลยยังไม่ค่อยชอบผู้ชาย แล้วก็เรื่องพี่ชอบผู้หญิงเพราะว่า..รู้สึกว่าผู้หญิงนี้ มีความละมุนละไมแล้วก็นิ่มนวลมากกว่า ผู้ชายแคะมองดูผิว มองดูกล้ามเนื้อ มีขนขึ้น หน้าแข็งขึ้น พี่ก็รู้สึกว่าอ๊ย...มองดูแล้วไม่ชอบ ถ้าพูดเป็นภาษาเด็กก็เรียกว่า หยะเหยง ก็คือขยะแขยง จริงๆ ก็ไม่ได้โกรธไม่ได้เกลียดหรือกลัวอะไรมาจนกระทั่ง แต่พี่ไม่ค่อยชอบซักเท่าไร...” (สัมภาษณ์คุณป๊อ, 14 พ.ย. 2546)

การยอมรับและเข้าสู่ความเป็นหญิงรักหญิงนั้น เป็นกระบวนการที่ต้องอาศัยระยะเวลา ขึ้นอยู่กับว่าหญิงรักหญิงแต่ละคนจะเริ่มรู้สึกตัวเองเมื่อใด ซึ่งบางคนจะเริ่มรู้ตนเองตั้งแต่วัยเด็กว่าตนเองรักเพศเดียวกัน แต่ก็ยังมีหญิงรักหญิงอีกหลายคนที่ยังไม่รู้ตัวเมื่อเข้าสู่วัยรุ่นหรือเริ่มมีความรัก การที่ผู้หญิงจะเกิดความรู้สึกรักผู้หญิงด้วยกันนั้น ทำให้หญิงรักหญิงบางคนเกิด

ความรู้สึกสงสัยในตัวเองจึงพยายามแสวงหาความรู้ด้วยวิธีต่างๆ เพื่อตอบคำถาม เมื่อได้ตระหนักรู้ว่าตนเองมีรสนิยมทางเพศที่รักผู้หญิงด้วยกันแล้ว หญิงรักหญิงก็จะดำเนินชีวิตของตนในฐานะที่เป็นหญิงรักหญิง

3. การหาความรู้และแหล่งความรู้ของหญิงรักหญิง

หญิงรักหญิงเมื่อได้รับรู้ว่าตนเองเป็นหญิงรักหญิงแล้ว ก็จะพยายามแสวงหาความรู้ที่เกี่ยวข้องกับหญิงรักหญิงด้วยวิธีต่างๆ เพื่อทำความเข้าใจในสิ่งที่ตนเองรู้สึกและหาคำตอบในสิ่งที่ตนเองสงสัยและไม่เข้าใจ การหาความรู้ของหญิงรักหญิงนั้น หญิงรักหญิงจะใช้วิธีการหลายๆ อย่างประกอบกัน เช่น การสังเกตจากคนรอบข้างหรือการแสดงออกของคนในสังคม การพูดคุยแลกเปลี่ยนกับเพื่อนๆ ทั้งที่เป็นเพื่อนที่รักเพศเดียวกันและเพื่อนที่รักต่างเพศ การเรียนรู้จากสื่อต่างๆ ที่มีอยู่ในสังคม เช่น สื่อสิ่งพิมพ์ต่างๆ ตลอดจนถึงสื่อโทรทัศน์ และจากอินเทอร์เน็ตที่เพิ่งจะเข้ามามีบทบาทในสังคมมากในสมัยปัจจุบัน เมื่อหญิงรักหญิงได้แสวงหาความรู้ในเรื่องที่เกี่ยวข้องกับหญิงรักหญิงแล้ว พวกเธอก็จะเรียนรู้และปรับวิถีการใช้ชีวิตของพวกเธอเข้าสู่วิถีชีวิตของหญิงรักหญิง

คุณแก้ว เริ่มต้นจากการอ่านนวนิยายต่างๆ ถึงแม้ว่าจะเป็นเรื่องของคนรักต่างเพศ แต่เธอก็คิดว่าสำหรับหญิงรักหญิงแล้วก็ได้แตกต่างอะไรมาก และด้วยความที่คุณแก้วเป็นคนที่มีเพื่อนมาก จึงทำให้คุณแก้วได้เรียนรู้จากการบอกเล่าของเพื่อนๆ ที่ชอบอ่านหนังสืออีกทางหนึ่ง และหลังจากที่มีอินเทอร์เน็ตแล้วคุณแก้วก็ได้ค้นคว้าหาความรู้ด้วยตัวเองจากการเข้าไปตามเว็บไซต์ต่างๆ จนในที่สุดคุณแก้วก็ได้เริ่มทำเว็บไซต์หญิงรักหญิงในแบบของตัวเองขึ้นมาเพื่อเป็นแหล่งความรู้ของหญิงรักหญิงและเป็นแหล่งพบปะกันของหญิงรักหญิงจากที่ต่างๆ ด้วย

“...คือ เราไปอ่านนิยายอะไรสักอย่างในหนังสือมันจะมีอะไรแทรกๆ หนังสือพวกนวนิยายต่างๆ แต่มันจะเป็นลักษณะผู้หญิงกับผู้ชาย ...เรื่องแบบนี้สำหรับผู้หญิงกับผู้หญิงมันก็ไม่ได้แตกต่างอะไร ...แล้วก็คุยกับเพื่อนๆ ที่เป็นหญิงรักหญิง ส่วนใหญ่จะคุยกันมากกว่า ในกลุ่มของเพื่อนๆ แลกเปลี่ยนกัน บางคนก็จะไปอ่านนิตยสารต่างประเทศ หรือเข้า website ต่างประเทศ หรือเขาอาจมีประสบการณ์ไปคุยกับคนโน้นคนนี่มา คือต่างคนก็เอามาแชร์ เอามาคุยกัน ก็รู้อะไรเยอะกว่าหาอ่านเอาเอง...” (สัมภาษณ์คุณแก้ว, 30 เม.ย.2546)

คุณเจี๊ยบ ได้ลองปรึกษาเพื่อนๆ ของเธอแล้ว แต่เพื่อนๆ ของเธอซึ่งเป็นคนรักต่างเพศไม่สามารถให้คำตอบที่กระจ่างชัดได้ เธอจึงใช้วิธีการอ่านหนังสือตามคอลัมน์ที่เกี่ยวกับเรื่องเพศในหนังสือพิมพ์หรือนิตยสารต่างๆ แต่ความรู้ที่ได้มาก็จะไม่ใช่นักความรู้ที่เกี่ยวข้องกับหญิงรักหญิงโดยตรง เธอจึงเรียนรู้จากประสบการณ์ของเธอเป็นส่วนใหญ่ ต่อมาเมื่อเกิดมีอินเทอร์เน็ต เธอจึงได้ใช้ช่องทางนี้เป็นแหล่งหาความรู้และแลกเปลี่ยนประสบการณ์ ตลอดจนทำความเข้าใจกับหญิงรักหญิงคนอื่นๆ จนถึงปัจจุบัน

“...ในช่วงที่พีกำลังสับสนว่าตัวเองเป็นอะไรกันแน่ ตรงนั้นคือพีถามจากเพื่อนที่เรียนด้วยกัน เพื่อนบางทีก็ไม่ว่า พีก็อ่านหนังสือเอา ก็เป็นหนังสือเกี่ยวกับพวกเพศสัมพันธ์ พวกหนังสือพิมพ์ในกรอบเล็กๆ พีก็จะอ่านตรงนั้น ถามว่าทะเล้งมั้ยไม่ละ มันให้ความรู้สึกดีมากเลย ทำให้เรารู้ว่าเราอยู่ ณ จุดไหน...” (สัมภาษณ์คุณเจี๊ยบ, 1 มิ.ย. 2546)

คุณปลา ได้เรียนรู้การใช้ชีวิตในแบบหญิงรักหญิงจากเพื่อนๆ ที่อยู่ในสังคมของโรงเรียนสตรีที่มีหญิงรักหญิงอยู่มากมาย การแสวงหาความรู้ของคุณปลาเป็นการพูดคุยและแลกเปลี่ยนประสบการณ์ซึ่งกันและกันในระหว่างเพื่อน ซึ่งมีกระบวนการคือคุณปลาจะพูดคุยปรึกษากับเพื่อนแล้วนำไปทดลองปฏิบัติจริง และนำมาพูดคุยปรึกษากับเพื่อนอีกครั้ง เพื่อนของคุณปลาก็จะให้คำแนะนำเพิ่มเติม หรือเพิ่มเทคนิควิธีต่างๆ ให้กับคุณปลา และต่อมามันก็ได้แสวงหาความรู้จากประสบการณ์ของตนเองมาโดยตลอด จนกระทั่งมาถึงปัจจุบันคุณปลาได้ใช้อินเทอร์เน็ตซึ่งแรกเริ่มคุณปลาจะใช้ในส่วนของการทำงาน ต่อมาคุณปลาได้เริ่มค้นหาความรู้เกี่ยวกับหญิงรักหญิงในอินเทอร์เน็ตจนพบกับเว็บไซต์ของกลุ่มอัญจारी และได้เข้าไปพูดคุยแลกเปลี่ยนความคิดเห็นในกระดานสนทนาและในที่สุดคุณปลาก็กลายมาทำหน้าที่เป็นผู้ให้คำปรึกษาแก่หญิงรักหญิงในเรื่องต่างๆ ในกระดานสนทนานั้น ในฐานะหญิงรักหญิงผู้ผ่านประสบการณ์ชีวิตมา

คุณปลาได้มีการแลกเปลี่ยนความรู้และประสบการณ์กับเพื่อนที่อยู่ต่างโรงเรียน นำมาเล่าสู่กันฟัง “...มีเพื่อนนะ...ก็เพื่อนในกลุ่มด้วยตัวเอง ที่เป็นอยู่แล้ว ไอ้คนที่มันมีประสบการณ์มากกว่าเราจากโรงเรียนสตรี ...เขาจะเล่าประสบการณ์ของเขาถึงความกระล่อน...ความไปของโรงเรียนผู้หญิงเพราะเราไม่เคยเรียนโรงเรียนผู้หญิง.. ...เราก็คูยกกันเอง...จริงๆ แล้วน่าจะเป็นถามเอาจากเพื่อนมากกว่า... ก็ตอนนั้นมีเพื่อนไง แต่เพื่อนเขาเรียนอยู่ในโรงเรียนผู้หญิงล้วนอยู่อีกโรงเรียนหนึ่ง...เขาก็จะรู้หมด เราก็อถาม ก็คุยกัน ...เพื่อนโรงเรียนนั้นก็จะมีเรื่องเล่าเยอะ ที่คบกันก็จะเป็นคล้ายๆ กัน...คือเรียนกว่าชนแก่นเหมือนๆ กันเรานี่แหละ..ก็จะรู้ มีอะไรเพื่อนเราก็จะรู้หมด เราก็เลยได้รู้ไปด้วย...” (สัมภาษณ์คุณปลา, 24 ต.ค. 2546)

คุณป๊อกนั้นเป็นหญิงรักหญิงที่เรียนรู้การเป็นทอม มาจากเพื่อนผู้ชายที่อยู่บ้านใกล้เคียงกัน เนื่องจากคุณป๊อกมักจะเล่นอยู่ในกลุ่มผู้ชายมาตั้งแต่เด็ก เมื่อเพื่อนผู้ชายสังเกตเห็นว่าคุณป๊อกเป็นเด็กหญิงที่มีลักษณะเหมือนเด็กผู้ชาย จึงได้บอกให้คุณป๊อกทราบว่าเธอเป็นทอม และยังได้แนะนำว่าถึงการวางตัวของทอมว่าจะต้องมีลักษณะอย่างไร หรือวิธีที่ทำให้ผู้หญิงสนใจ เป็นต้น ซึ่งคำแนะนำดังกล่าวของเพื่อนผู้ชายจะมาจากมุมมองการใช้ชีวิตของผู้ชายเป็นหลัก แม้จะนำมาใช้เป็นแนวทางได้บ้างแต่ก็ไม่ได้เป็นความรู้ของหญิงรักหญิงโดยตรง เมื่อคุณป๊อกได้เติบโตขึ้น และได้รู้จักกับเพื่อนหญิงรักหญิงที่เป็นทอมเหมือนกับเธอ และมีการพูดคุยแลกเปลี่ยนประสบการณ์กัน ทำให้เธอรู้ว่าการใช้ชีวิตของหญิงรักหญิงที่เป็นทอมนั้นแตกต่างจากการใช้ชีวิตของผู้ชาย เพราะถึงแม้ว่าเป็นทอมแต่เธอก็ยังเป็นผู้หญิงอยู่นั่นเอง นอกจากนี้คุณป๊อกได้เรียนรู้ในเรื่องของหญิงรักหญิงจากเพื่อนของเธอแล้ว เธอยังได้รับรู้เรื่องราวของหญิงรักหญิงจากทางสื่อโทรทัศน์ ซึ่งในช่วงเวลาที่เธอเริ่มเข้าสู่วัยรุ่นเป็นช่วงเวลาที่มึนงงนักแสดงที่มีบุคลิกภาพคล้ายผู้ชาย คือ อัณชลิ จงคติกิจ และ อลิศ คริสตัล กำลังมีชื่อเสียงและได้รับความนิยม ซึ่งคุณป๊อกรู้สึกชื่นชมนักแสดงทั้งคู่มาก ซึ่งเธอได้ยึดถือบุคลิกภาพของนักแสดงดังกล่าวมาเป็นแบบอย่างในการเป็นทอมของตนเอง

“...ตอนนั้น...ตอนเด็กๆ พอ..เขาบอกเราเป็นทอม...เฮ้ยเราเป็นทอม เราก็ต้องมองว่าเป็นยังไงก็ต้องทำตัวให้เหมือนผู้ชาย พอมันมีข้อจำกัดโดยตรงนี้ขึ้นมาเราก็ต้องแสดงตัวให้เหมือนผู้ชาย คือจริงๆ แล้วเราไม่อยากจะอยากเป็นผู้ชายเลย แต่มันมีตัวอย่างให้ดูจากสังคมแถวบ้าน จากที่โรงเรียน จากสื่อ...แต่ก่อนนั้น..พีนี่ชอบ ..มันจะมีอัณชลิ จงคติกิจ เขาดังมากเลยตอนนั้น ..เพราะว่าเราเปิดทีวีดูบู๊..ไอ้โฮ..ทำไมผู้หญิงคนนี้เป็นผู้หญิงก็สวยเป็นผู้ชายก็หล่อ เราก็เอ๊ะ...ยิ่งงเขาเป็นอะไรกันแน่ แล้วมีความรู้สึกที่...มันเทดีนะ..มันก็เลย...เป็นแบบว่าอ้อ...แต่พอมีแว่วว่าพีบู๊ (ชื่อเล่นของอัณชลิ จงคติกิจ)...เป็นแบบนี้ อ้อ..พฤติกรรมมันต้องเป็นแบบนี้แหละ อลิศ คริสตัล อย่างนี้.. .คือ 2 คนนี้แหละ เป็นแบบของเรา มีความรู้สึกที่ 2 คนนี้เทดี คือเราชอบนะ เราชอบความเทของเขา ถ้าเราเป็นทอมเราจะต้องเทให้ได้อย่างเขา...เออ...ทำนองอย่างนั้น แต่จริงๆ แล้วพีไม่ได้อยากเป็นผู้ชาย พี่อยากเท พี่อยากแต่งตัว เวลาพี่ชอบดู..พวกแพชั่นโชว์...ของยู บี ซี นะฮะ พวกนายแบบ นางแบบ นายแบบผู้ชาย...แล้วพีดูนิตยสารของผู้ชาย พี่จะชอบแบบ...ท่าทางเขาเทดี...” (สัมภาษณ์คุณป๊อก, 28 ต.ค. 2546)

คุณป๊อกเติบโตและเล่นชนมาในหมู่บ้านๆ ผู้ชาย ในช่วงแรกก็ได้เพื่อนผู้ชายคอย เป็น “พี่เลี้ยง” ที่ให้กำลังใจ สนับสนุน และสอนเทคนิควิธีต่างๆ ให้กับคุณป๊อก แต่ต่อมาภายหลัง คุณป๊อกได้รู้จักกับรุ่นพี่ที่เป็น “ทอม” หลายคนได้สอนและถ่ายทอดประสบการณ์ และวิธีการต่างๆ ของทอมให้คุณป๊อกได้รับรู้ “...อย่างเรื่องเช็กช้อแบบนี้...คือ...มันเป็นช่วงชีวิตนะฮะ ในช่วงวัยรุ่นนะฮะ...เราก็จะหมกมุ่นเรื่องเช็กช้อ มันจะเป็นช่วงลำดับขึ้นมาเรื่อยๆ ...แต่จริงๆ เราไม่ได้หมกมุ่น แต่เราต้องฟังเขาก็บอกว่าเฮ้ยมันเป็นทอมนะมันต้องใช้ลิ้นแก่ง เราก็มานั่งฟังว่าเฮ้ย ทำไมต้องใช้ลิ้นแก่งๆ เขาจะสอนเราว่าต้อง...ไปหัด..ใช้ลิ้นกับลูกปิงปองอะไรอย่างนี้ นั่นคือการสอน...ของผู้ชาย ...พอเราโตมาหน่อยมันก็จะมีรุ่นพี่ที่เป็นเหมือนเรา เขาก็จะสอน เป็นทอมต้องมีเงินเยอะๆ ต้องรู้จักเก็บเงิน นั่นก็คือเขาสอนเรา ความคิดของผู้ใหญ่มันจะไม่ใช้เรื่องอย่างนั้นอีกแล้ว...” (สัมภาษณ์คุณป๊อก, 28 ต.ค. 2546)

คุณป๊อนั้นเมื่อทราบว่าเป็นหญิงรักหญิงแล้ว เธอก็จะพยายามสังเกตผู้คน รอบๆ ตัวว่าคนที่เป็นหญิงรักหญิงในสังคมนั้นมีการแสดงออกอย่างไร นอกจากนี้คุณป๊อนยังได้ ความรู้เกี่ยวกับหญิงรักหญิงจากที่เห็นในรูปภาพตามนิตยสารต่างๆ บ้าง และพอมานี้ในปัจจุบันเมื่อ คุณป๊อนว่างจากการดูแลลูกๆ เธอก็จะเล่นอินเทอร์เน็ตและหาความรู้จากเว็บไซต์หญิงรักหญิงต่างๆ ทำให้เธอรู้สึกว่ายังมีหญิงรักหญิงอยู่อีกมากมายในสังคม

“...ก็เห็นจากรูปภาพ รูปภาพผู้หญิงๆ นะคะ จับตัวกันหรือว่าหอมแก้มกันใน หนังสือแมกกาซีนอะไรต่างๆ หรือว่าสมมติ...อย่างนี้ มางานแต่งงาน หรืออะไรก็ช่างที่เรา พบเห็นได้ผ่านสายตาเข้ามา จะปรากฏว่า...จะพบเห็นได้จะมีสาวที่แบบคนหนึ่งแบบ หัวคนหนึ่งสวย มันต้องใช้แน่นอนแล้วละคุณนี่ อัจฉาจังเลยเนอะ ถ้าเราเป็นแบบนี้ก็ดีนะ..” (สัมภาษณ์คุณป๊อน, 14 พ.ย. 2546)

แหล่งความรู้ที่เป็นที่นิยมของหญิงรักหญิงมากที่สุดคืออินเทอร์เน็ต หญิงรักหญิง จะเข้าไปอ่านตามเว็บไซต์ของหญิงรักหญิง โดยเฉพาะทั้งที่คนไทยจัดทำขึ้นและของต่างประเทศ แต่เว็บไซต์ภาษาไทยจะเป็นที่นิยมมากกว่า ในเว็บไซต์ก็จะมี การให้ความรู้เกี่ยวกับความเป็นคนรัก เพศเดียวกัน การให้ความรู้ทางเพศสัมพันธ์ของหญิงรักหญิง ข่าวคราวการเคลื่อนไหวในแวดวง ของหญิงรักหญิง คอลัมน์ถาม-ตอบ และเว็บบอร์ดที่ใครก็ได้สามารถเข้าไปมีส่วนร่วมในการถาม และตอบ ซึ่งหญิงรักหญิงจะชอบส่วนที่เป็นเว็บบอร์ดเป็นพิเศษเพราะรู้สึกสนุกที่ได้ตอบคำถาม หรือแลกเปลี่ยนความคิดเห็นกันในเรื่องที่ตนสนใจ

คุณแก้ว เป็นหญิงรักหญิงที่ชอบใช้อินเตอร์เน็ต “...ส่วนใหญ่ที่เล่นจะเป็น web board เข้าไปตอบคำถาม มันสนุก แล้วก็เริ่มมีคนทิ้ง e-mail ไว้ บอกว่าอยากมีเพื่อน เราก็ mail ไปหาเขา ก็คุยกัน เริ่มรู้จัก เริ่มมีกลุ่มเพื่อนอย่างนี้บ้างเราก็จะแลกเปลี่ยนความคิดเห็น ...อย่างแฟนอะไรก็ได้จากในนี้ และบางทีก็มีจากการแนะนำจากเพื่อนที่รู้จักใน net บอกต่อๆ กัน...ช่วงหลังพีจะเริ่มเข้ามามีเพื่อนใน internet มากขึ้น เริ่มรู้จักและเข้าไปเล่น web board บ้าง มี chat room บ้าง เราก็เข้าไปเล่นในนั้นไปเจอเพื่อนที่เขาสนใจเหมือนเรา ..หรือว่าถ้าเราไม่สบายใจ หรือมีเรื่องจะระบายพีก็จะเข้าไปพวก web board บางทีเราไม่สบายใจ เราสามารถไม่ต้องบอกใครก็ได้ เราสามารถระบายตรงนั้นได้ ระบายแล้วอาจจะมีคนมีปัญหาคล้ายๆ เรา เห็นก็เข้ามาตอบ มาคุย เราก็อ่านดูบางทีก็ทำให้เราสบายใจขึ้น...

คุณปิ่น “...ระยะนี้ตั้งแต่อายุ 40 ขึ้นมา เห็นมีอินเตอร์เน็ตที่เล่นบ่อย มีเว็บไซต์โน้น เว็บไซต์นี้ ก็อ้อ มีพวกเราอีกตั้งเยอะที่เป็นแบบนี้ละ ก็เลยมีความรู้สึกที่เราไม่ได้อยู่โดดเดี่ยวอะไรอย่างนี้ค่ะ...” (สัมภาษณ์คุณปิ่น, 14 พ.ย. 2546)

อย่างไรก็ดีการหาความรู้จากอินเตอร์เน็ตนี้จะทำได้เฉพาะผู้ที่มีความสามารถในการเข้าถึงอินเตอร์เน็ตได้เท่านั้น ส่วนหญิงรักหญิงที่ไม่มีความรู้เรื่องนี้หรือไม่สามารถเข้าถึงอินเตอร์เน็ตได้ก็จะหาความรู้จากแหล่งอื่นตามที่ได้กล่าวมาแล้วข้างต้น หรือบางคนก็บอกรับนิเทศสารหรือจดหมายข่าวทางไปรษณีย์จากกลุ่มหญิงรักหญิงที่ทำงานเคลื่อนไหวโดยตรง

เมื่อหญิงรักหญิงเริ่มสงสัยและไม่เข้าใจในรสนิยมของตนเอง ก็จะพยายามหาความรู้จากแหล่งต่างๆ ที่มีอยู่ในสังคม เช่น การพูดคุยแลกเปลี่ยนประสบการณ์กันในกลุ่มเพื่อนที่เป็นหญิงรักหญิงเช่นกัน การอ่านหนังสือหรือสื่อสิ่งพิมพ์ต่างๆ การดูภาพยนตร์หรือโทรทัศน์ และจากสื่อสมัยใหม่ เช่น อินเตอร์เน็ต เป็นต้น เพื่อให้สามารถหาคำอธิบายให้กับความรู้สึกของตนเองได้ ในขณะที่หญิงรักหญิงบางคนใช้วิธีการหาความรู้จากประสบการณ์ของตนเองด้วยการเรียนรู้จากประสบการณ์ตรง

4. คำนิยามและการรับรู้ตัวตนของหญิงรักหญิง

หญิงรักหญิงเมื่อผ่านกระบวนการยอมรับตนเองว่าเป็นหญิงรักหญิงแล้ว ก็จะได้แสดงตัวเป็นหญิงรักหญิงโดยแสดงลักษณะของตัวเองตามการรับรู้ตัวตนของแต่ละคน หญิงรักหญิงที่เป็นทอมก็จะแสดงบุคลิกในแบบของทอม ส่วนหญิงรักหญิงที่เป็นดีก็จะได้แสดงบุคลิกภาพของดี และดำเนินชีวิตไปตามอัตลักษณ์ของตนเอง

“หญิงรักหญิง” คือคำที่ใช้เรียกผู้หญิงที่รักผู้หญิงด้วยกัน ทั้งนี้เป็นการเรียกแบบครอบคลุมทั้งหมด แต่ในกลุ่มของหญิงรักหญิงเองก็ยังแบ่งประเภทย่อยออกไปอีกตามลักษณะของการแสดงออกและความชอบ คุณแก้วได้ให้ความรู้ตรงนี้ว่า “...หญิงรักหญิงก็คือชอบผู้หญิง ก็คือว่าอย่างหญิงรักหญิงนี่นะคะ จริง ๆ แล้วคำๆ นี้มันครอบคลุมหมดแล้ว ก็คือผู้หญิงชอบผู้หญิง แต่คือในสังคมไทย เท่าที่สัมผัสในกลุ่มหญิงรักหญิงยังจะแบ่งไปอีก ก็คือ ในสังคมต่างประเทศหญิงรักหญิงเขาจะเรียกว่า lesbian จะไม่แบ่งเป็นอย่างอื่น ไม่ว่าจะแสดงท่าทางเป็นชายเป็นหญิงอะไรก็แล้วแต่เขาจะไม่แบ่ง แต่ว่าในเมืองไทยนี่จะแบ่ง จะแบ่งเรียกว่าเป็นทอม ถ้าคนที่แสดงตัวเป็นผู้ชายอะไรอย่างนี้ จะเรียกว่าเป็นทอม ถ้าเป็นผู้หญิงธรรมดาทั่วไปจะเรียกว่าเป็นดี แต่มันบางที่หญิงรักหญิงนี้ความชอบก็จะไม่เหมือนกันอีก มันอยู่ที่ความชอบนะคะ ก็คือคนแสดงตัวเป็นทอมจะชอบคนที่เป็นผู้หญิง ผู้หญิงที่เป็นผู้หญิงทั่ว ๆ ไป แล้วก็คนที่เป็ที่ดีนี้จะชอบผู้หญิงที่แสดงออกเป็นผู้ชาย เอาง่าย ๆ ว่าในความรู้สึกของทอมนี้ เขาจะชอบผู้หญิงทั่ว ๆ ไป จะเป็นอะไรก็ได้ แต่ว่าผู้หญิงที่มาเป็นแฟนทอม เขาจะเรียกว่าดี เพราะว่าคนที่จะเป็นดีได้ เขาจะชอบผู้หญิงที่เป็นเหมือนผู้ชาย แล้วก็คนที่เป็เลส เขาจะเรียกว่าเลส ก็คือจะชอบผู้หญิงที่เป็นผู้หญิงปกติด้วยกัน เลสนี้ เขาจะไม่ชอบผู้หญิงที่เข้มแข็งแมน ๆ จะไม่ชอบเลย คือชอบคนที่เป็นผู้หญิงเหมือนกับเขา ..ก็เลยเป็นสามแบบแล้ว lesbian นี่คือในสังคมจะมองไม่ออกเลย ที่มองออกเด่นที่สุดคือคนที่แสดงตัวเป็นทอม คนเป็นดีกับเป็นเลสเราจะไม่รู้เลย...” (สัมภาษณ์คุณแก้ว, 30 เม.ย.2546)

คุณแก้วรับรู้ตัวตนว่าเธอเป็นทอมและแสดงออกด้วยการตัดผมสั้นแบบผู้ชาย ใส่เสื้อเชิ้ตและกางเกงในแบบของผู้ชาย แต่เธอก็ยังคงใช้คำพูดในแบบของผู้หญิงด้วยการลงท้ายคำพูดว่า “คะ” เหมือนกับผู้หญิงทั่วไป

“...พี่ก็เป็นหญิงรักหญิงไงคะ เป็นทอม เป็นบพาทผู้ชาย ก็ชอบผู้หญิงทั่ว ๆ ไป แต่ผู้หญิงที่ชอบทอมจะเรียกว่าดี...”

คุณเจี๊ยบนั้นแม้จะดูภายนอกเป็นผู้หญิงธรรมดา แต่เธอก็เป็นดีเพราะเธอมีคนรักเป็นทอม และเธอก็เปิดเผยตัวตนของเธอให้คนในสังคมได้รับรู้ถึงตัวตนของเธอด้วย

“...ตัวพี พีเป็นดีเพราะพีชอบทอมชอบผู้หญิงที่ดูเข้มแข็ง เพราะพีมีแฟนเป็นทอมไม่ได้ชอบผู้ชาย พีจะบอกกับเพื่อนกับใครต่อใครว่าพีเป็นดีนะ คือพีจะค่อนข้างเปิดเผย...”

คุณปลาเป็นหญิงรักหญิงที่รับรู้ว่าเป็นทอม เธอยืนยันว่าเธอไม่เคยมีความคิดอยากเป็นผู้ชาย เธอได้แสดงตนและดำเนินชีวิตในฐานะที่เป็นทอมมาตลอดชีวิตของเธอ

“...บุคลิกพีถึงจะเป็นทอมแต่ก็ไม่ได้อยากเป็นผู้ชาย เราก็คงเป็นผู้หญิงอยู่ดี...”

คุณป๊อกนั้นเป็นหญิงรักหญิงที่เป็นทอม เมื่อมองจากภายนอกแล้วมีลักษณะเหมือนกับเด็กผู้ชายมาก เธอคิดว่าตัวเธอเองเป็นทอมมาตั้งแต่เด็ก

“...ใครมาเห็นเขาก็รู้อยู่แล้วว่าพีเป็นอะไร ทำทางแบบนี้ มาเห็นพีก็ต้องเป็นทอมแน่นอน...”

คุณปิ่นเป็นหญิงรักหญิงที่แต่งงานกับผู้ชายและมีลูกชาย 2 คน ในขณะที่เธอบอกว่าเธอเป็นดี การที่เธอแต่งงานมีครอบครัวกับผู้ชายนั้นเพราะเธอทำตามความต้องการของมารดาเธอ ไม่อยากให้มารดาของเธอที่บวชเป็นแม่ชีต้องไม่สบายใจ แต่หลังจากที่เธอแต่งงานไปแล้วเธอก็กลับพบว่าเธอมีความสุขกับผู้หญิงมากกว่าเธอจึงได้คบกับทอมอีกคนหนึ่งซึ่งทางสามีและลูกๆ ของคุณปิ่นก็รับรู้และเข้าใจ ชีวิตครอบครัวของเธอค่อนข้างจะมีความสุขเพราะสามีของเธอนั้นทราบมาก่อนแล้วว่าเธอเป็นหญิงรักหญิง แล้วก็ได้ชัดเจนเมื่อเธอคนรักของเธออีกคนซึ่งเป็นทอมเข้ามาเป็นส่วนหนึ่งในการทำกิจกรรมกับลูกๆ ของเธอในครอบครัว แต่คุณปิ่นก็ยังรู้สึกผิดที่รู้สึกว่าคุณปิ่นไม่ซื่อสัตย์ต่อสามี และซาบซึ้งในน้ำใจของสามีของเธอที่เข้าใจเธอดี และอนุญาตให้เธอมีความสัมพันธ์กับทอมได้

“...เอาเป็นว่าพีก็เป็นผู้หญิงคนหนึ่งที่รักผู้หญิงก็แล้วกัน พีมีสามี ครอบครัวพีทำตามความต้องการของคุณแม่ แต่ชีวิตครอบครัวก็มีความสุข ค่อนข้างจะสมบูรณ์นะคะ...”

เมื่อหญิงรักหญิงได้เข้าสู่วิถีชีวิตของหญิงรักหญิงแล้ว เธอจะเริ่มรู้จักการแบ่งประเภทของหญิงรักหญิง ตามรสนิยมทางเพศของหญิงรักหญิงแต่ละคน โดยหลักๆ แล้ว แบ่งเป็น 3 ประเภท คือ **“ทอม”** เป็นคำที่มาจากคำว่า tomboy ในภาษาอังกฤษ หมายถึงหญิงรักหญิงที่ชอบผู้หญิงด้วยกันโดยแสดงบทบาทและลักษณะท่าทางคล้ายผู้ชาย **“ดี”** หรือ lady หมายถึงผู้หญิงที่ชอบทอม และ **“เลส”** มาจากคำว่า lesbian หมายถึงหญิงรักหญิงที่ชอบผู้หญิงด้วยกัน โดยแสดงลักษณะท่าทางและบุคลิกเป็นผู้หญิง ซึ่งเมื่อหญิงรักหญิงได้รับรู้และเข้าใจรสนิยมทางเพศของตนเองแล้วก็จะแสดงตัวตนตามอัตลักษณ์ทางเพศดังกล่าว

5. ค่านิยมทางเพศและความสัมพันธ์ของหญิงรักหญิง

ในส่วนของค่านิยมทางเพศของหญิงรักหญิงนั้น หญิงรักหญิงแต่ละคนจะมีค่านิยมทางเพศหรือแนวคิดต่างๆ เช่น หญิงรักหญิงบางส่วนเห็นว่าไม่ใช่เรื่องเสียหายอะไรหากจะมีการเปลี่ยนคู่อุปถัมภ์ เพราะไม่ได้เป็นความสัมพันธ์แบบหญิงชายซึ่งโอกาสที่ผู้หญิงเป็นฝ่ายเสียหายและพลาดพลั้งมีอยู่ทุกกรณี แต่สำหรับหญิงรักหญิงคิดว่าเรื่องเพศไม่ใช่เรื่องเสียหายแต่อย่างใดหรือแนวคิดในการป้องกันโรคติดต่อทางเพศสัมพันธ์เป็นของตนเองว่าจะมีการป้องกันหรือไม่นั้น เป็นสิ่งที่หญิงรักหญิงแต่ละคนเป็นผู้ตัดสินใจเอง ไม่ได้ขึ้นอยู่กับว่าหญิงรักหญิงนั้นจะเป็นทอมหรือเป็นดี

คุณแก้วคิดว่าการคบกันของหญิงรักหญิงควรมีพื้นฐานมาจากความรัก ความเข้าใจของทั้งสองคนซึ่งก็เหมือนกับความสัมพันธ์ของคู่หญิงชายที่คบกันอย่างจริงจัง ในส่วนของการป้องกันโรคติดต่อทางเพศสัมพันธ์นั้น คุณแก้วไม่ได้มีการป้องกัน เพราะเธอแน่ใจว่าคู่ของเธอไม่ใช่บุคคลที่มีพฤติกรรมเสี่ยงและเป็นผู้หญิงที่ระมัดระวังตัวเองอยู่แล้ว เธอจึงไม่ได้มีความกังวลในเรื่องนี้ แต่อย่างไรก็ดีคุณแก้วเองก็คิดว่าหญิงรักหญิงควรระวังในเรื่องความเสี่ยงต่อการติดเชื้อโรคที่ติดต่อทางเพศสัมพันธ์

“...เราคิดว่าเรื่องการมีเพศสัมพันธ์นี้ หญิงกับหญิงเราคิดว่ามันเป็นเรื่องที่ไม่ค่อยเสี่ยง มันจะเป็นอะไรที่แบบว่าค่อนข้างที่จะมีเปอร์เซ็นต์ที่ไม่ยั่งยืนกว่าความรักของหญิงกับชาย ตรงนี้ที่ว่ามันเป็นจุดอ่อน ก็คือว่าเราคิดว่ามันเป็นเรื่องไม่เสียหาย เพราะฉะนั้นจะทำให้การที่ความรักระหว่างหญิงรักหญิงไม่ยั่งยืนเพราะตรงนี้ไง ..ที่ว่ามันไม่ยั่งยืนก็อย่างที่พี่บอกไว้ เรามีความรู้สึกว่ามันเป็นเรื่องไม่เสียหาย เพราะฉะนั้นมันจะเป็นจุดที่เปราะบางมากสำหรับการเป็นหญิงรักหญิง ..แล้วความที่สังคมไม่มาสนใจชีวิตของเราเท่า

ไว้ เขามองว่าเราผิดปกติ เป็นพวกผิดธรรมชาติ เราเปลี่ยนคู่อ้อยก็ไม่มีใครสนใจหรือ คอยมานั่งสังเกต.." (สัมภาษณ์คุณแก้ว, 30 เม.ย.2546)

คุณเจี๊ยบคิดว่าเรื่องเพศเป็นเรื่องสำคัญของหญิงรักหญิง เพราะมีหญิงรักหญิง บางคู่ที่ต้องเลิกหากันเพราะรสนิยมทางเพศไม่ตรงกัน ดังนั้นความสัมพันธ์ของหญิงรักหญิงควรมาจากความรัก และความเข้าใจกัน เป็นอันดับแรก แล้วจึงค่อยๆ ปรับตัวในเรื่องอื่นๆ ภายหลังเมื่อคุณเจี๊ยบมีความสัมพันธ์ทางเพศกับคนรักเธอไม่ได้มีการป้องกันโรคติดต่อแต่อย่างใด เพราะเธอคิดว่าทั้งตัวเธอและคู่ของเธอไม่มีพฤติกรรมที่อาจจะเสี่ยงต่อการติดเชื้อ เธอจึงมั่นใจและคิดว่าไม่จำเป็นต้องป้องกัน

"...อย่างเรื่องการมีคู่นี้ บางคนอยากรู้จักไปลอง ลองไปแล้วมันไม่ใช่แล้วมันก็เปลี่ยนไปเรื่อยๆ จะทำให้..ความรู้สึกของคนที่เปลี่ยนคู่อ้อยๆ มันไม่ดีนะ แล้วถ้าลองไปถ่าลองผู้หญิงมันไม่เสียหาย แล้วถ่าลองผู้ชายละ มันก็เหมือนจะเป็นจุดปมด้อยไปตลอดชีวิตนะ..." (สัมภาษณ์คุณเจี๊ยบ, 1 มิ.ย.2546)

คุณปลาคิดว่าการที่คนสองคน ไม่ว่าจะเป็นคนรักเพศเดียวกันหรือไม่มา มีความสัมพันธ์กัน ต้องมีความเข้าใจ และความซื่อสัตย์ต่อกัน เมื่อมีปัญหาไม่ควรใช้อารมณ์ในการแก้ปัญหา เพราะจะทำให้ไม่สามารถแก้ปัญหาและยังทำให้เพิ่มปัญหาอื่นต่อไปอีกด้วย ที่สำคัญที่สุดก็คือควรมีความรักให้แก่กัน ส่วนในเรื่องของการป้องกันโรคติดต่อทางเพศสัมพันธ์นั้น คุณปลาไม่ได้ป้องกัน แต่จะใช้ถุงยางอนามัยก็ต่อเมื่อใช้อุปกรณ์เสริมเข้าช่วย

"...เรื่องเปื้อนกันก็มีบ้าง มีไม่น้อยเหมือนกันที่เขาอยู่ด้วยกันยืนยาว อาจเป็นที่ว่าชายหญิงยังรักกันไม่ยั้งยืน เพราะฉะนั้นมนุษย์ที่ต่างคนต่างนิสัย ต่างพื้นเพ ต่างความรู้ อะไรก็แล้วแต่เมื่อมาอยู่ด้วยกันมันก็มีโอกาสที่จะเข้ากันไม่ได้...ตอนอยู่คนเดียวกันก็รับได้แหละอย่างโน้นอย่างนี้ พอเข้ามาอยู่ร่วมกัน มารู้จักกัน มาใช้ชีวิตร่วมกัน มันอะไรกันก็ไม่รู้ เริ่มมองเห็นจุดไม่ดี ตอนรักกัน เป็นแฟนกันอะไรก็ได้ ที่ไม่ดีก็เก็บไว้ละ เก็บไว้ที่บ้านแต่พออยู่ด้วยกันพฤติกรรมมันกลับมาอีก ใช่มั้ย มันก็อยู่ที่ว่ารับกันได้แค่ไหน อย่างพี่...พี่อาจจะจะมีแฟนแล้วพี่จะชอบ เดี่ยวพออยู่ด้วยกัน 2 ปี อาจเปื้อน เริ่มมองเห็นความไม่ดี แต่ถ้าว่ากันตามจริงแล้ว...พี่ว่ามันเปื้อนนะ ได้ความไม่ดีพี่ว่ามันไม่ใช่ละ ทุกคนมีความเปื้อนเท่านั้น เพียงแต่ว่าคุณจะปรุงแต่งอย่างไรไม่ให้ชีวิตคู่มันไม่น่าเปื้อน...หรือน่าเปื้อนน้อยลง...มันก็แล้วแต่คุณ..." (สัมภาษณ์คุณปลา, 24 ต.ค. 2546)

คุณป๊อกไม่ได้คิดถึงเรื่องความยั่งยืน เพราะเธอคิดว่าในชีวิตของคนเราเมื่อพบกัน ก็ต้องมีการพรากจากกัน ถ้าไม่จากเป็นคือแยกทางกัน ก็จากตายคือฝ่ายหนึ่งฝ่ายใดต้องเสียชีวิตไปก่อน ซึ่งความคิดนี้เธอได้อิทธิพลมาจากการที่ศึกษาธรรมะและมองเห็นความเป็นไปของโลกมนุษย์ เธอจึงไม่คิดที่จะยึดติดในเรื่องใด เพราะคิดว่าทุกสิ่งทุกอย่างไม่มีความยั่งยืนเป็นสังขาร ความคิดในเรื่องการป้องกันโรคติดต่อทางเพศสัมพันธ์ของเธอนั้น ตัวคุณป๊อกเองไม่ได้ป้องกัน เพราะเธอมั่นใจในสุขอนามัยของคู่ของเธอ และอีกเหตุผลหนึ่งก็คือการป้องกันโรคติดต่อทางเพศสัมพันธ์ในหญิงรักหญิงเป็นเรื่องที่ค่อนข้างยุ่งยาก ทำให้คุณป๊อกและหญิงรักหญิงอีกหลายคนไม่นิยมป้องกันโรค

“...เรื่องเจ้าชู้อะไรนี่..ไม่จริงหรอก...รักง่ายหน่ายเร็วอะไรนี่ด้วย..ไม่จริง ส่วนใหญ่ที่จะโดนผู้หญิงทิ้ง พี่ไม่เคยทิ้งใครก่อนเลยด้วยซ้ำ ถ้าแฟนคนแรกเขาไม่จากพี่ไป พี่ว่าทุกวันนี้พี่ว่า...อยู่ด้วยกันนะ...แต่พี่ก็ไม่เคย...พี่ก็ไม่รู้ว่าคนอื่นเขาเป็นยังไง แต่พี่ไม่ได้เป็นแบบนั้น...เวลาที่เลิกกันไฉน...พี่ว่า..เพราะว่าหนึ่งมันไม่มีความมั่นคงไงอาจจะว่ามันมีความเปราะบาง...เข้าใจมั๊ย... ผู้หญิงกับผู้หญิงนี้มันเปราะบาง เพราะว่ามันเสียใจในคอของผู้หญิงนี่จะเป็นคนที่ไม่ค่อยใจ...เข้าใจมั๊ย... พี่ว่า...เพราะว่าหนึ่งมันไม่มีความมั่นคงไงอาจจะว่ามันมีความเปราะบาง...เข้าใจมั๊ย...ผู้หญิงกับผู้หญิงนี้มันเปราะบาง เพราะว่ามันเสียใจในคอของผู้หญิงนี่จะเป็นคนที่ไม่ค่อยใจ...หวาดระแวงขึ้นหิ้ง แล้วก็เอาแต่ใจตัวเอง...ทั้งคู่เลย..นี่คืออารมณ์ของทั้งคู่ที่คนส่วนใหญ่เขาเป็นกันนะ มันจะอยู่บนความเปราะบางอยู่แล้วไฉน...พอมืออะไรหน่อยเดี๋ยวก็ทะเลาะกัน ให้อั๊มๆ มันก็ไม่ใช่อะไรหรอก ถ้าเป็นผู้ชาย... เขาก็จะแบบมีเอกลักษณ์ของเขาเรื่องเล็กน้อยเขาไม่ใส่เขาก็ไม่อะไร คุณจะออกไป พอมือลูกมืออะไรก็ยังมีไฉนของคล้องใจทำให้เลิกกันยากอีก อย่างนี้เราไม่มีลูกไฉน คบๆ กันไปเดี๋ยวก็ต้องเปลี่ยนคู่อีก อย่างนี้มันเป็นการ...น้อง (ผู้วิจัย) ลองไปทำงานในสังคมที่เป็นผู้หญิงหมดสิ สิบเอ้าหนึ่งเลยปัญหาโลกแตก...พี่ไม่ด่าผู้หญิงด้วยกันนะ เพราะมันเป็นธรรมชาติของผู้หญิงจะเป็นแบบนี้...คือต้องเข้าใจนะ ถ้าอย่างพี่มีแฟนอย่างนี้ พี่จะต้องเป็นคนที่ไม่หนักแน่นพอสมควรนะ เพราะเราว่าธรรมชาติแล้วว่าเขา...คบกับเรานี่เขาจะต้องเป็นแบบไหนมา เราจะต้องรับเขาได้มั๊ยมันจะต้องมีฝ่ายใดฝ่ายหนึ่งที่หนักแน่น...”

(สัมภาษณ์คุณป๊อก, 28 ต.ค. 2546)

แม้คุณป๊อกจะมีความสัมพันธ์กับทอมแต่คุณป๊อกก็ไม่ได้มีการป้องกันโรคติดต่อทางเพศสัมพันธ์ เธอให้เหตุผลว่าเธอตรวจร่างกายเป็นประจำทุกปี ไม่พบว่ามีปัญหาอะไรและเธอกับคนรักที่เป็นทอมของเธอก็ไม่มีพฤติกรรมเสี่ยงจึงไม่ได้กังวลในเรื่องนี้

จากการที่หญิงรักหญิงคิดว่าความสัมพันธ์แบบหญิงรักหญิง ไม่ใช่เรื่องเสียหาย และค่านิยมที่เปลี่ยนค่อยๆ จึงทำให้หญิงรักหญิงมีคู่หลายคน ถึงแม้ความสัมพันธ์ของหญิงรักหญิง จะเป็นเช่นนี้แต่ในหมู่หญิงรักหญิงก็ไม่ได้มีการป้องกันโรคติดต่อทางเพศสัมพันธ์แต่อย่างใด หญิงรักหญิงคิดว่าผู้ที่จะนำโรคติดต่อทางเพศสัมพันธ์มาให้คือเพศชายเท่านั้น การรักเพศเดียวกันทำให้ตนเองปลอดภัยจากเรื่องนี้จึงไม่มีการป้องกัน และตนเองเชื่อใจคู่ของตนว่าไม่มีโรคแน่นอน แต่ก็เป็นการคาดเดาโดยปราศจากคำยืนยันจากแพทย์ เพราะไม่เคยไปตรวจโรคกันอย่างจริงจังๆ กันเลย เมื่อผู้วิจัยถามเกี่ยวกับการป้องกันตัวจากโรคติดต่อทางเพศสัมพันธ์ ผู้ให้สัมภาษณ์ ก็ตอบไปในทำนองเดียวกันว่าไม่ได้ป้องกัน

คุณแก้ว "...พูดตรงๆ ว่าไม่มี เพราะว่า คือเราแน่ใจว่าคู่ของเราไม่ได้ไปมีอะไรกับใคร ...คือจริงๆ แล้วมันเป็นเรื่องที่ต้องระวัง แต่ส่วนใหญ่พี่จะไม่ระวัง คือมีความรู้สึกว่าเขาต้องระวังตัวของเขาอยู่แล้ว เพราะว่าคนที่เราชอบไม่ใช่ผู้หญิงที่เสี่ยง หรือมีความเสี่ยงสูง มันไม่ใช่แบบนั้น เพราะว่าคนที่มีความเสี่ยงเป็นผู้หญิงขายบริการ ผู้หญิงทำงานบาร์อะไรพวกนี้ ไม่ใช่คนแบบเรา โอกาสที่จะไปมีอะไรไม่ค่อยมี ของต่างประเทศเขาป้องกันไม่ให้มีลูก แล้วพวกโรคอะไรนี้ส่วนใหญ่จะมาจากผู้ชาย เพราะว่าเขาไปมีอะไรกับคนอื่น แล้วก็มาสู่ภรรยาใช้มัยยะ ทีนี้เรามีบทบาทเป็นผู้ชาย เราก็ไม่ได้ไปมีอะไร แล้วพี่ก็มั่นใจว่าเขาไม่ได้มีอะไร..." (สัมภาษณ์คุณแก้ว, 30 เม.ย.2546)

คุณเจ๊ียบ "...ถ้าถามพี่เรื่องการป้องกันโรคของพี่เองพี่ไม่ได้ป้องกันอะไร เพราะตัวเราไม่เสี่ยง แฟนเราก็ไม่เสี่ยง แล้วจะมีโรคได้อย่างไร..มีเหมือนกันบางคน..คนอื่นที่เขาใช้ถุงยางป้องกัน แต่เขาเป็นกรณีพิเศษเพราะใช้อุปกรณ์มาช่วย ที่เขาป้องกันไว้เพราะกลัวว่าไม่สะอาด แต่ของพี่พี่ไม่ใช้ตรงนี้ พี่ไม่ได้ยุ่งกับคนอื่น แล้วเรามั่นใจคนของเรา..." (สัมภาษณ์คุณเจ๊ียบ, 1 มิ.ย. 2546)

คุณปลา "...เวลามีอะไรกันไม่ได้ป้องกัน เพราะว่าช่วงที่มีอะไรกันนั้นก็จะเป็น..จะใช้ oral sex แล้วก็ใช้มือ มีถุงยาง มี sex toy แต่ไม่บ่อย ใช้ถุงยางตอนที่ใช้ sex toy เพราะมันต้องป้องกัน ถึงเราทำความสะอาดจริง แต่อาจจะไม่เรียบร้อย เพราะเราไม่รู้ว่าจะเกิดอะไรขึ้น เราก็ใช้ถุงยาง ปลอดภัยกว่า ระวังระวัง เราดูพฤติกรรมความเสี่ยงมันน้อย แต่หลังจากนั้นมา 8 ปี พี่ไม่ได้มีเพศสัมพันธ์ แล้วมันเป็นช่วงระยะของ เอ็ดส์ระบาดด้วยใช้มัยยะ..." (สัมภาษณ์คุณปลา, 24 ต.ค. 2546)

คุณป๊อก “...ไม่มี.. ไม่ได้ป้องกัน..คือเรา ...พีคปใครนะ.. พีจะต้องมั่นใจในสุขอนามัยของเขา เราต้องคบกันก่อน ก็พีถึงบอกไงอะว่าพีต้องคบกันก่อนเพื่อศึกษาอะไรหลายๆอย่าง เราต้องมั่นใจ ก็น้องลองคิดดูนะ ไหนจะต้องมานั่งป้องกัน หญิงรักหญิงนี่ป้องกัน..ยุ่งยากมาก...ยุ่งยากกว่าผู้หญิงผู้ชายและยิ่งยากกว่าผู้ชายด้วยซ้ำเข้าใจมั๊ย แล้วกว่าจะไปถึงก็พอดีหมดอารมณ์ พีไม่ได้พูดทะเลาะสิ่งนี้เป็นเรื่องปกติ...” (สัมภาษณ์คุณป๊อก, 28 ต.ค. 2546)

ในจำนวนหญิงรักหญิงที่ผู้วิจัยได้สัมภาษณ์นี้ แม้ส่วนใหญ่จะไม่ได้ป้องกันตัวเองขณะมีเพศสัมพันธ์ หรือบางคนอาจจะมีการป้องกันโดยใช้ถุงยางอนามัยบ้างแต่ก็ไม่ได้หมายความว่าหญิงรักหญิงจะไม่มีโอกาสเสี่ยงในการติดเชื้อโรคเลย และการที่หญิงรักหญิงจะไปพบแพทย์เพื่อตรวจร่างกายนั้นแทบจะไม่มีเลย แต่กระนั้นก็ตามหญิงรักหญิงบางคนก็ถือว่าเรื่องสุขภาพอนามัยส่วนตัวเป็นเรื่องที่สำคัญอย่างยิ่ง ซึ่งนอกจากจะเป็นการยืนยันสุขภาพอนามัยของตัวเองแล้ว ยังถือเป็นการป้องกันโรคที่อาจจะมีโอกาสเกิดขึ้นกับหญิงรักหญิงหรือหญิงทั่วไปด้วย ซึ่ง **คุณปิ่น** หญิงรักหญิงที่เป็นแม่บ้านลูกสองได้ยืนยันเรื่องนี้ว่า “...พีตรวจสุขภาพปีละ 1 ครั้ง เช่นอย่างวันแม่อะไรอย่างนี้...พีก็จะตรวจหมด มะเร็งปากมดลูกอะไรทุกอย่างตามสุขภาพ โรงพยาบาลมีคอร์สอะไรก็ไป นั้นมันก็ยืนยันว่า..มันก็คอนเฟิร์มว่า..ยืนยันว่าพีก็ต้องป้องกัน...ดูแลตัวเองเหมือนกัน...” (สัมภาษณ์คุณปิ่น, 14 พ.ย. 2546)

หญิงรักหญิงคิดว่าความสัมพันธ์ของหญิงรักหญิงควรจะมีความรักความเข้าใจต่อกัน และควรซื่อสัตย์ซึ่งกันและกัน แม้จะมีคำกล่าวว่าคุณรักเพศเดียวกันส่วนใหญ่จะมีความสัมพันธ์ที่ไม่ยั่งยืน แต่ก็เป็นเรื่องของแต่ละบุคคลมากกว่า ในด้านของการป้องกันโรคที่ติดต่อทางเพศสัมพันธ์นั้น หญิงรักหญิงส่วนใหญ่ไม่มีการป้องกันโรคติดต่อในขณะที่มีเพศสัมพันธ์ เนื่องจากมีความยุ่งยากและไว้ใจว่าคู่ของตนปลอดภัยและไม่มีพฤติกรรมเสี่ยง

6. แนวความคิดเกี่ยวกับการมีครอบครัวของหญิงรักหญิง

สำหรับแนวคิดเรื่องการมีครอบครัวเป็นของตนเองนั้น หญิงรักหญิงบางคนคิดว่าตนเองไม่ต้องการมีครอบครัว เพราะคิดว่าการมีครอบครัวเป็นเรื่องยิ่งใหญ่ เป็นเรื่องของการรับผิดชอบซึ่งที่เป็นอยู่ปัจจุบันก็พอใจแล้ว คือ เป็นลูกสาวของครอบครัวที่เป็นอยู่เดิมและชีวิตก็ดำเนินมาถึงจุดที่ทางบ้านยอมรับความเป็นหญิงรักหญิงได้แล้ว และที่บ้านก็เข้าใจว่าจะไม่มีการคบหรือแต่งงานกับผู้ชายแน่นอน

คุณแก้วนั้น เธอคิดว่าตนเองอยากมีครอบครัวเป็นของตัวเอง อยากอยู่กับคนที่เธอรักแต่ไม่ได้คิดถึงเรื่องการมีบุตร

“...ครอบครัวของพี ค่อนข้างมีความรู้สึกที่ไม่อยากให้ลูกแต่งงานอยู่แล้ว เขามีความรู้สึกว่า การใช้ชีวิตครอบครัวเป็นอะไรที่ลำบาก เขาบอกว่ามันทั้งทุกข์กายและทุกข์ใจ เป็นภาระแก่เราในอนาคต อะไรอย่างนี้ ถ้าเกิดไม่แต่งงานได้ก็ดี เขาก็ไม่ได้ว่าอะไร หรือว่าเราเจอคนที่เรารักเขาก็ไม่ได้ว่าอะไร คือเขาจะพูดเอาไว้ก่อนว่าถ้าไม่แต่งงานก็คืนะ ...ครอบครัวของตัวเองเหอ..ในความรู้สึกอยากมีนะ แต่ว่า คือการนึกถึงว่ามีลูกไม่เคยนึกตรงนี้อยู่แล้ว เราอยากมีชีวิตอยู่กับคนที่เรารัก อยู่กันสองคน คิดว่าอยากอยู่แบบนี้...”(สัมภาษณ์คุณแก้ว, 30 เม.ย.2546)

คุณเจี๊ยบ คิดอยากจะมีครอบครัวในลักษณะเฉพาะของตัวเอง คือได้อยู่กับคู่รักในบ้าน เลี้ยงสัตว์และดูแลซึ่งกันและกัน

“...อยากมีครอบครัว แต่ว่าเป็นครอบครัวสไตล์ของเราเอง พีก็คุยกับเขาว่าเราจะมีลูกหมา มีสัตว์เลี้ยง มีบ้านอะไรของเรา เวลาพีพาแฟนเข้าบ้านแม่พีจะน่ารักมาก ทุกคนที่มาจะชมแม่พีน่ารักทุกคน แม่ทำให้ทุกอย่างแม้กระทั่งเอาเสื้อผ้าไปซักให้ ...แต่แฟนพีเขารักเด็กนะ เขาชอบเด็ก ชอบเล่นกับเด็ก เพราะว่าใสๆ ชอบคลุกคลีกับเด็ก เขาอยากมีลูกเหมือนกัน แต่พีนี่เลี้ยงหลานก็ทำจะแยแล้ว...” (สัมภาษณ์คุณเจี๊ยบ, 1 มิ.ย.2546)

คุณปลา ที่ผ่านชีวิตการเป็นทอมที่ค่อนข้าง “โลดโผน” มาเกือบ 50 ปี ยอมรับว่าชีวิตช่วงหนึ่งเคยคิดอยากมีครอบครัว แต่นั่นเป็นการอยากเอาชนะครอบครัวมากกว่า แล้วก็มีอุปสรรคมาขัดขวางทำให้ต้องพลัดพรากจากกัน ปัจจุบันนี้แม้คุณปลาจะไม่มีคนรัก แต่เธอก็ยังหวังว่าจะมีความสัมพันธ์ที่ยืนยาวกับผู้หญิงสักคนในบั้นปลายชีวิต

“...ช่วงนั้นช่วงที่อยู่กับน้องสมุทรสงคราม คือหลังจากที่มีประสบการณ์จากการกีดกันเพราะว่าไม่เคยเจอปัญหาเดียวกัน ...ไม่มีนะครอบครัวอื่นจะไม่กีดกัน...ครอบครัวแรกๆ จะไม่กีดกันเพราะเขายอมรับ แม้กระทั่งคุณพี ที่ผู้หญิงที่มีสามีแล้วเลิกกันไปที่ว่าจากเป็นดีกว่าจากตายนะ อันนั้นแกก็ไม่ได้กีดกันทุกคนก็ยอมรับ มีครอบครัวนี้...ที่เราต้องต่อสู้ ไหนจะต้องเอาชนะคำกล่าวหาของผู้หญิง ไหนจะต้องเอาชนะคำว่าของพ่อแม่คือ

เขากันลูกเขาไม่ให้เข้ามายุ่ง พี่ผู้หญิงก็กันเราไม่ให้ไปยุ่งกับหลานเขา เอ้อ...ตอนนั้นอยากเอาชนะอยากมีครอบครัว...แต่มันก็ผ่านไปแล้ว ชีวิตตรงนั้นก็เลยไป ไม่ได้มีครอบครัวจริงๆ...”

เมื่อผู้วิจัยถามถึงความคิดเห็นเกี่ยวกับการมีครอบครัวถาวรหรือการมีลูก คุณปลาก็ได้ให้ข้อคิดเกี่ยวกับการมีลูกของหญิงรักหญิงที่อาจจะมีปัญหาในภายหลังว่า “...จริงๆ ก็ไม่ได้คิดถึงตรงนั้น...ไม่ได้อยากมีบ้าน...ไม่ได้อยากมีครอบครัว อยากมีลูกหรือ..แต่มีความฝันว่าถ้ามีลูกคงเป็นอะไรที่ตึงใจใช่ไหม แต่ความจริงแล้วพอมานั่งพิจารณาแล้วนี่มันเป็นภาระ เพราะถ้าหากเราอยู่ด้วยกันนี้ อยู่ด้วยกันตลอดกันไปนี่มันก็ไม่มีปัญหาอะไร เด็กก็ไม่มีปัญหาแต่พอเลิกกันไปแล้วนี่เด็กจะมีปัญหา เด็กมีปัญหาไม่เท่าไร เด็กอยู่กับพ่อกับแม่มีความสุขนะเด็กรู้สึกอบอุ่น แต่ตัวแม่นี่สิ จะมีความทุกข์...ไหนจะหารายได้จะหาค่าใช้จ่าย ตรงนั้นไงถ้าใครถามจะมีลูก อย่างคนรักเพศเดียวกันแต่งงานกันแล้วมีลูก ปลายมองว่าไม่เห็นด้วยนะ...เพราะว่าปัญหาที่เกิดสังคมยังไม่พร้อมที่จะให้กฎหมายตรงนั้น เออ...ถ้ามีกฎหมายมาสัญญาจะแต่งงานจะทำอะไรทำไปเลยใช่ไหม แต่ถ้ามองในด้านครอบครัวมีบ้านมีชีวิตอยู่ๆ ด้วยกันมีความสุข มีทุกขมีอะไรรักษากันยึดมองภาพตรงนั้น อยู่ให้มันอยู่ในความทรงจำของเราเตือนว่า ไม่ว่าเราจะไปเจอใครหรืออยู่กับใครให้คิดว่าเป็นครอบครัวเป็นอะไรอย่างนี้...” (สัมภาษณ์คุณปลา, 24 ต.ค. 2546)

คุณป๊อก มีความคิดในการมีครอบครัวของเธอว่า เธออยากใช้ชีวิตกับผู้หญิงที่มีความคิดคล้ายๆ กันกับเธอ เพื่อที่จะได้สามารถพูดคุยกันอย่างเข้าใจและอยู่ร่วมกันไปตลอด

“...การมีครอบครัวที่คิดว่าหนึ่งถามว่าการมีครอบครัวจำเป็นมั้ย ถ้าพูดถึงความจำเป็นมันก็จำเป็นนะ มันเหมือนกับการมีครอบครัวมันก็คือมันเป็นธรรมชาติที่มนุษย์ทุกคนต้องมีครอบครัว เพราะว่ามันเป็นการดำรงเผ่าพันธุ์ใช่ไหมอะ...แต่ถ้าเราไม่มีละ...มันก็ไม่เป็นอะไร เราก็ต้องมานั่งคิดว่า... เราก็...อาจจะไม่ได้มีส่วนร่วมในการดำรงเผ่าพันธุ์ แต่เราก็คงไม่มีส่วนร่วมในการทำลายเผ่าพันธุ์ ก็หมายถึงว่าเราไม่มีลูกสักคน ไม่มีครอบครัวสักคนเดียวคนในโลกนี้เขาก็ยังสืบพันธุ์กันได้ ไม่จำเป็นต้องเป็นเราเพราะเราไม่ได้อยู่คนเดียวในโลก..

...คนที่อยากอยู่ด้วยตลอดชีวิตนะหรือต้องเป็นผู้หญิงชิวะ อาจจะเป็นผู้ชายก็ได้.. อาจจะเป็น...มันก็เป็นได้ทั้งสองอย่าง พี่ไม่ต้องการในเรื่องของการ...อะไรละ...การมีเพศสัมพันธ์อย่างนี้ ถ้าเราอยู่กับใครซักคนหนึ่งแล้วเราอยู่ได้เพราะความสุขใจนะมันก็โอเค... แต่ผู้ชายเขาคงไม่คิดแบบเราคิดใช่ไหม...เราก็ต้องมามองผู้หญิงด้วยกัน ซึ่งบางทีนะผู้หญิงด้วยกัน มันมีอะไรที่คล้ายๆ กันนะ บางคนอยู่ด้วยกันเพราะความคล้ายกัน นี่คือทางเลือกของพี่ พี่จะเลือกในสิ่งที่มันคล้ายกัน ฉะนั้นในสิ่งที่เราคิดว่าเราอยู่กับเขาได้นะ..." (สัมภาษณ์คุณป๊อก, 28 ต.ค. 2546)

แม้หญิงรักหญิงหลายคนปฏิเสธที่จะมีครอบครัวแบบชายหญิง แต่ก็มีหญิงรักหญิงบางคนที่ต้องทำหน้าที่เป็นลูกสาว "ลูกสาว" ของครอบครัวของเธอ ด้วยการยอมแต่งงานกับผู้ชายตามความปรารถนาของบิดามารดาของเธอที่อยากให้เธอแต่งงานและมีบุตรให้กับครอบครัว

คุณป๊อกเป็น "ดี" ที่เคยใช้ชีวิตแบบหญิงรักหญิง แต่ต่อมาเธอต้องแต่งงานและมีบุตรชายถึง 2 คน ตามความต้องการของครอบครัว เมื่อเวลาผ่านไปเธอหวนกลับมาคิดถึงชีวิตก่อนแต่งงาน เธอจึงเริ่มมีความสัมพันธ์กับทอมอีกครั้ง โดยที่เธอยังใช้ชีวิตครอบครัวอยู่กับสามีและลูกๆ ของเธอ ซึ่งสามีและลูกๆ ของเธอก็ไม่ได้ขัดขวางแต่อย่างใด พร้อมกับยอมรับเพื่อนทอมของเธอเข้ามาเป็นส่วนหนึ่งของครอบครัวอย่างเต็มใจ "...พี่เริ่มมีอีกคนหนึ่งหลังจากมีลูกคนแรก เพราะว่าทางสามีพี่เขาไม่ให้...ไม่ให้...ความสำคัญคือ ช่วงนั้นเขามุ่เรื่องงานมากจนกระทั่งเขาก็ฝากฝังไว้อีกคนหนึ่ง คนที่มีอะไรกัน เขาก็บอก...ช่วยดูแลนะ ก็เหมือนเอาไปลาอย่างไปฝากแมวนะนะ แต่เขาก็ทราบว่ามีอะไรกันแน่ๆ แต่เขาก็ยังดีกว่าไปคบผู้ชาย เขาก็บอกว่าฝากดูพี่ป๊อกด้วย ก็ยอม.. ทานข้าวด้วยกัน ไปด้วยกัน ให้ขับรถอะไร...สามีพี่ก็นั่งอยู่ในรถด้วยแล้วให้อีกคนหนึ่งที่เป็นทอมนี้ขับรถให้ แล้วก็พี่นั่งด้วยกันทั้งหมด 3 คนก็ไม่มีปัญหาอะไร อย่างคุณเพชรก็ได้ทานข้าวที่โต๊ะไปที่บ้านได้ ไปทำคอมพิวเตอร์แก้ไขคุณเขาก็เห็น เขาก็ไม่ได้ว่าอะไร..."

ในส่วนของความสัมพันธ์ระหว่างสามีและคุณเพชรซึ่งเป็นเพื่อนทอมของคุณป๊อก นั้นเป็นไปด้วยดี "...สามีพี่ไม่เคยขัด..แต่ขอให้อูให้ตีซักนิดหนึ่งเท่านั้นเอง จะคบใครให้บอก ให้เล่าให้คุณเขาฟังด้วยเผื่อเป็นอะไรไป เขาคงเข้าใจภายนอกกว่าความรักอย่างนี้มันรุนแรงอย่างเห็นหนังสือพิมพ์ จริงๆ แล้วผู้ชายฆ่าผู้หญิงผู้หญิงฆ่าผู้ชายก็มี แต่ที่นี้มันเป็นหญิงๆ ทอมฆ่าดีอะไรอย่างนี้ เขาดูแล้วมันเป็นรักที่...หึงหวงทำไมต้องฆ่ากัน แต่ข่าวทุกวันนี้ผู้หญิงฆ่าผู้ชายก็มี ผู้ชายฆ่า

ผู้หญิงก็มีใช้มัยคะ แต่ในขณะที่เดียวกันเขาก็เป็นห่วงเราว่าไปไหนยังงี้ก็โทรมาบอกบ้าง คบกับใคร ช่วยดูแลหน่อย เขาจะสกรีนให้ ...เขาเป็นเหมือนเพื่อนเหมือนพี่เหมือนอะไรอย่างนี้นะคะ แต่เขาก็ไม่มีเพศสัมพันธ์อะไรกับพี่ตรงนี้ พี่ก็บอกเขาว่าถ้ามีความรู้สึกปรารถนาทางอย่างนั้น ก็มีได้นะกับคนข้างนอก แต่ให้ระวังนะไอ้โรคเอดส์ โรคอะไร แต่เขาก็เงียบเขาก็ไม่ได้ว่าอะไร พี่ก็รู้แหละ ถึงแม้ผู้ชาย เอ้อ...เขาก็มี เขาก็คงไม่บอกเรา เขาก็กลัวเราเสียใจ อีกอันหนึ่ง เขาเคยพูดกับพี่ว่าทางครอบครัวเขาไม่มีใครเจ้าชู้ ทางครอบครัวของพี่นี่นับได้เลยคะ คือลุงป้าหน้าอา...คุณพ่อพี่ ทางฝ่ายพี่มีภรรยาน้อยกันหมดนะคะ คือทางฝ่ายสามีพี่นี่ ต้นตระกูลเขาไม่มี...ไม่มีภรรยาน้อย ไม่มีสามีใหม่ ไม่มี..เขาก็เลยอยากจะ Keep ตรงนี้เอาไว้..มันเหมือนความมีหน้ามีตา แต่เขาก็มาอ่อนให้พี่ตรงนี้...”

แม้คุณปิ่นจะพึงพอใจกับการใช้ชีวิตแบบนี้ แต่คุณปิ่นก็ยังรู้สึกตัวว่าตนเองเป็นคนที่ไม่ซื่อสัตย์กับครอบครัวและที่ยังคงใช้ชีวิตแบบนี้ ก็เพราะไม่อยากจะให้ลูกเติบโตมาในครอบครัวที่บิดามารดาแยกทางกัน ดังเช่นที่คุณปิ่นเคยประสบกับเหตุการณ์นั้นมาแล้ว “...ถ้าสามีพี่เขาอยากจะมีอะไรเขาจะหาทางออกอย่างอื่นสำหรับตัวเอง แต่ก็ไม่ได้บอกพี่ ถ้าบอกพี่ก็คงเสียใจหรือเขาก็คิดกลัวว่าเราเสียใจ แต่พี่ก็ยินดีนะเพราะว่าตัวพี่เอง...ก็เท่ากับว่าไม่ค่อยได้ซื่อสัตย์กับเขาอยู่แล้วอะไรอย่างนั้น แต่เขาก็บอกว่าคบกันเป็นเพื่อน แต่คำว่าเพื่อนของพี่นี่หมายถึงอะไร แต่พี่ก็ไม่ปรารถนาให้ครอบครัวพี่แตกแยก อย่างตอนพี่เล็กๆ คุณพ่อคุณแม่ตีกันแล้วมีภรรยาใหม่เข้ามา พี่ก็ซังตัวเองอยู่ในห้องนอนพี่ก็ไม่ปรารถนาให้มีภรรยา..หรือแม่ใหม่ให้กับลูกสองคน เพราะกลัวว่าลูกพี่จะพี่จะไม่อบอุ่นเหมือนตัวพี่เหมือนกับชีวิตเราตอนเด็กๆ แล้วก็คนที่เขาเข้ามาเจอพี่นี่ เขาก็รู้ว่า...พี่ก็ต้องบอกว่าพี่มีสามีมีลูก เขาก็ต้องเข้าใจพี่ด้วย ถ้าพี่ปรับตัวเขา...หรือเขาปรับตัวเข้าหาพี่ได้ก็โอเค...” (สัมภาษณ์คุณปิ่น, 14 พ.ย. 2546)

สำหรับแนวคิดในการมีครอบครัวของหญิงรักหญิงนี้ แม้ว่าหญิงรักหญิงจะเป็นคนที่รักเพศเดียวกัน แต่พวกเธอก็ยังคงมีความคิดว่าอยากจะมีครอบครัวกับผู้หญิงที่เข้าใจกัน ใช้ชีวิตและช่วยเหลือดูแลกันในระยะยาวจนถึงบั้นปลายของชีวิต ซึ่งไม่ต่างจากแนวคิดของคนรักต่างเพศ

7. การวางตัวในสังคม

หญิงรักหญิงคิดว่า การวางตัวในสังคมเป็นสิ่งสำคัญ เพราะถ้าหากทำตัวเด่นหรือแปลกกว่าคนอื่นอาจจะไม่เป็นที่ยอมรับของสังคม

การวางตัวในสังคมของทอมนั้นพวกเธอคิดว่าพวกเธอวางตัวปกติธรรมดา ไม่พยายามทำตัวเป็นจุดเด่น ถึงแม้ว่าบุคลิกลักษณะของพวกเธอจะดูคล้ายผู้ชาย แต่พวกเธอคิดว่านั่นคือการแสดงออกถึงอัตลักษณ์ของตนเองที่มีจุดยืนในความเป็นหญิงรักหญิงที่เป็นทอม แม้ว่าผู้คนที่ในสังคมอาจจะไม่เข้าใจหรือมองเธอด้วยสายตาที่แสดงความรังเกียจ แต่พวกเธอก็ไม่สนใจ เพราะพวกเธอไม่ได้สร้างความเดือดร้อนให้กับผู้ใด สำหรับหญิงรักหญิงที่เป็นดั้นนั้น การวางตัวในสังคมค่อนข้างจะง่ายกว่าทอม

คุณแก้ว “...ตัวพี่เองนะคะก็..คือยอมรับกฎทุกอย่างในสังคม การแต่งกาย..การเข้าห้องน้ำ การใช้ชีวิตต่างๆ ไป ก็คือ เหมือนกับผู้หญิงทุกๆ ไป การพูดจา การใช้คำพูด ทอมบางคนจะใช้คำพูดเป็น “ครับ” อะไรอย่างนี้ อย่างกับผู้ชาย พี่ก็ยังเป็น “คะ” “ขา” อยู่เหมือนเดิม...” (สัมภาษณ์คุณแก้ว, 30 เม.ย.2546)

คุณเจี๊ยบ “...พี่ก็อยู่อย่างปกติธรรมดาแหละ เพราะตัวพี่เองเป็นดี แต่คนที่ไม่รู้จักก็คิดว่าพี่เป็นผู้หญิงธรรมดา แต่พี่ว่าจะเป็นที่ดีหรือเป็นผู้หญิง เป็นทอม มันก็ไม่ต่างกันตรงไหน...” (สัมภาษณ์คุณเจี๊ยบ, 1 มิ.ย.2546)

คุณปลา “...คือคนจะมองว่าเราเป็นคนชอบไว้วางใจ แล้วไม่กล้ามาคุย แต่บุคลิกเราเป็นอย่างนี้เอง ไม่ได้ทำตัวให้มันเด่นอะไรออกมาแปลกกว่าคนอื่น คิดว่าวางตัวธรรมดาที่สุดแล้ว อยู่ในสังคมไหน เราก็ต้องวางตัวให้เข้ากับสังคมนั้นๆ...” (สัมภาษณ์คุณปลา, 24 ต.ค.2546)

คุณป๊อก “...อยู่ในสังคมถ้าไม่แคร์ใครมันก็อยู่ได้ ไม่ว่าใครทั้งนั้น ไม่ได้เดือดร้อน เราต้องมีจุดของเราว่าเราไม่ได้ไปทำความเดือดร้อนให้ใคร ในสังคมอาจจะมีคนที่คิดไม่ดีกับเราก็จริง แต่คนที่คิดดีกับเราก็มีอยู่ ต้องมองด้านดี ทำความดีให้มากกว่า...” (สัมภาษณ์คุณป๊อก, 28 ต.ค.2546)

คุณปิ่น “...พี่ก็เหมือนทั่วไปนะคะ อยู่ในสังคมก็ปกติ เพราะเราทำงาน มีหน้าที่ของเรา พอแต่งงานมีลูกแล้วพี่ก็ลาออกมาเป็นแม่บ้านเลี้ยงลูกอย่างเดียวคะ เป็นแม่ของลูกๆ...” (สัมภาษณ์คุณปิ่น, 14 พ.ย. 2546)

ในส่วนของการวางตัวในสังคมหญิงรักหญิงยังคงยอมรับในกฎเกณฑ์ของสังคม ในฐานะที่เป็นผู้หญิง แม่หญิงรักหญิงบางคนจะมีลักษณะท่าทางคล้ายผู้ชาย แต่ก็ยังคงใช้คำลงท้ายแบบผู้หญิง เช่น “คะ” “ซา” และไม่พยายามแสดงตนให้เด่นมาก ในขณะที่หญิงรักหญิงบางคนที่แสดงตนเป็นผู้หญิงก็จะวางตัวในสังคมเหมือนผู้หญิงธรรมดา

8. การใช้ชีวิตในฐานะหญิงรักหญิง

การใช้ชีวิตของหญิงรักหญิงนั้น แทบจะไม่แตกต่างจากคนทั่วไปหรือคนรักต่างเพศเท่าใดนัก การเป็นหญิงรักหญิงไม่ได้ทำให้พวกเขาต้องปฏิบัติตนพิเศษแต่อย่างใด หญิงรักหญิงกล่าวว่าพวกเขาใช้ชีวิตเหมือนคนทั่วไป จะแตกต่างกับคนอื่นก็ตรงที่คู่ของเธอเป็นเพศเดียวกันเท่านั้นเอง

คุณแก้ว “...สำหรับพี่...คือถึงพี่จะเป็นทอม แต่ก็ยังต้องเข้าห้องน้ำผู้หญิงหรือว่าเราก็ยังอยู่ภายใต้กฎหมายที่แบบสำหรับผู้หญิงอยู่ดี...การใช้ชีวิตร่วมกันก็ไม่รู้สึกแตกต่าง การที่ผู้หญิงใช้ชีวิตร่วมกันพี่ว่ามันเหมือนเพื่อนกันมากกว่า ช่วยเหลือกัน แบ่งหน้าที่ มันก็แล้วแต่ข้อตกลงนะ ...โดยส่วนใหญ่แล้วก็จะแสดง การดูแล การ take care จะคล้ายๆ ผู้ชาย..จะทำแบบนั้น คล้ายๆ กับผู้ชายดูแลผู้หญิง...”

...เรื่องทำงานบ้าน ก็แล้วแต่ ส่วนใหญ่แล้วแต่จะตกลงกัน บางคนเขาจะออกค่าใช้จ่ายให้ บางคนอาจไม่ต้องการแบบนั้นก็จะไม่มีแบบนั้น มันขึ้นอยู่กับความต้องการของแต่ละคู่มากกว่า ถ้าถามถึงการดูแล take care อย่างเช่น การไปไหนมาไหนด้วยกัน ทอมจะเป็นฝ่ายดูแล เช่นการยกของ ชื้อน้ำให้ ยกเก้าอี้ให้ ช่วยถือของ เป็นอะไรที่เข้มแข็งกว่าอีกฝ่ายเท่านั้นเอง คอยดูแลปกป้องห่วงใย...” (สัมภาษณ์คุณแก้ว, 30 เม.ย.2546)

คุณเจี๊ยะบ “การใช้ชีวิตไม่รู้สึ เหมือนคนทั่วไปมัน ปกติทุกอย่าง เหมือนกับผู้หญิงผู้ชายปกติ เพียงแต่ว่าคุณเราไม่ได้เป็นผู้ชายเท่านั้นเอง..การใช้จ่ายนี้ก็แล้วแต่ว่าคุณของเขาตกลงกันอย่างไร ทอมบางคนเขาก็ถือว่าเป็นหน้าที่ของเขาที่ต้องเลี้ยงดูดี..คล้ายๆ กับที่ผู้ชายเขาให้เงินผู้หญิงใช้ ...ก็มี..ทอมบางคนก็ทู่เหมือนกัน ...แต่สำหรับพี่..พี่มีแฟนก็ไม่ได้ใช้ของอะไรกับเขา เรื่องเงินทองแทบจะไม่ได้ยุ่งกันเลยนะ กระเป๋าใครกระเป๋ามัน แต่ไปด้วยกันจะแชร์กันมากกว่า...” (สัมภาษณ์คุณเจี๊ยะบ, 1 มิ.ย.2546)

คุณปลา “...เราก็ดำรงชีวิตเหมือนปกติทั่วไป มันก็เป็นตัวของตัวเองนั่นแหละ เราทำงานมีเพื่อนฝูงปกติทั่วไป ไม่มีอะไรเปลี่ยนแปลง...” (สัมภาษณ์คุณปลา, 24 ต.ค. 2546)

คุณป๊อก “...เราต้องมีจุดยืน ไม่หวั่นไหวง่าย เรารู้ว่าคนเขาไม่เข้าใจเรา เวลา มองเราเขาก็จะคิดไม่ดี ว่าเป็นผู้หญิงแต่ทำตัวเหมือนผู้ชาย ก็ไม่เป็นไร เพราะเขาไม่ได้มา อยู่ตรงนี้ เราเองก็ทำตัวปกติ ทำเฉยๆ มันก็อยู่ได้...” (สัมภาษณ์คุณป๊อก, 28 ต.ค.2546)

คุณปิ่น “...มันเป็นไปตามธรรมชาติแหละ เราอยู่ตรงไหน เราก็มีบทบาทของเรา อยู่ตรงนั้น เราก็มทำหน้าที่ของเราให้ดีที่สุด ใช้ชีวิตตามปกติของเรา ไม่มีอะไรเป็นพิเศษ อาจจะมีกลุ่มบ้าง ก็เป็นกลุ่มเพื่อนเก่าที่คุยกันเข้าใจมาเจอกันมากกว่า...” (สัมภาษณ์คุณปิ่น, 14 พ.ย. 2546)

การใช้ชีวิตในฐานะหญิงรักหญิงนั้น หญิงรักหญิงคิดว่าตนเองใช้ชีวิตอยู่ในสังคม เป็นปกติ ไม่แตกต่างจากการใช้ชีวิตของคนทั่วไป จะมีความแตกต่างกับคนอื่นก็คือเธอมีคู่รัก ที่เป็นเพศเดียวกันเท่านั้น

9. ปัญหาและอุปสรรคในการดำเนินชีวิต

ปัญหาและอุปสรรคในการดำเนินชีวิตของหญิงรักหญิงที่พวกเขาได้ประสบนั้น ส่วนใหญ่แล้ว จะเป็นปัญหาเรื่องการใช้ชีวิตโดยทั่วไปในฐานะที่เป็นผู้หญิงที่อยู่ในสังคมของชาย

เป็นใหญ่มากกว่าจะเป็นปัญหาที่มาจากความเป็นหญิงรักหญิงของพวกเขา โดยบางส่วนคิดว่าผู้หญิงทั่วไปในสังคมโดยปกติก็เป็นฝ่ายเสียเปรียบผู้ชายอยู่แล้ว การเป็นหญิงรักหญิงทำให้พวกเขาต้องประสบกับอุปสรรคในการดำเนินชีวิตมากกว่าผู้หญิงทั่วไป เช่น หญิงรักหญิงบางคนมักจะถูกรบกวนขำขันนำเรื่องความชอบทางเพศของเธอมาพูดหยอกล้อ เป็นต้น หญิงรักหญิงบางคนอาจจะได้รับอุปสรรคบ้างเมื่ออยู่ในสังคมแต่พวกเขาก็คิดว่าเป็นเรื่องธรรมดา ที่ในชีวิตจะต้องเผชิญกับความยากลำบากหรือปัญหาต่างๆ ซึ่งไม่ว่าจะเป็นหญิงรักหญิงหรือเป็นคนอื่นๆ ในสังคมก็ต้องประสบกับปัญหาและอุปสรรคในการดำเนินชีวิตบ้างเช่นกัน

คุณแก้ว ไม่มีอุปสรรคในชีวิตที่มาจากสังคม แต่ภายในกลุ่มหญิงรักหญิงนั้นมีการหลอกลวงกันไปลวงเกินทางเพศ ซึ่งก็ไม่แตกต่างจากสังคมรักต่างเพศ คุณแก้วให้ข้อสังเกตว่าสังคมหญิงรักหญิงก็เหมือนกับสังคมอื่นๆ ทั่วไปที่อาจจะมีปัญหาอยู่บ้าง แต่โดยส่วนตัวแล้วเธอไม่มีอุปสรรคในการดำเนินชีวิตในฐานะที่เป็นหญิงรักหญิง

“...อุปสรรคในชีวิตของพี่...ถ้าจากสังคมไม่มี... แต่ว่ากับในกลุ่มเดียวกันมี หมายถึงว่ากลุ่มที่เป็นหญิงรักหญิงด้วยกันก็มีบ้าง ...มันคงอาจจะเหมือนกับสังคมทั่วๆ ไปนะคะ ก็จะมีหลายประเภทที่ชอบหลอกลวง ในสังคมที่เป็นรักเพศตรงข้ามก็จะมีแบบนี้ คือจะมีข่าวทุกวันว่าผู้หญิงโดนล่อลวงไปทำมิดีมิร้าย คือมันจะมีเยอะคะ ในสังคมพวกหญิงรักหญิงก็มีเหมือนกัน ไม่ต่างกัน คือบางคนก็บอกว่ายังไม่มีแฟน ทั้งๆ ที่มีอยู่แล้ว มาหลอกกันอะไรแบบนี้...” (สัมภาษณ์คุณแก้ว, 30 เม.ย.2546)

คุณเจี๊ยะ นั้นจะมีประสบการณ์การได้รับคำพูดล้อเลียนจากที่ทำงานของเธอมากกว่า “...พี่จะโดนแซวบ่อย จากที่ทำงาน แต่เขาจะแซวเล่นๆ มากกว่า ...เวลาเขาแซวเขาจะบอกว่า..ของจริงก็มี ของปลอมจะไปมันอะไร ประมาณนี้ พี่ก็บอกว่าของจริงมีก็จริง.. เขาจะแซวประมาณว่า ชอบเล่นดนตรีไทยหรือ เขาจะเรียกว่าตีฉิ่ง พี่ก็ว่าดนตรีไทยดนตรีสากลมันต่างกันยังไง มันก็ฟังเพราะเหมือนกัน พี่ก็พูดแค่นี้...แต่พี่ไม่ชอบ ทำไมเขาต้องเอาเรื่องเพศ เรื่องส่วนตัวของพี่มาพูด..มาแซวกันด้วย...” (สัมภาษณ์คุณเจี๊ยะ, 1 มิ.ย.2546)

คุณปลาก็เป็นหญิงรักหญิงอีกคนหนึ่งที่คิดว่าหญิงรักหญิงต้องเผชิญกับปัญหา และอุปสรรคมากกว่าผู้หญิงทั่วไปต้องมีชีวิตที่ตื้นร่นมากกว่าผู้ชายอยู่แล้วในสังคม

“...ถ้าในด้านสถานะนี้โดยมากผู้หญิงก็รู้อยู่แล้วในสังคมปัจจุบันมันปีศาจไปเลย มีผู้ชายเป็นใหญ่ ฉะนั้นผู้หญิงจะทำงานที่จะมีโอกาสทำงานที่จะสร้างฐานะอะไรนี้ มีไม่มาก เพราะฉะนั้นผู้หญิงที่จะยืนอยู่ได้ด้วยตัวเองจะต้องมีพื้นฐานการดีในร่นต่อสู้อ ผู้หญิงทุกคนนะ พี่หมายถึงผู้หญิงทุกคนนะ ที่จะมีฐานะขึ้นมา ที่จะเลี้ยงตัวได้ ต้องผ่านมา ต้อง active ตัวเองก็ต้องยอมเป็นรองเขาเพื่อให้ตัวเองยืนอยู่ในสังคมได้ และในขณะที่เดียวกันผู้หญิงที่รักเพศเดียวกันน้อยยิ่งกว่าน้อยที่หาสถานภาพที่จะมาปกป้องคุ้มครองเขา ถูกมัยคะ การที่เราดีร่นได้มายืนที่จุดนี้ได้ แล้วก็.. มันมีความยากลำบากตรงที่ว่า พี่คิดว่าในขณะที่เราเองจะต้องหาสถานภาพของเราเอง จะยืนอยู่ได้จะต้องหาอาชีพ มีอาชีพ เราก็ต้องหา..หญิงรักหญิงเขาก็ต้องมีคนรัก ในขณะที่มีคนที่รักถ้าครอบครัวไม่รู้ ก็พยายามหาผู้จัดคู่ให้เขาเพื่อที่จะแต่งงาน เพื่อที่จะให้มีฐานะครอบครัวที่เข้มแข็ง เขายังยาก ยิ่งยากกว่า เพราะว่าเราต้องทำตามครอบครัว...มันลำบากใจ...” (สัมภาษณ์คุณปลา, 24 ต.ค.2546)

ในส่วนตัวเองนั้น คุณปลาได้รับประสบการณ์ตรงจากที่ทำงานของเธอที่เธอเล่าให้ผู้วิจัยฟังว่า “...มีบ้าง ในที่ทำงานของพี่เอง อย่างที่ทำงานพอเราสนิทกับเขานี้ เขาจะเริ่มมองเราตั้งแต่ทำจาดหัว แล้วก็เราเดินมาเขาเห็นเราแล้วเขาหลบ ก็ทำเฉยเพราะถือว่าสิ่งที่เราทำเราปฏิบัติ เรามอบให้คุณด้วยความเป็นมิตรภาพ ถ้าคุณจะรังเกียจเราก็ไม่เป็นไรเพราะว่าคุณไม่เข้าใจคุณไม่ชอบเราก็ไม่เป็นไร...” (สัมภาษณ์คุณปลา, 24 ต.ค.2546)

คุณป๊อกคิดว่าการที่เธอเกิดมาเป็นผู้หญิงนั้น พวกเธอก็ได้รับความไม่เป็นธรรมอยู่แล้วในสังคม เนื่องจากในสังคมไทยให้ความสำคัญกับเพศชายมากกว่าและผู้หญิงในสังคมไทยต้องประสบกับอุปสรรคและเผชิญกับความยากลำบากในชีวิตมากกว่าผู้ชาย และการที่เธอเป็นหญิงรักหญิงนั้นทำให้ชีวิตเธอประสบกับอุปสรรคในชีวิตมากกว่าผู้หญิงทั่วไป โดยเฉพาะการมีอคติของสังคมที่มีต่อหญิงรักหญิง ซึ่งคุณป๊อกได้แสดงความคิดเห็นในเรื่องนี้ว่า

“...ความเป็นผู้หญิงนะมันก็มีอุปสรรคอยู่แล้ว..เพราะว่าผู้หญิง...ลองดูสิ ผู้หญิงไปทำงานที่ไหนก็แล้วแต่ ไม่ว่าจะยังไป ...ผู้หญิงจะทำได้หรือ นี่...เพราะคำว่าผู้หญิงมันมาจำกัดว่าผู้หญิงทำงานจะมานักเท่าผู้ชาย..อะไรอย่างนี้ มาเป็นอะไร... เดี่ยวต้องเดี๋ยวมีประจำเดือน เดี่ยวโน้นเดี๋ยวนี้เดี๋ยวลาออก ผู้หญิงไปทำงานที่ไหนมันก็เสียเปรียบ

อยู่แล้วนะซะ แล้วพอยิ่งมาเป็นแบบนี้ มันก็น่าจะยังมีผลหนักเข้าไปอีกว่าในโลกความเป็นจริงนะความเป็นจริงของธรรมชาติของผู้ชายและผู้หญิงต่างกันโดยสิ้นเชิงอยู่แล้วผู้ชายเกิดมาร่างกาย..ที่แข็งแรงกว่า ก็จะต้องมีพลังกำลังมากกว่าก็ต้องอยู่เหนือความอ่อนแอ มันก็เป็นธรรมชาติอยู่แล้วไม่ว่าจะทำงานที่ไหนผู้หญิง ความเป็นผู้หญิงนะมันก็ต้องโดนเอาเปรียบอยู่แล้ว แล้วยิ่งมาเป็นแบบนี้ด้วยก็จะยิ่งถูกเขม่นเข้าไปใหญ่ เพราะว่าเขาไม่เข้าใจโลกแห่งความเป็นจริงเพราะว่าโดยสิ่งที่มนุษย์เกิดมาในโลกนี้นะ มันก็มีคำจำกัด มันก็มีอยู่แค่ 2 เพศ เพศชายกับเพศหญิง แต่ถ้าถามว่าอคติ...ที่น้องมีต่อพี่อย่างนี้แล้ว ถ้าน้องไปถามผู้ชายน้องจะคิดว่า...ผู้หญิงหรือผู้ชายที่มีอคติต่อพี่มากกว่ากัน...” (สัมภาษณ์คุณป๊อก, 28 ต.ค.2546)

นอกจากนี้คุณป๊อกได้เล่าถึงความลำบากใจของเธอเมื่อเธอต้องแต่งตัวเป็นผู้หญิงว่า “...คือ..มันก็มีความลำบากตรงที่..ถ้าเราจะไปสมัครงาน เราก็ต้องเป็นอีกคนหนึ่งนะซะ...ถ้าไปทำงานพี่ก็ต้องใส่กระโปรงใช้มัยยะ ใส่กระโปรงให้เรียบร้อย ซึ่งเราก็ไม่รู้ว่าจะสังคมคนส่วนใหญ่คิดกับเรายังไง เราก็ต้องทำตัวให้เป็นมาตรฐาน สังคมที่ส่วนใหญ่เขาทำกันนะซะ คือรู้สึกที่..ถ้าเราทำแบบนั้นนะ เราต้องปิดกั้นตัวเองต้องปิดกั้นความรู้สึก มันไม่ใช่ตัวตนของเราเอง มันไม่ใช่บุคลิกภาพของเรา มันก็ต้องฝืน พอเราฝืนและเราไม่ได้แบบ...ถ้าเก็บกดไว้มาก ๆ นะ มันก็เป็นความเก็บกด...เก็บกดอยู่ดี มันก็ต้องปิดกั้นตัวเองไม่สามารถจะแสดงออกได้เพราะว่ามันมีผลต่อหน้าที่การงาน อะไรหลาย ๆ อย่าง...” (สัมภาษณ์คุณป๊อก, 28 ต.ค.2546)

แม้จะมีหญิงรักหญิงหลายคนที่ต้องประสบกับปัญหาและอุปสรรคต่างๆ ในการดำเนินชีวิต แต่ก็ยังมีหญิงรักหญิงอีกหลายคนที่ไม่ได้ประสบปัญหาในการดำเนินชีวิตเมื่ออยู่ในสังคมปกติ ดังเช่น คุณปิ่นที่ก่อนเธอแต่งงานมีครอบครัวแสดงออกให้สังคมรับรู้ว่าเป็นผู้หญิงที่มีคู่รักเป็นทอม และประกอบกับในช่วงนั้นเธอมีตำแหน่งหน้าที่การงานที่ดี ทำให้ชีวิตของเธอค่อนข้างราบรื่นเมื่อเทียบกับหญิงรักหญิงคนอื่นๆ โดยที่ขณะเธอนี้มีชีวิตที่มีความสุขเพราะทุกฝ่ายเข้าใจกันดี แต่เธอก็ไม่แน่ใจว่าความจริงจะเป็นอย่างที่เธอคิดหรือไม่ เพราะในสังคมนั้นมีคนที่ไม่ไ่แสวงหาลอกลวงกันอยู่มากมาย

“...ไม่มีคะ อุปสรรค เพราะอย่างหนึ่งเราอยู่ในสังคมที่ดีด้วย แต่ก็เหมือนกับสังคมทั่วไปนะคะ ต่อหน้าเขาอาจจะพูดอย่างหนึ่ง ทำอย่างหนึ่ง แต่ลับหลังอาจจะเป็นอย่างอื่นก็ได้ อันนี้ก็ไม่ว่า...” (สัมภาษณ์คุณปิ่น, 14 พ.ย. 2546)

ในส่วนปัญหาและอุปสรรคในการดำเนินชีวิต หญิงรักหญิงคิดว่าสิ่งที่พวกเธอเป็นหญิงรักหญิงนั้นมีชีวิตยากลำบากกว่าผู้หญิงปกติธรรมดาที่รักต่างเพศ ที่โดยปกติต้องเป็นเพศที่เสียเปรียบในสังคมอยู่แล้ว จากสิ่งที่พวกเธอต้องแสดงตนในอีกลักษณะหนึ่งซึ่งขัดกับธรรมชาติของเธอ เช่น การที่หญิงรักหญิงที่เป็นทอมบางคนต้องแต่งกายแบบผู้ชายไปทำงาน หรือการถูกเพื่อนร่วมงานนำเรื่องรสนิยมทางเพศของเธอมาพูดล้อเล่น เป็นต้น ซึ่งสิ่งเหล่านี้ทำให้หญิงรักหญิงหลายคนรู้สึกไม่สบายใจ

กระบวนการเรียนรู้และปรับตัวของหญิงรักหญิง

การที่หญิงคนหนึ่งจะเติบโตมาเป็นหญิงรักหญิงและดำรงชีวิตในฐานะหญิงรักหญิงในปัจจุบันนั้น เธอได้ผ่านกระบวนการเรียนรู้มากมายทั้งในทางตรงและทางอ้อม ซึ่งทำให้เธอได้เรียนรู้ได้เรียนรู้ถึงการใช้ชีวิตในฐานะหญิงรักหญิง สามารถปรับตัวและใช้ชีวิตในฐานะหญิงรักหญิงได้อย่างมั่นใจ กระบวนการเรียนรู้ของหญิงรักหญิงนั้นโดยส่วนมากจะเป็นการเรียนรู้ด้วยประสบการณ์ของตนเอง และจากการพูดคุยแลกเปลี่ยนประสบการณ์จากรุ่นพี่หญิงรักหญิงด้วยกันมากกว่าที่จะเรียนรู้ด้วยวิธีอื่น ซึ่งกระบวนการเรียนรู้ของหญิงรักหญิงนั้นแบ่งได้เป็น 2 ลักษณะ คือการเรียนรู้จากประสบการณ์ตรงและการเรียนรู้ภายในกลุ่มของหญิงรักหญิง

การเรียนรู้จากประสบการณ์ตรงหรือการเรียนรู้ด้วยตนเอง

หญิงรักหญิงเมื่อแรกทราบว่าตนเองเป็นหญิงรักหญิงก็จะเริ่มสงสัยและพยายามหาความรู้จากแหล่งต่างๆ เท่าที่จะสามารถทำได้ ซึ่งอาจจะเป็นจากสื่อต่างๆ ที่ได้พบเห็น ได้แก่

หนังสือและนิตยสารต่างๆ ทั้งที่เป็นหนังสือที่ให้ความรู้ทางวิชาการและหนังสือบันเทิงทั่วไป โดยที่หนังสือเหล่านี้จะไม่มีการพูดถึงในเรื่องราวหรือประเด็นที่เป็นเรื่องของหญิงรักหญิงโดยตรง ในส่วนที่เป็นหนังสือวิชาการก็จะเป็นการอธิบายถึงความหมายกว้างๆ ของคนรักเพศเดียวกัน ซึ่งมักจะเน้นไปที่เรื่องของคนรักเพศเดียวกันที่เป็นชาย หรือบางส่วนก็เป็นการให้ความรู้ว่าการเป็นคนรักเพศเดียวกันเป็นความผิดปกติชนิดหนึ่ง (ซึ่งปัจจุบันนี้ไม่ได้ถือว่าเป็นความผิดปกติทางจิตแล้ว) อย่างไรก็ตาม แม้จะมีหนังสือที่เป็นเนื้อหาวิชาการที่กล่าวถึงเรื่องคนรักเพศเดียวกัน

ก็ตาม แต่ก็มืออยู่เพียงน้อยนิดและจำกัดอยู่ตามห้องสมุดในมหาวิทยาลัยต่างๆ ทำให้คนทั่วไปไม่สามารถเข้าถึงสื่อความรู้นี้ได้

ในส่วนของนิตยสารต่างๆ นั้น ส่วนใหญ่แล้วเรื่องราวของคนรักเพศเดียวกันจะเป็นเพียงส่วนเล็กๆ ของคอลัมน์ตอบปัญหาทางเพศที่มีอยู่ตามนิตยสารที่ผู้หญิงทั่วไปอ่านกัน ซึ่งการถามตอบส่วนใหญ่ก็จะเป็นเรื่องราวของคนรักต่างเพศเป็นหลัก ถ้ามีคำถามที่เกี่ยวกับหญิงรักหญิงก็จะได้รับคำตอบที่ไม่ตรงจุด เพราะผู้ตอบคำถามในคอลัมน์นั้นไม่ได้เป็นหญิงรักหญิง ถึงแม้จะมีนิตยสารที่เป็นที่รู้จักกันดีในหมู่หญิงรักหญิง คือ นิตยสาร “แปลก” ซึ่งให้ความรู้และตอบคำถามในประเด็นของหญิงรักหญิงมากกว่านิตยสารอื่นๆ แต่ก็ไม่ใช่นิตยสารที่จัดทำขึ้นเพื่อหญิงรักหญิงโดยตรง ส่วนสื่อที่จัดทำขึ้นเพื่อหญิงรักหญิงโดยตรงนั้น เป็นวารสารของกลุ่มอาจารย์ซึ่งเป็นกลุ่มหญิงรักหญิงที่ทำงานรณรงค์เพื่อปกป้อง และพิทักษ์สิทธิของคนรักเพศเดียวกัน โดยเฉพาะหญิงรักหญิง ในสมัยก่อนได้เคยทำเป็นวารสารออกจำหน่ายชื่อว่า “อัญจารีสาร” แต่ก็ไม่ได้รับการสนับสนุนเท่าที่ควร จึงได้ปรับมาเป็นวารสารที่ทำเพื่อสมาชิกของกลุ่มอาจารย์และเปลี่ยนชื่อเป็น “an” ซึ่งภายในมีเนื้อหาที่เกี่ยวข้องกับหญิงรักหญิงโดยตรงทั้งความรู้ที่เป็นเนื้อหาสาระและความบันเทิงอย่างครบถ้วน แต่เนื่องจากกระยะหลังทางกลุ่มอาจารย์ขาดกำลังคนที่จะมาทำงานด้านนี้อย่างต่อเนื่อง การออกวารสาร an จึงหยุดชะงักไป

หนังสือพิมพ์ เป็นสื่อสิ่งพิมพ์ที่ให้ข่าวสารความรู้แก่ประชาชนทั่วไป มีส่วนสำคัญอยู่ที่การนำเสนอเหตุการณ์ต่างๆ ที่เกิดขึ้น ซึ่งหนังสือพิมพ์ก็เป็นสื่ออย่างหนึ่งที่ทำให้ประชาชนเกิดการเรียนรู้ หญิงรักหญิงเองก็ได้เรียนรู้จากหนังสือพิมพ์ที่บางครั้งก็ลงข่าวเรื่องของหญิงรักหญิงหรือคนรักเพศเดียวกัน ส่วนมากหนังสือพิมพ์จะเสนอภาพของหญิงรักหญิงก็ต่อเมื่อมีเหตุการณ์ที่ไม่ดีเกิดขึ้น เช่น การทำร้ายร่างกายกันเมื่อเกิดการหึงหวง หรือการฆ่าตัวตายเมื่อไม่สมหวังในความรัก จนทำให้เกิดเป็นภาพตายตัว (stereotype) ของหญิงรักหญิงว่าถ้าเป็นหญิงรักหญิงแล้วจะต้องมีอารมณ์รุนแรง หรือต้องมีจุดจบด้วยการฆ่าตัวตายดังเช่นกรณีที่ปรากฏอยู่ในหนังสือพิมพ์ หญิงรักหญิงหลายคนก็ได้รับรู้เรื่องราวของหญิงรักหญิงคนอื่นๆ ผ่านทางหนังสือพิมพ์ เมื่อมีข่าวของหญิงรักหญิงในด้านที่ไม่ดีเกิดขึ้นในแต่ละครั้ง ก็จะกลายเป็นประเด็นวิพากษ์วิจารณ์ของคนในสังคม ซึ่งหญิงรักหญิงเองก็ไม่ยินดียินร้ายกับการนำเสนอข่าวเชิงลบเช่นนี้ ถ้าหากผู้เสนอข่าวตัดประเด็นของการเป็นคนรักเพศเดียวกันออกไปก็จะกลายเป็นข่าวธรรมดาๆ ที่ไม่น่าสนใจ การนำเสนอข่าวทางลบในประเด็นหญิงรักหญิงเพียงอย่างเดียว นอกจากจะทำให้

คนในสังคมมองหญิงรักหญิงเป็นภาพตายตัวที่เป็นลบแล้ว การที่หนังสือพิมพ์ไม่นำเสนอเรื่องราวของหญิงรักหญิงที่เป็นคนดี หรือเป็นคนที่ประสบความสำเร็จในชีวิต ก็จะทำให้หญิงรักหญิงเองก็ไม่มีแบบอย่างที่ดีของการเป็นหญิงรักหญิงด้วย

คุณเจี๊ยบ “...ข่าวตามหนังสือพิมพ์ที่เขาชอบไปลงกันว่าทอมฆ่าดี ดีฆ่าทอมนี่นะ งามจริงๆ เกอะ ว่าเรื่องผิวเมียฆ่ากันตายนะมีมัย...มันก็มี เยอะกว่าด้วยซ้ำ แต่ที่เขาเอามาลงนี่เพราะเขาคิดว่ามันไม่ปกติไป...” (สัมภาษณ์คุณเจี๊ยบ, 1 มิ.ย. 2546)

คุณปลา “น้องเคยเห็นมัยละคะเวลาที่หนังสือพิมพ์ลงข่าวพวกที่...เคยเห็นข่าวดีๆ บ้างมัย พอมีเรื่องหึงหวงกัน หรือฆ่ากันตายบ้างก็มาลงหน้าหนึ่ง บางทีเอาภาพมาให้ดูด้วย คนธรรมดาเขาก็ทำกันเยอะ แต่มันธรรมดาไป ถ้าเป็นพวกพีแล้วมันไม่ธรรมดา... มันขายได้...” (สัมภาษณ์คุณปลา, 24 ต.ค.2546)

โทรทัศน์ เป็นสื่อที่มีอิทธิพลอย่างมากต่อการรับรู้ของคนในสังคม เนื่องจากเป็นสื่อที่สามารถเห็นภาพได้พร้อมกับเสียง ดังนั้นการนำเสนอภาพต่างๆ ก็สามารถชักจูงใจให้คนเชื่ออย่างที่ตาเห็นได้ หญิงรักหญิงเองก็ได้เรียนรู้จากสื่อที่นำเสนอทางโทรทัศน์ได้มาก ดังเช่นในสมัยหนึ่งมีนักร้องที่เป็นหญิงรักหญิงที่มีชื่อเสียงมาก คือ อัญชลี จงคดีกิจ และ อลิศ คริสตัล ซึ่งเธอทั้งคู่ต่างก็ได้รับความนิยมมาก ด้วยบุคลิกลักษณะที่เป็นผู้หญิงที่มีลักษณะท่าทางเหมือนผู้ชาย และมีความมั่นใจในตัวเอง ในสมัยนั้นสื่อโทรทัศน์ได้นำเสนอภาพการแสดงของพวกเธอออกอากาศไปทั่วประเทศ และเธอยังได้แสดงแบบให้กับนิตยสารต่างๆ ด้วย ทำให้ภาพการนำเสนอออกมาเป็นไปในทางที่ดี ถึงแม้จะไม่ได้นำเสนอประเด็นของการรักเพศเดียวกันก็ตาม การนำเสนอภาพของหญิงรักหญิงที่ประสบความสำเร็จนั้น เป็นแรงบันดาลใจให้หญิงรักหญิงหลายคนได้ยึดถือเธอทั้งคู่เป็นแบบอย่างของหญิงรักหญิงที่เป็นทอม หรือเป็นทอมในฝันของหญิงรักหญิงที่เป็นดี การที่โทรทัศน์นำเสนอเรื่องราวและผลงานเพลงของคนทั้งคู่นี้ทำให้คนทั่วไปได้รับรู้ถึงการมีตัวตนอยู่ของหญิงรักหญิง และในขณะเดียวกันก็เป็นการนำเสนอภาพของหญิงรักหญิงที่ประสบความสำเร็จ เป็นตัวแทนของหญิงรักหญิงยุคใหม่ในสมัยนั้นที่มีความมั่นใจ ทำให้หญิงรักหญิงทั่วไปได้เรียนรู้ว่าการเป็นหญิงรักหญิงก็สามารถประสบความสำเร็จได้ ไม่ได้มีจุดจบทางลบแต่อย่างใด

คุณป๊อก “...มีต่อนั้น พี่ดูโทรทัศน์ มีนักร้อง อัญชลี จงคดีกิจ กำลังดังเลย...พี่ก็มองๆ ดู ผู้หญิงคนนี้นี่เท่ดี เป็นผู้หญิงที่ทั้งสวยทั้งหล่อ บุคลิกเขาดีด้วย เลยชอบเขามากเลย พอตอนหลังมาเมื่อลิส คริสตัลอีกคน สองคนนี้เป็นแบบของพี่เลยนะ ทั้งเท่ทั้งเก่ง...” (สัมภาษณ์คุณป๊อก, 28 ต.ค. 2546)

เพื่อนๆ และคนรอบข้าง เป็นปัจจัยสำคัญที่ทำให้หญิงรักหญิงเกิดการเรียนรู้ในการแลกเปลี่ยนความรู้และปรึกษาปัญหาหัวใจ ถ้าหากเพื่อนๆ หรือคนใกล้ชิดที่เป็นคนรักต่างประเทศ การให้คำแนะนำหรือคำปรึกษาปัญหาต่างๆ ก็จะมีมุมมองของรักต่างประเทศเป็นหลัก ซึ่งก็ไม่สามารถแก้ปัญหาได้ตรงจุด หรือไม่ได้ทำให้หญิงรักหญิงได้รับความสบายใจขึ้นได้ เพื่อนที่เป็นหญิงรักหญิงด้วยกันจะสามารถให้คำปรึกษา และพูดคุยแลกเปลี่ยนประสบการณ์ได้ตรงจุดมากกว่า เพราะคนที่เป็นหญิงรักหญิงด้วยกันมักจะประสบกับเรื่องราวและปัญหาชีวิตคล้ายๆ กัน ทำให้การแลกเปลี่ยนความรู้และประสบการณ์ต่างๆ ค่อนข้างน่าเชื่อถือมากกว่าพูดคุยกับเพื่อนรักต่างประเทศ อย่างไรก็ตามการพูดคุยแลกเปลี่ยนประสบการณ์ต่างๆ กับเพื่อนหญิงรักหญิงนั้นมักจะเป็นไปในรูปแบบของการบอกต่อๆ กันมาแล้วนำมาเล่าสู่กันฟัง บ้างก็มาจากประสบการณ์ตรงไม่มีการอ้างอิงทางวิชาการที่เชื่อถือได้แต่อย่างใด

คุณปลา “...ก็ คุยกันเอง.จริง ๆ แล้วน่าจะเป็นถามเอาจากเพื่อนมากกว่า ก็ต่อนั้นมีเพื่อนไง แต่เพื่อนเขาเรียนอยู่ในโรงเรียนผู้หญิงล้วน อยู่อีกโรงเรียนหนึ่งเขาก็จะรู้หมดเราก็ถาม ก็คุยกัน เพื่อนก็เล่าให้ฟังหมด เขารู้อะไรมาเขาก็เล่าหมดเลย...” (สัมภาษณ์คุณปลา, 24 ต.ค.2546)

นอกจากการเรียนรู้จากแหล่งต่างๆ ที่ได้กล่าวมาแล้ว หญิงรักหญิงส่วนมากจะเรียนรู้จากประสบการณ์ตรงของตัวเอง ด้วยการลองผิดลองถูกหลายครั้ง ซึ่งทำให้หญิงรักหญิงได้รับบทเรียนต่างๆ ด้วยตนเอง ทั้งที่ดีและไม่ดี หญิงรักหญิงบางคนต้องใช้เวลาเกือบทั้งชีวิตในการลองผิดลองถูกเพื่อแสวงหาแนวทางการดำเนินชีวิตที่เหมาะสมในฐานะหญิงรักหญิง ในขณะที่บางคนก็เรียนรู้จากแหล่งอื่นที่กล่าวถึงหญิงรักหญิงบ้าง แต่ก็มีหญิงรักหญิงอีกหลายคนที่ยังสับสนในชีวิตของตัวเองที่ไม่รู้ว่าจะเดินไปในทิศทางใด

การเรียนรู้ภายในกลุ่มของหญิงรักหญิง

ในประเทศไทย มีกลุ่มหญิงรักหญิงที่ค่อนข้างเป็นที่รู้จักกันดีว่าเป็นกลุ่มหญิงรักหญิงที่ทำงานรณรงค์เพื่อปกป้องและพิทักษ์สิทธิของหญิงรักหญิง ก็คือ**กลุ่มอัญจารี** ซึ่งกลุ่มอัญจารีนี้เริ่มก่อตั้งเมื่อปี พ.ศ.2529 โดยกลุ่มผู้หญิงที่สนใจประเด็นเรื่องสิทธิสตรี สังคมการเมือง และตระหนักถึงสภาพปัญหาที่หญิงรักหญิงต้องดำเนินชีวิตอยู่ โดยได้รับความกดดันจากครอบครัวและสังคมรอบข้างที่ไม่ยอมรับ และมีอคติต่อคนรักเพศเดียวกัน เพื่อสนับสนุนให้หญิงรักหญิงและคนรักเพศเดียวกันเกิดความเชื่อมั่นในสิทธิ และทางเลือกในการดำเนินชีวิตของตนเอง ชัดชัดคติและเผยแพร่ความคิด ทศนคติ รวมถึงความเข้าใจที่เป็นธรรมต่อหญิงรักหญิงและคนรักเพศเดียวกัน ปกป้องการละเมิดสิทธิของหญิงรักหญิงและคนรักเพศเดียวกันจากการถูกกีดกันจากสังคม ซึ่งถือเป็นการเลือกปฏิบัติและละเมิดสิทธิมนุษยชนขั้นพื้นฐาน และเพื่อประสานความร่วมมือกับองค์กรสิทธิมนุษยชนอื่นๆ ในการรณรงค์เพื่อสิทธิอันชอบธรรมของมนุษย์ในทุกๆ ประเด็น เมื่อสังคมได้ก้าวมาสู่ยุคของเทคโนโลยีสารสนเทศ กลุ่มอัญจารีก็ได้ทำเว็บไซต์ของตนขึ้นมาเพื่อให้ความรู้ในเรื่องที่เกี่ยวกับหญิงรักหญิง และเป็นศูนย์กลางในการพูดคุยตอบคำถามแลกเปลี่ยนประสบการณ์ตลอดจนปรึกษาปัญหาชีวิตผ่านทางกระดานสนทนา(web board) ที่อยู่ในเว็บไซต์ นอกจากนี้ทางกลุ่มยังได้รวบรวมลิงค์ที่เชื่อมโยงไปยังเว็บไซต์หญิงรักหญิงอื่นๆ ทั้งที่เป็นเว็บไซต์ของประเทศไทยและของต่างประเทศอีกด้วย แต่ในปัจจุบันกลุ่มอัญจารีได้ปิดส่วนที่เป็นกระดานสนทนาในเว็บไซต์อัญจารีลง เนื่องจากต้องการให้เว็บไซต์ของตนเป็นแหล่งข้อมูลเชิงวิชาการมากขึ้น และประกอบกับในระยะหลังมีเว็บไซต์หญิงรักหญิงใหม่ๆ ที่จัดทำโดยกลุ่มหญิงรักหญิงอื่นๆ เกิดขึ้นมากมาย ซึ่งในแต่ละเว็บไซต์ก็มีกระดานสนทนาของตัวเอง นอกจากนี้ในส่วนของกลุ่มอัญจารีเองก็มีบุคลากรอยู่เพียงน้อยนิด การทำงานของกลุ่มอัญจารีจึงมุ่งเน้นไปที่การปกป้องสิทธิของคนรักเพศเดียวกันแต่อย่างเดียว

หญิงรักหญิงส่วนใหญ่จะรู้จักกลุ่มอัญจารีในฐานะที่เป็นกลุ่มหญิงรักหญิงในประเทศไทย บางคนอาจเคยได้เข้าไปร่วมกิจกรรมที่ทางกลุ่มจัดขึ้น บางคนก็รู้จักกลุ่มอัญจารีจากการบอกเล่าของเพื่อน บางคนเคยโทรศัพท์เข้าไปปรึกษาปัญหาชีวิต บางคนก็ได้รู้จักหนังสือ นิตยสารต่างๆ หรือจากตามหนังสือพิมพ์ที่มีข่าวของกลุ่มอัญจารีที่บางครั้งได้ออกมาจัดกิจกรรมรณรงค์ต่างๆ เพื่อหญิงรักหญิง และก็มีอีกไม่น้อยที่รู้จักกลุ่มอัญจารีผ่านทางเว็บไซต์ของอัญจารีและการเข้าร่วมกิจกรรมต่างๆ ที่ทางกลุ่มจัดขึ้น ไม่ว่าจะเป็นการพบปะสังสรรค์ประจำเดือนหรือการพูดคุยกันในประเด็นต่างๆ ที่เกี่ยวข้องกับหญิงรักหญิง หญิงรักหญิงที่เข้าร่วมกิจกรรม จะได้รับการถ่ายทอดความรู้และวิถีคิดในเรื่องสิทธิต่างๆ ของหญิงรักหญิงที่ฟังจะมีและได้รับจาก

สังคม จากการเข้าร่วมกิจกรรมที่ทางกลุ่มจัดขึ้นเองหรือไปร่วมกิจกรรมทางวิชาการที่กลุ่มทางสังคมอื่นๆ จัดขึ้นตามโอกาสต่างๆ ซึ่งหญิงรักหญิงหลายคนได้เกิดการเรียนรู้ผ่านกิจกรรมดังกล่าว บางคนถึงกับผันตัวเองมาเป็นที่ปรึกษาให้กับหญิงรักหญิงรุ่นใหม่ๆ หลังจากที่ได้ผ่านการเข้าร่วมกิจกรรมเหล่านี้มาหลายครั้ง

คุณปลา “...รู้จักกลุ่มอัญจารี ก็คือตอนแรกเข้าไปอ่านในเว็บของเขาก่อนนะคะ แล้วมันมีพวกกระดานมาเขียนความคิดเห็นกัน ที่เขาเข้ามาเขียนคำถามคำตอบแบบนี้ มีคนมาเขียนคำถามไว้เยอะ ก็เลยตอบไปตามที่รู้จักประสบการณ์ของเราเอง ตอนหลังก็เลยอยู่ที่นั่นเป็นประจำ คือเข้าไปตอบเป็นประจำ คนเขาก็รู้จักชื่อเรา...กิจกรรมอื่นก็ไปร่วมไปฟังสัมมนาอะไรแบบนี้..ก็ดีนะ เราได้ความรู้เพิ่มเติมด้วย...” (สัมภาษณ์คุณปลา, 24 ต.ค. 2546)

อย่างไรก็ตาม แม้จะมีกลุ่มหญิงรักหญิงที่จัดกิจกรรมต่างๆ เพื่อหญิงรักหญิงดังเช่นกลุ่มอัญจารีที่ได้กล่าวมาแล้ว แต่ก็ยังมีหญิงรักหญิงจำนวนมากที่ไม่นิยมเข้าร่วมกิจกรรมหรือเข้าร่วมกลุ่มหญิงรักหญิงใดๆ ซึ่งนอกจากกลุ่มอัญจารีแล้วยังมีกลุ่มหญิงรักหญิงอื่นๆ ที่รวมตัวกันทำกิจกรรม แม้จะไม่ได้มุ่งเน้นเรื่องสิทธิของหญิงรักหญิง แต่ก็เป็นการทำกิจกรรมอื่นเพื่อความบันเทิงและการบำเพ็ญประโยชน์เพื่อสังคม เช่น กลุ่มเสสลา เป็นต้น หญิงรักหญิงที่ไม่ชอบเข้ากลุ่มทำกิจกรรมต่างๆ มักจะมีกลุ่มเพื่อนสนิทที่เป็นหญิงรักหญิงด้วยกันไม่กี่คนเท่านั้น แต่ก็มีหญิงรักหญิงหลายคนที่ได้รู้จักหญิงรักหญิงคนอื่น จากการเข้าร่วมกิจกรรมที่กลุ่มหญิงรักหญิงต่างๆ จัดขึ้น และกลายเป็นเพื่อนกัน บางครั้งก็มีการพัฒนาความสัมพันธ์กันจนกลายเป็นคู่รักก็มี ซึ่งการที่หญิงรักหญิงหลายคนได้คู่จากการเข้าร่วมกิจกรรมของกลุ่มหญิงรักหญิงนี้ ทำให้หญิงรักหญิงกลุ่มที่ไม่ชอบเข้าร่วมกิจกรรมมองว่า เป็นการเข้าไปหาคู่กันมากกว่าที่จะไปทำสิ่งที่เป็นประโยชน์จริงๆ

คุณเจี๊ยบ “...โดยส่วนตัวแล้วพี่ไม่ค่อยชอบกลุ่มอะไรแบบนี้ งานแบบนี้ไชนามีไว้หาแฟนกันมากกว่า พี่ไม่ชอบนะ เคยไปแล้วมันเหมือนกับเขาจัดหาคู่กันอะไรแบบนี้ แต่จริงๆ อาจจะไม่ใช่ก็ได้ แต่บรรยากาศมันเป็นแบบนั้น พี่มีแฟนแล้วเลยไม่ค่อยชอบมั้ง...” (สัมภาษณ์คุณเจี๊ยบ, 1 มิ.ย. 2546)

ปัจจุบันสื่ออินเทอร์เน็ตได้เข้ามามีอิทธิพลอย่างมากในสังคมไทย ทำให้วงการหนังสือพิมพ์ในโลกอินเทอร์เน็ตแผ่ขยายไปอย่างรวดเร็ว หนังสือพิมพ์มีโอกาสที่จะได้ค้นหาความรู้ที่เกี่ยวกับหนังสือพิมพ์ สามารถค้นคว้าหาข่าวสารข้อมูลต่างๆ มากขึ้น ซึ่งเว็บไซต์ที่มีเนื้อหาที่เกี่ยวข้องกับหนังสือพิมพ์มีอยู่มากมาย ทั้งที่เป็นภาษาไทยและภาษาต่างประเทศ ภายในเว็บไซต์นั้นก็จะมามีเนื้อหาสาระที่ค่อนข้างหลากหลาย ขึ้นอยู่กับวัตถุประสงค์ของผู้จัดทำเว็บไซต์เป็นหลัก ทำให้หนังสือพิมพ์มีทางเลือกที่หลากหลายมากขึ้น เว็บไซต์ต่างๆ เหล่านี้จะมีในส่วนที่ให้ความรู้ทางด้านวิชาการที่สามารถนำข้อมูลไปใช้อ้างอิงได้ เช่น งานวิจัยต่างๆ แนวทางการให้คำปรึกษาแก่หนังสือพิมพ์จากผู้เชี่ยวชาญ ตลอดจนข่าวคราวความเคลื่อนไหวหรือเหตุการณ์ต่างๆ ที่เกิดขึ้นกับหนังสือพิมพ์ นอกจากนี้เว็บไซต์ที่เป็นเนื้อหาวิชาการแล้ว ยังมีอีกหลายเว็บไซต์ที่มีเนื้อหาที่หลากหลายทั้งความรู้ และความบันเทิงรวมอยู่ด้วยกัน

หนังสือพิมพ์จำนวนมากได้ใช้อินเทอร์เน็ตเป็นสื่อที่ทำให้ตนเองได้เกิดการเรียนรู้ขึ้นมา โดยทั่วไปแล้วหนังสือพิมพ์จะเริ่มจากการสืบค้นในเรื่องต่างๆ ไปก่อน ต่อมาจึงเริ่มค้นเฉพาะเจาะจงลงไปในเรื่องที่ตนต้องการจนค้นพบเว็บไซต์หนังสือพิมพ์ เริ่มแรกจะเป็นการเข้าไปอ่านดูข้อมูลต่างๆ ที่มีอยู่ในเว็บไซต์นั้นๆ และขยายต่อไปยังลิงค์ที่เชื่อมโยงไปยังเว็บไซต์หนังสือพิมพ์อื่นๆ เมื่อผ่านกระบวนการแรกแล้วหนังสือพิมพ์ก็จะเริ่มเข้าไปมีส่วนร่วมในเว็บไซต์ผ่านทางกระดานสนทนาทั้งที่เป็นการตั้งคำถามและตอบคำถามในประเด็นต่างๆ ที่ตนสนใจ ไม่ว่าจะเป็นการปรึกษาปัญหาส่วนตัว หรือการพูดคุยในเรื่องอื่นๆ ทั่วไป บางคนก็จะเข้าไปตอบกระทู้ต่างๆ ตามความคิดเห็นและประสบการณ์ของตน ในขณะที่บางคนก็จะเข้าไปเพียงเพื่อที่จะอ่านความคิดเห็นของคนอื่นๆ เท่านั้น

คุณแก้ว "...ชอบเข้าไปอ่านพวกกระทู้ต่างๆ ที่เขาตั้งไว้ บางทีก็อ่านอย่างเดียว บางทีก็ตอบคำถามด้วย คือมันสนุกตรงที่หลายๆ คนเขามีปัญหาเหมือนกับเรา เขาคิดอย่างเดียวกับเรา เพียงแต่เราไม่รู้ซักกันมาก่อนเท่านั้น พอเข้าไปตรงนั้นเราก็อึ้งๆ มากขึ้น รู้ว่ามีผู้หนังสือพิมพ์อีกเยอะ...เยอะมาก อ่านแล้วเราก็ได้ความรู้ด้วย เข้าเว็บโน้นแล้วก็ไปเว็บนี้ ก็หาอ่านไปเรื่อยๆ ..." (สัมภาษณ์คุณแก้ว, 30 เม.ย. 2546)

นอกจากการเข้าไปในกระดานสนทนาแล้ว หญิงรักหญิงบางคนนิยมเข้าไปในส่วน
ของห้องสนทนา(chatroom) ต่างๆ ที่มีอยู่ตามเว็บไซต์โดยสามารถพูดคุยสนทนาได้ตอบกัน
ได้อย่างทันที และสามารถเลือกคุยกับใครก็ได้ หญิงรักหญิงหลายคนได้เพื่อนใหม่จากการสนทนา
กันในลักษณะนี้เนื่องจากพูดคุยกันอย่างถูกต้อง ซึ่งในบางครั้งได้มีการนัดพบกันภายหลังเมื่อพูดคุย
ผ่านห้องสนทนาไปได้สักระยะหนึ่งแล้ว อย่างไรก็ตาม เมื่อหญิงรักหญิงได้พบเพื่อนใหม่จาก
ห้องสนทนาทางอินเทอร์เน็ตแล้ว หญิงรักหญิงจะไม่นิยมเข้าไปในห้องสนทนาตามเว็บไซต์อีก หาก
แต่จะใช้โปรแกรมสนทนาทางอินเทอร์เน็ตอื่นๆ โดยตรงเนื่องจากสะดวกและรวดเร็วกว่า

ในส่วนของผู้จัดทำเว็บไซต์นั้นนอกจากจะทำเว็บไซต์เพื่อเป็นศูนย์กลางให้หญิงรัก
หญิงเข้ามาศึกษาหาความรู้และพูดคุยแลกเปลี่ยนกันในเรื่องต่างๆ แล้ว ในบางเว็บไซต์มีการจัดกิจกรรม
ต่างๆ เพื่อให้หญิงรักหญิงได้มาพบปะสังสรรค์กัน ทำให้หญิงรักหญิงที่เคยเข้าไปคุยใน
กระดานสนทนาและใช้นามแฝงต่างๆ กันได้มาพบตัวจริงของกันและกัน ทำให้สังคมของหญิงรัก
หญิงแผ่ขยายเพิ่มขึ้นไปอีก เนื่องจากการจัดกิจกรรมพบปะสังสรรค์กันหญิงรักหญิงหลายคนก็
พาเพื่อนหญิงรักหญิงคนอื่นไปร่วมด้วย ทำให้การพบปะสังสรรค์แต่ละครั้งมีหญิงรักหญิงเข้าร่วม
เป็นจำนวนมาก นอกจากการจัดกิจกรรมพบปะสังสรรค์ซึ่งเน้นการกระชับความสัมพันธ์และเพื่อ
ความบันเทิงแล้ว ทางกลุ่มที่จัดทำเว็บไซต์ยังมีการจัดกิจกรรมเพื่อสังคมต่างๆ เช่น การเลี้ยงอาหาร
กลางวันแก่เด็กด้อยโอกาส เป็นต้น ซึ่งการทำกิจกรรมในลักษณะนี้ ทำให้หญิงรักหญิงหลายคน
ได้ตระหนักถึงคุณค่าของตนเองที่ได้ทำประโยชน์แก่ส่วนรวมอีกด้วย

อาจกล่าวได้ว่าอินเทอร์เน็ตเป็นเครื่องมือสำคัญที่เชื่อมโยงหญิงรักหญิงที่มีอยู่
อย่างกระจัดกระจายตามที่ต่างๆ ให้มาปรากฏตัวในพื้นที่ทางสังคมแห่งใหม่นี้ ทำให้หญิงรักหญิง
ซึ่งไม่ว่าจะมีอายุเท่าไร สถานภาพใด หรืออยู่ในสถานที่ใดในโลก หากมีโอกาสเข้าถึงอินเทอร์เน็ตก็
สามารถค้นคว้าหาความรู้และเข้าร่วมกิจกรรมต่างๆ นำไปสู่การสร้างสังคมใหม่ในโลกของไซเบอร์
ในที่สุด ซึ่งนอกจากหญิงรักหญิงเองแล้ว คนทั่วไปที่ไม่ได้เป็นหญิงรักหญิงก็สามารถเข้าไป
ในเว็บไซต์ของหญิงรักหญิงได้อย่างไม่มีขีดจำกัด อย่างไรก็ตามในโลกของอินเทอร์เน็ต นอกจากมี
เว็บไซต์ที่เป็นเนื้อหาสาระทางวิชาการและเพื่อความบันเทิงแล้ว ยังมีเว็บไซต์อีกไม่น้อยที่มุ่งเน้น
การนำเสนอเฉพาะเรื่องเพศและความสัมพันธ์ทางเพศของหญิงรักหญิง ซึ่งบางส่วนเป็นภาพลามก
อนาจาร หากไม่มีการแนะนำที่เหมาะสมสำหรับเยาวชนแล้ว ก็อาจเป็นช่องทางที่นำพาเยาวชนไป
สู่การแสดงพฤติกรรมที่ไม่เหมาะสมก็เป็นได้

การที่หญิงรักหญิงนิยมพบปะกันในโลกของอินเทอร์เน็ตนั้น ส่วนหนึ่งเป็นเพราะการใช้อินเทอร์เน็ตนั้นสามารถกระทำได้โดยไม่จำกัดเวลา และโดยที่ไม่จำเป็นต้องเปิดเผยตัวตนที่แท้จริงให้ผู้อื่นได้รับรู้ อีกทั้งเป็นการประหยัดเวลาได้มาก สามารถเข้าถึงเว็บไซต์ต่างๆ ได้สะดวกง่ายดาย และตรงตามวัตถุประสงค์ ซึ่งเป็นช่องทางที่ค่อนข้างอิสระสามารถเป็นสื่อที่ทำให้หญิงรักหญิงได้เกิดการเรียนรู้และพัฒนาตนเองได้ดี ทั้งยังเป็นสื่อของการเริ่มต้นความสัมพันธ์ทางสังคมของหญิงรักหญิง ซึ่งการพบกันในเว็บไซต์ยังสามารถขยายกลุ่มของหญิงรักหญิงให้กว้างและแผ่ออกไปตามความสนใจที่แตกต่างกัน เว็บไซต์หญิงรักหญิงใหม่ๆ ที่เกิดขึ้นส่วนหนึ่งก็เป็นผลมาจากการรวมตัวของหญิงรักหญิงกลุ่มใหม่ที่รวมกลุ่มตามความสนใจนั่นเอง ผลพลอยได้ก็คือปัจจุบันหญิงรักหญิงรุ่นใหม่ได้มีโอกาสแสดงตัวในพื้นที่สาธารณะของโลกอินเทอร์เน็ต ทั้งยังสามารถหาความรู้ได้อย่างสะดวกง่ายดายกว่าหญิงรักหญิงในรุ่นก่อนมาก ทำให้หญิงรักหญิงยุคใหม่มีการรวมกลุ่มกันมากขึ้น แต่ถึงกระนั้นก็ตามการเข้าถึงอินเทอร์เน็ตก็ยังจำกัดอยู่ในสังคมเมืองหรือเฉพาะคนที่มีอุปกรณ์พร้อมเท่านั้น ส่วนคนที่ไม่สามารถเข้าถึงอินเทอร์เน็ตได้ก็ยังคงสามารถเรียนรู้ได้จากแหล่งอื่นที่ได้กล่าวมาแล้ว

จะเห็นได้ว่ากระบวนการเรียนรู้ของหญิงรักหญิงนั้นได้มีการพัฒนาอย่างมากจากอดีตสู่ปัจจุบัน ด้วยเทคโนโลยีที่ก้าวหน้ามากขึ้น ทำให้หญิงรักหญิงจากที่ต้องเรียนรู้ด้วยประสบการณ์ของตนเองหรือจากสื่อต่างๆ ที่มีอยู่บ้างเพียงน้อยนิด และไม่ตรงตามความหลากหลายของรสนิยมทางเพศ ทั้งยังนำเสนอข้อมูลที่อาจสร้างความเข้าใจผิดได้ง่าย มาสู่ยุคสมัยแห่งข่าวสารข้อมูลที่เจริญเติบโตอย่างรวดเร็ว ทำให้หญิงรักหญิงมีแหล่งค้นคว้าหาความรู้ที่ตรงประเด็นมากขึ้น ทั้งที่เป็นความรู้ทางวิชาการและในด้านความบันเทิง หญิงรักหญิงได้รับข้อมูลเชิงบวกมากขึ้น และได้รับคำแนะนำในเรื่องการใช้ชีวิตแบบหญิงรักหญิงจากผู้เชี่ยวชาญด้านต่างๆ หรือจากหญิงรักหญิงด้วยกันที่ผ่านประสบการณ์มากกว่า หญิงรักหญิงยุคใหม่จึงมีความมั่นใจและกล้าเปิดเผยตัวเองมากกว่าหญิงรักหญิงในรุ่นก่อน ถึงแม้ว่าพวกเขาบางคนจะไม่เปิดเผยตัวตนความเป็นหญิงรักหญิงในสังคมปกติ ในขณะที่หญิงรักหญิงอีกหลายคนมีความมั่นใจมากขึ้นที่จะเปิดเผยตัวตนในสังคมปกติและใช้ชีวิตในฐานะหญิงรักหญิงอย่างเต็มภาคภูมิ

จากชีวิตของหญิงรักหญิงทั้ง 5 คนนี้ ผู้วิจัยได้วิเคราะห์รูปแบบชีวิตของหญิงรักหญิง โดยแบ่งเป็นประเด็นต่างๆ และนำเสนอในตารางวิเคราะห์เปรียบเทียบได้ดังนี้

ตารางที่ 2 การวิเคราะห์เปรียบเทียบวิถีชีวิตของหญิงรักหญิงแยกตามประเด็นต่างๆ

ประเด็นวิเคราะห์	คุณแก้ว	คุณเจี๊ยบ	คุณปลา	คุณป๊อก	คุณปิ่น
1. ประสบการณ์ในวัยเด็ก	<p>ชีวิตวัยเด็กต้องอยู่กับญาติผู้ใหญ่ เนื่องจากบิดามารดาไม่มีเวลาเลี้ยงดู ทำให้ความสัมพันธ์ระหว่างคุณแก้วกับบิดาและมารดาค่อนข้างห่างเหิน ในช่วงวัยเด็กชอบเล่นกับผู้ชายมากกว่าผู้หญิง</p> <p>“...วัยเด็กพี่จะอยู่กับคุณปู่คุณย่ามากกว่า ... อยู่กับผู้ใหญ่ พ่อแม่ก็อยู่ด้วยกัน แต่ว่าเขาจะไม่ค่อยมีเวลา มาเลี้ยงเรา ตอนเด็กๆ ไม่ชอบเล่นแนวเด็กผู้หญิง จะชอบเล่นกับเพื่อนผู้ชายมากกว่า...”</p>	<p>เติบโตมาในครอบครัวที่มีกฎเกณฑ์ที่เคร่งครัด มารดามีอาชีพเป็นทหารและเป็นผู้นำครอบครัว ทำให้รู้สึกห่างเหินกับมารดา ในวัยเด็กชอบเล่นเหมือนเด็กผู้หญิงทั่วไป</p> <p>“...ตอนเด็กๆ ที่บ้านพี่ค่อนข้างจะกำหนดกฎเกณฑ์เคร่งครัดมาก ทุกอย่างต้องตรงเวลาหมดเลย คุณแม่พี่เขาเป็นทหารด้วย เวลาที่พี่มีปัญหา พี่ก็จะปรึกษาคุณพ่อตลอด ชอบเล่นมากเก็บตุ๊กตา พวกหนึ่งยาง อะไรพวกนี้.. “</p>	<p>มีมารดาเป็นหัวหน้าครอบครัว จัดการทุกอย่างในบ้าน ทำให้สมาชิกคนอื่นๆ เกรงใจ ตอนเด็กๆ คุณปลาชอบเล่นกับผู้ชายหรือเล่นแสดงบทบาทเป็นผู้ชาย</p> <p>“...แม่จะเป็นคนที่มียายได้หลักในครอบครัว ทุกคนเกรงใจแม่ ที่บ้านแม่จะเป็นหัวหน้าครอบครัว ตอนเด็กๆ จะเล่นกับพี่น้องซึ่งเป็นผู้ชาย ไปเตะบอล เล่นมวยปล้ำ ถ้าเล่นกับผู้หญิง ก็เล่นเป็นเจ้าชาย ไปช่วยเจ้าหญิง ...”</p>	<p>ชีวิตวัยเด็กของคุณป๊อกค่อนข้างห่างเหินกับบิดา เนื่องจากบิดาต้องไปทำงานและเป็นคนที่มีความขี้ขลาดที่เข้มแข็ง จึงรู้สึกไม่ชอบบิดา ตอนเด็กนั้นเธอชอบเล่นแบบโลดโผน</p> <p>“...ตอนเด็กอยู่กับแม่คนเดียว เพราะพ่อไปทำงาน ไม่ค่อยสนิทกับพ่อ พี่ไม่ค่อยชอบความเข้มแข็ง พ่อสักเท่าไร มันแข็งไป เท่าที่จำได้ ชอบเล่นอะไรที่มันโลดโผน ที่มันตื่นเต้น เล่นวิ่งไล่ตีวิ่งไล่จับกัน เรา ก็ จะกระโดด ถีบกัน ..”</p>	<p>เติบโตมาในครอบครัวที่บิดาและมารดาทะเลาะและแยกทางกัน ทำให้รู้สึกไม่ชอบเพศชาย ตอนเด็กๆ คุณปิ่นเป็นเด็กที่ค่อนข้างเรียบร้อย</p> <p>“...พ่อแม่มาแยกทางกัน ตอน อยู่ ป.4 ต้องอยู่กับพ่อ และภรรยาคนใหม่ คุณแม่ก็ต้องออกจากบ้านไป ตอนที่คุณพ่อคุณแม่พี่หย่ากัน ช่วงนั้นก็เห็นแต่ภาพคุณพ่อทูปตีคุณแม่ เพื่อจะขอให้คุณแม่ไปเซ็นใบหย่า...จำได้ ติดตาเลย ตอนเด็ก ค่อนข้างจะเรียบร้อยค่ะ...”</p>

ตารางที่ 2 (ต่อ)

ประเด็น วิเคราะห์	คุณแก้ว	คุณเจี๊ยบ	คุณปลา	คุณป๊อก	คุณปิ่น
2.การยอมรับ และเข้าสู่ ความเป็นหญิง รักหญิง	คุณแก้วเริ่มมี ความชอบเพศ หญิงด้วยกัน จากความ ประทับใจความ อ่อนโยนของครู อนุบาล จากนั้น ก็เริ่มชอบผู้ หญิงมาโดย ตลอด แต่มา เริ่มเปิดเผยตัว เองเมื่อเรียนอยู่ ในระดับอุดม ศึกษา “...คือจะรู้สึก ชอบคนที่อ่อน โยน เพราะ ฉะนั้นเพศแรก ทำให้เรา ประทับใจคือ เพศหญิง เป็น ครูที่สอนตอน อยู่อนุบาลนั้น เอง ..ตอนที่เปิด เผยตัวแล้วชีวิต เป็นอิสระมาก ขึ้น คือมันเป็น สิทธิในชีวิต เรา ..”	คุณเจี๊ยบชอบ มองผู้หญิงที่ แข็งแรงแต่ก็ ไม่รู้ ตัวว่าชอบผู้ หญิงจนเริ่มมี คนรักเป็นทอม จึงยอมรับตัว เองว่าชอบ ผู้หญิง “...ตอนแรกที่ไม่ รู้ตัวเลยนะว่าตัว เองชอบผู้หญิง รู้แต่ว่าเราชอบ มองผู้หญิงนะ ยิ่งที่เป็นผู้หญิง ที่แข็งแรง ก็ยิ่ง ชอบ พอพี่มา อยู่กับแฟนแล้ว มันมีความรู้สึก ว่าเรานี่เป็นดี เต็มตัวแล้วนะ คือรู้สึกว่าเรา เป็นตัวของตัวเอง เองแล้ว เราโต แล้ว เรามีชีวิต เป็นของตัวเอง พุงด่ายๆ ก็คือ เราเป็นเราแบบ นี้แหละ...”	คุณปลาได้ สังเกตตัวเอง และคิดว่าตน เองเกิดมาเพื่อ เป็นทอมจึง ค่อยๆ ยอมรับ ตัวเองมาตั้งแต่ เด็ก “...ตั้งแต่เด็กๆ นั่นแหละ เริ่มมี ความรู้สึกว่า ชอบเท่านั้น แหละ รู้สึกว่า อยากดูแล อยากเทคแคร์ อยากดูแล น่า สงสารผู้หญิง อ่อนแอนะ เรา ก็ชนกันอะไร อย่างนี้มาแต่ ไหนแต่ไรแล้ว ก็ รู้แล้วละ แม่ก็รู้ ว่าคงจะได้แต่ สะใจแน่ เราก็ เลยได้ใจ เป็นทอมมา ตลอดเลย...”	คุณป๊อกเริ่ม ประทับใจและ ชอบเพศหญิง จากครูอนุบาล และได้รู้ตนเอง มาตั้งแต่ตอน นั้นมาตนเอง ชอบผู้หญิง “...ตอนอยู่ อนุบาล มีความ รู้สึกว่าจะชอบ ครู เป็นครูผู้ หญิงธรรมดา แต่ว่ามีความ รู้สึกว่าเราอยาก ใกล้ชิด คือรู้มา ตั้งแต่เด็กแล้ว เป็นแบบนี้มา ตลอด ไม่มีอะไร ต้องกังวล หรือ ไปปกปิด บางที่ พวกเพื่อนผู้ชาย ก็ยุให้ไปจีบสาว ตอนนั้นเป็น เรื่องสนุกมาก กว่า พอโตมา เราก็ตั้งใจว่า เรา ต้องจริงจังกับ ชีวิตมากขึ้น...”	คุณปิ่นตั้งใจที่ จะชอบผู้หญิง ตั้งแต่เด็กเพราะ ไม่ต้องการ ประสบความสำเร็จ ปัญหาชีวิตเช่น เดียวกับมารดา ของเธอ “...คือมันเป็น ภาพติดตาตอน เด็กๆ นะคะ ที่ เห็นพ่อทูปตีแม่ แบบนั้น เราก็ไม่ อยากเป็นแบบ นั้น รู้สึกว่าเรา ไม่ชอบผู้ชายนะ ผู้ชายชอบใช้ ความรุนแรง แล้วพี่ก็มองผู้ หญิงมาตลอด แต่เป็นผู้หญิงที่ มีทั้งความเข้ม แข็งและความ อ่อนโยนในตัว พอเราโตมา ก็ รู้สึกพึงพอใจที่ จะอยู่กับผู้หญิง เราชอบผู้หญิง มากกว่า...”

ตารางที่ 2 (ต่อ)

ประเด็น วิเคราะห์	คุณแก้ว	คุณเจี๊ยบ	คุณปลา	คุณป๊อก	คุณปิ่น
3.การหาความรู้และแหล่งความรู้ของหญิงรักหญิง	เริ่มจากการอ่านนวนิยายต่างๆ และแลกเปลี่ยนความรู้กับเพื่อนที่เป็นหญิงรักหญิงด้วยกัน และจากอินเทอร์เน็ต “...เราไปอ่านหนังสือพวก นวนิยายต่างๆ แล้วก็คุยกับเพื่อนๆ บางคนก็จะไปอ่านนิตยสาร หรือเข้า website ต่างประเทศ หรือเขาอาจมีประสบการณ์ไปคุยกับคนโน้น คนนี้ ก็เอามาแชร์ มาคุยกัน. ช่วงหลังๆ นี้เองที่เริ่มมาใช้ internet...”	คุณเจี๊ยบหาความรู้โดยการอ่านหนังสือตามคอลัมน์ที่เกี่ยวกับเรื่องเพศในสื่อสิ่งพิมพ์ต่างๆ และ จากอินเทอร์เน็ต “...ที่ก็อ่านหนังสือเอา ก็เป็นหนังสือเกี่ยวกับพวก เพศสัมพันธ์ หนังสือพิมพ์ในกรอบเล็กๆ ถามว่าทะเลาะเรื่องม๊าย ไม่นะ ทำให้เรารู้ว่าเราอยู่ ณ จุดไหน... ถ้าในอินเทอร์เน็ตที่ก็เข้าไปอ่านบ้างที่เขาเขียนถามตอบเอาไว้ ก็สนุกดี ก็รู้อย่างมีคนแบบเราอีกนะ ไปดูว่าคนอื่นเขาคิดอะไรกัน..”	ช่วงแรกใช้วิธีการพูดคุยแลกเปลี่ยนความรู้และประสบการณ์กับการณ์กับเพื่อนๆ และในระยหลังก็ได้มาใช้อินเทอร์เน็ต “... จริงๆ แล้ว น่าจะเป็นถามเอาจากเพื่อนมากกว่า เพื่อนเขาเรียนอยู่ในโรงเรียนผู้หญิงล้วน เขาก็จะรู้หมด เราก็ถามก็คุยกัน ตอนหลังมา ก็มีอินเทอร์เน็ตเข้ามา ก็เข้าไปอ่าน บางทีก็เข้าไปช่วยตอบคำถามน้อยๆ เพราะผ่านชีวิตมาเยอะกว่า คิดว่าน่าจะแนะนำน้องๆ ได้...”	เรียนรู้การเป็นทอมจากเพื่อนผู้ชาย และต่อมาได้เรียนรู้จากคนที่เป็นทอมด้วยกัน นอกจากนี้ยังได้เรียนรู้จากสื่อโทรทัศน์อีกด้วย “...จะมีเพื่อนผู้ชาย คอยบอกว่าเป็นทอมต้องทำอะไร พอเราโตมาหน่อย มันก็จะมีรุ่นพี่ที่เป็นเหมือนเราจะสอนอีกแบบหนึ่ง ก่อนนั้น.. พี่ชอบ มันจะมีอัญชลี จงคดี-กิจ เขาดังมาก เพราะว่าเราเปิดทีวีดูบู๊ป ไอ้โฮ แล้วมีความรู้สึกว่ามันเท่ดีนะแล้วก็อลิศ คริสตัล นี่เป็นแบบของเรา...”	ใช้วิธีการสังเกตจากคนรอบข้างตามหนังสือต่างๆ และในระยหลังจึงมาใช้อินเทอร์เน็ต “...ก็คือเห็นจากรูปภาพ เป็นรูปภาพผู้หญิงๆ นะคะ จับตัวกันหรือว่าหอมแก้มกันในหนังสือต่างๆ ะยะนี้นะตั้งแต่อายุ 40 ขึ้นมาเห็นมีอินเทอร์เน็ตก็เล่นบ่อย มีเว็บไซต์ไหนเว็บไซต์นี้ ก็อืมมีพวกเราอีกตั้งเยอะที่เป็นแบบนี้เนี่ย ก็เลยมีความรู้สึกที่เราไม่ได้อยู่โดดเดี่ยวอะไรอย่างนี้ค่ะ...”

ตารางที่ 2 (ต่อ)

ประเด็น วิเคราะห์	คุณแก้ว	คุณเจี๊ยบ	คุณปลา	คุณป๊อก	คุณปิ่น
4. คำนิยามและ การรับรู้ตัวตน ของหญิงรัก หญิง	<p>รับรู้ว่าเป็น ทอมและแสดง ออกด้วยการตัด ผมสั้นแบบ ผู้ชาย</p> <p>“...พี่ก็เป็นหญิง รักหญิงไงคะ เป็นทอม เป็น บทบาทผู้ชาย ก็ ชอบผู้หญิงทั่วๆ ไป แต่ผู้หญิงที่ ชอบทอมจะ เรียกว่าดี...”</p>	<p>รับรู้ตัวเองว่า เป็นดี เพราะมี คนรักเป็นทอม โดยได้เปิดเผย ตัวตนของเธอ ให้กับคนทั่วไป ได้รู้</p> <p>“...ตัวพี่ พี่เป็นดี เพราะพี่ชอบ ทอมชอบผู้หญิง ที่ดูเข้มแข็ง เพราะพี่มีแฟน เป็นทอม ไม่ได้ ชอบผู้ชาย พี่จะ บอกกับเพื่อน กับทุกคนนะ...”</p>	<p>รับรู้ว่าตนเอง เป็นทอม และ ยืนยันว่าเธอไม่ อยากเป็นผู้ชาย</p> <p>“...บุคลิกพี่ถึง จะเป็นทอมแต่ก็ ไม่ได้อยากเป็น ผู้ชาย เรายัง เป็นผู้หญิง อยู่ดี...”</p>	<p>รับรู้ว่าตนเอง เป็นทอมและ แสดงลักษณะ ภายนอกคล้าย ผู้ชาย</p> <p>“...ใครมาเห็น เขาก็คืออยู่แล้วว่า พี่เป็นอะไร ท่าทางแบบนี้ มาเห็นพี่ก็ต้อง เป็นทอมแน่ นอน...”</p>	<p>แม้คุณปิ่นจะ แต่งงานกับ ผู้ชายแต่เธอก็ รับรู้ตนเองมา ตั้งแต่เด็กว่าเธอ เป็นหญิงรัก หญิงที่เป็นดี</p> <p>“...เอาเป็นว่าพี่ ก็เป็นผู้หญิงคน หนึ่งที่รักผู้หญิง ก็แล้วกัน พี่มี สามี ครอบครัว พี่ทำตามความ ต้องการของคุณ แม่ แต่ชีวิต ครอบครัวก็มี ความสุข ค่อนข้างจะสมบูรณ์ นะคะ...”</p>

ตารางที่ 2 (ต่อ)

ประเด็น วิเคราะห์	คุณแก้ว	คุณเจ็บบ	คุณปลา	คุณป๊อก	คุณปิ่น
5.ค่านิยมทาง เพศและความ สัมพันธ์ของ หญิงรักหญิง	คิดว่าการคบกัน ของหญิงรัก หญิงควรมีพื้น ฐานมาจาก ความรัก ความ เข้าใจของทั้ง สองคน ในส่วน ของการป้องกัน โรคติดต่อทาง เพศสัมพันธ์นั้น เธอไม่ได้มีการ ป้องกัน “..ความรัก ความเข้าใจเป็น พื้นฐาน มันมี ความต้องการ ของคนสองคน ตรงกันก็น่าจะ ไปด้วยกันได้ ...ไม่มีการป้อง กันโรค เพราะ ว่า คือเราแน่ใจ ว่าคุณของเราไม่ ได้ไปมีอะไรกับ ใคร ...คือจริงๆ แล้วมันเป็นเรื่อง ที่ต้องระวัง ...”	คิดว่าเรื่องเพศ เป็นเรื่องสำคัญ สัมพันธ์ของ หญิงรักหญิง ควรมาจาก ความรัก และ ความเข้าใจกัน เป็นอันดับแรก แล้วจึงค่อยๆ ปรับตัว ภาย หลัง คุณเจ็บบ ไม่ได้มีการป้อง กันโรคติดต่อแต่ อย่างไร “...เวลาที่คบ ใคร พี่รักจริงนะ คือเราต้องรัก กันก่อนใช่ไหม ไม่ใช่พอไม่ถูก ใจก็ เปลี่ยนคู่ เรื่อยไป ...ถ้า ถามพี่เรื่องการ ป้องกันโรคพี่ไม่ ได้ป้องกัน เพราะตัวเราไม่ เสี่ยง แฟนเราก็ ไม่เสี่ยง แล้วจะ มีโรคได้อย่างไร ไร...”	คิดว่าการที่คน สองคนมีความ สัมพันธ์กัน ต้อง มีความเข้าใจ และความ ซื่อสัตย์ต่อกัน ไม่ควรใช้ อารมณ์ในการ แก้ปัญหา คุณปลาไม่ได้ ป้องกันแต่จะใช้ ถุงยางอนามัยก็ ต่อเมื่อใช้ อุปกรณ์เสริม เข้าช่วย “...ที่มันจะเป็น ปัญหาก็คือเอา อารมณ์เข้ามา ปนด้วย คนเรา ต้องเข้าใจกัน ซื่อสัตย์กัน สำคัญก็คือ ความรัก เวลา มีอะไรกันไม่ได้ ป้องกัน จะใช้ ถุงยางตอนที่ใช้ sex toy เพื่อ ความปลอดภัย ไว้ก่อน...”	คุณป๊อกคิดว่า ในชีวิตของคน เราเมื่อพบกันก็ ต้องมีการพราก จากกันซึ่งเธอ ได้อธิธิพลมา จากการศึกษา ธรรมชาติ ตัวคุณ ป๊อกเองไม่ได้ ป้องกันเพราะ เธอมั่นใจในสุข อนามัยของคุณ ของเธอ “...สำหรับพี่ ไม่ ได้คิดเรื่อง ความยั่งยืน เพราะคนเราถ้า ไม่จากเป็นก็ จากตาย เรา ต้องสร้างความ ดีให้คนเห็น ... ไม่ได้ป้องกัน.. คือ พี่จะต้องมัน ใจในสุขอนามัย ของเขา หญิง รักหญิงนี่ป้อง กัน.. ยุ่งยาก กว่า...”	คุณปิ่นคิดว่า การที่เธอรักผู้ หญิงนั้นเป็น เรื่องของรสนิยม แม้เธอจะมี ครอบครัวแล้ว แต่ก็ไม่มีปัญหา เมื่อมาคบกับ ทอมอีก ถึงแม้ เธอจะไม่ได้ป้อง กันโรคแต่เธอก็ ตรวจสอบสุขภาพ ทุกปี “...มันเป็นรส นิยมนะคะ แต่พี่ ก็ตั้งใจที่สามารถ ประคับประคอง ดำเนินชีวิตได้ คือมันอาจจะไม่ ซื่อสัตย์แต่ก็ คอย กันได้ เพราะอยู่ ด้วยความเข้าใจ กันมากกว่า ถึง จะไม่ได้ป้องกัน แต่พี่ไปพี่ตรวจ สุขภาพปีละ 1 ครั้ง พี่ก็จะตรวจ หมด...”

ตารางที่ 2 (ต่อ)

ประเด็น วิเคราะห์	คุณแก้ว	คุณเจี๊ยบ	คุณปลา	คุณป๊อก	คุณปิ่น
6.แนวคิดของ หญิงรักหญิง เกี่ยวกับการมี ครอบครัว	<p>อยากมีครอบครัวเป็นของตัวเอง อยากอยู่กับคนที่เธอรัก แต่ไม่ได้คิดถึงเรื่องการมีบุตร</p> <p>“...ครอบครัวของตัวเอง เธอ..ในความรู้สึกอยากมีนะ แต่ว่า คือนึกถึงว่ามีลูก ไม่เคยนึกตรงนี้ อยู่แล้ว เราอยากมีชีวิตอยู่กับคนที่เรารัก อยู่กันสองคน คิดว่าอยากอยู่แบบนี้...”</p>	<p>คิดอยากจะมีครอบครัวในลักษณะเฉพาะของตัวเองเอง คือได้อยู่กับคู่รักในบ้าน เลี้ยงสัตว์และดูแลซึ่งกันและกัน</p> <p>“...อยากมีครอบครัว แต่ว่าเป็นครอบครัวสไตล์ของเราเอง พี่ก็คุยกับเขาว่าเราจะมีลูกหมา มีสัตว์เลี้ยง มีบ้าน อะไรของเรา...”</p>	<p>ยอมรับว่าชีวิตช่วงหนึ่งเคยคิดอยากมีครอบครัว ปัจจุบันนี้แม้คุณปลาจะไม่มีคนรัก แต่เธอก็ยังหวังว่าจะมีความสัมพันธ์ที่ยั่งยืนกับผู้หญิงสักคนในบั้นปลายชีวิต</p> <p>“...ช่วงชีวิตหนึ่งเคยคิดมีนะ ตอนนั้นอยากเอาชนะอยากมีครอบครัว...แต่ มันก็ผ่านไปแล้ว ชีวิตตรงนั้นก็เลยไป ไม่ได้มีครอบครัวจริงๆ มาถึงวันนี้คงไม่คิดแล้ว อยู่อย่างนี้ไปวันๆ ดีกว่า แต่ก็มองหาอยู่นะ คงต้องใช้เวลาหน่อย...”</p>	<p>อยากใช้ชีวิตกับผู้หญิงที่มีความคิดคล้ายๆ กัน กับเธอ เพื่อที่จะได้สามารถพูดคุยกันอย่างเข้าใจและอยู่ร่วมกันไปตลอด</p> <p>“...คนที่อยากอยู่ด้วยตลอดชีวิตนะเธอ สิสะ ถ้าเราอยู่กับใครซักคนหนึ่งแล้วเราอยู่ได้เพราะความสุขใจนะมันก็โอเค นะผู้หญิงด้วยกัน มันมีอะไรที่คล้ายๆ กันนะ นี่คือทางเลือกของพี่...”</p>	<p>ขณะนี้คุณปิ่นใช้ชีวิตครอบครัวโดยแต่งงานและมีบุตร 2 คน และมีความสัมพันธ์กับทอมด้วย ซึ่งความสัมพันธ์ในครอบครัวเป็นไปด้วยดี เพราะสามีของเธอทราบมาก่อนแล้วว่าเธอชอบผู้หญิงด้วยกัน</p> <p>“...ตอนนี้มีลูก 2 คนคะ ก็อยู่กันมีความสุขดี สามีพี่ก็ไม่ได้ว่าอะไรถ้าพี่จะมีทอมอีกคน เขาช่วยดูให้ด้วยว่าเหมาะสมมั้ย ก่อนแต่งงานเขาก็รู้ว่าพี่เคยคบกับผู้หญิงมาก่อน ก็อยู่กันแบบนี้ ไม่มีปัญหาอะไร ลูกๆ พี่ก็รู้คะ...”</p>

ตารางที่ 2 (ต่อ)

ประเด็น วิเคราะห์	คุณแก้ว	คุณเจี๊ยบ	คุณปลา	คุณป๊อก	คุณปิ่น
7.การวางตัว ในสังคมของ หญิงรักหญิง	<p>แม้คุณแก้วจะเป็นทอม แต่เธอก็ยังคงปฏิบัติตนตามกฎเกณฑ์ของสังคม โดยยังคงใช้คำพูดสำหรับผู้หญิง</p> <p>“...ตัวพี่เองยอมรับกฎทุกอย่างในสังคม การแต่งกาย..การเข้าห้องน้ำ การใช้ชีวิตต่างๆ ก็คือ เหมือนกับผู้หญิงทั่วไป การพูดจา การใช้คำพูด ทอมบางคนจะใช้คำพูดเป็น “ครับ” อะไรอย่างนี้ อย่างกับผู้ชาย พี่ก็ยังเป็น “คะ” “ซา” อยู่เหมือนเดิม...”</p>	<p>คุณเจี๊ยบคิดว่า การวางตนของตนเองไม่ได้แตกต่างจากผู้หญิงคนอื่นๆ</p> <p>“...พี่ก็อยู่อย่างปกติธรรมดาแหละ เพราะตัวพี่เองเป็นดี แต่คนที่ไม่รู้จักคิดว่า พี่เป็นผู้หญิงธรรมดา แต่พี่ว่าจะเป็นที่หรือเป็นผู้หญิงเป็นทอม มันก็ไม่ต่างกันตรงไหน...”</p>	<p>บุคลิกและการแสดงออกของคุณปลาค่อนข้างแข็ง แต่ก็เป็นลักษณะส่วนตัวมากกว่า เธอพยายามวางตัวให้เป็นที่ธรรมดา ให้เข้ากับสังคมที่เธออยู่มากที่สุด</p> <p>“...คือคนจะมองว่าเราเป็นคนชอบโวยวายแล้วไม่กล้ามาคุย แต่บุคลิกเราเป็นอย่างนี้เอง ไม่ได้ทำตัวให้มันเด่นอะไร ออกมาแปลกกว่าคนอื่น คิดว่าวางตัวธรรมดาที่สุดแล้ว อยู่ในสังคมไหน เราก็ต้องวางตัวให้เข้ากับสังคมนั้นใช้มั้ย...”</p>	<p>คุณป๊อกคิดว่า ตนไม่ได้ทำให้ใครเดือนร้อน ควรทำความดีให้หลายๆ เพื่อให้คนอื่นเห็นความดี</p> <p>“...อยู่ในสังคมถ้าไม่แคร์ใคร มันก็อยู่ได้ ไม่ว่าใครทั้งนั้น ไม่ได้เดือดร้อนเรา ต้องมีจุดของเราว่าเราไม่ได้ไปทำความเดือดร้อนให้ใครในสังคมอาจจะมีคนที่ไม่ดีกับเราก็จริง แต่คนที่คิดดีกับเราก็มีอยู่ ต้องมองด้านดี ทำความดีให้มากกว่า...”</p>	<p>คุณปิ่นคิดว่า เธอวางตัวเหมือนคนทั่วไป และทำหน้าที่เป็นมารดาของลูก</p> <p>“...พี่ก็เหมือนทั่วไปนะคะ อยู่ในสังคมก็ปกติ เพราะเราทำงาน มีหน้าที่ของเรา พอแต่งงานมีลูกแล้วพี่ก็ลาออกมาเป็นแม่บ้านเลี้ยงลูกอย่างเดียวคะ เป็นแม่ของลูกๆ...”</p>

ตารางที่ 2 (ต่อ)

ประเด็นวิเคราะห์	คุณแก้ว	คุณเจี๊ยบ	คุณปลา	คุณป๊อก	คุณปิ่น
8. การใช้ชีวิตในฐานะหญิงรักหญิง	<p>คุณแก้วคิดว่า การที่ผู้หญิงใช้ชีวิตร่วมกัน เหมือนเพื่อนกัน มากกว่า แต่ถึงกระนั้นเธอก็ยังคงเป็นผู้หญิงในสังคมอยู่ดี</p> <p>“...สำหรับพี่.. การใช้ชีวิตร่วมกันก็ไม่รู้สึกแตกต่าง การที่ผู้หญิงใช้ชีวิตร่วมกันที่ว่ามันเหมือนเพื่อนกันมากกว่า อย่างอื่นก็ปกตินะ คือถึงพี่จะเป็นทอม แต่ก็ยังต้องเข้าห้องน้ำผู้หญิง หรือว่าเราก็ยังอยู่ภายใต้กฎหมายที่แบบ สำหรับผู้หญิงอยู่ดี...”</p>	<p>คุณเจี๊ยบคิดว่า การใช้ชีวิตของตนเหมือนคนทั่วไป แต่แตกต่างกัน คู่เป็นเพศเดียวกัน</p> <p>“...ไม่รู้สิ เหมือนคนทั่วไป มั้ง ปกติทุกอย่าง เหมือนกับผู้หญิงผู้ชายปกติ เพียงแต่ว่าคู่เราไม่ได้เป็นผู้ชายเท่านั้นเอง...”</p>	<p>คุณปลาคิดว่า เธอใช้ชีวิตปกติเหมือนคนทั่วไป ไม่เปลี่ยนแปลง</p> <p>“...เราก็ดำรงชีวิตเหมือนปกติทั่วไป มันก็เป็นตัวของตัวเอง นั่นแหละ เราทำงานมีเพื่อนฝูงปกติ ทั่วไป ไม่มีอะไรเปลี่ยนแปลง...”</p>	<p>คุณป๊อกคิดว่า การที่เป็นหญิงรักหญิงควรมีจุดยืนและไม่หวั่นไหวง่าย แม้จะถูกคนอื่นมองว่าไม่ดี</p> <p>“...เราต้องมีจุดยืน ไม่หวั่นไหวง่าย เรารู้ว่าคนเขาไม่เข้าใจเรา เวลา มองเราเขาก็จะคิดไม่ดี ว่าเป็นผู้หญิงแต่ทำตัวเหมือนผู้ชาย ก็ไม่เป็นไร เพราะเขาไม่ได้มาอยู่ตรงนี้ เราเองก็ทำตัวปกติ ทำเฉยๆ มันก็อยู่ได้...”</p>	<p>คุณปิ่นใช้ชีวิตเหมือนคนทั่วไป และคิดว่าควรทำหน้าที่ตามบทบาทของตนให้ดีที่สุด</p> <p>“...มันเป็นไปตามธรรมชาติ นะคะ เราอยู่ตรงไหน เราก็มียุทธศาสตร์ของเรา อยู่ตรงนั้น เราก็มองหน้าที่ของเราให้ดีที่สุด ใช้ชีวิตตามปกติของเรา ไม่มีอะไรเป็นพิเศษ อาจจะมียุทธศาสตร์ บ้าง ก็เป็นกลุ่มเพื่อนเก่าที่คุยกันเข้าใจมาเจอกันมากกว่า...”</p>

ประเด็นวิเคราะห์	คุณแก้ว	คุณเจี๊ยบ	คุณปลา	คุณป๊อก	คุณปิ่น
9. ปัญหาและอุปสรรคในชีวิตของหญิงรักหญิง	<p>คุณแก้วให้ข้อสังเกตว่าสังคมหญิงรักหญิงก็เหมือนกับสังคมอื่นๆ ทั่วไปที่อาจจะมีปัญหาอยู่บ้าง แต่โดยส่วนตัวแล้วเธอไม่มีอุปสรรคในการดำเนินชีวิตในฐานะที่เป็นหญิงรักหญิง</p> <p>“...อุปสรรคในชีวิตของพี่ ถ้าจากสังคมไม่มีกลุ่มที่เป็นหญิงรักหญิงด้วยกัน ก็มีบ้างที่ชอบหลอกลวง ที่ลงไปทำมิดีมิร้ายก็มีค่ะ...”</p>	<p>คุณเจี๊ยบมักจะถูกเพื่อนที่ทำงานนำเอารสนิยมทางเพศของเธอมาล้อเลียนซึ่งทำให้เธอไม่พอใจ</p> <p>“...พี่จะโดนแซวบ่อย จากที่ทำงาน แต่เขาจะแซวเล่นๆ มากกว่า ... เวลาเขาแซวเขาจะบอกว่า..ของจริงก็มี ชอบเล่นดนตรีไทยเหวอ จะเรียกว่าดีจิง พี่ก็ว่าดนตรีไทยดนตรีสากลมันต่างกันยังไง มันก็ฟังเพราะเหมือนกัน พี่ก็พูดแค่นี้...แต่พี่ไม่ชอบ ทำให้เขาต้องเอาเรื่องเพศ เรื่องส่วนตัวของพี่มาพูด.มาแซวกันด้วย...”</p>	<p>คุณปลาคิดว่าหญิงรักหญิงต้องเผชิญกับปัญหาและอุปสรรคมากกว่าผู้หญิงทั่วไปต้องมีชีวิตที่ตื้นร่นมากกว่าผู้ชายอยู่แล้วในสังคม</p> <p>“...ผู้หญิงที่ยืนอยู่ได้ด้วยตัวเองจะต้องมีพื้นฐานการดีนร่นต่อผู้ ผู้หญิงทุกคน ที่จะมีฐานะขึ้นมา ที่จะเลี้ยงตัวได้ ต้องผ่านมา ตัวเองก็ต้องยอมเป็นรองเขา เพื่อให้ตัวเองยืนอยู่ในสังคมได้ในขณะเดียวกันผู้หญิงที่รักเพศเดียวกัน น้อยยิ่งกว่าน้อยที่หาสถานภาพที่จะมาปกป้องคุ้มครองเขา...”</p>	<p>คุณป๊อกคิดว่าในสังคมไทยให้มีความสำคัญกับเพศชายมากกว่าและผู้หญิงในสังคมไทยต้องประสบกับอุปสรรคและเผชิญกับความยากลำบากในชีวิตมากกว่าผู้ชาย และการที่เธอเป็นหญิงรักหญิงนั้นทำให้ชีวิตเธอประสบกับอุปสรรคในชีวิตมากกว่าผู้หญิงทั่วไป</p> <p>“...ความเป็นผู้หญิงนะเนะมันก็มีอุปสรรคอยู่แล้ว ความเป็นผู้หญิงนะมันก็ต้องโดนเอาเปรียบอยู่แล้ว แล้วยิ่งมาเป็นแบบนี้ด้วยก็จะยิ่งถูกเขม่นเข้าไปใหญ่...”</p>	<p>คุณปิ่นไม่มีอุปสรรคในการดำเนินชีวิต เธอคิดว่าเป็นเพราะเธออยู่ในสังคมที่ดี</p> <p>“...ของพี่ไม่มีค่ะ อุปสรรค เพราะอย่างหนึ่งเราอยู่ในสังคมที่ดีด้วย แต่ก็เหมือนกับสังคมทั่วไปนะ ค่ะ ต่อหน้าเขาอาจจะพูดอย่างหนึ่ง ทำอย่างหนึ่ง แต่ลับหลังอาจจะเป็นอย่างอื่นก็ได้ อันนี้ก็ไม่ว่าป...”</p>

กล่าวโดยสรุปแล้วชีวิตของหญิงรักหญิงนั้นจะเริ่มจากชีวิตช่วงวัยเด็กเป็นต้นมา แต่หญิงรักหญิงจะเริ่มใช้ชีวิตในฐานะหญิงรักหญิง ก็ต่อเมื่อหญิงรักหญิงได้ยอมรับและปรับตัว เข้าสู่อัตลักษณ์ของความเป็นหญิงรักหญิงแล้ว แม้ว่าพวกเธอจะเริ่มรับรู้ว่าตนเองชอบเพศเดียวกัน มาตั้งแต่วัยเด็กก็ตาม

วิถีชีวิตหรือแบบแผนการดำเนินชีวิตของหญิงรักหญิง ประกอบไปด้วย

1. **ประสบการณ์ในวัยเด็ก** หญิงรักหญิงหลายคนมีภูมิหลังครอบครัวและชีวิตในวัยเด็กที่มีความสัมพันธ์ห่างเหินกับครอบครัวเนื่องจากบิดาและมารดาไม่มีเวลาเลี้ยงดู หรือ บิดาหรือมารดาเป็นคนที่เข้มงวดในการเลี้ยงดูบุตร หรือเป็นครอบครัวแตกแยก แม้อาจจะกล่าวไม่ได้ว่าเป็นปัจจัยหลักในการสร้างให้เด็กหญิงแต่ละคนเติบโตมาเป็นหญิงรักหญิง แต่จากการศึกษาวิจัยพบว่า การเลี้ยงดูและความสัมพันธ์ในครอบครัวมีส่วนที่ทำให้เด็กหญิงหลายคนเติบโตมาเป็นหญิงรักหญิง

2. **การยอมรับและเข้าสู่ความเป็นหญิงรักหญิง** หญิงรักหญิงเริ่มรู้สึกตนเองว่ามีความชอบหรือประทับใจเพศเดียวกันตั้งแต่วัยเด็ก โดยส่วนใหญ่แล้วจะเริ่มความรู้สึกเช่นนี้ ในช่วงที่กำลังเรียนชั้นอนุบาล หรือมีอายุประมาณ 4-6 ปี หลังจากนั้นก็จะเริ่มรู้สึกตนเองอีกครั้งในช่วงที่ย่างเข้าสู่วัยรุ่น หรือเริ่มรู้สึกมีความรัก ในช่วงนี้หญิงรักหญิงจะเกิดความสงสัยในรสนิยมทางเพศของตนเอง และพยายามศึกษาหาความรู้ด้วยวิธีต่างๆ เพื่อคลายความสงสัย เมื่อได้คำตอบที่ทำให้เธอพอใจแล้ว เธอจึงเริ่มปรับตัวและยอมรับตนในฐานะที่เป็นหญิงรักหญิง

3. **การหาความรู้และแหล่งความรู้** เมื่อหญิงรักหญิงเริ่มสงสัยและไม่เข้าใจในรสนิยมของตนเอง ก็จะพยายามหาความรู้จากแหล่งต่างๆ ที่มีอยู่ในสังคม เช่น การพูดคุย แลกเปลี่ยนประสบการณ์กันในกลุ่มเพื่อนที่เป็นหญิงรักหญิงเช่นกัน การอ่านหนังสือหรือสื่อสิ่งพิมพ์ต่างๆ การดูภาพยนตร์หรือโทรทัศน์ และจากสื่อสมัยใหม่ เช่น อินเทอร์เน็ต เป็นต้น เพื่อให้สามารถหาคำอธิบายให้กับความรู้สึกของตนเองได้ ในขณะที่หญิงรักหญิงบางคนใช้วิธีการหาความรู้จากประสบการณ์ของตนเองด้วยการเรียนรู้จากประสบการณ์ตรง

4. **คำนิยามและการรับรู้ตัวตนของหญิงรักหญิง** เมื่อหญิงรักหญิงได้เข้าสู่วิถีชีวิตของหญิงรักหญิงแล้ว เธอจะเริ่มรู้จักการแบ่งประเภทของหญิงรักหญิง ตามธรรมเนียมทางเพศของหญิงรักหญิงแต่ละคน โดยหลักๆ แล้ว แบ่งเป็น 3 ประเภท คือ “ทอม” เป็นคำที่มาจากคำว่า tomboy ในภาษาอังกฤษ หมายถึงหญิงรักหญิงที่ชอบผู้หญิงด้วยกันโดยแสดงบทบาทและลักษณะท่าทางคล้ายผู้ชาย “ดี้” หรือ lady หมายถึงผู้หญิงที่ชอบทอม และ “เลส” มาจากคำว่า lesbian หมายถึงหญิงรักหญิงที่ชอบผู้หญิงด้วยกันโดยแสดงลักษณะท่าทางและบุคลิกเป็นผู้หญิง ซึ่งเมื่อหญิงรักหญิงได้รับรู้และเข้าใจรสนิยมทางเพศของตนเองแล้วก็จะแสดงตัวตนตามอัตลักษณ์ทางเพศดังกล่าว

5. **คำนิยามทางเพศและความสัมพันธ์ของหญิงรักหญิง** หญิงรักหญิงคิดว่าความสัมพันธ์ของหญิงรักหญิงควรจะมีความรักความเข้าใจต่อกัน และควรซื่อสัตย์ซึ่งกันและกัน แม้จะมีคำกล่าวว่าคุณรักเพศเดียวกันส่วนใหญ่จะมีความสัมพันธ์ที่ไม่ยั่งยืน แต่ก็เป็นเรื่องของแต่ละบุคคลมากกว่า ในด้านการป้องกันโรคติดต่อทางเพศสัมพันธ์นั้น หญิงรักหญิงส่วนใหญ่ไม่มีการป้องกันโรคติดต่อในขณะที่มีเพศสัมพันธ์ เนื่องจากมีความยุ่งยากและไว้ใจว่าคู่ของตนปลอดภัยและไม่มีพฤติกรรมเสี่ยง

6. **แนวคิดของหญิงรักหญิงเกี่ยวกับการมีครอบครัว** แม้ว่าหญิงรักหญิงจะเป็นคนที่รักเพศเดียวกัน แต่พวกเธอก็ยังคงมีความคิดว่าอยากจะมีครอบครัวกับผู้หญิงที่เข้าใจกัน ใช้ชีวิตและช่วยเหลือดูแลกันในระยะยาวจนถึงบั้นปลายของชีวิต ซึ่งไม่ต่างจากแนวคิดของคนรักต่างเพศ

7. **การวางตัวในสังคม** หญิงรักหญิงยังคงยอมรับในกฎเกณฑ์ของสังคมในฐานะที่เป็นผู้หญิง แม้หญิงรักหญิงบางคนจะมีลักษณะท่าทางคล้ายผู้ชาย แต่ก็ยังคงใช้คำลงท้ายแบบผู้หญิง เช่น “คะ” “ขา” และไม่พยายามแสดงตนให้เด่นมาก ในขณะที่หญิงรักหญิงบางคนที่แสดงตนเป็นผู้หญิงก็จะวางตัวในสังคมเสมือนผู้หญิงธรรมดา

8. **การใช้ชีวิตในฐานะหญิงรักหญิง** หญิงรักหญิงคิดว่าตนเองใช้ชีวิตอยู่ในสังคมเป็นปกติ ไม่แตกต่างจากการใช้ชีวิตของคนทั่วไป จะมีความแตกต่างกับคนอื่นก็คือเธอมีคู่รักที่เป็นเพศเดียวกันเท่านั้น

9. **ปัญหาและอุปสรรคในชีวิตของหญิงรักหญิง** หญิงรักหญิงคิดว่า การที่พวกเธอเป็นหญิงรักหญิงนั้นมีชีวิตยากลำบากกว่าผู้หญิงปกติธรรมดาที่รักต่างเพศ ที่โดยปกติต้องเป็นเพศที่เสียเปรียบในสังคมอยู่แล้ว จากการทำพวกเธอต้องแสดงตนในอีกลักษณะหนึ่งซึ่งขัดกับธรรมชาติของเธอเช่น การที่หญิงรักหญิงที่เป็นทอมบางคนต้องแต่งกายแบบผู้หญิงไปทำงาน หรือการถูกเพื่อนร่วมงานนำเรื่องรสนิยมทางเพศของเธอมาพูดล้อเล่น เป็นต้น ซึ่งสิ่งเหล่านี้ทำให้หญิงรักหญิงหลายคนรู้สึกไม่สบายใจ

แม้หญิงรักหญิงจะเป็นผู้หญิงที่รักเพศเดียวกันที่มีวิถีชีวิตและการแสดงออกที่ต่างจากคนทั่วไปบ้าง แต่พวกเธอก็ยังคงมีสถานะภาพในความเป็นผู้หญิงของสังคมที่มีบทบาทหน้าที่ต่างๆ ตามที่สังคมได้กำหนดไว้ และในด้านของความเป็นมนุษย์ พวกเธอก็ยังคงมีศักดิ์ศรีเช่นเดียวกับคนอื่น ๆ ในสังคมที่มีความแตกต่างหลากหลาย ไม่ว่าจะ เป็นทางด้านเชื้อชาติ วัฒนธรรม หรือความหลากหลายอื่นๆ ก็ตาม ความหลากหลายทางเพศเป็นทางเดินอีกสายหนึ่งของบางคน หากคนในสังคมเปิดใจยอมรับความแตกต่างหลากหลายนี้ ทุกคนในสังคมก็จะอยู่ร่วมกันได้อย่างมีความสุข

สถาบันวิทยบริการ
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

บทที่ 5

วิถีชีวิตของชายรักชาย

วิถีชีวิตของชายรักชายนั้น โดยส่วนใหญ่แล้วคนที่เป็นชายรักชายจะเริ่มรู้สึกตัวตั้งแต่วัยเด็กว่าชอบผู้ชายด้วยกัน ในขณะที่บางคนพบว่าตัวเองเป็นชายรักชายเมื่อเริ่มเข้าสู่วัยรุ่น ชายรักชายที่มีบุคลิกและแสดงท่าทางหรือมีลักษณะคล้ายผู้หญิงนั้น จะเริ่มแสดงออกตั้งแต่อายุน้อย และคงบุคลิกลักษณะนั้นเรื่อยมา แต่ก็มีชายรักชายอีกหลายคนที่ยังคงบุคลิกลักษณะของเพศชายเอาไว้

เมื่อชายรักชายตระหนักและรับรู้ว่าตัวเองชอบเพศเดียวกันแล้ว ชายรักชายจะพยายามแสวงหาความรู้ด้วยวิธีต่างๆ เพื่อทำความเข้าใจในรสนิยมทางเพศของตนที่แตกต่างจากคนส่วนใหญ่ในสังคม ซึ่งบางคนก็ค้นคว้าตามสื่อต่างๆ ที่มีอยู่ในสังคม บางคนก็ใช้การแสวงหาด้วยการเรียนรู้จากประสบการณ์ตรง เมื่อชายรักชายผ่านกระบวนการเรียนรู้ในการเป็นชายรักชายแล้ว ก็จะปรับตัวและยอมรับความเป็นชายรักชายและใช้ชีวิตในแบบชายรักชาย

การใช้ชีวิตของชายรักชาย ส่วนใหญ่ชายรักชายจะคิดว่าตนเองมีวิถีการใช้ชีวิตไม่แตกต่างจากคนการใช้ชีวิตของคนทั่วไปหรือต่างกับชายคนอื่นในสังคมมากนัก พวกเขาคิดว่าตนเองดำเนินชีวิตเป็นปกติเหมือนคนอื่นๆ ที่จะมีส่วนแตกต่างบ้างก็ตรงที่ชายรักชายส่วนใหญ่จะมีกลุ่มเพื่อนที่เป็นชายรักเพศเดียวกันเป็นกลุ่มเพื่อนสนิทที่สามารถพูดคุย หรือปรึกษาปัญหาต่างๆ ได้ โดยไม่รู้สึกอึดอัดใจแต่อย่างใด

จากการที่ผู้วิจัยได้สัมภาษณ์เชิงลึกชายรักชายจำนวน 5 คน และได้ร่วมสังเกตทั้งแบบมีส่วนร่วมและแบบไม่มีส่วนร่วมภายในกลุ่มชายรักชาย ผู้วิจัยจึงขอนำเสนอวิถีชีวิตของชายรักชาย ดังมีรายละเอียดของผู้ให้ข้อมูล ทั้ง 5 คน ดังนี้

ตารางที่ 3 รายละเอียดผู้ให้สัมภาษณ์ชายรักชาย

นามสมมติ	อายุ	อาชีพ	ค่านิยมตนเอง	ภูมิหลังครอบครัว	ภูมิหลังการศึกษา
คุณเจตน์	33 ปี	รับราชการ	ดอกไม้พลาสติก	เติบโตในครอบครัว ค้ายมวย บิดาเข้ม งวด	ช่วงมัธยมศึกษาเรียนที่ วิทยาลัยนาฏศิลป์
คุณโอ	29 ปี	นักพัฒนา	ไม่ชอบคำว่าเกย์ และ ปฏิเสธค่านิยมอื่นๆ	เป็นบุตรของภรรยา คนที่ 2 บิดาเป็น ทหาร เจ้าระเบียบ ใช้อำนาจ	มัธยมต้นเรียนโรงเรียน ชายล้วน ต่อมาจึงเรียน ต่อในโรงเรียนสหศึกษา เรื่อยมา
คุณต้น	36 ปี	พนักงานบริษัท	ไบท์ออกควีน	ญาติเลี้ยงดู ไม่สนิท กับบิดาและมารดา	เรียนสายพาณิชยใน ช่วงมัธยมศึกษา
คุณแจ	31 ปี	รับราชการ	ไบท์	ญาติเลี้ยงดู ไม่สนิท กับบิดาและมารดา	เรียนโรงเรียนสหศึกษา มาโดยตลอด
คุณปิง	30 ปี	พนักงานบริษัท	ไบ, ไบท์	ตอนเด็กอยู่กับบิดา มารดา แต่มาอยู่กับ ญาติในช่วงหลัง	เรียนโรงเรียนสหศึกษา มาโดยตลอด

ในการนำเสนอวิถีชีวิตของชายรักชาย ผู้วิจัยขอนำเสนอเป็นประเด็นต่างๆ
ที่ได้จากการสัมภาษณ์ และสอดแทรกเรื่องราวชีวิตของผู้ให้สัมภาษณ์ที่เป็นผู้มีประสบการณ์หลัก
ในแต่ละประเด็น มาประกอบการวิเคราะห์ข้อมูลวิถีชีวิตของชายรักชายในการวิจัยครั้งนี้

หนทางที่ซรุขระและเต็มไปด้วยขวากหนามในวัยเด็ก

ชีวิตในวัยเด็กของชายรักชายนั้นส่วนใหญ่มีความยากลำบาก ในเรื่องของความ
สัมพันธ์ภายในครอบครัว ชายรักชายบางคนเติบโตมาในครอบครัวที่ค่อนข้างมีความกดดันต่าง
ๆ นานา ทั้งจากที่ไม่ได้อยู่กับบิดามารดาตั้งแต่เด็กทำให้เกิดความรู้สึกห่างเหินกับบิดามารดาและ
เมื่อเวลาผ่านไปจึงเกิดความไม่เข้าใจกันขึ้น หรือจากที่อยู่ในครอบครัวที่บิดามีภรรยาหลายคนโดย

ที่ตนเองเป็นลูกของภรรยาคนที่สอง อีกทั้งมักจะถูกเปรียบเทียบกับลูกของภรรยาคนแรกจึงทำให้เกิดปมขึ้นมาในจิตใจตั้งแต่วัยเด็ก และชายรักชายบางคนต้องไปอยู่กับญาติพี่น้องตั้งแต่เด็ก เนื่องจากสภาพทางเศรษฐกิจของครอบครัวไม่เอื้ออำนวย อีกทั้งบิดาและมารดาต้องทำงานหนัก เพื่อหาเลี้ยงชีพจึงไม่สามารถเลี้ยงดูบุตรได้ด้วยตนเอง

คุณโอ : ลูกภรณาน้อยของนายทหารผู้ใช้อำนาจในครอบครัว

คุณโอเติบโตมาในครอบครัวที่บิดาเป็นทหาร บิดาของคุณโอนั้นเป็นคนที่ภรรยาหลายคน แต่โดยหลักจะมีสองคนคือภรรยาคนแรกที่อยู่ด้วยกันมาก่อนแล้ว และภรรยาคนที่สองคือมารดาของคุณโอ ซึ่งภรรยาทั้งสองต่างก็มีบุตรกับบิดาคนเดียวกันและทั้งหมดได้อาศัยอยู่ในครอบครัวเดียวกัน “...อยู่ในครอบครัวที่ค่อนข้างมีสมาชิกเยอะ พ่อเป็นทหารพ่อมีภรรยาหลายคน แต่โดยหลักๆ ก็คือ 2 คน ที่ว่าเป็นลูกของคุณแม่คนที่ 2 แม่ก็เป็นแม่บ้านรับจ้างเย็บผ้า มีอาชีพก็คือเย็บผ้าไหลแล้วก็อยู่บ้านเลี้ยงลูก..” จากการที่คุณโอเป็นบุตรของภรรยาคนที่สองซึ่งมีฐานะเป็นภรณาน้อย คุณโอจึงมีชีวิตในวัยเด็กที่ค่อนข้างกดดันและต้องพยายามเรียนหนังสืออย่างหนักเพื่อให้หลุดพ้นจากสิ่งแวดล้อมที่มีลักษณะกดดัน และถูกเปรียบเทียบกับบุตรของภรรยาคนแรกของบิดาอยู่เสมอ “...มันก็เป็น ความกดดันในชีวิตบางอย่างเช่น การเป็นลูกของภรรยาคนที่สอง ลูกของเมียร้อย โดยที่แม่ไม่รู้ว่าพ่อมีภรรยามาก่อน และตกอยู่ในสถานะจำยอม...มันก็เป็นปมหนึ่งที่ทำให้ชีวิตคล้ายๆ กับว่า ต้องขยันสิ อ่านหนังสือสิ...อย่าเก็บมันไปคิด...เพราะว่าจะถูกเปรียบเทียบกับพี่น้องคนละแม่ประจำในทุกเรื่องเลย โดยเฉพาะเรื่องเรียน เราก็เริ่มรู้สึกแล้วว่าเราต้องหนี...คือต้องพยายาม..รู้สึกว่าตัวเองอยากจะทำหลุดพ้นจากสิ่งเหล่านี้...”

นอกจากความกดดันในชีวิตดังกล่าวตั้งแต่ในวัยเด็กแล้ว การที่มีบิดาเป็นทหารทำให้ชีวิตของคุณโอในช่วงวัยเด็กต้องอยู่ในกรอบที่บิดากำหนด ประกอบกับการที่บิดาเป็นคนที่ค่อนข้างเข้มงวด คุณโอจึงรู้สึกห่างเหินกับบิดาและมีความสนิทสนมกับมารดามากกว่า ชีวิตในวัยเด็กของคุณโอจึงใช้เวลาอยู่กับมารดามากกว่าที่จะออกไปเล่นกับเด็กวัยเดียวกัน “...โตมาอยู่ในสังคมที่เป็นทหาร คือว่าอย่างนี้...พ่อเป็นบุคลิกแบบนี้ละ คือเป็นคนดู มีระเบียบ มีอำนาจ และก็ใช้อำนาจในการเลี้ยงลูก...ตอนเด็กสนิทกับแม่มาหลายครั้ง ดั้งนั้นเมื่อไรก็จะคุยกับแม่..แล้วผมก็สงสารแม่ด้วย เด็กๆ เลยไม่ออกไปไหน จะอยู่ใกล้ๆ แม่ ช่วยแม่ทำงานมากกว่า ผมสงสารเขาจะ

ส่วนพ่อจะเข้มงวด...จะดุ...” (สัมภาษณ์คุณโอ, 11 ก.ย. 2546) เมื่อคุณโอเริ่มโตขึ้นเข้าสู่ชั้นมัธยมศึกษาตอนปลาย มารดาของคุณต้นจึงย้ายออกไปอยู่กับครอบครัวเดิมกับน้องสาวของคุณโอ ส่วนคุณโอ นั้นยังคงอยู่กับครอบครัวของบิดากับภรรยาคนแรกจนเข้าเรียนระดับอุดมศึกษา ย้ายออกไปอยู่หอพัก

จากชีวิตในวัยเด็กของคุณโอ แสดงให้เห็นถึงตัวอย่างของชายรักชายที่เติบโตมาในครอบครัวที่มีสภาพกดดัน จากการทำเป็นบุตรของภรรยาที่อยู่ในบ้านเดียวกับครอบครัวของบิดากับภรรยาคนแรก และในช่วงวัยเด็กนั้นคุณโอ มักจะถูกเปรียบเทียบกับบุตรของภรรยาคนแรกในเรื่องการเรียน ทำให้คุณโอ ต้องพยายามตั้งใจเรียนอย่างหนักเพื่อที่จะหลีกเลี่ยงจากสิ่งแวดล้อมดังกล่าวและเพื่อพิสูจน์ให้เห็นว่าการที่เกิดเป็นบุตรของภรรยาผู้นั้น แม้จะมีสถานภาพด้อยกว่าบุตรคนอื่น ๆ แต่ก็สามารถสร้างความสำเร็จให้ตนเองได้จากการที่ตั้งใจเรียนให้ดีกว่า และสามารถสอบเข้ามหาวิทยาลัยที่มีชื่อเสียงของรัฐได้ และจากการที่มารดาเป็นภรรยาผู้น้อยและบิดาเป็นคนที่มีความเข้มงวดและใช้อำนาจในครอบครัว คุณโอ จึงรู้สึกว่าการมารดาของตนเป็นคนที่มีความอดทนมากที่สามารถทนใช้ชีวิตอยู่ในครอบครัวแบบนี้มาหลายปี “...พ่อผม...ใช้อำนาจมาก แม้กระทั่งกับลูกๆ ชีวิตมันก็เลย...คล้ายๆ กับว่า มันซึ่มซับบุคลิกบางอย่าง คือ...ความดีของคนที่เป็นแม่ มันสอนว่าชีวิตจะต้องทำอะไร เพื่อใคร...แบบนี้ รู้สึกว่ามันเป็นความเสียสละของคนเป็นแม่นะ...ซึ่งพ่อจะไม่มี...” (สัมภาษณ์คุณโอ, 11 ก.ย. 2546)

นอกจากคุณโอ แล้ว **คุณเจ** ผู้ให้สัมภาษณ์อีกคนหนึ่งเล่าถึงชีวิตในวัยเด็กที่มีความสัมพันธ์ค่อนข้างห่างเหินกับบิดามารดาของตนเองที่ไม่ได้อยู่ด้วยกัน เนื่องจากบิดามารดาต้องทำงานจึงต้องให้ญาติเป็นผู้เลี้ยงดู “...ตอนเป็นเด็กๆ คือ พ่อแม่ไม่ได้เลี้ยงเอง...พ่อแม่ค่อนข้างจะทำงานหนักตอนที่เป็นวัยรุ่น ก็มีลูกคนแรกคือผมนี่ เขาก็ไม่ได้เลี้ยงเอง คือส่งให้ยายเลี้ยงที่ ไร่ย่าเลี้ยงที่... ..พ่อแม่จะมาเลี้ยงอีกทีก็ช่วงที่เราอายุมากขึ้นแล้ว ประมาณ 7-8 ขวบแล้ว เวลาพ่อแม่มาเลี้ยงนี่ เขาก็จะไม่เข้าใจเรา” จากการที่คุณเจนั้นไม่ได้อยู่กับบิดามารดาตั้งแต่เด็กจึงทำให้คุณเจไม่มีความสนิทสนมกับทั้งบิดาและมารดา เมื่อได้มาอยู่ด้วยกันภายหลังจึงทำให้คุณเจรู้สึกว่าบิดามารดาไม่เข้าใจเขา โดยเฉพาะบิดาที่เป็นคนชอบดื่มสุรามากและเป็นคนเจ้าอารมณ์ คุณเจมักจะถูกบิดาทำโทษด้วยการตีเป็นประจำตั้งแต่เด็กจนโตเรียนระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 “...เราจะเป็นคนค่อนข้างอิสระตั้งแต่เด็กๆ ชอบคิดเองทำเอง...แต่จะโดนบังคับให้ตีกรอบแน่นอนไปเลยว่า

จะต้องทำอะไรยังไง ช่วยอะไรที่บ้านบ้าง มันจะเป็นตารางแบบนี้มา ฉะนั้นเราจะไม่ค่อยสนิทกับพ่อ เหมือนจะสนิทกับแม่แต่ก็ไม่สนิท เพราะแม่จะเป็น..ค่อนข้างเข้าข้างพ่อ เราเหมือนตัวคนเดียว พ่อเป็นคน...ชอบกินเหล้า ไม่ค่อยมีเหตุผล เจ้าอารมณ์ เป็นคนที่ตัวเองคิดถูก ทำถูกต้องคนเดียวในบ้าน..บางทีก็โดนตีแบบไม่มีเหตุผล พ่อเขาไม่ไหใครก็มาลงที่เรา โดนตีประจำ เวลาโดนตีทีก็จะอายมาก เพราะว่าโดนหนัก อายเพื่อนๆ โดนตีอยู่อย่างนี้ จนอยู่ ม.3 แล้วยังโดนตีอยู่เลย.” (สัมภาษณ์คุณเจ, 4 ต.ค.2546)

ชายรักชายบางคนถึงแม้จะได้อยู่กับบิดามารดา แต่ก็แทบจะไม่ได้พบกันเลย เพราะบิดามารดามีอาชีพที่ต้องไปทำงานที่ต่างถิ่นบ่อย จึงทำให้ต้องฝากตนไว้กับคนอื่นช่วยเลี้ยงดู คุณต้นได้เล่าถึงชีวิตวัยเด็กว่า “...คุณพ่อเป็นผู้รับเหมาก่อสร้าง คุณแม่ก็จะเป็นแม่ค้า ตัวต้นเองก็จะอยู่กับญาติพี่น้อง ซึ่งญาติพี่น้อง คุณป้า คุณอา... ..ตอนอนุบาลพอกับแม่นี่ก็จะได้เลี้ยงเท่าไรช่วงนั้นนะ เราเลยต้องไปอยู่โรงเรียนประจำเป็นเหมือนรับฝากเลี้ยงเลยอยู่กับเขาเลย ...เราไม่ค่อยได้เจอกับพ่อกับแม่เท่าไรแต่อยู่ด้วยกันแต่เวลามันไม่ตรงกัน...” (สัมภาษณ์คุณต้น, 14 ก.ย.2546) การที่ชายรักชายหลายคนไม่ได้อยู่กับบิดามารดาในวัยเด็ก หรือการที่เกิดมาเป็นลูกของภรรยาคนที่สอง นอกจากจะทำให้เกิดความกดดันในชีวิตที่จะต้องผ่านวัยเด็กมาด้วยภาวะที่ยากลำบากแล้ว ยังทำให้ชายรักชายเกิดความรู้สึกไม่สนิทสนมและห่างเหินจากครอบครัว คิดว่าครอบครัวไม่เข้าใจและวางกฎเกณฑ์มากเกินไป ชายรักชายหลายคนเข้ากับบิดาไม่ได้ จากการพูดคุยในเรื่องนี้ชายรักชายหลายคนมีประสบการณ์เกี่ยวกับบิดาที่คล้ายคลึงกัน ดังเช่นคุณโอและคุณเจที่ได้กล่าวมาแล้ว ส่วนคุณต้นที่ไม่ค่อยได้พบบิดามารดาจึงต้องอาศัยอยู่กับญาติ ได้เล่าถึงคุณป้าว่า “...ตอนนั้นอยู่กับคุณป้าด้วย คุณป้าคือพ่อของพ่อนี้ ก็จะเป็นคนที่ดูมาก เป็นข้าราชการก็จะไม่ยอมให้ลูกหลานไปเล่นกับเด็กข้างนอก...” (สัมภาษณ์คุณต้น, 14 ก.ย.2546) ซึ่งแสดงให้เห็นว่าคุณต้นก็ยังคงอยู่ในกฎเกณฑ์ต่างๆ ที่เคร่งครัดของคุณป้าอยู่ดี

แม้ชายรักชายหลายคนจะเปิดเผยเรื่องราวชีวิตในวัยเด็กของตน ที่ได้รับความกดดันจากครอบครัวมาก แต่ก็ยังมีชายรักชายอีกหลายคนที่ไม่อยากพูดถึงในรายละเอียดเกี่ยวกับชีวิตในวัยเด็กของตน ในส่วนของความสัมพันธ์ในครอบครัว แต่ก็ยอมรับว่าผ่านชีวิตวัยเด็กมาอย่างยากลำบาก โดยคุณเจนี่ได้บอกว่า “...ที่บอกได้เลยว่าคนที่เป็นเกย์นะ ร้อยทั้งร้อยมาจากครอบครัวทั้งนั้น ...แต่เขาจะบอกหรือไม่บอก จะเปิดเผยหรือไม่เปิดเผยเท่านั้นแหละ บางคนเขาไม่อยากจะพูดถึงมันอีก...ช่วงเด็ก ๆ นั้นแหละสำคัญที่มันจะเกิดปมขึ้นมา...” (สัมภาษณ์คุณเจนี่, 11 ส.ค.2546)

ซึ่งความคิดของคุณเจตน์สอดคล้องกับคุณเจที่สรุปให้ฟังในภายหลังว่า “...คนไหนที่พ่อคุณนี้ ลูกส่วนใหญ่จะเป็นเกย์เยอะ ลูกผู้ชายจะเข้าหาไม่ได้ เวลาผมไปคุยกับคนที่ เป็นเกย์ด้วยกันนี่ ถามจริงๆ เอะ พ่อคุณหรือเปล่า ...อิม..เราจะรู้ทันที แล้วอีกอย่างครอบครัวแตกแยก ก็เป็นอีกแบบหนึ่ง...” (สัมภาษณ์คุณเจ, 4 ต.ค.2546)

ถึงแม้ว่าจะไม่มีคำยืนยันที่ชัดเจนว่าการที่เป็นคนรักเพศเดียวกันนั้น มีสาเหตุมาจากการเลี้ยงดูของครอบครัวในวัยเด็ก แต่จากการศึกษาชีวิตของผู้ให้สัมภาษณ์ส่วนใหญ่พบว่า ความสัมพันธ์ในครอบครัวที่ห่างเหินและประสบการณ์ในวัยเด็กที่ค่อนข้างยากลำบาก เป็นปัจจัยสำคัญที่ทำให้พวกเขาเติบโตมาเป็นชายรักชาย

เปิดประตูก้าวสู่ความเป็นชายรักชาย

การรับรู้ ยอมรับ และเข้าสู่ความเป็นชายรักชายนั้น ส่วนใหญ่คนที่เป็นชายรักชาย จะเริ่มรู้สึกว่าคุณเองมีความชอบผู้ชายด้วยกันตั้งแต่ยังเด็ก โดยเฉพาะอย่างยิ่งในช่วงที่กำลังเรียนอยู่ในชั้นประถมศึกษา ซึ่งความรู้สึกดังกล่าวชายรักชายอธิบายไม่ได้ว่าเกิดขึ้นมาได้อย่างไร ชายรักชายบางคนเริ่มมีประสบการณ์ทางเพศกับชายด้วยกันตั้งแต่วัยเด็ก ในขณะที่บางคนเกิดความประทับใจเพื่อนผู้ชายด้วยกันที่มีความแข็งแรง และช่วยปกป้องยามที่ตนเองถูกรังแกจากเพื่อนผู้ชายคนอื่นที่ตัวใหญ่กว่า

คุณเจตน์ : เรียนรู้เรื่องเพศภาคปฏิบัติจากครูฝึกสอน

คุณเจตน์เติบโตมาในครอบครัวขยายในชนบท ที่บ้านเปิดเป็นค่ายมวยมีเด็กชายหลายคนมาฝึกมวยไทยและอยู่กับครอบครัวคุณเจตน์ คุณเจตน์รู้สึกมีความสุขเมื่อได้อยู่กับผู้ชายตั้งแต่เล็กๆ “...เล่นกับผู้ชายแล้วมันมีความสุข มันเหมือนกับว่าจู่ๆ อยากรอยู่กับผู้ชาย เริ่มอยากจับเนื้อต้องตัวกับผู้ชายขึ้นมา...” เมื่อคุณเจตน์ได้เข้าเรียนในชั้นประถมศึกษา คุณเจตน์ก็เริ่มมีความสัมพันธ์กับผู้ชายด้วยกัน โดยที่คุณเจตน์เป็นผู้สำเร็จความใคร่ให้กับนักศึกษาฝึกสอนคนหนึ่ง ในขณะที่คุณเจตน์เรียนอยู่ชั้นประถมศึกษาปีที่ 2 “...ตอนนั้นพอเลยมาสัก ป.2 – ป.3 อะไรอย่างนี้ ก็ไม่อยากจะพูดหรอก แต่ว่าส่วนหนึ่งเราเองแหละ ก็มีความรู้สึกว่ายากจะมี

อะไรกับผู้ชายเลย ตั้งแต่ประถมแล้วนะ ตั้งแต่ ป.2 เพราะว่าตอนนั้น พอติมีนักศึกษาฝึกสอนที่โรงเรียน เป็นผู้ชายที่หน้าตาดี ก็รู้สึกชอบ ชอบที่พี่คนนั้นหน้าตาดี ตอนนั้นบอกไม่ถูกว่าชอบยังไง ชอบตรงไหน แต่รู้ว่าเขาหน้าตาดี เราชอบ ชอบตรงหน้าตาดี perfect อะไรอย่างนี้ ดูดี จนกระทั่งไม่รู้ก็ยังไม่รู้ ไปทำกะลิมกะเหลี่ยเขายังไม่รู้ จนถึงขั้นมีอะไรกัน แต่เราไม่รู้นั้นคือการมีอะไรกันแล้ว แต่เราไม่รู้นั้นคืออะไร แล้วความสุขมันเกิดขึ้นได้ยังไง แต่เรามีความสุข...”

เมื่อมีครั้งแรกแล้ว ก็ย่อมมีครั้งต่อไป คุณเจตน์ได้ให้ความสุขทางเพศกับนักศึกษาฝึกสอนคนนี้ตลอดมา จนกระทั่งนักศึกษาฝึกสอนได้เสร็จสิ้นภารกิจในโรงเรียนและจากไป คุณเจตน์จึงเริ่มมองเพื่อนผู้ชายคนอื่นๆ ในโรงเรียนทั้งที่เป็นรุ่นพี่และรุ่นเดียวกันจนกระทั่งเรียนจบชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 “...ครูเขาก็เป็นผู้ชายนี้แหละ แต่ว่าเรามีความรู้สึกว่า...ไม่รู้สิ เราไปทำยังไง...อิท่าไหนก็ไม่รู้ คือเขาเหมือนมองออกมาเราดูตุงตุงหรือเปล่าอะไรอย่างนี้ แล้วก็เลยสนอง need ซะเลย ก็มีอะไรกันมาเรื่อยๆ ตั้งแต่ตอนนั้น ป.2 พอมีอะไรกับอาจารย์ฝึกสอนครั้งแรกเสร็จก็มีครั้งต่อๆ มา จนครูสอนเสร็จจบออกไป เราก็มองเพื่อนในโรงเรียนเดียวกันบ้างแล้ว รุ่นพี่ป.6 เป็นยังไง คนนั้นเป็นยังไง ก็ชอบพี่ผู้ชาย ป.6 ทุกปี จนกระทั่งจบ ป.6 เพื่อนในรุ่นเราก็ดูโตขึ้น ก็ดูดีขึ้นอะไรอย่างนี้ ก็ชอบเพื่อน ชอบอะไรอย่างนี้...” (สัมภาษณ์คุณเจตน์, 11 ส.ค. 2546) แม้ว่า คุณเจตน์จะเริ่มมีประสบการณ์ในเรื่องเพศตั้งแต่อายุยังน้อย แต่คุณเจตน์ก็ยังไม่เข้าใจใน การกระทำของตนกับนักศึกษาฝึกสอนว่าสิ่งนั้นคืออะไร จนกระทั่งได้มาเรียนรู้ภายหลังเมื่อได้พูดคุยกับเพื่อนที่เป็นชายรักชายด้วยกันเมื่อเข้าเรียนชั้นมัธยมศึกษาแล้ว

ชายรักชายบางคนเล่าให้ฟังว่าช่วงวัยเด็กเกิดความรู้สึกบางอย่างที่อธิบายไม่ได้ที่ทำให้ตนเองชอบที่จะอยู่ใกล้ชิดกับผู้ชาย คุณเจได้เล่าความรู้สึกในวัยเด็กว่า “...คิดว่าชอบผู้ชายหลังจาก ป. 6 ไปแล้ว ม. 1 อะไรอย่างนี้ เริ่มรู้สึก...เราไม่รู้...เรารู้สึกว่าเอ๊ะเราผิดปกติ ยังไงชอบมองแต่ผู้ชาย..รู้สึกว่า ตอนแรกๆ มองอย่างนี้ก่อน ทำไมเรารูปร่างไม่เหมือนเขา ตอนแรกจะคิดอย่างนี้ก่อน ทำไมเราไม่มี..คือเราจะเป็นคนที่ตัวเล็กเมื่อก่อนตัวเล็กผอมมาก เป็นคนที่ผอมตัวก็ดำ ทำไมเราไม่ขาวอะไรอย่างนี้ เราก็มองแต่รูปร่างดีๆ หน้าตาดีๆ ไว้ แต่ไม่ได้คิดอะไร อยากเป็นเหมือนเขาอยากอยู่ใกล้เขาอะไรอย่างนี้ เออ..ถ้าเกิดมีเพื่อนแบบหน้าตาดีๆ ก็คงจะดีนะอะไรอย่างนี้ คิด...ตอนนั้นคิดอย่างนั้น แต่ก็ยังไม่คิดอะไร...ก็คือก็มองแต่ผู้ชายมาตลอด แต่ที่มองผู้ชายมากๆ มันทำให้เราติดพฤติกรรมตรงนี้หรือเปล่าเราไม่แน่ใจ...คือเราอยากอยู่กับกลุ่มผู้ชาย แต่จริงๆ เราอยู่กับกลุ่มผู้หญิงมากกว่า คือเราอยากเป็นเหมือนผู้ชายแต่ตัวเราเล็กตัวเราผอมอะไรอย่างนี้ เขาก็เลยไม่ค่อยเอาเข้ากลุ่มเท่าไร อะไรอย่างนี้...” (สัมภาษณ์คุณเจ, 4 ต.ค.2546)

ส่วนบางคนอาจจะเริ่มเกิดความรู้สึกชอบเพศเดียวกันแล้ว แต่ไม่สามารถอธิบายถึงความรู้สึกช่วงนั้นให้ชัดเจนได้ เพียงแต่บอกถึงความรู้สึกในตอนนั้นให้ฟังคร่าวๆ โดยที่คุณโอได้เล่าให้ผู้วิจัยฟังว่า “...ถ้าเป็นเรื่องของความรู้สึกแบบนั้นจริงๆ ถ้าเป็นแบบเพื่อนผู้ชายกับเพื่อนผู้ชาย หมายถึงว่าด้วยความคลุกคลีแบบนี้ ก็คือตั้งแต่เรียนประถม ก็จะเริ่ม..เริ่ม..คล้ายๆ ว่า...เออ... ไม่ใช่ชอบนะแต่คล้ายเป็นความหวงนะและก็ความรู้สึกเป็นเหมือน...เขาเป็นเพื่อนเราเริ่มแบบรู้สึกว่าเขาคนนี้คือเพื่อนเรา แล้วก็เออเพื่อนคนนี้เขาไปมีคนอื่นอีกคนนะ เราก็เริ่มรู้สึกและว่ามันเป็นของที่เรารัก แต่มันไม่ใช่ความรักในเชิงของความรู้สึกทางเพศนะ อันนั้นจะเรียกอะไรก็ไม่รู้แน่ แต่ว่า...แล้วก็ช่วงที่มาเรียนมัธยม มันเป็นสิ่งคนผู้ชายล้วน..อืม..มันจะมีคล้ายๆ ว่าจะเป็นอย่างนั้นหมายถึงว่าความรู้สึก มันเป็นอย่างไรที่อาจจะแบบชอบมอง คนๆ นี้ ครับ คล้ายๆ ว่าจะชอบในนิสัยใจคอ ชอบในรูปร่างหน้าตาแบบนี้...” (สัมภาษณ์คุณโอ, 11 ก.ย. 2546)

แม้ชายรักชายส่วนใหญ่จะยังไม่เข้าใจถึงความรู้สึกในวัยเด็กและยังอธิบายไม่ได้ถึงความรู้สึกในช่วงนั้นที่เริ่มชอบเพศเดียวกัน แต่ชายรักชายบางคนที่รับรู้ตนเองตั้งแต่ยังเด็กว่าตนเองชอบเพศเดียวกันซึ่งโดยมากจะเกิดจากความประทับใจที่มีต่อเพื่อนเพศเดียวกัน ที่เข้ามาช่วยปกป้องยามที่ตนถูกรังแกจากเพื่อนคนอื่น ๆ ที่ตัวใหญ่หรือแข็งแรงกว่า ซึ่งคุณปิงได้ย้อนอดีตในตอนเด็กให้ฟังว่า “...ความรู้สึกว่า..ปิง...ปิงอย่างเดียวกันผู้ชายด้วยกันนี่ ตอนนั้นคือแบบพอผู้ชายมารังแกใช้มัย ก็จะมีพี่อยู่คนหนึ่ง....แล้วเขาแกกว่าพี่หนึ่ง เขาจะตัวโตกว่าคนนี่เขาก็จะดี เวลาเพื่อนรังแกเรา เขาคนนี้ก็มาช่วยดูแล เราตัวเล็กเราโดนเพื่อนรังแกแล้วก็เราแบบ...ไม่ค่อยชอบอะไรแบบนี้ ที่นี้พอมีพี่คนนี่เข้ามาดูแล เราก็รู้สึกว่าการที่ความอบอุ่น ความรู้สึกมันเข้ามาตั้งแต่ตอนนั้น เขาตัวโตใช้มัยอะ เวลา..มีเพื่อนๆ มาทำอะไร เขาก็จะมาช่วยเหลือมา....อะไรแบบนี้ก็คือนี่ไป..มันยังงั้นละ คือก็มาช่วย..ลักษณะที่เขามาดูแลนะ มาเทคแคร์ มาอะไรแบบนี้ ตอนนั้นประมาณ ป. 1 นะจำได้นะ ป. 1 ตั้งแต่เด็กมาก แต่ความรู้สึกตอนนั้นคือแค่ความรู้สึกว่าชอบ แต่ไม่รู้ คือ...ความรู้สึกตอนนั้นว่า ไม่รู้ว่าโตขึ้นเราจะเป็นอย่างไร...” (สัมภาษณ์คุณปิง, 28 ก.ย. 2546) ส่วนคุณตันได้เล่าความประทับใจในวัยเด็กที่ค่อนข้างคล้ายกับคุณปิงว่า “...จำได้ว่าจะมีเพื่อนคนหนึ่งชื่อสมชาย เขาแบบ เขาน่ารักนะก็จะเป็นแบบ..ตีๆ จะต้องไปผ่านบ้านคนนี่ทุกวันเลย บางทีโรงเรียนเข้าเที่ยงอย่างนี้ สิ่งงก็จะไปถึงบ้านเขา แล้วก็ไปนั่งมีความรู้สึกว่าเขาชอบเขานะ ดีมาก แต่ไม่รู้สึกว่าตัวเราเป็นแบบนี้แน่แต่มีความรู้สึกว่าเขาทำไม.. รู้สึกเหมือนติดเพื่อนอะไรแบบนี้นะ จะต้องอยู่กับเจ้าสมชายนี่ตลอด เออก็รู้สึกชอบคนนี่ สมชายนี่ใครมาเล่นรังแกนี่เขาจะช่วย..ช่วยตลอดเลยในความรู้สึกนี่

เขาดีนะ เขาแข็งแรง..ใช่..เขามีความรู้สึก..เขาดี..เขาก็ไม่เชิงใครแก่งเขา เขาก็จะแก่งด้วยแบบแก่งคนที่มาแก่งเราอะไรแบบนี้ลักษณะก็จะชอบอะไรแบบนี้...” (สัมภาษณ์คุณต้น, 14 ก.ย. 2546)

ชายรักชายส่วนใหญ่จะรู้สึกว่าตนเองมีความชอบเพศเดียวกันตั้งแต่วัยเด็ก ซึ่งหลายคนประทับใจเพื่อนสนิทผู้ชายที่มีความแข็งแรงกว่า มาช่วยปกป้องตนเองเมื่อถูกเพื่อนที่ตัวโตกว่าแต่เกเรมารังแก จึงรู้สึกชอบเพศชายด้วยกันตั้งแต่นั้นเป็นต้นมา ความรู้สึกที่เกิดขึ้นนี้ บางครั้งชายรักชายหาสาเหตุและอธิบายไม่ได้ มารู้สึกตัวอีกทีก็ต่อเมื่อความรู้สึกชอบและปรารถนาที่จะอยู่ใกล้ชิดกับผู้ชายนั้นเกิดขึ้นแล้ว

รัก...ของชายรักชาย

ชายรักชายจะเริ่มมีความรัก และประสบการณ์ทางเพศกับผู้ชายด้วยกัน ทั้งที่เป็นความตั้งใจและความบังเอิญ แม้ในช่วงที่ชายรักชายเป็นเด็กจะเริ่มรู้สึกตนเองว่ารักเพศเดียวกัน แต่เมื่อมีความรักและเริ่มมีความสัมพันธ์ทางเพศกับเพศเดียวกัน ก็จะตระหนักว่าตนเองเป็นชายรักชายอย่างแท้จริง ความรักของชายรักชายจะเริ่มจากความรู้สึกชอบก่อน แล้วจึงทำความใกล้ชิดสนิทสนม และนำไปสู่ความสัมพันธ์ทางเพศในที่สุด แต่ก็มีชายรักชายบางคนที่มีความสัมพันธ์ทางเพศก่อนแล้วจึงเกิดความผูกพันทางจิตใจ

คุณเจ : จับใบแดงมาเจอคูในค่ายทหาร

คุณเจนั้นบิดามารดาต้องทำงานหนักมากตอนที่คุณเจยังเป็นเด็ก ทำให้ไม่สะดวกที่จะต้องเลี้ยงดูคุณเจด้วยตนเอง จึงส่งให้คุณเจไปอยู่ตามบ้านญาติทั้งฝ่ายบิดาและมารดาตามแต่สะดวก ทำให้คุณเจไม่มีความสนิทสนมกับบิดาและมารดาที่รับคุณเจมาเลี้ยงดูในภายหลัง คุณเจเริ่มชอบผู้ชายด้วยกันตั้งแต่คุณเจยังเด็ก โดยเริ่มจากความคิดว่าทำไมตนเองไม่มีรูปร่างแบบเพื่อนผู้ชายคนอื่นๆ จึงทำให้คุณเจชอบมองรูปร่างผู้ชาย และเริ่มชอบผู้ชายมาโดยตลอด เมื่อคุณเจได้เรียนจบชั้นมัธยมศึกษาตอนปลาย และเข้าศึกษาต่อในระดับอุดมศึกษาในมหาวิทยาลัยเปิด คุณเจก็ได้เกณฑ์ทหารโดยจับใบแดงเข้าไปเป็นทหารอากาศ

ในช่วงที่เป็นทหารนี่เองที่ทำให้คุณเจได้พบกับเพื่อนชาย และได้เริ่มมีความสัมพันธ์กับเพศชายด้วยกัน "...คือจริง ๆ แล้ว เรื่องของเรื่องมันก็เกิดลักษณะว่ามองเขาอยู่...เขาก็มองเรามา เรามอง..ทำไมผู้ชายคนนี้น่ารักจังเลย...คือ..เป็นผู้ชาย..ทำไมเขาดูน่ารักเหมือนเด็ก ๆ ดูน่ารักดีนะอะไรอย่างนี้เรามองเขาว่า เอ้อ..น่ารักจังเลยในความรู้สึกเรา แต่เราก็ไม่ได้คิดอะไรนะ...แต่เขาก็ยิ้มให้ เราก็รู้สึกว่าเขา...เหมือนเป็นเพื่อนสนิทอะไรอย่างนี้ มาอยู่หมู่เดียวกัน..." จากความรู้สึกที่คิดว่าน่ารักทำให้เริ่มทำความคุ้นเคยกันจนกระทั่งกลายมาเป็นเพื่อนสนิทกัน และจากความสนิทสนมกันแบบเพื่อนนี่เอง ทำให้วันหนึ่งเกิดเหตุการณ์ที่ทำให้ความสัมพันธ์เปลี่ยนแปลงจากเพื่อนมาเป็นความสัมพันธ์ฉันท์คนรัก "...คือ...มันเริ่มมาจากที่วันหนึ่งกลับมาจากป่า ไปยิงปืนมา 7 วัน เพื่อนในหมู่เดียวกันบางคนก็กลับบ้านไป แต่ผมไม่ได้กลับ อยากจะนอนพักให้เต็มที่ ทีนี้เพื่อนผมเขาก็ไม่ได้กลับเหมือนกัน เขาก็มาถามว่าไม่เหงาเหรอ นอนคนเดียวไม่กลัวผีเหรอ แล้วเขาก็มานอนเป็นเพื่อน ตอนแรกก็นอนอยู่ดี ๆ ก็สะดุ้งตื่นเพราะเพื่อนคนอื่นเคาะระฆังตีสัญญาณบอกเวลาของทหาร ผมก็พลิกตัวกลับมาพอดี เจจะหน้าเขา...แล้วเหตุการณ์มันก็เกิดขึ้น เขาก็เริ่มกับเราก่อน..คือ..เราคือหันหน้าคือหลับอยู่แต่เขาหันหน้ามาเขาจ้องหน้าเรา แล้วเขา ...โอเค เลยถามเขาว่าทำไมถึงทำแบบนี้เพราะอะไร... เขาก็บอกไม่รู้ที่ทำอะไรลงไปทุกอย่างนี้... ไม่สังเกตทำอะไรอย่างนี้ ก็เลยมานั่งทบทวนบางทีผมเป็นคนที่ซุกผ้าไม่เป็น ที่บ้านนี่มีคนซุกผ้าให้หมด ซุกผ้ารัดผ้านี้ แม่จะเป็นคนทำให้หมด ทำเองไม่เป็นจริง ๆ เขาก็เป็นคนที่ทำให้...ซุกผ้าอะไรอย่างนี้ คือเขาจะทำอะไรให้ผมหลายอย่างมาก ผมก็ไม่ได้สังเกตเลย...จากนั้นมาเราเป็นแฟนกัน..."

คุณเจคบกับเพื่อนคนนี้ในฐานะคนรักได้ในช่วงที่เป็นทหารเท่านั้น แต่หลังจากปลดประจำการไปแล้ว คุณเจต้องเลิกรักกับเขาไปเพราะมารดาของอีกฝ่ายไม่พอใจ ในความสัมพันธ์นี้ "...เรื่องของเรื่องที่เกิดก็คือ ตอนที่เขากลับบ้านเขาชอบโทรเข้ามาที่กรมเวลาเราอยู่ เวลาเข้าเวรอย่างนี้เขาก็จะพูด...พูดจาแบบอ่อนหวานจะจำ แต่แม่เขาอยู่ชั้นสอง ที่บ้านเขาโทรศัพท์จะเป็นสายพวง แม่เขาจับพอดีเลย...ก็แฉ็คพืดเป็นอะไรที่แบบว่าอะไรกันเนี่ย...โทรอะไรกัน กลับมาแล้วกันยังโทร...แม่ไม่ชอบแบบนี้ละ ทีหลังอย่าคุยแบบนี้ อีกนะแม่ไม่ชอบ...มันเป็นอะไรที่แบบเราไม่เคยคิดถึงแบบนี้มาก่อน ก็บอกแม่เราไม่ได้มีอะไรกันเราแค่เป็นเพื่อนสนิทกันมาก และเรายังมีการบอกหน้าไปหาเขาที่บ้าน ให้แม่เขาต่อว่า...บอกแม่ผมไม่มีอะไรจริง ๆ ผมเป็นเพื่อนกันจริง ๆ เป็นเพื่อนกันจริง ๆ เราต้องยืนยันความจริงแต่จริง ๆ มันเป็นมากกว่านั้น แต่เราต้องให้ความรู้สึกผู้ใหญ่สบายใจ แม่เขาก็เลยเล่าให้ฟังว่าเขามีลูกชายอยู่คนเดียวเป็นลูกคนสุดท้อง เขาไม่อยากจะครอบครองเขาเนี่ยไม่มีทายาทแล้วพี่เป็นผู้หญิง..." ความสัมพันธ์ระหว่างคุณเจกับคนรักจึงต้องจบลงซึ่งคุณเจรู้สึกเสียใจแต่คุณเจต้องทำใจ จากนั้นคุณเจคิดว่าหากจะมีความรักครั้งใหม่ก็จะขอมีกับผู้ชายอีก เพราะคุณเจเชื่อว่าคนที่เขาได้อยู่กับผู้ชายจะทำให้เขารู้สึกเป็นผู้ชายมากขึ้น "...เรารู้สึกว่าเรามั่นใจ เราอยู่

ตรงนี้เรารู้สึกอบอุ่นมีความสุข เราเป็นตัวเองมากขึ้น คือลักษณะที่เราทำอะไรก็ได้ คือความเป็นผู้ชายมากขึ้นอะไรอย่างนี้ ไม่รู้ว่าคิดยังไงนะแต่เรามีความรู้สึกว่าเราเป็นผู้ชายมากขึ้นถ้าเกิดเราได้คบผู้ชายจริง ๆ...” หลังจากนั้นคุณเจเริ่มพบและมีความสัมพันธ์กับผู้ชายคนใหม่ แต่ก็คบกันได้ไม่นานเขาก็ประสบอุบัติเหตุเสียชีวิตไป จากนั้นอีกไม่นานคุณเจก็พบผู้ชายอีกคนและคบกันมาตลอดจนกระทั่งปัจจุบัน

นอกจากคุณเจแล้ว **คุณปิง** ก็เป็นชายรักชายอีกคนหนึ่งที่พักในค่ายทหารเช่นกัน โดยคุณปิงได้คบกับผู้ชายที่มาเกณฑ์ทหารด้วยกัน พูดคุยถูกใจกันและในที่สุดก็มีความสัมพันธ์และกลายเป็นแฟนกัน “...คือตอนที่ไปจับทหาร ผมจับได้ก่อนแล้วก็ลุ้นว่าคนนี้น่าจะมาอยู่หน่วยเดียวกับเรา เขาก็จับได้มาอยู่จริงๆ ก็...เริ่มคุยกัน เขาก็มองเราออกด้วย ก็เริ่มสนิทกัน พูดคุยแล้วมันเข้ากันได้ ก็สนิทกันมา จนกลายเป็นแฟนกันตอนไหนก็ไม่รู้ ก็มีอะไรกันเรื่อยมา พอปลดแล้วเขาก็ไป ก็ไม่ได้ติดต่อกันเลย ไม่รู้ตอนนี้เป็นอย่างไงบ้าง...”

คุณเจตน์ นั้นเริ่มมีความสัมพันธ์ทางเพศก่อนที่จะได้รู้จักกับความรักจริงๆ “...คือไม่รู้สิ บางทีมันแยกกันไม่ออกนะระหว่างความรักกับความใคร่ เราเริ่มมาจากความใคร่ก่อน จนเราไม่รู้จักความรักมั้ง จากพี่นักศึกษาคนนั้นก็มึนอะไรกับคนอื่น ๆ มาตลอด ...แต่ก็มีนะ ความรู้สึกที่ว่ารัก มีอยู่คนหนึ่งที่เรียนวิทยาลัยครู รู้สึกว่าเรารัก เราทุ่มเทให้กับคนนี้มาก ทุ่มเทความรู้สึกไป แต่ผลสุดท้ายเขาก็ต้องไปแต่งงานกับผู้หญิง...รู้สึกเสียใจนะ ทำไมเราไม่เป็นผู้หญิง มันเหมือนว่าในที่สุดแล้วอย่างเราก็แพ้ผู้หญิงอยู่ดี พี่เข็ดเลย...เรื่องความรัก ถ้าจะมีใครก็จะไม่รักอีก ปิดความรู้สึกนี้ไว้เลย มันกับโหดร้ายนะ แต่เราป้องกันตัวเองไว้ก่อน เพราะเราไม่อยากเจ็บอีก...”

ความรักของคุณไอนั้นเหมือนความรักในอุดมคติที่ปรารถนาจะเป็นผู้ให้มากกว่าเป็นผู้รับ “...มันก็ไม่เชิงว่าเป็นความรักนะครับ คือเรารู้สึกว่าเราอยากให้เขามีความสุข ในขณะที่เรากับเขาก็เป็นตัวของตัวเองมากที่สุด คอยสนับสนุนกัน ช่วยเหลือกัน ความสัมพันธ์ทางกายมันเป็นไปโดยธรรมชาติมากกว่า เราปล่อยให้มันเกิด ครั้งเดียวจริงๆ นะ พอตอนหลังเขาก็ได้ทุนไปเรียนต่อ ก็ไม่ได้ติดต่อกันอีก มันขาดช่วงไปเลย แต่เราก็ยินดีกับเขานะ ยินดีกับชีวิตของเขา...”

ความรักของชายรักชายนั้นสามารถเกิดขึ้นได้ในสถานการณ์ต่างๆ เช่นเดียวกับความรักที่เกิดในคู่รักชายหญิง ซึ่งความรักของชายรักชายนั้นในบางครั้งก็สมหวังในขณะที่หลายครั้งต้องพบกับความผิดหวังเนื่องจากการพลัดพรากจากกัน แม้ชายรักชายอาจจะไม่มีคู่ที่ถาวร แต่พวกเขาก็สามารถมีความรักได้เช่นเดียวกับคนทั่วไปในสังคม

หลากหลายรูปแบบของชายรักชาย

ชายรักชายหรือ เกย์ เป็นคำเรียกผู้ชายที่มีความรักและต้องการมีเพศสัมพันธ์กับชายด้วยกัน แต่ในความเป็นชายรักชายนั้น ยังสามารถแยกย่อยลงไปอีกตามรสนิยมทางเพศที่แตกต่างกันไปโดยใช้คำเรียกที่แตกต่างกัน “คิง” นั้นใช้เรียกชายรักชายที่มีบทบาทเป็นฝ่ายรุกเมื่อมีเพศสัมพันธ์ “ควีน” เป็นฝ่ายรับ ส่วน “ไบท์” คือสามารถเป็นได้ทั้งฝ่ายรุกและฝ่ายรับ แล้วแต่คู่ของตน นอกจากนี้ยังมีชายรักชายบางคนที่คบกับผู้หญิงไปด้วยเพื่อเหตุผลบางอย่าง ในขณะที่มีคู่รักที่แท้จริงเป็นเพศชาย ซึ่งเขาเรียกตนเองว่า “ไบ” ย่อมาจาก Bisexual ที่แปลว่ารักได้ทั้งสองเพศนั่นเอง

คุณปิง : หญิงก็ได้...แต่ชายดีที่สุด

คุณปิงเป็นคนจังหวัดนครศรีธรรมราช ในช่วงวัยเด็กนั้นได้อยู่กับบิดามารดาจนกระทั่งเข้าเรียนต่อในระดับชั้นมัธยมศึกษา คุณปิงจึงย้ายไปอยู่กับครอบครัวของคุณป้าที่อยู่อีกจังหวัดหนึ่งเพื่อศึกษาต่อ เมื่อคุณปิงเรียนจบแล้วได้ทำงานในแถบภาคใต้ระยะหนึ่งจึงลาออกมาเนื่องจากต้องไปเป็นทหาร คุณปิงได้พบรักกับเพื่อนที่เป็นทหารด้วยกันและได้คบกันแบบคู่รักจนพ้นการเกณฑ์ทหารจึงขาดการติดต่อและเลิกรากันไป จากนั้นคุณปิงจึงเข้ามาหางานทำในกรุงเทพฯ และได้พบกับผู้ชายคนใหม่ แต่ในช่วงที่คุณปิงเริ่มทำงานนั้น คุณปิงได้รู้จักกับผู้หญิงคนหนึ่งซึ่งสังเกตว่าคุณปิงเป็นผู้ชายที่สุภาพและมีอัธยาศัยดี จึงแนะนำให้รู้จักและคบหากับหลานสาวของตน คุณปิงจึงจำเป็นต้องคบกับหญิงสาวคนนี้เพื่อรักษาความสัมพันธ์กับผู้ใหญ่ ซึ่งเป็นป้าของหญิงสาวนั้นในขณะที่คุณปิงมีคู่รักที่เป็นชายอยู่แล้ว “...เรื่องนี้ก็รู้จั๊กกับป้าคนหนึ่ง ที่เออ...ทำงานอยู่ใกล้ๆ กัน คือผมอยู่ทำงานตรงนี้ใช้มัยสะ ส่วนเขา...เขาเป็นแม่บ้านอยู่อีกส่วนหนึ่งที่อยู่ใกล้ ๆ กันติดกันก็เห็นหน้ากันทุกวันแล้วก็...ก็มีการพูดคุยกันอะไรแบบนี้ ตอนหลังก็สนิทสนมกันกับป้านะ...ไม่ใช่คนนี้นะฮะที่มาจีบผม ...เขามีหลานสาวอยู่...เขามีหลานสาวอยู่เขาเห็นผมว่าเออ...แบบเรียบบร้อย นิสัย...อะไรแบบนี้ เขาก็เลยแบบ เขาคิดว่าผมเป็นแบบผู้

ชายแท้ ๆ เขาก็เลยถามว่ามีแฟนหรือยัง เขาก็เริ่มถ้าก่อนมีแฟนหรือยังมีครอบครัว หรือยัง ผมเลยบอก...ยังไม่มีเลยครับอะไรแบบนี้ติดต่อให้หน่อยสิครับ คือลักษณะผมจะเปิดเผยตรงนั้นออกไปไม่ได้ ถ้าเปิด..ถ้าพูดออกไป.. ความรู้สึกที่ว่าเขาเป็นผู้ใหญ่ที่ว่า... บางทีเราก็ไม่รู้ว่าเขาคิดยังไงซะมัย...” คุณบิงคบกับหญิงสาวคนหนึ่งในฐานะที่เป็นเพื่อน โดยที่หญิงคนนั้นและป่าของเธอไม่ทราบว่าเป็นจริงแล้วคุณบิงเป็นชายรักชาย “...ที่นี้ตั้งแต่คบกันมากับผู้ หญิงคนนี้นะครับ เขาก็...ก็ดีนะ แต่ว่าถ้าถามว่าผมรักเขามั้ย...ไม่รัก...ไม่รักในทำนองที่จะเป็น แฟน เป็นคู่กันอะไรแบบเนี่ยะไม่ได้รักแบบนั้น จะรักเขา..แบบทำนอง...แบบเป็นที่เพื่อนมากกว่า...เป็นเพื่อน เป็นอะไร...จริงๆ แล้วผมอยากมีชีวิตคู่ที่เป็นเพศเดียวกันมากกว่า เป็นผู้ชายมากกว่า สมมตินะชะเออกรณีสมมติก่อนสมมติมีผู้หญิงอยู่คนหนึ่ง...ผู้ชายอยู่คนหนึ่ง ทั้งสองคนเนี่ยรักผมเท่าๆ กันอยากใช้ชีวิตคู่กับผมผู้หญิงก็อยากใช้ชีวิตคู่กับผม ผู้ชายก็อยาก ใช้ชีวิตคู่กับผม ผมขอเลือกผู้ชาย...” แม้คุณบิงจะต้องการใช้ชีวิตกับผู้ชายมากกว่า แต่คุณบิงก็ยัง คบกับหญิงคนดังกล่าวและกับคู่รักที่แท้จริงของตนซึ่งเป็นเพศชายไปพร้อมๆ กัน

การรับรู้ตัวตนทางเพศนั้นขึ้นอยู่กับคนคนนั้นจะเป็นผู้ระบุว่า ตนเองมีรสนิยมทาง เพศเป็นแบบใด แม้คุณบิงจะมีลักษณะภายนอกเป็นผู้ชาย และในบางครั้งจะอยู่กับผู้หญิง แต่ความจริงแล้วเขานิยามตัวเองว่า เป็นคนที่รักได้ทั้งสองเพศ แต่จะมีความสุขมากกว่าถ้าหาก ได้อยู่กับเพศชาย “...อย่างผมนี่เป็น Bi ครับ คือได้ทั้งกับผู้หญิงผู้ชาย ได้กับผู้ชายคือถ้าผู้ชาย เดียวกันก็คือได้ทั้งรุกและรับ แต่ถ้ากับผู้หญิงผมก็ได้คือลักษณะเป็น Bi ใจครับ ..แต่ผมเต็ม ที่กับผู้ชายมากกว่า เพราะเราชอบแบบนี้เราสามารถปล่อยไปได้เต็มที่มากกว่า ในขณะที่ผู้หญิง เหมือนกับว่าเป็นการเสแสร้ง เป็นการแสดงออกไปเราทำยังไงก็ได้เพื่อจะให้จบๆ ตรงนั้นไป...ส่วน กับผู้ชาย...ก็...แล้วแต่...แล้วแต่ว่าคู่ของเราเขาเป็นแบบไหน บางคู่ที่อยู่ด้วยกันนี้ทั้งจะเปลี่ยนกัน สลับ บางคู่ก็คือคนหนึ่งรุกอย่างเดียว คนหนึ่งรับอย่างเดียวแล้วแต่ว่าพฤติกรรมคนนั้นด้วยว่าเขา เป็นแบบไหน เขาจะเป็นคิงเป็นควีนเป็นแบบไหน...”

คุณตัน เป็นชายรักชายที่ได้ผมยาวแบบผู้หญิง เขาให้นิยามเกี่ยวกับรสนิยมทาง เพศของตนว่า “...เป็นไบท์อะ..ไบท์ออกควีน เพราะจะถนัดรับมากกว่า...” แม้จะมีชายรักชาย หลายคนเปิดเผยตัวตนทางเพศของเขาแก่ผู้วิจัย แต่ก็มีชายรักชายบางคนที่เป็นเรื่องส่วนตัว ของเขามากกว่า อย่างเช่น**คุณเจตน์** ที่บอกแต่เพียงสั้นๆ ว่า เขาเรียกตัวเองว่าเป็น “ดอกไม้ พลาสติก”

การที่ชายรักชายแต่ละคนจะสามารถบอกได้ว่าตนเองมีรสนิยมทางเพศเป็นแบบใดนั้น ชายรักชายจะต้องมีประสบการณ์ทางเพศสักกระยะหนึ่งก่อนจึงสามารถจะระบุได้ว่าตนเองเป็นชายรักชายแบบใด ซึ่งรสนิยมทางเพศนี้สามารถเลื่อนไหลไปมาหรือสับเปลี่ยนบทบาทได้ ทั้งนี้ขึ้นอยู่กับความชอบของตนและคู่ของตน อย่างไรก็ตามรสนิยมทางเพศของชายรักชายถือเป็นเรื่องส่วนบุคคลที่ไม่นิยมนำเปิดเผยในที่สาธารณะ นอกจากนี้จะรู้จักกันเองในกลุ่มเพื่อนสนิทที่เป็นชายรักชายด้วยกัน

ครอบครัวในฝันของชายรักชาย

ชายรักชายหลายคนมีความคิดที่จะมีครอบครัวเป็นของตนเอง บางคนคิดอยากจะมีครอบครัวในลักษณะที่ใช้ชีวิตกับคนรัก ที่เป็นเพศเดียวกันไปจนถึงบั้นปลายของชีวิต แต่ความคิดดังกล่าวนั้นเป็นไปได้ค่อนข้างยากเนื่องจาก ชายรักชายบางคนต้องสูญเสียคู่รักไปด้วย 2 สาเหตุสำคัญคือ การที่คู่รักต้องไปแต่งงานมีทายาทสืบสกุลกับผู้หญิงตามความต้องการของบิดามารดา และการที่คู่รักของตนสูญเสียชีวิตจากสาเหตุต่างๆ แต่ชายรักชายส่วนใหญ่ก็ยังคงคิดที่จะอยากมีชีวิตคู่ที่ยั่งยืนไปตลอด ในขณะที่ชายรักชายบางคนเคยผ่านประสบการณ์การมีชีวิตครอบครัว ในแบบของครอบครัวรักต่างเพศ คือประกอบไปด้วยสามี ภรรยาและมีบุตรด้วยกัน ก่อนที่ความตายจะมาพรากคนหนึ่งจากไป

คุณต้น : เมื่อเป็นเมียได้ ก็ต้องเป็นแม่ได้ด้วย

คุณต้นเป็นชายรักชายที่มีลักษณะภายนอกคล้ายผู้หญิง ในช่วงวัยเด็กคุณต้นถูกส่งให้อยู่กับบ้านรับเลี้ยงเด็กซึ่งอยู่ไม่ห่างจากบ้านนัก เนื่องจากบิดามารดาของคุณต้นต้องทำงานหนัก ไม่มีเลาที่จะเลี้ยงคุณต้นด้วยตนเอง ที่บ้านรับเลี้ยงเด็กนั้นมีเด็กผู้หญิงอยู่หลายคน ทำให้คุณต้นได้เล่นและสนิทสนมกับเด็กผู้หญิง ในช่วงวัยเด็กนั้นคุณต้นเริ่มรู้สึกชอบเพศชายด้วยกันโดยเริ่มจากที่ชื่นชมเพื่อนคนหนึ่งที่แข็งแรงกว่า โดยเพื่อนคนนี้จะมาช่วยคุณต้นเสมอยามที่คุณต้นถูกเพื่อนผู้ชายที่ตัวโตกว่ารังแก เมื่อคุณต้นเติบโตและทำงานแล้ว คุณได้รู้จักกับผู้ชายคนหนึ่งและคบกันใช้ชีวิตร่วมกันมา จนกระทั่งวันหนึ่งคู่รักของคุณต้นต้องการจะมีบุตร จึงได้ไปจ้างผู้หญิงคนหนึ่งตั้งครรภให้ เมื่อคลอดบุตรแล้วจึงนำมาเลี้ยงเป็นลูกร่วมกับคุณต้น **“...ก็คบกับเขามาเรื่อย ๆ ทีนี้ก็แบบมาตกลงกันว่าเขาก็เห็นว่าเราเป็นคนดี เขาก็เห็นว่าเขาเป็นคนดีใหม่ ๆ เขาก็คบกันทีนี้มันมีเรื่องอยู่ที่ว่าเขาก็อยากมีลูก เขาไปจ้างผู้หญิงคนนึงทำร้านทำผมให้มีลูกให้ตั้งท้องขึ้นมา จนลูกออก ชื่อน้องไม้พอคลอดออกมาเขาก็จะไปเอาจากโรง**

พยาบาลแล้วก็ให้เงินคนนั้นไป และเขาก็เอามาเลี้ยงเอง และเขาก็มาถามเราว่าเนี่ย... ลูกเขารับมัยรับเลี้ยงมัย เข้ามาก็ตัวยังเป็นขุขๆ อยู่เลย เอามาจากโรงพยาบาลนะ เขาก็เอามาที่บ้านเอามาให้แม่เขาดูแลก็มาเข้ามานอนปลายเตียง ก็เอามาอนมุ้ง ต่างจังหวัดเป็นมุ้งแบบอย่างใหญ่ๆ นุ่งผ้า ก็เอามาอนกันนอนกัน เขาก็ถามว่ารักเขามัย อืม ก็รักก็ดีก็รักนะ จะรักลูกเขาได้มัย เลี้ยงมันได้มัยคนนึง ก็เออบอกว่ารับเลี้ยงได้...แล้วก็เลี้ยงลูกด้วยกันมา เราก็คิดว่าเป็นลูกเรากับเขา เราเป็นแม่ เขาเป็นพ่อ แล้วก็มีลูก เหมือนกับบ้านอื่นๆ เราก็คือเป็นแม่ เป็นเมีย แบบนี้ปรนนิบัติเขา ดูแลลูก..." คุณต้นจึงได้ใช้ชีวิตที่มีลักษณะเป็นครอบครัวที่ประกอบไปด้วยคุณต้น คู่รักของคุณต้น และบุตร ซึ่งคุณต้นและคู่รักช่วยกันเลี้ยงดู

แต่ชีวิตครอบครัวของคุณต้นมีความสุขได้ไม่นาน คนรักของคุณต้นได้ประสบอุบัติเหตุเสียชีวิตไป "...ข้อเสียคือเขากินเหล้า เขาเมาแล้วจะแบบชอบขับรถจะเป็นคนที่ซึ่งมอเตอร์ไซด์แบบว่า..เคยพาต้นนั่งหลุดโค้งไปเลย หลุดโค้งแบบว่าแข่งกับน้องสาว น้องสาวก็เป็นแบบสไตร์ทอมๆ หัวๆ ขับรถซึ่งแข่งแบบ..แบบ...แข่งแบบผู้ชายคันใหญ่ ๆ บิดแข่งแล้วแบบ...พอดีของเราหลุด..หลุดโค้งความที่เขาเมาแล้วต้นก็กินเหล้าตั้ง ๆ แต่ไม่ได้เมา..หลุดลงไปแต่อีกโค้งหนึ่ง มันเป็นพอดีเขาทำนาก็เลย..ก็เลยมีชื่อเสียงที่ดูน่า แต่ตอนนั้นไม่เป็นอะไรหรอก ที่นี้ต้นก็ขอเขาว่าอย่าทำแบบนี้อีก มาวันหนึ่งก็เกิดทะเลาะเรื่องทำกับข้าว เขาโมโหขับรถออกไป สักพักก็มีคนมาบอกว่าให้ไปดูที่โรงพยาบาล...ก็ไป..ไปถึง..เขาจากเราไปแล้ว..." คุณต้นเสียใจมากจากการจากไปของคู่รัก และคิดว่าจะไม่มีความรักครั้งใหม่อีกแล้ว "...หลังจากนั้นก็...ก็ปิดตัวเอง มีความรู้สึกแบบ...ก็มีคนมาจีบเหมือนกันนะ เราก็คือมีความรู้สึกที่เราหาไม่ได้ดีอย่างนี้...อีกอย่างคือเราไม่อยากจะเริ่มต้นใหม่...มันเหนื่อย แล้วเราก็ไม่อยากจะเสียใจอีก..." ส่วนลูกของคู่รักนั้นพี่สาวของเขาได้ขอไปเลี้ยงเป็นบุตรของตนเอง ในช่วงแรกคุณต้นยังคงติดต่อกับครอบครัวนั้นอีกระยะหนึ่งต่อมาจึงค่อยๆ ขาดการติดต่อไปในที่สุด ปัจจุบันคุณต้นไม่มีคู่รักและได้รวมกิจกรรมกับกลุ่มฟ้าสีรุ้งด้วยการแสดงเป็น "นางโชว์" ในกิจกรรมต่างๆ เมื่อมีโอกาส

ชายรักชายบางคนแม้จะยังไม่เคยใช้ชีวิตคู่ในแบบครอบครัว แต่พวกเขาที่มีความคิดฝันว่าอยากจะมีครอบครัวเป็นของตนเอง ในลักษณะที่เป็นเพศชายด้วยกัน อยู่เป็นเพื่อนคอยดูแลช่วยเหลือกันไปตลอด ซึ่งไม่จำเป็นจะต้องมีบุตร ขอเพียงให้มีความเข้าใจกันก็พอ ดังเช่นความคิดของคุณเจ "...ผมอยากมี แบบว่าเป็นเพื่อนกันมากกว่า ไปเที่ยวด้วยกัน สนุกด้วยกัน ช่วยเหลือกันเวลาที่มีความทุกข์ คุยแล้วเข้าใจกัน แค่นี้ก็พอแล้วครับ..."

ในส่วนของคุณปิงแม่ตอนนี้เขาจะคบกับทั้งผู้หญิงและผู้ชาย แต่เขาอยากมีครอบครัวกับผู้ชายมากกว่า “...จริงๆ แล้วผมอยากอยู่กับผู้ชายมากกว่านะครับ รู้สึกว่าเป็นตัวของตัวเองมากกว่า ไม่ต้องฝืนใจทำอะไรที่ไม่ใช่ตัวเรา คิดว่าผู้ชายเข้าใจเรามากที่สุดด้วย ผมอยากอยู่กับผู้ชายที่เข้าใจกัน...จริงๆ นะครับ...”

แม้ชายรักชายจะเป็นคนรักเพศเดียวกันที่ลักษณะความสัมพันธ์ของพวกเขาไม่ได้อยู่ในฐานะที่จะมีครอบครัว หรือมีบุตรตามธรรมชาติได้ แต่พวกเขาก็คิดที่จะมีครอบครัวในลักษณะที่เป็นแบบของตนเองแตกต่างจากชีวิตคู่ของชายหญิงคือใช้ชีวิตคู่เพศเดียวกัน แม้ความสัมพันธ์ของชายรักชายส่วนใหญ่จะไม่ยืนยาวด้วยสาเหตุใดๆ ก็ตาม แต่พวกเขาก็ยังหวังที่จะมีครอบครัวในแบบของเขา ถึงแม้จะมีชายรักชายบางคนมีโอกาสที่ใช้ชีวิตครอบครัวกับคู่รักและมีบุตร แต่ก็เป็นไปได้เพียงแค่วาระหนึ่งเท่านั้น อย่างไรก็ตามเรื่องราวของคุณต้นก็เป็นการแสดงให้เห็นว่าชายรักชายสามารถที่จะมีครอบครัวได้หากต้องการ

วิถีชีวิตของชายรักชาย

ในการวิเคราะห์เปรียบเทียบวิถีชีวิตของชายรักชาย สามารถแยกประเด็นการวิเคราะห์แบบแผนวิถีชีวิตของชายรักชายได้ ดังต่อไปนี้

1. ประสบการณ์วัยเด็กของชายรักชาย
2. การยอมรับและเข้าสู่ความเป็นชายรักชาย
3. การหาความรู้และแหล่งความรู้ของชายรักชาย
4. ค่านิยมและการรับรู้ตัวตนของชายรักชาย
5. ค่านิยมทางเพศและความสัมพันธ์ของชายรักชาย
6. แนวคิดของชายรักชายเกี่ยวกับการมีครอบครัว
7. การวางตัวในสังคมของชายรักชาย

8. การใช้ชีวิตในฐานะชายรักชาย

9. ปัญหาและอุปสรรคในชีวิตของชายรักชาย

1. ประสบการณ์วัยเด็กของชายรักชาย

จากการวิจัยพบว่า ชีวิตในวัยเด็กของชายรักชาย ชายรักชายบางคนจะเติบโตมาจากครอบครัวที่บิดามีบุคลิกที่เป็นคนเข้มงวด เป็นหัวหน้าครอบครัวและใช้อำนาจในการเลี้ยงดู ในขณะที่ชายรักชายบางส่วนไม่มีความใกล้ชิดสนิทสนมกับบิดามารดา เพราะบิดาและมารดามีภาระหน้าที่การงานจึงต้องนำบุตรของตนไปฝากให้ผู้อื่นเลี้ยงดู

คุณเจตน์ เติบโตมาในครอบครัวที่อยู่กับหลายคนเป็นครอบครัวขยาย ในต่างจังหวัด โดยที่ครอบครัวนั้นมีอาชีพทำสวนยางและเปิดเป็นค่ายมวยด้วย ตอนเด็กๆ คุณเจตน์ได้ฝึกชกมวยมาบ้างแต่คุณเจตน์กลับชอบดนตรีไทยมากกว่า โดยที่ตอนเด็กๆ ได้ฝึกหัดเล่นดนตรีไทยกับคุณตาที่บ้าน ถึงแม้ว่าที่บ้านจะมีสมาชิกหลายคน และมีนักมวยมาพักอยู่ประจำ แต่คุณเจตน์ก็ไม่ได้สนิทสนมกับที่คนที่บ้านที่เป็นผู้ใหญ่สัก คุณเจตน์จะใช้เวลาเล่นอยู่กับเด็กๆ ที่มาฝึกมวยมากกว่า คุณเจตน์เริ่มรู้สึกมีความสุขเมื่อเล่นอยู่กับผู้ชายมากกว่าเล่นกับผู้หญิง จนกระทั่งรู้สึกอยากสัมผัสและมีความสัมพันธ์กับผู้ชายเมื่อเรียนอยู่ในช่วงชั้น ประมาณ ป.1 – ป.2 ซึ่งในช่วงนั้นคุณเจตน์เองก็ไม่เข้าใจถึงความรู้สึกของตนเอง

“...บ้านอยู่พัทลุงเติบโตในครอบครัวที่เป็นเกษตรกร ที่บ้านทำสวนยาง บ้านคุณตาจะมีกิจกรรมหนึ่งคือเป็นค่ายมวย...ค่ายมวยต่างจังหวัด แต่ว่ากันไม่ได้มีชื่อเสียงอะไร ฝึกมวย ก็เติบโตมาเห็นการชกมวยมาตั้งแต่ไหนแต่ไรมาแล้ว ฝึกมวย แล้วก็มีพ่อเป็นครูดนตรีไทยด้วยก็เลยได้ฝึกดนตรีไทยจากที่บ้าน ตอนเด็กๆ อยู่กันเป็นครอบครัวใหญ่ มีปู่ย่าตายายอยู่กันครบเลย เป็นครอบครัวต่างจังหวัดสมัยก่อนที่บ้านคุณตาเป็นสำนักค่ายมวย มีเด็กๆ มาฝึกมวยกันเยอะ มาอยู่เหมือนพักประจำไปเลย ผู้ใหญ่ในบ้านก็เลยต้องปกครองคนมากๆ ถึงเราจะเป็นลูกเป็นหลาน แต่ก็ไม่ได้สนิทกับที่บ้านเท่าไร ตอนเด็กก็เล่นกับเด็กๆ อยู่ในค่ายมวยที่บ้าน ก็เล่นชกมวยกัน แล้วก็ฝึกดนตรีไทยด้วย คุณตา พ่อของแม่เป็นครูดนตรีไทย อยู่ที่บ้านเราก็หัดอยู่ก่อนแล้ว ก็เลยหัดดนตรีไทยมาตลอด เล่นซอด้วง...”

คุณโอเป็นบุตรของภรรยาคนที่สองและบิดาเป็นทหาร ซึ่งในครอบครัวช่วงที่ คุณโอเป็นเด็กนั้น มารดาของคุณโอได้อาศัยอยู่กับครอบครัวของบิดาของคุณโอซึ่งมีภรรยาคนแรก และพี่น้องต่างมารดาอยู่ด้วยกัน ด้วยความที่คุณโอเป็นบุตรของภรรยาคนที่สองนี้เองทำให้คุณโอ รู้สึกว่าตนเองได้รับความกดดันจากครอบครัวของภรรยาคนแรก ซึ่งมีการเปรียบเทียบกันในเรื่อง การเรียนกับบุตรของภรรยาคนแรก หรือบางครั้งก็มีการพูดจากระทบกระทั่งกันในครอบครัว ประกอบกับที่บิดาของคุณโอเป็นคนเข้มงวด จัดการเรื่องระเบียบในบ้านเหมือนกับการฝึกทหาร และใช้อำนาจในครอบครัวทำให้คุณโอเกรงกลัว และไม่สนิทสนมกับบิดา ในช่วงวัยเด็กของคุณโอ จะใช้ชีวิตอยู่กับมารดามากกว่าเพราะต้องช่วยเธอทำงานด้วย คุณโอไม่ชอบออกไปเล่นกับเพื่อนๆ คนอื่น จะชอบเล่นเงียบๆ อยู่คนเดียวมากกว่า เมื่อคุณโอเริ่มมีเพื่อนสนิทที่เป็นผู้ชายนั้น คุณโอรู้สึกว่าไม่อยากให้เพื่อนของคุณโอไปเล่นกับคนอื่น เพราะเกิดความรู้สึกว่าเป็นสิ่งที่ตนเองรักและ หวงแหน พอคุณโอเริ่มเข้าเรียนมัธยมเขาก็เริ่มมองเพื่อนผู้ชาย และจากนั้นมาคุณโอก็มองผู้ชายมา โดยตลอด

“...อยู่ในครอบครัวที่ค่อนข้างมีสมาชิกเยอะ พ่อเป็นทหารพ่อมีภรรยาหลายคน แต่โดยหลักๆ ก็คือ 2 คน ที่ว่าเป็นลูกของคุณแม่คนที่ 2 แม่ก็คือเป็นแม่บ้านรับจ้าง เย็บผ้า..มีอาชีพก็คือเย็บผ้าโหลและก็อยู่บ้านเลี้ยงลูก... ..โตมาอยู่ในสังคมที่เป็นทหาร มันก็เป็น ความกดดันในชีวิตในบางอย่างเช่น การเป็นลูกของภรรยาคนที่สอง ลูกของ เมียน้อย โดยที่แม่ไม่รู้ว่าพ่อมีภรรยามาก่อน และตกอยู่ในสถานะจำยอม...มันก็เป็น ปมหนึ่งที่ทำให้ชีวิตคล้ายๆ กับว่า ต้องขยันสิ อ่านหนังสือสิ อย่าเก็บมันไปคิด..คือต้อง พยายาม..รู้สึกว่าตัวเองอยากจะทำหลุดพ้นจากสิ่งเหล่านี้...พ่อเป็นบุคลิกแบบนี้ละ คือเป็น คนดู มีระเบียบ มีอำนาจ และก็ใช้อำนาจในการเลี้ยงลูก...ตอนเด็กสนิทกับแม่มาหลาย ครัว มีอะไรก็จะคุยกับแม่..แล้วผมก็ส่งสารแม่ด้วย ส่วนพ่อจะเข้มงวด..จะดู.. ตอนเด็ก ไม่ค่อยได้เล่นอะไรกับใครเท่าไร ตอนเด็กๆ จะอยู่กับแม่มากกว่า ช่วยแม่อะไรอย่างนี้ คือส่งสารเขาด้วย แต่ว่าตอนนั้นเรายังไม่เข้าใจ เราชอบอยู่เงียบๆ เล่นคนเดียว สนุกคนเดียว....”

คุณตันเป็นคนกรุงเทพฯ แต่บิดามารดาต้องทำงานจึงทำให้ชีวิตวัยเด็กส่วนใหญ่ จะอยู่กับญาติพี่น้องมากกว่า ในช่วงที่บิดาและมารดาต้องทำงานนั้นได้นำคุณตันไปฝากเลี้ยงไว้ กับคนรู้จักซึ่งรับเลี้ยงเด็กหลายคน คุณตันจะชอบเล่นกับเพื่อนๆ ที่เป็นผู้หญิงมากกว่า โดยที่ จะเล่นในสิ่งที่เด็กผู้หญิงนิยมเล่นกัน เช่น เล่นตุ๊กตา เล่นกระโดดยาง เป็นต้น คุณตันรู้สึก

ประทับใจเพศเดียวกันตั้งแต่วัยเด็ก เนื่องจากในช่วงวัยเด็กนั้นคุณต้นมีเพื่อนผู้ชายที่สนิทมาก ซึ่งจะเป็นเพื่อนเล่นกันโดยตลอด คุณต้นมักจะถูกเพื่อนผู้ชายคนอื่นๆ ที่ตัวโตและแข็งแรงกว่าแกล้ง อยู่เสมอ แต่เพื่อนสนิทของคุณต้นคนนี้ก็มาช่วยป้องกันไม่ให้คุณต้นถูกรังแกทุกครั้ง ทำให้คุณต้นรู้สึกชื่นชมเพื่อนคนหนึ่งที่แข็งแรงและช่วยปกป้องคุณต้นได้

“...คุณพ่อเป็นผู้รับเหมาก่อสร้าง คุณแม่ก็จะเป็นแม่ค้า ตัวต้นเองก็จะอยู่กับญาติพี่น้อง ซึ่งญาติพี่น้อง คุณปู่ คุณอา... ..ตอนอนุบาลพอกับแม่ก็จะได้เลี้ยงเท่าไร ช่วงนั้นนะ เราเลยต้องไปอยู่โรงเรียนประจำเป็นเหมือนรับฝากเลี้ยงเลยอยู่กับเขาเลย เราไม่ค่อยได้เจอกับพ่อกับแม่เท่าไรแต่อยู่ด้วยกันแต่เวลามันไม่ตรงกัน ตอนนั้นอยู่กับคุณปู่ด้วย คุณปู่คือพ่อของพ่อเนี่ย ก็จะเป็นคนที่ดีมาก เป็นข้าราชการก็จะไม่ยอมให้ลูกหลานไปเล่นกับเด็กข้างนอก ...ช่วงที่พ่อแม่พาไปฝากไว้คล้ายๆ กับฝากเลี้ยง ที่บ้านนั้นเขามีเด็กเยอะ ส่วนใหญ่ก็จะเป็นผู้หญิง เด็กผู้ชายก็มี แต่ว่าเราชอบเล่นกับผู้หญิงมากกว่า เล่นตุ๊กตากัน เล่นกระโดดยางกันด้วย...”

คุณเจ เป็นชายรักชายที่ในช่วงวัยเด็กของเขา ไม่ได้รับการเลี้ยงดูจากบิดามารดา เนื่องจากบิดามารดาของคุณเจต้องทำงานหนัก จึงส่งคุณเจไปให้ญาติคนอื่น ๆ เลี้ยงดู จนอายุเข้าวัยเรียนชั้นประถมศึกษาจึงได้รับคุณเจมาเลี้ยงดูเอง คุณเจรู้สึกที่ตัวเองไม่มีความสนิทสนมกับบิดาและมารดา ความสัมพันธ์ในครอบครัวจึงค่อนข้างห่างเหิน โดยเฉพาะอย่างยิ่งความสัมพันธ์กับบิดา ซึ่งเป็นคนที่ไม่มีความเห็นชอบต่อศาสนา และเจ้าอารมณ์ จนบางครั้งคุณเจก็ถูกบิดาลงโทษอย่างหนักด้วยการตี จนกระทั่งคุณเจเรียนจบชั้นมัธยมศึกษาตอนต้น ซึ่งในเรื่องนี้คุณเจรู้สึกอับอายที่ตนเองโตแล้วแต่กลับถูกบิดาตีอยู่เหมือนกับเด็กเล็กๆ และด้วยความที่บิดาเป็นคนเข้มงวดเช่นนี้จึงทำให้คุณเจไม่ได้มีโอกาสไปเล่นกับเพื่อนรุ่นเดียวกันในช่วงวัยเด็ก หากวันใดคุณเจหนีออกไปเล่นกับเพื่อนก็จะถูกบิดาลงโทษด้วยการตีอย่างหนัก คุณเจเริ่มรู้สึกชอบมองและเข้าใกล้ผู้ชายในช่วงที่เริ่มย่างเข้าสู่วัยรุ่น ในช่วงนั้นคุณเจมีกลุ่มเพื่อนสนิทเป็นผู้หญิง เนื่องจากที่คุณเจเป็นคนรูปร่างเล็กจึงทำให้ไม่กล้าเข้าไปอยู่ในกลุ่มเพื่อนผู้ชาย เขาคิดว่าการที่เขาชอบมองผู้ชายนั้น แรกเริ่มเป็นเพราะว่าคุณเจคิดสงสัยว่าทำไมตนเองมีรูปร่างเล็ก และหน้าตาไม่ดี ในขณะที่เพื่อนๆ คนอื่นๆ มีรูปร่างหน้าตาดี จึงทำให้คุณเจชอบมองผู้ชายเพราะความที่เพื่อนๆ ผู้ชายคนอื่นหน้าตาดี และทำให้คุณเจชอบมองผู้ชายตั้งแต่นั้นเป็นต้นมา

“...ตอนเป็นเด็กๆ คือ พ่อแม่ไม่ได้เลี้ยงเอง...พ่อแม่ค่อนข้างจะทำงานหนักตอนที่เป็นวัยรุ่น ก็มีลูกคนแรกคือผมนี่ เขาก็ไม่ได้เลี้ยงเอง คือส่งให้ยายเลี้ยงที่ให้ย่าเลี้ยงที่... ..พ่อแม่จะมาเลี้ยงที่ที่ช่วงที่เราอายุมากขึ้นแล้ว ประมาณ 7-8 ขวบแล้ว เวลาพ่อแม่มาเลี้ยงนี่ เขาก็จะไม่เข้าใจเรา...เราจะเป็นคนค่อนข้างอิสระตั้งแต่เด็กๆ ชอบคิดเองทำเอง..แต่จะโดนบังคับให้ตีกรอบแน่นอนไปเลยว่าจะต้องทำอะไรยังไง ช่วยอะไรที่บ้านบ้าง มันจะเป็นตารางแบบนี้มา ฉะนั้นเราจะไม่ค่อยสนิทกับพ่อ เหมือนจะสนิทกับแม่ แต่ก็ไม่ใช่สนิท เพราะแม่จะเป็น..ค่อนข้างเข้าข้างพ่อ นั้นเราเหมือนตัวคนเดียว พ่อเป็นคน...ชอบกินเหล้า ไม่ค่อยมีเหตุผล เจ้าอารมณ์ เป็นคนที่ตัวเองคิดถูก ทำถูกต้องคนเดียวในบ้าน...เคยแอบไปเล่นเหมือนกันกับเด็กแถวๆ บ้าน จะมีกลุ่มเล่นกันอยู่ แต่ก็โดนพ่อดูโดนพ่อตีทุกครั้งไป หลังๆ ก็ไม่ได้ออกไปเล่นแล้ว เวลาโดนตีจะโดนอย่างแรงมาก เจ็บไปหลายวัน แล้วก็อายคนอื่นด้วย...”

คุณปิง เป็นคนจังหวัดนครศรีธรรมราช บิดามารดามีอาชีพเป็นเกษตรกร ในช่วงวัยเด็กคุณปิงได้อยู่กับบิดามารดาจนกระทั่งเข้าเรียนชั้นมัธยมศึกษา จึงย้ายไปอยู่กับป้าซึ่งเป็นพี่สาวของมารดาในอีกจังหวัดหนึ่ง เมื่อออกจากครอบครัวมาแล้วคุณปิงแทบไม่ได้ติดต่อกับบิดามารดาเลย คุณปิงจึงสนิทสนมกับครอบครัวของป้ามากกว่า ซึ่งคุณป้าของคุณปิงนั้นมีลูกสาวที่อยู่ในวัยไล่เลี่ยกับคุณปิงหลายคน และได้เล่นด้วยกันมาตลอด ส่วนใหญ่แล้วคุณปิงจะเล่นตามผู้ใหญ่เล่นกัน ไม่ว่าจะเป็นการเล่นตุ๊กตาหรือการเล่นแต่งตัว ซึ่งคุณปิงเองก็รู้สึกสนุกสนานไปด้วย ในช่วงที่คุณปิงเป็นเด็กเรียนอยู่ชั้น ป.1 นั้น มีเพื่อนผู้ชายที่ตัวใหญ่และแข็งแรงกว่ามากคอยแกล้งอยู่เสมอ แต่ก็จะมีเพื่อนรุ่นพี่อีกคนหนึ่งที่แข็งแรงเช่นกันคอยปกป้องไม่ให้คุณปิงถูกเพื่อนคนอื่นรังแก ทำให้คุณปิงรู้สึกประทับใจผู้ชายที่แข็งแรงกว่าตลอดมา

“...ผมเป็นคนนครศรีธรรมราชนะครับ อยู่ปักษ์ใต้.พ่อแม่ก็ชาวไร่ชาวนาธรรมดา และเราก็เป็นลูกเกษตรกรธรรมดา พอโตมาน้อยก็ไปเรียนอีกจังหวัดหนึ่ง ไปอยู่กับป้าที่อีกจังหวัด ตอนหลังก็ไม่ค่อยได้คุยกับพ่อแม่แล้ว เหมือนเราก็ออกมาจากครอบครัวไปเลย จะสนิทกับครอบครัว ลูกๆ ของป้ามากกว่า เพราะจะโตมาด้วยกัน เล่นด้วยกันตลอด ตอนเด็กก็ได้เล่นกับลูกของป้า เพราะป้ามีลูกสาวเยอะ ก็เหมือนกับเราเล่นกับพี่ๆ น้องๆ ของเราเอง ที่บ้านนั้น เราก็เล่นตามเขา เล่นตุ๊กตากัน เล่นแต่งตัวกัน สนุกไปกับเขาหมด ชอบจับเรามาแต่งตัวเล่น...”

ภูมิหลังในวัยเด็กของชายรักชายหลายคน มีความสัมพันธ์ที่ค่อนข้างห่างเหินกับครอบครัว บางคนเป็นเพราะบิดามารดาต้องทำงานหนักไม่มีเวลาเลี้ยงดูบุตรด้วยตนเอง ชายรักชายบางคนเติบโตมาในครอบครัวที่บิดาเป็นคนที่เข้มงวดและใช้อำนาจในการเลี้ยงดู หรือบางคนก็เป็นบุตรของภรรยาคนที่สองซึ่งทำให้เห็นลักษณะที่ไม่ดีของบิดาซึ่งเป็นผู้ชาย จึงไม่ยอมรับบุคลิกภาพของผู้ชายมาเป็นบุคลิกของตน และมีแนวโน้มนำไปสู่ความเป็นชายรักชายรักชาย แม้จากการวิจัยหลายๆ ครั้งในเรื่องคนรักเพศเดียวกันจะยังมีการโต้แย้งในถึงสาเหตุของการเป็นคนรักเพศเดียวกัน แต่ภูมิหลังในวัยเด็กและการเลี้ยงดูของครอบครัวก็เป็นปัจจัยหนึ่งที่ส่งผลให้เติบโตมาเป็นคนรักเพศเดียวกันได้เช่นกัน

2. การยอมรับและเข้าสู่ความเป็นชายรักชาย

การรับรู้ ยอมรับ และเข้าสู่ความเป็นชายรักชายนั้น ส่วนใหญ่คนที่ เป็นชายรักชาย จะเริ่มรู้สึกว่าคุณมีความชอบผู้ชายด้วยกันตั้งแต่ยังเด็ก โดยเฉพาะอย่างยิ่งในช่วงที่กำลังเรียนอยู่ในชั้นประถมศึกษา ซึ่งโดยมากจะเกิดจากความประทับใจที่มีต่อเพื่อนเพศเดียวกันที่เข้ามาช่วยปกป้องยามที่ตนถูกรังแกจากเพื่อนคนอื่นๆ ที่ตัวใหญ่หรือแข็งแรงกว่า

คุณเจตน์ เป็นชายรักชายที่รู้สึกชอบอยู่ใกล้ชิดกับผู้ชายที่รูปร่างหน้าตาดี และอยากสัมผัสกับผู้ชายมาตั้งแต่เด็ก ในช่วงที่คุณเจตน์เรียนอยู่ชั้นประถมศึกษา นั้น เขาได้มีประสบการณ์ทางเพศกับนักศึกษาชายที่เข้ามาฝึกสอนในโรงเรียน ในครั้งนั้นคุณเจตน์ยังไม่ทราบว่าสิ่งที่ตนเองทำลงไปนั้นคือการทำให้ผู้อื่นสำเร็จความใคร่ แต่คุณเจตน์ก็รู้สึกมีความสุขที่ได้ทำเช่นนั้น จนกระทั่งคุณเจตน์มีความสัมพันธ์กับรุ่นพี่ผู้ชายที่เรียนอยู่ที่เดียวกันในช่วงวัยรุ่น จึงได้เข้าใจว่าตนเองนั้นเป็นชายรักชาย และยอมรับความเป็นชายรักชายด้วยการแสดงตนเป็นชายรักชายมาตลอด ในเรื่องของการปรับตัวนั้น คุณเจตน์ไม่จำเป็นต้องปรับตัวมากมาย เพราะในช่วงนั้นคุณเจตน์เรียนอยู่ในวิทยาลัยนาฏศิลป์ ซึ่งโดยปกติก็มีเด็กชายที่รักเพศเดียวกันมากอยู่แล้ว และตัวของคุณเจตน์เองก็มีบุคลิกเป็นคนเรียบร้อยจึงไม่มีปัญหาในเรื่องการปรับตัว

“...ในช่วงสัก ป.1-ป.2 ประมาณนั้นเริ่มชอบ เริ่มอยากจะมีอะไรกับผู้ชาย เป็นไปได้ยังไงก็ไม่ทราบ มีความรู้สึกที่เล่นกับผู้ชายมันจะมีความสุขมากกว่าเล่นกับผู้หญิง ทั้งๆ ที่มัน.. บางครั้งเล่นชกกัน มีความรู้สึกว่าการเล่นกับผู้ชายมันมีความสุข ผู้หญิงเหมือนกับจะเรื่องมาก ละเอียดไป ที่นี้ก็รู้สึกที่เล่นกับผู้ชายแล้วมันมีความสุข มันเหมือนกับว่าจู่ๆ อยากอยู่กับผู้ชาย เริ่มอยากจับเนื้อต้องตัวกับผู้ชายขึ้นมา ซึ่งตอนนั้นพอเลยมาสัก ป.2 - ป.3 อะไรอย่างนี้ ก็ไม่อยากจะพูดหรอก แต่ว่าส่วนหนึ่งเราเองแหละ ก็มีความรู้สึกที่อยากจะมีอะไรกับผู้ชายเลย ตั้งแต่ประถมแล้วนะ ตั้งแต่ ป.2 เพราะว่าตอนนั้น พ่อดีมีนักศึกษาามาฝึกสอนที่โรงเรียน เป็นผู้ชายที่หน้าตาดี ก็รู้สึกชอบ ชอบที่พี่คนนั้นหน้าตาดี ตอนนั้นบอกไม่ถูกว่าชอบยังไง ชอบตรงไหน แต่รู้ว่าเขาหน้าตาดี เราชอบ ชอบตรงหน้าตาดี perfect อะไรอย่างนี้ ดูดี...ตอนแรกไม่รู้หรอกว่าที่ตกลงไปนะมันคืออะไร มารู้จักที่ที่ตอนที่เรียนนาฏศิลป์แล้ว ที่วิทยาลัยก็แบบ... จะมีพวกเราที่เป็นแบบนี้เยอะ ไปเจอรุ่นพี่คนหนึ่ง ก็คุยกับเขา นั่นแหละถึงได้รู้ว่า มันเป็นการมีอะไรกับผู้ชาย...”

คุณโอไม่เข้าใจความรู้สึกของตนเองที่ชอบผู้ชาย ไม่ว่าจะป็นรูปร่างหน้าตา หรือว่านิสัยใจคอของผู้ชาย คุณโอคิดว่าไม่ใช่เรื่องแปลกหากผู้ชายจะมองผู้ชายด้วยกัน แต่คุณโอนั้น เป็นคนที่มีความมุ่งมั่นในการเรียนเป็นอย่างมาก ทำให้ชีวิตช่วงวัยเรียนของคุณโอเอาใจใส่ต่อการเรียนเพียงอย่างเดียว เมื่อคุณโอจบการศึกษาแล้วจึงเริ่มมีความสัมพันธ์กับเพศชายด้วยกัน แต่ความสัมพันธ์เป็นไปในลักษณะของความเป็นเพื่อนที่คุยกันเข้าใจ และช่วยเหลือซึ่งกันและกัน มากกว่า ตลอดชีวิตของคุณโอจนถึงปัจจุบันคุณโอมีความสัมพันธ์ที่ลึกซึ้งเพียงครั้งเดียวเท่านั้น เมื่อคุณโอได้แยกทางกับเพื่อนชายคนนั้นแล้วคุณโอก็ไม่ได้คบชายคนอื่นอีกเลย ยังคงทุ่มเทเวลาทั้งหมดให้กับการทำงานแต่ก็ยังคงความเป็นชายรักชายอยู่เช่นเดิม คุณโอรู้สึกว่าสิ่งที่ตัวเองยอมรับว่าตนเองเป็นชายรักชายนั้น ชีวิตของคุณโอได้เปลี่ยนไป เหมือนกับได้เปลี่ยนไปอยู่อีกโลกหนึ่งที่มีอิสระมากขึ้น

“...ถ้าเป็นเรื่องของความรู้สึกแบบนั้นจริงๆ ถ้าเป็นแบบเพื่อนผู้ชายกับเพื่อนผู้ชาย หมายถึงว่าด้วยความคลุกคลีแบบนี้ ก็คือตั้งแต่เรียนประถม ก็จะเริ่ม..เริ่ม..คล้ายๆ ว่า... เออ...ไม่ใช่ชอบนะแต่คล้ายเป็นความหวงนะและก็ความรู้สึกเป็นเหมือน... เขาเป็นเพื่อน เราเริ่มแบบรู้สึกว่า เออคนนี้คือเพื่อนเรา แล้วก็เออเพื่อนคนนี้เขาไปมีคนอื่นอีกคนนะ เราก็เริ่มรู้สึกและว่ามันเป็นของที่เรารัก แต่มันไม่ใช่ความรักในเชิง ของความรู้สึกทางเพศนะ อันนั้นจะเรียกอะไรก็ไม่รู้แหละแต่...แล้วก็ช่วงที่มาเรียนมัธยม มันเป็นสังคมผู้ชายล้วน.. มันจะมีคล้ายๆ ว่าจะป็นนะหมายถึงว่าความรู้สึก มันป็นอะไรที่อาจจะแบบชอบมองคนๆ นี้ ครับ คล้ายๆ ว่าจะป็นชอบในนิสัยใจคอ ชอบในรูปร่างหน้าตาแบบนี้...”

คุณต้น นั้น แม้ในช่วงที่ยังเป็นเด็กจะชอบเล่นอยู่กับผู้หญิง แต่เขากลัวรู้สึกมีความสุขที่ได้อยู่ใกล้ๆ กับผู้ชายมากกว่า เพราะรู้สึกว่าเพื่อนผู้ชายมีความแข็งแรง สามารถปกป้องคุณต้นได้ ซึ่งในช่วงแรกคุณต้นรู้สึกแปลกๆ ต่อความรู้สึกของตัวเอง แต่เขาก็ไม่ได้คิดอะไรมาก เพราะรู้สึกชอบผู้ชายมาตั้งแต่เด็ก และคนทั่วไปก็สามารถสังเกตได้ คุณต้นจึงไม่มีปัญหาเรื่องการปรับตัว คุณต้นยอมรับความเป็นชายรักชายของตนเองมาตั้งแต่เด็ก แม้จะเริ่มมีความสัมพันธ์ทางเพศกับผู้ชายในช่วงที่อยู่ในวัยทำงานแล้วก็ตาม แต่ความเป็นชายรักชายของคุณต้นนั้น คุณต้นได้เลียนแบบบาทของหญิง เมื่อใช้ชีวิตอยู่กับคนรักจึงทำหน้าที่คอยดูแล เอาใจใส่ คล้ายกับเป็นแม่บ้านหรือภรรยา จนกระทั่งคนรักของคุณต้นประสบอุบัติเหตุเสียชีวิต

“...จำได้ว่าจะมีเพื่อนคนหนึ่งชื่อสมชาย เขาแบบ เขาน่ารักก็จะแบบ..ตีๆ จะต้องไปผ่านบ้านคนนี่ทุกวันเลย บางทีโรงเรียนเข้าเที่ยงอย่างนี้ สีโหมงก็จะไปถึงบ้านเขา และก็จะไปนั่งมีความรู้สึกที่ว่า เออชอบเขาอะ ดีมาก แต่ไม่รู้สึกว่าตัวเองเป็นแบบนี้นะแต่ว่ามีความรู้สึกจะทำไม... รู้สึกเหมือนติดเพื่อนอะไรแบบนี้จะต้องอยู่กับเจ้าสมชายนี่ตลอด เออก็รู้สึกชอบคนนี่ สมชายนี่ใครมาเล่นรังแกนี่เขาจะช่วย..ช่วยตลอดเลยในความรู้สึกนี่ เออเขาดีนะ เออเขาแข็งแรง..ใช่..เขามีความรู้สึก..เขาดี..เขาก็ไม่เชิงใครแก้งเขา เขาก็จะแก้งด้วย แบบแก้งคนที่มาแก้งเราอะไรแบบนี้ลักษณะก็จะชอบอะไรแบบนี้... เราอยู่แล้วที่เราเป็นแบบนี้ พอโตมาทำงาน ก็มีผู้ชายที่เขาชอบแบบเราก็เข้ามาคุย มาแซว แล้วก็ไปอยู่ด้วยกัน เราก็อ่านหนังสือให้เขา คล้ายๆ กับเป็นแม่บ้านให้เขาอยู่กับเขาตลอด จนวันหนึ่งเขาก็เสียชีวิตจากเราไป ถึงจะเสียใจมากแต่เราเป็นคนที่ยังอยู่ ก็ต้องทำใจ ทุกวันนี้ก็อยู่แบบนี้มาตลอด...”

คุณเจ้ เป็นชายรักชายอีกคนหนึ่งที่ชอบอยู่ในกลุ่มผู้ชาย และมีความสุขที่ได้มองผู้ชาย ถึงแม้ว่าคุณเจ้รู้สึกแปลกใจตนเองอยู่บ้างแต่ก็ไม่ได้คิดอะไรมาก ในช่วงที่คุณเจ้ต้องไปเกณฑ์ทหารนั้น คุณเจ้ก็ได้อยู่กับเพื่อนคนหนึ่งซึ่งเป็นชายรักชาย ในตอนแรกก็เป็นเพื่อนกันธรรมดา แต่เมื่อได้รู้จักและพูดคุยกันมากขึ้นจึงเกิดความรักต่อกัน และมีความสัมพันธ์ลึกซึ้งด้วยกัน และเป็นคู่รักกันมาตลอดจนพ้นการเกณฑ์ทหาร เพื่อนชายของคุณเจ้คนนั้นต้องไปแต่งงานกับผู้หญิงซึ่งคุณเจ้ไม่ทราบว่าเขายังเป็นชายรักชายอยู่หรือไม่ ในขณะที่คุณเจ้นั้นยังคงเป็นชายรักชายอยู่เช่นเดิม ในเรื่องการปรับตัวคุณเจ้ไม่มีปัญหาในเรื่องการปรับตัว เพราะอยู่ในค่ายทหารเป็นสังคมของผู้ชาย และในค่ายทหารก็มีชายรักชายอยู่หลายคนจึงค่อนข้างเป็นสิ่งปกติ

“...คิดว่าชอบผู้ชาย...หลังจาก ป. 6 ไปแล้ว ม. 1 อะไรอย่างนี้ เริ่มรู้สึก...เราไม่รู้... เรารู้สึกว่าเอ๊ะเราผิดปกติยังไงชอบมองแต่ผู้ชาย..รู้สึกว่า ตอนแรกๆ มองอย่างนี้ก่อน ทำไมเรารูปร่างไม่เหมือนเขาตอนแรกจะคิดอย่างนี้ก่อน ทำไมไม่ๆ ไม่ดี..คือเราจะเป็น คนที่ตัวเล็กเมื่อก่อนตัวเล็กผอมมาก เป็นคนที่ผอมตัวก็ดำ ทำไมเราไม่ขาวอะไรอย่างนี้ เราก็มองแต่รูปร่างดีๆ หน้าตาดีๆ ไว้ แต่ไม่ได้คิดอะไร อยากเป็นเหมือนเขาอยากอยู่ใกล้ เขาอะไรอย่างนี้ เออ..ถ้าเกิดมีเพื่อนแบบหน้าตาดีๆ ก็คงจะดีนะอะไรอย่างนี้ ...ตอนนั้น คิดอย่างนั้น แต่ก็ยังไม่คิดอะไร...ก็คือก็มองแต่ผู้ชายมาตลอด แต่ที่มองผู้ชายมากๆ มันทำให้เราติดพฤติกรรมตรงนี้หรือเปล่าเราไม่แน่ใจ... คือเราอยากอยู่กับกลุ่มผู้ชาย แต่จริงๆ เราอยู่กับกลุ่มผู้หญิงมากกว่า คือเราอยากเป็นเหมือนผู้ชายแต่ตัวเราเล็กตัวเรา ผอมอะไรอย่างนี้ เขาก็เลยไม่ค่อยเอาเข้ากลุ่มเท่าไรอะไรอย่างนี้...ตอนที่ไปทหาร คนนั้นที่เป็นเพื่อนกันเป็นฝ่ายเริ่มก่อน พอผมเลยตามเลยก็กลายเป็นคู่กัน ในค่ายก็รู้ กัน เพราะสังคมทหารก็มีแบบนี้บ้างอยู่แล้ว ก็ไม่ได้ซีเรียสอะไร เพราะเราก็มีความสุขดี จนพ้นเกณฑ์แล้วเขาต้องไปแต่งงาน ผมก็ยังเป็นแบบนี้เหมือนเดิมอยู่...”

คุณปิงชอบเพศเดียวกันที่แข็งแกร่งกว่ามาตั้งแต่เด็ก ในช่วงนั้นเขาไม่เข้าใจตนเอง และไม่ทราบว่าเมื่อโตขึ้นมาจะเป็นชายที่รักเพศเดียวกัน คุณปิงนั้นค่อยๆ ปรับตัวเข้าสู่การเป็นชาย รักชายทีละน้อย จากการที่เติบโตมาในหมู่เด็กผู้หญิงของเขานั้นเอง คุณปิงเริ่มมีเพื่อนชาย ตอนที่เขาไปเกณฑ์ทหาร ในช่วงที่เป็นทหารนั้นคุณปิงได้รู้จักกับชายคนหนึ่ง ซึ่งคุณปิงเมื่อมอง สบตาก็รู้ว่าคนนี้เป็นชายรักชายจึงได้พูดคุยกัน และใกล้ชิดสนิทสนมกัน มีความสัมพันธ์กันเรื่อยมา จนกระทั่งพ้นกำหนดเกณฑ์ทหารที่ต่างฝ่ายต่างแยกย้ายกันไป และไม่ได้ติดต่อกันตั้งแต่นั้น เป็นต้นมา หลังจากนั้นคุณปิงก็ยังคงดำรงความเป็นชายรักชายตลอดมา ปัจจุบันคุณปิงมีคู่รัก ที่เป็นทั้งเพศชายและเพศหญิง ซึ่งสาเหตุที่คบกับผู้หญิงเป็นเพราะว่าคุณปิงไม่กล้าเปิดเผยว่าตนเองเป็นชายรักชายกับผู้หญิงที่รู้จักกันและได้แนะนำให้คุณปิงมาชอบกับฝ่ายหญิง เนื่องจากเห็นว่า คุณปิงเป็นผู้ชายที่เรียบร้อยและขยันทำงาน แต่ตัวคุณปิงเองนั้นรู้สึกเป็นตัวของตัวเอง เมื่ออยู่กับผู้ชาย

“...ความรู้สึกว่า..ปิง...ปิงอย่างเดียวกันผู้ชายด้วยกันนี่ ตอนนั้นคือแบบพอผู้ชาย มารังแกไ่มั้ย ก็จะมีพี่อยู่คนหนึ่ง....แล้วเขาแก่กว่าปีหนึ่ง เขาจะตัวโตกว่า คนนี้เขาก็จะดี เนอะ เวลาเพื่อนรังแกนี่ คนนี้ก็จะมาช่วยดูแล เราตัวเล็กเราโดนเพื่อนรังแกแล้วก็เรา แบบ...ไม่ค่อยชอบอะไรแบบนี้ ที่นี้พอมีที่คนนี้เข้ามาดูแลเรารู้สึกว่า เราอบอุ่นอะไร

แบบนี้ ความรู้สึกมันเข้ามาตั้งแต่ตอนนั้น เขาตัวโตใช้มัยยะเขาแบบ... ..เวลา..มีเพื่อนๆ มาทำอะไรแบบนี้เขาก็จะมาช่วยเหลือมา...อะไรแบบนี้ก็คือหนีไป..มันยังไงล่ะ คือก็มาช่วย..ลักษณะที่เขามาดูแลนะ มาเทคแคร์ มาอะไรแบบนี้ ตอนนั้นประมาณ ป. 1 นะ จำได้นะ ป. 1 ตั้งแต่เด็กมาก แต่ความรู้สึกตอนนั้นคือแค่ความรู้สึกว่าชอบ แต่ไม่รู้ คือ... ความรู้สึกตอนนั้นว่า 'ไม่รู้'ว่าโตขึ้นเราจะเป็นอย่างไร..พอตอนไปเป็นทหาร .ผมบอกได้เลยว่าตอนที่ผมไปเกณฑ์ทหาร ผมลุ่มมาตลอดให้เขาจับได้อยู่ค่ายเดียวกัน พอมาอยู่แล้วก็เริ่มคุยกัน มองกันก็รู้ ก็คบกันช่วยกัน มีอะไรกันมาตลอด จนครบเกณฑ์ต่างคนต่างแยกย้ายไปไม่ได้เจอกันเลย ผมก็เข้ากรุงเทพฯมาทำงาน แต่ก็ยังชอบผู้ชายอยู่เหมือนเดิม ส่วนแฟนผู้หญิงที่คบกันเพราะไม่กล้าขัดผู้ใหญ่ซะ กลัวจะเสียคน..."

ชายรักชายจะเริ่มรู้สึกตัวว่าอยากใกล้ชิดกับผู้ชาย ในช่วงที่เริ่มเรียนชั้นประถมศึกษา ศึกษาจากการเล่นกับเพื่อนๆ ด้วยกัน ชายรักชายหลายคนในตอนเด็กๆ มีรูปร่างเล็กและมักจะถูกรังแก ถ้ามีเพื่อนผู้ชายที่แข็งแรงมากปกป้องเขาก็จะเกิดความประทับใจและชื่นชมผู้ชายตลอดมา ในช่วงการปรับตัวเพื่อเข้าสู่ความเป็นชายรักชายนั้น ถ้าหากว่าในสังคมที่มีชายรักชายอยู่มาก ชายรักชายก็จะมีปัญหาในการปรับตัวและเปิดเผยตัวตน แต่โดยทั่วไปแล้วชายรักชายจะเริ่มพัฒนาเข้าสู่ความเป็นชายรักชายในช่วงวัยรุ่น และหลังจากที่มีประสบการณ์ทางเพศกับชายด้วยกันแล้ว เมื่อนั้นเขาจึงยอมรับและใช้ชีวิตในฐานะที่เป็นชายรักชาย

3. การหาความรู้และแหล่งความรู้ของชายรักชาย

เมื่อชายรักชายรู้สึกสงสัยถึงความแตกต่างของรสนิยมทางเพศของตน ที่แตกต่างจากชายทั่วไปแล้ว เขาจะพยายามแสวงหาความรู้ที่เกี่ยวกับชายรักชายเพื่อจะได้ทำความเข้าใจในรสนิยมทางเพศ และทราบถึงวิธีการใช้ชีวิตของชายรักชาย โดยส่วนใหญ่ชายรักชายจะเรียนรู้จากเพื่อนๆ ที่เป็นชายรักเพศเดียวกันในลักษณะของการพูดคุยแลกเปลี่ยนประสบการณ์แก่กัน นอกจากการเรียนรู้จากเพื่อนๆ แล้วชายรักชายยังหาความรู้จากสื่อสิ่งพิมพ์ต่างๆ ที่กล่าวถึงชายรักชายหรือคนรักเพศเดียวกัน ซึ่งในจำนวนนี้ก็มียุติสารที่จัดทำขึ้นสำหรับชายรักชายโดยเฉพาะด้วย และจากสื่อภาพยนตร์โทรทัศน์ ที่มักจะเป็นสื่อลามกอนาจารที่ใช้กันภายในที่โรหฐานมากกว่า นอกจากนี้แล้วยังมีชายรักชายบางคนนิยมแสวงหาความรู้ด้วยประสบการณ์ของตนเอง

คุณเจตน์นั้นเคยถามอาจารย์ที่สอนวิชาสุขศึกษาในเรื่องที่เกี่ยวกับชายรักชายในห้องเรียน แต่อาจารย์ได้ให้ไปพบและพูดคุยกันเป็นการส่วนตัวนอกห้องเรียน ซึ่งอาจารย์ท่านนั้นเป็นอาจารย์หญิงที่ยังไม่เคยมีประสบการณ์ทางเพศมาก่อน คำตอบที่คุณเจตน์ได้จากอาจารย์สอนสุขศึกษาจึงเป็นคำตอบเชิงทฤษฎีที่อยู่ในหนังสือ และอาจารย์ท่านนั้นก็ไม่เข้าใจว่าผู้ชายจะรักและมีความสัมพันธ์กับผู้ชายด้วยกันได้อย่างไร คุณเจตน์จึงเก็บความสงสัยนี้ไว้จนกระทั่งได้รู้จักกับเพื่อนรุ่นพี่ที่เป็นชายรักชายด้วยกันมาเล่าประสบการณ์ต่างๆ ให้คุณเจตน์ฟัง จึงได้รับความกระจ่างมากขึ้น นอกจากนี้คุณเจตน์ยังหาความรู้จากการอ่านหนังสือนิตยสารของชายรักชายบ้าง แต่คุณเจตน์ก็ยอมรับว่าความรู้ที่อยู่ในนิตยสารเหล่านี้เป็นเพียงส่วนหนึ่งเท่านั้น ยังมีความรู้ที่เกี่ยวกับชายรักชายอีกมากที่เขายังไม่ทราบ

“...พอรุ่นพี่อีกคนที่เป็นอย่างนี้เหมือนกัน เขาเข้ามาถาม นี่..ได้ข่าวว่าเมื่อคืนนี้รุ่นพี่คนนี้ไปนอนห้องเธอหรือ ก็บอกว่าใช่ ก็ถามว่ามีอะไรหรือเปล่า...ทำไมหรือ ทำอะไรคือยังไง ก็ถามพี่เขาไป พี่นี่พอถามพี่เขาปุ๊บ ก็ได้คำตอบที่เป็นอรรถรส มีข้อมูลเพียบเลย ก็คือก็จะเล่าให้ฟังทุก...(ลากเสียงยาว)กระเบียดนิ้วว่า อ้อ..ผู้ชายเขาจะเป็นอย่างนี้แหละ เขาจะอย่างนั้น เรียกว่าอย่างนี้ ต้องทำอย่างนี้ ติวเข้มไปเลย คือทุกอย่างแบบว่าทะเลาะไปรุ่งโรจน์หมดแล้วในเชิงทฤษฎี แบบว่า..เพียบ...พรีบเลย...ช่วงหนึ่งก็เคยนะ เคยหาอ่านตามหนังสือบ้างว่าเหตุมันเป็นมาเพราะอะไร หนังสือพวกอะไรนะ... ที่เป็นเกี่ยวกับว่า..ผู้ชายนะยะบ้าง ที่วางตามแผงหนังสือทั่วไป ที่อยู่ตามหนังสือ ดอกไม้พลาสติกบ้าง หรือไม่ก็ทำไม่ถึงเป็นทอม เป็นดี มันจะมีอะไรพวกนี้เยอะ”

คุณโอคิดว่าการที่เป็นชายรักชายรักชายนั้นเป็นเรื่องส่วนตัว จึงไม่กล้าถามเรื่องนี้กับใคร ซึ่งคุณโอหาความรู้ในเรื่องของชายรักชายจากการที่อ่านหนังสือในห้องสมุดเมื่อครั้งที่กำลังเรียนอยู่ในระดับอุดมศึกษา หนังสือที่คุณโอใช้อ่านเพื่อหาความรู้นั้นเป็นหนังสือทางวิชาการของต่างประเทศที่มีคำอธิบายและมีภาพวาดประกอบอยู่ จากภาพวาดประกอบที่แสดงสรีระของเพศชายทำให้คุณโอชอบสรีระของผู้ชายมากขึ้น จึงทำให้คุณโอเริ่มอ่านหนังสือเพาะกายและค่อยๆ ซื้อหนังสือชายรักชายมาอ่านโดยไม่รู้ตัว

“...เราคิดว่าเราเลือกหยิบในสิ่งที่เราสนใจ เราอยากรู้ เหมือนกับว่าเข้าร้านหนังสือเราจำได้ครั้งหนึ่งที่เราเรียน ในมหาวิทยาลัยแล้วนี่แหละ และในห้องสมุดมันจะมีชั้นหนังสือภาษาอังกฤษช่วงนั้นเราอ่านหนังสือภาษาอังกฤษแบบยากๆ มาก มันก็อ่าน

ไม่รู้เรื่องหมดหรือคะ และมันเป็นเรื่องเกี่ยวกับ Sexual Intercourse หรืออะไรนี่..เราก็อ่านๆ ด้วยความสนใจมันก็คือแบบ มันก็ศึกษาของฝรั่งที่.. สอนเรื่องการปลุกเร้า... การมีเพศสัมพันธ์ แต่เป็นภาพวาดนะอะไรแบบนี้ หลังจากนั้นก็เริ่มเห็นหนังสือตามแผง และ...พวกภาพถ่ายต่างๆ และก็ไปดูหนังสือเพาะกาย เพาะกล้ามเนื้อ เริ่ม...ไม่รู้ภาพของชายรักชาย หรือคนที่ร่วมเพศกันทางประตูลงนี้มันเกิดขึ้นตั้งแต่เมื่อไหร่...”

คุณต้นหาความรู้ในเรื่องของชายรักชาย จากหนังสือนิตยสารสำหรับชายรักชาย โดยเฉพาะ ซึ่งในนั้นจะมีคอลัมน์ที่หลากหลาย รวมไปถึงการเล่าประสบการณ์ต่างๆ ของชายรักชายซึ่งส่วนใหญ่แล้วนิตยสารเหล่านี้จะเน้นไปที่เรื่องราวทางเพศของชายรักชายเป็นหลัก

“...มันจะมีหนังสือๆ เกี่ยวกับกลุ่มเกย์ สมัยก่อน มันจะมีหนังสือชื่อมิถุนา มันจะมีหลายเรื่องมากเลย แล้วมันก็จะมีการ์ตูนของคนที่เป็น จะเป็นเรื่องเล่า ...ตามคอลัมน์ก็มีจะมีบ้าง และมันก็ดูแบบมันจะมีหนังสือตามพวกหนังสืออะไรอย่างนี้ วิธีดูยังไงว่าเพื่อนเราเป็นเกย์มั๊ย...อะไรอย่างนี้ หรือว่าวันนี้คุณมีเพื่อนแบบไหน เป็นเกย์แบบไหนมันก็เคยมีพวกนี้ พวกในหนังสือพวกนี้ มันก็จะแยกเป็นแบบคิง คิวีน อะไรอย่างนี้ จะแยกมา อะไรอย่างนี้ รู้สึกว่าประมาณสี่ห้าอย่าง และมันก็จะจับคู่กัน อะไรอย่างนี้...”

คุณเจเป็นคนที่มีความเชื่อมั่นในตนเองมาก และชอบแสวงหาความรู้ต่างๆ จากประสบการณ์จริงของตนเองและจากการสังเกตคนรอบข้าง เขาใช้วิธีการสังเกตจากคนอื่นๆ ที่เป็นชายรักเพศเดียวกันว่ามีวิธีการใช้ชีวิตอย่างไร และเรียนรู้จากประสบการณ์ของตนเองโดยตรง โดยที่คุณเจจะไม่ชอบถามใครในเรื่องแบบนี้

“...ก็สังเกตจากคนอื่นๆ มากกว่า ผมจะเรียนรู้ด้วยประสบการณ์ตัวเองมากกว่า คือจะเอาตัวเข้าไปอยู่ตรงนั้นเลย จะไม่ถาม ไม่อะไรกับใครทั้งสิ้น...”

คุณปิงได้หาความรู้เรื่องชายรักชายจากเพื่อนรุ่นพี่ชายรักชาย ที่ตอนหลังมาแปลงเพศกลายเป็นผู้หญิง ในตอนนั้นคุณปิงกำลังย่างเข้าสู่วัยรุ่นพอดี โดยที่รุ่นพี่คนนี้สังเกตว่าคุณปิงอาจจะกลายเป็นชายรักชาย จึงเข้ามาพูดคุยและให้คำแนะนำกับคุณปิงในการดำเนินชีวิตของชายรักชาย ซึ่งคุณปิงคิดว่าเป็นจุดเริ่มต้นที่ดีที่ทำให้เขารู้จักและเข้าใจตัวเองมากขึ้น นอกจากนี้การพูดคุยแลกเปลี่ยนความคิดและประสบการณ์จากเพื่อนรุ่นพี่แล้ว คุณปิงได้เรียนรู้วิธีการมีเพศสัมพันธ์ของชายรักชาย จากการดูสื่อวีดิทัศน์ที่แสดงภาพการมีเพศสัมพันธ์ของหญิงกับชายและชายกับชาย ซึ่งคุณปิงคิดว่าถึงแม้มันอาจจะไม่เหมาะสมนัก แต่ก็สามารถทำให้เขาเกิดการเรียนรู้ได้

“...จะมีรุ่นพี่อยู่คนหนึ่งตอนนั้นเขาแปลงแล้วนะครับ กับ...เขาเป็นช่างเสริมสวยอยู่นะครับที่เปิดร้านเสริมสวย...ก็เห็นหน้ากันอยู่ทุกวัน จะมองกันรู้ครับ คือผมลักษณะ...ตัวผมลักษณะยังเป็นผู้ชายอยู่ แต่คนที่เป็นอย่าง...อย่างเดียวกันจะมองกันรู้ มองว่าคนนี้แต่งตัวอย่างนี้ กิริยาท่าทาง...การเดินทางเป็นอย่างนี้ การรับประทานอาหารต่างๆ ก็สามารถที่จะสังเกตได้ว่าเป็นอย่างนี้ คือเขาจะรู้ว่าผมเป็นอย่างนี้ ก็เลย ได้คุยกันว่าเป็นยังไง ผมก็เลยได้เข้าไปสัมผัสชีวิตเขา การเข้าไปหาความรู้...หาความรู้มันไม่เชิงว่า ไปพูดโดยตรงว่าเราจะ...ขอข้อมูลของเขาโดยตรง...คือไปนั่งคุยกัน..แลกเปลี่ยนกัน เป็นแบบนั้นเป็นแบบนี้ แล้วก็จะได้ความรู้มาเองว่าเป็นอย่างนี้ แล้วเป็นอย่างนี้จะใช้ชีวิตยังไงจะมีชีวิตไปทางไหนจะ...จะไปเป็นแบบพี่เขามั้ย คือแบบพี่เขาแปลงไปแล้วส่วนตัวผมนี่คิดจะแปลงมั้ยอะไรแบบนี้ ถ้าไม่แปลงแล้วอาจจะมีชีวิตคู่อย่างไรจะเป็นอย่างนี้มากกว่า คุยกันไปคุยกันมา ...คือไม่ได้คุยกับแบบวิชาการล้นๆ มีคุยกันไร้สาระบ้างทั่วๆ ไป ใช้ชีวิตทั่วๆ ไป ...”

ชายรักชายเมื่อถึงช่วงเวลาที่เกิดความสงสัยและไม่แน่ใจในตนเองนั้น ก็ได้พยายามแสวงหาความรู้ที่เกี่ยวข้องกับชายรักชายจากแหล่งต่างๆ หลายคนนิยมสอบถามพูดคุยแลกเปลี่ยนประสบการณ์จากเพื่อนๆ ที่เป็นชายรักชายด้วยกัน ในขณะที่บางคนได้ความรู้จากการอ่านหนังสือนิตยสารสำหรับชายรักชาย ซึ่งภายในจะมีเนื้อหาทั้งที่เป็นสาระความรู้และความบันเทิง แต่ส่วนใหญ่จะเน้นไปที่ความบันเทิงทางเพศเป็นหลัก ชายรักชายบางคนจะหาความรู้ที่เกี่ยวกับการมีเพศสัมพันธ์ของชายรักชายจากสื่อวีดิทัศน์สำหรับผู้ใหญ่

4. คำนิยามและการรับรู้ตัวตนของชายรักชาย

การนิยามหรือการให้ความหมายของชายรักชายหรือเกย์นั้นได้มีการเปลี่ยนแปลงเรื่อยมาจากอดีตสู่ปัจจุบัน ในสมัยก่อนจะใช้คำว่ากะเทยสำหรับเรียกคนที่มีลักษณะตรงข้ามกับเพศทางร่างกายของตน คนที่รักเพศเดียวกัน ตลอดจนคนที่แสดงรูปลักษณ์ภายนอกตรงกันข้ามกับเพศที่แท้จริงของตน โดยจะไม่มี การแบ่งแยกประเภทหรือมีคำเรียกโดยเฉพาะที่แตกต่างออกไป ต่อมาเมื่อเกย์เป็นที่รู้จักมากขึ้น และโลกของเกย์ได้เปิดกว้างมากขึ้น มีผู้เปิดเผยตัวว่าเป็นเกย์มากขึ้น จึงทำให้มีการแบ่งแยกประเภทย่อยๆ ลงไปอีกว่ามีรสนิยมทางเพศอย่างไร ซึ่งคำเรียกต่างๆ ก็จะมาจากรสนิยมทางเพศของคนนั้นนั่นเอง

คำว่า “กะเทย” มีความหมายค่อนข้างรุนแรงสำหรับชายรักชายบางคน เนื่องจากเป็นคำที่มีความหมายทางลบและได้รับการรังเกียจจากสังคม การที่ชายรักชายแต่ละคนมีรสนิยมทางเพศที่ต่างกันไป ทำให้ภายในกลุ่มชายรักชายมีการแบ่งประเภทและคิดค้นคำเรียกเกย์แบบต่างๆ โดยส่วนใหญ่จะเป็นคำเรียกแทนลักษณะของรสนิยมทางเพศหรือบทบาทการแสดงออกทางเพศเป็นหลัก ในการแบ่งประเภทหรือการใช้คำเรียกต่างๆ เหล่านี้ไม่มีกฎเกณฑ์ที่แน่นอน ขึ้นอยู่กับความพอใจและการรับรู้ของแต่ละคนว่าจะชอบใช้คำเรียกอย่างไร และคำเรียกต่างๆ เหล่านี้สามารถเปลี่ยนแปลงได้เมื่อเวลาผ่านไป

คุณเจตน์ “...เมื่อก่อน จริงๆ คำว่าเกย์คือฝ่ายรุกอย่างเดียว อย่างพี่นะเขาจะเรียกมาเลย กะเทย สาว ตูด คือเป็นฝ่ายรับ ต่างกันที่ภาระหน้าที่ ลักษณะภายนอกนี้มันบอกไม่ได้ ต้องดูว่าเขาชอบแบบไหน แต่เมื่อก่อนคำว่าเกย์คือพวกรุกนะ ตอนนี้จะเริ่มนิยมว่าทำได้สองอย่างแล้วในคนเดียวกัน ทั้งรุกทั้งรับ ต่อไปอย่างนี้ทั้งรุกและรับนี่จะมีไปอีกยาวไม่มีที่สิ้นสุดหรอก มันเป็นเรื่องวิวัฒนาการของคนในสังคม พี่ว่ามันอยู่กับสังคม...”

คุณต้น เป็นคนที่ผ่านการใช้ชีวิตชายรักชายมานาน ได้พูดถึงคำว่า “กะเทย” ที่คนทั่วไปมักใช้กันสับสนว่า “...สมัยก่อนจะเป็นแค่กะเทย....เออคำว่ากะเทยมันจะแยกไม่ออกใช้มั๊ยอะ เพราะเดี๋ยวมันใช้ศัพท์ปนกัน กะเทยในที่นี้ของต้นถ้าในปัจจุบันนี้ มันหมายถึงคนที่สองเพศในเพศเดียวกัน แต่สมัยก่อนมันจะเป็นแบบอีกนี่แต่ผู้หญิง...มึงเป็นตุ๊ด เอ๊ย..มันไม่ได้เป็นตุ๊ด มึงเป็นกะเทย...”

คุณเจ “...กะเทยเป็นลักษณะค่อนข้าง....เหมือนดูถูกประมาณว่าเหยียดหยาม คำว่ากะเทยนี้เหมือนเสียชาติเกิดประมาณนั้นเลย เหมือนคำเดียวกันเลยที่ว่าเสียชาติเกิด...” และคุณเจยังเน้นย้ำว่าคำว่าเกย์มีความหมายรุนแรงน้อยกว่าคำว่ากะเทย “...เป็นเกย์นะมีความรู้สึกว่าเป็นมากกว่า ก็คือยังเป็นผู้ชายอยู่แต่ลักษณะว่าชอบผู้ชายด้วยกันเท่านั้นเอง เขาก็ยังคบได้ แต่เป็นกะเทยเหมือนโดนรังเกียจโดยไม่อยากคบอะไรอย่างนี้ สาวประเภทสองเองก็ไม่อยากเป็นกะเทยใช้มั๊ยครับ...”

คุณปิง “...ตรงนี้จะรู้กันเองว่า....ตรงนี้จะเรียกว่ารุก รับใช้มั๊ยครับ คือเกย์นี้... ย้อนไปอีกซักชนิดหนึ่งมันจะมีแยกไปหลายอย่าง เกย์คิง เกย์ควีน แล้วก็ Bi ไบก็คืออาจจะได้ทั้งคู่หญิงผู้ชาย ได้ทั้งคู่ทั้งรับ เออคิงก็คือรุกอย่างเดียวจะไม่รับ แล้วก็จะเก๊กมาก บางคนดูไม่ออกนี่คือคิง ส่วนควีนนี่ก็คือจะรับอย่างเดียว...แล้วก็..แล้วก็..จะออกอาการเยอะมากอย่างเช่นว่าแต่งเนื้อแต่งตัวแต่งหน้าอะไรแบบนี้ อาจจะเป็นผู้หญิงอาจจะแปลงไปเลยอะไรแบบนี้ ...”

ในส่วนของการรับรู้ตนเองของชายรักชายนั้น ชายรักชายแต่ละคนจะยังไม่แน่ใจว่าตนเองเป็นเกย์ในแบบใด จนกระทั่งได้ทดลองใช้ชีวิตแบบเกย์ไปสักระยะจึงเริ่มเรียนรู้ลักษณะและรสนิยมทางเพศที่แตกต่างกันในเกย์แต่ละแบบ ซึ่งการที่จะระบุว่าชายรักชายคนใดมีลักษณะเป็นแบบใดเป็นไปได้ค่อนข้างยาก เนื่องจากรสนิยมทางเพศของชายรักชายนั้นมีลักษณะที่เลื่อนไหลไปมา สามารถเปลี่ยนแปลงได้ตลอดเวลา การเปลี่ยนแปลงรสนิยมทางเพศของชายรักชายแต่ละคนนั้นขึ้นอยู่กับกาลเวลา สมัยนิยม และความชอบของคู่ของตนเอง ในการเปลี่ยนแปลงรสนิยมทางเพศของชายรักชายนั้น เป็นวิถีทางที่ชายรักชายแต่ละคนสมัครใจและเลือกที่จะเป็น ซึ่งในชายบางคนอาจจะประดิษฐ์คำขึ้นมาใหม่สำหรับไว้เรียกความเป็นตัวตนของตนเอง ที่แตกต่างจากคำที่มีอยู่แล้วในสังคม

คุณเจตน หลีกเลี้ยงที่จะพูดถึงรสนิยมทางเพศของตัวเอง แม้จะเปิดเผยต่อสังคมและผู้วิจัยก็ตาม บุคลิกภาพของคุณเจตนเมื่อมองภายนอกแล้วเป็นผู้ชายที่ค่อนข้างเรียบร้อย ต่อเมื่อได้เข้าไปคุยทำความสนิทสนมแล้วจึงพบว่าคุณเจตนมีกิริยาท่าทางที่คล้ายผู้หญิง แต่คุณเจตนเป็นคนที่ค่อนข้างระมัดระวังในการวางตัวและการพูดคุยนานมาก จึงเปิดเผยแต่เพียงว่าตนเองเป็นชายรักชายที่เรียกตัวเองว่าเป็น “ดอกไม้พลาสติก” เพราะไม่ชอบคำอื่นๆ ที่คนในสังคมเรียกชายรักชายและคิดว่าคำนี้เป็นคำที่เหมาะสมกับบุคลิกของตนเองมากที่สุด โดยคุณเจตนคิดว่าเขาเป็นผู้หญิงที่มาอยู่ในร่างผู้ชายว่า

“...ไม่รู้จะใช้คำว่าอะไรดี ที่เขาดั้งมาไม่ชอบสักคำ ถ้าพี่คิดนะ..พี่ว่าดอกไม้พลาสติกนี่เหมาะสมมากที่สุดแล้ว เพราะว่าคือเหมือนกับเราเป็นผู้หญิงมาอยู่ในร่างผู้ชาย แต่เราไม่ใช่ผู้หญิงแท้ ...ดอกไม้พลาสติกนั่นแหละ อันนี้ก็ถือว่า...แก่แล้ว...”

คุณโอก็เป็นชายรักชายอีกคนหนึ่งที่มีลักษณะที่แปลกประหลาดที่จะเปิดเผยรสนิยมทางเพศกับผู้วิจัย คุณโอคิดว่าเขาเป็นตัวของตัวเอง เป็นมนุษย์คนหนึ่งในสังคมที่มีศักดิ์ศรีเทียบเท่ากับคนอื่น ๆ เขาจึงไม่ชอบคำว่า “เกย์” และไม่ชอบให้คนอื่นเรียกเขาว่าเกย์ เพราะไม่รู้รู้สึกว่าตัวเองจะต้องเป็นอะไรอย่างที่คุณอื่นคิดว่าเขาจะเป็น คุณโอคิดว่าตัวเองเหมือนกับคนอื่น ๆ ทั่วไป ในขณะที่สังคมมองว่าคนที่เกย์จะต้องคิดแต่เรื่องเพศอย่างเดียว แต่จริงๆ แล้วเรื่องเพศแทบจะไม่สำคัญเลย คนที่เป็นเกย์หรือชายรักชายต้องการคนที่พูดคุยกันได้ และเข้าใจกันดีต่างหาก

“...คือผม เมื่อก่อน...เคยรู้สึกว่าจะไม่ชอบคำว่าเกย์และไม่รู้รู้สึกว่าตัวเองจะต้องเป็นอะไร...ไม่รู้เป็นอย่างนี้ใครจะเรียกอะไร คิดว่าเป็นแบบนี้ครับ...แต่เราดูตัวเองเราก็คือ...ฮึบ..เราไม่ใช่ เราไม่ใช่ คือเรารู้สึกว่าคำๆ นี้มันบวมด้วยอะไรบางอย่างเข้าไป แล้วเราก็จะบอกว่า..เราไม่ใช่ คือเรากล้าๆ เปรียบคล้ายๆ กับคนที่เปิดนะ เหมือนคนอะไรก็ตามที่มันเปิดออก เรารู้ว่ามันไม่มีคำที่ถูกประดิษฐ์ขึ้นมา....เราก็คือมนุษย์ เป็นคนคนหนึ่ง มีศักดิ์ศรี มีความคิด มีวิถี มีศักยภาพในการใช้ชีวิตของตัวเองมันก็เหมือนกันนะ...”

คุณต้นเป็นชายรักชายที่รูปร่างใหญ่ เวลาที่ไปทำงานเขาจะแต่งตัวเป็นผู้ชายแต่ไว้ผมยาวแบบผู้หญิง เมื่อคุณต้นรับรู้และยอมรับว่าตนเองเป็นชายรักชายแล้ว ในช่วงแรกคุณต้นแต่งตัวเป็นผู้หญิงในบางครั้ง หรือ “แต่งสาว” และบอกกับตัวเองว่าเป็นชายรักชายที่เป็น “ควีน” ซึ่งหมายถึงชายรักชายที่มีบทบาทเป็นฝ่ายรับในการมีเพศสัมพันธ์ แต่เมื่อยุคสมัยเปลี่ยนไปสังคมของชายรักชายได้มีการเปลี่ยนแปลง มีคำเรียกต่างๆ ที่ใช้เรียกรสนิยมทางเพศในกลุ่มของชายรักชายมากขึ้น ซึ่งปัจจุบันคุณต้นนั้นคิดว่าตัวเองเป็นชายรักชายที่เป็น “ไบท์” ที่มาจากคำว่า both ในภาษาอังกฤษ มีความหมายว่าสามารถมีบทบาทเป็นได้ทั้งฝ่ายรุกและฝ่ายรับในการมีเพศสัมพันธ์ แต่ตัวคุณต้นเองจะเป็นฝ่ายถนัดรับมากกว่าจึง เรียกตัวเองว่าเป็น “ไบท์ออกควีน” ซึ่งคุณต้นได้เปิดเผยถึงรสนิยมทางเพศของตนเองที่ได้มีการเปลี่ยนแปลงตั้งแต่ออดีตถึงปัจจุบัน

“...ครั้งแรกที่ตื่นมาวางการนี้ตื่นมาเป็นหญิงจริงๆ ตื่นมาในลักษณะควีนจริงๆ ควีนในลักษณะควีนเยอะๆ แบบออกแต่งสาวเลยอะไรอย่างนี้แต่ว่าแต่งเฉพาะมึงงาน... เดี่ยวนี้ จะรู้แล้วว่าเราเป็นแบบ...จะรู้ว่าเราเป็นแบบ มีความรู้สึกว่าเออ...ถ้าเป็นในศัพท์ที่เขาจัดใหม่ เป็นคิง เป็นควีน อะไรอย่างนี้เราคงไม่ได้เป็นควีนจ๋า...เพราะควีนจ๋า มันคือกะเทยที่แต่งหญิงแล้วไม่สามารถเป็นรุกได้เลย... ..ตอนนี้ถ้ามันเป็นอย่างคอนเซ็ปต์ตัวเอง ที่จริงๆ มันน่าจะเป็น Both ออกควีนมากกว่าก็ Both ก็คือ.. คำว่าBoth เป็นได้ทั้งรุกและรับ ไซม์ยยะ แต่ถนัดรับมากกว่า...”

คุณเจเป็นชายรักชายที่แสดงลักษณะภายนอกเป็นผู้ชาย แต่คุณเจก็ได้เปิดเผยกับผู้วิจัยสั้นๆ ว่าตัวเขาเป็นชายรักชายที่เรียกว่า “ไบท์”

“...ผมเหรอะ...ผมเป็นไบท์ครับ...”

คุณปิงเป็นชายรักชายที่แสดงลักษณะภายนอกเป็นผู้ชาย แต่เมื่อเข้าไปคุยสนทนาสนมแล้วก็จะสังเกตเห็นบุคลิกภาพของผู้หญิงที่มีอยู่ในตัวของเขาได้ไม่ยาก คุณปิงเปิดเผยรสนิยมทางเพศของเขากับผู้วิจัยว่า ตนเองเป็น “ไบ” ซึ่งเป็นคำที่ย่อมาจากคำในภาษาอังกฤษว่า bisexual คือคนที่มีความสัมพันธ์ทางเพศกับผู้หญิงและผู้ชายได้ทั้งสองเพศ แต่โดยความจริงแล้วคุณปิงจะรู้สึกมีความสุขที่มีความสัมพันธ์กับผู้ชายมากกว่า เขารับรู้ตนเองเป็นชายรักชายมากกว่าที่จะเป็นคนที่รักได้ทั้งสองเพศ

“...อย่างผมนี่เป็น Bi ครับ คือได้ทั้งกับผู้หญิงผู้ชาย ได้กับผู้ชายคือถ้าผู้ชายเดียวกันก็คือได้ทั้งรุกและรับ แต่ถ้ากับผู้หญิงผมก็ได้คือลักษณะเป็น Bi ึงครับ.. แต่ผมเต็มที่กับผู้ชายมากกว่า เพราะเราชอบแบบนี้เราสามารถปล่อยไปได้เต็มที่มากกว่า ในขณะที่ผู้หญิงเหมือนกับว่าเป็นการเสแสร้ง เป็นการแสดงออกไปเราทำยังไงก็ได้เพื่อจะให้จบๆ ตรงนั้นไป...ส่วนกับผู้ชาย...ก็...แล้วแต่...แล้วแต่ว่าคู่ของเราเขาเป็นแบบไหน บางคู่ที่อยู่ด้วยกันนี่ที่จะเปลี่ยนกันสลับ บางคู่ก็คือคนหนึ่งรุกอย่างเดียว คนหนึ่งรับอย่างเดียวแล้วแต่ว่าพฤติกรรมคนนั้นด้วยว่าเขาเป็นแบบไหน เขาจะเป็นคิงเป็นควีนเป็นแบบไหน...”

คำเรียกต่างๆ ของชายรักชายนั้นมีการพัฒนาไปอย่างมากตั้งแต่อดีตสู่ปัจจุบัน ในสมัยก่อนจะใช้คำว่า “กะเทย” เพียงคำเดียวเท่านั้นเป็นคำที่ใช้เรียกคนรักเพศเดียวกัน ต่อมาเมื่อสังคมของชายรักชายขยายมากขึ้น รสนิยมทางเพศของชายรักชายมีการเปลี่ยนแปลงในลักษณะเลื่อนไหลไปมา จึงเกิดมีคำเรียกต่างๆ ที่ใช้เรียกรสนิยมทางเพศของชายรักชายมากขึ้น เช่น คำว่า “เกย์” จะหมายความถึงชายรักชายโดยทั่วไป “คิง” หมายถึงชายรักชายที่ทำหน้าที่เป็นฝ่ายรุกเวลา มีเพศสัมพันธ์ “ควีน” หมายถึงชายรักชายที่ทำหน้าที่รับเวลา มีเพศสัมพันธ์ และคำว่า “ไบท์” หมายถึงชายรักชายที่สามารถทำหน้าที่เป็นได้ทั้งฝ่ายรุกและฝ่ายรับแล้วแต่คู่ของตน เมื่อชายรักชายเริ่มมีวิถีชีวิตแบบชายรักชายสักระยะหนึ่ง ก็ารู้และเข้าใจตนเองว่ามีรสนิยมทางเพศเป็นแบบใด อย่างไรก็ตามการแสดงลักษณะภายนอกของชายรักชายนั้นไม่ได้แสดงถึงรสนิยมทางเพศว่าเขาเป็นชายรักชายแบบใด

5. ค่านิยมทางเพศและความสัมพันธ์ของชายรักชาย

ชายรักชายนั้นมักจะมีภาพที่ปรากฏในสังคมว่าเป็นกลุ่มคนที่ไม่มีความรักที่จริงจัง นิยมเปลี่ยนคู่อ้อย และเป็นสาเหตุสำคัญที่ทำให้เชื้อโรคที่ติดต่อทางเพศสัมพันธ์โดยเฉพาะอย่างยิ่งโรคเอดส์แพร่กระจายได้ง่ายและเร็วขึ้น ความเชื่อของสังคมที่มีต่อชายรักเพศเดียวกันนี้แม้จะมีบางส่วนที่เป็นความจริงอยู่บ้าง แต่ก็เป็นความจริงแค่ส่วนหนึ่งเท่านั้น ยังมีชายรักชายอีกมากที่นิยมการมีคู่คนเดียวและมีการป้องกันโรคติดต่อทางเพศสัมพันธ์

ชายรักชายหลายคนเมื่อได้พบและมีคู่รักแล้ว ก็จะคบและใช้ชีวิตกับคู่ของตนไปตลอด จนกระทั่งมีเหตุสุดวิสัยที่ทำให้ต้องพรากจากกัน เช่น การที่จะต้องไปแต่งงานกับผู้หญิงตามความต้องการของครอบครัว หรือที่ร้ายแรงที่สุดคือการที่ฝ่ายหนึ่งฝ่ายใดมีอันต้องเสียชีวิตไปก่อน ซึ่งการพลัดพรากจากกันในคู่ชายรักชายด้วยสาเหตุแรก ทำให้ชายรักชายหลายคนไม่คิดที่จะมีความรักอีกเพราะกลัวว่าจะต้องเป็นฝ่ายเสียใจตลอดไป

คุณเจตน์ที่ผ่านมามีคนรักและคบกันเป็นเวลาหลายปี แต่ภายหลังคนรักของคุณเจตน์กลับต้องไปแต่งงานกับผู้หญิง ทำให้คุณเจตน์รู้สึกว่าการเป็นชายรักชายจะต้องเตรียมใจไว้สำหรับการจากกันในลักษณะนี้ ซึ่งปัจจุบันนี้คุณเจตน์คิดว่าจะไม่มีความรักกับใครอีก เพราะไม่ต้องการเสียใจเหมือนกับเหตุการณ์ที่ผ่านมาในอดีต แต่คุณเจตน์ก็ยังคิดว่าอยากจะใช้ชีวิตกับผู้ชายที่มีความเข้าใจกันในระยะยาวของชีวิต

“...ตอนนี้ถ้าถามพี่ พี่ไม่คิดจะจริงจังกับใครอีกแล้ว เพราะพี่กลัว...บอกตรงๆ พี่กลัวเจ็บอีก กว่าที่จะรักใครสักคนมันไม่ถ่ายนะ จู่ๆ เขาก็ต้องไปแต่งงานนะ...มันเจ็บรั้ง... เขาก็ไม่มีความสุข เราก็ไม่มีความสุข ไม่มีใครมีความสุขทั้งนั้น แต่ก็ต้องยอมให้มันเป็นไปอย่างนี้... ถ้ามีคนเข้ามา พี่ก็คบได้ แต่พี่ไม่คิดจะรักอีก เพราะรู้ว่าเขาก็ต้องจากเราไปอีกอยู่ดี เราก็ทำใจก่อนไว้เลยว่าต้องเจอแบบนี้อีก ...เหมือนกับเราสร้างกำแพงไว้ก่อนปิดเอาไว้ก่อนเลย คนที่เข้ามาใหม่เขาก็เข้าไม่ถึงจิตใจเราหรอก เพราะเรากำหนดเขตเราไว้ก่อนแล้ว เราไม่อยากเจ็บอีก ...เพราะแบบนี้แหละมันถึงไม่ยังยืนใจ...” (สัมภาษณ์คุณเจตน์, 11 ส.ค. 2546)

คุณต้นชีวิตที่ผ่านมามีคนรักมาหลายปี โดยใช้ชีวิตร่วมกับคนรักมานานหลายปี โดยใช้ชีวิตตามแบบครอบครัวที่ประกอบไปด้วยบิดา มารดา และบุตร โดยที่คนรักของคุณต้นนั้นได้จ้างให้ผู้หญิงคนหนึ่งตั้งครรภ์ เมื่อคลอดเสร็จแล้วจึงนำเด็กคนนั้นมาเลี้ยงโดยที่คุณต้นทำหน้าที่เสมือนมารดา ส่วนแม่ที่แท้จริงของเด็กนั้นไม่ได้พบกันอีกเลย คุณต้นใช้ชีวิตในลักษณะครอบครัวแบบนี้ได้ไม่นาน คนรักของคุณต้นก็ประสบกับอุบัติเหตุเสียชีวิต พี่สาวของคนรักของคุณต้นจึงได้นำเด็กคนนั้นไปเลี้ยงเป็นบุตรเพราะมีความสัมพันธ์กันทางสายเลือด ในระยะแรกคุณต้นยังคงติดต่อกับครอบครัวของคนรักอยู่ แต่เมื่อระยะเวลาผ่านไปจึงค่อยๆ ขาดการติดต่อกับครอบครัวนั้นไปในที่สุด คุณต้นยังเสียใจกับการจากไปของคนรักจนถึงปัจจุบัน แม้ว่าคุณต้นจะเสียชีวิตด้วยอุบัติเหตุ เมื่อเวลาผ่านไปก็ได้พบกับคนใหม่ที่พอบอกกันไปสักระยะก็ต้องไปแต่งงานกับผู้หญิง และหลังจากนั้นได้พบกับคนอื่นๆ อีก แต่ก็คบกันได้ไม่นาน ทำให้คุณต้นได้เห็นสังกรรมของชีวิตชายรักชาย และใช้ชีวิตเป็นโสดโดยไม่คบใครอีกจนถึงปัจจุบัน

“...ทุกวันนี้ก็ไม่ยุ่งนะก็ผ่านๆ ...ผ่านมา ต้นก็จะมีคนหนุ่มคนนี่แต่ก็ไม่จริงจิงอะไร คือผ่านมากก็ผ่านไป คือเหมือนแบบ...มาลองคบดูมาใช้ชีวิต ถ้าชีวิตแบบนี้มันจริง ยั่งยืนมั๊ย ถ้ามันจริงยั่งยืนมันก็มีนะ ถ้าคนเรา มันจริงยั่งยืน มันก็...มันก็ มันก็มีนะมีคน ที่แบบ..แบบเขาอยู่กันแบบ ถ้าใช้ภาษาแบบ...ภาษาปกติ..ก็..ก็คือ ตัวเดียวเมียเดียวนะ แต่มันจะมีอุปสรรคก็คือ ถ้าเราไม่เจ้าชู้ ไม่เปลี่ยนคู่อ้อยๆ มันก็จะมีความตายมาพราก ช่วงที่ต้นมีแฟนคนแรกๆ เออ...ก็คือ..ก็คือ ต้นจะไม่ยุ่งกับใครเลยนะ ด้วยความสัจจริงว่า ทุกวันนี้ถ้าเขายังอยู่ ต้นก็ยังเป็นอยู่อย่างนี้ ก็คือ..จะไม่รู้จักเปิดตัวอย่างนี้ ก็คืออยู่อย่างนี้ ก็จะอยู่กับเขา จะไม่รู้จักเพื่อนจะไม่มิกลุ่ม จะเป็นแบบนี้ ...ก็เป็นแบบนี้ ก็..เลย..ก็มา ชีวิต ก็รู้จักคนหนุ่มคนนี่ ผ่านเข้ามาในชีวิตเยอะเหมือนกัน แต่ก็ไม่จริง มาครบ 2 เดือน 3 เดือนอะไรอย่างนี้ หรือบางทีก็คนที่ต้นมีด้วย คนที่อยากอยู่ด้วย ใช้ชีวิตรู้จักกันนี้ เขา.. เขามีคนอื่นอยู่ด้วยไง เหมือนเลือกๆ ไว้ ก็คือพอมีอะไรกันก็พอแล้ว ฉันทิ้งแล้ว ฉันทิ้งแล้ว แล้วฉันก็ผ่านไป ไปกับคนหนุ่มคนนี่ เหมือนผู้ชายที่เออ....เออ....เบื่อแล้วไปกับคนอื่นอย่าง มากครั้งสองครั้ง สี่ห้าครั้งนานสุดก็ไม่เกินสิบครั้ง ก็ไปแล้วเบื่อแล้ว ในความรู้สึกเจอแบบนี้ ถ้ามารักใครจริงมั๊ย....ก็ไม่รักนะ ก็แบบ...อย่ามารักเลยอย่ามาใช้ชีวิตร่วมกันเลย เพราะว่ามันไม่ไหวแล้ว มีน้องๆ ในกลุ่มมาบอกว่าเปิดตัวเถอะ หากบ่รู้จักคนใหม่ๆ รู้จัก ทำอะไรใหม่ๆ อย่าไปจม แต่ตอนนั้นก็จมเพราะชีวิต เพราะตอนนั้นคิดว่า ชีวิตนี้หาใครที่ดี แบบนี้ ใครจะมาเข้าใจอะไรแบบนี้ ชีวิตแบบนี้อะไรอย่างนี้ มันไม่มีนะ ขออย่างนี้มาอีกสักคน ในความรู้สึกเรา เราก็หามะ..แต่ไม่เจอ ที่ผ่านก็คือมาแล้วก็ผ่านไป ผ่านไป เพราะ บางทีอาจจะเพราะว่าเรารู้สึกหรือเปล่าไม่รู้...”

คุณเจเมื่อเพื่อนชายของคุณเจที่คบกันในช่วงที่เกณฑ์ทหาร ต้องไปแต่งงานกับผู้หญิงแล้ว คุณเจก็ได้พบกับผู้ชายอีกคนหนึ่งและใช้ชีวิตร่วมกันระยะหนึ่ง ผู้ชายคนนั้นก็ประสบอุบัติเหตุเสียชีวิต คุณเจรู้สึกเสียใจมากที่คนรักของเขาเสียชีวิต เขาจึงใช้ชีวิตคนเดียวอยู่หลายปี จนกระทั่งไม่นานมานี้คุณเจจึงได้พบกับผู้ชายอีกคนหนึ่งและได้คบกันเรื่อยมา

“...ตอนที่เขาเพิ่งเสียชีวิตใหม่ๆ ตอนนั้น ผมเสียใจมากเลยนะ ..ก็ทำใจ..แบบ ทรมานมาก คืออยู่กับเขาก็ทรมานพอแล้วเขาเสียไปมันเป็นความรู้สึกที่ เหมือนขาดอะไร ไปนะ ขาดเพื่อน ขาดที่ปรึกษาขาดความคิด เขาเป็นได้ทุกอย่าง เขาอายุมากกว่าผมไง เขาเป็นผู้ใหญ่มากกว่าประสบการณ์อะไรต่างๆ สิ่งสมในตัวเขามากกว่าใจ เพราะอีกอย่าง หนึ่งกับผมคล้ายๆ กัน เพราะเขามีน้องสาวคนหนึ่งผมมีน้องสาวคนหนึ่งแล้วเป็นลูกชาย

คนโต แล้วเวลาเขาใช้ชีวิตอะไรเขาเอาชีวิตเข้าไปสัมผัสเรียนรู้ ศึกษาจากคนอื่น นั้นเรา เหมือนกันตรงนี้ หลังจากตรงนั้นมากี่ นั้นเรารู้สึกว่าขาดคนนี้ไปเราก็ไม่เจอใครอีกแล้ว ... ตอนนั้นก็มาเจอคนนี้ คบกันประมาณ 4-5 เดือนละ แต่ลักษณะเพื่อนมากกว่า ห่วงใยกัน... คนนี้ก็เก่งหลายๆ อย่าง อายุมากกว่าผม เก่งหลายๆ อย่าง ภาษาอังกฤษก็เก่ง แล้วเขาจบ ทางด้านช่าง แล้วก็..ความรู้หลายๆ อย่าง เขาค่อนข้างจะดีกว่า บางทีเรารู้สึกว่า คนเป็น เกย์เขาไม่ได้ต้องการเรื่องเซ็กส์ซะส่วนใหญ่ เขาต้องการใครสักคนที่ไปกับเขาได้...ความ เข้าใจ..ตรงนี้สำคัญที่สุด ...”

ในเรื่องของการป้องกันโรคติดต่อทางเพศสัมพันธ์ ชายรักชายส่วนใหญ่นิยมป้องกันตัวเองจากโรคติดต่อที่แพร่เชื้อจากการมีเพศสัมพันธ์ โดยนิยมใช้ถุงยางอนามัย ซึ่งพวกเขา ให้เหตุผลว่าเพื่อความปลอดภัยสำหรับชีวิตตัวเอง แม้ตัวเองจะไม่มีพฤติกรรมเสี่ยงแต่ก็ไม่สามารถ ทราบได้ว่าคู่ของคนนั้นจะมีพฤติกรรมเสี่ยงหรือไม่ จึงป้องกันเชื้อโรคโดยการใส่ถุงยางอนามัย เป็นหลัก

คุณเจตน์มีการป้องกันโรคติดต่อทุกครั้งที่มีเพศสัมพันธ์ เพราะคิดว่าเป็นการกันไว้ดีกว่าแก้

“...อ้อ..พีเซฟทุกครั้ง ใช้ถุงยางอนามัยทุกครั้ง เพราะว่าการกลัวตายอะ ไม่ได้กลัวตายหรอก ก็คือป้องกันโรคนั้นแหละ คือไม่ใช่ไม่มั่นใจ คือกันไว้ดีกว่าแก้ คือเป็นคนป้องกันตลอด อีกอย่างมีความรู้สึกที่เราสะสมอะไรในตัวมาเยอะ คือในที่นี่หมายถึงเราเรียนหนังสือ เราปฏิบัติด้านดนตรีมา เรามีความรู้เยอะ ถ้าเกิดเราตายไปแล้ว มรดกนี่มันก็ตายวิชานี้ก็ตายไปกับเราด้วยนะ รู้สึกว่าเรายังสามารถทำอะไรให้กับสังคมได้อีกเยอะ...”
(สัมภาษณ์คุณเจตน์, 11 ส.ค. 2546)

คุณโอไม่ได้มีการป้องกันโรคติดต่อ โดยเขาให้เหตุผลว่าเขาไว้ใจคู่ของเขาและ การมีเพศสัมพันธ์ของเขานั้นมีเพียงแค่ครั้งเดียวเท่านั้น ซึ่งหลังจากที่เลิกรักกันไปแล้วตัวเขาก็ไม่ได้ มีคนใหม่หรือมีเพศสัมพันธ์กับใครอีกเลยซึ่งไม่จำเป็นจะต้องอยู่กันเป็นคู่ ส่วนการป้องกันโรคติดต่อทางเพศสัมพันธ์ของคุณโอนั้น ที่ผ่านมามีประสบการณ์ทางเพศเพียงแค่ ครั้งเดียวกับเพื่อนชายที่ภายหลังต้องอยู่ห่างกันและขาดการติดต่อกันไป การมีเพศสัมพันธ์ใน ครั้งนั้นของคุณโอไม่ได้มีการป้องกันเพราะไว้ใจซึ่งกันและกันว่า แต่ละฝ่ายปลอดภัยจากเชื้อโรค ที่ติดต่อทางเพศสัมพันธ์ อย่างไรก็ตามคุณโอคิดว่าหากมีครั้งต่อไปคุณโอจะมีการป้องกัน เพื่อ ความปลอดภัยของตัวเองและฝ่ายตรงข้าม คุณโอได้เล่าประสบการณ์ในครั้งนั้นว่า

“...ตอนนั้นนะ เป็นความรักครั้งแรก เป็นเรื่องของอะไรละ...เราว่า เราบริสุทธิ์เกินไป คือไม่มีเรื่องพวกนี้เลย ไม่มีการพัฒนาเรื่องแบบนี้ ก็คือถ้าจะเปรียบก็เหมือนภาพ ความคิดก็คือเวลาผู้ชายไปซื้อบริการทางเพศกับนักศึกษา นักเรียน ก็จะมีรู้สึกว่าการเหล่านี้ ปลอดภัย เพราะความที่หนึ่ง...ความเป็นเพื่อน สองยังเป็นนักศึกษาอยู่ทั้งคู่ ในชีวิตไม่ได้... คือไม่ได้มีอะไรกับใคร ตัวเราไม่มีจริง ๆ นั่นคือครั้งแรกและก็ครั้งเดียว หมายถึงในช่วงเวลาที่มีความสัมพันธ์ทางเพศกับผู้ชายจริง ๆ นะครับ...” (สัมภาษณ์คุณโอ, 11 ก.ย. 2546)

คุณต้นในช่วงแรกคุณต้นใช้ถุงยางอนามัยเพราะป้องกันการประอะป้อนเวลาที่มี เพศสัมพันธ์ ต่อมาเมื่อคุณต้นได้ทราบว่าการใช้ถุงยางอนามัยสามารถป้องกันโรคที่ติดต่อทาง เพศสัมพันธ์ ได้จึงได้ใช้ถุงยางอนามัยโดยตลอด

“...ป้องกันตลอด สวมถุงยางอนามัยตลอดเหมือนกัน เพราะตอนนั้นมีความรู้สึก เออ...ไม่รู้สิ เออ...ป้องกันเถอะนะ เราก็ไม่รู้ช่วงที่มันมีอะไรกับแฟน แต่ก่อนมันก็ไม่มี โรคนี้ละ ไม่มีโรคเอดส์ไม่มีอะไรอย่างนี้ สิ่งหนึ่งตอนนั้นที่รู้สึกได้เลยตอนนั้น...กันเลอะ อะไรอย่างนี้ ตอนนั้นมันเป็นคำว่ากันเลอะก่อน และพอหลังจากนั้นพอได้อ่านหนังสือ ได้รู้จัก เพราะต้นจริง ๆ เองชอบอ่านหนังสือ ก็จะทำทุกแบบว่าจะดีหรือไม่ดี ก็จะทำหมด อ่านว่า เอ๊ย...มันมีป้องกันตรงนี้นะ บางทีมันมีโรคที่มาจากที่มาจาก ตรงนี้นะ แล้วเราก็ไม่แน่ใจว่าคนที่เราไปมีอะไรด้วย หรือแฟนเรานี่ ต่อหน้าเราเขาอาจจะ ดีแต่เขาไปซุกซนที่อื่นหรือเปล่าเราไม่รู้ละ เราไม่สามารถอยู่กับเขาได้ทุกวินาที...” (สัมภาษณ์คุณต้น, 14 ก.ย. 2546)

คุณเจมีการป้องกันทุกครั้งเพราะคิดว่าการป้องกันตัวเองเป็นสิ่งที่ดีและปลอดภัย
จากโรค

“...ผมป้องกันครับ...ใส่ถุงยางอะไรอย่างนี้ เวลาที่เรามีอะไรกัน...มัน..เป็นสิ่งที่
สกปรกนะผมว่านะ ถ้าเราป้องกันได้ดีกว่า มันจะไม่มีอะไรเกิดขึ้นกับเราด้วย แล้วเราก็
ป้องกันตัวเองไว้ก่อน เราต้องรักตัวเองไว้ก่อน...” (สัมภาษณ์คุณเจ, 4 ต.ค. 2546)

คุณปิงนั้นเป็นชายรักชายที่มีความรู้เกี่ยวกับเรื่องโรคเอดส์และโรคติดต่อทางเพศ
สัมพันธ์ดี ซึ่งความรู้ต่างๆ เหล่านี้ได้มาจากการที่เข้าร่วมอบรมอาสาสมัครโครงการรณรงค์โรคติด
ต่อทางเพศสัมพันธ์ในคนรักเพศเดียวกันของกลุ่มฟ้าสีรุ้ง นอกจากการคุณปิงจะให้คำตอบยืนยันว่า
เข้ามีการป้องกันโรคทุกครั้งแม้จะไม่ชอบถุงยางอนามัยก็ตาม แล้วคุณปิงยังให้ความรู้
ในเรื่องนี้เพิ่มเติมแก่ผู้วิจัยด้วย

“...ของผมป้องกันครับ ...มันจะมี...ใช้ถุงยาง..ครับใช้ถุงยางป้องกันทุกครั้ง แล้ว
ก็น้อยครั้งด้วย..คือหมายถึงว่า...ไม่ใช่ใช้ถุงยางน้อยครั้งหมายถึงว่าถ้าจะมีแบบลึกล้ำแบบ
นั้นมีการสอดใส่ก็คือใช้ถุงยาง แต่ส่วนมากผมจะไม่ค่อยชอบหมายถึงว่าจะช่วยกันอย่าง
อื่นมากกว่า ใช้มือ ใช้วิธีอะไรอื่นมากกว่าใช้ปาก พูดตรง ๆ เลยนะออรัลเซ็กซ์ ...ส่วน
โอกาสที่จะติดเชื้อมีอยู่นั้น เออ...สมมตินะ...อา...สมมติคนหนึ่งมีเชื้อ...อีกคนหนึ่งไม่มีเชื้อ
ถ้าแค่ใช้มือกับใช้ปากออรัลเซ็กซ์ โอกาสมีแค่จืดเดียวไม่ถึงหนึ่งเปอร์เซ็นต์ ๆ เพราะว่าจาก
การวิจัยของ ข้อมูลที่เขาวัดมาทั่วโลกเลยครับ เออ....คนที่จะมีโอกาส... คือ...โอกาสที่จะ
ได้รับเชื้อโดยการออรัลเซ็กซ์นี้...น้อยมาก เพราะว่าในน้ำลายนี้มันจะมี...เอนไซม์ พวกฆ่า
เชื้ออยู่ แล้วก็ตัวเชื้อเอดส์เชื้อโรคอะไรนี้ จะอยู่ในนี้...จะอยู่ได้ไม่นานและก็มีปริมาณน้อย
ด้วย การที่เราจะติดเอดส์..อะไรซักครั้งหนึ่งนี่มันจะมีสาเหตุหนึ่งก็คือ ...โอกาสว่าปริมาณ
มันเยอะมัย ช่องทางที่มันจะเข้ามานี้มีโอกาสมัย คุณภาพของเชื้อปริมาณเยอะมัย
การเข้าไปมันเข้าไปยังไรแบบนี้ ถ้าปากเราไม่มีแผล..มันก็ไม่มีช่องทางละ มันไม่มี
ช่องทางมันก็เข้าไม่ได้ละ และในน้ำลายโอกาสมันก็น้อยละ เพราะว่ามันมีตัวฆ่าเชื้ออยู่
คือเป็นวิธีที่ผมบอกว่าปลอดภัยค่อนข้างเกือบร้อยเปอร์เซ็นต์ จะใช้ออรัลเซ็กซ์ ใช้มือ หรือ
ว่าใช้อุปกรณ์อะไรก็ได้ แต่ถ้ามีการสอดใส่ใช้ถุงยางเลยครับขอแนะนำใช้ถุงยางเลยครับ
ตรงนี้จะปลอดภัย...” (สัมภาษณ์คุณปิง, 28 ก.ย.2546)

ชายรักชายที่มีคู่รักแล้ว เขาจะรักและซื่อสัตย์กับคู่ของเขาจนกว่าจะแยกจากกัน ซึ่งการแยกจากกันในคู่ของชายรักชายนั้น ส่วนหนึ่งเป็นเพราะว่าบางคนต้องไปแต่งงานตามความต้องการของครอบครัว และมีชายรักชายอีกหลายคนต้องสูญเสียคู่รักไปเพราะคู่รักเสียชีวิต ในขณะที่ชายรักชายที่ยังไม่มีคู่รักก็จะทดลองคบกันไปจนกว่าจะพบคนที่เข้ากันได้ดีที่สุดในส่วนของการป้องกันโรคติดต่อทางเพศสัมพันธ์นั้น ชายรักชายส่วนใหญ่ให้ความสำคัญกับการป้องกันโรคติดต่อทางเพศสัมพันธ์มาก ซึ่งพวกเขาป้องกันตัวเองโดยใช้ถุงยางอนามัยเมื่อมีเพศสัมพันธ์

6. แนวความคิดเกี่ยวกับการมีครอบครัวของชายรักชาย

แม้ว่าลักษณะการใช้ชีวิตของคนที่เป็นชายรักชาย จะดูเหมือนว่าพวกเขาจะมีความสัมพันธ์ที่ไม่ยุ่งยากกับคู่ของตนซึ่งเป็นเพศเดียวกันก็ตาม แต่ในส่วนลึกของจิตใจแล้วพวกเขายังปรารถนาที่จะมีความสัมพันธ์อย่างยืนยาวกับใครสักคนหนึ่ง ซึ่งไม่จำเป็นจะต้องเป็นคู่สมรสกัน อย่างเช่นคู่สามีภรรยาชายหญิง ดังนั้นคำว่า “ครอบครัว” ในความหมายของชายรักชายนั้นจะไม่ได้หมายความว่าถึงครอบครัวแบบปกติโดยทั่วๆ ไปที่ประกอบไปด้วยบิดา มารดา และบุตร แต่ชายรักชายจะมีภาพของครอบครัวในแบบเฉพาะของตัวเองซึ่งจะแตกต่างกันไปในแต่ละคน

คุณเจตน์ได้เล่าให้ฟังถึงความคิดเกี่ยวกับครอบครัวในวัยเด็ก และความคิดในปัจจุบันซึ่งแตกต่างกันอย่างมาก “...จำได้ว่าในตอนเด็กๆ มีอยู่ช่วงหนึ่งที่ตัวเองยังไม่เป็นอย่างนี้ ความรู้สึกที่ตัวเองจะพยายามมองด้วยจิตวิเคราะห์ ช่วงนั้นเรายังเป็นผู้ชาย ช่วงนี้ที่เราห้กร้าว หักเห เรานั่งมองจุดนั้นอยู่ ในช่วงที่เป็นผู้ชายอันน้อยนิด เคยคิดอยากมีครอบครัว เคยคิดถ้าเรามีครอบครัวนะ ก็คือมีภรรยา มีลูก 2-3 คน มีบ้าน เคยคิด...จำได้ในสมัยที่เราเคยเป็นผู้ชาย ซึ่งมันเหมือนกับว่าลืมนั่นไปแล้ว แต่พอเราผ่านมิติมาอีกมิติหนึ่งนี้ อย่างที่บอกว่าช่วงหักเห นั่นแหละ ก็มีความรู้สึกอยากมีสามี บางช่วงเราคิดว่าเราเป็นผู้หญิง อยากคลอดลูก ดูซิว่ามันเจ็บแค่ไหน แล้วสามีก็มียืนอยู่ อะไรอย่างนี้ พอมาตอนนี้ก็อีกตอนนี้อีกอยากมีใครสักคน ผู้ชายนั่นแหละ อยากมีผู้ชายสักคนหนึ่งไม่ต้องมาดูแลเราหรอก แต่มีความเข้าใจกันดีกว่า มีผู้ชายที่เข้าใจดีกว่า...” (สัมภาษณ์คุณเจตน์, 11 ส.ค.2546)

คุณโอมีภาพครอบครัวของตนเองที่แตกต่างไปจากคนอื่น “...ความรู้สึก ก็คือ.. จริงๆ เคยคิดว่าชีวิตน่าจะมีคนคนหนึ่งที่เรารู้สึกว่าเราสามารถที่จะอะไรละ...พูดคุยกับเขาได้ หมายถึงว่าเป็นได้มากกว่าคนรู้จักภายนอกหรือคนรู้จักในแง่มุมเดียวอะไรอย่างนี้ และก็อยากจะมีชีวิตที่ต้องดูแลเขาหมายถึงมีลูกเล็กๆ อะไรแบบนี้ ดูแลเขาให้โอกาสเขา...ก็คงอยากมีเป็น Family มากกว่าไม่ใช่อยากมีเป็นคู่..คือมี...มีพ่อ มีแม่ มีลูก มีหลาน มีปู่ มีย่า เป็น Family เลย หมายถึงว่าโดยความรู้สึก ความอบอุ่น...เรื่องมีลูกนะหรือ อืม....นี่ก็ไม่น่าออกจริงๆ...” (สัมภาษณ์คุณโอ, 11 ก.ย.2546)

คุณต้นเคยมีประสบการณ์การใช้ชีวิตแบบครอบครัว ก่อนหน้านั้นเขาได้ฝันถึงครอบครัวเอาไว้ว่า “...เคยแบบมีความรู้สึก.....เคยถามตัวเองว่าถ้าฉันจะเป็นผู้หญิงไปเลยนี่นะ มันจะเป็นอย่างไร มันก็คงไม่ต่างจากตรงนี้ ในความรู้สึกตัวเองมันก็ต้องทำงานต้องกินต้องอยู่ ถ้าเราเป็นอย่างนั้นมันจะต้องเป็นครอบครัวที่แฟนเราจะต้องรักเราแน่เลยเคยคิดอย่างนั้นนะ...” เมื่อคุณต้นได้พบกับผู้ชายคนหนึ่งและคบกันมาหลายปีจนกระทั่งคิดจะมีบุตรเป็นของตัวเอง มีครอบครัวในรูปแบบตามที่ได้เคยฝันเอาไว้ โดยที่คุณต้นได้เล่าถึงวิธีที่ทำให้ได้บุตรมาว่า “...เราก็คบกันที่นั่นมีเรื่องอยู่ที่ว่าเขาก็อยากมีลูก เขาไปจ้างผู้หญิงคนหนึ่งทำร้านทำผมให้มีลูก ให้ตั้งท้องขึ้นมา ลูกเขาแต่มีอะไรกับเขา ช่วงท้องก็จะให้กินบำรุงจนลูกออก ชื่อน้องไม้ พอคลอดออกมาเขาก็จะไปเอาจากโรงพยาบาลแล้วก็ให้เงินคนนั้นไป และเขาก็เอามาเลี้ยงเอง แล้วเขาก็มาถามเราว่านี่ๆ ลูกเขารับมั้ยรับเลี้ยงมั้ย เข้ามาก็ตัวยังเป็นขุยๆ อยู่เลย เขาก็ถามว่า รักเขามั้ยอืมก็รักก็ดีที่รักนะ จะรักลูกเขาได้มั้ย เลี้ยงมันได้มั้ยคนหนึ่ง ก็เออบอกว่ารับเลี้ยงได้ เขาก็...ก็มีอะไรกัน...” (สัมภาษณ์คุณต้น, 14 ก.ย.2546) แม้คุณต้นจะมีประสบการณ์การมีบุตรกับผู้ชายด้วยกันก็ตาม แต่คุณต้นก็ไม่ได้ใช้ชีวิตและเลี้ยงดูเด็กคนนั้นได้ตลอดรอดฝั่ง เนื่องจากวันหนึ่งพ่อของเด็กคนนั้นได้ประสบอุบัติเหตุเสียชีวิตไป เด็กคนนั้นซึ่งเป็นลูกของเพื่อนชายของคุณต้นที่เสียชีวิตไปจึงอยู่ในความอุปการะของป้าของเด็ก ซึ่งมีความสัมพันธ์ทางสายเลือดโดยตรง หลังจากนั้นเป็นต้นมา คุณต้นก็ยังคงติดต่อกับครอบครัวนั้นอยู่บ้างต่อมาระยะหลังจึงจืดจางๆ ห่างหายและขาดการติดต่อกันไปในที่สุด

คุณเจได้บรรยายถึงลักษณะครอบครัวในฝันที่อยากมีครอบครัวในแบบของการใช้ชีวิตอยู่ร่วมกันแบบเพื่อน มีความรักความเข้าใจให้แก่กัน ว่า “...ที่ฝันไว้ก็คือ...อยากมีครอบครัวที่เป็นเหมือนเพื่อน...เป็นผู้ชายซักคนหนึ่งมาอยู่ด้วยกัน คือถึงเวลาว่างก็ไปเที่ยวกัน เออไปเที่ยวกัน ไปเที่ยวต่างจังหวัดไปลุยๆ ด้วยกันอะไรอย่างนี้ ก็มีอะไรก็...ถึงวันพิเศษก็มีอะไรให้กัน อะไรอย่างนี้...” (สัมภาษณ์คุณเจ, 4 ต.ค.2546)

คุณปิงนั้นในปัจจุบันถึงแม้จะคบอยู่กับทั้งผู้หญิงและผู้ชายซึ่งแม้ดูเหมือนว่าจะยังไม่แน่ใจเต็มที่นักในเรื่องของการมีครอบครัว ในส่วนนี้คุณปิงได้บรรยายถึงความรู้สึกที่แตกต่างกันที่เขามีต่อผู้หญิงและผู้ชาย “ผมก็งงเหมือนกัน ในบางครั้งผมก็แบบ...ผมก็ตัดสินใจไม่ถูก คือความรู้สึกที่ผมอยาก...อยากจะเลือกผู้หญิงนะ ผมคิดไปถึงอนาคตว่า เราแก้ตัวขึ้นไปเรื่อยๆ ต่อไปเราจะอยู่ยังไง ถ้าเราไม่มี ไม่มีหลานไม่มีใครคอยดูแลอะไรแบบนี้เราจะอยู่ยังไงจะมีใครดูแลอะไรแบบนี้ นั่นคือกรณีที่ว่าอยากมีชีวิตคู่แบบปกติแบบเป็นผู้หญิงผู้ชาย จะเป็นลักษณะนั้นแต่ถ้า...เออ...ถ้าให้ใช้ชีวิตคู่กับผู้ชาย โอเค ตรงนั้นเราไม่สามารถมีลูกได้...” ถึงแม้ว่าจะยังรู้สึกสับสนอยู่บ้างเมื่อคิดถึงอนาคตที่ตนเองอาจจะอยากมีบุตร แต่ในที่สุดแล้วแต่คุณปิงก็ยังยืนยันว่าเขาขอเลือกที่จะมีความสัมพันธ์ยืนยาวกับผู้ชายมากกว่า “...ก็คิดไปเหมือนกันว่าเออมีลูกคือหลานนะมีอยู่แล้ว ...คือถ้า...นั่นแหละครับอย่างกรณีที่ถามว่าถ้าจะให้เลือกผู้หญิงกับผู้ชาย ขอเลือกผู้ชาย แต่ขอให้...ขอให้เขารักเราจริงอะไรแบบนี้ คืออยู่กันไปซักประมาณ ไม่ต้องเยอะหรอกครับแค่อายุห้าหกสิบปีก็คือโอเคแล้วใช่ไหม ถึงตอนนั้นเราก็อยู่กัน...แบบ...แบบเพื่อนกันละ...จริงๆ แล้วอยากมีชีวิตคู่ที่เป็นเพศเดียวกันมากกว่า เป็นผู้ชายมากกว่า สมมตินะสมมติเอกรณีสสมตีก่อนสมมติมีผู้หญิงอยู่คนหนึ่ง..ผู้ชายอยู่คนหนึ่ง ทั้งสองคนนี้รักผมเท่าๆ กัน อยากใช้ชีวิตคู่กับผมผู้หญิงก็อยากใช้ชีวิตคู่กับผม ผู้ชายก็อยากใช้ชีวิตคู่กับผมผมขอเลือกผู้ชายเพราะว่า...ความรู้สึกว่าผมไม่ฝัน...ผมไม่ฝันความรู้สึก...ผมสามารถที่จะไปกับผู้ชายคนนี้ได้...” (สัมภาษณ์คุณปิง, 28 ก.ย.2546)

พื้นฐานของชีวิตมนุษย์คือครอบครัว หากความต้องการของคนทั่วไปคือการมีครอบครัวแล้ว ชายรักชายเองก็มีความต้องการที่ไม่แตกต่างจากคนทั่วไป เพียงแต่เงื่อนไขของสังคมที่ผู้หญิงจะต้องคู่กับผู้ชาย ครอบครัวจะต้องประกอบไปด้วยบิดา มารดาและบุตรได้กลับกลายเป็นกำแพงให้คู่คนรักเพศเดียวกัน จะต้องติดอยู่กับกรอบความคิดของคนรักต่างเพศ ซึ่งเป็นคนส่วนใหญ่ของสังคม ครอบครัวที่คนรักเพศเดียวกันฝันอยากจะมีนั้น เป็นรูปแบบของ

การใช้ชีวิตคู่เพศเดียวกันที่มีความรักความเข้าใจให้แก่กัน แม้ว่าบางคู่อาจจะคิดอยากมีบุตร ซึ่งแทบจะเป็นไปไม่ได้เลยในคู่ของคนรักเพศเดียวกัน แต่บางคู่ก็มีวิธีการของตนและจัดการให้มีบุตรขึ้นมาได้ถึงจะเป็นเพียงส่วนน้อยนิดก็ตามที่ ซึ่งการทำให้มีบุตรนี้หากไม่ได้ลงเอยแบบกรณี คุณต้นแล้ว อาจจะทำให้เกิดปัญหาการเลี้ยงดูในภายหลังได้ถ้าเด็กเติบโตมาในครอบครัวที่เป็นคนรักเพศเดียวกัน อย่างไรก็ตามผลการวิจัยในต่างประเทศได้วิจัยมาแล้วว่า การที่เด็กเติบโตมาในครอบครัวที่บิดาหรือมารดาเป็นคนรักเพศเดียวกัน ไม่ได้เป็นสาเหตุให้เด็กนั้นเติบโตมาเป็นคนรักเพศเดียวกันแต่อย่างใด (www.anjaree.org)

7. การวางตัวในสังคม

สิ่งสำคัญในการอยู่ร่วมกันในสังคมไม่ว่าจะอยู่ในสังคมใดก็ตาม คือการทำให้เป็นที่ยอมรับของสังคมนั้นๆ ชายรักชายเองก็เช่นเดียวกัน พวกเขาต้องการการยอมรับจากสังคม ดังนั้นพวกเขาจึงให้ความสำคัญอย่างมากกับการวางตัวในสังคม เพราะคิดว่าสิ่งที่ตนเองแสดงออกมานั้นมีผลกระทบต่อทัศนคติของคนในสังคมที่มีต่อตัวตนของพวกเขาในฐานะที่เป็นชายรักชาย ซึ่งในบางครั้งพวกเขาอาจจะต้องอึดอัดใจบ้างที่ต้องฝืนความรู้สึก ที่ต้องแสดงออกในสิ่งที่ตรงข้ามกับความเป็นจริง แต่พวกเขาก็ต้องจำใจเพื่อให้สังคมยอมรับ

คุณเจตน์ ต้องเก็บกิริยาอาการที่ค่อนข้างคล้ายผู้หญิงเมื่ออยู่ในสังคม เพื่อให้ได้รับการยอมรับ “...เราเป็นแบบนี้ คนเขามองปราดเดี๋ยวก็รู้แล้วว่าเราเป็นอย่างไร คือบางครั้งมันเก็บไม่มีด...มันปิดไม่มีด **เราก็ต้องพยายามเก็บอาการให้มากที่สุด ยิ่งเวลาที่เรายู่กับผู้ใหญ่ ผู้ใหญ่รู้เราก็ต้องยั้งสำรวม จะไปรีดว่าอะไรก็ได้ อีกอย่างเราก็เป็นผู้ใหญ่แล้วด้วย... ต้องทำตัวเรียบร้อย เก็บกิริยาเอาไว้ก่อน เขาจะได้ไม่มาว่าเราทีหลัง ...แต่บางทีก็เหมือนกับฝืนใจนะ ต้องทำตัวแมน ทั้งๆ ที่เราไม่ใช่ มันทำได้ไม่นานหรอก...” (สัมภาษณ์คุณเจตน์, 11 ส.ค.2546)**

คุณต้นคิดว่า การวางตนในสังคมเป็นสิ่งสำคัญ ไม่ว่าจะบุคคลคนนั้นจะเป็นคนรักเพศเดียวกันหรือไม่ก็ตาม คุณต้นผ่านประสบการณ์ชีวิตมามากกว่าคนอื่น ได้เล่าประสบการณ์ชีวิตของตนเองในเรื่องการวางตัวว่า “...ต้นว่าสำคัญคนเราต้องอยู่ที่การวางตัวเองนะ ไม่ว่าจะอยู่ในตำแหน่งอะไร จะเป็นอะไร ถ้าเราวางตัวดี คนเขาก็เชื่อถือเรา ...อย่างต้นนี่ ใครๆ เขาก็รู้ว่าเป็นอะไร ไว้ผมยาวมาแบบนี้ แต่ถ้าเป็นงานแล้วก็คืองานเลย ถ้าไม่ใช่งานมาคุยเล่นกันก็ได้ไม่มีปัญหา แล้วก็ไม่ต้องมานั่งคิดอะไรมากมาย คิดเสมอว่าเราจริงจังทุกอย่าง เราทำหน้าที่ของเราให้ดีที่สุดก็พอแล้ว ส่วนอื่นมันเป็นเรื่องส่วนตัวของเรา เราทำงานดีไม่มีใครกล้ามาว่าเราหรอก จะเป็นเกย์หรือไม่เป็นเกย์มันก็ต้องวางตัวให้ดีๆ เหมือนกัน แต่พวกเราจะเหนื่อยหน่อยเพราะบางครั้งก็ทำตามใจต้องการไม่ได้ นอกจากจะอยู่ในกลุ่มพวกเราเอง ...อย่างอยู่ในกลุ่มนี้ น้องๆ ก็มาปรึกษา เพราะว่าเราวางตัวเป็นพี่ น้องๆ ก็เกรงใจ...” (สัมภาษณ์คุณต้น, 14 ก.ย.2546)

คุณเจคิดว่า การอยู่ในสังคมนั้นคนที่ เป็นเกย์หรือชายรักชาย ต้องรู้จักวางตัวให้เหมาะสม เพื่อที่จะหลีกเลี่ยงจากการดูถูกจากคนในสังคม “...เราต้องรู้จักวางตัวให้ดี ไม่ให้เขาดูถูกเรา ให้เขามองเรา...จริงๆ คนเป็นเกย์นี้จะมี ความแตกต่างจากคนอื่นคือ จะทำอะไรด้านไหนค่อนข้างจะเก่ง แต่ถ้าคุณเก่งแต่คุณวางตัวไม่ดีคนในสังคมก็จะไม่ยอมรับจริงๆ ครับ ถ้าคุณเก่งแล้วคุณวางตัวดี คุณเป็นคนน่ารักของสังคม เขาก็ยอมรับคุณได้ การวางตัว การเข้าสังคม กาลเทศะ ควรจะมีในเกย์ แล้วคนในสังคมควรจะมองเกย์ในลักษณะว่า ให้เกียรติ อย่าดูถูก แล้วก็มองเกย์ก็เหมือนมนุษย์คนหนึ่งเหมือนกันที่อยู่ในสังคมเหมือนผู้หญิงผู้ชายทั่วไป แต่ความเป็นเกย์ของเขาค่อนข้างจะแตกต่าง... ค่อนข้างรำเริง พุดคุย สนุกสนาน อาจจะคุยไปกฮามากเกินไปก็จะ...โดนเขม่นอะไรอย่างนี้ ก็มองลักษณะว่าความแตกต่างนิดหนึ่ง วันวรรคไวนิดหนึ่งให้เขามีความรำเริงบ้าง เขาอาจจะเก็บกดทางด้านอื่นมา ไม่ใช่อยู่ๆ ทุกคนอยากเกิดมาเป็นเกย์ ไม่ใช่ซะ...มันอาจจะเกิดจากสิ่งแวดล้อมหรือโดยกำเนิด...โดยกำเนิดน่าจะเป็นกะเทยมากกว่า แต่คนเป็นเกย์นี้โดยสิ่งแวดล้อมมากกว่า...” (สัมภาษณ์คุณเจ, 4 ต.ค.2546)

คุณปิงรู้สึกฝืนใจในบางครั้งที่ต้องแสดงตนเป็นผู้ชายขณะอยู่กับผู้หญิง “...เวลาที่อยู่กับผู้หญิง มันเหมือน..ผมคิดว่ามันไม่ใช่ตัวเรา ...ผมก็กลายเป็นอีกคนหนึ่งไปเลย ต้องเป็นผู้ชายเต็มตัว คอยเทคแคร์ผู้หญิง ถามว่าฝืนใจมั๊ย ก็ฝืนใจ อยากให้เขารู้เหมือนกันว่าจริงๆ แล้วเราพอใจกับผู้ชายมากกว่า แต่ไม่กล้าบอก ถ้าบอกแล้วเราจะเสียคนไป

เลย ผู้ใหญ่เขาก็จะไม่เชื่อเราอีกเลย ก็ต้องอยู่แบบนี้ไปเรื่อยๆก่อน ...เวลาอยู่กับแฟนผู้ชายผมเต็มทีมากกว่า คือเราเป็นตัวของตัวเอง รู้สึกเหมือนได้ปลดปล่อย เป็นอิสระ เหมือนชีวิตนี้เป็นของเรา ซึ่งเวลาอยู่กับผู้หญิงเราก็ต้องตามใจผู้หญิง...ใช่...เราต้องตามใจผู้หญิงนะ ตามใจเขา แต่มันฝืนใจเจานะ...” (สัมภาษณ์คุณปิง, 28 ก.ย.2546)

ชายรักชายที่แสดงลักษณะภายนอกเป็นผู้ชายส่วนใหญ่จะไม่มีปัญหาในเรื่องการวางตัวในสังคม เพราะเมื่อมองจากภายนอกแล้วพวกเขาก็เป็นผู้ชายธรรมดาทั่วไปในสังคม แต่ชายรักชายที่แสดงลักษณะภายนอกคล้ายผู้หญิง จะต้องพยายามไม่แสดงออกถึงกิริยาที่คล้ายผู้หญิง ต้องพยายามทำตัวให้เรียบร้อย ซึ่งต้องทำให้ถูกกาลเทศะ

8. การใช้ชีวิตในฐานะชายรักชาย

การใช้ชีวิตของชายรักชายในฐานะที่เป็นชายรักชายในสังคม จริงๆ แล้วก็แทบไม่มีความแตกต่างไปจากการใช้ชีวิตของผู้ชายโดยทั่วไป เพราะชายรักชายก็ยังคงความเป็นผู้ชายเมื่ออยู่ในสังคม และสังคมเองก็ปฏิบัติกับชายรักชายเทียบเท่ากับผู้ชายคนหนึ่ง เพียงแต่ว่าภายในสังคมของชายรักชายด้วยกันนั้นจะมีลักษณะพิเศษเฉพาะที่แตกต่างจากสังคมทั่วไป ลักษณะการใช้ชีวิตของชายรักชายจึงมีรายละเอียดที่แตกต่างจากคนทั่วไปบ้างโดยเฉพาะอย่างยิ่งภายในกลุ่มชายรักชายด้วยกัน

คุณเจตน์คิดว่าตนเองพยายามใช้ชีวิตให้เหมือนคนอื่นๆ มากที่สุด แต่ก็มีส่วนที่ใช้ชีวิตแตกต่างจากคนอื่นในสังคมอยู่บ้าง ตรงที่คุณเจตน์มีกลุ่มเพื่อนสนิทที่เป็นชายรักชายด้วยกัน ที่คบและไปเที่ยวด้วยกัน และเมื่อมีปัญหาหรือเรื่องไม่สบายใจก็สามารถพูดคุยกันได้อย่างเข้าใจซึ่งกันและกัน

“...ใช้ชีวิตแตกต่างจากคนอื่นมัย..ส่วนแตกต่างก็มีนะ แต่พยายามทำให้เหมือนมากที่สุด แต่กิจกรรมบางอย่างเราก็ต้องหาเพื่อนบางกลุ่มนะที่เขาไปกับเราได้ บางทีเพื่อนผู้ชายเขาก็ไม่ชอบใจเราหรอก พูดกันไม่ค่อยรู้เรื่อง ผู้หญิงก็พูดไม่รู้เรื่อง ต้องคอยเตือนกัน แหม..ผู้หญิงบางคนไม่ใช่คบกับแต่เพื่อนผู้หญิงได้เสมอไปนี่

อย่างพวกเราก็ปฎิชนธรรมดาคนหนึ่งนั่นแหละ แต่มันก็มีบางกลุ่มที่ไม่รับเลยก็มี บางกลุ่มที่เขาไม่รับนะที่น่าหนักใจอยู่ ...เวลารว่างก็จะคุยกับเพื่อน เพื่อนที่รู้จักก็นั่งคุยกันสารพัดสารเพ เทียบกลางคืนก็มีบ้าง ถ้าเที่ยวก็จะเที่ยวกลางคืน ก็ตามเขคของพวกเรานี้แหละ เขคที่มีสำหรับให้ชาวเราโดยเฉพาะ อยู่แถวสี่แยกคอกวัว แล้วอีกทีก็เป็นตลาด อตก. แต่ก็จะจะมีเฉพาะบางร้าน แถวนั้นก็จะคล้ายๆ สีสลม แต่ว่าสีลมฝรั่งเยอะ ไม่อยากจะไปอยู่กับพวกฝรั่ง ปล่อยให้ฝรั่งเขาไป แต่ที่ว่าคอกวากับ อตก. นั่นคือคนไทย ฝรั่งไม่ค่อยมี...” (สัมภาษณ์คุณเจตน์, 11 ส.ค. 2546)

คุณโอ คิดว่าการใช้ชีวิตของเขาไม่ได้แตกต่างไปจากคนทั่วไปเท่าใดนัก เขาคิดว่ามีเพียงความชอบเท่านั้นที่แตกต่าง อย่างอื่นเขาก็เหมือนกับผู้ชายธรรมดาๆ ทั่วไป “...เราก็ใช้ชีวิตปกติเหมือนคนทั่วไปอะไรแบบนี้ ไม่ได้มีความเครียดอะไร ก็เป็นตัวของตัวเองแบบนี้ อธิบายไม่ถูกคือ เราเฉยๆ กับเรื่องพวกนี้ เหมือนกับปล่อยวางไปเลย วันๆ เราก็ไปทำงาน แล้วก็กลับบ้านปกติเราก็ไม่ใช่คนชอบคุย เราก็ไม่ค่อยคุยกับใครอยู่แล้ว ...เราว่าเราก็เหมือนกับคนธรรมดาๆ เหมือนคนอื่นนะ เราก็ใช้ชีวิตเรื่อยๆ แบบนี้แหละ...” (สัมภาษณ์คุณโอ, 11 ก.ย. 2546)

คุณต้น คิดว่าตัวเองใช้ชีวิตแตกต่างจากคนทั่วไป เพราะเขามีกลุ่มเพื่อนที่เป็นชายรักชายด้วยกัน ทุกวันตอนเย็นหลังเลิกงาน หรือเมื่อมีเวลารว่างก็จะไปพบกับเพื่อนๆ รุ่นพี่และรุ่นน้องชายรักชายในกลุ่มฟ้าสีรุ้ง เพื่อพูดคุย พบปะสังสรรค์และทำกิจกรรมต่างๆ ร่วมกัน การมีกลุ่มเพื่อนเป็นชายรักชายด้วยกันนี้ทำให้คุณต้นมีเพื่อนที่สามารถพูดคุยปรึกษาหรือกันได้ และยังเป็นสิ่งที่คุณต้นสามารถแสดงความเป็นตัวของตัวเองได้มากที่สุดด้วย

“...ชีวิตของต้นนะสะ ต้นว่าแตกต่าง ไม่เหมือนกับคนอื่นเลย ก่อนหน้าที่จะอยู่ที่ฟ้าสีรุ้งต้นไม่มีกลุ่ม ไม่มีเพื่อน ไม่รู้จักใครเลย พอแฟนเสียชีวิตไป ก็เลยกลับมาคุยกับเพื่อนเก่าๆ แล้วก็ได้มารู้จักกลุ่มนี้ ต้นก็มาแสดง มาเป็นตัวโชว์... เป็นนางโชว์ (หัวเราะ) ตอนแรกมาร้องเพลงลิปซิงค์เวลาเขาจัดงาน เล่นสนุกๆ กัน เราก็แต่งเป็นผู้หญิง...ก็สนุกดี ได้แสดงความสามารถด้วย พอตอนหลังมาทำเรื่องรณรงค์โรคติดต่อก็เลยเป็นตัวแสดงด้วย ชีวิตตอนนี้ก็เหมือนกับเราทำงานสองที่ คือที่ประจำกับที่ฟ้าสีรุ้ง ออกจากจากที่ทำงานก็มาเจอน้องๆ เจอเพื่อนๆ เลย ก็มีอยู่เท่านี้ ถ้าจะไปไหน ไปเที่ยวกันก็จะไปกับกลุ่มพวกเรากันเอง ...เพราะว่าเราคุยด้วยกัน

เองแล้วเราเข้าใจกันมากกว่า เรารู้ว่าคนอย่างเราต้องการอะไร ไปออกกำลังกายก็มีบ้าง แต่ก็ไปกับกลุ่มเดิมอีกนั่นแหละ จนคิดว่า ต้นไม้สังคมของตัวเองมากกว่า เป็นสังคมของเราที่เราเป็นตัวของตัวเองได้มากที่สุด แล้วต้นก็พอใจตรงนี้แล้ว ต้นก็มีความสุขดี ถ้าไม่มีกลุ่มนี้ต้นก็บอกไม่ได้ว่าปานนี้ต้นจะไปทำอะไรอยู่ตรงไหน เพราะตรงนี้มันกลายเป็นส่วนหนึ่งของชีวิตเราแล้ว...” (สัมภาษณ์คุณต้น, 14 ก.ย. 2546)

คุณเจคิดว่าการใช้ชีวิตของเขาเหมือนกับคนอื่นทั่วไปไม่มีความแตกต่าง “...เราก็เหมือนคนอื่น จะทำอะไรก็เหมือนกัน แต่ที่ว่าพิเศษหน่อยก็คือเรามีกลุ่มของเราเอง มีเพื่อนที่ปรึกษาพูดคุยกันได้ มีรุ่นพี่ที่คุยแล้วเข้าใจ คุณจะไปหาที่ไหนได้อย่างนี้บ้างล่ะ...”

คุณปิงคิดว่าการใช้ชีวิตของเขาก็เหมือนกับคนธรรมดาทั่วไป เพียงเขาจะมาพบเพื่อนชายรักชายเพื่อทำกิจกรรมร่วมกันเมื่อมีเวลาว่าง “...ผมก็อยู่เหมือนคนธรรมดาคนอื่น ๆ แต่พอเลิกงานหรือเสาร์อาทิตย์ก็จะมาเจอเพื่อน มาเล่นกีฬา ก็มากกว่า เพื่อนกลุ่มอื่นก็มีบ้าง แต่ก็ไม่สนิทใจเหมือนอย่างนี้ ที่คุยกันแล้วเข้าใจมากกว่า...”

ชายรักชายจะใช้ชีวิตแตกต่างจากคนทั่วไปอยู่บ้าง ก็ตรงที่พวกเขามีกลุ่มเพื่อนที่เป็นชายรักชายอยู่นอกเหนือจากกลุ่มเพื่อนทั่วไป ซึ่งกลุ่มเพื่อนชายรักชายนี้เป็นกลุ่มที่ชายรักชายสามารถพูดคุย ปรึกษาและทำกิจกรรมต่างๆ ร่วมกัน ทั้งนี้เพราะกลุ่มชายรักชายด้วยกันจะสามารถเข้าใจคนที่ เป็นชายรักชายได้ดีที่สุด ส่วนการใช้ชีวิตในส่วนอื่นๆ นั้นแทบไม่แตกต่างจากผู้ชายอื่นทั่วไป

9. ปัญหาและอุปสรรคในการดำเนินชีวิต

ปัญหาและอุปสรรคในการดำเนินชีวิตของชายรักชายที่มักจะเป็นที่พูดถึงกันในกลุ่มของชายรักชายด้วยกันก็คือการถูกรังเกียจจากสังคมรอบข้างเพราะความไม่เข้าใจต่างๆ นานา ซึ่งโดยส่วนใหญ่แล้วผู้ที่ประสบเหตุการณ์นี้ ส่วนใหญ่จะเป็นชายรักชายที่มีลักษณะท่าทางคล้ายเพศหญิงมากกว่าชายรักชายที่ไม่แสดงออกและแสดงพฤติกรรมภายนอกเป็นเพศชาย ที่ทำให้คนในสังคมมองเห็นเป็นผู้ชายธรรมดาทั่วไป

ชายรักชายส่วนหนึ่งมีประสบการณ์ของการถูกรังเกียจ อันเนื่องมาจากการแสดงออกของเขาที่มีกิริยาท่าทางที่คล้ายผู้หญิง ในขณะที่ชายรักชายอีกหลายคนที่ไม่แสดงออกจะไม่ถูกรังเกียจและมักไม่ประสบปัญหาในการดำเนินชีวิต ด้วยลักษณะภายนอกที่แสดงออกมามีท่าทางเหมือนกับผู้ชายธรรมดาทั่วไป ส่วนชายรักชายที่แสดงออกกับกิริยาที่ค่อนข้างไปทางผู้หญิงนั้นจะเป็นที่สังเกตได้ง่าย มักตกเป็นเป้าสายตาและถูกรังเกียจหรือถูกล้อเลียนต่างๆ นานา

คุณเจตน์เป็นชายรักชายที่ประสบกับอุปสรรคในการดำเนินชีวิตเพราะความเป็นชายรักชายของเขาอยู่หลายครั้ง เช่น คุณเจตน์เคยไปสมัครสอบชิงทุนในหน่วยงานราชการ แต่กลับถูกมองด้วยสายตาที่แสดงออกถึงการรังเกียจเหยียดหยาม หรือ การที่ต้องเป็นตัวแทนไปประกวดหรือแข่งขันต่างๆ ก็มักจะถูกเจ้าหน้าที่ในหน่วยงานหรือสังคมนั้นๆ แสดงท่าทางรังเกียจ คุณเจตน์จึงต้องแสดงความสามารถเพื่อพิสูจน์ตนทุกครั้งในการสร้างความยอมรับ

“อู๊ย...บ่อยไป พุติกรรมโดนรังเกียจ อย่างเช่น อย่างของพี่คือการติดต่อหน่วยงาน การไปสอบอะไรอย่างนี้ โดนมองหัวจรดเท้า คือเขาไม่เอากะเทยเลย ไม่เอาเลย สีหน้าและแววตา การมองเป็นการมองที่แบบเหยียดหยาม เป็นการมองที่แบบ..อึ...ฉันไม่ชอบกะเทย มองแบบคือรู้เลยว่าเขาไม่เอาเรา...”

“...คือมันมีหลาย step คือ step เราเด็ก step เราโตเป็นผู้ใหญ่อะไรอย่างนี้ ถ้าสดๆ ร้อนๆ การมาที่นี้ การโดนผู้ใหญ่บางท่านมอง เรารู้ว่าเขามองเราเพราะอะไร เขามองเราเพราะเราใส่เสื้อผิกระเบียบเหรอ..ไม่ใช่ มองว่าอีนี่มันตุงตุงนี่ มองด้วยสายตาที่แบบฉันไม่ชอบอาการตุงตุงของเธอ แต่เขาไม่พูด หรือบางที่เขาพูดประเภทเฉียดๆ ..เช่น เธอหยุดตุงตุงได้มั๊ย แค่นี้คำเดียวของผู้ใหญ่พูดนี้ แล้วผู้ใหญ่พูดในขณะที่เราเป็นครูคน ครูบาอาจารย์คนแล้ว ผู้ใหญ่กับผู้ใหญ่พูด แค่นี้คำเดียวมันกินใจลึกแล้ว ที่นี้ยังไปทีอื่น พูดถึงในตอนวัยเด็ก โดนฟาดฟันกันมาเยอะหน่อย เพราะเด็กต่อเด็กใช้มั๊ย อย่าง..ไม่เอากะเทยนะ อย่างมาทำงานร่วมกับฉัน อย่างการสอบ เพราะตัวเองเคยไปสอบเกี่ยวกับเรือเยาวชน การที่ต้องไปทำงานร่วมกับคนอื่น พอเข้าไปปุ๊บจะโดนคำถามเลย เป็นสาวประเภทสองใช้มั๊ยนี้ รู้เลยว่าจะเกิดอะไรขึ้น ...ไม่เอา รู้เลยว่าไม่เอา เพราะอย่างนี้ เลยปิดกั้นไปเลย รู้ คือเรารู้โดยสัญชาตญาณ ไม่เอา เพราะเหตุผลนี้แหละ...”

เมื่อผู้วิจัยถามถึงวิธีการตอบรับสถานการณ์ในขณะนั้น คุณเจตน์พูดอย่างเศร้าว่า “...ทำใจใจคะ อันดับแรกทำใจ แต่ก็เห็นใจ เพราะบางทีเรามองคนอื่นนี่ อาจเป็นเพราะประสบการณ์ที่เขาเคยเจอคนอย่างนี้ พฤติกรรมไม่ดี เขาเคยเจออย่างนั้นมา เขาก็เลยไม่อยากให้เกิดขึ้นอีก เราก็ต้องเห็นใจเขา คือตัวเองจะมองคนอื่นไว้ก่อน คือ เข้าใจคนอื่นว่าเป็นอย่างนี้เพราะอะไร บางทีเขาอาจจะเคยเจอสิ่งที่ไม่ดีมา... ..ถ้าคนอย่างเราไปข้างนอกที่ไหนนี่ ต้องใช้เวลาสักนิด สักลมหายใจในการปรับตัว หรือบางทีไปแล้วปรับไม่ได้ก็มี ไม่ใช่ปรับไม่ได้..อะไรนะ สังคม anti มาเลย ก็เหมือนเราฉีดยาเข้าไปในร่างกายเรานั้นแหละ ยามันต้องปรับตัวกับอนุณภูมิของร่างกาย เหมือนกับใส่ซิลิโคนจมูก มันต้องปรับตัว จะบวมนิดหนึ่ง แต่อีกหน่อยมันก็อยู่ได้ นอกเสียจากบางคนใส่แล้วเน่าเลย ต้องถอดทิ้ง และสังคมที่เรา contact ด้วยเขาต้องปรับเหมือนกันนะ แต่บางทีเขาไม่ปรับ สังคมบางทีเขาไม่ปรับ มันก็ต้องเหนื่อยหน่อย ถ้าเราพอใจที่อยากจะอยู่นะเราต้องเหนื่อย ต้องทำให้สังคมยอมรับขึ้นมาด้วยวิธีใดวิธีหนึ่ง คือต้องเหนื่อยหน่อย ในขณะที่คนทั่วไปชายจริงหญิงแท้ไม่ต้องมาเหนื่อยอย่างนี้หรอก เพราะมันเป็นเรื่องปกติไป แต่อย่างเรามันต้องเหนื่อยหน่อยสักนิด สู้กันสักตั้ง...”

นอกจากวิธีการทำใจว่าจะต้องได้รับปฏิกิริยาจากคนรอบข้างแบบนี้ และพยายามที่จะทำความเข้าใจความคิดของคนรอบข้างแล้ว ในชีวิตของคุณเจตน์ก็ได้มีประสบการณ์ของการเอาชนะการถูกรังเกียจด้วยความพยายามและความสามารถของตนเอง ซึ่งในตอนที่คุณเจตน์ได้เล่าให้ผู้วิจัยฟังด้วยน้ำเสียงภาคภูมิใจว่า “...อย่างเมื่อก่อนเคยสอบไปเมืองนอก ก็เคยได้ไป... อยากจะเล่าความสำเร็จของการเอาชนะมา ก็คือ มีอยู่ครั้งหนึ่งเคยไปเมืองนอก ทางเมืองไทยเขาก็ fax บอกไปว่าคนที่จะไปลักษณะอย่างนี้นะ ทางโน้นเขาก็ fax กลับมาเลยว่าไม่เอา ฉันทขอชายจริงหญิงแท้ ที่อเมริกาบอกว่าไม่เอา ที่นี้..แต่ทางนี้บอกว่าเปลี่ยนแปลงไม่ได้แล้ว ทุกอย่างดำเนินการเสร็จเรียบร้อยแล้ว สถานทูตทำเรื่องทุกอย่างพร้อมแล้ว เขาก็ต้องทำใจ เรารู้แล้วว่าเขาดังป้อมต้อนรับแล้ว ไม่เอาเราอยู่แล้ว พอเราไปปั๊บบ่ไม่อยากจะคุยกับเรา มาเราที่สนามบิน แล้วไม่คุย ไม่อะไร เขาคือคนไทย ไม่คุยอะไรเลย แต่เราก็..แค่อาทิศย์เดียว อาทิศย์เดียวจริงๆ ก็คือเราก็ทำงานแบบว่า รากเลือดเลยนะ ไม่หลับ ไม่นอน ไม่อะไรอย่างเนี่ย จนงานเราออกมาดีเยี่ยม ดีจนชนิดที่มีความรู้สึกว่ามีใครสู้ไม่ได้ เขาถามที่อื่นมาที่มีคู่แข่งอย่างนี้ ไม่มีใครสู้ได้ ผลงานออกมา..สมมติยกตัวอย่างการจัดดอกไม้อะไรอย่างนี้ ดอกไม้ที่จัดกับคนอื่นจัด คือของเราได้ทีหนึ่ง เขายอมรับในความสามารถ พอเขายอมรับในความสามรถปั๊บบ่ ก็เริ่มคลี่คลายไปในทางที่ดี...” (สัมภาษณ์คุณเจตน์, 11 ส.ค.2546)

คุณโอ เป็นคนที่มองจากลักษณะภายนอกแล้วไม่แตกต่างจากผู้ชายทั่วไป ทำให้ไม่มีปัญหาในการดำเนินชีวิต “...ไม่มีหอรอก เพราะเราอยู่ของเราธรรมดาแบบนี้ ถ้าไม่บอกเขาก็ไม่รู้ คิดว่าเราเป็นผู้ชายธรรมดาๆ คนหนึ่ง...”

คุณต้น ถึงแม้ว่าลักษณะภายนอกจะดูเหมือนผู้ชายแต่ไฉนมายาวอย่างผู้หญิงและมีกิริยาท่าทางที่คล้ายผู้หญิงอยู่บ้าง แต่เขาก็ไม่มีอุปสรรคในการดำเนินชีวิตจากการแสดงออกของเขา “...ต้นไม่เคยเจอปัญหาที่มาจากที่เราเป็นแบบนี้ เพราะต้นทำงานจริงจัง เขาเกรงใจเรามากกว่า...”

คุณเจ ถึงแม้จะไม่มีลักษณะกิริยาคล้ายเพศหญิง แต่ก็ยังเป็นอีกคนหนึ่งที่ประสบการณ์ของการถูกรังเกียจจากผู้ใหญ่ในที่ทำงาน ซึ่งคุณเจได้เล่าว่า “...เคยอยู่กับผู้ใหญ่ในที่ทำงาน ผู้ใหญ่ที่งานนี้ลักษณะว่าเขาจะรับเรื่องพวกนี้ไม่ได้อยู่เราไซ้มั้ครับ นั้นถ้าเกิดเขารู้ว่าเราเป็นแบบนี้เขาจะแอนตี้ทันที พอรู้เขาก็เริ่มแอนตี้ เริ่มกั๊ดเริ่มอะไรเรา เขาจะพูดลักษณะ...เหมือนว่า แดกนะครับ ผู้ใหญ่เขาจะไม่มาพูดกับเราตรงๆ ก็ลักษณะเป็นผู้ชาย...เดี๋ยวนี้ผู้ชายนะเป็นผู้ชายดีๆ ไม่ชอบอะไรอย่างนี้...” ส่วนวิธีการตอบรับกับสถานการณ์เช่นนี้ของคุณเจก็คือ “...เวลาใครว่าอะไรผมก็จะไม่พูดกระทบเขา แต่ผมจะทำอย่างนี้ ช่างใน(ที่ทำงาน)ว่าผมเหรอ...ปีใหม่ผมก็จะมิของให้ เราให้สิ่งที่ดีที่สุด คือเรามองก่อนว่าบ้าคคนนี้นิสัยยังงึ บ้าคคนนี้นิสัยยังงึเราเก็บตรงนี้ไว้ก่อนรายละเอียดปีกย่อย แล้วพอถึงปีใหม่เราก็จะให้สิ่งพวกนี้กับเขาถึงเขาจะไม่ให้เราถึงเขาจะว่าเรายังงึก็ตามเราก้ให้ของเขาไป เราให้สิ่งที่ดีที่สุดสำหรับเขา เขาก้เริ่มไม่พูดละ เขาก้จะรู้แล้วว่าเราไม่ได้เลวร้ายอย่างที่เขาคิด เรามีจิตใจที่ดีงาม... ...ใช้เวลาพิสูจน์แล้วคนข้างนอกที่เขาเคยว่าเรา ...เขาก้ไม่เคยว่าเราอีกเลย เพราะเราทำงานด้วยจริงๆ จังๆ ผมทำงานด้วยความอดทน ออกล้น ...” (สัมภาษณ์คุณเจ, 4 ต.ค. 2546)

คุณปิง ถูกมักจะมีเพื่อนๆ นอกกลุ่มชายรักชายพูดตอกย้ำความน่ารังเกียจของชายรักชายที่ถ่ายทอดให้ผู้วิจัยฟังว่า “...เพื่อนผมนะ เขาก้จะพูดเลย บางคนพูดตรงๆ เลยว่าเป็นแบบนี้สังคมรังเกียจพูดตรงๆ เลยว่า เป็นพวกแพร์เซื่อ...โดยเฉพาะโรคเอดส์ ซึ่งจริงๆ แล้วผู้หญิงแท้ๆ จะแพร์มากกว่าเพศอย่างนี้ แต่ว่าเขาจะมองว่า ตรงนี้จะแรงกว่า อย่างที่ผมบอกว่าคุณ

หญิงแท้ๆ แพร่มากกว่าหมายถึงว่าคนที่เขาแบบ...เป็นเซล์ตรงนั้นครับ จะแพร่กว่าที่เป็นนาง... เป็นหมอนวดอะไรแบบนี้ คือเขาจะแพร่ตรงนั้นมากกว่า...เปอร์เซ็นต์ตรงนั้นมากกว่า ที่นี้คนทั่วไปก็จะมองว่าเป็นเรื่องธรรมดา แต่พอเขามองคนที่เป็นเกย์นี้เขาก็จะมองในลักษณะ แง่ลบและก็รุนแรงด้วย เขาจะมองว่าพอเกิด อะไรขึ้นมานี้อย่างคนเป็นเอดส์นี่ อย่างเพื่อนผมเอง เลยนี้ เขาบอกว่ามึงไปยุ่งกับผู้ชาย.. เขาพูดอย่างนี้เลยนะ...มึงไปยุ่งกับผู้ชายมึงไม่กลัวเป็น เอดส์ตาย...แพร่เชื้ออะไรแบบนี้ ผมบอก...ผมก็บอกไม่ได้ชี้ชัดอะไรอย่างนี้ใช้มั๊ย บางทีมีการ ป้องกันอะไรแบบนี้ คบกับใครผมคบแค่คนเดียว ตั้งแต่มีแฟนมา...กับแฟนคนหนึ่ง..แล้วก็ หายากนะที่จะไปมั่วกับคนอื่นเปอร์เซ็นต์น้อยมาก..." (สัมภาษณ์คุณปิง, 28 ก.ย. 2546)

อุปสรรคและปัญหาในชีวิตของชายรักชาย ส่วนใหญ่มาจากการที่คนในสังคมไม่ เข้าใจ หรือมีอคติต่อชายรักชายเป็นหลัก เช่น การกีดกันหรือแสดงอาการรังเกียจในการติดต่อ หน่วยงานต่างๆ การถูกคนอื่นคิดว่าเป็นผู้ที่แพร่เชื้อโรคเอดส์ แม้กระทั่งการถูกมองด้วยสายตาที่ แสดงความรังเกียจเหยียดหยาม เป็นต้น ทำให้ชายรักชายต้องต่อสู้อุปสรรคต่างๆ ด้วยการพิสูจน์ ตนเองจากการแสดงความสามารถของตนเองออกมาให้เห็น

กระบวนการเรียนรู้และการปรับตัวของชายรักชาย

ชายรักชายหรือเกย์นั้นถึงแม้ว่าจะได้ชื่อว่าเป็นคนรักเพศเดียวกัน แต่ก็มีกระบวนการ เรียนรู้ที่แตกต่างไปจากหญิงรักหญิงในส่วนที่เป็นรายละเอียดปลีกย่อย แม้โดยหลักแล้วการ เรียนรู้ของชายรักชายจะมาจากแหล่งความรู้ที่คล้ายกันกับแหล่งความรู้ของหญิงรักหญิงก็ตาม แต่ ในสังคมไทยมีสิ่งๆที่ช่วยให้เกิดการเรียนรู้ในเรื่องของชายรักชายอยู่มากกว่าอยู่มาก ไม่ว่าจะเป็นสื่อ สิ่งพิมพ์ เช่น หนังสือหรือนิตยสารต่างๆ หรือในส่วนที่เป็นภาพยนตร์หรือโทรทัศน์ที่มีภาพและเรื่อง ราวของเกย์มานำเสนออยู่บ่อยครั้ง ด้วยความที่ชายรักชายไทยอยู่ในบริบทของสังคมไทยที่มีระบบ อำนาจของชายเป็นใหญ่ การเผยแพร่สื่อต่างๆ จึงไม่จำกัดอยู่เฉพาะเพียงแค่อุญในเพียงแค่อุญคน ไม่ก็คน หากแต่ได้ขยายพื้นที่ออกมาในส่วนที่เป็นพื้นที่สาธารณะในสังคม จึงทำให้กระบวนการ เรียนรู้ของชายรักชายมีลักษณะเฉพาะตัวที่ค่อนข้างน่าสนใจ

ชายรักชายส่วนใหญ่จะเรียนรู้จากประสบการณ์ของตนเองทั้งที่เป็นประสบการณ์ตรงที่ประสบพบเห็นมาด้วยตนเองและจากสื่อต่างๆ ที่มีอยู่ในสังคม หรือจากการพูดคุยแลกเปลี่ยนความรู้และประสบการณ์จากคนที่เป็นชายรักชายด้วยกัน รวมทั้งจากการทำกิจกรรมร่วมกันภายในกลุ่มชายรักชาย ทำให้ชายรักชายได้เรียนรู้วิถีชีวิตของชายรักชายและนำมาปรับเข้ากับการใช้ชีวิตของตน ซึ่งผู้วิจัยจะขอแยกกระบวนการเรียนรู้ของชายรักชายเป็น 2 ลักษณะ คือการเรียนรู้จากประสบการณ์ตรงหรือการเรียนรู้ด้วยตนเอง และกระบวนการเรียนรู้ภายในกลุ่มของชายรักชาย

การเรียนรู้จากประสบการณ์ตรงหรือการเรียนรู้ด้วยตนเอง

การเรียนรู้ของชายรักชายที่มาจากประสบการณ์ตรงนั้น ชายรักชายจะเริ่มสังเกตตนเองเมื่อเริ่มรู้สึกว่าคุณมีความรู้สึกหรือการรับรู้ทางเพศที่ต่างไปจากคนอื่น จากนั้นจึงเริ่มสังเกตบุคคลที่มีลักษณะคล้ายกันกับตน เพื่อเปรียบเทียบบุคลิกลักษณะที่แตกต่างจากคนทั่วไป และสามารถแยกแยะได้ว่าบุคคลใดมีลักษณะที่เหมือนและแตกต่างไปจากตน ในบางกรณีที่ชายรักชายบางคนไม่ได้อยู่ในสังคมที่มีชายรักชายหรือคนรักเพศเดียวกันก็จะสังเกตเพื่อน ๆ หรือรุ่นพี่ที่อยู่ในโรงเรียนเดียวกัน ซึ่งในแต่ละโรงเรียนโดยทั่วไปแล้ว จะมีนักเรียนที่เป็นคนรักเพศเดียวกันปะปนอยู่กับนักเรียนส่วนใหญ่ที่เป็นคนรักต่างเพศ ถึงแม้ว่าจะยังไม่ทราบแน่ชัดว่าคุณที่เป็นชายรักชายจะมีลักษณะการใช้ชีวิตและรสนิยมทางเพศที่แตกต่างกัน แต่ก็เป็นการเรียนรู้ในเบื้องต้นจากการสังเกต และนำไปสู่การเรียนรู้จากแหล่งความรู้และสื่อต่างๆ ต่อไป ซึ่งได้แก่

หนังสือวิชาการและพ็อคเก็ตบุ๊กต่างๆ ถือเป็นสื่อสำคัญที่ทำให้ชายรักชายได้รับข้อมูลเกี่ยวกับชายรักชายและการใช้ชีวิตของชายรักชาย ทั้งในส่วนที่เป็นความรู้และการสร้างความเข้าใจในเชิงวิชาการและส่วนที่จัดทำขึ้นเพื่อความบันเทิงโดยเฉพาะ หนังสือวิชาการต่างๆ นั้น บางส่วนที่เป็นหนังสือรุ่นเก่าหรือหนังสือเรียนในประเทศก็จะมีกล่าวถึงถึงเกย์ในฐานะของคนที่มีพฤติกรรมผิดเพศ หรือเป็นกลุ่มที่ทำให้โรคติดต่อทางเพศสัมพันธ์โดยเฉพาะอย่างยิ่งโรคเอดส์แพร่กระจายไปอย่างรวดเร็ว ถ้าเป็นหนังสือค่อนข้างใหม่ก็จะกล่าวถึงชายรักชายในฐานะที่เป็นกลุ่มทางสังคมกลุ่มหนึ่งที่มีรสนิยมทางเพศ และมีวิถีการดำเนินชีวิตที่แตกต่างไปจากคนส่วนใหญ่ทั่วไปที่เป็นคนรักต่างเพศ ซึ่งหนังสือวิชาการดังกล่าวนี้ส่วนใหญ่จะเป็นหนังสือภาษาต่างประเทศซึ่งจำกัดอยู่ในวงแคบ และจำกัดอยู่เฉพาะผู้ที่มีความรู้ด้านภาษาต่างประเทศที่จะสามารถอ่านได้เท่า

นั่น ส่วนหนังสือด้านวิชาการเกี่ยวกับชายรักชายที่เป็นภาษาไทยนั้น แม้จะมีอยู่บ้างแต่ก็มีอยู่เป็น ส่วนน้อยและกล่าวถึงเรื่องของชายรักชายอยู่เพียงไม่กี่ประเด็น

คุณโอเป็นคนที่มีความมานะในการเรียนจนมีผลการเรียนดี และสามารถสอบเข้า เรียนในมหาวิทยาลัยของรัฐได้ และในห้องสมุดของมหาวิทยาลัยนี้เองที่เป็นแหล่งความรู้ให้คุณโอ ได้ศึกษาค้นคว้าเรื่องราวที่เกี่ยวกับคนรักเพศเดียวกัน ซึ่งโดยมากจะเป็นหนังสือวิชาการและเป็น ภาษาอังกฤษ

“...ผมมาเริ่มอ่านหนังสือเรื่องแบบนี้ตอนที่เรียนอยู่มหาวิทยาลัย ก็เข้าไปอ่านใน ห้องสมุด...มันจะมีตรงที่เป็นภาษาต่างประเทศนะครับ หนังสือวิชาการทั้งนั้นเลย เป็น หนังสือเกี่ยวกับเรื่องความสัมพันธ์ทางเพศแบบนี้ มันก็จะมีภาพประกอบด้วย ก็ส่วนใหญ่ จะเป็นภาพลายเส้นนะครับ...” (สัมภาษณ์คุณโอ, 11 ก.ย. 2546)

นอกจากหนังสือที่เป็นวิชาการ ที่สามารถใช้เป็นตำราหรือเป็นเอกสารในการอ้างอิงต่างๆ ได้แล้ว ในปัจจุบันเทคโนโลยีสิ่งพิมพ์ได้รุ่งเรืองเฟื่องฟูมาก ประกอบกับคนรุ่นใหม่นิยม อ่านหนังสือกันมากขึ้น และหาซื้อหนังสือได้ง่ายมากขึ้น จึงทำให้มีหนังสือที่เรียกว่าพ็อคเก็ตบุ๊ก หรือหนังสืออ่านเพื่อการพักผ่อนหย่อนใจและเพื่อความบันเทิงออกมาจำหน่ายตามร้านหนังสืออยู่ มากมาย ในส่วนนี้เองก็มีหนังสือที่มีเรื่องราวเกี่ยวกับเกย์ หรือเรื่องเล่าชีวิตของผู้เขียนที่เป็นชาย รักชายอยู่มากมาย ซึ่งบางส่วนก็เป็นเรื่องจริงและบางส่วนก็เป็นเรื่องที่แต่งขึ้นมา ทั้งที่เป็นหนังสือที่ มีเนื้อหาต่อต้านชายรักชายและหนังสือที่สนับสนุนชายรักชายและคนรักเพศเดียวกัน หนังสือต่างๆ เหล่านี้เป็นสื่อที่ช่วยให้ชายรักชายเกิดการเรียนรู้ในเรื่องราวของชายรักชายได้มากขึ้น ในขณะที่ ชายรักชายในสมัยก่อนจะไม่มีหนังสือประเภทนี้อ่านเพื่อหาความรู้จะมีก็แต่เพียงนิตยสารเกย์ ซึ่งเป็นสื่อสิ่งพิมพ์ที่พอจะหาอ่านได้ในสมัยนั้นเท่านั้น

นิตยสารสำหรับเกย์ ในประเทศไทยในช่วงหนึ่ง มีนิตยสารที่สร้างขึ้นเพื่อชายรัก ชายมาจำหน่ายอยู่มากมาย เป็นนิตยสารที่มีเนื้อหาที่เกี่ยวข้องกับเกย์โดยเฉพาะ ซึ่งชายรักชาย ส่วนใหญ่จะรู้จักดีว่าสามารถหาซื้อได้อย่างไร นิตยสารเกย์นี้ภายในก็จะมีคอลัมน์ต่างๆ ทั้งที่เป็น สารความรู้ สารเพื่อความบันเทิง การตอบปัญหาทางเพศของเกย์ เรื่องเล่าต่างๆ จากเกย์ นอก จากนี้ยังมีในส่วนที่เป็นการแสดงแบบโดยนายแบบรูปร่างหน้าตาดี และส่วนที่เป็นการโฆษณาสินค้าและบริการต่างๆ ที่เปิดบริการสำหรับเกย์โดยเฉพาะ นิตยสารเหล่านี้เองที่ทำให้ชายรักชายได้ เรียนรู้ถึงการใช้ชีวิตแบบชายรักชาย ซึ่งเนื้อหาต่างๆ ภายในเล่มเหมาะสมกับชายรักชายที่อยู่ในวัยผู้ ใหญ่มากกว่า เพราะส่วนใหญ่จะเน้นไปที่เรื่องราวที่เกี่ยวกับเพศและความสัมพันธ์ทางเพศ ตลอด

จนการโฆษณาหาคู่ต่างๆ ถึงแม้จะมีเกร็ดความรู้อยู่บ้างแต่ก็ยังคงอยู่ในบริบทของเรื่องเพศและความดึงดูดใจทางเพศอยู่ดี อาจกล่าวได้ว่านิยายสารสำหรับเกย์เป็นนิยายสารสำหรับเรื่องเพศของชายรักชายโดยเฉพาะ ด้วยความที่นิยายสารเกี่ยวกับเกย์เน้นหนักไปที่การนำเสนอเรื่องเพศของชายรักชายนี่เอง จึงทำให้คนในสังคมทั่วไปคิดว่าคนที่เป็นชายรักชายนั้นสนใจแต่เฉพาะเรื่องเพศเท่านั้นเพราะจากการที่เห็นแต่นิยายสารเกย์ดังที่กล่าวมาแล้ว ยังผลทำให้เกิดมายาคติขึ้นในสังคมอีกอย่างหนึ่งว่า คนที่เป็นเกย์หรือชายรักชายคือผู้ชายที่สนใจแต่เรื่องที่จะมีเพศสัมพันธ์กับผู้ชายคนอื่นๆ เท่านั้นโดยไม่สนใจเรื่องอื่นๆ เลย ซึ่งความคิดนี้สร้างทัศนคติที่ไม่ดีต่อชายรักชายตั้งแต่อดีตมาจนถึงปัจจุบัน แต่ถึงกระนั้นก็มีชายรักชายมากมายที่ได้เรียนรู้จากแหล่งความรู้ดังกล่าวนี้เป็นหลักเพราะไม่มีตัวเลือกที่ดีกว่านั่นเอง

คุณตันและคุณเจตน์เติบโตมาในช่วงที่นิยายสารเกย์กำลังเฟื่องฟู สามารถหาอ่านได้อย่างง่ายดาย ทำให้คุณตันและคุณเจตน์ได้เรียนรู้เรื่องราวของชายรักชายผ่านทางนิยายสารเกย์ที่วางขายอยู่ทั่วไป

“...ตอนแรกๆ ผมก็จะอ่านนะอะ อ่านหนังสือเกย์ มันจะเป็นแบบนิยายสาร...มีภาพ..มีเรื่องประสบการณ์คนโน้นคนนี่มาเล่ากัน...” (สัมภาษณ์คุณตัน, 14 ก.ย.2546)

“...มันจะมีนิยายสารสำหรับพวกเราโดยเฉพาะ มีเยอะมาก ก็ได้อ่านจากตรงนี้แหละ เขาจะเล่าประสบการณ์กันก็มี มีภาพประกอบ มีนายแบบหนุ่มๆ หน้าตาดีๆ หุ่นดีๆ แบบนี้...” (สัมภาษณ์คุณเจตน์, 11 ส.ค.2546)

หนังสือพิมพ์ แม้ว่าหนังสือพิมพ์เองจะไม่ได้เป็นสื่อที่นำเสนอเรื่องราวของชายรักชายโดยตรง แต่หนังสือพิมพ์ก็มีส่วนสำคัญในการสร้างการเรียนรู้ให้กับชายรักชาย คนรักเพศเดียวกัน และคนรักต่างเพศทั่วไป จากการที่นำเสนอข่าวที่ค่อนข้างจะเป็นไปในทางลบเสมอของชายรักชายและคนรักเพศเดียวกัน ซึ่งทำให้คนอ่านเกิดทัศนคติที่ไม่ดีต่อคนรักเพศเดียวกัน จากการที่หนังสือพิมพ์นำเสนอแต่เรื่องราวที่เป็นไปในทางลบเสมอ ทำให้เกิดภาพตายตัวของชายรักชายและคนรักเพศเดียวกันขึ้นมาในสังคม ซึ่งในประเด็นนี้ผู้วิจัยได้กล่าวถึงแล้วในส่วนที่เป็นกระบวนการเรียนรู้ของหญิงรักหญิงจากหนังสือพิมพ์

คุณเจตน์ “...ข่าว..หรืออะไรพวกนี้ หนังสือพิมพ์ก็ชอบลงหน้าหนึ่งทุกที บางทีมันเรื่องเล็กๆ แต่ก็ไปลงรูปใหญ่ หรือพาดหัวซะใหญ่ ทำให้คนสนใจขึ้นมา...”

คุณเจ “...ในหนังสือพิมพ์ที่มัธยม เขาจะชอบพาดหัวข่าวแบบ...บางที่ใช้คำรุนแรง พวกโรคจิตอะไรแบบนี้มา “ตุ้ย” กันบ้าง “อึดถั่วดำ” แบบนี้ คนก็คิดว่าเกย์เป็นพวกโรคจิต ชอบความพิสดาร แต่จริงๆ แล้วไม่ใช่หรอกอะ ผมว่าเพราะเราเป็นเกย์ คนเขาถึงสนใจมากกว่าอย่างอื่น คอยดูว่าพวกเราทำอะไรอยู่...”

คุณปิง “...บางทีก็เคยคิดนะครับว่าทำไม เขาน่าจะลงข่าวเกย์ดีๆ บ้างนะครับ ลงแต่เรื่องไม่ดี ...คือคนที่ไม่ดีก็มี เหมือนคนอื่นๆ นั้นแหละ แต่คนดีมีเยอะกว่า แต่เขาเลือกลงข่าวแต่สิ่งไม่ดี เชื้อมัธยมครับ ลองไปนับดูเลย ข่าวดีหรือข่าวไม่ดีมันจะมีเยอะกว่ากัน...”

ภาพยนตร์และโทรทัศน์ ชายรักชายหลายคนได้เรียนรู้ในเรื่องของการแสดงออกจากโทรทัศน์และภาพยนตร์ต่างๆ ที่มีตัวละครที่เป็นชายรักชายอยู่ด้วย การที่สื่อโทรทัศน์และภาพยนตร์นำเสนอภาพของชายรักชายนั้นนอกจากเป็นการนำเสนอถึงการมีตัวตนอยู่ในสังคมของชายรักชายแล้ว บทบาทของชายรักชายที่ปรากฏในละครโทรทัศน์หรือภาพยนตร์ก็ตามก็ยังคงเป็นการสร้างทัศนคติ หรือสร้างภาพตายตัวให้แก่บรรดาชายรักชายและคนในสังคมโดยทั่วไปรับรู้ว่าเป็นคนที่เป็นเกย์หรือชายรักชายนั้นจะต้องมีบุคลิกลักษณะและท่าทางการแสดงออก ตลอดจนบทบาททางสังคมเหมือนกับตัวละครที่อยู่ในเรื่องทุกประการ ซึ่งในความเป็นจริงแล้วคนที่เป็นเกย์มีบุคลิกลักษณะที่หลากหลายแตกต่างกันไปตามธรรมชาติของคน ถึงจะมีการนำเสนอเรื่องราวเกี่ยวกับตัวตนที่แท้จริง และในเรื่องเกี่ยวกับความคิด หรือเรื่องราวชีวิตจริงของเกย์หรือคนรักเพศเดียวกันอยู่บ้าง แต่ก็มีเป็นส่วนน้อยและเป็นภาพยนตร์ต่างประเทศที่เสนอเรื่องราวของคนรักเพศเดียวกันในสังคมอื่นที่มักจบลงด้วยความเศร้า

อย่างไรก็ตามในปัจจุบันสื่อโทรทัศน์และภาพยนตร์ได้นำเสนอเรื่องราวของชายรักชายมากขึ้น การนำเรื่องราวของชายรักชายมาสร้างเป็นละครโทรทัศน์และภาพยนตร์ในระยะหลังได้สร้างให้เกิดกระแสของการนำเสนอเรื่องราวในแบบเดียวกันหรือคล้ายคลึงกัน ก่อให้เกิดปรากฏการณ์การเป็นเกย์ตามยุคสมัยหรือตามแฟชั่นในหมู่เด็กชายวัยรุ่น เพื่อให้เป็นที่ยอมรับในหมู่เพื่อน ซึ่งจริงๆ แล้วเด็กบางคนอาจจะไม่ได้เป็นชายรักชายหรือมีแนวโน้มที่จะเป็นชายรักชายก็ได้ แต่ที่แสดงตัวออกมาว่าเป็นเกย์นั้น เป็นเพียงเพราะเห็นเป็นเรื่องสนุกสนานและอยากลองสิ่งใหม่ๆ มากกว่า หรือในเด็กบางคนที่เป็นชายรักชายจริงๆ ก็อาจจะนำภาพตัวละครที่เห็นมาเป็นตัวแบบในการปฏิบัติตัวของตนเองก็ได้ ซึ่งตัวละครในภาพยนตร์หรือละครโทรทัศน์ก็มักจะแสดง

กิริยาท่าทางที่เกินจริง ทำให้ชายรักชายรุ่นใหม่มีการแสดงออกในสังคมที่ค่อนข้างจะผิดธรรมชาติของคน

คุณต้น “...ต้นว่าพวกหนังละครก็มีส่วนนะ คือบางที่มันก็กลายเป็นแฟชั่น เด็กๆ ที่ยังไม่รู้จักแต่งตัวตามเพื่อนบ้าง ทำแบบในหนังบ้าง คือในหนังมันดูเล่นๆ สนุกๆ ได้ แต่จริงๆ ให้แต่งตัวเจิดจ้าไปไหนมาไหนทุกวันมันเป็นไปได้หรือก ต้องเข้าใจตรงนี้ด้วย อย่าให้มันเกินไป...”

คุณเจ “...ที่เขาทำหนังออกมา เพราะเขาอยากให้เราเห็นว่าเรามีพวกเราอยู่ในสังคมด้วย ไม่ใช่ว่าคนดูแล้วจะต้องเลียนแบบ หรือเป็นเกย์ไปหมด ถ้าอย่างนั้นเวลาที่เขาทำหนังคนเป็นโรคหรือคนพิการคนดูก็ต้องเป็นไปตามนั้นหมดหรือเปล่า...มันก็ไม่ใช่ เขาอยากให้เราเห็นว่าเราก็เป็นคน เป็นมนุษย์ มีความคิด มีความรู้สึก มีความต้องการอะไรๆ ที่เหมือนๆ กับคนอื่น ๆ ถ้าคุณไม่อยากจะให้ลูกเป็นเกย์ คุณก็ต้องรักเขา ดูแลเขาดี ๆ ถ้าลูกคุณเป็นเกย์แล้ว คุณจะทำยังไงละ ไปแก้มันก็ไม่หายหรอก คุณก็ต้องเข้าใจนะว่าเขาเป็นอย่างนี้...รักเขาอย่างที่เขาคือ...”

คุณปิง “...เกย์ในบ้านเราก็มีนะที่โทรทัศน์ที่เขาออกรายการ อย่างเช่น ดร.เสรี วงษ์มณฑา อาจารย์วิโรจน์ ตั้งวาณิช แบบนี้ คือเขาเก่งจริง แล้วคนก็รับรู้ว่า เออ...เขาเป็นแบบนี้ละ ...ถ้าจะเป็นแบบก็คือ เป็นแบบของคนที่ยกแล้วก็วางตัวดี พอคนเห็นว่าเขาเก่งเขาดี ก็ยอมรับไปเอง...”

แม้สื่อโทรทัศน์จะเสนอภาพของชายรักชายในลักษณะดังที่ได้กล่าวมาแล้วข้างต้น จะเป็นเหตุที่ทำให้คนในสังคมได้รับรู้ลักษณะของชายรักชายที่ค่อนข้างเกินจริง แต่สื่อโทรทัศน์เองก็ยังสามารถนำเสนอภาพของชายรักชายที่เปิดเผยตัวตนในสังคมและมีบทบาทสำคัญในสังคมไทยที่มีความเชี่ยวชาญในด้านต่างๆ จนเป็นที่ยอมรับของสังคม ทำให้ชายรักชายและคนรักต่างเพศได้รับรู้และเห็นแบบอย่างที่ดีตลอดจนการวางตัวของเกย์หรือชายรักชายในสังคม ทำให้เกย์คนอื่นๆ และคนรักต่างเพศได้รับรู้เรื่องราวอีกด้านหนึ่งของเกย์หรือชายรักชายที่ประสบความสำเร็จในสังคม จนกลายเป็นแรงบันดาลใจให้ชายรักชายคนอื่นๆ พยายามสั่งสมและพัฒนาตัวเองขึ้นมาเพื่อให้สังคมได้เห็นถึงความสามารถที่มีอยู่และได้รับการยอมรับในที่สุด

อินเตอร์เน็ต เป็นสื่อสมัยใหม่ที่เข้ามามีบทบาทในการเรียนรู้ของชายรักชาย ซึ่งชายรักชายสามารถค้นคว้าหาความรู้ ในส่วนที่เกี่ยวข้องกับเกย์และคนรักเพศเดียวกันได้อย่างไม่จำกัด ด้วยเหตุผลที่การใช้อินเตอร์เน็ตสามารถที่จะกระทำในทุกสถานที่และทุกเวลาตามที่ต้องการ อีกทั้งยังสามารถค้นหาข้อมูลได้สะดวก รวดเร็วและตรงตามความต้องการมากที่สุด การหาข้อมูลจากอินเตอร์เน็ตจึงค่อนข้างเป็นที่นิยมอย่างมาก ซึ่งในโลกของอินเตอร์เน็ตนี้มีเว็บไซต์มากมายที่มีเนื้อหาที่เกี่ยวข้องกับเกย์โดยตรง ทั้งเว็บไซต์ที่มีเนื้อหาสาระความรู้ที่มีลักษณะเป็นวิชาการ และในส่วนของเว็บไซต์ที่ให้ความบันเทิง

ในเว็บไซต์ต่างๆ ที่มีเนื้อหาเกี่ยวข้องกับชายรักชายนั้น ส่วนใหญ่แล้วจะประกอบไปด้วยส่วนต่างๆ ที่คล้ายคลึงกัน ได้แก่ส่วนที่เป็นข่าวคราวความเคลื่อนไหวต่างๆ ในแวดวงของชายรักชายหรือของคนรักเพศเดียวกัน ส่วนที่เป็นกระดานสนทนาที่ผู้คนเข้าเยี่ยมชมเว็บไซต์นั้นๆ ได้เข้ามาตั้งกระทู้ถามหรือตอบกระทู้ทั้งที่เกี่ยวข้องกับชายรักชายและเรื่องทั่วไปตามที่สนใจ ส่วนที่เป็นเนื้อหาสาระความรู้ต่างๆ ที่จำเป็นสำหรับชายรักชาย ส่วนที่เป็นการโฆษณาของผลิตภัณฑ์ต่างๆ และการบริการหรือสถานที่ท่องเที่ยวสำหรับเกย์ และส่วนที่เป็นลิงค์เชื่อมโยงไปยังเว็บไซต์เกย์และเว็บไซต์อื่นๆ ทั่วไป เว็บไซต์ต่างๆ เหล่านี้มีอยู่มากมายทั้งที่เป็นเว็บไซต์ของไทยและของต่างประเทศ ทำให้ชายรักชายในปัจจุบันมีทางเลือกที่หลากหลายมากขึ้นในการหาความรู้ที่เกี่ยวกับเกย์ ซึ่งนอกจากคนที่เป็นชายรักชายจะสามารถเข้าไปเยี่ยมชมเว็บไซต์เกย์แล้ว คนที่ไม่ใช่ชายรักชายก็สามารถเข้าไปเยี่ยมชมเว็บไซต์ของเกย์ได้หากต้องการ เว็บไซต์เกย์บางส่วนมีลักษณะที่ค่อนข้างเน้นหนักไปในการหาเพื่อนหรือหาคู่ และบางส่วนก็มีภาพที่ค่อนข้างจะสื่อไปทางลามกอนาจาร ซึ่งผู้เข้าชมเว็บไซต์ต้องมีวิจารณญาณในการพิจารณาถึงความเหมาะสมด้วย แม้จะมีเว็บไซต์บางส่วนที่มีเนื้อหาหยาบและมีการประชันขันแข่งเรื่องเพศเป็นหลัก แต่ก็ยังมีเว็บไซต์อีกไม่น้อยที่พอจะเป็นแหล่งให้ชายรักชายได้ศึกษาหาความรู้ได้

คุณโอ "...ในเว็บไซต์ผมก็เข้าไปดูบ้างเหมือนกัน แต่ส่วนใหญ่ผมจะใช้ส่งเมลล์หาเพื่อนมากกว่า พวกเว็บของเกย์ก็พอรู้แหละ บางทีผมว่าคนชอบทำเว็บเพราะมันทำง่ายกว่าหนังสือลงทุนก็น้อยกว่า แกรมคนยังเข้าไปดูได้ที่ละหลายคน เดี่ยวนี้มีเยอะ แต่ผมไม่ค่อยชอบเท่าไร ชอบคุยกับเพื่อนๆ มากกว่า..."

คุณตัน "...เว็บเกย์เท่าที่เห็นนะสะก็มีอยู่เยอะ แบบไปไปเลยก็มี มีภาพให้ดูกันจะๆ ไม่ต้องออกไปเดินซื้อค่าๆ มีดๆ อีกแล้ว ยิ่งถ้าอยู่บ้านตัวเองอยากดูอะไรก็ได้เลย ในนั้นก็จะมีบางที่แบบว่ามาหาเพื่อน หาแฟนด้วย ถ้าเด็กๆ มากก็จะถามว่า ผมรู้จักชอบเพื่อน

ผู้ชาย ผมผิดปกติมั้ยครับ อะไรแบบนี้ คนที่เป็นผู้ใหญ่กว่าก็จะเข้ามาตอบ หรือในบางเว็บ ก็จะมีแบบความรู้เป็นเรื่องเป็นราวเลย อยากรู้อะไรหรือ...ก็หาเอาสิ เปิดอ่านได้เลย..."

กลุ่มเพื่อนและครอบครัว สามารถทำให้ชายรักชายเกิดการเรียนรู้ได้เช่นกัน จากการพูดคุยสนทนาหรือแลกเปลี่ยนประสบการณ์ซึ่งกันและกัน ส่วนใหญ่แล้วคนที่ เป็นชายรักชายจะมีการพูดคุยและปรึกษาปัญหาชีวิตกับคนที่ เป็นชายรักชายด้วยกัน เนื่องจากชายรักชายจะประสบกับปัญหาและประสบการณ์ที่ค่อนข้างคล้ายคลึงกัน จึงพูดคุยกันเข้าใจกันมากกว่าที่จะคุยกับเพื่อนรักต่างเพศ ที่อาจจะไม่เข้าใจปัญหาของชายรักชายอย่างแท้จริง และบางครั้งอาจนำไปสู่การมีทัศนคติที่ไม่ดีต่อชายรักชาย การปรึกษาปัญหาหรือการคุยแลกเปลี่ยนประสบการณ์กับเพื่อนชายรักชายด้วยกัน นอกจากจะทำให้เกิดการเรียนรู้ถึงวิถีชีวิตของเกย์แล้ว ยังเป็นส่วนที่ช่วยให้ชายรักชายเกิดความมั่นใจในตัวเองมากขึ้นอีกด้วย อีกทั้งยังเป็นสื่อที่ทำให้ชายรักชายได้รู้จักกับชายรักชายคนอื่น ๆ จากการบอกเล่าและแนะนำโดยเพื่อนชายรักชายอีกด้วย

คุณเจตน์ "...ตอนแรกก็ถามอาจารย์ที่สอนสุขศึกษา แต่อาจารย์ก็พูดอะไรก็ไม่รู้ พูดเป็นทฤษฎีมาเลย แต่มันไม่ใช่สิ่งที่เราอยากรู้ ที่นี้พอมาเจอเพื่อนรุ่นพี่แบบเดียวกันนี้ ก็ได้รู้เรื่องอย่างมีอรรถรส เล่าทุกอย่างเลย แบบละเอียดทุกขั้นทุกตอน จน...ทะลุปรุโปร่งเลย ความรู้ของอาจารย์พับเก็บไปเลย..."

คุณปิง "...เมื่อก่อนจะมีรุ่นพี่ที่ตอนหลังเขามาแปลงเพศ เขาจะรู้เลยว่าผมเป็นแบบนี้ ไม่รู้ว่าเขารู้ได้ยังไงตอนนั้น ก็เข้ามาคุย ก็ไม่ใช่เป็นเชิงวิชาการล้วนๆ หรือแค่เข้ามาแนะนำว่าควรจะใช้ชีวิตแบบไหน อยากเป็นผู้หญิงมั้ย หรือว่าพอใจที่จะอยู่เป็นเพศชายอะไรอย่างนี้เรียกว่าแลกเปลี่ยนกันมากกว่า ถ้าเป็นแบบนี้แล้วจะอยู่ยังไง ผมว่าผมโชคดีมากที่ได้รู้จักกับพี่คนนั้น เพราะเราเองจริงๆ แล้วตอนนั้นก็อยากรู้เหมือนกัน..."

การเรียนรู้ด้วยตนเองและการเรียนรู้จากสื่อต่างๆ ในสังคมนี้ ทำให้ชายรักชายได้เรียนรู้และทำความเข้าใจความเป็นคนรักเพศเดียวกันของตน ตลอดจนได้เรียนรู้ถึงวิถีการใช้ชีวิตในโลกของชายรักชายได้มากขึ้น ถึงแม้ว่าในสมัยก่อนจะสื่อต่างๆ ที่จะเรียนรู้เรื่องของชายรักชายนั้นจะหาได้ไม่มากนัก แต่ก็จำกัดอยู่ในวงแคบเท่านั้น ความก้าวหน้าทางเทคโนโลยีปัจจุบันทำให้ชายรักชายและคนรักเพศเดียวกันสามารถเรียนรู้ในเรื่องนี้ได้สะดวกและง่ายดายกว่าแต่ก่อนมาก

โดยเฉพาะอย่างยิ่งการค้นคว้าหาความรู้ในอินเทอร์เน็ตซึ่งเปรียบเสมือนคลังแห่งข่าวสารข้อมูลของโลก จึงจำเป็นอย่างยิ่งที่จะต้องมีการพิจารณาคุณภาพพิจารณาความเหมาะสมของเนื้อหาในเว็บไซต์ด้วย

การเรียนรู้ภายในกลุ่มชายรักชาย

ในปัจจุบันประเทศไทยมีกลุ่มชายรักชายและองค์กรเกย์มากมายหลายกลุ่มที่มีการรวมตัวกันเพื่อทำกิจกรรมต่างๆ ทั้งในด้านกิจกรรมเพื่อความบันเทิงในกลุ่มชายรักชายและกิจกรรมรณรงค์เพื่อความรู้ความเข้าใจของสังคมที่มีต่อกลุ่มเกย์ รวมไปถึงการพิทักษ์และปกป้องสิทธิต่างๆ ของชายรักชาย ตลอดจนการรณรงค์ป้องกันโรคติดต่อทางเพศสัมพันธ์ให้กับกลุ่มชายรักชายด้วย **กลุ่มฟ้าสีรุ้ง** เป็นกลุ่มชายรักชายที่ทำกิจกรรมในลักษณะรณรงค์ดังกล่าวนี้ กลุ่มนี้ก่อตั้งขึ้นเมื่อ ปี พ.ศ.2542 โดยพัฒนามาจากกลุ่มเพื่อนวันพุธ ของสภาเกย์ไทย ซึ่งนายกมลเศรษฐ์ เก่งการเรือ ที่ปรึกษาศลินิกนรีนาม สภาเกย์ไทย เป็นผู้ริเริ่มการจัดกิจกรรมเพื่อคุณภาพชีวิตของคนรักเพศเดียวกัน ในด้านการยอมรับของสังคม พฤติกรรม อารมณ์ จิตใจ พิทักษ์สิทธิของความเป็นมนุษย์มีความเท่าเทียมกัน และสิทธิอื่นๆภายใต้รัฐธรรมนูญของไทย และกิจกรรมเพื่อลดปัญหาสุขภาพอนามัยที่เกี่ยวข้องกับชายรักชาย เช่น เรื่องเพศ ยาเสพติด และอื่นๆ โดยที่ผ่านมาจากกลุ่มฟ้าสีรุ้งได้จัดโครงการรณรงค์ป้องกันโรคเอดส์ในสวนสาธารณะและตามสถานที่ต่างๆ กิจกรรมพบปะสังสรรค์ และกิจกรรมสัมมนาทางวิชาการ เพื่อมุ่งเน้นให้สังคมมีความรู้ ความเข้าใจและยอมรับกับกลุ่มคนที่มีความหลากหลายในสังคม

การจัดกิจกรรมของกลุ่มฟ้าสีรุ้งในปัจจุบัน ส่วนใหญ่เป็นการจัดกิจกรรมรณรงค์ป้องกันโรคติดต่อทางเพศสัมพันธ์ในคนรักเพศเดียวกันโดยเฉพาะอย่างยิ่งโรคเอดส์ โดยที่ทางกลุ่มจะจัดอบรมอาสาสมัครที่เป็นคนรักเพศเดียวกัน ให้มีความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับการรักษาสุขภาพอนามัยส่วนบุคคล ความรู้ความเข้าใจในเรื่องโรคติดต่อทางเพศสัมพันธ์ต่างๆ รวมถึงวิธีการเผยแพร่ความรู้เรื่องการป้องกันโรคติดต่อทางเพศสัมพันธ์ในคนรักเพศเดียวกัน แก่เพื่อนคนรักเพศเดียวกันอื่นๆ ผู้ที่เข้าร่วมเป็นอาสาสมัครนี้ส่วนใหญ่เป็นชายรักชายที่อยู่ตามสถานที่ต่างๆ เช่น ตามสวนสาธารณะ หรือที่อื่นๆ ที่ทางกลุ่มฟ้าสีรุ้งได้เข้าไปพูดคุยและชักชวนมาเป็นอาสาสมัคร และภายหลังอาสาสมัครหลายคนก็ได้มาช่วยเป็นกำลังสำคัญให้กลุ่มได้ทำงานได้อย่างต่อเนื่อง

คุณเจ เข้ามาเป็นอาสาสมัครและเป็นสมาชิกกลุ่มฟ้าสีรุ้งจากการชักชวนของเพื่อน “...ผมรู้จักกับที่กลุ่มนี้ คือตอนแรกเพื่อนชวนมาก่อน ก็มาคุยๆ อ้อ...ดีนะจะมีแบบนี้ด้วย แล้วก็ไปร่วมอบรมอาสาสมัคร ได้รู้จักกับพี่ๆ เพื่อนอีกหลายคน ได้ความรู้ด้วย ก็ดีนะ... แล้วก็เลยมาช่วยงานอะไรแบบนี้ เป็นพี่เลี้ยงบ้าง ถ้าว่างนะ...”

ชายรักชายหลายคนได้มีโอกาสเข้าร่วมกิจกรรมของกลุ่มฟ้าสีรุ้ง อาจจะเคยได้เรียนรู้เรื่องการใช้ชีวิตในฐานะชายรักชายมาจากแหล่งอื่นๆ บ้าง แต่เมื่อเข้าร่วมกิจกรรมกับทางกลุ่มแล้วก็ได้เห็นถึงความแตกต่างจากสิ่งๆ ที่ตนเองได้รู้หรือได้ยินมา กับความรู้ใหม่ที่สามารถนำมาใช้ประโยชน์ได้จริงในชีวิตจากกลุ่มฟ้าสีรุ้ง ในแต่ละครั้งที่มีการจัดอบรมอาสาสมัครทางกลุ่มจะจัดหาพี่เลี้ยงซึ่งก็คือชายรักชายที่เคยผ่านการอบรมมาแล้วมา ช่วยให้คำแนะนำและเป็นที่ปรึกษาให้กับผู้เข้าร่วมคนใหม่ หลังจากที่ผ่านกระบวนการอบรมของกลุ่มแล้วอาสาสมัครรุ่นใหม่ก็พร้อมที่จะให้คำแนะนำ และให้คำปรึกษา รวมทั้งร่วมรณรงค์การป้องกันโรคติดต่อทางเพศสัมพันธ์ในคนรักเพศเดียวกันต่อไป

คุณปิง ได้ความรู้เกี่ยวกับการป้องกันโรคติดต่อทางเพศสัมพันธ์หลังจากที่ได้เข้าร่วมการอบรมแล้ว และเขาก็ยินดีที่จะเป็นพี่เลี้ยงให้กับอาสาสมัครรุ่นต่อไป “...ผมเข้ามาที่นี่เพื่อนครับ เพื่อนชวนมา เขาเคยเข้ามาอบรมอาสาสมัครก่อน แล้วก็ชวนผมมา ตอนนั้นว่างก็มา คือผมก็อยากรู้ด้วยว่าเขาทำอะไรกัน ก็เลยไป..พอกลับมาเนี่ย..ได้ความรู้มาเพียบเลย อะไรที่เราไม่เคยรู้ก็ได้รู้ อย่างเช่นจะป้องกันโรคยังไง พฤติกรรมแบบไหนเสี่ยงหรือไม่เสี่ยง คือเราเอาไปพูดให้ความรู้คนอื่นต่อได้เลย...ดีมาก ๆ เลยครับ พอเขาจัดรุ่นต่อไปที่นี้ผมก็จะไปเป็นพี่เลี้ยงให้รุ่นน้องที่เข้ามาใหม่อีก...”

ชายรักชายหลายคนที่เป็นสมาชิกกลุ่มฟ้าสีรุ้งและได้ผ่านกระบวนการต่างๆ ที่ทางกลุ่มฟ้าสีรุ้งได้จัดขึ้น ทำให้ชายรักชายได้เกิดการเรียนรู้ในเรื่องของการรักษาสุขภาพอนามัยส่วนบุคคล และการป้องกันโรคติดต่อทางเพศสัมพันธ์หรือการมีเพศสัมพันธ์อย่างปลอดภัย นอกจากนี้ชายรักชายเองยังได้เกิดการเรียนรู้ผ่านกิจกรรมอื่นๆ ที่ทางกลุ่มจัดขึ้นมา เช่นกิจกรรมการพบปะสังสรรค์ประจำปี กิจกรรมกีฬาฟ้าสีรุ้ง หรือการอบรมเยาวชนด้านการป้องกันโรคเอดส์และการป้องกันยาเสพติด ตลอดจนการเสวนาทางวิชาการในประเด็นของคนรักเพศเดียวกัน ที่ทางกลุ่มฟ้าสีรุ้งเป็นผู้จัดและเชิญวิทยากรผู้เชี่ยวชาญในสาขาต่างๆ มาสัมมนาร่วมกัน ซึ่งการจัดงานแต่ละ

ครั้งของกลุ่มฟ้าสีรุ้งนั้นจะมีสมาชิกกลุ่มและกลุ่มชายรักชายอื่นๆ เข้าร่วมมากมาย ถือเป็น การสร้างทักษะการทำงานร่วมกัน และส่งเสริมศักยภาพทางวิชาการของกลุ่มชายรักชายได้เป็นอย่างดี

การจัดกิจกรรมของกลุ่มฟ้าสีรุ้งทำให้ชายรักชายหลายคนได้เข้ามาพบและทำงาน ร่วมกัน เกิดเป็นชุมชนเกย์ที่มีความสนใจในเรื่องปัญหาคุณภาพชีวิตของชายรักชายและการบริการ สังคมมากขึ้น ความสัมพันธ์ของชายรักชายในกลุ่มฟ้าสีรุ้งนั้นเป็นไปในลักษณะของการช่วยเหลือ แนะนำ ให้คำปรึกษาแก่กันและกันแบบพี่น้อง ชายรักชายหลายคนได้ชักชวนกันเล่นกีฬาหรือทำกิจกรรมที่ตนสนใจร่วมกัน และจากการที่กลุ่มฟ้าสีรุ้งมีสถานที่นัดพบประจำอยู่ในสวนสาธารณะแห่ง หนึ่งที่สะดวกต่อการเดินทาง ทำให้สมาชิกกลุ่มมีการพบปะกันทุกวัน สมาชิกที่มีเวลารว่างก็จะแวะ เวียนกันเข้ามาพูดคุยหรือปรึกษาหารือเพื่อทำกิจกรรมร่วมกัน ทำให้ความสัมพันธ์ของชายรักชาย ในกลุ่มฟ้าสีรุ้งค่อนข้างจะแน่นแฟ้นและสนิทสนมกัน

คุณต้นเป็นสมาชิกประจำของโต๊ะฟ้าสีรุ้งในสวนสาธารณะ เขาจะแวะเข้ามา เกือบทุกวันหลังจากเลิกงานและเมื่อมีเวลารว่าง เพื่อที่จะพูดคุยกับสมาชิกคนอื่นๆ และร่วม ทำกิจกรรมต่างๆ ด้วยกัน เช่น เล่นกีฬา เป็นต้น “...หลังจากที่แฟนตาย ต้นก็ติดต่อกับ เพื่อนเก่าๆ ก็มีเพื่อนคนหนึ่งที่เขาเป็นเหมือนเรานี้แหละ เขาอยู่ที่นี่ก่อนแล้ว ก็ชวนต้นมา ต้นก็คิดว่ามันไม่ได้เสียหายอะไร พอกลับมาจากอบรมก็ได้เพื่อนใหม่ รู้จักกับน้องๆ มาก ขึ้น ตอนหลังก็มาช่วยที่ฟ้าสีรุ้งนี้เลย เวลามีการแสดงอะไรแบบนี้ ต้นก็จะเป็นตัวโชว์ ตัวแสดง เป็นนางโชว์ ลิขิงบ้างแล้วแต่เขาจะจัด คือเหมือนกับที่นี่เป็นอีกบ้านหนึ่งของ เรานะฮะ มีคนที่คุยกันได้ พูดอะไรมาก็เข้าใจ รุ่นพี่รุ่นน้องนี้ช่วยเหลือกันหมด มีปัญหา ปรึกษาได้ บางทีไม่มีเรื่องอะไรคุยที่เป็นงาน ต้นก็จะมาเฉยๆ มาพบน้องๆ มาเล่นกีฬา ดีเบต อะไรอย่างนี้ คือมันเป็นส่วนหนึ่งของชีวิตเราเลย...”

นอกจากกลุ่มฟ้าสีรุ้งแล้วยังมีกลุ่มเกย์อื่นๆ อีกมากมายที่อยู่ตามต่างๆ ใน ประเทศไทย มีบางกลุ่มก็เป็นที่รู้จักกันดี เช่นกลุ่มบางกอกเรนโบว์ ที่เป็นกลุ่มที่ทำงานเพื่อให้ความ ช่วยเหลือกลุ่มคนรักเพศเดียวกันที่ประสบปัญหา หรือได้รับผลกระทบจากการเลือกปฏิบัติทางเพศ และการถูกกีดกันด้านสิทธิ ให้คำแนะนำปรึกษาสำหรับครอบครัว สถานศึกษาหรือบุคคลทั่วไปที่ มีความวิตกกังวลเกี่ยวกับพฤติกรรมคนรักเพศเดียวกันของบุคคลในความปกครอง รวมทั้งนำเสนอ ข้อมูลทางวิชาการ ผลงานวิจัย และข่าวสารความเคลื่อนไหวต่างๆ ของกลุ่มคนรักเพศเดียวกันและ ผู้สนใจ ซึ่งการทำงานของกลุ่มบางกอกเรนโบว์นั้นเน้นไปในลักษณะของการประสานงานร่วมกับ องค์กรอื่นมากกว่า

กระบวนการเรียนรู้ของชายรักชายนั้นมีการเปลี่ยนแปลงอย่างมาก จากอดีตสู่ปัจจุบัน จากการศึกษาที่ชายรักชายมีโอกาสได้แสดงตัวตนและสังคมก็ได้เปิดพื้นที่ยอมรับมากขึ้น การเรียนรู้ของชายรักชายนั้นจะเริ่มจากการเรียนรู้ด้วยตนเองก่อน คือเริ่มสังเกตตนเองถึงความรู้สึกที่แตกต่างจากคนทั่วไป แล้วจึงเริ่มสังเกตชายคนอื่นๆ ที่มีลักษณะเดียวกับตน ตลอดจนจากการที่ได้เรียนรู้ผ่านสื่อต่างๆ ไม่ว่าจะเป็นหนังสือต่างๆ นิตยสารสำหรับชายรักชาย โทรทัศน์และภาพยนตร์ รวมไปถึงสื่อสมัยใหม่ที่เริ่มเข้ามามีอิทธิพลในสังคมดังเช่นอินเทอร์เน็ต เป็นต้น แม้ในอดีตสื่อต่างๆ จะยังไม่เผยแพร่เรื่องราวเกี่ยวกับเกย์มากมายดังเช่นในปัจจุบัน แต่ถึงกระนั้นก็ยังมียี่สิบสิ่งพิมพ์ของชายรักชายที่พอจะหาซื้ออ่านได้ไม่ยากซึ่งเมื่อเปรียบเทียบกับหญิงรักหญิงแล้วยิ่งแทบจะหาไม่ได้เลย ชายรักชายได้เรียนรู้จากสื่อดังกล่าวได้มาก แต่อย่างไรก็ตามเนื้อหาสาระที่ปรากฏในนิตยสารสำหรับชายรักชายนั้นจะเน้นไปที่เรื่องเพศและความสัมพันธ์ทางเพศ ตลอดจนบริการด้านบันเทิงต่างๆ เป็นส่วนมาก นิตยสารสำหรับเกย์จึงเป็นสื่อที่เหมาะสมสำหรับชายรักชายที่อยู่ใต้อาณัติผู้ใหญ่มากกว่า

แม้ในปัจจุบันอินเทอร์เน็ตจะเข้ามามีอิทธิพลในการเรียนรู้ของชายรักชายและคนอื่นๆ ในสังคม และในโลกของอินเทอร์เน็ตเองจะมีเว็บไซต์มากมายที่เกี่ยวกับชายรักชายก็ตาม แต่ชายรักชายส่วนใหญ่ยังนิยมที่จะอยู่ร่วมกันเป็นกลุ่มและทำกิจกรรมร่วมกับคนอื่นๆ มากกว่า เพราะการที่ชายรักชายได้อยู่ในกลุ่มเพื่อน หรือกลุ่มเกย์ที่ทำกิจกรรมทำให้ชายรักชายรู้สึกว่าคุณเองมีเพื่อน มีคนที่คุยกันเข้าใจ สามารถปรึกษาปัญหาชีวิตได้ และยังสามารถพัฒนาตนเองอีกทั้งยังได้ช่วยเหลือกลุ่มเพื่อทำประโยชน์ให้กับสังคมโดยรวมได้อีกด้วย อย่างไรก็ตามการรวมกลุ่มกันของชายรักชายนั้นจะกระทำได้ดีก็ต่อเมื่อมีจำนวนชายรักชายที่มากพอที่จะมารวมกลุ่มกันได้ ดังเช่นในสังคมเมืองอย่างกรุงเทพมหานครหรือตามเมืองใหญ่ต่างๆ ส่วนชายรักชายที่ไม่ได้อยู่ในสังคมใหญ่จะรวมกลุ่มได้ยากกว่า ดังนั้นอินเทอร์เน็ตจึงเป็นอีกทางเลือกหนึ่งของการพบปะกับชายรักชายคนอื่นๆ

จากชีวิตของชายรักชายทั้ง 5 คนนี้ ผู้วิจัยได้วิเคราะห์รูปแบบชีวิตของชายรักชาย โดยแบ่งเป็นประเด็นต่างๆ และนำเสนอในตารางวิเคราะห์เปรียบเทียบได้ดังนี้

ตารางที่ 4 การวิเคราะห์เปรียบเทียบวิถีชีวิตของชายรักชายแยกตามประเด็นต่างๆ

ประเด็นวิเคราะห์	คุณเจตน์	คุณโอ	คุณต้น	คุณเจ	คุณปิง
1. ประสบการณ์ในวัยเด็ก	<p>คุณเจตน์เติบโตมาในครอบครัวใหญ่ โดยที่ที่บ้าน เปิดเป็นค่ายมวย ในช่วงเด็กๆ ได้ฝึกชกมวยและเล่นดนตรีไทยด้วย</p> <p>“...ตอนเด็กๆ ที่บ้านอยู่กันเป็นครอบครัวใหญ่ ชอบเล่นกับเด็กๆ ในค่ายมวยที่บ้าน แล้วก็หัดเล่นดนตรีไทยตั้งแต่ยังเด็ก...”</p>	<p>คุณโอเป็นบุตรของภรรยาคนที่สอง โดยที่บิดาเป็นทหาร และชอบใช้อำนาจ ในช่วงวัยเด็ก คุณโอไม่ค่อยได้เล่นกับเพื่อน เพราะต้องช่วยมารดาทำงาน</p> <p>“...พ่อเป็นทหาร แม่เป็นเมียคนที่สองของพ่อแต่อยู่บ้านเดียวกันกับเมียคนแรก แม่จะเย็บผ้าโหล ส่วนพ่อจะดูแลเจ้าระเบียบ ชอบใช้อำนาจเวลาอยู่ที่บ้าน ไม่ค่อยได้ออกไปเล่น เพราะจะอยู่ช่วยแม่มากกว่า...”</p>	<p>ในวัยเด็กคุณต้นไปอยู่บ้านรับเลี้ยงเด็ก ทำให้ไม่สนิทกับบิดามารดา ตอนเด็กๆ ชอบเล่นกับผู้หญิง</p> <p>“...ตอนเด็กๆ พ่อกับแม่ก็จะไม่ได้เลี้ยงเท่าไร เราเลยต้องไปอยู่โรงเรียนประจำ เป็นเหมือนรับฝากเลี้ยงเลยอยู่กับเขาเลย เราไม่ค่อยได้เจอที่บ้านนั้น เรามีเด็กเยอะ ส่วนใหญ่ก็จะเป็นผู้หญิง เด็กผู้ชายก็มี แต่ว่าเราชอบเล่นกับผู้หญิงมากกว่า เล่นตุ๊กตากัน...”</p>	<p>ในช่วงแรกของชีวิตคุณเจต้องอยู่กับญาติ บิดามารดามาอยู่ด้วยตอนที่โตแล้ว จึงทำให้ไม่สนิทสนมกัน และประกอบกับบิดาเป็นคนที่เจ้าอารมณ์ คุณเจจึงไม่ชอบบิดานัก</p> <p>“...พ่อแม่จะมาเลี้ยงที่ที่ช่วงที่เราอายุมากขึ้นแล้ว พ่อเป็นคนไม่ค่อยมีเหตุผล เจ้าอารมณ์ เป็นคนที่ตัวเองคิดถูก ทำถูกอยู่คนเดียว จะโดนตีตลอด อาศัยที่บ้านมาก เคยแอบไปเล่นเหมือนกันกับเด็กแถวๆ บ้าน แต่ก็โดนพ่อดุ โดนพ่อตีทุกครั้งไป...”</p>	<p>คุณปิงอยู่กับบิดามารดาจนกระทั่งเรียนชั้นมัธยมจึงได้ย้ายไปอยู่กับญาติที่ต่างจังหวัด ทำให้สนิทสนมกับครอบครัวของญาติมากกว่า</p> <p>“...เราก็เป็นลูกเกษตรกร พ่อโตมาหน่อยก็ไปเรียนอีกจังหวัดหนึ่ง เหมือนเราออกมาจากครอบครัวไปเลย จะสนิทกับครอบครัว ลูกๆ ของป้ามากกว่า ป้ามีลูกสาวเยอะ ก็เหมือนกับเราเล่นกับพี่ๆ น้องๆ ของเราเองที่บ้านนั้น เราก็เล่นตามเขา เล่นตุ๊กตากันแบบนี้...”</p>

ตารางที่ 4 (ต่อ)

ประเด็น วิเคราะห์	คุณเจตน์	คุณโอ	คุณต้น	คุณเจ	คุณปิง
2.การยอมรับ และเข้าสู่ ความเป็นชาย รักชาย	<p>คุณเจตน์ชอบ อยู่ใกล้ชิดกับผู้ ชายหน้าตาดีมา ตั้งแต่เด็ก และ เริ่มมีประสบ การณ์ทางเพศ ตั้งแต่ชั้น ป.2 แต่ก็ยังไม่ทราบ ว่าคืออะไรจน กระทั่งมาเรียนรู้ จากเพื่อนเมื่อ อยู่ชั้นมัธยม</p> <p>“...ชอบอยู่กับผู้ ชายหน้าตาดี มันบอกไม่ถูก อยากอยู่ใกล้ๆ ผู้ชาย ตอนที่มี ความสัมพันธ์ ครั้งแรกกับผู้ ชาย เขาก็ไม่เข้า ใจหรือกว่ามัน คืออะไร มาเข้า ใจเอาเมื่อตอน ที่มีเพศสัมพันธ์ กันเป็นเรื่องเป็น ราวจริงๆ นั่น แหละถึงได้รู้ว่า เราเป็นอย่างนี้ เอง ...”</p>	<p>ในช่วงแรกคุณ โอรู้สึกไม่เข้าใจ ว่าทำไมตนเอง ชอบมองผู้ชาย แต่คุณโอให้ ความสำคัญกับ การศึกษามาก กว่าจึงเริ่มมี ความสัมพันธ์ กับผู้ชายเมื่อจบ การศึกษาแล้ว ซึ่งคุณโอคิดว่า ไม่แปลกอะไร หากจะชอบผู้ ชายด้วยกัน</p> <p>“...ความรู้สึกใน ตอนนั้น เป็น ความรู้สึกชอบ ไม่ว่าจะเป็นรูป ร่างหน้าตา นิสัยใจคอของ เขา แต่จะให้มา เป็นแฟนเลยมัย ก็บอกไม่ได้ บอกได้แต่เรา ชอบแบบนี้ มัน เป็นความรู้สึกที่ เราไม่เข้าใจ...”</p>	<p>แม้คุณต้นใน ช่วงที่ยังเป็นเด็ก จะชอบเล่นกับผู้ หญิง แต่เขา กลับมีความสุข ที่ได้อยู่ใกล้ ผู้ชายมากกว่า แต่ก็ไม่ได้คิด อะไรมากเพราะ รู้ตัวเองอยู่แล้ว ว่าชอบผู้ชาย</p> <p>“...อยู่กับเพื่อน ผู้ชายแล้วมี ความสุขนะ ชอบอยู่ใกล้ๆ เขา แต่เราชอบ เล่นกับผู้หญิง มากกว่า เล่น กับผู้หญิงมันก็ สนุก แต่อยู่กับ เพื่อนผู้ชายแล้ว มันมีความสุข มีเพื่อนผู้ชาย ปกป้องเราแบบ นี้ เราชื่นชมเขา รู้สึกแปลกๆ อยู่ เหมือนกันแต่ก็ ไม่ได้คิด อะไร...”</p>	<p>คุณเจชอบอยู่ ในกลุ่มผู้ชาย และมีความสุข ที่ได้มองผู้ชาย ถึงแม้จะแปลก ในความรู้สึกตัว เองแต่เขาก็ไม่ ได้คิดอะไรมาก</p> <p>“...รู้สึกว่ามี ความสุขที่มี ผู้ชายอยู่รอบๆ เราชอบแบบนี้ จริงๆ คือเรา รู้สึกดี เพราะ ผู้ชายที่เป็น เพื่อนเราจะ หน้าตาดี แข็งแรง เขาก็ เลยชอบมอง ความรู้สึกมัน คืออะไรไม่รู้แต่ เราชอบมอง...”</p>	<p>คุณปิงชอบผู้ ชายที่แข็งแรง กว่ามาตั้งแต่ยัง เด็ก แต่ก็ไม่ ทราบว่าพอโต มาแล้วจะเป็น ชายรักชาย แต่ ที่คุณปิงคบผู้ หญิงเพราะไม่ อยากขัดผู้ใหญ่</p> <p>“...ความรู้สึก ตอนเด็กคือเรา รู้สึกว่า ชอบที่ เขาเก่ง แข็งแรง แต่ไม่รู้ ความ รู้สึกตอนนั้นมัน หาเหตุผลไม่ได้ แล้วก็รู้ด้วย ว่าพอโตมาเรา จะเป็นอย่างนี้ ผมก็เข้ากรุงเทพ มาทำงาน แต่ก็ ยังชอบผู้ชายอยู่ เหมือนเดิม ส่วนแฟนผู้หญิง ที่คบกันเพราะ ไม่กล้าขัด ผู้ใหญ่ซะ กลัว จะเสียคน...”</p>

ตารางที่ 4 (ต่อ)

ประเด็นวิเคราะห์	คุณเจตน์	คุณโอ	คุณต้น	คุณเจ	คุณปิง
3.การหาความรู้และแหล่งความรู้ของชายรักชาย	ช่วงแรกคุณเจตน์ถามจากอาจารย์สอนสุขศึกษา แต่ก็ไม่ได้ได้รับความกระจ่างจึงหาความรู้จากแหล่งอื่น เช่น จากเพื่อนหรือตามนิตยสารต่างๆ “...ตอนแรกก็ถามอาจารย์ที่สอนสุขศึกษา ก็พูดเป็นทฤษฎีมาเลย แต่มันไม่ใช่สิ่งที่เราอยากรู้ พอมาเจอเพื่อนรุ่นพี่ ก็ได้รู้เรื่องอย่างมีอรรถรส ช่วงหนึ่งก็เคยหาอ่านตามหนังสือบ้าง ที่เกี่ยวกับผู้ชาย นะยะบ้าง ดอกไม้พลาสติกบ้าง ก็มี...”	คุณโอไม่เคยปรึกษาใคร เพราะคิดว่าเป็นเรื่องส่วนตัว แต่ก็เริ่มอ่านจากหนังสือในห้องสมุดแล้วจึงมาอ่านหนังสือของชายรักชาย “...มาดูตอนที่เข้าเรียน มหาวิทยาลัย แล้ว เป็นหนังสือฝรั่ง แต่มันจะเป็นเชิงวิชาการมากกว่า เราก็ดูตรงนั้นเป็นภาพวาด ตอนหลังก็มาดูหนังสือพวกเพาะกล้ำม เพาะกาย แล้วจำไม่ได้แล้วว่า มาดูหนังสือของชายรักชายจริงๆ เมื่อไหร่ แต่มันเริ่มมาจากจุดนั้น...”	คุณต้นใช้วิธีอ่านจากนิตยสารสำหรับชายรักชายที่มีอยู่มากมายในสมัยที่คุณต้นเริ่มเข้าสู่วัยรุ่น “...อ่านตามหนังสือ ในสมัยก่อนจะมีเยอะ เช่นหนังสือ มิถุนา มันจะมีหลายเรื่องมาก แล้วก็มีการ์ด เป็นเรื่องเล่าตามคอลัมน์ต่างๆ อย่างนี้แบบนี้เราก็จะมารู้ทีหลัง...”	คุณเจเป็นคนที่ไม่เชื่อมั่นในตนเอง จึงแสวงหาความรู้ด้วยตนเองจากประสบการณ์ชีวิตและสังเกตจากคนรอบข้าง “...ก็สังเกตจากคนอื่น ๆ มาก กว่า ผมจะเรียนรู้ด้วยประสบการณ์ตัวเอง มากกว่า คือจะเอาตัวเข้าไปอยู่ตรงนั้นเลย จะไม่ถาม ไม่อะไรกับใครทั้งสิ้น...”	คุณปิงได้เรียนรู้จากรุ่นพี่ที่ต่อมาได้แปลงเพศ ซึ่งเขาได้สังเกตว่าคุณปิงอาจจะชอบผู้ชายด้วยกัน “...เมื่อก่อนจะมีรุ่นพี่ที่ตอนหลังเขามาแปลงเพศ เขาจะรู้เลยว่าผมเป็นแบบนี้ ไม่รู้ว่าเขารู้ได้ยังไง ตอนนั้น ก็เข้ามาคุย เข้ามาแนะนำว่าควรจะใช้ชีวิตแบบไหน เรียกว่าแลกเปลี่ยนกันมากกว่า ผมว่าผมโชคดีมากที่ ได้รู้จักกับพี่คนนั้น เพราะเราเองจริงๆ แล้วก็อยากรู้เหมือนกัน...”

ตารางที่ 4 (ต่อ)

ประเด็นวิเคราะห์	คุณเจตน์	คุณโอ	คุณต้น	คุณเจ	คุณปิง
4. คำนิยามและการรับรู้ตัวตนของชายรักชาย	แม้จะมีกิริยาท่าทางคล้ายผู้หญิง แต่คุณเจตน์ชอบที่จะเรียกตนเองว่า “ดอกไม้ พลาสติกมากกว่า” “...ที่เขาตั้งกันไว้ที่ไม่ชอบเลยสักอย่าง พี่ว่าดอกไม้ พลาสติกนี้เหมาะมากที่สุดแล้ว เพราะว่าคือเหมือนกับเราเป็นผู้หญิงมาอยู่ในร่างผู้ชาย แต่เราไม่ใช่ผู้หญิงแท้ดอกไม้ พลาสติกนั่นแหละ...”	คุณโอคิดว่าเขาเป็นมนุษย์คนหนึ่งที่มีศักดิ์ศรีเช่นเดียวกับคนอื่น จึงปฏิเสธคำนิยามใดๆ และไม่ชอบคำว่าเกย์ “...ไม่ชอบคำว่าเกย์และไม่รู้สึกว่าคุณโอจะตัวเองจะเป็นอะไร...ไม่รู้เป็นอย่างไร ใครจะเรียกอะไร เราก็เป็นมนุษย์ เป็นคนคนหนึ่ง มีศักดิ์ศรี มีความคิด มีวิถี มีศักยภาพในการใช้ชีวิตของตัวเอง มันก็เหมือนกันกับคนอื่น ๆ นะ...”	คุณต้นแต่งตัวเป็นชายแต่ไว้ผมยาวแบบผู้หญิง จะแต่งเป็นผู้หญิงบ้างในบางครั้ง แต่เขาก็นิยามตัวเองว่าเป็นไบท์ที่ค่อนข้างไปทางควีน “...ครั้งแรกที่ต้นมาเป็นผู้หญิงจริงๆ ต้นมาในลักษณะควีนจริงๆ แบบออกแต่สาวเลยแต่เดี๋ยวนี้จะรู้แล้วว่าเราเป็น.. ถ้าเป็นในศัพท์ที่เขาจัดใหม่ มันน่าจะเป็น Both ออกควีนมากกว่าก็ Both ก็คือ เป็นได้ทั้งรุกและรับใช้มั๊ยะ แต่ถนัดรับมากกว่า...”	คุณเจนั้นมีลักษณะภายนอกที่เป็นผู้ชาย เขาได้รับรู้และเรียกตนเองว่าเป็นไบท์ “...อย่างผมเรียกว่า Both ครับ...”	คุณปิงเป็นคนที่คบได้ทั้งชายและหญิง ซึ่งคุณปิงนั้นรับรู้ตัวตนว่าเป็นคนที่รักได้ทั้งสองเพศ แต่จะมีความสุขมากกว่าเมื่ออยู่กับผู้ชาย “...อย่างผมนี่เป็น Bi ครับ คือได้ทั้งกับผู้หญิงผู้ชาย ได้กับผู้ชายคือถ้าผู้ชายด้วยกันก็ได้ทั้งรุกและรับ แต่ถ้ากับผู้หญิงผมก็ได้คือลักษณะเป็น Bi ใจครับ แต่ถ้าถามจริงๆ แล้วผมเต็มทีกับผู้ชายมากกว่า...”

ประเด็นวิเคราะห์	คุณเจตน์	คุณโอ	คุณต้น	คุณเจ	คุณปิง
5. ค่านิยมทางเพศและความสัมพันธ์ของชายรักรักชาย	<p>คุณเจตน์คิดว่าการเป็นชายรักรักชายต้องเตรียมใจสำหรับการประท้วงจากกันด้วยสาเหตุต่างๆ แม้จะไม่ได้คิดจะมีความรักกับใครอีก แต่ก็อยากใช้ชีวิตกับผู้ชายที่มีความเข้าใจกัน คุณเจตน์มีการป้องกันทุกครั้งเมื่อมีเพศสัมพันธ์</p> <p>“...ที่ไม่คิดจะรักอีก เพราะรู้ว่าเขาก็ต้องจากเราไปอีกอยู่ดี เราไม่อยากเจ็บอีก... ..ที่เซฟทุกครั้ง ใช้ถุงยางอนามัยทุกครั้ง กันไว้ดีกว่าแก้...”</p>	<p>คุณโอคิดว่าคนที่ เป็นเกย์ไม่ได้คิดแต่เรื่องเพศอย่างเดียว เขาต้องการคนที่เข้าใจมากกว่า คุณโอไม่ได้ป้องกันโรคเมื่อมีเพศสัมพันธ์</p> <p>“...เราต้องการคนเข้าใจมากกว่าเรื่องทางเพศจริงๆ แล้วมันก็ได้ลำบากอะไรมาก แต่คนจะชอบคิดว่าคนเป็นเกย์คิดแต่จะมีเซ็กซ์ อย่างเดียว เราคิดว่าเราจะอยู่กับคนที่พูดคุยกันรู้เรื่อง เข้าใจเรา มากกว่าตอนนั้นมันเป็นรักครั้งแรก เราบริสุทธิ์เกินไปก็เลยไม่ได้คิดป้องกัน แต่มันก็เป็นครั้งแรก...”</p>	<p>คุณต้นเคยผ่านการใช้ชีวิตในแบบครอบครัวมาก่อน ได้พบกับสังฆกรรมของชีวิต จึงใช้ชีวิตเป็นโสดและไม่คบใครอีก คุณต้นมีการป้องกันทุกครั้งเมื่อมีเพศสัมพันธ์</p> <p>“...ที่ผ่านมาก็มีคนนั้นบ้าง คนนี้บ้าง แต่ก็ไม่ได้จริงจังอะไร ทุกวันนี้ถ้าเขายังอยู่ ต้นก็ยังอยู่กับเขา มาตอนนี้มัน ถ้าจะจริงจังกกับใครอีก ต้นว่ามันเริ่มไม่ไหวแล้ว อยู่เฉยๆ แบบนี้ดีกว่า... ..ต้นป้องกันตลอดซะ เพราะเราไม่สามารถอยู่กับเขาได้ทุกวินาที...”</p>	<p>คุณเจนั้นมีค่านิยมที่ชื่อสัตย์กับคู่ของตน เขาคิดว่าต้องการคบกับคนที่เข้าใจกัน คุณเจคิดว่า การป้องกันตนเองเมื่อมีเพศสัมพันธ์เป็นสิ่งดีและปลอดภัยจากโรค</p> <p>“...ผมเวลาคบใครก็เป็นคนๆ นะ ถ้าคนนั้นเขาไม่เสียชีวิตผมก็ยังคบอยู่ คนที่เป็นเกย์เขาต้องการใครสักคนที่เป็นกับเขาได้ เข้าใจเขา มากกว่า... ..ผมป้องกันครับ ใส่ถุงยางนี่เราต้องรักตัวเองไว้ก่อน...”</p>	<p>แม้คุณปิงจะคบได้ทั้งชายและหญิง แต่เขาคิดว่าอาจจะต้องเลือกโดยการบอกความจริงแก่ฝ่ายหญิง</p> <p>“...อย่างผมนี่ถึงจะคบได้ทั้งสองเพศ แต่ผมไม่ใช่ว่าแบบว่าจะมีอะไรกับใครก็ได้ จะคบใครก็ได้ที่ละคน แต่กับผู้หญิง ถ้าเลี้ยงได้ผมจะเลี้ยง จะเลี้ยงตลอด แต่ก็ไม่รู้จะเป็นแบบนี้ไปอีกนานแค่ไหน บางทีต่อไปผมอาจจะต้องบอกเขาไปตรงๆ ก็ได้... ..ใช้ถุงยางครับ ใช้ถุงยางป้องกันทุกครั้ง...”</p>

ประเด็นวิเคราะห์	คุณเจตน์	คุณโอ	คุณต้น	คุณเจ	คุณปิง
6.แนวคิดของชายรักชายเกี่ยวกับการมีครอบครัว	<p>เมื่อครั้งยังเด็ก คุณเจตน์เคยคิดอยากมีครอบครัวแบบผู้ชาย แต่ปัจจุบัน เขาคิดว่า ต้องการอยู่กับผู้ชายที่มีความเข้าใจกันมากกว่า</p> <p>“...ในช่วงที่เป็นผู้ชายอันน้อยนิด เคยคิดอยากมีครอบครัว เคยคิดถ้าเรามีครอบครัวนะ ก็คือมีภรรยา มีลูก มีบ้าน แต่พอเราผ่านมาอีกมิติหนึ่งนี่ อยากมีใครสักคนผู้ชายนั่นแหละ อยากมีผู้ชายสักคนหนึ่งไม่ต้องการดูแลเราหรอก แค่มองความเข้าใจกันดีกว่า...”</p>	<p>ภาพครอบครัวของคุณโอ นั้นอยากอยู่กับคนที่เข้าใจ ในลักษณะของการเป็นครอบครัวมากกว่าที่จะเป็นคู่</p> <p>“...จริงๆ เคยคิดว่าชีวิตน่าจะมีคนคนหนึ่งที่เรารู้สึกว่าเราสามารถที่จะพูดคุยกับเขาได้ หมายถึงว่าเป็นได้มากกว่าคนรู้จักภายนอกหรือคนรู้จักในแง่มุมเดียว แล้วก็อยากจะมีชีวิตที่ต้องดูแลเขาหมายถึงมีลูกเล็กๆ ดูแลเขาให้โอกาสเขา อยากมีเป็น Family มากกว่าไม่ใช่เป็นคู่...”</p>	<p>คุณต้นเคยผ่านประสบการณ์ของการมีครอบครัว ถึงแม้ว่าอีกฝ่ายหนึ่งเสียชีวิตไปแล้วเขา แต่ก็ยังคงใช้ชีวิตเป็นโสดจนถึงปัจจุบัน</p> <p>“...ก็เคยคิดอยากมีครอบครัว แล้วก็เคยใช้ชีวิตครอบครัวมาแล้วด้วย ถ้าเขาไม่เสียชีวิตตอนนี้ก็คงจะยังอยู่ด้วยกัน เลี้ยงลูกด้วยกัน มาถึงตอนนี้ก็ยังคงอยากจะมีอยู่กับใครสักคนหนึ่ง เป็นเพื่อนคุยกันได้ คบกันนานๆ แต่คงจะยากเพราะอายุเราก็มากแล้ว ก็คงอยู่คนเดียวไปก่อน...”</p>	<p>คุณเจอยากมีครอบครัวในรูปแบบการอยู่ร่วมกันแบบเพื่อนที่มีความรักความเข้าใจให้แก่กัน</p> <p>“...ฝันไว้ก็คืออยากมีครอบครัวที่เป็นเหมือนเพื่อน เป็นผู้ชายสักคนหนึ่งมาอยู่ด้วยกัน คือถึงเวลาว่างก็ไปเที่ยวกัน ไปจังหวัดไปลุยๆ ด้วยกัน ถึงวันพิเศษก็มีอะไรให้กันอะไรอย่างนี้...”</p>	<p>แม้คุณปิงจะยังไม่แน่ใจเต็มที่นักในเรื่องของการมีครอบครัว แต่ใจจริงแล้ว เขาอยากอยู่กับผู้ชายมากกว่า</p> <p>“...จริงๆ แล้วอยากมีชีวิตคู่ที่เป็นผู้ชายมากกว่า ผมขอเลือกผู้ชาย เพราะว่าความรู้สึกว่าผมไม่ฝันความรู้สึกผมสามารถที่จะไปกับผู้ชาย คนนี้ได้ แต่บางครั้งผมก็ตัดสินใจไม่ถูกเหมือนกัน ผมอยากอยู่กับผู้ชาย แล้วอยู่กันไปเป็นเพื่อนจนแก่จนเฒ่าแบบนี้...”</p>

ประเด็นวิเคราะห์	คุณเจตน์	คุณโอ	คุณต้น	คุณเจ	คุณปิง
7. การวางตัวในสังคมของชายรักชาย	<p>คุณเจตน์ต้องเก็บอาการที่ค่อนข้างเหมือนผู้หญิงเมื่ออยู่ในสังคมเพื่อให้ได้รับการยอมรับ</p> <p>“...เราก็ต้องพยายามเก็บอาการให้มากที่สุด ยิ่งเวลาที่เจออยู่กับผู้ใหญ่ ผู้ใหญ่รู้เราก็ต้องยิ่งสำรวมจะไปวัดวายอะไรก็ไม่ได้ อีกอย่างเราก็เป็นผู้ใหญ่แล้วด้วย...ต้องทำตัวเรียบร้อย เก็บกิริยาเอาไว้ก่อน เขาจะได้ไม่มาว่าเราทีหลัง...”</p>	<p>คุณโอแสดงลักษณะภายนอกออกมาเป็น ผู้ชายจึงวางตัวปกติ ไม่แตกต่างจากผู้ชายทั่วไปในสังคม</p> <p>“...ไม่แตกต่างกับคนอื่นหรอกครับ อย่างที่บอก ดูยังไงเราก็เป็นผู้ชาย ข้อดีก็คือเราไม่ต้องไปฝืนใจทำอะไรที่มันไม่ใช่ตัวเรา...”</p>	<p>คุณต้นผ่านประสบการณ์ชีวิตมามาก คิดว่าการวางตนในสังคมให้เหมาะสมเป็นสิ่งสำคัญ ไม่ว่าจะเป็นคนรักเพศเดียวกันหรือไม่ก็ตาม</p> <p>“...ต้นว่าสำคัญคนเราต้องอยู่ที่การวางตัวเองนะ ไม่ว่าจะอยู่ในตำแหน่งอะไร จะเป็นอะไร ถ้าเราวางตัวดี คนเขาก็เชื่อถือเรา เราทำงานดี ไม่มีใครกล้ามาว่าเราหรอก จะเป็นเกย์หรือไม่เป็นเกย์มันก็ต้องวางตัวให้ดีเหมือนกัน...”</p>	<p>คุณเจคิดว่าชายรักชายต้องรู้จักวางตัวให้เหมาะสมเพื่อหลีกเลี่ยงการดูถูกจากคนในสังคม</p> <p>“...เราต้องรู้จักวางตัวให้ดี ไม่ให้เขาดูถูกเราให้เขามองเรา แต่ถ้าคุณเก่งแต่คุณวางตัวไม่ดีคนในสังคมก็จะไม่ยอมรับ จริงมั้ยครับ ถ้าคุณเก่งแล้วคุณวางตัวดี คุณเป็นคนน่ารักของสังคม เขาก็ยอมรับคุณได้...”</p>	<p>คุณปิงสามารถแสดงออกอย่างเป็นตัวของตัวเองได้เพราะเขามีบุคลิกเป็นผู้ชาย</p> <p>“...อย่างผม คือนบุคลิกของผมเป็นผู้ชายเลยก็เลยสบายหน่อย เป็นตัวของตัวเองได้เลย...”</p>

ประเด็นวิเคราะห์	คุณเจตน์	คุณโอ	คุณต้น	คุณเจ	คุณปิง
8. การใช้ชีวิตในฐานะชายรักชาย	<p>คุณต้นคิดว่าตนเองพยายามใช้ชีวิตให้เหมือนคนอื่นมากที่สุด ส่วนที่แตกต่างคือคุณเจตน์มีกลุ่มเพื่อนสนิทที่เป็นชายรักชายด้วยกันที่ปรึกษาปัญหาได้</p> <p>“... ส่วนที่แตกต่างก็มีนะ แต่พยายามทำให้เหมือนมากที่สุด แต่ก็กิจกรรมบางอย่างเราก็ต้องหาเพื่อน บางกลุ่มนะที่เขาไปกับเราได้ บางที่เพื่อนผู้ชายเขาก็ไม่ชอบใจเราหรือพูดกันไม่ค่อยรู้เรื่อง ผู้หญิงก็พูดไม่รู้เรื่อง ต้องคอยเดี่ยวกัน ...”</p>	<p>คุณโอคิดว่าการใช้ชีวิตของเขาไม่ได้แตกต่างไปจากคนทั่วไปเท่าใดนัก เขาคิดว่ามีเพียงความชอบเท่า นั้นที่แตกต่าง อย่างอื่นเขาก็เหมือนกับผู้ชายธรรมดาๆ ทั่วไป</p> <p>“...เราก็ใช้ชีวิตปกติเหมือนคนคนทั่วไปอะไรแบบนี้ไม่ได้มี ความเครียดอะไร ก็เป็นตัวของตัวเองแบบนี้ อธิบายไม่ถูก คือ เราเฉยๆ กับเรื่องพวกนี้ เหมือนปล่อยวางไปเลย เราว่าเราก็เหมือนกับคนธรรมดาๆ นะ เราก็ใช้ชีวิตเรื่อยๆ แบบนี้...”</p>	<p>คุณต้นคิดว่าตนเองใช้ชีวิตแตกต่างจากคนอื่น เพราะเขามีกลุ่มเพื่อนที่เป็นชายรักชายที่สามารถพูดคุยได้อย่างเข้าใจกันได้ดี</p> <p>“ชีวิตของต้น ไม่เหมือนกับคนอื่นเลย ออกจากที่ทำงานก็มาเจอน้องๆ เจอเพื่อนๆ เลยก็มีอยู่เท่านี้ ถ้าจะไปไหน ไปเที่ยวกันก็จะไปกับกลุ่มพวกเรากันเอง เพราะว่าเราคุยด้วยกันเองแล้วเราเข้าใจกันมากกว่า เรารู้ว่าคนอย่างเราต้องการอะไร ต้นมีสังคมของตัวเองมากกว่า...”</p>	<p>คุณเจคิดว่าเขาใช้ชีวิตเหมือนคนอื่น เพียงแต่มีกกลุ่มเพื่อนชายรักชายที่สามารถพูดคุยกันได้</p> <p>“...เราก็เหมือนคนอื่น จะทำอะไรก็เหมือนกัน แต่ที่ว่าเป็นพิเศษหน่อยก็คือเรามีกลุ่มของเราเอง มีเพื่อนที่ปรึกษาพูดคุยกันได้ มีรุ่นพี่ที่คุยแล้วเข้าใจ คุณจะไปหาที่ไหนได้ อย่างนี้บ้างล่ะ...”</p>	<p>คุณปิงคิดว่าการใช้ชีวิตของเขาเหมือนกับคนธรรมดาทั่วไป เพียงแต่เขาจะมาพบเพื่อนชายรักชายเพื่อทำกิจกรรมเมื่อมีเวลาว่าง</p> <p>“...ผมก็อยู่เหมือนคนธรรมดาคนอื่นๆ แต่พอเลิกงานหรือเสาร์ อาทิตย์ก็จะมาเจอเพื่อน มาเล่นกีฬา ก็มากกว่าเพื่อนกลุ่มอื่นก็มีบ้าง แต่ก็ไม่มีสนิทใจเหมือนอย่างนี้ ที่คุยกันแล้วเข้าใจมากกว่า...”</p>

ประเด็นวิเคราะห์	คุณเจตน์	คุณโอ	คุณต้น	คุณเจ	คุณปิง
9. ปัญหาและอุปสรรคในชีวิตของชายรักชาย	<p>คุณเจตน์ประสบกับอุปสรรคในชีวิตหลายครั้ง ส่วนมากเป็นการติดต่อกับราชการ</p> <p>“...บ่อยไปพฤติกรรมโดนรังเกียจ อย่างเช่น อย่างของพี่คือการติดต่อกับหน่วยงาน การไปสอบอะไรอย่างนี้ โดนมองหัวจรดเท้าคือเขาไม่เอากะเทยเลย ไม่เอาเลย สีหน้าและแววตาการมองเป็นการมองที่แบบเหยียดหยามมองแบบคือรู้เลยว่าเขาไม่เอาเรา...”</p>	<p>คุณโอมองภายนอกแล้วไม่แตกต่างจากผู้ชายทั่วไป ทำให้ไม่มีปัญหาในการดำเนินชีวิต</p> <p>“...ไม่มีหรอกเพราะเราอยู่ของเราธรรมดาแบบนี้ ถ้าไม่บอกเขาก็ไม่รู้คิดว่าเราเป็นผู้ชายธรรมดาๆ คนหนึ่ง...”</p>	<p>แม้คุณต้นจะแสดงลักษณะภายนอกเป็นผู้ชายและไว้ผมยาวแบบผู้หญิงหรือแสดงท่าทางแบบผู้หญิงอยู่บ้าง แต่เขาก็ไม่มีอุปสรรคในการดำเนินชีวิตจากการแสดงออกของเขา</p> <p>“...ต้นไม่เคยเจอปัญหาที่มาจากที่เราเป็นแบบนี้คงเป็นเพราะว่าต้นทำงานจริงจังเขาเกรงใจเรามากกว่า...”</p>	<p>ถึงแม้จะไม่มีลักษณะกิริยาคล้ายเพศหญิงแต่คุณเจก็เป็นอีกคนหนึ่งที่มีประสบการณ์ของการถูกรังเกียจจากผู้ใหญ่ในที่ทำงาน</p> <p>“...เขาจะแอนตี้ทันที พอรู้เขาก็เริ่มแอนตี้ เริ่มกัดเริ่มอะไรเขาจะพูดลักษณะเหมือนว่าแดกนะครับผู้ใหญ่เขาจะไม่มาพูดกับเราจริงๆ ก็ลักษณะเป็นผู้ชาย...เดี๋ยวนี้ผู้ชายนะเป็นผู้ชายดีๆ ไม่ชอบอะไรอย่างนี้...”</p>	<p>คุณปิงมักจะถูกเพื่อนๆ นอกกลุ่มชายรักชายพูดตอกย้ำถึงความน่ารังเกียจของชายรักชายอยู่เสมอ</p> <p>“...เพื่อนผมเขาก็จะพูดเลย บางคนพูดตรงๆเลยว่าเป็นแบบนี้สังคมรังเกียจเขาพูดตรงๆเลยว่าเป็นพวกแพร่เชื้อ...โดยเฉพาะโรคเอดส์ซึ่งจริงๆ แล้วมันไม่ใช่อย่างที่เขารู้สึก...”</p>

โดยสรุปแล้ววิถีชีวิตของชายรักชายนั้นจะเริ่มมาจากชีวิตในช่วงวัยเด็ก แม้จะยังไม่รู้ตนเองว่าเป็นคนรักเพศเดียวกัน แต่ก็สามารถรับรู้ได้ว่าตนเองชอบเพศเดียวกัน เมื่อชายรักชายได้ผ่านกระบวนการยอมรับและปรับตัวเข้าสู่ความเป็นชายรักชายแล้วจึงได้เริ่มมีวิถีชีวิตในฐานะที่เป็นชายรักชาย

วิถีชีวิตหรือแบบแผนการดำเนินชีวิตของชายรักชาย ประกอบไปด้วย

1. **ประสบการณ์ในวัยเด็ก** ภูมิหลังในวัยเด็กของชายรักชายหลายคนมีความสัมพันธ์ที่ค่อนข้างห่างเหินกับครอบครัว บางคนเป็นเพราะบิดามารดาต้องทำงานหนักไม่มีเวลาดูแลบุตรด้วยตนเอง ชายรักชายบางคนเติบโตมาในครอบครัวที่บิดาเป็นคนที่เข้มงวดและใช้อำนาจในการเลี้ยงดู หรือบางคนก็เป็นบุตรของภรรยาคนที่สองซึ่งทำให้เห็นลักษณะที่ไม่ดีของบิดาซึ่งเป็นผู้ชาย จึงไม่ยอมรับบุคลิกภาพของผู้ชายมาเป็นบุคลิกของตน และมีแนวโน้มนำไปสู่ความเป็นชายรักชายรักชาย แม้จากการวิจัยหลายๆ ครั้งในเรื่องคนรักเพศเดียวกัน จะยังมีการโต้แย้งในถึงสาเหตุของการเป็นคนรักเพศเดียวกัน แต่ภูมิหลังในวัยเด็กและการเลี้ยงดูของครอบครัวก็เป็นปัจจัยหนึ่งที่ส่งผลให้เติบโตมาเป็นคนรักเพศเดียวกันได้เช่นกัน

2. **การยอมรับและเข้าสู่ความเป็นชายรักชาย** ชายรักชายจะเริ่มรู้สึกตัวว่าอยากใกล้ชิดกับผู้ชายในช่วงที่เริ่มเรียนชั้นประถมศึกษาจากการเล่นกับเพื่อนๆ ด้วยกัน ชายรักชายหลายคนในตอนเด็กๆ มีรูปร่างเล็กและมักจะถูกรังแก ถ้ามีเพื่อนผู้ชายที่แข็งแรงมากปกป้องเขาก็จะเกิดความประทับใจและชื่นชมผู้ชายตลอดมา ในช่วงการปรับตัวเพื่อเข้าสู่ความเป็นชายรักชายนั้น ถ้าหากว่าในสังคมที่มีชายรักชายอยู่มาก ชายรักชายก็จะไม่มีปัญหาในการปรับตัวและเปิดเผยตัวตน แต่โดยทั่วไปแล้วชายรักชายจะเริ่มพัฒนาเข้าสู่ความเป็นชายรักชายในช่วงวัยรุ่น และหลังจากที่มีประสบการณ์ทางเพศกับชายด้วยกันแล้ว เมื่อนั้นเขาจึงยอมรับและใช้ชีวิตในฐานะที่เป็นชายรักชาย

3. **การหาความรู้และแหล่งความรู้** ชายรักชายเมื่อถึงช่วงเวลาที่เกิดความสงสัยและไม่แน่ใจในตนเองนั้น ก็ได้พยายามแสวงหาความรู้ที่เกี่ยวข้องกับชายรักชายจากแหล่งต่างๆ หลายคนนิยมสอบถามพูดคุยแลกเปลี่ยนประสบการณ์จากเพื่อนๆ ที่เป็นชายรักชายด้วยกัน ในขณะที่บางคนได้ความรู้จากการอ่านหนังสือนิตยสารสำหรับชายรักชาย ซึ่งภายในจะมีเนื้อหาทั้งที่เป็นสาระความรู้และความบันเทิง แต่ส่วนใหญ่จะเน้นไปที่ความบันเทิงทางเพศเป็นหลัก ชายรักชายบางคนจะหาความรู้ที่เกี่ยวกับการมีเพศสัมพันธ์ของชายรักชายจากสื่อวีดิทัศน์สำหรับผู้ใหญ่

4. **ค่านิยมและการรับรู้ตัวตนของชายรักชาย** คำเรียกต่างๆ ของชายรักชายนั้นมีการพัฒนาไปอย่างมากตั้งแต่อดีตสู่ปัจจุบัน ในสมัยก่อนจะใช้คำว่า “กะเทย” เพียงคำเดียวเท่านั้นเป็นคำที่ใช้เรียกคนรักเพศเดียวกัน ต่อมาเมื่อสังคมของชายรักชายขยายมากขึ้น ทัศนียภาพทางเพศของชายรักชายมีการเปลี่ยนแปลงในลักษณะเลือนไหลไปมา จึงเกิดมีคำเรียกต่างๆ ที่ใช้เรียกรสนิยมทางเพศของชายรักชายมากขึ้น เช่น คำว่า “เกย์” จะหมายความถึงชายรักชายโดยทั่วไป “คิง” หมายถึงชายรักชายที่ทำหน้าที่เป็นฝ่ายรุกเวลามีเพศสัมพันธ์ “ควีน” หมายถึงชายรักชายที่ทำหน้าที่รับเวลามีเพศสัมพันธ์ และคำว่า “ไบท์” หมายถึงชายรักชายที่สามารถทำหน้าที่เป็นได้ทั้งฝ่ายรุกและฝ่ายรับแล้วแต่คู่ของตน เมื่อชายรักชายเริ่มมีวิถีชีวิตแบบชายรักชายสักระยะหนึ่งก็จะรู้และเข้าใจตนเองว่ามีรสนิยมทางเพศเป็นแบบใด อย่างไรก็ตามการแสดงลักษณะภายนอกของชายรักชายนั้นไม่ได้แสดงถึงรสนิยมทางเพศว่าเป็นชายรักชายแบบใด

5. **ค่านิยมทางเพศและความสัมพันธ์ของชายรักชาย** ชายรักชายที่มีคู่รักแล้วเขาจะรักและซื่อสัตย์กับคู่ของเขาจนกว่าจะแยกจากกัน ซึ่งการแยกจากกันในคู่ของชายรักชายนั้น ส่วนหนึ่งเป็นเพราะว่าบางคนต้องไปแต่งงานตามความต้องการของครอบครัว และมีชายรักชายอีกหลายคนต้องสูญเสียคู่รักไปเพราะคู่รักเสียชีวิต ในขณะที่ชายรักชายที่ยังไม่มีคู่อีกก็จะทดลองคบกันไปจนกว่าจะพบคนที่เข้ากันได้ดีที่สุด ในส่วนของการป้องกันโรคติดต่อทางเพศสัมพันธ์นั้น ชายรักชายส่วนใหญ่ให้ความสำคัญกับการป้องกันโรคติดต่อทางเพศสัมพันธ์มาก ซึ่งพวกเขาป้องกันตัวเองโดยใช้ถุงยางอนามัยเมื่อมีเพศสัมพันธ์

6. **แนวคิดของชายรักชายเกี่ยวกับการมีครอบครัว** ชายรักชายนั้นไม่ต่างจากบุคคลอื่นทั่วไปที่อยู่ในสังคม พวกเขา也有ความคิดที่จะมีครอบครัวเป็นของตนเองเช่นกัน แต่ครอบครัวของชายรักชายนั้นแตกต่างจากครอบครัวอื่นตรงที่ชายรักชายต้องการที่จะมีชีวิตคู่อยู่กับผู้ชายด้วยกันที่มีความรัก ความเข้าใจต่อกัน ชายรักชายบางคนเคยผ่านการใช้ชีวิตครอบครัวในรูปแบบของตนเองมาในช่วงหนึ่งของชีวิต ซึ่งแม้เขาจะมีคู่รักที่เป็นเพศเดียวกันแต่เขาก็สามารถมีชีวิตครอบครัวที่มีความสุขได้

7. **การวางตัวในสังคม** ชายรักชายที่แสดงลักษณะภายนอกเป็นผู้ชายส่วนใหญ่จะไม่มีปัญหาในเรื่องการวางตัวในสังคม เพราะเมื่อมองจากภายนอกแล้วพวกเขาก็เป็นผู้ชายธรรมดาทั่วไปในสังคม แต่ชายรักชายที่แสดงลักษณะภายนอกคล้ายผู้หญิงจะต้องพยายามไม่แสดงออกถึงกิริยาที่คล้ายผู้หญิง ต้องพยายามทำตัวให้เรียบร้อย ซึ่งต้องทำให้ถูกกาลเทศะ

8. **การใช้ชีวิตในฐานะชายรักชาย** ชายรักชายจะใช้ชีวิตแตกต่างจากคนทั่วไปอยู่บ้างก็ตรงที่พวกเขามีกลุ่มเพื่อนที่เป็นชายรักชายอยู่นอกเหนือจากกลุ่มเพื่อนทั่วไป ซึ่งกลุ่มเพื่อนชายรักชายนี้เป็นกลุ่มที่ชายรักชายสามารถพูดคุย ปรึกษาและทำกิจกรรมต่างๆ ร่วมกัน ทั้งนี้ เพราะกลุ่มชายรักชายด้วยกันจะสามารถเข้าใจคนที่เป็นชายรักชายได้ดีที่สุด ส่วนการใช้ชีวิตในส่วนอื่นๆ นั้นแทบไม่แตกต่างจากผู้ชายอื่นทั่วไป

9. **ปัญหาและอุปสรรคในชีวิตของชายรักชาย** ส่วนใหญ่มาจากการที่คนในสังคมไม่เข้าใจ หรือมีอคติต่อชายรักชายเป็นหลัก เช่น การกีดกันหรือแสดงอาการรังเกียจในการติดต่อหน่วยงานต่างๆ การถูกคนอื่นคิดว่าเป็นผู้ที่แพร่เชื้อโรคเอดส์ แม้กระทั่งการถูกมองด้วยสายตาที่แสดงความรังเกียจเหยียดหยาม เป็นต้น ทำให้ชายรักชายต้องต่อสู้อุปสรรคต่างๆ ด้วยการพิสูจน์ตนเองจากการแสดงความสามารถออกมาให้เห็น

การที่ชายรักชายมีการแสดงออกและใช้ชีวิตที่แตกต่างจากคนทั่วไปบ้างนั้นก็ไม่ได้หมายความว่าชายรักชายจะเป็นคนที่ผิดปกติแต่อย่างใด เพียงแต่ว่าพวกเขามีรสนิยมทางเพศที่แตกต่างจากคนส่วนใหญ่ในสังคมที่เป็นคนรักต่างเพศเท่านั้นเอง จริงๆ แล้วพวกเขาก็คือคนธรรมดาที่อยู่ร่วมกันในสังคมเช่นเดียวกับคนอื่นๆ มีศักดิ์ศรีในความเป็นมนุษย์เท่าเทียมกับคนอื่นๆ ในสังคมนั่นเอง

สถาบันวิทยบริการ
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

บทที่ 6

แนวทางการให้การศึกษาเพื่อความเข้าใจในวิถีชีวิตของคนรักเพศเดียวกัน

จากการศึกษาวิจัยวิถีชีวิตของคนรักเพศเดียวกัน ซึ่งผู้วิจัยได้ไปสัมภาษณ์กลุ่มคนรักเพศเดียวกันทั้งหญิงรักหญิงและชายรักชาย จนได้ทราบถึงวิถีการใช้ชีวิตของคนรักเพศเดียวกัน และจากการที่ผู้วิจัยได้ร่วมกับกลุ่มคนรักเพศเดียวกัน ร่วมจัดประชุมสนทนากลุ่มกับกลุ่มบุคคลต่างๆ ที่มีความเกี่ยวข้องกับคนรักเพศเดียวกัน เพื่อแสวงหาแนวทางการให้คำปรึกษาหรือให้การศึกษาในเรื่องของคนรักเพศเดียวกันในวันที่ 18 ตุลาคม 2546 ณ โรงแรมบางกอกพาเลส กรุงเทพมหานคร ซึ่งในการจัดประชุมดังกล่าว ผู้เข้าร่วมประชุมได้ช่วยกันระดมความคิดเห็น โดยแบ่งออกได้เป็น 4 กลุ่มหลัก คือ

1. ผู้ปกครองของเด็กที่รักเพศเดียวกัน
2. กลุ่มครู อาจารย์
3. กลุ่มเด็กและเยาวชนที่รักเพศเดียวกัน
4. กลุ่มเพื่อนของเด็กที่รักเพศเดียวกัน

จากการประชุมดังกล่าว มีผลสรุปจากกลุ่มต่างๆ ดังนี้

กลุ่มผู้ปกครองของเด็กที่รักเพศเดียวกัน

บิดามารดาและผู้ปกครองถือว่าเป็นบุคคลที่ใกล้ชิดกับเด็กมากที่สุด บิดามารดาที่มีบุตรหลานเป็นคนรักเพศเดียวกันหรือมีแนวโน้มที่จะเป็นคนรักเพศเดียวกัน มักจะประสบกับปัญหาต่างๆ นานา ซึ่งปัญหาเหล่านี้มักเกิดจากความคาดหวังของตัวบิดามารดาที่มีต่อตัวเด็กว่าจะต้องเติบโตตามเพศทางร่างกายของตน เมื่อเด็กเริ่มแสดงออกให้เห็นว่าเขาไม่ได้เป็นอย่างที่บิดามารดาคาดหวัง บิดามารดาผู้ปกครองก็จะไม่ยอมรับพฤติกรรมที่เด็กแสดงออกมา บ้างก็คิดว่าบุตรของตนมีความผิดปกติที่ผิดเพศ ถึงแม้จะมีผู้ปกครองบางส่วนที่พยายามทำความเข้าใจบุตร

หลานที่เป็นคนรักเพศเดียวกันก็ตาม แต่ก็ยังมีเพียงส่วนน้อยที่สามารถเข้าใจเด็กที่รักเพศเดียวกันได้อย่างแท้จริง ทั้งนี้ก็เพราะว่าบิดามารดาและผู้ปกครองไม่มีความเข้าใจเรื่องคนรักเพศเดียวกันนั่นเอง

ปัญหาส่วนใหญ่ที่ผู้ปกครองพบเมื่อทราบว่าบุตรของตนเป็นคนรักเพศเดียวกันคือ ไม่เข้าใจความคิด ความรู้สึกของบุตร และไม่ทราบว่าต้องแนะนำบุตรอย่างไร เนื่องจากตนเองไม่มีความเข้าใจในเรื่องนี้

ความคิดเห็นของผู้ปกครองของเด็กที่เป็นชายรักชายอายุ 14 ปี

“...ดิฉันมีลูกชายอายุ 14 ปีนะคะ ตอนเด็กๆ ก็เห็นว่าเป็นเด็กผู้ชายปกติธรรมดาเหมือนๆ กับเด็กคนอื่น แต่ทำไมไม่ทราบ พอโตมากก็มีท่าทางเหมือนติด ดิฉันไม่เคยบังคับอะไรแก่เลย รู้สึกว่าเขาเป็นลูกเรา แต่เราไม่รู้จักเขาแล้ว คิดว่าอยากรู้จักเขา อยากเข้าไปดูว่าใจเขาคิดอะไรมากกว่านะคะ ว่าทำไมถึงคิดจะเป็นแบบนี้ ไม่รู้ว่าในใจคิดอะไร แต่ก็ไม่กล้าถามไปตรงๆ นะคะ เพราะกลัวว่าลูกจะคิดว่าเราไปว่าเขาแต่จริงๆ แล้วอยากเข้าใจเขามากกว่า มีปัญหาอะไร คับอกคับใจเรื่องอะไร อยากให้เขามาคุยกับเรามากกว่า แต่บางทีก็กลัวว่าเราจะช่วยเขาไม่ได้...”

ความคิดเห็นของผู้ปกครองของเด็กที่เป็นชายรักชาย อายุ 13 ปี

“...ลูกของดิฉันนี่ เป็นเด็กเรียบร้อย พุดจาครบผมตลอด เหมือนเด็กธรรมดาเรียบร้อย ตั้งใจเรียน พอเริ่มมาปีนี้นะคะ มาเข้า ม.1 ก็มีแต่เพื่อนผู้หญิง จะอยู่กับเพื่อนผู้หญิงตลอด เคยถามเหมือนกันนะคะว่าทำไมลูก...ผมมีเพื่อนผู้ชายบ้างมั๊ยครับ ลูกก็ตอบมาว่ามีนะคะ แต่เขาจะไม่ค่อยชอบ เพื่อนผู้ชายชอบแกล้ง เป็นเด็กเกเรเราก็เลยหวั่นใจ คือตอนนี้ไม่แน่ใจเหมือนกันนะคะว่าเขาชอบผู้ชายด้วยกันด้วยหรือเปล่า เพราะเขายังเด็ก แต่มันก็มีแนวโน้มที่จะเป็นไปได้ เพราะแกชอบเล่นกับเด็กผู้หญิงมาตั้งแต่เด็ก อยากให้เขาเป็นตัวของตัวเองมากกว่า ไม่อยากไปฝืนว่าจะต้องเป็น ถ้าถามจริงๆ แล้ว คนที่เป็นแม่มีลูกชายก็อยากให้ลูกเป็นผู้ชายใช้มั๊ยคะ แต่ถ้าเขาไม่ใช่ แล้วไปบังคับ ลูกเราอาจจะไม่มีความสุข ซึ่งเราก็ไม่ต้องการตรงนี้...”

ความคิดเห็นของผู้ปกครองของเด็กที่เป็นหญิงรักหญิงอายุ 16 ปี

“...ของดิฉันเป็นลูกสาวค่ะ แต่ไม่ค่อยสนิทกันเท่าไร เหมือนแกลจะไม่ชอบให้ใครไปยุ่ง ปีนี้อายุ 16 แล้ว ชอบเล่นกีฬา ทำตัวห้าวๆ เหมือนกับจะเป็นทอม แต่ไม่รู้ว่าเป็นจริงๆ หรือเปล่า ดิฉันเคยแกล้งถาม เออ...นี่จะเป็นทอมหรือ คิดว่าจะแหย่ดู พอถูกตอบมาดิฉันต่อไม่ถูกเลย แกลว่า แล้วแม่คิดว่าหนูเป็นทอมหรือเปล่านั้น ดิฉันไม่กล้าถามอีกเลย แต่ก็สังเกตอยู่เหมือนกันว่าแกลชอบซื้อกางเกงยีนส์ตัวใหญ่ๆ แบบผู้ชายมาใส่ แล้วก็ชอบคุยโทรศัพท์ก็ก๊ากกับเพื่อนผู้หญิง มีลูกสาวนี่ก็น่าเป็นห่วงอยู่แล้วนะค่ะ พอจะมาเป็นทอมไปอีกนี่ยิ่งไปกันใหญ่ เป็นห่วงว่าชีวิตเขาจะลำบากมากกว่า ถ้าเป็นเด็กผู้หญิงธรรมดา พอถึงเวลาก็มีแฟน แต่งงานไปกับผู้ชายเราก็หมดห่วง แต่ลูกสาวเป็นทอมนี้ถึงเวลาเมื่อครบครันก็ไม่อยากมี ไม่อยากแต่งงานกับผู้ชาย อย่างนี้ก็ต้องเลี้ยงตัวเองให้ได้ เลี้ยงตัวเองให้ได้แล้วยังไม่พอ ก็ต้องไปเลี้ยงแฟนที่เป็นผู้หญิงอีก ทีนี้พอลูกเป็นทอมไปแล้วเราก็ต้องยอมรับใช้มัยคะว่าเขาเป็นของเขาแบบนี้ แต่เราในฐานะแม่ก็ไม่รู้สอนยังไง จะคุยยังไง คุยไม่ถูกเพราะเราเองก็ไม่ได้เป็นทอม...”

ความคิดเห็นของผู้ปกครองของเด็กที่เป็นหญิงรักหญิงอายุ 17 ปี

“...มีลูกสาวเป็นทอมเหมือนกันค่ะ แต่ที่ดูแล้วแกลก็ไม่ได้ทำอะไรเสียหาย ตอนนี้อยู่ ม.6 แล้ว ก่อนหน้านั้นจะมีเพื่อนๆ เยอะ โทรศัพท์คุยกันแต่ละที่ไม่ต้องทำอย่างอื่นเลย ปีนี้แม่ขอเอาไว้ว่าเบาๆ ลงหน่อยนะลูก เพราะอยากให้ตั้งใจสอบเอนทรานซ์มากกว่า คือรู้อยู่แล้วละคะว่าเขาเป็นทอม เพราะเราเองก็เคยมีเพื่อนที่เป็นทอมอยู่เหมือนกัน แต่ทีนี้พอเป็นลูกเราเอง เราก็ไม่รู้จะสอนยังไง ลูกทอมของดิฉันเป็นทอมมาหลายปี...คือ...ที่ว่าหลายปีนี่คือ เขาจะเป็นอย่างนี้ ลักษณะท่าทางแบบนี้ ดูก็รู้ แต่ว่าเขาจะอยู่ในสายตาของเราตลอด เรารู้ตลอดว่าเขาทำอะไร ที่ไหนบ้าง เพราะเขาจะบอกเราตลอด แต่ก็ยังเป็นห่วง เวลาไปเรียนมหาวิทยาลัยแล้วจะเข้ากับเพื่อนลำบาก เพราะโตมาจากโรงเรียนหญิงล้วน แกลจะชินกับผู้หญิงมากกว่า ไม่อยากให้แกลมีปัญหาที่หลัง...”

ในส่วนของการเสนอแนวทางของกลุ่มผู้ปกครองของเด็กที่รักเพศเดียวกัน ได้เสนอแนะแนวทางที่ควรปฏิบัติของผู้ปกครองของเด็กที่รักเพศเดียวกันไว้ ดังนี้

1. ให้ความรู้ที่ถูกต้องแก่บุตรหลานในเรื่องเกี่ยวกับคนรักเพศเดียวกันว่าไม่ใช่เรื่องผิดปกติ ไม่ต้องกังวลใจว่าจะไม่เหมือนเพื่อนคนอื่นๆ
2. สร้างขวัญและกำลังใจให้แก่บุตรหลาน ไม่ให้เขารู้สึกว่าตัวเองด้อยค่า ให้เขารู้สึกถึงคุณค่าของตัวเอง
3. เสริมแรงทางบวกด้วยการค้นหาและดึงจุดเด่นของบุตรหลานและปรับจุดด้อย ส่งเสริมให้เขาได้แสดงความสามารถอย่างเต็มที่ เพื่อให้บุตรหลานมีความภาคภูมิใจและเชื่อมั่นในตัวเอง
4. ปรับพฤติกรรมบุตรหลานให้เข้ากับสังคมและสิ่งแวดล้อม ปลูกฝังให้บุตรหลานทำ ความดีและคิดถึงผู้อื่นเสมอ สอนให้เขารู้จักวางตัวให้เหมาะสมในสถานการณ์ต่างๆ
5. รับฟังปัญหาและดูแลอย่างใกล้ชิด พยายามทำความเข้าใจกับปัญหาของบุตรหลาน ร่วมคิดและช่วยบุตรหลานแก้ไขปัญหาที่เกิดขึ้น
6. ให้บุตรหลานที่เป็นคนรักเพศเดียวกันยอมรับตนเองในสิ่งที่ตนเองเป็น และพยายามให้บุตรหลานเป็นตัวของตัวเอง ไม่ชี้แนะแต่ควรสร้างโอกาสให้เขาเป็นผู้เลือกเอง
7. ยอมรับพฤติกรรมของบุตรหลาน ยอมรับในสิ่งที่เขาเป็น ไม่ควรต่อต้านการแสดงออกของเขา ควรให้คำปรึกษาและแนะนำอย่างถูกวิธี

กลุ่มครู-อาจารย์

ครู อาจารย์ของเด็กที่รักเพศเดียวกันเป็นบุคคลสำคัญที่จะให้ข้อมูล ความรู้ รวมทั้งให้คำปรึกษาแก่เด็กได้ เนื่องจากเด็กบางคนไม่กล้าเปิดเผยตัวเพราะกลัวสังคมจะไม่ยอมรับ โดยเฉพาะอย่างยิ่งกับบิดามารดา ผู้ปกครอง ถ้าเด็กไม่สามารถพูดคุยปรึกษาปัญหาที่บ้านได้แล้ว โรงเรียนควรมีส่วนช่วยเหลือเด็กในการแก้ไขปัญหาไปในทิศทางที่ถูกต้องและเหมาะสม โดยคำนึงถึงตัวเด็กเป็นหลัก แต่ปัญหาของครู อาจารย์และสถาบันการศึกษาก็คือการขาดบุคลากรที่มีความรู้เรื่องคนรักเพศเดียวกัน และกลับไปส่งเสริมเด็กในทางที่ผิดหรือผิดวิธี ซึ่งบางครั้งกลับ

ทำให้เกิดผลเสียแก่เด็กในระยะยาว ส่วนครูอาจารย์บางคนแม้จะมีความรู้ในเรื่องคนรักเพศเดียวกันอยู่บ้าง แต่ครูก็ไม่ทราบว่าจะเด็กคิดอะไรอยู่หรือมีความรู้สึกอย่างไร เพราะเด็กไม่กล้าเปิดเผยต่อครู จึงทำให้ครูแก้ปัญหาได้ไม่ตรงจุด

ความคิดเห็นของครูคนที่ 1

“...เป็นครูที่สอนสุขศึกษาชั้น ม.2 นะคะ ปัญหาของครูก็คือว่าไม่รู้จะสอนอะไร หมายถึงส่วนที่เป็นเนื้อหา คือกลัวว่าจะไปกระตุ้นเด็กให้เขาอยากรู้จักก่อนวัยหรือเปล่า แล้วบางที บางเรื่องครูก็อธิบายลำบากนะคะ อย่างเด็กถามมาว่าถ้าชอบเพื่อนที่เป็นเพศเดียวกันนี่ผิดมั๊ย ถ้าพูดถึงความผิดปกติทางจิตตอนี้มันไม่ผิดแล้วไงคะ แต่ถ้าบอกนักเรียนไปว่าไม่ผิด แล้วนักเรียนเข้าใจผิดคิดว่ามันเป็นเรื่องถูกต้อง หรือเห็นดีเห็นงามไป คนที่เป็นไปแล้วหรือเป็นอยู่ก่อนแล้ว อันนี้ก็คงจะไปเปลี่ยนไม่ได้แล้ว แต่บางทีคนที่เขาไม่ใช่ แต่เขาเห็นเพื่อนหรือกลุ่มเพื่อนเป็นแล้วเป็นที่ยอมรับ ก็เลยคิดจะเป็นไปด้วย ทั้ง ๆ ที่ตัวเองไม่ใช่ ซึ่งเด็กแบบนี้ที่น่าเป็นห่วงกว่าเด็กที่รักชอบเพศเดียวกันเสียอีก แล้วเด็กที่ชอบเพศเดียวกัน กลุ่มนี้ก็น่าเห็นใจ เพราะบางเรื่องถ้าเขาไม่เข้าใจ จะไปถามครู ครูก็ไม่รู้ พ่อครูไม่รู้ เขาก็ต้องไปหาความรู้เองจากที่อื่นที่บางทีมันไม่เหมาะสมสำหรับเด็ก เด็กก็จะหลงทางได้ง่าย...”

ความคิดเห็นของครูคนที่ 2

“...คิดว่าน่าจะสอนคู่กันไปเลยนะคะ ทั้งผู้ปกครองทั้งเด็กด้วย ทำเป็น workshop ก็ได้ ครูเองก็ต้องไปหาความรู้เพิ่มเติมด้วยจะได้แนะนำเด็กให้ถูกทาง ถ้ามีคู่มือครูก็จะยิ่งดี เพราะครูเองก็ไม่รู้ว่าคนที่เขาเป็นเพศเดียวกันแล้วรักกัน อยู่ด้วยกันนี่เขาจะต้องรู้อะไรบ้าง ขนาดครูเป็นผู้ใหญ่แล้วครูยังไม่รู้ เด็กๆ นักเรียนเขาจะรู้ได้อย่างไร ...ไม่ใช่ว่ารู้ในลักษณะของการมีเพศสัมพันธ์ แต่รู้ในเรื่องที่จะต้องปฏิบัติตัวต่อกันอย่างไร เวลาอยู่ในสังคมทำอย่างไรจึงจะเหมาะสม ไม่ออกอาการจนเกินพอดี หรือถ้าเขาไม่ได้รักเพศตรงข้าม ชอบเพศเดียวกันอย่างนี้ เขาก็มีชีวิตอยู่อย่างไรต่อไป แบบนี้น่าจะสอนได้นะคะ โรงเรียนเองก็น่าจะเปิดใจยอมรับว่าเรื่องนี้ต้องสอน เพราะเด็กทั้งโรงเรียนก็ต้องมีที่เป็นแบบนี้อยู่แล้ว จะบอกว่าไม่มีมันไม่จริงหรอก คือต้องคิดถึงเด็กกลุ่มนี้ด้วย...”

ความคิดเห็นของครูคนที่ 3

“...เคยมีนักเรียนหลายคนมาปรึกษาเหมือนกันนะคะ คือดิฉันเป็นครูแนะแนวแล้ว ก็เป็นอาจารย์ปรึกษาด้วย เด็กก็จะมาบอกว่าบางที่เขาโดนเพื่อนแกล้งแรงๆ บ้าง หรือใช้คำพูดบางคำที่ทำให้เด็กเขารู้สึกอาย แต่เขาก็ทำอะไรไม่ได้เพราะเด็กลักษณะนี้ส่วนใหญ่จะไม่ชอบใช้กำลัง หรือตอบโต้อะไรที่รุนแรง ...คิดว่าครูต้องดูแลนะคะ ไม่ควรปล่อยให้เรื่องแบบนี้เกิดขึ้นในโรงเรียน เด็กบางคนรู้สึกว่าเขาคือตัวตลก ในสายตาของเพื่อน เพราะเพื่อนที่เป็นตัวหัวโจกจะมาแกล้ง จะมาล้อเลียน แล้วเด็กที่มีลักษณะเป็นเกย์จะโดนมากกว่าคนอื่น คิดว่าน่าจะสอนให้รู้จักเคารพ และให้เกียรติคนอื่น ไม่ว่าจะป็นใครก็ตาม...”

จากปัญหาดังกล่าวบรรดาครู อาจารย์ที่เข้าร่วมการประชุมสนทนาก็ได้ร่วมเสนอแนะแนวทาง ดังนี้

1. ครูต้องให้คำปรึกษาแก่เด็กและผู้ปกครองควบคู่กันไปด้วย โดยการให้ความรู้ทางวิชาการอย่างไม่มีอคติต่อเด็ก และในขณะเดียวกันครูต้องสามารถให้คำปรึกษาแก่เด็กรักเพศเดียวกันและเด็กที่รักต่างเพศได้ด้วย รวมทั้งให้ความรู้แก่พ่อแม่ผู้ปกครองให้ยอมรับตัวตน และยอมรับการตัดสินใจของบุตรหลาน
2. ครูควรต้องยอมรับในเรื่องของคนรักเพศเดียวกันก่อน แล้วจึงสร้างความเข้าใจต่อเพื่อนครู และบิดามารดาผู้ปกครองของเด็ก ทั้งนี้ครูเองต้องมีความรู้เป็นอย่างดีก่อน
3. สถานศึกษาควรให้การยอมรับเรื่องหลากหลายของรสนิยมทางเพศด้วย ซึ่งสถานศึกษาควรให้การสนับสนุนการปรับทัศนคติของบุคลากรในสถานศึกษา จัดโครงการให้ความรู้แก่บุคลากรในเรื่องของคนรักเพศเดียวกัน เพื่อสร้างสิ่งแวดล้อมที่ดีและเหมาะสมแก่เด็กที่รักเพศเดียวกันและรักต่างเพศ
4. เพิ่มบทเรียนเรื่องการยอมรับความหลากหลายทางเพศและการเคารพสิทธิของผู้อื่น
5. โรงเรียนควรจัดกิจกรรมที่หลากหลาย ให้นักเรียนที่รักเพศเดียวกันและนักเรียนรักต่างเพศได้เรียนรู้ร่วมกันและเข้าใจกันอย่างถ่องแท้โดยไม่มีอคติต่อกัน
6. สอนให้เด็กทำความดี และทำตัวให้มีคุณค่าเพื่อให้สังคมยอมรับ

7.สถาบันที่ผลิตครูควรสอนวิธีการแนะแนว และให้คำปรึกษาเด็กที่รักเพศเดียวกัน แก่ครู

8.กระทรวงศึกษาธิการควรมีนโยบาย ให้จัดอบรมครูแนะแนวเกี่ยวกับความเข้าใจ เรื่องคนรักเพศเดียวกันเพื่อทำความเข้าใจสังคมให้มากขึ้น

กลุ่มเด็กรักเพศเดียวกัน

เด็กที่รักเพศเดียวกันมักถูกมองว่าเป็นเด็กที่มีปัญหา และชอบแสดงตัวโดดเด่น ออกมามากกว่าเพื่อนนักเรียนคนอื่นๆ แต่ความจริงแล้วเด็กกลุ่มนี้ต้องประสบกับปัญหาหลาย อย่าง ทั้งในด้านของการทำความเข้าใจตนเอง การปรับตัวในสังคม การไม่ได้รับความยอมรับใน กลุ่มเพื่อน ไม่กล้าเปิดเผยตัวเอง ปัญหาเหล่านี้ทำให้เด็กกลุ่มนี้เกิดความกดดันและเครียด ไม่มี ที่ปรึกษาที่สามารถเข้าใจปัญหาได้อย่างชัดเจน ขาดความรู้ความเข้าใจในเรื่องคนรักเพศเดียวกัน ในอันที่จะทำให้เข้าใจตนเองมากขึ้น และที่สำคัญก็คือขาดหลักและแนวทางในการดำเนินชีวิตที่ ถูกต้องและเหมาะสม

ความคิดเห็นของเด็กที่เป็นชายรักชาย อายุ 15 ปี

“...คือบางที บางครั้งผมก็ไม่เข้าใจตัวเองเหมือนกันนะครับว่ารู้สึกยังไง มันอธิบายไม่ถูก มันเหมือนกับว่าเป็นความรู้สึกที่จู่ๆ ก็เกิดขึ้นมาเอง แต่ผมก็ไม่รู้จะ ถามใคร เพราะบางทีมันกลัวนะครับ กลัวว่าคุณพ่อคุณแม่จะไม่เข้าใจ ไม่รู้จะ ทำตัวยังไงดีครับ ถ้าผมบอกกับเพื่อนไป เพื่อนก็จะรับไม่ได้ มันรู้สึกอึดอัดเหมือน กับต้องเก็บอะไรไว้อยู่กับตัวอยู่ตลอดเวลา จนมาถึงวันนี้ผมก็ยังไม่รู้เลยว่าอย่างผมนี้ เป็นอะไรกันแน่ครับ.ผมอยากให้ที่โรงเรียนมีสอนด้วยนะครับ เพราะผมคิดว่า มีคนที่รู้สึกอย่างผมเยอะ มันหาทางออกไม่ได้ ไม่รู้จะไปปรึกษาใคร ไม่รู้ว่าจะต้องทำตัวยัง ไงดี.....”

ความคิดเห็นของเด็กที่เป็นชายรักชาย อายุ 17 ปี

“...ผมอายุ 17 ปีนะครับ ผมยอมรับเลยนะครับว่าผมเป็นเกย์ ถ้าถามว่าเป็นเกย์ สนุกมั๊ย มันไม่สนุกนะครับ ผมจะโดนเพื่อน ๆ ล้อเลียนประจำ จะโดนล้อว่าเป็น ตู๋บ้าง เป็นกะเทยบ้าง บางทีผมทำเป็นไม่สนใจ อยากจะล้ออยากจะทำก็ทำไป แต่ในใจผมมาคิดนะครับ เออ...ผมไม่ได้ทำอะไรผิด ทำไมต้องมาล้อกันด้วย บางทีเพื่อนบางคนจะแบบมาจับโน้นจับนี่เรา เพื่อนผู้ชายนะครับเขาจะมาดู มาแกล้งเราอย่างนี้ คือผมไม่ชอบนะครับ ผมเข้าใจว่าเพื่อนเขาอยากเล่นสนุก แต่ผมไม่ชอบรู้สึกเหมือนเป็นตัวตกให้เพื่อนหัวเราะเล่น ถึงจะเป็นเกย์ เราก็เป็นคนนะครับ อยากให้เขาเข้าใจตรงนี้ด้วย..น่าจะมีสอนนะครับ ผมคิดว่า ถ้าสอนในโรงเรียนก็ดี ผมก็จะได้รู้ ได้เข้าใจว่าตัวผมนี่เป็นยังไง เพราะบางทีเราไม่รู้ เราไม่เข้าใจ เราก็ต้องไปหาความรู้เอาเอง ไปหาคำตอบเอาเอง ซึ่งบางทีกว่าจะรู้เรื่องจริง ๆ มันเข้าไปแล้ว เราผ่านขั้นตอนไปแล้ว จะย้อนกลับมาแก้ไขใหม่ มันไม่ทันแล้วครับ....”

ความคิดเห็นของเด็กที่เป็นชายรักชาย อายุ 16 ปี

“...ผมเป็นแบบนี้แหละ คืออยู่บ้านจะค่อนข้างเรียบร้อย ไม่ค่อยคุยกับใคร กลัวว่า ถ้าทำอะไรไปแล้วจะโดนคุณแม่ว่า คือเขาจะไม่ชอบ ไม่อยากให้เราเป็นแบบนี้ ผมก็เลยไม่พูดดีกว่า แต่ว่าตอนไปโรงเรียน มันสบายใจนะอะ ได้อยู่กับเพื่อน ๆ รู้สึกว่าคุยกัน ได้ดีกว่า คือแบบว่า เราเป็นเพื่อนกัน เราก็สนุกสนานเฮฮาในกลุ่มของเราได้ มันเหมือนกับว่าอยู่ที่บ้านผมก็เป็นคนหนึ่ง พอไปโรงเรียนผมก็เป็นอีกคนหนึ่งเลย แต่จริงๆ แล้วอยากให้ที่บ้านยอมรับเรามากกว่าอะ ...เรื่องบางอย่าง บางทีผมก็ลุ่มใจ ผมไม่รู้จะไปถามใคร บางทีก็อยากรู้ว่า สมมติว่าอย่างผมนี้สามารถทำอะไรได้แค่ไหน ต้องทำด้วยังไงบ้าง หรือว่าเวลาที่มึนปัญหาจะไปถามใครดี ผมว่าน่าจะมีบอกนะครับ...”

ความคิดเห็นของเด็กที่เป็นหญิงรักหญิง อายุ 15 ปี

“...หนูคิดว่าเป็นทอมมันก็ดีนะฮะ เป็นเพื่อนกันได้ทั้งผู้หญิงผู้ชาย กับเพื่อนผู้ชายก็เล่นกันแรงๆ ได้ เออ แต่บางทีเขาก็ลืมนะฮะว่าหนูเป็นผู้หญิง บางทีก็เล่นแรงไป พุดแรงๆ หยาบๆ กัน บางคนก็มีแบบว่ามาพุด บางทีมาแต่ะอั่งว่า เป็นทอมจริงหรือเปล่า อยากหายมัย แบบนี้ ถ้าเจอแบบนี้หนูก็จะดำไปเลย ถ้าเป็นเพื่อนผู้หญิงก็จะเป็นแบบพุดกันหวานๆ ได้ แต่บางคนเขาก็กลัวนะฮะ กลัวว่าเราจะจีบ เขาจะบอกว่าเป็นทอมเจ้าชู้ ชอบมี “กิ๊ก” หลายคน แต่จริงๆ ไม่ใช่ฮะฮะ เป็นเพื่อนพุดคุยเล่นกันสนุกๆ มากกว่า ...แต่บางทีที่หนูไม่เข้าใจ บางทีหนูอยากรู้เหมือนกันนะฮะ ว่าทำไมถึงเรียกว่ารักร่วมเพศแบบนี้ หนูไม่ได้คิดว่าจะไปทำอะไร แค่อยากจะใกล้ชิดกับผู้หญิงที่เราคิดว่าเราปกป้องเขาได้ มันเป็นความรู้สึกที่บริสุทธิ์นะฮะ แต่เรื่องอื่นหนูไม่เคยคิดถึง เพื่อนหนูที่เป็นทอมหลายคนเขาถามว่าเคยลองหรือยัง คือเขามีอะไรกับแฟนเขาแล้วฮะ แต่ตัวหนูเองจะเป็นแบบว่าคบกันไปนานๆ ดึกว่า แล้วหนูก็คิดว่าเรายังเด็ก ยังต้องรู้อะไรอีกเยอะ ไม่อยากทำให้คนอื่นรู้สึกไม่ดีกับเรา อีกอย่างหนึ่งที่สำคัญเลยคือว่าหนูไม่รู้จะเริ่มยังไง คือไม่รู้จะทำยังไงฮะ ถ้าทำไปก็กลัวพ่อแม่รู้ มันก็ไม่ดีใช่ไหมฮะ แต่เขาก็รู้ว่าเราเป็นทอม...”

ความคิดเห็นของเด็กที่เป็นหญิงรักหญิงอายุ 17 ปี

“...หนูชอบทอมนะคะ ตอนแรกหนูก็ชอบๆ เฉยๆ นะคะ เห็นว่า เออ เขาเทดีนะ เล่นกีฬาเก่ง หัวนิดๆ แบบน่ารัก แข็งแรง ก็คุยกันแล้วก็คบกัน ตอนหลังก็เลยมีอะไรกันแบบนี้ คือตอนนั้นหนูก็ไม่ได้คิดว่ามันจะเกิด แค่อยากแสดงให้เขาเห็นว่าหนูทำเพื่อเขา คือมันก็ได้เป็นเรื่องเสียหายไหมฮะ ผู้หญิงกับผู้หญิงมันก็ไม่มีอะไรอยู่แล้ว แต่ที่บ้านเขาไม่รู้เรื่องนี้ ถ้าเขารู้หนูตายแน่ แต่หนูก็ไม่แน่ใจเหมือนกันนะคะว่าวันหนึ่งหนูจะชอบผู้ชายหรือเปล่า คือว่าหนูไม่ได้เกลียดผู้ชายนะคะ มันบอกไม่ถูกนะคะ บางทีก็นึกชอบผู้ชายอยู่เหมือนกัน ไม่รู้คะ ยังกงๆ อยู่ ยังมันอธิบายไม่ได้ หนูอยากให้ความรู้สึกมันแน่ชัดไปเลยว่ามันเป็นยังไง บางทีเราก็ชอบผู้หญิง บางทีเราก็ชอบผู้ชาย เลยไม่รู้ว่าจะตกลงเป็นยังไงกันแน่ บางทีมันก็ทำตัวไม่ถูกคะ เพราะไม่เคยมีใครมาสอนว่าเวลาคบกับทอมต้องทำยังไง แบบไหน มีแต่บอกว่าผู้หญิงกับผู้ชายต้องปฏิบัติต่อกันยังไงถึงจะดี...”

จากการสนทนากลุ่มของเด็กที่รักเพศเดียวกัน พวกเขาได้เสนอปัญหาของเด็กที่รักเพศเดียวกันและความต้องการ ดังต่อไปนี้

1. รู้สึกสับสนกับตนเองในรสนิยมทางเพศ ไม่เข้าใจความรู้สึกตนเองว่าทำไมไม่เหมือนเพื่อนคนอื่นๆ

2. มีปัญหาเรื่องการปรับตัวในครอบครัว ในกลุ่มเพื่อน และในสังคม

3. ไม่ได้รับการยอมรับจากสังคมและความเข้าใจจากคนรอบข้าง บิดามารดาไม่ยอมรับ เพื่อนๆ บางคนรับไม่ได้กับพฤติกรรมรักเพศเดียวกัน

4. ถูกเพื่อนล้อเลียนต่างๆ นานา หรือพูดจาทำร้ายจิตใจ เช่น พูดว่าจะแกล้งให้หาย(จากการที่รักเพศเดียวกัน) หรือใช้คำพูดที่มีความหมายรุนแรงสะเทือนใจ เช่น ใช้คำว่า “กะเทย” หรือบางครั้งก็ถูกเพื่อนล้อเลียนต่อหน้าคนอื่นๆ ทำให้รู้สึกอับอาย

5. ถูกเพื่อนหรือคนใกล้ชิดลวนลาม คนที่เป็นชายรักชายก็ถูกเพื่อนชายด้วยกัน ลวนลาม ซึ่งอาจจะเป็นการเล่นหยอกล้อกันในหมู่เพื่อน แต่จริงๆ แล้วเป็นการละเมิดทางเพศ ในส่วนคนที่เป็นหญิงรักหญิงก็ถูกเพื่อนต่างเพศหรือคนใกล้ชิดต่างเพศลวนลาม โดยคิดว่าจะช่วยให้หายจากการเป็นคนรักเพศเดียวกัน

6. รู้สึกเก็บกดและเครียด เพราะไม่สามารถแสดงความรู้สึกที่แท้จริงออกมาได้ ถ้าแสดงความรู้สึกหรือเปิดเผยตัวก็จะเป็นที่ยอมรับของสังคม จึงต้องเก็บความรู้สึกและตัวตนที่แท้จริงของตนเอาไว้

7. วางตัวไม่ถูก ไม่รู้ว่าควรวางตัวอย่างไรในสถานการณ์ต่างๆ ไม่แน่ใจว่าสิ่งที่ตนเองทำหรือแสดงออกมานั้นถูกต้องเหมาะสมหรือไม่

8. ไม่มีที่ปรึกษาที่มีความรู้ความเข้าใจทั้งที่บ้านและที่โรงเรียน ไม่รู้จะปรึกษาใคร ไม่กล้าคุยอย่างเปิดเผยเพราะกลัวว่าผู้ใหญ่และเพื่อนไม่เข้าใจ

9. อยากให้มีหลักสูตรเรื่องคนรักเพศเดียวกันสอนในโรงเรียน เพราะจะได้รู้ว่าคนที่รักเพศเดียวกันเป็นอย่างไร และควรปฏิบัติตัวอย่างไรจึงจะเหมาะสม รวมทั้งเพื่อนๆ ก็จะได้เข้าใจคนรักเพศเดียวกันมากขึ้นด้วย

กลุ่มเพื่อนของเด็กที่รักเพศเดียวกัน

กลุ่มเพื่อนของเด็กที่รักเพศเดียวกัน ก็เป็นอีกกลุ่มหนึ่งที่มีความใกล้ชิดสนิทสนมกับเด็กที่รักเพศเดียวกัน ปัญหาที่เกิดขึ้นมักจะเป็นปัญหาเรื่องความสัมพันธ์ระหว่างเพื่อน การยอมรับ และการทำความเข้าใจซึ่งกันและกันมากกว่า เด็กที่รักเพศเดียวกันมักจะพูดคุยปรึกษาปัญหา กับเพื่อนของเขาเป็นอันดับแรก เนื่องจากมีความสนิทสนมและเข้าอกเข้าใจเห็นใจกันมากกว่า เพราะความที่มีอายุรุ่นราวคราวเดียวกันทำให้พูดคุยกันรู้เรื่อง สามารถ “พูดจาภาษาเดียวกัน” ได้มากกว่าที่จะไปปรึกษาบิดามารดา ผู้ปกครอง หรือครูอาจารย์ในโรงเรียน แต่ในบางครั้งเด็กที่รักเพศเดียวกันก็ไม่กล้าเปิดเผยตัวตนกับเพื่อน ซึ่งเป็นส่วนหนึ่งที่ทำให้เพื่อนไม่สามารถทำความเข้าใจพวกเขาได้

ความคิดเห็นของเด็กที่เป็นเพื่อนคนรักเพศเดียวกันคนที่ 1

“...มีเพื่อนเป็นเกย์นะคะ คือเป็นเพื่อนกันนี้มันยอมรับกันได้อยู่แล้วไม่ว่าเพื่อนจะเป็นอย่างไร เพียงแต่ว่าบางครั้งเราเองที่เป็นเพื่อนก็รู้สึกเหมือนกันว่าเราคบกันได้ไม่สนิทใจ บางทีเวลาที่เขาคุยกันเองกับเพื่อนที่เป็นเกย์ด้วยกันนี้ บางทีเขาจะพูดถึงผู้หญิง ซึ่งมันก็รวมเราด้วยว่าเป็น “ชะนี” ซึ่งมันไม่ใช่อย่างนั้น เราเป็นเพื่อนเขา นะ เราไม่ใช่ชะนี แต่เขาไม่ได้คิดว่าเราเป็นเพื่อนคนหนึ่ง อยากให้เพื่อนเกย์ทำตัวเป็นเพื่อนที่ดีกับเราบ้าง เพราะเราก็พยายามเป็นเพื่อนที่ดีของเขาอยู่แล้ว...”

ความคิดเห็นของเด็กที่เป็นเพื่อนของคนรักเพศเดียวกันคนที่ 2

“...เพื่อนที่เป็นทอมกับดี้ บางทีก็รู้สึกว่าเขามีโลกส่วนตัวของเขาเองนะคะ คือเขาจะพยายามอยู่ด้วยกันตลอดเวลาเหมือนทากาวติดกัน บางทีดูแล้วมันไม่ค่อยจะเหมาะสม เราเข้าใจนะคะว่าเขารักกัน แต่มากอดกันหอมกันให้คนอื่นเห็นมันก็ไม่่น่าดู เขาคิดว่ามันไม่เห็นจะเป็นอะไรผู้หญิงกับผู้หญิงด้วยกัน แต่มันก็ไม่ควร อย่างในห้องสมุดนี่บ่อยมากคะ ตัวเองไม่ได้มีอคติอะไรนะคะ แต่บางทีการกระทำของเขามันก็ทำให้เราคิดได้เหมือนกัน ผู้ชายกับผู้หญิงเขายังไม่ทำกันแบบนี้เลย ถึงจะเป็นผู้หญิงกับผู้หญิงก็จะน่าจะรู้จักกาลเทศะบ้างว่าอะไรควรไม่ควร...”

ความคิดเห็นของเด็กที่เป็นเพื่อนของคนรักเพศเดียวกันคนที่ 3

“...เพื่อนเกย์ก็มีหลายคนนะคะ ก็มีหลายแบบ บางคนนิสัยดีมากคะ เรียนเก่ง ทำกิจกรรม คือเก่งทุกอย่างเลยคะ ก็เป็นเพื่อนที่ดี แต่บางทีเขาจะไม่กล้าเปิดเผยตัวเอง คือเขาจะไม่บอกเพื่อนหรือว่าเขาเป็นเกย์ แต่เพื่อน ๆ ก็รู้กันเพราะสังเกตได้ไม่ยาก แคะอยากให้เขาเปิดเผยตัวกับเพื่อน ๆ เพราะเป็นเพื่อนกันก็น่าจะไวใจกันได้ เพื่อน ๆ นะพร้อมที่จะยอมรับอยู่แล้ว ส่วนเพื่อนบางคนที่เขาเปิดเผยตัวกับเพื่อนก็เหมือนว่าเขาจะมีความสุขนะคะ แต่จริงๆ ไม่รู้เป็นยังไง เพราะรู้สึกว่บางครั้งเขาทำตัวเวอร์ ๆ ยังไงไม่ทราบ ชอบแต่งตัวแปลก ๆ พูดจาวี๊ดว้ายเสียงดังแบบนี้ มันเหมือนว่เขาจะเรียกร้องความสนใจหรือเหมือนกับไม่ใช่ตัวเขา คือบางทีก็น่ารำคาญเหมือนกันคะ บางทีก็อยากเข้าใจเกย์ให้มากกว่านี้...”

ความคิดเห็นของเด็กที่เป็นเพื่อนของคนรักเพศเดียวกันคนที่ 4

“...ไม่คิดว่าเพื่อนที่เขาชอบเพศเดียวกัน จะแตกต่างจากเพื่อนคนอื่น ๆ เท่าไหร่ เพียงแต่ว่เราจะไม่สามารถเข้าไปถึงเรื่องส่วนตัวของเขาได้เท่านั้น อย่างเพื่อนที่ไม่ได้ชอบเพศเดียวกัน บางทีก็จะมาคุยปรึกษาปัญหากันได้ มีเรื่องอะไรก็จะคุยกันจะเล่ากันฟัง แต่เพื่อนที่ชอบเพศเดียวกันเขาจะไม่ชอบคุยเรื่องส่วนตัว ประมาณว่ทำตัวลึกลับ ทั้งเพื่อนเกย์ ทอมกับดี้ก็เหมือนกัน เขาจะไม่มาปรับทุกข์กับเราซึ่งตรงนี้ที่จะต่างไปจากเพื่อนคนอื่น ๆ ไม่แน่ว่ใจว่เขาไม่ไวใจเราหรือกลัวว่เราจะไม่เข้าใจเขา ซึ่งถ้าเป็นแบบนี้ก็ต้องยอมรับว่เราก็ไม่เข้าใจเขาจริงๆ...”

จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

ในกลุ่มเพื่อนของเด็กที่รักเพศเดียวกันก็มีแนวทางในการสร้างความสัมพันธ์ และเป็นเพื่อนที่ดีของคนรักเพศเดียวกัน ดังต่อไปนี้

1. ควรเปิดใจยอมรับฟังความคิดเห็นและความรู้สึกของเพื่อนที่รักเพศเดียวกันเหมือนกับเพื่อนคนอื่นๆ ไม่คิดว่าเขาแตกต่างจากเพื่อนทั่วไป

2. ในส่วนของความสัมพันธ์ระหว่างเพื่อน ต้องการความเสมอภาคในการเป็นเพื่อนของคนรักเพศเดียวกัน โดยเฉพาะอย่างยิ่งเพื่อนที่เป็นเกย์ ไม่อยากให้เพื่อนเกย์เห็นเพื่อนผู้หญิงเป็นชะนี (คำที่เกย์ใช้เรียกผู้หญิงทั่วไป) แล้วมาไปนินทากันในกลุ่มเพื่อนเกย์ด้วยกัน ทั้งๆ ที่เพื่อนของคนรักเพศเดียวกันก็แสดงความเป็นเพื่อนที่ดี

3. ต้องการให้เพื่อนรักเพศเดียวกันกล้าเปิดเผยตัวเอง และปรับตัวเข้ากับเพื่อนให้มากกว่านี้ เพราะบางครั้งเพื่อนที่รักเพศเดียวกันก็เรียกร้องให้คนอื่นปรับตัวหาเขามากเกินไป โดยที่ตัวเพื่อนที่รักเพศเดียวกันก็ไม่ได้ปรับตัวเข้าหาเพื่อนแต่อย่างใด

4. ไม่พูดจาดูถูกเพื่อน ไม่ทำให้เพื่อนต้องเสียใจเพราะคำพูดของตน ไม่ว่าจะเพื่อนคนใด จะรักเพศเดียวกันหรือรักต่างเพศก็ตาม

5. ควรเน้นไปที่การเปลี่ยนแปลงทัศนคติเป็นอันดับแรก เพื่อนำไปสู่การเปลี่ยนพฤติกรรมอย่างแท้จริง แม้บางครั้งเพื่อนของคนรักเพศเดียวกันบางคนจะบอกว่ารับได้กับการที่มีเพื่อนเป็นคนรักเพศเดียวกัน แต่พฤติกรรมการแสดงออกของเขากลับแสดงท่าที่รังเกียจ ถ้าคนมีทัศนคติที่ดี ได้รับข้อมูลที่ถูกต้อง พฤติกรรมก็จะเปลี่ยนไป

6. แนะนำสื่อให้เปลี่ยนภาพการนำเสนอให้เป็นไปในทางบวกมากขึ้น เพราะสื่อส่วนใหญ่่มักจะเสนอแต่ภาพที่ไม่ดีของคนรักเพศเดียวกัน ทำให้คนอื่นทั่วไปคิดว่าคนรักเพศเดียวกันเป็นคนไม่ดี เป็นคนวิปริต ซึ่งความจริงแล้วคนที่รักเพศเดียวกันที่เป็นคนดีมีอยู่มากมาย แต่สื่อก็ไม่นำเสนอสิ่งดีๆ นั้น

7. ปลุกฝังความคิดเรื่องการเคารพสิทธิมนุษยชน การให้เกียรติคนอื่น ไม่ตัดสินคนที่เพศของคนนั้น ควรพิจารณากันที่ความดีและความสามารถมากกว่า

แนวทางการให้การศึกษเพื่อความเข้าใจในวิถีชีวิตของคนรักเพศเดียวกัน

จากผลของการประชุมสนทนากลุ่มดังกล่าวนี้ สรุปได้ว่าหลายฝ่ายที่มีความเกี่ยวข้องกับคนรักเพศเดียวกัน ไม่ว่าจะเป็นคนรักเพศเดียวกันเอง บิดามารดาผู้ปกครองและคนใกล้ชิดของคนรักเพศเดียวกัน ครูอาจารย์ และบุคลากรต่างๆ ทางการศึกษา และกลุ่มเพื่อนๆ ของคนรักเพศเดียวกัน ต่างก็ประสบปัญหาหลายประการ โดยเฉพาะปัญหาในเรื่องการยอมรับและปัญหาของการอยู่ร่วมกัน รวมทั้งปัญหาเรื่องการให้คำปรึกษาแก่คนรักเพศเดียวกันซึ่งปัญหาต่างๆ ดังกล่าวนี้มีพื้นฐานมาจากการขาดความรู้ความเข้าใจในเรื่องของคนรักเพศเดียวกันนั่นเอง

การที่จะสร้างให้เกิดความรู้ความเข้าใจในเรื่องของคนรักเพศเดียวกัน จำเป็นจะต้องให้ความรู้ในทุกระดับของสังคม ซึ่งเริ่มจากระดับครอบครัว ระดับโรงเรียน และระดับชุมชน เพื่อที่จะนำไปสู่ความเข้าใจและยอมรับในระดับชุมชนต่อไป โดยที่การสร้างความรู้และความเข้าใจของคนรักเพศเดียวกันนั้นจะต้องเข้าใจถึงวิถีชีวิตของคนรักเพศเดียวกันเป็นอันดับแรก ซึ่งในการศึกษาวิจัยครั้งนี้ ผู้เข้าร่วมประชุมสนทนากลุ่มได้เสนอแนวทางในการศึกษาเพื่อความเข้าใจในวิถีชีวิตของคนรักเพศเดียวกัน ในแต่ละระดับของสังคม โดยมีรายละเอียดดังต่อไปนี้

1.แนวทางการให้การศึกษเพื่อความเข้าใจในวิถีชีวิตคนรักเพศเดียวกันในระดับครอบครัว

ครอบครัว หรือบิดามารดา ผู้ปกครองของคนรักเพศเดียวกัน ถือเป็นบุคคลที่ใกล้ชิดกับคนรักเพศเดียวกันมากที่สุด แม้ว่าคนรักเพศเดียวกันบางส่วนจะมีพื้นฐานครอบครัวที่ไม่มั่นคง แต่ก็ไม่ได้หมายความว่าครอบครัวจะไม่สามารถเลี้ยงดูหรือให้การสนับสนุนคนรักเพศเดียวกันให้เติบโตมาเป็นคนดีและมีความสุขได้ สิ่งสำคัญที่สุดก็คือครอบครัวต้องทำความเข้าใจคนรักเพศเดียวกัน ยอมรับในความหลากหลายทางเพศ และพร้อมที่จะอบรมเลี้ยงดูและให้ความช่วยเหลืออย่างเต็มกำลังความสามารถไม่ว่าบุตรหลานของตนจะเป็นเพศใดก็ตาม

1.1 ความรู้ความเข้าใจพื้นฐานในเรื่องของคนรักเพศเดียวกัน เป็นสิ่งสำคัญที่ครอบครัวควรจะได้รับรู้เป็นอันดับแรกว่าคนรักเพศเดียวกันนั้นคือคนทั่วไป ที่อยู่ในสังคมนั่นเอง เพียงแต่คนรักเพศเดียวกันจะมีรสนิยมทางเพศที่รักเพศเดียวกัน และอาจจะแสดงลักษณะภายนอกออกมาให้สังคมได้รับรู้หรือไม่ก็ได้ คนรักเพศเดียวกันไม่ได้เป็นคนที่มีความผิดปกติทางจิต

แต่อย่างใด และการเป็นคนรักเพศเดียวกันนี้มีเหตุปัจจัยมากมายและยังสรุปได้ไม่แน่ชัดว่ามาจากสาเหตุใดกันแน่ แม้ครอบครัวจะเป็นสาเหตุส่วนหนึ่งของการเป็นคนรักเพศเดียวกัน แต่ก็มีคนรักเพศเดียวกันอีกมากที่เติบโตมาในครอบครัวที่อบอุ่นและไม่มีปัญหาในครอบครัว คนรักเพศเดียวกันเป็นส่วนหนึ่งของสังคม ซึ่งอาจจะเป็นคนใกล้ชิดและเกี่ยวข้องกับทุกคนในสังคมไม่ทางใดก็ทางหนึ่ง

1.2 การอยู่ร่วมกันกับคนรักเพศเดียวกัน การอยู่ร่วมกันในสังคม ไม่ว่าจะเป็นคนรักเพศเดียวกันหรือคนรักต่างเพศต้องมีความเข้าใจและยอมรับซึ่งกันและกัน โดยเฉพาะในเรื่องความหลากหลายทางเพศและรสนิยมทางเพศ และการเคารพในสิทธิของผู้อื่น ทั้งนี้เพื่อหลีกเลี่ยงการเลือกปฏิบัติในสังคม และการรังเกียจคนรักเพศเดียวกันจากความไม่เข้าใจ หรือเข้าใจผิดในเรื่องคนรักเพศเดียวกันจนทำให้เกิดอคติต่อคนรักเพศเดียวกัน

1.3 ความรู้สำหรับครอบครัวที่มีบุตรหลานหรือสมาชิกในครอบครัวเป็นคนรักเพศเดียวกัน สำหรับสิ่งที่ครอบครัวควรจะต้องรู้และปฏิบัติหากคนในครอบครัวเป็นคนรักเพศเดียวกัน คือ

(1) ทำความเข้าใจว่าบุตรหลาน หรือสมาชิกครอบครัวที่เป็นคนรักเพศเดียวกันไม่ได้มีความผิดปกติทางจิตแต่อย่างใด ไม่ควรพยายามรักษาให้หายจากความเป็นคนรักเพศเดียวกัน แต่ควรยอมรับในสิ่งที่เขาเป็น และไม่คาดหวังว่าเขาจะเปลี่ยนมาเป็นคนรักต่างเพศ

(2) สร้างบรรยากาศของความไว้วางใจกันขึ้นในครอบครัว ด้วยการพูดคุยกันอย่างเปิดเผย เพื่อที่เมื่อบุตรหลานมีปัญหาจะได้ปรึกษาครอบครัวได้

(3) ให้การสนับสนุนและช่วยเหลือบุตรหลานที่เป็นคนรักเพศเดียวกันอย่างเต็มความสามารถ โดยเน้นไปที่การแสดงความสามารถหรือกิจกรรมที่เป็นประโยชน์ต่อสังคม

(4) ให้คำปรึกษาแก่บุตรหลานที่เป็นคนรักเพศเดียวกัน ครอบครัวอาจจะต้องหาความรู้ในเรื่องคนรักเพศเดียวกันเพิ่มเติม หรือปรึกษาผู้เชี่ยวชาญเพื่อการช่วยเหลือหรือให้คำปรึกษาที่ถูกต้องวิธี

(5) พุดคุยกันอย่างเปิดเผยในเรื่องเพศ โดยเน้นไปที่สุขภาพอนามัยส่วนตัว การมีเพศสัมพันธ์ในวัยอันเหมาะสม รวมไปถึงการป้องกันโรคต่างๆ ที่เสี่ยงต่อคนรักเพศเดียวกัน

(6) ปลุกฝังเรื่องการยอมรับความแตกต่างทางเพศ การอยู่ร่วมกันในสังคม การเคารพสิทธิของผู้อื่น และค่านิยมและพฤติกรรมที่สังคมยอมรับ เน้นเรื่องคุณค่าของคน จากการกระทำความดี รู้จักวางตัวให้เหมาะสมกับสถานการณ์ต่างๆ

(7) ปลุกฝังทัศนคติเรื่องความซื่อสัตย์ต่อคู่ของตน การรักเดียวใจเดียว โดยไม่คำนึงถึงว่าบุตรหลานจะเป็นคนรักเพศเดียวกันหรือคนรักต่างเพศ

2.แนวทางในการให้ศึกษาเพื่อความเข้าใจในวิถีชีวิตของคนรักเพศเดียวกันในระดับสถานศึกษา

สถานศึกษา ไม่ว่าจะเป็นโรงเรียนหรือสถาบันการศึกษาอื่นๆ มีความสำคัญเป็นอันดับที่สองรองจากครอบครัว โดยถือเป็นสถานที่ที่มีบทบาทสำคัญในการให้ความรู้แก่คนในสังคม ทั้งที่เป็นคนรักเพศเดียวกันและคนรักต่างเพศ บุคลากรในโรงเรียน โดยเฉพาะอย่างยิ่ง ครู อาจารย์ เป็นบุคคลสำคัญที่จะให้ความรู้ ความเข้าใจในเรื่องคนรักเพศเดียวกัน รวมทั้งควรเป็นที่ปรึกษา สำหรับนักเรียนได้สำหรับบางคนที่ไม่สามารถพูดคุยกับคนที่บ้านได้ เนื่องจากไม่ได้รับการยอมรับจากครอบครัว สิ่งที่โรงเรียนควรรู้และปฏิบัติเกี่ยวกับคนรักเพศเดียวกัน คือ

2.1 ให้ความรู้ความเข้าใจเรื่องคนรักเพศเดียวกันแก่บุคลากรในสถานศึกษา เพื่อสร้างทัศนคติที่ดีต่อคนรักเพศเดียวกัน

2.2 สร้างสิ่งแวดล้อมที่เหมาะสมให้แก่ทั้งนักเรียนทั้งนักเรียนที่รักเพศเดียวกัน และนักเรียนรักต่างเพศ

2.3 จัดกิจกรรมต่างๆ แก่ทั้งนักเรียนในเรื่องคนรักเพศเดียวกัน เพื่อสร้างความรู้ ความเข้าใจเรื่องคนรักเพศเดียวกัน ปรับทัศนคติของนักเรียน และเพิ่มทักษะการอยู่ร่วมกันในสังคม ซึ่งสถานศึกษาอาจจะเชิญคนรักเพศเดียวกันที่ประสบความสำเร็จในสังคมมาเป็นวิทยากร เพื่อเป็นแบบอย่างที่ดีของนักเรียนที่รักเพศเดียวกัน

2.4 จัดหาที่ผู้เชี่ยวชาญหรือนักจิตวิทยาเพื่อเป็นที่ปรึกษาแก่นักเรียนที่รักเพศเดียวกัน เพื่อที่จะได้ช่วยเหลือและแก้ปัญหาให้กับนักเรียนที่รักเพศเดียวกันได้อย่างมีประสิทธิภาพ ซึ่งอาจจะเป็นครูแนะแนวที่ผ่านการฝึกอบรมจากผู้เชี่ยวชาญในการให้คำปรึกษาแก่นักเรียนที่รักเพศเดียวกันก็ได้

2.5 จัดสัมมนาเชิงวิชาการโดยเชิญผู้เกี่ยวข้องในเรื่องคนรักเพศเดียวกัน รวมถึงผู้ปกครองนักเรียน และหน่วยงานต่างๆ ในชุมชน เพื่อสร้างความเข้าใจและแสวงหาแนวทางการปฏิบัติร่วมกัน

2.6 สร้างเครือข่ายการเรียนรู้ในเรื่องคนรักเพศเดียวกันกับสถานศึกษาอื่นๆ และขยายเครือข่ายการเรียนรู้ออกไป

2.7 บรรจุเรื่องคนรักเพศเดียวกันให้อยู่ในหลักสูตรเรื่องการอยู่ร่วมกันในสังคม หรือเรื่องความหลากหลายทางเพศ เพื่อลดอคติและสร้างความเข้าใจอันดี ตลอดจนอยู่ร่วมกันในสังคมอย่างมีความสุข

3.แนวทางในการให้ศึกษาเพื่อความเข้าใจในวิถีชีวิตของคนรักเพศเดียวกันในระดับชุมชนและสังคม

การอยู่ร่วมกันในสังคมด้วยความเข้าใจอันดีต่อกัน เป็นสิ่งสำคัญที่จะทำให้สังคมมีความสุข การสร้างความเข้าใจอันดีในเรื่องคนรักเพศเดียวกันในสังคมนั้นควรเริ่มมาจากการมีความรู้ที่ถูกต้อง และเข้าใจ ตลอดจนยอมรับในความแตกต่างและความหลากหลายทางเพศ ซึ่งทุกส่วนในสังคมควรร่วมมือกันสร้างความเข้าใจนี้

3.1 รณรงค์เพื่อสร้างความรู้ความเข้าใจที่ถูกต้องแก่สังคมในเรื่องของคนรักเพศเดียวกัน

3.2 ยอมรับและยกย่องบุคคลที่ทำคุณงามความดี บำเพ็ญประโยชน์ต่อสังคม โดยไม่เลือกว่าจะเป็นคนรักเพศเดียวกันหรือคนรักต่างเพศ

3.3 ไม่เลือกปฏิบัติต่อคนรักเพศเดียวกันในทุกระดับของสังคม เน้นเรื่องการเคารพสิทธิมนุษยชน

3.4 สื่อต่างๆ ในสังคม ควรเสนอภาพเชิงบวกของคนรักเพศเดียวกันมากขึ้น โดยอาจจะเริ่มจากเปลี่ยนการใช้คำจาก “รักร่วมเพศ” เป็น “รักเพศเดียวกัน” เพื่อสร้างความหมายในเชิงบวกมากขึ้น แล้วจึงนำเสนอในประเด็นอื่นๆ

3.5 สร้างสิ่งแวดล้อมที่เหมาะสมกับความหลากหลายทางเพศให้มากขึ้น

4.แนวทางในการให้ศึกษาเพื่อความเข้าใจในวิถีชีวิตของคนรักเพศเดียวกันแก่คนรักเพศเดียวกันและผู้ที่มีแนวโน้มจะเป็นคนรักเพศเดียวกัน

คนรักเพศเดียวกันมักจะประสบปัญหาในเรื่องการทำความเข้าใจและการปรับตัวเข้าสู่อัตลักษณ์ของตน การวางตัวที่เหมาะสมในสังคม ความรู้ในเรื่องการดูแลตนเอง และความรู้อื่นๆ ที่จำเป็นในการดำรงชีวิตในฐานะคนรักเพศเดียวกัน และผู้ที่มีแนวโน้มที่จะเป็นคนรักเพศเดียวกันควรจะได้รับ มีดังต่อไปนี้

4.1 ความรู้ในเรื่องคนรักเพศเดียวกัน ในฐานะที่เป็นคนกลุ่มหนึ่งในสังคมที่มีความแตกต่างจากคนทั่วไปตรงที่รักเพศเดียวกัน และมีวิถีชีวิตที่เป็นลักษณะเฉพาะ

4.2 การรู้จักตนเองว่ามีตัวตนอย่างไร และยอมรับตนเองในฐานะคนรักเพศเดียวกัน

4.3 การวางตัวและการแสดงออกที่เหมาะสมในสถานการณ์ต่างๆ การอยู่ร่วมกับผู้อื่น

4.4 สร้างทัศนคติในเรื่องคุณค่าของชีวิต ค่านิยมที่เป็นที่ยอมรับของสังคม และคุณธรรมต่างๆ

4.5 การรู้จักดูแลตนเอง การป้องกันโรคที่มีความเสี่ยงต่อคนรักเพศเดียวกัน ซึ่งไม่ได้มีแต่เฉพาะโรคที่ติดต่อทางเพศสัมพันธ์อย่างเดียว อาจจะมีโรคอื่นๆ อาจเกิดขึ้นจากการมีวิถีชีวิตแบบคนรักเพศเดียวกัน

4.6 การมีเพศสัมพันธ์ในวัยที่เหมาะสม การรักศักดิ์ศรีของตัวเองและการรู้จักการปฏิเสธหากไม่ต้องการมีเพศสัมพันธ์

4.7 แนะนำองค์กรที่คอยช่วยเหลือหรือให้คำปรึกษาเมื่อประสบปัญหา ซึ่งองค์กรที่คอยให้ความช่วยเหลือคนรักเพศเดียวกันมีอยู่มากมายที่คนรักเพศเดียวกันควรจะได้รู้จัก

จากการศึกษาวิจัยในครั้งนี้ ผู้วิจัยขอเสนอแนวทางการให้การศึกษาศึกษาเพื่อความเข้าใจในวิถีชีวิตของคนรักเพศเดียวกัน จากการที่ผู้วิจัยได้ดำเนินการวิจัยโดยการสังเกตแบบมีส่วนร่วมและไม่มีส่วนร่วมในกลุ่มคนรักเพศเดียวกัน และสัมภาษณ์เชิงลึกคนรักเพศเดียวกันทั้งหญิงรักหญิงและชายรักชายจำนวนทั้งหมด 10 คน รวมทั้งได้ร่วมจัดประชุมกลุ่มย่อยกับผู้ที่มีส่วนเกี่ยวข้องกับคนรักเพศเดียวกัน โดยนำเสนอเป็นเนื้อหาสาระการเรียนรู้ในเรื่องของวิถีชีวิตของคนรักเพศเดียวกัน โดยมุ่งเน้นกลุ่มเป้าหมายที่เป็นกลุ่มวัยรุ่นซึ่งกำลังอยู่ในช่วงวัยที่กำลังค้นหาและพัฒนาเอกลักษณ์ทางเพศของตนเอง โดยมีรายละเอียดเนื้อหาสาระและเหตุผลที่สนับสนุนแนวทางการให้การศึกษาศึกษาเพื่อความเข้าใจในวิถีชีวิตของคนรักเพศเดียวกัน ดังต่อไปนี้

เนื้อหาสาระการเรียนรู้เรื่องวิถีชีวิตของคนรักเพศเดียวกัน

1. เป้าหมายการเรียนรู้

เพื่อให้ผู้เรียนมีความรู้และความเข้าใจเกี่ยวกับคนรักเพศเดียวกันและวิถีชีวิตของคนรักเพศเดียวกัน

เหตุผลสนับสนุน ในการกำหนดเป้าหมายการเรียนรู้นี้เป็นผลมาจากการการสัมภาษณ์เชิงลึก และการสนทนากลุ่มย่อยของคนรักเพศเดียวกันและผู้ที่เกี่ยวข้องกับคนรักเพศเดียวกัน ซึ่งพบว่าทุกกลุ่มต่างมีความต้องการที่จะให้มีการเรียนการสอนในเรื่องที่เกี่ยวกับคนรักเพศเดียวกัน โดยที่คนรักเพศเดียวกันต้องการรู้จักและเข้าใจในอัตลักษณ์ทางเพศของตน และต้องการให้ผู้อื่นยอมรับในวิถีทางเพศและพฤติกรรมของตน ตลอดจนแนวทางการใช้ชีวิตในฐานะคนรักเพศเดียวกัน ส่วนผู้ที่เกี่ยวข้อง เช่น เพื่อนของคนรักเพศเดียวกันต้องการที่จะมีความรู้และความเข้าใจคนรักเพศเดียวกันมากขึ้น

2. กลุ่มเป้าหมาย

กลุ่มวัยรุ่น ซึ่งได้แก่ผู้ที่มีอายุตั้งแต่ 13-18 ปี ซึ่งยึดถือตามคำจำกัดความในกรณีนับอายุของวัยรุ่นของสุขภาพ โสมประยูร และสุวรรณี โสมประยูร (2521) และช่วงอายุการเริ่มมีความสัมพันธ์ทางเพศในวัยรุ่นของเอนก อารีพรรค และสุวิทนา อารีพรรค (2525)

เหตุผลสนับสนุน จากการวิจัยพบว่าผู้ให้สัมภาษณ์เชิงลึกทั้ง 10 คน และผู้เข้าร่วมประชุมสนทนากลุ่มย่อยที่เป็นคนรักเพศเดียวกัน ต่างเริ่มเข้าสู่กระบวนการพัฒนาอัตลักษณ์ทางเพศของตนในช่วงวัยรุ่น และในช่วงนี้คนรักเพศเดียวกันจะพยายามแสวงหาความรู้จากแหล่งต่างๆ เพื่อทำความเข้าใจในอัตลักษณ์ทางเพศของตน ตลอดจนแสวงหาวิธีการแสดงตัวตนในสังคม ซึ่งคนรักเพศเดียวกันคิดว่าถ้าหากมีการแนะนำหรือให้ความรู้ในโรงเรียน จะช่วยให้พวกเขาสามารถเรียนรู้ได้อย่างถูกต้องตามหลักวิชาการ และนำไปสู่การพัฒนาตนเองได้อย่างเหมาะสม

3. สำคัญ

ในสังคมประกอบไปด้วยผู้คนที่มีความแตกต่างและหลากหลาย ซึ่งในจำนวนนี้รวมไปถึงคนรักเพศเดียวกันด้วย คนรักเพศเดียวกันหมายถึงผู้ที่มีความรักและปรารถนาที่จะมีความสัมพันธ์ทางเพศกับเพศเดียวกัน โดยแบ่งเป็นเพศชายคือชายรักชาย และเพศหญิงคือหญิงรักหญิง ซึ่งคนรักเพศเดียวกันอาจจะมามีวิถีชีวิตที่แตกต่างจากคนทั่วไปบ้าง เนื่องจากการมีวิถีทางเพศที่แตกต่างจากคนส่วนใหญ่ซึ่งเป็นคนรักต่างเพศ แต่คนรักเพศเดียวกันก็ไม่ได้มีความแตกต่างจากคนทั่วไปแต่อย่างใด พวกเขายังคงมีเกียรติและศักดิ์ศรีเทียบเท่ากับคนอื่น ๆ ในสังคม

เหตุผลสนับสนุน จากการสัมภาษณ์เชิงลึกคนรักเพศเดียวกันพบว่า คนรักเพศเดียวกันมีวิถีทางเพศที่แตกต่างจากคนทั่วไป ซึ่งอาจจะทำให้พวกเขามีวิถีชีวิตแตกต่างจากคนทั่วไปบ้าง แต่ในแง่ของความเป็นคนที่อยู่ร่วมกันในสังคมพวกเขาก็ไม่มีความแตกต่างจากคนทั่วไปอย่างไร ความรู้ส่วนนี้เองที่คนรักเพศเดียวกันส่วนใหญ่ต้องการ และจากการสนทนากลุ่มย่อยทุกกลุ่มมีข้อเสนอตรงกันว่าต้องการให้มีการเรียนรู้เรื่องคนรักเพศเดียวกันในโรงเรียน โดยมีสาระสำคัญที่การทำความรู้จักและความเข้าใจในวิถีชีวิตของคนรักเพศเดียวกัน

4.แนวการจัดการเรียนรู้หรือเนื้อหาสาระในเรื่องของคนรักเพศเดียวกัน

ประกอบด้วย

4.1 **ความหมายของคนรักเพศเดียวกัน** คนรักเพศเดียวกันหมายถึงผู้ที่มีความรักในเพศเดียวกันทั้งชายรักชายและหญิงรักหญิง

4.2 **หญิงรักหญิง** คือหญิงที่มีความรักและปรารถนาที่จะมีความสัมพันธ์ทางเพศกับเพศหญิงด้วยกัน

4.3 **ชายรักชาย** คือชายที่มีความรักและปรารถนาที่จะมีความสัมพันธ์ทางเพศกับเพศชายด้วยกัน

4.4 **วิถีชีวิตของคนรักเพศเดียวกัน** คือแบบแผนในการดำรงชีวิตของคนรักเพศเดียวกัน โดยแยกออกเป็น วิถีชีวิตของหญิงรักหญิง และวิถีชีวิตของชายรักชาย ซึ่งประกอบไปด้วย

4.4.1 ประสบการณ์ในวัยเด็กของหญิงรักหญิงและชายรักชาย

4.4.2 การยอมรับและเข้าสู่ความเป็นหญิงรักหญิงและชายรักชาย

4.4.3 การหาความรู้และแหล่งความรู้หญิงรักหญิงและชายรักชาย

4.4.4 ค่านิยมและการรับรู้ตัวตนของหญิงรักหญิงและชายรักชาย

4.4.5 ค่านิยมทางเพศและความสัมพันธ์ของหญิงรักหญิงและชายรักชาย

4.4.6 แนวคิดของหญิงรักหญิงและชายรักชายเกี่ยวกับการมีครอบครัว

4.4.7 การวางตัวในสังคมของหญิงรักหญิงและชายรักชาย

4.4.8 การใช้ชีวิตในฐานะหญิงรักหญิงและชายรักชาย

4.4.9 ปัญหาและอุปสรรคในชีวิตของหญิงรักหญิงและชายรักชาย

เหตุผลสนับสนุน จากการประชุมสนทนากลุ่ม และการสัมภาษณ์เชิงลึก คนรักเพศเดียวกันพบว่า คนรักเพศเดียวกันนั้น ยังขาดความรู้ที่จะนำมาทำความเข้าใจตนเอง ในช่วงที่เริ่มเข้าสู่อัตลักษณ์ของความเป็นคนรักเพศเดียวกัน และความรู้ที่จะใช้เป็นแนวทางในการดำเนินชีวิต และจากการประชุมสนทนากลุ่มครั้งนี้พบว่า สิ่งที่คนรักเพศเดียวกันและผู้ที่เกี่ยวข้องกับคนรักเพศเดียวกันต้องการเรียนรู้ นั่นคือความรู้ที่เกี่ยวข้องกับคนรักเพศเดียวกัน เช่น คนรักเพศเดียวกันเป็นใคร มีลักษณะอย่างไร และมีวิธีการดำเนินชีวิตอย่างไร ซึ่งเนื้อหาในส่วนนี้ได้มาจากการสัมภาษณ์เชิงลึกคนรักเพศเดียวกันโดยมีรายละเอียดปรากฏอยู่ในงานวิจัยครั้งนี้ เนื้อหาสาระการเรียนรู้ในส่วนของวิถีชีวิตของคนรักเพศเดียวกันนั้น จะเป็นส่วนที่ช่วยให้คนรักเพศเดียวกันรู้จักและเข้าใจในอัตลักษณ์ทางเพศของตน และมีแนวทางในการปฏิบัติตนในฐานะคนรักเพศเดียวกัน และในขณะที่เดียวกันจะเป็นส่วนที่ให้ผู้เรียนที่ไม่ได้เป็นคนรักเพศเดียวกัน สามารถรู้จักและเข้าใจคนรักเพศเดียวกันมากขึ้น ดังปรากฏอยู่ในเนื้อหาบทที่ 4 บทที่ 5 และจากความคิดเห็นของผู้เข้าร่วมประชุมสนทนากลุ่ม

4.5 เพศศึกษาในส่วนที่เป็นคนรักเพศเดียวกัน เพื่อให้เข้าใจทัศนคติและพฤติกรรมทางเพศของคนในสังคมปัจจุบัน รวมทั้งค่านิยมทางด้านศีลธรรม คุณค่าของชีวิตครอบครัว การยอมรับและเคารพวิถีทางเพศของผู้อื่น และการยอมรับหรือปฏิเสธการมีเพศสัมพันธ์

เหตุผลสนับสนุน จากการสัมภาษณ์คนรักเพศเดียวกันพบว่า คนรักเพศเดียวกันหลายคน มีค่านิยมทางเพศที่ไม่ยึดติดกับการมีคู่คนเดียว ซึ่งในส่วนนี้จากการประชุมสนทนากลุ่มพบว่ากลุ่มของผู้ปกครองและครูของคนรักเพศเดียวกันนั้น ต้องการให้ปลูกฝังค่านิยมทางด้านศีลธรรม การมีเพศสัมพันธ์ในวัยที่เหมาะสม และแนวคิดในเรื่องคุณค่าของชีวิตครอบครัวให้กับเด็กวัยรุ่นทั้งเด็กที่รักเพศเดียวกันและรักต่างเพศ เพื่อเป็นการป้องกันปัญหาหาลังคมที่อาจจะเกิดขึ้นภายหลัง

4.6 การป้องกันโรคติดต่อทางเพศสัมพันธ์และโรคอื่นๆ ในคนรักเพศเดียวกัน โดยเฉพาะอย่างยิ่งโรคเอดส์ และโรคอื่นๆ ที่อาจเกิดขึ้นจากการใช้ชีวิตแบบคนรักเพศเดียวกัน

เหตุผลสนับสนุน ปัจจุบันโรคติดต่อทางเพศสัมพันธ์ มีการแพร่กระจายอย่างรวดเร็วโดยเฉพาะโรคเอดส์ จากการสัมภาษณ์คนรักเพศเดียวกันพบว่า ชายรักชายนิยมป้องกันโรคติดต่อทางเพศสัมพันธ์โดยการใส่ถุงยางอนามัย ในขณะที่หญิงรักหญิงไม่มีการป้องกันแต่อย่างใด ในส่วนนี้จากการประชุมสนทนากลุ่มผู้ปกครองและครูคิดว่าเป็นสิ่งสำคัญที่จำเป็นจะต้องให้ความรู้และความเข้าใจที่ถูกต้องแก่นักเรียนไม่ว่าจะเป็นคนรักเพศเดียวกันหรือไม่

4.7 มนุษย์สัมพันธ์ เน้นทักษะการอยู่ร่วมกันในสังคม เพื่อลดปัญหาความขัดแย้งที่อาจมาจากความหลากหลายทางเพศ

เหตุผลสนับสนุน จากผลการประชุมสนทนากลุ่มพบว่า ทุกกลุ่มให้ความสำคัญในเรื่องการอยู่ร่วมกันในสังคม ปัญหาที่เกิดขึ้น เช่น การมีอคติกับคนรักเพศเดียวกันในคนรักต่างเพศ หรืออคติกับคนรักต่างเพศในคนรักเพศเดียวกัน เป็นผลมาจากการขาดความรู้ความเข้าใจและขาดทักษะในการอยู่ร่วมกันในสังคม ซึ่งผู้ร่วมประชุมคิดว่าควรบรรจุเรื่องมนุษยสัมพันธ์อยู่ในส่วนหนึ่งของการสอนเรื่องคนรักเพศเดียวกัน

4.8 แบบอย่างที่ดีของคนรักเพศเดียวกันในสังคม เพื่อนำเสนอแบบอย่างของคนรักเพศเดียวกันทั้งหญิงรักหญิงและชายรักชายในสังคม ที่ประสบความสำเร็จและสามารถเป็นแบบอย่างที่ดีแก่คนรักเพศเดียวกันได้

เหตุผลสนับสนุน การนำเสนอแบบอย่างที่ดีของคนรักเพศเดียวกัน เป็นส่วนที่จะช่วยให้เกิดการเรียนรู้ที่ดีในเรื่องคนรักเพศเดียวกัน โดยยกตัวอย่างบุคคลที่เป็นคนรักเพศเดียวกันที่มีชื่อเสียงและประสบความสำเร็จ ซึ่งในส่วนนี้ผู้เข้าร่วมประชุมสนทนากลุ่มที่เป็นครูคิดว่าจะช่วยให้เด็กที่รักเพศเดียวกันมีแรงบันดาลใจในการตั้งใจเรียนหรือทำความดี ในขณะที่นักเรียนที่ไม่ได้รักเพศเดียวกันจะได้เรียนรู้เรื่องการยอมรับความสามารถของคน โดยมองข้ามความรสนิยมทางเพศไป

4.9 แหล่งความรู้เพิ่มเติมในเรื่องของคนรักเพศเดียวกัน ที่นักเรียนสามารถไปค้นคว้าหาความรู้เพิ่มเติมนอกเหนือจากบทเรียน เช่น ตามห้องสมุดต่างๆ หรือในเว็บไซต์ที่ให้ความรู้เรื่องคนรักเพศเดียวกัน

เหตุผลสนับสนุน จากการสัมภาษณ์คนรักเพศเดียวกันพบว่า คนรักเพศเดียวกันส่วนใหญ่เรียนรู้จากเพื่อนและจากแหล่งความรู้อื่นที่ไม่ใช่สถานศึกษา เนื่องจากภายในสถานศึกษานั้นไม่มีสื่อในการเรียนรู้ที่คนรักเพศเดียวกันจะนำไปใช้ได้ และจากการสนทนากลุ่มครั้งนี้ผู้เข้าร่วมประชุมทุกกลุ่มมีความเห็นตรงกันว่า โรงเรียนควรเป็นแหล่งการเรียนรู้หลักให้กับนักเรียนนอกเหนือไปจากบทเรียน ถึงแม้จะมีอินเทอร์เน็ตที่สามารถเป็นแหล่งเรียนรู้ได้ แต่ก็ยังคงต้องมีการแนะนำที่เหมาะสมจากครูอาจารย์ให้กับนักเรียน

4.10 แนะนำหน่วยงานหรือองค์กรต่างๆ ที่สามารถให้คำปรึกษาและช่วยเหลือคนรักเพศเดียวกัน เช่น องค์กรหญิงรักหญิง หรือองค์กรชายรักชาย หน่วยงานราชการต่างๆ หรือเว็บไซต์ที่เป็นประโยชน์แก่คนรักเพศเดียวกัน เป็นต้น

เหตุผลสนับสนุน การให้คำปรึกษา หรือคำแนะนำแก่คนรักเพศเดียวกันจำเป็นต้องอาศัยผู้ที่มีความรู้และความเชี่ยวชาญในเรื่องคนรักเพศเดียวกัน เพื่อที่จะได้แนะนำและให้ความช่วยเหลือได้อย่างถูกต้องและตรงตามความต้องการ ซึ่งในส่วนนี้ผู้เข้าร่วมประชุมสนทนากลุ่มที่เป็นผู้ปกครองและครูของคนรักเพศเดียวกันคิดว่า กลุ่มหรือองค์กรหญิงรักหญิงและองค์กรชายรักชายจะสามารถให้คำปรึกษาและช่วยเหลือคนรักเพศเดียวกันได้ดีที่สุด และจากการสัมภาษณ์เชิงลึกพบว่าคนรักเพศเดียวกันโดยเฉพาะชายรักชาย สามารถเรียนรู้จากการเข้าร่วมกิจกรรมที่กลุ่มชายรักชายจัดขึ้นได้เป็นอย่างดี

5. กิจกรรมการเรียนรู้

การจัดกิจกรรมเรียนรู้เพื่อความเข้าใจในวิถีชีวิตของคนรักเพศเดียวกัน สามารถกระทำได้ด้วยวิธีการที่หลากหลาย ดังต่อไปนี้

1. การบรรยายในชั้นเรียน

2. การแสดงบทบาทสมมติ และการสร้างสถานการณ์จำลอง
3. ฉายวีดิทัศน์ ภาพยนตร์ หรือภาพนิ่งที่เกี่ยวกับคนรักเพศเดียวกัน
4. การอภิปรายในชั้นเรียน
5. เชิญวิทยากรที่เป็นคนรักเพศเดียวกันมาให้ความรู้
6. การได้วาทีในหัวข้อที่เกี่ยวกับคนรักเพศเดียวกัน

เหตุผลสนับสนุน ในส่วนของกิจกรรมการเรียนรู้ ผู้เข้าร่วมสนทนากลุ่มที่เป็นครูคิดว่าครูสามารถจัดกิจกรรมการเรียนรู้ที่หลากหลายเพื่อให้นักเรียนเกิดการเรียนรู้ ซึ่งในส่วนนี้ครูคิดว่านักเรียนที่รักเพศเดียวกันและนักเรียนรักต่างเพศควรมีการเรียนรู้ร่วมกัน เพื่อให้เกิดทัศนคติที่ดีต่อกันและมีทักษะในการทำงานร่วมกัน และในส่วนของนักเรียนรักเพศเดียวกันนั้น อาจจะจัดให้มีการเรียนรู้ร่วมกันเป็นกลุ่มของนักเรียนรักเพศเดียวกัน ซึ่งจากการสัมภาษณ์เชิงลึกคนรักเพศเดียวกันพบว่าคนรักเพศเดียวกันจะเรียนรู้ได้ดีเมื่ออยู่ในกลุ่มคนรักเพศเดียวกัน เนื่องจากไม่มีความกังวลว่าจะมีความแตกต่างจากผู้อื่น หรือรู้สึกโดดเดี่ยวที่ต้องแสวงหาความรู้ด้วยตนเอง ดังที่ปรากฏในส่วนที่เป็นกระบวนการเรียนรู้ของคนรักเพศเดียวกัน และจากความคิดเห็นของเด็กที่รักเพศเดียวกัน ที่ขาดทิศทางในการแสวงหาความรู้ด้วยตนเอง

6. สื่อการเรียนรู้

สามารถใช้สื่อการเรียนรู้ที่มีความหลากหลาย เช่น

1. สื่อบุคคล ด้วยการเชิญคนรักเพศเดียวกันมาเป็นวิทยากร
2. วีดิทัศน์ ภาพยนตร์ และภาพนิ่งที่เกี่ยวกับคนรักเพศเดียวกัน
3. สื่อสิ่งพิมพ์ต่างๆ ที่มีเนื้อหาเกี่ยวกับคนรักเพศเดียวกัน

เหตุผลสนับสนุน ในเรื่องสื่อการเรียนรู้ที่จะใช้ในเรื่องคนรักเพศเดียวกันนั้น ครูที่เข้าร่วมสนทนากลุ่มคิดว่าสื่อที่ดีที่สุดที่จะนำมาใช้ก็คือสื่อบุคคลที่เป็นคนรักเพศเดียวกันที่เปิดเผยตัวและประสบความสำเร็จในชีวิตมาเป็นวิทยากร ซึ่งจะช่วยให้นักเรียนทั้งที่รักเพศเดียวกัน

และรักต่างเพศเกิดการเรียนรู้ที่ดีได้ ส่วนสี่อื่น ๆ นั้นควรนำมาใช้ประกอบกันโดยครูต้องแนะนำอย่างเหมาะสม

7. การประเมินผล

ประเมินผลด้วยวิธีการที่หลากหลาย โดยการสังเกตจากการเข้าร่วมกิจกรรมต่างๆ การตอบคำถาม และการเปลี่ยนแปลงทัศนคติและพฤติกรรมของนักเรียน

เหตุผลสนับสนุน ในส่วนของการประเมินผลจากการสนทนากลุ่มของครู ได้เสนอการประเมินผลด้วยวิธีการที่หลากหลายจากการร่วมกิจกรรมของนักเรียน ตลอดจนสังเกตทัศนคติและพฤติกรรมของนักเรียนที่เปลี่ยนแปลงไปหลังจากที่เกิดการเรียนรู้

ในการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ นั้น แต่ละสถานศึกษาสามารถเลือกรูปแบบการจัดกิจกรรมให้เหมาะสมกับศักยภาพในการจัดการศึกษาของตนตามความต้องการ

การให้การศึกษาเพื่อความเข้าใจในวิถีชีวิตของคนรักเพศเดียวกันนั้น ควรมีแนวทางในการให้การศึกษาในหลายระดับ เพื่อให้ตอบสนองต่อปัญหาและความต้องการของแต่ละกลุ่มคนในสังคมที่เกี่ยวข้องกับคนรักเพศเดียวกันที่แตกต่างกัน ซึ่งรูปแบบในการจัดการศึกษาก็มีลักษณะที่หลากหลายแตกต่างกันไป สถานศึกษาสามารถเลือกและปรับใช้ได้ตามความต้องการและความเหมาะสม ซึ่งเนื้อหาสาระของวิถีชีวิตของคนรักเพศเดียวกันก็ยังคงเป้าหมายที่สำคัญไว้คือการสร้างความรู้และความเข้าใจที่ถูกต้องในเรื่องคนรักเพศเดียวกัน ที่มาจากการศึกษาวิถีชีวิตของคนรักเพศเดียวกัน อันจะนำไปสู่การยอมรับความแตกต่างและความหลากหลายทางเพศของคนในสังคม

บทที่ 7

สรุปผลการวิจัย อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ

การวิจัยเรื่อง “แนวทางการให้การศึกษาเพื่อความเข้าใจในวิถีชีวิตของคนรักเพศเดียวกัน” มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาวิถีชีวิตของคนรักเพศเดียวกัน ได้แก่วิถีชีวิตของหญิงรักหญิง และวิถีชีวิตของชายรักชาย ว่ามีวิธีการดำเนินชีวิตอย่างไร โดยผู้วิจัยได้สัมภาษณ์เชิงลึกคนรักเพศเดียวกันทั้งหมด 10 คน เป็นหญิงรักหญิง 5 คน และเป็นชายรักชาย 5 คน จากนั้นผู้วิจัยนำข้อมูลที่ได้มาสร้างตารางวิเคราะห์เปรียบเทียบเพื่อหาข้อสรุปในประเด็นต่างๆ ที่เกี่ยวข้องกับวิถีชีวิตคนรักเพศเดียวกัน เมื่อผู้วิจัยได้ข้อสรุปวิถีชีวิตคนรักเพศเดียวกัน ซึ่งแบ่งเป็นวิถีชีวิตของหญิงรักหญิงและวิถีชีวิตของชายรักชายแล้ว ผู้วิจัยได้ร่วมกับกลุ่มหญิงรักหญิง กลุ่มชายรักชาย และผู้ที่เกี่ยวข้องกับคนรักเพศเดียวกัน จัดประชุมกลุ่มย่อยเพื่อแสวงหาแนวทางการให้การศึกษาเพื่อความเข้าใจในวิถีชีวิตคนรักเพศเดียวกัน เมื่อได้ข้อมูลแล้วผู้วิจัยจึงนำเสนอในรูปแบบพรรณนา

สรุปผลการวิจัย

จากการวิจัยครั้งนี้ ได้ผลสรุป ดังต่อไปนี้

1.วิถีชีวิตของหญิงรักหญิง มีแบบแผนการดำเนินชีวิต คือ

1.1 **ประสบการณ์ในวัยเด็ก** หญิงรักหญิงส่วนใหญ่ในช่วงวัยเด็กมีความสัมพันธ์ห่างเหินกับครอบครัว ซึ่งเกิดจากการที่บิดามารดามีภาระหน้าที่ทำให้การเลี้ยงดูบุตรต้องตกเป็นหน้าที่ของญาติ บุตรจึงไม่มีความสนิทสนมกับบิดาหรือมารดา หรือการที่บิดาหรือมารดาเป็นคนเข้มงวดมากทำให้บุตรรู้สึกเกรงกลัว และมีหญิงรักหญิงบางคนที่ยึดติดกับมารดาแยกทางกัน โดยที่ในช่วงก่อนที่บิดามารดาจะแยกทางกันนั้น เธอได้รู้เห็นการกระทำอันรุนแรงของบิดาที่ทำร้ายมารดาเพื่อบังคับให้ลงชื่อในใบจดทะเบียนหย่า ประสบการณ์ในวัยเด็กของหญิงรักหญิงนี้เป็นปัจจัยหนึ่งที่ทำให้เด็กหญิงเติบโตมาเป็นหญิงรักหญิงได้

1.2 การยอมรับและเข้าสู่ความเป็นหญิงรักหญิง หญิงรักหญิงจะเริ่มรู้สึกตนเองว่ามีความชอบเพศเดียวกันตั้งแต่วัยเด็ก โดยหญิงรักหญิงหลายคนเริ่มรู้สึกประทับใจครูที่สอนชั้นอนุบาลซึ่งเป็นผู้หญิงที่มีบุคลิกลักษณะที่อ่อนโยน และคอยดูแลเอาใจใส่นักเรียนอย่างใกล้ชิด หญิงรักหญิงบางคนเริ่มตระหนักว่าตนเองชอบผู้หญิงด้วยกันเมื่ออย่างเข้าสู่วัยรุ่นหรือเริ่มมีความรักครั้งแรก ซึ่งในช่วงนี้หญิงรักหญิงจะพยายามแสวงหาความรู้ด้วยวิธีต่างๆ เพื่อให้ตนเองสามารถอธิบายในเรื่องรสนิยมทางเพศที่ชอบเพศหญิงด้วยกันได้ เมื่อได้คำตอบที่ตนเองพอใจแล้วจึงเริ่มปรับตัวและยอมรับตนในฐานะหญิงรักหญิง

1.3 การแสวงหาความรู้และแหล่งความรู้ของหญิงรักหญิง หญิงรักหญิงจะเริ่มแสวงหาความรู้เกี่ยวกับหญิงรักหญิง หลังจากที่พวกเขาเริ่มรู้สึกสงสัยในรสนิยมทางเพศของตนที่แตกต่างจากผู้หญิงคนอื่นๆ โดยแสวงหาความรู้จากแหล่งความรู้ต่างๆ ที่มีอยู่ในสังคม เช่นจากสื่อสิ่งพิมพ์ต่างๆ และจากสื่อโทรทัศน์และภาพยนตร์ เป็นต้น แต่แหล่งความรู้ดังกล่าวนี้ จะไม่มีความรู้ที่เกี่ยวข้องกับหญิงรักหญิงโดยตรงที่สามารถให้ความรู้แก่หญิงรักหญิงได้ ดังนั้น การเรียนรู้ของหญิงรักหญิงส่วนใหญ่ จะได้มาจากการพูดคุยแลกเปลี่ยนประสบการณ์จากเพื่อนที่เป็นหญิงรักหญิงด้วยกัน และจากการเรียนรู้จากประสบการณ์ตรงของหญิงรักหญิง ต่อมาเมื่อความก้าวหน้าทางเทคโนโลยีเจริญมากขึ้น อินเทอร์เน็ตได้เข้ามามีบทบาทในการดำรงชีวิตประจำวันมากขึ้น ทำให้อินเทอร์เน็ตกลายเป็นอีกช่องทางหนึ่งในการแสวงหาความรู้ของหญิงรักหญิงที่กำลังได้รับความนิยมมากขึ้น

1.4 คำนิยามและการรับรู้ตัวตนของหญิงรักหญิง หญิงรักหญิงเป็นคำที่ใช้เรียกผู้หญิงที่มีความรักและมีความต้องการที่จะมีเพศสัมพันธ์กับผู้หญิงด้วยกัน ซึ่งภายในกลุ่มหญิงรักหญิงนั้นจะมีการเรียกประเภทของหญิงรักหญิงตามรสนิยมทางเพศที่แตกต่างกัน โดยคำว่า **“ทอม”** จะหมายถึงหญิงรักหญิงที่ชอบผู้หญิง เป็นผู้แสดงบทบาทและแสดงลักษณะภายนอกคล้ายเพศชาย ซึ่งคำว่าทอมนี้เป็นคำที่มาจากคำในภาษาอังกฤษว่า *tomboy* **“ดี้”** มาจากคำในภาษาอังกฤษว่า *lady* หมายถึงหญิงรักหญิงที่ชอบทอม และ **“เลส”** มาจากคำว่า *lesbian* ในภาษาอังกฤษ หมายถึงหญิงรักหญิงที่ชอบผู้หญิงด้วยกันแต่ไม่ชอบทอม เมื่อหญิงรักหญิงได้รับรู้และเข้าใจในรสนิยมทางเพศของตนแล้ว ก็จะแสดงอัตลักษณ์ของตนตามลักษณะรสนิยมทางเพศ และใช้ชีวิตตามการรับรู้อัตลักษณ์ทางเพศของตน

1.5 ค่านิยมทางเพศและความสัมพันธ์ของหญิงรักหญิง หญิงรักหญิง

คิดว่าการที่หญิงรักหญิงจะคบหาและมีความสัมพันธ์กันนั้น ควรจะมาจากความรักและความเข้าใจกัน สิ่งที่สำคัญที่สุดก็คือต้องรู้จักปรับตัวเข้าหากันและกัน ซึ่งจะทำให้ความสัมพันธ์ของหญิงรักหญิงมีความยั่งยืน การที่หญิงรักหญิงหลายคู่มีความสัมพันธ์ที่ไม่ยั่งยืนและเปลี่ยนคู่บ่อยส่วนหนึ่งมาจากการไม่ถูกรสนิยมทางเพศนั่นเอง หญิงรักหญิงส่วนใหญ่จะไม่มีอาการป้องกันโรคติดต่อเมื่อมีเพศสัมพันธ์ เพราะการป้องกันโรคติดต่อทางเพศสัมพันธ์ในหญิงรักหญิงนั้นมีขั้นตอนที่ยุ่งยากมาก และหญิงรักหญิงส่วนใหญ่เชื่อว่าตนเองและคู่ของตนปลอดภัยและไม่มีพฤติกรรมเสี่ยงจึงไม่ได้มีการป้องกัน หญิงรักหญิงบางคนจะใช้ถุงยางอนามัยบ้างก็ต่อเมื่อจะใช้อุปกรณ์เสริมในการมีเพศสัมพันธ์เท่านั้น

1.6 แนวคิดของหญิงรักหญิงในการมีครอบครัว หญิงรักหญิงส่วนใหญ่มีความคิดที่จะมีครอบครัวเป็นของตนเอง โดยที่คู่ของตนเองต้องเพศหญิงด้วยกันที่มีความรักความเข้าใจต่อกัน เพื่อใช้ชีวิตร่วมทุกข์ร่วมสุขและดูแลช่วยเหลือกันในวันปลายของชีวิต หญิงรักหญิงบางคนต้องแต่งงานกับผู้ชายตามความต้องการของบิดามารดา ซึ่งแม้เธอจะแต่งงานไปกับผู้ชายแล้วก็ตาม แต่เธอก็ยังคงความเป็นหญิงรักหญิงอยู่ โดยที่เธอกลับมามีความสัมพันธ์กับผู้หญิงอีกครั้งหลังจากที่เธอได้ทำหน้าที่ของภรรยาคือการมีบุตรให้สามีของเธอแล้ว

1.7 การวางตัวในสังคมของหญิงรักหญิง หญิงรักหญิงที่แสดงลักษณะ

ท่าทางภายนอกเป็นผู้หญิงจะไม่มีปัญหาในการวางตัวในสังคม เพราะคนในสังคมคิดว่าเธอเป็นผู้หญิงธรรมดาทั่วไปไม่แตกต่างอะไรจากผู้หญิงคนอื่น เธอจึงสามารถวางตัวได้เป็นปกติธรรมดา แต่หญิงรักหญิงที่แสดงลักษณะท่าทางคล้ายผู้ชายนั้น เธอจะต้องแสดงลักษณะภายนอกให้ดูเป็นผู้หญิงและไม่พยายามทำตัวแปลกหรือแตกต่างจากผู้หญิงคนอื่น ๆ มากนัก เพราะการแสดงตนว่าเป็นหญิงรักหญิงนั้นจะทำให้เป็นจุดสังเกตได้ง่าย และมักจะถูกจ้องมองจากคนในสังคมด้วยสายตาที่แสดงความมีอคติ แต่อย่างไรก็ตามหญิงรักหญิงหลายคนก็ไม่ใส่ใจหากตนเองจะถูกจ้องมองในลักษณะดังกล่าว เพราะเธอคิดว่าความเป็นหญิงรักหญิงนั้นเป็นเรื่องส่วนบุคคลและไม่ได้สร้างความเดือดร้อนให้ใคร

1.8 การใช้ชีวิตในฐานะหญิงรักหญิง หญิงรักหญิงคิดว่าการใช้ชีวิตของตน

ในฐานะที่เป็นหญิงรักหญิงนั้นไม่แตกต่างจากผู้หญิงคนอื่น ๆ ทั่วไปในสังคม เพราะพวกเขาายังต้องใช้ชีวิตอยู่ภายใต้กฎเกณฑ์ต่างๆ ในสังคมที่กำหนดให้ผู้หญิงต้องปฏิบัติตามอยู่ดี ในส่วนที่จะมีความแตกต่างจากผู้หญิงทั่วไปคือ การที่คู่ของเธอเป็นเพศเดียวกับเธอเพียงเท่านั้น

1.9 ปัญหาและอุปสรรคในการดำเนินชีวิตของหญิงรักหญิง หญิงรักหญิงคิดว่า การที่ตนเองเกิดเป็นผู้หญิงนั้นต้องประสบความยากลำบากในการดำเนินชีวิตมากกว่าผู้ชายอยู่แล้ว เมื่อเธอเป็นผู้หญิงที่รักเพศเดียวกันก็จะประสบกับสิ่งที่ทำให้ตนเองรู้สึกไม่พอใจจากคนในสังคมหรือฝืนความรู้สึกจากกฎเกณฑ์ต่างๆ ในสังคม เช่น การที่หญิงรักหญิงบางคนถูกเพื่อนร่วมงานนำเรื่องรสนิยมทางเพศที่ชอบเพศเดียวกันของเธอมาล้อเล่น หรือการที่หญิงรักหญิงที่เป็นทอมต้องใส่กระโปรงไปทำงานหรือติดต่อหน่วยงานต่างๆ ซึ่งขัดกับบุคลิกลักษณะและฝืนความรู้สึกของเธอ เป็นต้น

2. วิถีชีวิตของชายรักชาย มีแบบแผนการดำเนินชีวิต คือ

2.1 ประสบการณ์ในวัยเด็ก ชายรักชายหลายคนมีภูมิหลังในวัยเด็กที่ความสัมพันธ์ในครอบครัวค่อนข้างห่างเหินกัน ชายรักชายบางคนเติบโตมาในครอบครัวที่บิดาเป็นคนที่เข้มงวดและใช้อำนาจในการเลี้ยงดู บางคนบิดามารดาต้องทำงานหนักไม่มีเวลาเลี้ยงดูบุตรด้วยตนเอง หรือบางคนก็เป็นบุตรของภรรยาคนที่สอง ที่อยู่ร่วมกับครอบครัวของบิดาที่มีภรรยาคนแรกอยู่ด้วย ซึ่งทำให้เห็นลักษณะที่ไม่ดีของบิดาซึ่งเป็นผู้ชายที่มีภรรยาหลายคน จึงไม่ยอมรับบุคลิกภาพของผู้ชายมาเป็นบุคลิกของตน และมีแนวโน้มนำไปสู่ความเป็นชายรักชายรักชาย แม้จากการวิจัยหลายๆ ครั้งในเรื่องคนรักเพศเดียวกันจะยังมีการโต้แย้งในถึงสาเหตุของการเป็นคนรักเพศเดียวกัน แต่ภูมิหลังในวัยเด็กและการเลี้ยงดูของครอบครัวก็เป็นปัจจัยหนึ่ง ที่ส่งผลให้เติบโตมาเป็นคนรักเพศเดียวกันได้เช่นกัน

2.2 การยอมรับและเข้าสู่ความเป็นชายรักชาย ชายรักชายจะเริ่มรู้สึกตัวว่าอยากใกล้ชิดกับผู้ชายในช่วงที่เริ่มเรียนชั้นประถมศึกษา จากการเล่นกับเพื่อนๆด้วยกัน ชายรักชายหลายคนในช่วงวัยเด็กมีรูปร่างเล็ก และมักจะถูกรังแกจากเพื่อนที่ร่างกายใหญ่และแข็งแรงกว่า ถ้ามีเพื่อนผู้ชายที่แข็งแรงมาปกป้องเขาก็จะเกิดความประทับใจและชื่นชมผู้ชายตลอดมาในช่วงการปรับตัวเพื่อเข้าสู่ความเป็นชายรักชายนั้น ถ้าชายรักชายอยู่ในสังคมที่มีชายรักชายมากก็จะมีปัญหาในการปรับตัวและเปิดเผยตัวตน แต่โดยทั่วไปแล้วชายรักชายจะเริ่มพัฒนาเข้าสู่ความเป็นชายรักชายในช่วงวัยรุ่น และหลังจากที่มีประสบการณ์ทางเพศกับชายด้วยกันแล้วเมื่อนั้นเขาจึงยอมรับและใช้ชีวิตในฐานะที่เป็นชายรักชาย

2.3 การหาความรู้และแหล่งความรู้ของชายรักชาย เมื่อชายรักชายเริ่มสังเกตตัวเองว่าเขารู้สึกชอบเพศเดียวกัน เขาจะเกิดความสงสัยและไม่แน่ใจในตนเอง จึงได้พยายามแสวงหาความรู้ที่เกี่ยวข้องกับชายรักชายจากแหล่งต่างๆ ชายรักชายหลายคนนิยมสอบถามพูดคุยแลกเปลี่ยนประสบการณ์จากเพื่อนๆ ที่เป็นชายรักชายด้วยกัน ในขณะที่บางคนได้ความรู้จากการอ่านหนังสือนิตยสารสำหรับชายรักชาย ซึ่งภายในจะมีเนื้อหาทั้งที่เป็นสาระความรู้และความบันเทิง แต่ส่วนใหญ่จะเน้นไปที่ความบันเทิงทางเพศเป็นหลัก แต่ก็มีชายรักชายบางคนที่หาความรู้ที่เกี่ยวกับการมีเพศสัมพันธ์ของชายรักชายจากสื่อวีดิทัศน์สำหรับผู้ใหญ่

2.4 คำนิยามและการรับรู้ตัวตนของชายรักชาย ในกลุ่มของชายรักชายนั้น จะมีคำเรียกต่างๆ เพื่อเป็นการแยกประเภทของชายรักชาย โดยแบ่งตามลักษณะของรสนิยมทางเพศเป็นหลัก คำเรียกต่างๆของชายรักชายนั้นมีการพัฒนาไปอย่างมากตั้งแต่อดีตสู่ปัจจุบัน ในสมัยก่อนจะใช้คำว่า “กะเทย” เพียงคำเดียวเท่านั้นเป็นคำที่ใช้เรียกคนรักเพศเดียวกัน ต่อมาเมื่อสังคมของชายรักชายขยายมากขึ้น รสนิยมทางเพศของชายรักชายมีการเปลี่ยนแปลงในลักษณะเลื่อนไหลไปมา จึงเกิดมีคำเรียกต่างๆ ที่ใช้เรียกรสนิยมทางเพศของชายรักชายมากขึ้น เช่น คำว่า “เกย์” จะหมายความถึงชายรักชายโดยทั่วไป “คิง” หมายถึงชายรักชายที่ทำหน้าที่เป็นฝ่ายรุกเวลามีเพศสัมพันธ์ “ควีน” หมายถึงชายรักชายที่ทำหน้าที่เป็นฝ่ายรับเวลามีเพศสัมพันธ์ และคำว่า “ไบท์” หมายถึงชายรักชายที่สามารถทำหน้าที่เป็นได้ทั้งฝ่ายรุกและฝ่ายรับแล้วแต่คู่ของตน เมื่อชายรักชายเริ่มมีวิถีชีวิตแบบชายรักชายสักระยะหนึ่ง ก็จะรู้และเข้าใจตนเองว่ามีรสนิยมทางเพศเป็นแบบใด อย่างไรก็ตามการแสดงลักษณะภายนอกของชายรักชายนั้นไม่ได้แสดงถึงรสนิยมทางเพศว่าเป็นชายรักชายแบบใด

2.5 คำนิยามทางเพศและความสัมพันธ์ของชายรักชาย ชายรักชายบางส่วนที่มีคู่รักแล้วเขาจะรักและซื่อสัตย์ต่อคู่ของเขาจนกว่าจะแยกจากกัน ซึ่งการแยกจากกันในคู่ของชายรักชายนั้น ส่วนหนึ่งเป็นเพราะว่าบางคนต้องไปแต่งงานตามความต้องการของครอบครัว และมีชายรักชายอีกหลายคนต้องสูญเสียคู่รักไปเพราะคู่รักเสียชีวิต ในขณะที่ชายรักชายที่ยังไม่มีคู่รักก็จะทดลองคบกับผู้ชายด้วยกันและอาจมีการเปลี่ยนคู่บ้าง จนกว่าจะพบคนที่เข้ากันได้ดีที่สุดในส่วนของการป้องกันโรคติดต่อทางเพศสัมพันธ์นั้น ชายรักชายส่วนใหญ่ให้ความสำคัญกับการป้องกันโรคติดต่อทางเพศสัมพันธ์มาก ซึ่งพวกเขาป้องกันตัวเองโดยใช้ถุงยางอนามัยเมื่อมีเพศสัมพันธ์

2.6 แนวคิดของชายรักชายเกี่ยวกับการมีครอบครัว ชายรักชายมีความคิดที่จะมีครอบครัวเป็นของตนเองไม่แตกต่างจากคนทั่วไปในสังคม แต่ครอบครัวของชายรักชายนั้นแตกต่างจากครอบครัวอื่นๆ ตรงที่ชายรักชายต้องการที่จะมีชีวิตคู่อยู่กับผู้ชายด้วยกันที่มีความรัก ความเข้าใจต่อกัน ชายรักชายบางคนเคยผ่านการใช้ชีวิตครอบครัวในแบบของตนเองมาแล้วในช่วงหนึ่งของชีวิต โดยที่เขาใช้ชีวิตร่วมกับคู่รักซึ่งเป็นชายอีกคนและช่วยกันเลี้ยงดูบุตรของคู่รักก่อนที่คู่รักคนนั้นจะประสบอุบัติเหตุเสียชีวิตไป แสดงให้เห็นว่าแม้เขาจะมีคู่รักที่เป็นเพศเดียวกันแต่เขาก็สามารถมีชีวิตครอบครัวที่มีความสุขได้

2.7 การวางตัวในสังคมของชายรักชาย ชายรักชายที่แสดงลักษณะภายนอกเป็นผู้ชายส่วนใหญ่จะวางตัวในสังคมเป็นเหมือนผู้ชายทั่วไป ไม่แตกต่างจากผู้ชายคนอื่น เพราะเมื่อมองจากภายนอกแล้วพวกเขาก็เป็นผู้ชายธรรมดาทั่วไปในสังคม แต่ชายรักชายที่แสดงลักษณะภายนอกคล้ายผู้หญิงจะต้องพยายามไม่แสดงออกถึงกิริยาที่คล้ายผู้หญิง และพยายามทำตัวให้เรียบร้อย ซึ่งต้องทำให้ถูกกาลเทศะ

2.8 การใช้ชีวิตในฐานะชายรักชาย ชายรักชายคิดว่าตนเองใช้ชีวิตไม่แตกต่างจากผู้ชายอื่นทั่วไป เพราะตนเองยังคงเป็นผู้ชายอยู่ แต่จะมีส่วนที่แตกต่างจากคนทั่วไปอยู่บ้างก็ตรงที่พวกเขามีกลุ่มเพื่อนที่เป็นชายรักชายอยู่นอกเหนือจากกลุ่มเพื่อนทั่วไป ซึ่งกลุ่มเพื่อนชายรักชายนี้เป็นกลุ่มที่ชายรักชายสามารถพูดคุย ปรีกษาและทำกิจกรรมต่างๆ ร่วมกัน ทั้งนี้เพราะกลุ่มชายรักชายด้วยกันจะสามารถเข้าใจคนที่เป็นชายรักชายได้ดีที่สุด

2.9 ปัญหาและอุปสรรคในชีวิตของชายรักชาย ชายรักชายคิดว่าปัญหาในชีวิตของพวกเขา ส่วนใหญ่มาจากการที่คนในสังคมไม่เข้าใจ หรือมีอคติต่อชายรักชายเป็นหลัก เช่น การกีดกันหรือแสดงอาการรังเกียจในการติดต่อหน่วยงานต่างๆ การถูกคนอื่นคิดว่าเป็นผู้ที่แพร่เชื้อโรคเอดส์ แม้กระทั่งการถูกมองด้วยสายตาที่แสดงความรังเกียจเหยียดหยาม เป็นต้น ทำให้ชายรักชายต้องต่อสู้กับปัญหาและอุปสรรคต่างๆ เหล่านี้ ด้วยการพิสูจน์ตนเองจากการแสดงความสามารถของตนเองออกมาให้เห็น

3. กระบวนการเรียนรู้และปรับตัวของคนรักเพศเดียวกัน

3.1 กระบวนการเรียนรู้และปรับตัวของหญิงรักหญิง

3.1.1 การเรียนรู้จากประสบการณ์ตรงหรือการเรียนรู้ด้วยตนเอง หญิงรักหญิงจะเรียนรู้เรื่องราวเกี่ยวกับหญิงรักหญิงจากสื่อต่างๆ ที่มีอยู่ในสังคม ได้แก่ สื่อสิ่งพิมพ์ต่างๆ เช่น หนังสือ นิตยสารต่างๆ และหนังสือพิมพ์ เป็นต้น จากสื่อโทรทัศน์ อินเทอร์เน็ต และจากกลุ่มเพื่อนๆ และคนรอบข้างของหญิงรักหญิง

3.1.2 การเรียนรู้ในกลุ่มของหญิงรักหญิง หญิงรักหญิงสามารถเรียนรู้ได้จากการเข้าร่วมกิจกรรมต่างๆ ในกลุ่มของหญิงรักหญิงในหลากหลายรูปแบบ เช่น การเข้าร่วมการสัมมนาทางวิชาการต่างๆ ในเรื่องที่เกี่ยวข้องกับหญิงรักหญิงและคนรักเพศเดียวกัน การพบปะสังสรรค์กันในโอกาสต่างๆ แต่กิจกรรมที่ได้รับความนิยมมากที่สุดของหญิงรักหญิงคือการร่วมเข้าไปแสดงความคิดเห็นในเว็บไซต์ต่างๆ ของหญิงรักหญิง

3.2 กระบวนการเรียนรู้และปรับตัวของชายรักชาย

3.2.1 การเรียนรู้จากประสบการณ์ตรงหรือการเรียนรู้ด้วยตนเอง ชายรักชายเรียนรู้เรื่องราวเกี่ยวกับชายรักชายจากสื่อต่างๆ ที่มีอยู่ในสังคม เช่น จากหนังสือต่างๆ ไม่ว่าจะเป็นหนังสือที่ให้ความรู้ทางวิชาการซึ่งส่วนใหญ่มักเป็นภาษาต่างประเทศ หรือหนังสือเพื่อให้ความบันเทิง หนังสือพิมพ์ นิตยสารที่จัดทำขึ้นเพื่อชายรักชายโดยเฉพาะ จากโทรทัศน์หรือภาพยนตร์ และจากกลุ่มเพื่อนๆ และคนรอบข้างของชายรักชาย

3.2.2 การเรียนรู้ภายในกลุ่มของชายรักชาย ชายรักชายหลายคนได้เข้าร่วมกิจกรรมต่างๆ ที่กลุ่มชายรักชายที่ทำกิจกรรมรณรงค์ในเรื่องต่างๆ โดยเฉพาะกิจกรรมที่กลุ่มฟ้าสีรุ้งจัดขึ้น ซึ่งเป็นกลุ่มที่เน้นการจัดกิจกรรมรณรงค์ป้องกันโรคติดต่อทางเพศสัมพันธ์ในชายรักชาย โดยชายที่เข้าร่วมกิจกรรมนั้นได้เกิดการเรียนรู้ในเรื่องของการรักษาสุขภาพอนามัยส่วนบุคคลและการป้องกันโรคติดต่อทางเพศสัมพันธ์หรือการมีเพศสัมพันธ์อย่างปลอดภัย ซึ่งชายรักชายสามารถนำความรู้นั้นไปขยายและเผยแพร่ต่อเพื่อนชายรักชายคนอื่นๆ ได้อีก ซึ่งนอกจากกิจกรรมดังกล่าวแล้วยังมีการจัดกิจกรรมทางวิชาการอื่นๆ เพื่อเป็นการเสริมสร้างศักยภาพให้ชายรักชายตระหนักถึงปัญหาคุณภาพชีวิตของชายรักชายและเพื่อเป็นการบริการความรู้แก่สังคมมากขึ้น

4.แนวทางการให้การศึกษาเพื่อความเข้าใจในวิถีชีวิตของคนรักเพศเดียวกัน

- 4.1 แนวทางการให้การศึกษาเพื่อความเข้าใจในวิถีชีวิตของคนรักเพศเดียวกันสำหรับครอบครัว
- 4.2 แนวทางการให้การศึกษาเพื่อความเข้าใจในวิถีชีวิตของคนรักเพศเดียวกันสำหรับสถานศึกษา
- 4.3 แนวทางการให้การศึกษาเพื่อความเข้าใจในวิถีชีวิตของคนรักเพศเดียวกันสำหรับชุมชนและสังคม
- 4.4 แนวทางการให้การศึกษาเพื่อความเข้าใจในวิถีชีวิตของคนรักเพศเดียวกันสำหรับคนรักเพศเดียวกัน และผู้ที่มีแนวโน้มจะเป็นคนรักเพศเดียวกัน

5.เนื้อหาสาระการเรียนรู้ในเรื่องของคนรักเพศเดียวกัน

เนื้อหาสาระการเรียนรู้ในเรื่องของคนรักเพศเดียวกัน มีเป้าหมายการเรียนรู้เพื่อให้ผู้เรียนมีความรู้และความเข้าใจเกี่ยวกับคนรักเพศเดียวกัน และวิถีชีวิตของคนรักเพศเดียวกัน โดยมีกลุ่มเป้าหมายคือ กลุ่มวัยรุ่นที่มีอายุตั้งแต่ 13-18 ปี

ซึ่งเนื้อหาสาระการเรียนรู้ในเรื่องของคนรักเพศเดียวกัน ประกอบด้วย

1. ความหมายของคนรักเพศเดียวกัน คนรักเพศเดียวกันหมายถึงผู้ที่มีความรักในเพศเดียวกันทั้งชายรักชายและหญิงรักหญิง
2. หญิงรักหญิง
3. ชายรักชาย
4. วิถีชีวิตของคนรักเพศเดียวกัน หรือแบบแผนในการดำรงชีวิตของคนรักเพศเดียวกัน โดยแยกออกเป็น วิถีชีวิตของหญิงรักหญิง และวิถีชีวิตของชายรักชาย
5. เพศศึกษาในส่วนที่เป็นคนรักเพศเดียวกัน
6. การป้องกันโรคติดต่อทางเพศสัมพันธ์และโรคอื่นๆ ในคนรักเพศเดียวกัน

7. มนุษย์สัมพันธ์
8. แบบอย่างที่ดีของคนรักเพศเดียวกันในสังคม
9. แหล่งความรู้เพิ่มเติมในเรื่องของคนรักเพศเดียวกัน
10. แนะนำหน่วยงานหรือองค์กรต่างๆ ที่สามารถให้คำปรึกษาและช่วยเหลือคนรักเพศเดียวกัน

อภิปรายผลการวิจัย

ข้อค้นพบจากการวิจัยเพื่อหาแนวทางการให้การศึกษาเพื่อความเข้าใจในวิถีชีวิตของคนรักเพศเดียวกัน อภิปรายได้ตามหัวข้อ ดังต่อไปนี้

1. วิถีที่แตกต่างของคนรักเพศเดียวกัน
2. บทบาทของครอบครัวในการพัฒนาอัตลักษณ์ทางเพศ
3. บทบาทของการศึกษาที่มีต่อคนรักเพศเดียวกัน

1. วิถีที่แตกต่างของคนรักเพศเดียวกัน

1.1 การพัฒนาอัตลักษณ์เข้าสู่ความเป็นคนรักเพศเดียวกัน

คนรักเพศเดียวกันไม่ว่าจะเป็นหญิงรักหญิงหรือชายรักชายนั้น เริ่มรู้สึกและสังเกตตนเองว่าชอบเพศเดียวกันตั้งแต่ในวัยเด็ก จากนั้นจึงเริ่มสงสัยในความรู้สึกดังกล่าวของตนเอง จึงพยายามแสวงหาความรู้และข้อมูลต่างๆ เกี่ยวกับการเป็นคนรักเพศเดียวกันของตน เมื่อได้ความรู้ที่สามารถตอบข้อสงสัยได้แล้ว ทั้งหญิงรักหญิงและชายรักชายจึงค่อยๆ ปรับตัวและยอมรับการเป็นคนรักเพศเดียวกัน จากนั้นจึงใช้ชีวิตในฐานะคนรักเพศเดียวกัน ซึ่งกระบวนการยอมรับและเข้าสู่ความเป็นคนรักเพศเดียวกันในการวิจัยครั้งนี้ ตรงกับกระบวนการพัฒนาอัตลักษณ์ทางเพศของผู้ที่รักเพศเดียวกันของ Coleman และ Hendry (Coleman & Hendry, 1999) ว่า มี 4 ขั้นตอนสำคัญ คือ เริ่มรู้สึกถึงความแตกต่างไปจากคนอื่น เกิดความรู้สึกสงสัยและ

ไม่แน่ใจในตนเอง จากนั้นจึงพยายามแสวงหาข้อมูลและเข้ากลุ่มกับคนที่มีความลักษณะเดียวกัน จนเกิดความมั่นใจในตนเอง แล้วจึงเปิดเผยตัวต่อคนอื่น

จากการวิจัยพบว่าคนรักเพศเดียวกันส่วนใหญ่ทั้งหญิงรักหญิงและชายรักชาย ได้เติบโตมาในครอบครัวที่มีความสัมพันธ์ไม่ราบรื่นในหลายลักษณะ เช่น การที่ชายรักชายหลายคนมีความสัมพันธ์ไม่ดีกับบิดา หรือหญิงรักหญิงบางคนมีความสัมพันธ์ไม่ดีกับมารดา และหญิงรักหญิงบางคนร่วมรู้เห็นเหตุการณ์ที่บิดาทะเลาะและทำร้ายร่างกายมารดา เพื่อที่จะให้ลงชื่อในใบจดทะเบียนหย่าทำให้เกิดความรู้สึกไม่ชอบเพศชาย ซึ่งตรงกับกรกล่าวถึงสาเหตุของการเป็นคนรักเพศเดียวกันของ สุวัทธนา อารีพรอค (2524) ว่าส่วนหนึ่งของสาเหตุของการเป็นคนรักเพศเดียวกันนั้น มีสาเหตุมาจากความสัมพันธ์ระหว่างเด็กกับบิดามารดาที่เป็นเพศเดียวกันกับเด็กไม่ดีด้วยสาเหตุใดก็ตาม ทำให้เด็กไม่สามารถลอกเลียนลักษณะและบทบาททางเพศที่ถูกต้องได้ หรือการที่บิดามารดาทะเลาะวิวาทกันเป็นประจำ อาจทำให้เด็กเกลียดกลัวชีวิตรักต่างเพศที่เขาเห็นตัวอย่างและหันไปมีความสุขทางเพศกับเพศเดียวกัน นอกจากนี้คนรักเพศเดียวกันหลายคนที่ถูกวิจัยได้สัมภาษณ์นั้น ได้เติบโตมาในครอบครัวที่มีภาวะเบี่ยงเบนแผนก่อนช่วงเคร่งครัดแบบทหาร ซึ่งการเติบโตมาในครอบครัวที่มีบรรยากาศเคร่งครัดนี้ตรงกับนอร์ธ และ รีด (2532) ที่กล่าวถึงสาเหตุของการเป็นคนรักเพศเดียวกันที่อาจจะมาจากการเลี้ยงดูในวัยเด็ก ที่ได้รับการเลี้ยงดูมาในบรรยากาศของสิ่งแวดล้อมที่มีแต่ความถูกต้องเหมาะสมจนน่าอึดอัด และเต็มไปด้วยระเบียบแบบแผน และถูกเคี่ยวเข็ญชักจูงให้ใช้ชีวิตตามกฎเกณฑ์ทางจริยธรรมที่เข้มงวด อย่างไรก็ตามจากการวิจัยครั้งนี้พบว่าคนที่คนรักเพศเดียวกันทั้งหญิงรักหญิงและชายรักชาย จะเติบโตมาเป็นคนรักเพศเดียวกันนั้นมีสาเหตุหลายอย่างมาประกอบกัน การเลี้ยงดูของครอบครัวเป็นเพียงสาเหตุหนึ่งของการเป็นคนรักเพศเดียวกัน

1.2 กระบวนการเรียนรู้และการปรับตัวของคนรักเพศเดียวกัน

ในการแสวงหาความรู้ที่เกี่ยวกับคนรักเพศเดียวกันนั้น ความรู้ส่วนใหญ่จะมาจากการพูดคุย บอกเล่า และแลกเปลี่ยนประสบการณ์กันในระหว่างกลุ่มเพื่อนรักเพศเดียวกันมากกว่าแหล่งอื่นๆ แม้จะมีคนรักเพศเดียวกันบางคนที่ยกย่องสอบถามจากอาจารย์ที่สอนวิชาสุขศึกษาดังเช่นกรณีของคุณเจตน์ที่ได้ถามอาจารย์ เมื่อมีความสงสัยในเรื่องการมีเพศสัมพันธ์ของคนรัก

เพศเดียวกัน แต่อาจารย์ที่สอนก็ไม่สามารถให้คำตอบที่ให้ความกระจ่างชัดได้ เนื่องจากอาจารย์เองก็ไม่มีสมาธิในใจในเรื่องของคนรักเพศเดียวกัน ซึ่งสอดคล้องกับการวิจัยของสัญญา เรื่องถาวร (2539) พบว่าเป็นปัญหาหนึ่งของการจัดการเรียนการสอนเพศศึกษา ตามหลักสูตรมัธยมศึกษาตอนต้น ที่มักมีปัญหาในการสอนบางเรื่อง เนื่องจากครูไม่กล้าสอน และจากการวิจัยครั้งนี้พบว่า นอกจากอาจารย์ที่สอนวิชาสุขศึกษาจะไม่เข้าใจเรื่องคนรักเพศเดียวกันแล้ว ความรู้ด้านอื่นๆ ที่เกี่ยวข้องกับคนรักเพศเดียวกันนั้นไม่มีอยู่ในระบบการศึกษา ก่อนระดับอุดมศึกษา ซึ่งจากการสัมภาษณ์พบว่าคนรักเพศเดียวกันบางคน ได้เรียนรู้เรื่องราวที่เป็นวิชาการที่มีเนื้อหาเกี่ยวข้องกับคนรักเพศเดียวกันครั้งแรกในขณะที่กำลังเรียนอยู่ในอุดมศึกษา จึงทำให้คนรักเพศเดียวกันขาดโอกาสในการเรียนรู้เรื่องราวเกี่ยวกับบรรณนิยทางเพศของตนเอง ในวัยที่เริ่มค้นพบอัตลักษณ์ทางเพศของตนเอง ซึ่งควรจะได้อู้อาจจากที่โรงเรียนมากกว่าที่อื่นๆ

คนรักเพศเดียวกันไม่ว่าจะเป็นหญิงรักหญิงหรือชายรักชาย จะได้รับการเรียนรู้จากเพื่อนที่เป็นคนรักเพศเดียวกันมากที่สุด ซึ่งกลุ่มเพื่อนรักเพศเดียวกันนี้เป็นกลุ่มเพื่อนที่มีอิทธิพลต่อคนรักเพศเดียวกันมาก หากเพื่อนที่รักเพศเดียวกันทัศนคติหรือพฤติกรรมอย่างไร คนรักเพศเดียวกันที่อยู่ในกลุ่มเดียวกันก็จะมีทัศนคติ หรือพฤติกรรมในทิศทางเดียวกันกับกลุ่มเพื่อนที่รักเพศเดียวกันนี้ คนรักเพศเดียวกันที่มีกลุ่มเพื่อนที่เป็นคนรักเพศเดียวกันอยู่จะสามารถปรับตัวเข้าสู่ความเป็นคนรักเพศเดียวกันได้ง่าย และเร็วกว่าคนรักเพศเดียวกันที่ไม่มีกลุ่มเพื่อนที่เป็นคนรักเพศเดียวกันอยู่เลย ซึ่งศิริกุล อิศรานุรักษ์ และวรรณมา เตชวณิชวงศ์ (2543) พบว่าการมีเพื่อนสนิทเป็นคนรักเพศเดียวกัน ถือเป็นปัจจัยหนึ่งในการเป็นคนรักเพศเดียวกันหากคนรักเพศเดียวกันคนใดไม่มีเพื่อนที่รักเพศเดียวกันอยู่เลยก็จะหาความรู้จากแหล่งอื่นๆ แทน

การเปลี่ยนแปลงของสังคมที่ความรู้ต่างๆ ได้เปิดขยายมากขึ้น ทำให้กลุ่มคนรักเพศเดียวกันมีการเปลี่ยนแปลงตามไปด้วย จะเห็นได้จากการเปลี่ยนแปลงของคำและความหมายของคำบางคำในกลุ่มของคนรักเพศเดียวกัน ในกลุ่มของหญิงรักหญิงนั้น มีคำที่ใช้เรียกประเภทของความแตกต่างในบรรณนิยทางเพศของหญิงรักหญิง คำเรียกต่างๆ นี้มีการเปลี่ยนแปลงจากอดีตจนถึงปัจจุบัน ซึ่งจากการวิจัยของมัทนา เขตมี (2539) พบว่าในช่วงหนึ่งนั้นสังคมไทยรู้จักหญิงรักหญิงในฐานะปรากฏการณ์ “ทอม-ดี้” ซึ่งเป็นคำที่ถูกนำมาใช้แทนคำว่า “เลสเบี้ยน” ที่เป็นคำต้องห้ามในหมู่หญิงรักหญิงด้วยกัน เพราะสังคมให้ความหมายต่อคำว่า “เลสเบี้ยน” เป็นไปในทางลบ ต่อมาในปัจจุบันจากการที่ผู้วิจัยได้สัมภาษณ์หญิงรักหญิงหลายคนพบว่า คำเรียกของหญิงรักหญิงนั้นมีการเปลี่ยนแปลงไปจากเดิมบ้าง จากที่เมื่อก่อนจะมีเพียง “ทอม” ที่หมายถึงหญิงรักหญิงที่ชอบผู้หญิงและแสดงลักษณะภายนอกคล้ายเพศชาย และ “ดี้”

ซึ่งหมายถึงหญิงรักหญิงที่ชอบหอมแล้ว ในปัจจุบันยังมีคำว่า “เลส” เป็นคำเรียกผู้หญิงที่รักผู้หญิงด้วยกันแต่แสดงลักษณะภายนอกออกมาเป็นผู้หญิงธรรมดาๆ คนหนึ่ง ซึ่งหญิงรักหญิงที่เป็นเลสจะแตกต่างจากดีตรงที่ดีนั้นชอบหอม แต่เลสจะไม่ชอบหอม โดยที่คำว่า “เลส” นั้นมาจากคำว่า “เลสเบียน” นั่นเอง แต่หญิงรักหญิงยังคงคิดว่าคำว่าเลสเบียนนั้นมีความหมายเชิงลบแฝงอยู่ จึงนิยมเรียกสั้นๆ ว่า “เลส” เท่านั้น นอกจากนี้ในกลุ่มของหญิงรักหญิงที่เป็นเลสนั้นก็ยังมีบางประเภทตามรสนิยมทางเพศแยกย่อยลงไปอีก คือ “เลสคิง” คือหญิงรักหญิงที่เป็นเลสซึ่งทำหน้าที่เป็นฝ่ายรุกยามมีเพศสัมพันธ์ และ “เลสควีน” เป็นฝ่ายรับนั่นเอง (www.lesla.com) อย่างไรก็ตาม คำเรียก “เลส” ในกลุ่มหญิงรักหญิงนั้นยังไม่เป็นที่รู้จักกันแพร่หลายมากนัก โดยเฉพาะคำว่า “เลสคิง” และ “เลสควีน” เป็นคำที่เริ่มใช้กันในเว็บไซต์ของกลุ่มหญิงรักหญิงบางกลุ่ม จึงถือว่าเป็นคำที่ใช้เรียกกันเฉพาะกลุ่ม

1.3 ครอบครัวในความหมายที่แตกต่าง

ครอบครัวในการรับรู้ของคนทั่วไปจะประกอบได้ด้วยสามีและภรรยา หากมีบุตรด้วยก็จะประกอบไปด้วยบิดา มารดา และบุตร แต่จากการศึกษาวิจัยในครั้งนี้ พบว่าครอบครัวในความหมายของคนรักเพศเดียวกันนั้น มีความหมายแตกต่างไปจากการรับรู้ของคนทั่วไปที่เป็นคนรักต่างเพศ ตรงที่ครอบครัวของคนรักเพศเดียวกันจะหมายถึงการใช้ชีวิตคู่ในลักษณะของคู่เพศเดียวกัน จากการสัมภาษณ์เชิงลึกหญิงรักหญิงและชายรักชาย ผู้วิจัยพบว่าการใช้ชีวิตคู่ของคนรักเพศเดียวกันนั้นเป็นการอยู่ด้วยกันด้วยความพอใจ มากกว่าที่จะได้รับความเห็นชอบจากครอบครัวเดิมหรือบิดามารดาของคนรักเพศเดียวกัน เมื่อคนรักเพศเดียวกันตกลงใจที่จะอยู่ร่วมกันแล้วก็จะใช้ชีวิตร่วมกัน จนกว่าจะมีเหตุการณ์ที่มาทำให้ต้องแยกจากกัน คนรักเพศเดียวกันบางคนต้องแต่งงานกับเพศตรงข้าม เพื่อทำตามความต้องการของบิดามารดา แต่ถึงแม้ว่าจะต้องมีความสัมพันธ์กับเพศตรงข้ามก็ตาม แต่พวกเขายังคงตระหนักตนเองว่าเป็นคนรักเพศเดียวกันอยู่เช่นเดิม

คนรักเพศเดียวกันที่ผู้วิจัยได้ไปสัมภาษณ์ พบว่ามีหญิงรักหญิงบางคนถึงแม้ว่าเธอจะเป็นหญิงที่รักเพศเดียวกัน แต่เธอก็ยังแต่งงานกับผู้ชายตามความต้องการของมารดาของเธอ แสดงให้เห็นว่าหญิงรักหญิงแม้จะรักเพศเดียวกัน แต่พวกเขาก็ยังต้องทำหน้าที่เป็นลูกสาวของครอบครัวโดยการแต่งงานกับผู้ชายตามความต้องการของครอบครัว ซึ่งการแต่งงานและมีบุตรนั้นไม่ได้ทำให้การรักเพศเดียวกันของเธอกลับกลายเป็นรักต่างเพศ เมื่อใช้ชีวิตครอบครัวไป

ระยะหนึ่งและมีบุตรตามความต้องการของครอบครัวแล้ว เธอจึงหวนกลับมาใช้ชีวิตแบบหญิงรักหญิงอีกครั้งในขณะที่เธอยังคงทำหน้าที่เป็นมารดาของบุตรของเธออย่างสมบูรณ์ ส่วนความสัมพันธ์ระหว่างเธอกับสามีนั้นได้เปลี่ยนแปลงเป็นความสัมพันธ์ชั้นที่เพื่อนพี่น้อง ที่อยู่ในบ้านเดียวกันเพราะเธอต้องการให้บุตรของเธอมีครอบครัวที่พร้อมทั้งบิดาและมารดา ซึ่งสามีของเธอก็ยอมรับความสัมพันธ์ที่เปลี่ยนแปลงนั้นอย่างเต็มใจ ในส่วนของบุตรของหญิงรักหญิงที่มีทั้งสามีและคนรักที่เป็นทอมอยู่ด้วยนั้น ได้เรียนรู้เรื่องคนรักเพศเดียวกันตั้งแต่วัยเด็กและเข้าใจถึงความสัมพันธ์อันซับซ้อนของครอบครัวของตนได้เป็นอย่างดี

การใช้ชีวิตครอบครัวของคนรักเพศเดียวกันนั้นสามารถทำได้ หากคนทั้งคู่มีความรักและความเข้าใจต่อกัน ตลอดจนสามารถมีบุตรได้หากต้องการ เพียงแต่วิธีการมีบุตรของคนรักเพศเดียวกันอาจต้องอาศัยผู้อื่นมาช่วย ดังเช่น กรณีของชายรักชายที่ใช้ชีวิตร่วมกันแล้วฝ่ายหนึ่งต้องการมีบุตรที่เกิดจากตน จึงได้จ้างผู้หญิงคนหนึ่งมาตั้งครรภ์ให้ เมื่อคลอดบุตรแล้ว จึงได้รับเด็กมาเลี้ยงเป็นลูกของตนกับคู่รักซึ่งเป็นชายด้วยกัน การมีครอบครัวและมีบุตรในลักษณะดังกล่าวนี้สามารถเป็นไปได้หากคนทั้งคู่มีความคิดเห็นตรงกัน และมีความพร้อมที่จะเลี้ยงดูเด็กที่เกิดมาได้ แต่ควรมีการระมัดระวังในเรื่องของความสัมพันธ์ในครอบครัวที่อาจจะเกิดขึ้น ควรสร้างข้อตกลงต่างๆ ขึ้นในครอบครัวเพื่อป้องกันปัญหาที่อาจจะเกิดขึ้นในภายหลัง เช่น หากมารดาตัวจริงของเด็กมาอ้างสิทธิในการเลี้ยงดูบุตร หรือการอธิบายเรื่องความสัมพันธ์คนรักเพศเดียวกันเมื่อเด็กเริ่มโตขึ้น เป็นต้น อย่างไรก็ตาม อย่างไรก็ดี การวิจัยครั้งนี้ยังไม่พบปัญหาดังกล่าว เนื่องจากในกรณีนี้ บิดาของเด็กเสียชีวิตก่อนที่เด็กทารกคนนี้จะเติบโต ญาติสนิทจึงได้นำตัวเด็กคนนี้ไปเลี้ยงดูเนื่องจากมีความสัมพันธ์กันทางสายเลือด ถึงแม้ว่าปัญหาจะยังไม่เกิดขึ้นแต่ควรมีการตระหนักถึงเรื่องเหล่านี้ให้มากขึ้น

ลักษณะการใช้ชีวิตครอบครัวของคนรักเพศเดียวกันที่พบจากการวิจัยในครั้งนี้ ถือเป็นการเปลี่ยนแปลงความหมายของครอบครัว จากที่ประกอบไปด้วยคู่สามีภรรยาและบุตร กลายเป็นครอบครัวที่ประกอบไปด้วยคนที่ตกลงใจจะใช้ชีวิตร่วมกัน ไม่ว่าจะเป็นเพศเดียวกันหรือไม่ก็ตาม และครอบครัวในแบบดังกล่าวซึ่งหากมองในแง่ตามสรีระโดยธรรมชาติแล้วไม่สามารถที่จะมีบุตรได้เนื่องจากเป็นเพศเดียวกัน แต่จากการวิจัยพบว่าถึงแม้จะเป็นคู่เพศเดียวกันของคนรักเพศเดียวกันก็ตามแต่พวกเขาก็สามารถที่จะมีบุตรได้ด้วยวิธีการของตนเอง ซึ่งครอบครัวในลักษณะนี้ถือเป็นมิติใหม่ของสังคม ที่ควรมีการศึกษาวิจัยให้ละเอียดลึกซึ้งมากขึ้นในฐานะผลผลิตที่มาจากครอบครัวของคนรักเพศเดียวกัน

ครอบครัวในความหมายของการรับรู้ของสังคมในฐานะสถาบันหนึ่ง ที่อบรมเลี้ยงดูลูกหลานให้เติบโตขึ้นมาในสังคม ประกอบด้วยความรัก ความอบอุ่นและความเอาใจใส่ซึ่งกันและกัน ครอบครัวก็ไม่แตกต่างจากเป้าหมายของกลุ่มคนรักเพศเดียวกันเท่าใดนัก หากเรามองดูครอบครัวในลักษณะโครงสร้างที่ประกอบด้วย พ่อ แม่ ลูก ญาติพี่น้อง และกำหนดตายตัวในเรื่องเพศสภาพว่าพ่อต้องเป็นเพศชาย แม่ต้องเป็นเพศหญิง ตาและปู่เป็นเพศชาย ย่าและยายเป็นเพศหญิงและเพศสภาพจะต้องเป็นตามที่เห็นและที่สังคมกำหนดนั้น แต่ในกลุ่มคนรักเพศเดียวกันจะเห็นได้ว่า มีลักษณะโครงสร้างของครอบครัวแตกต่างออกไปโดยสิ้นเชิง ทั้งในเรื่องสรีระของแต่ละบุคคลในครอบครัวและบุคลิกลักษณะของผู้เป็นพ่อเป็นแม่ ครอบครัวหนึ่งอาจจะมีแม่เป็นชายและมีพ่อเป็นชาย หรือพ่อเป็นหญิงและแม่เป็นหญิง และลูกๆ จะเกิดจากคู่ของคนใดคนหนึ่งที่ได้ติดมาจากการสมรสของฝ่ายใดฝ่ายหนึ่งหรือจากสาเหตุอื่นๆ แต่เมื่อคนรักเพศเดียวกันมาสร้างครอบครัวของตนเองก็จะมีการจัดรูปแบบครอบครัวขึ้น ซึ่งกลุ่มคนรักเพศเดียวกันก็พยายามที่จะสร้างครอบครัวที่เหมือนคนในสังคมทั่วไปที่ที่ต้องการมีชีวิตคู่ อยู่ร่วมกันอย่างอบอุ่น มีความสุข และได้รับการยอมรับจากสังคม

ความคิดในเรื่องครอบครัวมีลักษณะที่ยืดหยุ่นได้ ดังจะเห็นได้จาก องค์ประกอบของครอบครัวจากการรับรู้ของสังคม กับองค์ประกอบของครอบครัวในความคิดของคนรักเพศเดียวกันจึงเป็นคนละความหมายกัน นิยามความเป็นพ่อเป็นแม่เหมือนกัน แต่การตีความหมายของสรีระนั้น คนในสังคมจะยังมองว่าเป็นเรื่องผิดปกติ แต่ครอบครัวของคนรักเพศเดียวกันสามารถยืดหยุ่นได้ สร้างเองและกำหนดเองได้ โดยปราศจากเงื่อนไข และไม่สามารถตีกรอบได้ การสร้างครอบครัวก็เป็นสิ่งหนึ่งที่แสดงให้เห็นได้ว่า การดำเนินวิถีชีวิตแบบคนรักเพศเดียวกันเป็นชีวิตที่ปกติ คนกลุ่มนี้มีได้มุ่งหวังที่จะสร้างความพึงพอใจหรือหมกมุ่นในเรื่องเพศ ความต้องการมีชีวิตมีครอบครัวที่ปกติ มีความสุข และเป็นไปในแนวทางสังคม เป็นสิ่งที่ไม่สามารถกำหนดได้ด้วยเพศสภาพ

1.4 อินเทอร์เน็ต : แหล่งความรู้สมัยใหม่ของคนรักเพศเดียวกัน

ปัจจุบันอินเทอร์เน็ตได้เข้ามามีบทบาทในชีวิตประจำวันของคนในสังคม และกลายมาเป็นแหล่งเรียนรู้ที่สำคัญ คนรักเพศเดียวกันทั้งหญิงรักหญิงและชายรักชาย ไม่ว่าจะมีความรู้เท่าใด หรืออยู่ในสถานที่ใด หากมีช่องทางที่สามารถเข้าถึงอินเทอร์เน็ตได้ก็สามารถเข้าถึงความรู้ต่างๆ ที่เกี่ยวกับคนรักเพศเดียวกัน ซึ่งอินเทอร์เน็ตนั้นนอกจากเป็นแหล่งความรู้ของคนรักเพศ

เดียวกันแล้ว คนรักต่างประเทศหรือคนอื่นๆ ในสังคมก็ยังสามารถใช้หาความรู้ในเรื่องที่เกี่ยวกับคนรักเพศเดียวกันได้อีกด้วย จึงกล่าวได้ว่าอินเทอร์เน็ตเป็นแหล่งความรู้สำหรับทุกคนในสังคมที่มีความสามารถเข้าถึงแหล่งความรู้นี้ได้

จากการสัมภาษณ์คนรักเพศเดียวกันในการวิจัยครั้งนี้พบว่า นับตั้งแต่ที่อินเทอร์เน็ตเริ่มเข้ามามีบทบาทในสังคมไทยเมื่อไม่นานมานี้ คนรักเพศเดียวกันได้ใช้ช่องทางนี้เป็นแหล่งหาความรู้ พบปะและทำความรู้จักคนรักเพศเดียวกันอื่นๆ ตลอดจนเป็นที่รวมตัวกันของคนรักเพศเดียวกันจนเกิดเป็นสังคมของคนรักเพศเดียวกันในอินเทอร์เน็ตขึ้นมา เริ่มแรกนั้นคนรักเพศเดียวกันจะสัมผัสกับอินเทอร์เน็ตจากการทำงาน หรือในสถานศึกษา โดยเริ่มจากการค้นหาความรู้ทั่วไปก่อน จากนั้นจึงเริ่มค้นคว้าเรื่องราวที่เกี่ยวข้องกับคนรักเพศเดียวกัน เพื่อเข้าไปหาความรู้ที่มีอยู่ตามเว็บไซต์ต่างๆ ที่มีเนื้อหาเกี่ยวกับคนรักเพศเดียวกัน บางส่วนเข้าไปตั้งคำถามและร่วมตอบคำถามตามความคิดเห็นของตนเองตามกระดานสนทนาต่างๆ บางคนเริ่มหาเพื่อนคนรักเพศเดียวกัน และพัฒนาความสัมพันธ์จนกลายเป็นคู่รักกันในที่สุด ในขณะที่คนรักเพศเดียวกันบางส่วนได้จัดทำเว็บไซต์ของกลุ่มตนเองขึ้นมา ทำให้สังคมในอินเทอร์เน็ตของคนรักเพศเดียวกันขยายวงกว้างต่อไปอีก

จากการศึกษาวิจัยนี้ เป็นที่น่าสังเกตว่าหญิงรักหญิงนิยมใช้อินเทอร์เน็ตเข้าไปพบปะกับหญิงรักหญิงด้วยกันมากกว่าชายรักชายที่นิยมพบปะกันแบบพบเจอกันเป็นกลุ่ม ซึ่งหญิงรักหญิงนั้นให้เหตุผลว่าการพบปะหรือพูดคุยกันในอินเทอร์เน็ตหรือตามเว็บไซต์ต่างๆ นั้นเป็นช่องทางที่ประหยัดทั้งค่าใช้จ่ายและประหยัดเวลาได้มาก อีกทั้งยังสามารถเข้าพูดคุยหรือเขียนข้อความได้ทุกเวลาที่ต้องการไม่ว่าจะอยู่ที่ใดก็ตาม และเหตุผลอีกประการหนึ่งคือ การพูดคุยผ่านอินเทอร์เน็ตนั้นสามารถปิดบังตัวจริงของตนเองได้หากไม่ต้องการให้ผู้อื่นรู้ว่าตนเป็นใคร ในส่วนของชายรักชายนั้นชอบพบปะด้วยการพบเจอกันตามสถานที่ต่างๆ มากกว่า ถึงแม้ว่าจะมีการใช้อินเทอร์เน็ตบ้างแต่ก็เป็นไปเพื่อการทำงานมากกว่า ส่วนการเข้าเว็บไซต์ของชายรักชายนั้นถือเป็นการเข้าไปหาความรู้หรือความบันเทิงเป็นการส่วนตัวมากกว่า การพบปะสังสรรค์กันบ่อยครั้งของชายรักชายนอกจากเป็นการเสริมสร้างความสัมพันธ์ในกลุ่มของกลุ่มชายรักชายแล้ว ยังทำให้กลุ่มชายรักชายสามารถรวมตัวกันได้ง่ายกว่ากลุ่มหญิงรักหญิง

เว็บไซต์ต่างๆ ที่เกี่ยวกับคนรักเพศเดียวกันที่จัดทำขึ้นโดยกลุ่มคนรักเพศเดียวกัน และกลุ่มที่ไม่ใช่คนรักเพศเดียวกันนั้น มีเนื้อหาสาระที่แตกต่างกันหลากหลายรูปแบบ ซึ่งบางส่วนเป็นการให้ความรู้ทางวิชาการ มีเนื้อหาสาระเพื่อให้คนอ่านได้เข้าใจคนรักเพศเดียวกันได้มากขึ้น บางส่วนมีเนื้อหาที่ต่อต้านคนรักเพศเดียวกัน บางเว็บไซต์จัดทำขึ้นเพื่อความบันเทิงและแทรกด้วยสาระที่น่าสนใจ ในขณะที่บางเว็บไซต์จัดทำเพื่อเผยแพร่ภาพลามกอนาจารเพียงอย่างเดียว ซึ่งเว็บไซต์ในลักษณะนี้โดยมากจะเป็นเว็บไซต์ของต่างประเทศ การที่อินเทอร์เน็ตเป็นแหล่งความรู้ที่ไม่จำกัดผู้ใช้นั้น หากผู้ใช้อินเทอร์เน็ตไม่ได้อยู่ในวัยที่เหมาะสมอาจทำให้เกิดปัญหาภายหลังได้ ดังนั้นผู้ที่ใช้อินเทอร์เน็ตควรมีวิจารณญาณหรือควรได้รับการแนะนำอย่างเหมาะสม

2. บทบาทของครอบครัวในการพัฒนาอัตลักษณ์ทางเพศ

2.1 ครอบครัวในฐานะจุดเริ่มต้นของการเรียนรู้

ครอบครัวถือเป็นปัจจัยสำคัญที่ทำให้เด็กแต่ละคนเติบโตมา มีบุคลิกลักษณะในแบบที่แตกต่างกัน ความสัมพันธ์ในครอบครัวและบุคลิกของบิดามารดาเป็นส่วนหนึ่งของการสร้างบุคลิกภาพหรืออัตลักษณ์ทางเพศให้กับเด็กได้ ซึ่งจะเห็นได้จากผู้ให้สัมภาษณ์ส่วนใหญ่ที่มีความสัมพันธ์ที่ยากลำบากกับครอบครัวในช่วงวัยเด็ก โดยที่บางคนต้องไปอยู่กับญาติเพราะบิดามารดาไม่สามารถเลี้ยงดูบุตรเองได้ หรือบางคนนั้นแม้จะอยู่กับบิดามารดาแต่ก็เติบโตมาในลักษณะที่มีความสัมพันธ์ที่ห่างเหินกัน ซึ่งโดยส่วนใหญ่ความห่างเหินกันในครอบครัวนี้มีสาเหตุมาจากการที่บิดาหรือมารดาเป็นคนที่เข้มงวด และกำหนดกฎเกณฑ์ให้สมาชิกในบ้านต้องปฏิบัติตามอย่างเคร่งครัด นอกจากนี้แล้วการที่บิดามารดาทะเลาะกันให้บุตรเห็นเป็นประจำก็เป็นสาเหตุหนึ่งที่ทำให้เด็กเติบโตมาเป็นคนรักเพศเดียวกัน

ครอบครัวเป็นแหล่งเรียนรู้ที่สำคัญให้กับเด็ก ในการพัฒนาบุคลิกภาพและพัฒนาอัตลักษณ์ทางเพศจากการสังเกตและเลียนแบบบุคลิกภาพของผู้ที่เป็นบิดาและมารดา จากการใช้ชีวิตในครอบครัว หากภายในครอบครัวบิดามารดาที่มีความสัมพันธ์ที่ไม่ดีกับบุตรหรือในครอบครัวมีความสัมพันธ์ที่ห่างเหิน อันเกิดจากสาเหตุที่มาจากบุคลิกภาพและอุปนิสัยของบิดามารดาแล้ว การพัฒนาบุคลิกภาพและอัตลักษณ์ทางเพศของเด็ก อาจไม่เป็นไปตามลักษณะทางเพศของเด็กตามที่ควรจะเป็น ดังนั้นครอบครัวหรือบิดามารดาควรเป็นตัวอย่างที่ดีให้แก่เด็ก เพื่อให้เด็กเติบโตมาเป็นคนที่มีบุคลิกภาพและอัตลักษณ์ทางเพศที่เหมาะสม

บิดามารดาหรือผู้ปกครอง ตลอดจนสมาชิกในครอบครัวเป็นส่วนสำคัญที่ช่วยพัฒนาอัตลักษณ์ทางเพศของเด็กได้ ด้วยการสร้างสภาพแวดล้อมที่เอื้อต่อการเรียนรู้และพัฒนาอัตลักษณ์ทางเพศ โดยการที่บิดาและมารดาหรือผู้ปกครองเป็นแบบอย่างที่ดีแก่บุตรหลาน ทั้งทางด้าน การแสดงบทบาททางเพศที่เหมาะสม การเสริมสร้างความสัมพันธ์ที่ดีในครอบครัวด้วยการทำกิจกรรมต่างๆ ร่วมกันอยู่เสมอ เพื่อให้สมาชิกในครอบครัวมีความรักและความเข้าใจอันดีต่อกัน นอกจากนี้แล้วการอบรมเลี้ยงดูอย่างใกล้ชิด และการสนับสนุนให้บุตรหลานมีปฏิสัมพันธ์กับเพื่อนต่างเพศ ก็เป็นสิ่งที่ครอบครัวไม่ควรมองข้าม เพราะเป็นการเสริมสร้างบุคลิกภาพทางเพศที่เหมาะสมให้กับเด็กเมื่อเขาเติบโตขึ้นมา ดังนั้นบทบาทของครอบครัว จึงควรเป็นไปในลักษณะของการเสริมสร้างสภาพแวดล้อมที่เอื้อต่อการเรียนรู้บทบาททางเพศ จากการปฏิบัติตนเป็นแบบอย่างของบิดามารดาและผู้ปกครองนั่นเอง

2.2 การเสริมสร้างภูมิคุ้มกันการเป็นคนรักเพศเดียวกันในครอบครัว

การที่ครอบครัวมีความรักความอบอุ่น เอาใจใส่ดูแลบุตรหลาน ให้การอบรมปมนิสัย โดยที่มีบิดามารดาเป็นตัวอย่างที่ดีให้แก่เด็กและมีกิจกรรมทำร่วมกันในครอบครัวอย่างสม่ำเสมอ นั้น จะทำให้เด็กมีพัฒนาการที่เหมาะสมตามวัย การที่บิดาและมารดาแสดงบทบาทที่เหมาะสมในครอบครัว จะเป็นสิ่งที่ช่วยให้เด็กเกิดการเรียนรู้ในเรื่องบทบาททางเพศที่ถูกต้องและเหมาะสมจากการสังเกตและปฏิบัติจริงในครอบครัว

นอกจากนี้บิดามารดาและผู้ปกครอง ควรปลูกฝังและสนับสนุนให้บุตรหลานได้แสดงออกและแสดงบทบาทตามเพศให้ตรงกับเพศของตนอย่างเหมาะสม และสอดคล้องกับสังคมและวัฒนธรรมไทย การที่เด็กเติบโตมามีอัตลักษณ์ทางเพศที่เหมาะสมจะเป็นการลดปัญหาอันเกิดจากการแสดงออกทางเพศที่ตรงข้ามกับเพศของตน หรือจากการที่เป็นคนรักเพศเดียวกัน เนื่องจากผลการวิจัยพบว่า คนรักเพศเดียวกันแม้จะใช้ชีวิตอยู่ร่วมสังคมเดียวกันกับคนทั่วไป แต่พวกเขาก็ยังคงประสบกับความยากลำบากในการดำเนินชีวิตในสังคม อันเนื่องมาจากการแสดงตนว่าเป็นคนรักเพศเดียวกัน อย่างไรก็ตาม แม้ว่าเด็กจะไม่ได้เป็นคนรักเพศเดียวกัน แต่บิดามารดาและผู้ปกครองควรปลูกฝังทัศนคติและค่านิยมต่างๆ ในเรื่องเพศที่เหมาะสมกับบริบททางสังคมและวัฒนธรรมไทยให้กับบุตรหลาน เพื่อที่จะได้ดำรงชีวิตอย่างเป็นสุขในสังคม

จากการศึกษาวิจัยในครั้งนี้พบว่าคนรักเพศเดียวกันส่วนหนึ่งปิดบังมิให้ครอบครัวทราบว่าเป็นคนรักเพศเดียวกัน ทั้งนี้ผู้ให้สัมภาษณ์ให้เหตุผลว่าหากครอบครัวทราบแล้วจะถูกกีดกัน ห้าม หรือพยายามเปลี่ยนแปลง และแก้ไขให้ตนเองกลับกลายเป็นคนรักต่างเพศ ซึ่งส่วนนี้แสดงให้เห็นว่า **แม้ครอบครัวจะรับรู้ว่ามีบุตรหลานของตนเป็นคนรักเพศเดียวกัน แต่ก็ไม่ได้มีการสนับสนุนหรือส่งเสริมให้บุตรหลานในครอบครัว เป็นคนรักเพศเดียวกันโดยทันที หากแต่ได้พยายามที่จะเปลี่ยนแปลงหรือยับยั้งมิให้บุตรหลานกลายเป็นคนรักเพศเดียวกัน** แต่ก็มีอีกหลายครอบครัวที่ถึงแม้ว่าได้พยายามอย่างเต็มที่แล้ว ก็ไม่สามารถที่จะเปลี่ยนบุตรหลานที่พัฒนาอัตลักษณ์ทางเพศเป็นคนรักเพศเดียวกันแล้ว ให้กลับกลายมามีบทบาทตามเพศของตน หรือคืนกลับมาเป็นคนรักต่างเพศได้ ดังเช่นกรณีของคุณปิ่นที่แม้ว่าจะแต่งงานและมีบุตรแล้วถึงสองคน แต่เธอก็ยังคงเป็นหญิงรักหญิงอยู่เช่นเดิม

การเปลี่ยนแปลงและแก้ไขเด็กที่พัฒนาอัตลักษณ์ทางเพศเป็นคนรักเพศเดียวกัน ให้กลับกลายมาเป็นคนรักต่างเพศเป็นไปได้ยากกว่าการป้องกัน **หากครอบครัวไม่ต้องการให้บุตรหลานเติบโตมาเป็นคนรักเพศเดียวกัน ควรมีการวางแผนป้องกันตั้งแต่บุตรหลานยังเป็นเด็ก** ซึ่งสามารถทำได้ด้วยการสร้างสิ่งแวดล้อมที่ดีและเหมาะสมให้กับเด็ก โดยบิดามารดาและผู้ปกครองควรทำหน้าที่ของตนและแสดงบทบาทให้เหมาะสม **เพื่อให้เด็กเกิดการเรียนรู้ที่ดีในครอบครัว และส่งผลให้เด็กเติบโตมาเป็นคนที่มีอัตลักษณ์ทางเพศตรงตามเพศของตน** ทั้งนี้เนื่องมาจากการศึกษาวิจัยพบว่า คนรักเพศเดียวกันที่ผู้วิจัยได้ศึกษาทั้ง 10 คนนั้น เมื่อได้วิเคราะห์และพิจารณาแล้วพบว่าพวกเขาได้เรียนรู้ที่จะเป็นคนรักเพศเดียวกันจากสิ่งแวดล้อมที่พวกเขาได้ประสบ ไม่ว่าจะเป็นการเลี้ยงดูของครอบครัว หรือการอยู่ในสิ่งแวดล้อมที่เอื้อต่อการมีพฤติกรรมรักเพศเดียวกัน เช่น ในสังคมของทหาร หรือในสังคมที่มีเพศเดียวกันอยู่มากดังเช่นในโรงเรียนหญิงล้วนหรือชายล้วน เป็นต้น ดังนั้นการที่จะป้องกันไม่ให้บุตรหลานเติบโตมาเป็นคนรักเพศเดียวกัน **ควรเป็นการเสริมสร้างและสนับสนุนการแสดงออกที่เหมาะสมกับเพศของตน โดยเริ่มต้นจากครอบครัวดังที่ได้กล่าวมาแล้ว**

ในครอบครัวที่บุตรหลานได้พัฒนาอัตลักษณ์ทางเพศเป็นคนรักเพศเดียวกัน และไม่สามารถที่จะทำให้อัตลักษณ์ทางเพศกลับมามีบทบาทตามเพศของตนได้แล้ว การพยายามที่จะทำให้คนที่รักเพศเดียวกันมาเป็นคนรักต่างเพศ อาจจะไม่ใช่วิธีทางที่ควรกระทำ เนื่องจากเมื่อบุคคลได้พัฒนาอัตลักษณ์ทางเพศได้อย่างสมบูรณ์แล้วจะเปลี่ยนแปลงได้ยาก และจากการวิจัยครั้งนี้พบว่า **สิ่งที่ครอบครัว บิดามารดา และผู้ปกครองสามารถทำได้เมื่อบุตร**

หลานเป็นคนรักเพศเดียวกันนั้นก็คือ ควรเปิดใจยอมรับความเป็นตัวตนของเขา ให้ความรักและความเข้าใจ ตลอดจนปลูกฝังทัศนคติ และค่านิยมที่เหมาะสมในเรื่องเพศ แม้ว่าบุตรหลานจะเป็นคนรักเพศเดียวกัน แต่เขาก็ควรได้รับและเรียนรู้ถึงการแสดงออก ทางเพศที่เหมาะสมกับสังคมไทย เพื่อให้สามารถใช้ชีวิตอยู่ในสังคมได้อย่างเป็นปกติและ มีความสุข ซึ่งจากการวิจัยในการสนทนากลุ่มพบว่าเด็กที่รักเพศเดียวกันนั้นมีความรู้สึกสับสน ไม่รู้ว่าควรวางตัวอย่างไรจึงจะเหมาะสม และกลัวว่าครอบครัวจะไม่เข้าใจและรังเกียจ ซึ่งครอบครัวควรทำความเข้าใจในเรื่องนี้ เพื่อให้คนรักเพศเดียวกันได้มีการพัฒนาและได้เรียนรู้ ในสิ่งที่เหมาะสมและเป็นที่ยอมรับของสังคม

3. บทบาทของการศึกษาที่มีต่อคนรักเพศเดียวกัน

3.1 การศึกษาเป็นสิ่งที่สะท้อนปรากฏการณ์ทางสังคม

การศึกษาเป็นส่วนสำคัญที่ทำให้คนในสังคมเกิดการเรียนรู้ โดยที่ความรู้นั้นควร เป็นสิ่งที่ก่อให้เกิดประโยชน์ต่อคนในสังคม รวมทั้งสะท้อนให้เห็นถึงปรากฏการณ์ทางสังคม หรือข้อเท็จจริงของคนในสังคมด้วย คนรักเพศเดียวกันถือเป็นปรากฏการณ์ทางสังคมที่แสดงให้เห็นว่าในสังคมนั้นมีความหลากหลายของเพศและรสนิยมทางเพศดำรงอยู่ และใน ขณะเดียวกันคนรักเพศเดียวกันก็เป็นคนกลุ่มหนึ่งในสังคม ที่ควรจะได้รับ การยอมรับและการปฏิบัติจากคนในสังคมทัดเทียมกับคนกลุ่มอื่นๆ ในสังคม และคนในสังคมควรจะได้ รับข้อมูลและความรู้ที่ถูกต้องในเรื่องของคนรักเพศเดียวกันผ่านทางการศึกษา

คนรักเพศเดียวกันส่วนใหญ่คาดหวังว่า ควรจะมีการสอนเรื่องคนรักเพศเดียวกัน ในสถานศึกษา จากการสัมภาษณ์คนรักเพศเดียวกันและสนทนากลุ่มพบว่า คนรักเพศเดียวกัน และผู้ที่เกี่ยวข้องกับคนรักเพศเดียวกัน ไม่ว่าจะเป็นกลุ่มผู้ปกครองของคนรักเพศเดียวกัน หรือกลุ่มเพื่อนๆ ของคนรักเพศเดียวกันก็ตาม ต่างคาดหวังว่าจะได้รับการเรียนรู้เรื่องคนรักเพศ เดียวกันในสถานศึกษา เพราะเห็นว่าสถาบันการศึกษามีบทบาทให้ความรู้กับคนในสังคม เมื่อคนรักเพศเดียวกันไม่สามารถปรึกษากับคนอื่น ๆ ในครอบครัวได้ โรงเรียนควรมีการสอน คนรักเพศเดียวกันในเรื่องของการใช้ชีวิตในด้านต่างๆ การวางตัวให้เหมาะสมในสถาน การณ์ต่างๆ เพื่อที่จะสามารถอยู่ในสังคมได้ ในส่วนของที่เป็นความรู้ของคนรักต่างเพศ นั้น ควรเป็นการให้ความรู้ที่ถูกต้องว่าการเป็นคนรักเพศเดียวกันนั้น ไม่ได้เป็น สิ่งผิดปกติ หรือเป็นโรคจิตแต่อย่างใด คนที่เป็นคนรักเพศเดียวกันนั้นก็เป็นคนธรรมดา เหมือนๆ กับคนทั่วไปในสังคม แต่ทั้งนี้ผู้วิจัยเห็นว่าการสอนเรื่องคนรักเพศเดียวกันนั้น

ควรเป็นการสอนในลักษณะที่ให้ข้อเท็จจริงถึงปรากฏการณ์ทางสังคม และการเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมทางเพศของคนในสังคมปัจจุบันมากกว่า เพื่อให้เกิดการยอมรับความแตกต่างและความหลากหลายทางเพศ เนื่องจากในปัจจุบันสังคมมีการขยายตัวมากขึ้น และมีการทับซ้อนของกลุ่มสังคมต่างๆ อยู่มากมาย คนรักเพศเดียวกันก็เป็นกลุ่มทางสังคมอีกกลุ่มหนึ่งที่รวมตัวกันเพื่อแสดงจุดยืนของอัตลักษณ์ทางเพศและมีวิถีการดำเนินชีวิตของตนเอง แต่บทบาทของการศึกษาไม่ควรเป็นไปในทางชี้นำ หรือสนับสนุนส่งเสริมการรักเพศเดียวกันแต่อย่างใด เพราะการมีรสนิยมทางเพศเป็นแบบใดนั้นเป็นเรื่องเฉพาะบุคคลที่แต่ละคนจะค้นพบได้ด้วยตนเองในเวลาที่เหมาะสม บทบาทของการศึกษา ควรเป็นไปในลักษณะของการส่งเสริมให้แต่ละคนมีการพัฒนาอัตลักษณ์ทางเพศของตนเองอย่างเหมาะสม เพื่อที่จะสามารถดำรงชีวิตอยู่ในสังคมได้อย่างปกติสุข

3.2 การศึกษาเป็นการพัฒนาคนตามหลักสิทธิมนุษยชนบนพื้นฐานของความเท่าเทียม

ในสังคมประกอบไปด้วยผู้คนที่มีความหลากหลายที่มีความแตกต่างกัน ทั้งทางด้านเชื้อชาติ ศาสนา และวัฒนธรรม ตลอดจนความหลากหลายของรสนิยมทางเพศ ซึ่งความแตกต่างและความหลากหลายเหล่านี้เองที่อาจทำให้สังคมเกิดความแตกแยก หากคนในสังคมไม่เข้าใจและไม่ยอมรับในความแตกต่างหลากหลายนี้ การศึกษาเป็นกลไกที่สำคัญในการสร้างให้สังคมที่ประกอบไปด้วยผู้คนที่เต็มไปด้วยความหลากหลายนั้น เกิดความเข้าใจและยอมรับซึ่งกันและกัน

มนุษย์ทุกคนมีสิทธิที่จะได้รับสิทธิ เสรีภาพ ความเสมอภาค ได้รับการศึกษา เลือกใช้ชีวิตในลักษณะที่ตนเองต้องการโดยไม่คำนึงถึง เชื้อชาติ ศาสนา หรือแม้แต่วัยรสนิยมทางเพศของตน ซึ่งมนุษย์ทุกคนนั้นต่างก็มีศักดิ์ศรีของความเป็นมนุษย์อย่างเท่าเทียมกันตามหลักสิทธิมนุษยชน บทบาทของการศึกษานั้นนอกจากจะให้ความรู้แก่คนในสังคมแล้ว การศึกษาควรเป็นการพัฒนาคนเพื่อให้คนในสังคมได้มีการพัฒนาตามศักยภาพของตนเอง โดยไม่เลือกว่าบุคคลนั้นจะมีสถานภาพใดหรือมีอัตลักษณ์ทางเพศเป็นแบบใดอย่างเท่าเทียมกัน การศึกษาควรสร้างเสริมให้คนในสังคมตระหนักถึงสิทธิของตนเอง และเคารพในสิทธิของผู้อื่น และยอมรับถึงความแตกต่างของความหลากหลายของผู้คนที่อยู่ร่วมสังคมเดียวกัน รวมทั้งคำนึงศักดิ์ศรีของความเป็นมนุษย์ที่ทุกคนมีอยู่อย่างเท่าเทียม เพื่อทุกคนเป็นมนุษย์ที่สมบูรณ์และร่วมสร้างสังคมที่มีความหลากหลายอยู่ร่วมกันอย่างสันติสุข

3.3 การศึกษาเป็นการสร้างสังคมแห่งความเอื้ออาทรบนรากฐานของวัฒนธรรมไทย

การศึกษาเป็นการสร้างสังคมให้คนในสังคมอยู่ร่วมกันอย่างมีความสุข ซึ่งในการอยู่ร่วมกันเป็นสังคมที่มีความสุขนั้นต้องอาศัยการยอมรับและความเข้าใจอันดีต่อกัน สังคมไทยเป็นสังคมที่มีความเอื้ออาทรต่อกัน เห็นอกเห็นใจ และมีน้ำใจไม่ตรีมอบให้แก่กัน สิ่งเหล่านี้เป็นเอกลักษณ์ของวัฒนธรรมไทยที่ช่วยให้สังคมไทยดำรงอยู่อย่างปกติสุข

คนรักเพศเดียวกันในสังคมไทยนั้นแม้ว่าพวกเขาจะมีวิถีการดำเนินชีวิตที่แตกต่างจากคนทั่วไปบ้าง แต่พวกเขาก็ยังเป็นคนไทยที่เคารพและดำรงชีวิตภายใต้วัฒนธรรมไทย คนรักเพศเดียวกันนั้นต่างก็เติบโตมาในสังคมไทยเช่นเดียวกับคนไทยคนอื่นๆ ฉะนั้นคนในสังคมจึงควรยอมรับคนรักเพศเดียวกันในฐานะผู้ที่อยู่ร่วมสังคมเดียวกันเฉกเช่นเดียวกับคนอื่นๆ ในสังคม และในขณะเดียวกันคนรักเพศเดียวกันก็ควรปรับตัว ยอมรับ และปฏิบัติตามค่านิยมอันดีงามของสังคมไทย เพื่อให้คนรักเพศเดียวกันและคนรักต่างเพศสามารถอยู่ร่วมกันได้โดยปราศจากอคติต่อกัน ในส่วนของภาคการศึกษานั้น การศึกษาควรมีบทบาทในการสนับสนุนและส่งเสริมวัฒนธรรมและค่านิยมอันดีงามของสังคมไทย ซึ่งได้แก่การเป็นห่วงเป็นใยกัน มีน้ำใจไมตรีให้กัน ความเห็นอกเห็นใจผู้อื่น การยอมรับในความแตกต่าง ช่วยเหลือผู้ที่มีความทุกข์ และการให้อภัยแก่กัน เพื่อร่วมสร้างสังคมไทยให้เป็นสังคมแห่งความเอื้ออาทรที่สมาชิกในสังคมอยู่ร่วมกันอย่างสงบร่มเย็นเป็นสุข

ข้อเสนอแนะ

1. ข้อเสนอแนะเชิงนโยบาย

การวิจัยครั้งนี้เป็นการศึกษาวิถีชีวิตของคนรักเพศเดียวกัน เพื่อนำเสนอแนวทางการให้การศึกษาศึกษาเพื่อความเข้าใจในวิถีชีวิตของคนรักเพศเดียวกัน ผู้วิจัยได้ทำการศึกษากลุ่มเป้าหมายทั้งในแง่วิถีชีวิตส่วนที่เป็นปัจเจกบุคคลและกลุ่ม ซึ่งเชื่อมโยงกับบริบททางครอบครัว สภาพแวดล้อมในชุมชนรวมทั้งสังคมรอบข้างที่พยายามทำความเข้าใจและอธิบายกลุ่มชายรักชาย และหญิงรักหญิง และจากการศึกษาวิจัยมีข้อเสนอแนะในเชิงนโยบาย ดังต่อไปนี้

1.1 การศึกษาและหลักสูตรที่เกี่ยวข้องกับคนรักเพศเดียวกัน เนื่องจากหลักสูตรการศึกษาไทย ยังไม่มีการสร้างตำราและการสร้างประสบการณ์การเรียนการสอนในเรื่องเพศศึกษาที่ชัดเจน และมีการปิดกั้นอยู่มาก ควรมีการสร้างเนื้อหาทางวิชาการเกี่ยวกับคนรักเพศเดียวกันลงในหลักสูตรการศึกษา และสร้างรูปแบบการเรียนรู้ และกิจกรรมที่หลากหลายทั้งในระดับประถมศึกษา มัธยมศึกษา และระดับอุดมศึกษา ที่จะทำให้เกิดความเข้าใจในกลุ่มคนรักเพศเดียวกันและเกิดทัศนคติที่ดีต่อการอยู่ร่วมกันในสังคมไทย

สร้างบุคลากรทางการศึกษาเฉพาะทางเพศสภาพวิทยา จะเป็นผู้ที่ทำงานเพื่อคนรักเพศเดียวกันเป็นผู้ให้การศึกษา ให้คำปรึกษา แก่เด็กในโรงเรียน และแนะนำการดำเนินชีวิตของกลุ่มคนเหล่านี้ เชื่อมโยงกับกลุ่มคนทั่วไปให้มีความเข้าใจในการรักเพศเดียวกัน เป็นการส่งเสริมการศึกษาที่เข้ากับวิถีชีวิตจริง และเห็นความเป็นจริงของกลุ่มคนรักเพศเดียวกัน

1.2 การศึกษา ชุมชน สังคมและการพัฒนา การศึกษาเป็นรากฐานของการพัฒนามนุษย์ไม่ว่าจะเป็นการศึกษาในระบบ นอกกระบบ ตามอัธยาศัย และการศึกษาตลอดชีวิต หากในกระบวนการศึกษานำเนื้อหาสาระเรื่องคนรักเพศเดียวกันมานำเสนอ และสื่อความหมายที่มีนัยสำคัญต่อการอยู่ร่วมกันในสังคมไทยแล้ว เนื้อหาสาระหนึ่งที่น่านำมาเสนอ คือ เรื่องสิทธิมนุษยชน หรือสิทธิของมนุษย์ที่จะพึงมีพึงได้ในกาเกิดมาเป็นส่วนหนึ่งในสังคม และเป็นเจตจำนงเสรีที่จะเลือกเป็น เลือกดำเนินวิถีชีวิตที่เป็นของตนเอง การศึกษาที่จะทำให้เกิดการพัฒนา จึงไม่ควรไปเน้นที่กลุ่มใดกลุ่มหนึ่ง และกีดกัน ปิดกั้นโอกาสกลุ่มคนอีกกลุ่มหนึ่ง ที่สังคมไม่ยอมรับและมองว่าผิดปกติ การเปิดโลกทัศน์ของคนให้กว้างขึ้นกระทำโดย การให้การศึกษที่เหมาะสมแก่คนทุกกลุ่มในเรื่องคนรักเพศเดียวกัน ไม่ว่าจะเป็กลุ่มคนรักเพศเดียวกันเองให้เขาเข้าใจ การประพฤติปฏิบัติที่เหมาะสมในเรื่องเพศ และกลุ่มบุคคลทั่วไป หน่วยงานที่เกี่ยวข้องควรนำผลการวิจัยในครั้งนี้ มาพิจารณาเป็นแนวทางในการให้ความรู้ และความเข้าใจเกี่ยวกับคนรักเพศเดียวกันในทุกะดับของสังคม เพื่อให้สังคมเกิดพลังการขับเคลื่อน เรียนรู้ และเข้าใจพัฒนากันไปพร้อมกับคนทุกกลุ่ม และเป็นการป้องกันแก้ไขปัญหาสังคม

การศึกษาที่ผ่านมายังไม่สามารถที่จะสร้างกระบวนการเรียนรู้ ที่ก่อให้เกิดการเปลี่ยนแปลงในคนหมู่มาก ในการยอมรับความแตกต่างของคนที่มีวิถีชีวิตที่แตกต่างจากเพศที่ตนได้มาทางร่างกายตั้งแต่กำเนิดหรือตามเพศที่ปรากฏเป็นรูปลักษณะให้เห็นภายนอก ว่าเป็นผู้ที่อยู่ร่วมสังคมเดียวกันและยอมรับในสิทธิ และเคารพในการดำรงตามวิถีชีวิตนั้น จึงทำให้คนในสังคมส่วนใหญ่ยังไม่เข้าใจคนรักเพศเดียวกัน และทำให้คนรักเพศเดียวกันได้รับการปฏิบัติที่ค่อนข้างมีอคติจากผู้ที่ไม่เข้าใจ การที่จะทำให้สังคมเกิดความรู้ความเข้าใจในมนุษย์ด้วยกันนั้น การศึกษาเป็นเครื่องมืออันสำคัญ ที่จะทำให้มนุษย์เกิดการพัฒนาทั้งตนเอง และผู้อื่น เพื่อการอยู่ร่วมกันในสังคมได้อย่างสงบสุข

2. ข้อเสนอแนะสำหรับการวิจัยครั้งต่อไป

การศึกษาวีถีชีวิตของคนรักเพศเดียวกัน ที่ได้จากการติดตามและเข้าร่วมกิจกรรมของกลุ่มองค์กรที่ทำงานเกี่ยวกับคนรักเพศเดียวกัน องค์กรนี้มีทิศทางการทำงานในเชิงวิชาการ ในการเผยแพร่ความรู้ความเข้าใจในเรื่องคนรักเพศเดียวกัน เป็นองค์กรหนึ่งในหลายองค์กรที่ทำงานด้านนี้ ทำให้ข้อมูลที่ได้เป็นข้อมูลวิถีชีวิตของคนรักเพศเดียวกันเฉพาะกลุ่มเท่านั้น จึงควรมีการศึกษาวีถีชีวิตของคนรักเพศเดียวกันอื่นๆ ให้มากขึ้น นอกจากนี้ยังมีข้อเสนอแนะเพื่อทำการศึกษาวีถีชีวิตต่อไป ดังนี้

2.1 การวิจัยครั้งนี้มีข้อจำกัดในเรื่องของเวลาและวิธีการเก็บข้อมูล จึงทำให้ข้อมูลที่ได้มาจากบุคคลแค่กลุ่มเดียว คือ คนรักเพศเดียวกันจำนวน 10 คน ตามที่ปรากฏในงานวิจัยนี้ หากมีผู้ศึกษาวีถีชีวิตครั้งต่อไปจึงควรศึกษาวิจัยให้มีความหลากหลายมากขึ้น ทั้งในส่วนของกลุ่มตัวอย่างและประเด็นที่จะศึกษา เพื่อสร้างองค์ความรู้ในเรื่องของคนรักเพศเดียวกันให้ขยายมากขึ้นต่อไป

2.2 ควรมีการการศึกษาวีถีชีวิตและทดลองการสร้างตำราการเรียนการสอนด้านเพศและการเรียนรู้เรื่องเพศในมิติที่หลากหลายไม่ขัดต่อศีลธรรมให้เพิ่มมากขึ้น เพื่อให้ผู้เรียนเกิดความรู้ความเข้าใจ เห็นอกเห็นใจ และเคารพสิทธิของความเป็นคน

2.3 ควรมีการศึกษาวิจัยเกี่ยวกับเรื่องกระบวนการเรียนรู้ของคนรักเพศเดียวกันในเด็กวัยรุ่นตามสถานศึกษาต่างๆ เพื่อเป็นแนวทางในการพัฒนากระบวนการเรียนรู้เรื่องคนรักเพศเดียวกัน สำหรับเด็กวัยรุ่นที่รักเพศเดียวกันและเด็กวัยรุ่นที่ไม่ได้รักเพศเดียวกัน

2.4 สร้างศูนย์การเรียนรู้ร่วมกันเรื่องเพศสภาพให้แก่เด็กนักเรียนในโรงเรียน และจัดกิจกรรมที่เหมาะสมในการเรียนรู้ที่จะปฏิบัติตนต่อกันอย่างเหมาะสม มีการติดตามประเมินผล เพื่อนำผลการจัดกิจกรรมนั้นมาปรับปรุงและเป็นแนวทางการจัดการศึกษาในโรงเรียนต่อไป

สถาบันวิทยบริการ
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

รายการอ้างอิง

- บุญศรี คำชาย. จิตวิทยาแนะแนวเด็กวัยรุ่น. คณะครุศาสตร์ สถาบันราชภัฏสวนสุนันทา.
กรุงเทพมหานคร: เอกสารอัดสำเนาเย็บเล่ม, 2542.
- ขวัญใจ เอมใจ. ความเข้าใจผิดบางประการร่วมกันเพศ. นิตยสารสารคดี. ฉบับที่ 158 ปีที่ 14 เมษายน,
2541.
- จรรยา ดวงแก้ว. ความรู้ ทักษะคติและพฤติกรรมเสี่ยงทางเพศของนักเรียนระดับชั้นมัธยมศึกษาตอน
ปลาย. วิทยานิพนธ์มหาบัณฑิต ภาควิชาพลศึกษา บัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย,
2539.
- จันทร์เพ็ญ ชูประภาวรรณ และคณะ. รายงานการทบทวนความรู้เรื่องเด็ก เยาวชน และครอบครัวใน
ประเทศ และข้อเสนอเชิงนโยบายและการวิจัย. กรุงเทพมหานคร : กองทุนสนับสนุนการวิจัย
(สกว.), 2541.
- จารุณี ภูริสัมบรรณ และคณะ. หนังสือแบบเรียนพลานามัย รายวิชา พ 503- พ 504 ชั้นมัธยมศึกษาปีที่
5. กรุงเทพฯ: ไทยวัฒนาพานิช, 2535.
- จารุณี ภูริสัมบรรณ และคณะ. หนังสือแบบเรียนพลานามัย รายวิชา พ 605- พ 606 ชั้นมัธยมศึกษาปีที่
6. กรุงเทพมหานคร: ไทยวัฒนาพานิช, 2536.
- ชลธิชา ศาลิคุปต์. กระบวนการพัฒนาและอรรถลักษณะของหญิงรักร่วมเพศ. วิทยานิพนธ์สังคม
วิทยาและมานุษยวิทยา มหาบัณฑิต คณะสังคมวิทยาและมานุษยวิทยา
มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์, 2532.
- ชัยวัฒน์ ปัญจพงษ์, สุรีย์ กาญจนวงศ์ และจารุณี นະวิโรจน์. เพศศึกษาแผนใหม่ (Modern Sex
Education). กรุงเทพมหานคร : สำนักพิมพ์โอเดียนสโตร์ , 2524.
- ชุลีพร อินทรไพบูลย์. ค่านิยมกับพฤติกรรมในเรื่องเพศของนักเรียนหญิงในเขตกรุงเทพมหานคร. วิทยา
นิพนธ์ปริญญา มหาบัณฑิต สาขาการเจริญพันธุ์และวางแผนประชากร มหาวิทยาลัยมหิดล,
2536.
- ณัฐวุฒิ กิจรุ่งเรือง. ผู้เรียนเป็นสำคัญและการเขียนและการเขียนแผนจัดการเรียนรู้ของครูมืออาชีพ.
กรุงเทพมหานคร. สถาพรบุ๊คส์, 2545.
- ทีศนา แชมณี และ สร้อยสน สกลรักษ์(บรรณานิการ). แบบแผนและเครื่องมือวิจัยทางการศึกษา.
กรุงเทพมหานคร : สำนักพิมพ์จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2540.

นอริส, สเตฟานี และ รีด, เอ็มมา. ความผิดปกติทางเพศ ทอม เลดี้ และ เกย์. แปลโดย ชลลดา ทองทวี.

กรุงเทพมหานคร : สำนักพิมพ์แม่น้ำ, 2532.

นิตยสาร an ฉบับที่ 21. กรุงเทพฯ : ไม่ระบุสถานที่พิมพ์, 2545.

นิตยสาร an ฉบับที่ 22. กรุงเทพฯ : ไม่ระบุสถานที่พิมพ์, 2545.

นิภา จิรภัทร. การควบคุมเรื่องเพศในเรื่องผู้หญิงไทยปัจจุบัน : กรณีศึกษาการควบคุมเรื่องเพศในวัยรุ่น.

วิทยานิพนธ์ศิลปศาสตรมหาบัณฑิต (สังคมวิทยาและมานุษยวิทยา) บัณฑิตวิทยาลัย

มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์, 2539.

บงกชมาศ เอกเยี่ยม. เกย์ : กระบวนการพัฒนาและอำนาจเอกลักษณ์รักร่วมเพศ. วิทยานิพนธ์สังคม

วิทยาและมานุษยวิทยา มหาบัณฑิต คณะสังคมวิทยาและมานุษยวิทยา

มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์, 2532.

บุญสม มาร์ติน , เทพนม เมืองแมน และคณะ. หนังสือเรียนพลาณามัย รายวิชา พ 013, พ 014 ระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2. กรุงเทพมหานคร : อักษรเจริญทัศน์, 2535.

บุญสม มาร์ติน , เทพนม เมืองแมน และคณะ. หนังสือเรียนพลาณามัย รายวิชา พ 401, พ 402 ระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4. กรุงเทพมหานคร : อักษรเจริญทัศน์, 2535.

เบญจา ยอดดำเนิน แอ๊ดติ๊กซ์, บุญผา ศิริรัศมี และ วาทีนี บุญชะลิกษ์ (บรรณาธิการ) การศึกษาเชิงคุณภาพ : เทคนิคการวิจัยภาคสนาม. โครงการเผยแพร่ข่าวสารและการศึกษาด้านประชากรสถาบันวิจัยประชากรและสังคม มหาวิทยาลัยมหิดล, 2533.

ประพิมพ์พร อันพาพรหม. การศึกษาค่านิยมทางเพศและพฤติกรรมเสี่ยงทางเพศของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6 ในโรงเรียนสังกัดกระทรวงศึกษาธิการในเขตกรุงเทพมหานคร. วิทยานิพนธ์ปริญญาครุศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาสุขศึกษา ภาควิชาพลศึกษา คณะครุศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2543.

ประภาพรพรรณ วงศาโรจน์. การพัฒนาเอกลักษณ์รักร่วมเพศในหมู่วัยรุ่น. วิทยานิพนธ์ปริญญาสังคมวิทยามหาบัณฑิต คณะสังคมวิทยาและมานุษยวิทยา มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์, 2532.

ปรางพร พงษ์ประเสริฐ. ความรู้และทัศนคติในเรื่องเพศของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6 ในโรงเรียนสังกัดกรมสามัญศึกษา กรุงเทพมหานคร. วิทยานิพนธ์ปริญญาครุศาสตรมหาบัณฑิต ภาควิชาพลศึกษา คณะครุศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2539.

ผกา สัตยธรรม. การเปรียบเทียบความสัมพันธ์ในครอบครัวที่ให้การอบรมเลี้ยงดูของบุคคลรักร่วมเพศกับบุคคลปกติ. วิทยานิพนธ์ปริญญาครุศาสตรมหาบัณฑิต แผนกวิชาจิตวิทยา บัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2516.

- พรทิพย์ พัฒนานุสรณ์. การแสวงหาข่าวสารเกี่ยวกับประเด็นทางเพศของวัยรุ่นไทยที่นำเสนอผ่านทางอินเทอร์เน็ต. วิทยานิพนธ์ปริญญาโทมหาบัณฑิต คณะนิเทศศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2543.
- พรพิมล แก้วกมล. ความรู้ ความเข้าใจและการตอบสนองของบิดามารดาเกี่ยวกับพัฒนาการทางเพศของวัยรุ่น. วิทยานิพนธ์ปริญญาโทมหาบัณฑิต พยาบาลศาสตร์ (การพยาบาลแม่และเด็ก) บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยเชียงใหม่, 2538.
- พรรณทิพย์ ศิริวรรณบุศย์. จิตวิทยาครอบครัว. กรุงเทพมหานคร : สำนักพิมพ์จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2536.
- พรุ่ง วงษ์จรัสกุล. การศึกษาปัญหาของนักศึกษาชายที่มีพฤติกรรมรักร่วมเพศ. วิทยานิพนธ์ครุศาสตรมหาบัณฑิต ภาควิชาจิตวิทยา บัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2533.
- พลศึกษา,กรม. ศึกษาธิการ,กระทรวง. คู่มือการสอนเพศศึกษาในโรงเรียนระดับมัธยมศึกษา.ไม่ระบุสำนักพิมพ์, 2530.
- พิทักษ์ ศิริวงศ์. การสร้างและการปรับเปลี่ยนความเปลี่ยนแปลงและจินตนาการทางเพศในกลุ่มวัยรุ่นชาย. วิทยานิพนธ์ปริญญาโทการศึกษาดุสิตบัณฑิต สาขาพัฒนศึกษาศาสตร์ บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร, 2543.
- เพ็ญมาศ กำเหนิดโทน. การยอมรับของครูต่อนักเรียนเกย์ : กรณีข้าราชการครูโรงเรียนมัธยมศึกษาในกรุงเทพมหานคร 6 โรงเรียน. วิทยานิพนธ์สังคมวิทยาและมานุษยวิทยามหาบัณฑิต คณะสังคมวิทยาและมานุษยวิทยา มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์, 2528.
- มัทนา เขตมี. วิถีชีวิตและครอบครัวของหญิงรักร่วม. วิทยานิพนธ์สังคมวิทยาและมานุษยวิทยามหาบัณฑิต สาขามานุษยวิทยา คณะสังคมวิทยาและมานุษยวิทยา มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์, 2539.
- ยศ สันตสมบัติ. มนุษย์กับวัฒนธรรม. กรุงเทพมหานคร : สำนักพิมพ์มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์, 2540.
- รุ่งกานดา พงศ์ธรกุลพานิช. ความคิดเห็นของนักเรียนชายชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6 ต่อพฤติกรรมรักร่วมเพศชายกรณีศึกษา : กลุ่มโรงเรียนที่ 1 ของกรุงเทพมหานคร. วิทยานิพนธ์สังคมสงเคราะห์ศาสตรมหาบัณฑิต คณะสังคมสงเคราะห์ศาสตร์ มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์, 2530.
- เลิศลักษณ์ บุญรอด. การศึกษาพฤติกรรมเสี่ยงทางสุขภาพของนักเรียนมัธยมศึกษาตอนต้นในโรงเรียนสังกัดกรมสามัญศึกษา กรุงเทพมหานคร. วิทยานิพนธ์ครุศาสตรมหาบัณฑิต สาขาสุขศึกษา ภาควิชาพลศึกษา คณะครุศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2543.

- วรวิทย์ บำรุงพงศ์ แปลและเรียบเรียงจาก Dear Uncle Go ของ Robert Hefner วัฒนธรรมกระเทยไทย และมาดิกราสไนท์ของกระเทยออสเตรเลีย. ศิลปวัฒนธรรม. ปีที่ 23 ฉบับที่ 11 กันยายน 2545 หน้า 90-93
- วันทนีย์ วาสิกะสิน และคณะ. ความรู้ทั่วไปเกี่ยวกับเพศศึกษา. กรุงเทพมหานคร : สำนักพิมพ์ มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์, 2537.
- วิชัย ดิสสระ. การพัฒนาหลักสูตรและการสอน. ภาควิชาหลักสูตรและการสอน คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร, 2535.
- วิชาการ, กรม. ศึกษาธิการ, กระทรวง. หนังสือเสริมประสบการณ์ครอบครัวศึกษา เรื่อง ด้วยรัก. กรุงเทพมหานคร : โรงพิมพ์คุรุสภา, 2544.
- ศิริกุล อิศรานุกฤษ และ วรธนา เตชวณิชพงศ์. บททวนสถานการณ์พฤติกรรมทางเพศของเด็กและเยาวชนอายุ 2-24 ปีที่กำลังศึกษาในสถานศึกษา พ.ศ.2532-2542. กรุงเทพมหานคร : สำนักงานวิจัยระบบสาธารณสุข, 2543.
- ศูนย์วิจัยนโยบายการศึกษา คณะครุศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย. เพศที่ 3 กับการศึกษา. สถานปฏิบัติการปีที่ 5 ฉบับที่ 48 มีนาคม, 2545.
- สร้อยวลัย สุขดา. การศึกษาค่านิยมทางเพศและพฤติกรรมเสี่ยงทางเพศของนักศึกษาในมหาวิทยาลัยของรัฐ. วิทยานิพนธ์ปริญญาครุศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาสุขศึกษา ภาควิชาพลศึกษา คณะครุศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2543.
- สัญญา เรื่องถาวร. สภาพและปัญหาการจัดการเรียนการสอนเพศศึกษาตามหลักสูตรมัธยมศึกษาตอนต้นของโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษาขั้นพื้นฐานสังกัดกรุงเทพมหานคร. วิทยานิพนธ์ปริญญาามหาบัณฑิต ภาควิชาประถมศึกษา บัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2539.
- สุชา จันทน์เอม. จิตวิทยาทั่วไป. กรุงเทพมหานคร: ไทยวัฒนาพานิช, 2536.
- สุชา จันทน์เอม. จิตวิทยาพัฒนาการ. กรุงเทพมหานคร : ไทยวัฒนาพานิช, 2536.
- สุชาติ โสมประยูร. เพศและเพศศึกษา. กรุงเทพมหานคร : โครงการตำราและเอกสารวิชาการ คณะครุศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2530.
- สุชาติ โสมประยูร และ สุวรรณิ โสมประยูร. เพศศึกษา (Sexuality Education). กรุงเทพมหานคร : สำนักพิมพ์ไทยวัฒนาพานิช, 2541.
- สุชาติ โสมประยูร และ สุวรรณิ โสมประยูร. เพศศึกษา. กรุงเทพมหานคร: ไทยวัฒนาพานิช, 2521.
- สุภางศ์ จันทวานิช. การวิจัยเชิงคุณภาพ. กรุงเทพมหานคร : สำนักพิมพ์แห่งจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2545.

- สุไลพร ชลวิไล. หญิงรักหญิง : ผู้หญิงของความเป็น “อื่น” .ใน ปริตตา เฉลิมเผ่า กอนันต์กุล (บรรณาธิการ). ชีวิตชายขอบ : ตัวตนกับความหมาย. กรุงเทพมหานคร : ศูนย์มานุษยวิทยาสิรินธร (องค์การมหาชน), 2545.
- สุวัทธนา อารีพรรค. ความผิดปกติทางจิต. กรุงเทพมหานคร : โรงพิมพ์จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2524.
- อเนก อารีพรรค และ สุวัทธนา อารีพรรค. เรียนรู้เรื่องเพศ. กรุงเทพมหานคร: โรงพิมพ์จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2525.
- อมรา พงศาพิชญ์. ความหลากหลายทางวัฒนธรรม : กระบวนทัศน์และบทบาทในประชาสังคม. กรุงเทพมหานคร : สำนักพิมพ์จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2545.
- อรอนงค์ นิยมธรรม. การเปรียบเทียบอัตมโนทัศน์ของวัยรุ่นชายรักร่วมเพศกับวัยรุ่นชายรักต่างเพศที่ได้รับการอบรมเลี้ยงดูต่างกัน. วิทยานิพนธ์ปริญญาครุศาสตรมหาบัณฑิต ภาควิชาจิตวิทยา บัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2531.
- เอกสารประกอบการสัมมนาทางวิชาการเรื่อง “การรักเพศเดียวกันไม่ใช่โรคจิต : แนวทางการให้คำปรึกษาเชิงสร้างสรรค์” เมื่อวันที่ 23 ธันวาคม 2545 โรงแรม เอส.ดี.อเวนิว จัดโดยกลุ่มอาจารย์ : องค์การสนับสนุนคนรักร่วมเพศเดียวกัน

ภาษาอังกฤษ

- Carroll, J. L., and Wolpe, P. R. Sexuality and gender in society. New York : HarperCollins, 1996.
- CHAPELLE, G.À Chacun selon ses goûts. Sciences Humaines. No.130. Août-Septembre 2002. (pp.29-42)
- Coleman, J.C. and Hendry, L.B. The nature of adolescence. (3rd edition) London : Routledge, 1999.
- Denzin, N. K. and Lincoln Y. S. Strategies of qualitative inquiry. CA : SAGE Publications, 1998.
- Hatfield, E. and Rapson, R.L. Love & Sex : Cross-cultured perspectives. Mass : Allyn & Bacon, 1996.
- Hofstede, G. and Others. Masculinity and Femininity : The taboo dimension of national culture. London : SAGE Publications, 1998.
- Isin, E.G. and Wood, P.K. Citizenship and Identity. London : ASGE Publications, 1999.

- Kottak, C.P. Mirror for Humanity : A concise introduction to cultural anthropology. New York : McGraw-Hill,1996.
- McCammon, S., Knox, D., and Schacht, C. Making choices in sexuality : Research and applications. California : Brooks/Coles, 1998.
- Rathus, S. A., Nevid, J. S, and Rathus, L. F. Human sexuality : In a world of diversity.(5th ed.) MA : Allyn&Bacon,2002.
- Rosenblum, K. E., and Travis, T. C. The meaning of difference : American construction of race, sex and gender, social class and sexual orientation.(2nd ed.) Boston : McGraw-Hill Higher Education, 2000.
- Ruse, M. Homosexuality : A philosophical inquiry. New York : Basil Blackwell, 1988.
- Sinnott, M. J. Gendered desires : Female same-sex sexuality, transgender identities and Nationalism in Thailand. Dissertation submitted in partial fulfillment of the requirements to the degree of Doctor of Philosophy (Anthropology) University of Wisconsin-Madison, 2001.
- Sugg, D. N., and Miracle, A. W. Culture and human sexuality : A reader. California : Brooks/Coles, 1993.
- Weeks, J. Coming out : Homosexual politics in Britain, from the Nineteenth Century to the Present. London : Quartet Books, 1983.
- Wehmeier, S. (eds) Oxford Advance Learner's Dictionary of Current English. Hong Kong : Oxford University Press,2001.

เว็บไซต์

แหล่งที่มา <http://www.glsen.org>

แหล่งที่มา <http://www.anjaree.org>

แหล่งที่มา <http://www.lesla.com>

ภาคผนวก

สถาบันวิทยบริการ
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

แนวคำถามในการสัมภาษณ์

1. ชีวิตในวัยเด็กและภูมิหลังครอบครัว
2. การศึกษาในช่วงวัยเด็กและวัยรุ่น
3. ความสัมพันธ์กับคนรอบข้าง, บิดามารดา, เพื่อน, ครู ฯลฯ
4. ความรู้สึกที่มีต่อคนรักเพศเดียวกัน ความรู้สึกที่มีต่อคนทั่วไป ในช่วงก่อนและหลังจากรู้ว่าตนเองเป็นคนรักเพศเดียวกัน
5. รู้สึกตัวเมื่อไรว่าเป็นคนรักเพศเดียวกัน และรู้สึกอย่างไร
6. ให้คำนิยามเรื่องคนรักเพศเดียวกันอย่างไร
7. ช่วงการแสดงออกถึงความเป็นคนรักเพศเดียวกัน รู้สึกอย่างไร แสดงออกกับใคร อย่างไร มีปฏิกิริยาตอบกลับมาอย่างไร
8. แสวงหาความรู้เรื่องคนรักเพศเดียวกันที่ไหน อย่างไร
9. คิดว่าอะไรที่ทำให้เป็นคนรักเพศเดียวกัน
10. ช่วงก่อนและหลังเปิดเผยตัวเอง ชีวิตเปลี่ยนแปลงหรือไม่ เปลี่ยนแปลงไปอย่างไร
11. คิดอย่างไรกับความคิดเห็นของทั่วไปที่มีต่อคนรักเพศเดียวกัน
12. ปัญหาและอุปสรรคในการดำเนินชีวิตในอดีตและปัจจุบัน
13. ใช้ชีวิตอย่างไร คิดอย่างไรกับการมีครอบครัว
14. อยากบอกคนรุ่นหลังที่เป็นคนรักเพศเดียวกัน/รักต่างเพศอย่างไร
15. รู้สึกอัดอัดใจหรือไม่สบายใจในเรื่องใดบ้าง
16. รู้สึกสบายใจ มีความสุขในเรื่องใดบ้าง
17. คิดว่าตนเองแตกต่างจากคนทั่วไปหรือไม่ อย่างไร
18. คิดว่าการศึกษาคควรมีบทบาทอย่างไรในเรื่องคนรักเพศเดียวกัน
19. รู้สึกว่าตนเองได้รับการปฏิบัติอย่างไรจากคนในสังคม
20. ทศนคติที่มีต่อโลก ชีวิต สังคม และตัวตนของตนเองเป็นอย่างไร

ที่ สธ 0605/ 375

กรมสุขภาพจิต กระทรวงสาธารณสุข
ถนนติวานนท์ จังหวัดนนทบุรี 11000

๑๑ มกราคม 2545

เรื่อง ออกหนังสือรับรองทางวิชาการ

เรียน กลุ่มอัญจารี องค์การสนับสนุนและปกป้องสิทธิคนรักเพศเดียวกัน

อ้างถึง หนังสือกลุ่มอัญจารี ลงวันที่ 21 ธันวาคม 2544

ตามหนังสือที่อ้างถึง กลุ่มอัญจารี ซึ่งเป็นองค์การสนับสนุนและปกป้องสิทธิคนรักเพศเดียวกัน ได้ทำหนังสือขอให้กรมสุขภาพจิตออกหนังสือรับรองทางด้านวิชาการเป็นบุคคลรักเพศเดียวกัน มิได้ถือเป็นผู้มีความคิดปกติทางจิตหรือป่วยเป็นโรคแต่อย่างใด นั้น

กรมสุขภาพจิต ขอเรียนว่าได้พิจารณาตามองค์การอนามัยโลก (WHO) และตามบัญชีจำแนกโรคระหว่างประเทศ ICD-10 ฉบับแก้ไข ครั้งที่ 10 ไทย-อังกฤษ เล่มที่ 1 (ก) ตารางการจัดกลุ่มโรค องค์การอนามัยโลก ได้เอาลักษณะความสัมพันธ์ระหว่างคนรักเพศเดียวกันออกจากกลุ่มคนที่มีความคิดปกติทางจิต จึงเรียนให้ทางกลุ่มอัญจารี ซึ่งเป็นองค์การสนับสนุนและปกป้องสิทธิคนรักเพศเดียวกันทราบและรับรองทางด้านวิชาการต่อไป

จึงเรียนมาเพื่อทราบ

ขอแสดงความนับถือ

(นายธนู ชาดิธนานนท์)
รองอธิบดี ปฏิบัติราชการแทน
อธิบดีกรมสุขภาพจิต

สำนักพัฒนาสุขภาพจิต

โทร. 0 2590 8230

โทรสาร 0 2951 1384

ประวัติผู้เขียนวิทยานิพนธ์

นางปิยรัตน์ มาร์เต็ง สกุลเดิม ดั่งงำรววย เกิดวันที่ 26 สิงหาคม พ.ศ. 2519 ที่จังหวัดจันทบุรี สำเร็จการศึกษาครุศาสตรบัณฑิต สาขาวิชาประถมศึกษา ภาควิชาประถมศึกษา คณะครุศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย ในปีการศึกษา 2540 และเข้าศึกษาต่อระดับปริญญาโท สาขาวิชาพัฒนศึกษา ภาควิชาสารัตถศึกษา คณะครุศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย ในปีการศึกษา 2544

สถาบันวิทยบริการ
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย